

نووسه ری کوردستان

به رگی یه که م

مهکتبهی گه شه پێدانی بیر و هۆشیاری

ئۆرگانێکی کهلتوری و پهروهرده ییه، به پێی پهیرهوهی ناوخوا (س.ن.ک) په سه ندراو له چواره مین کۆنگره له ساڵی ۲۰۲۰ دامهزراوه، ئهرکه کهس بریتیه له رهخساندنی زه مینهی هۆشیار کردنهوهی فیکری و سیاسی له سه ر بنه ماکانی سۆشیالیست دیموکرات، تۆکه کردنی به هاکانی دیموکراسی، سیکۆلاریزم، مافی مرۆف و دادی کۆمه لایه تی، تاوتویکردنی بابه تهکانی بیرى هاوچه رخ و دا بینکردنی ئه ده بیاتی ریکزراوه یی، ده سه ته بهر کردنی ئامرازهکانی پهروه رده کردن و پێگه یاندنی کادیران له بواره جیا جیاکاندا، نووسینه وهی میژووهی په کێتی نیشتمانیی کوردستان و شۆرشى نوێ و رۆڵی له بووژاندنه وهی گیانی بهرگرتی و ئه رش فیکردن و دووباره چاپکردنه وهی بلاو کراوهکانی په کێتی نیشتمانیی کوردستان.

نووسه ری کوردستان

گوڅاری کیتی نووسه رانی کوردستان

ژماره (۱) ئابی ۱۹۸۱ - ژماره (۵) ئابی ۱۹۸۳

ناماوه کردن و سانشکردنوهی
یوسف محمه دبه رزنجی

بەرزنجى ، يوسىف محەمەد.

نوسەرى كوردستان (۱۹۸۱-۱۹۹۱) // ئامادەكردن

يوسىف محەمەد بەرزنجى . - ب ۱، چ ۱ - . سلىمانى : چاپخانى ھەمدى ، سال ۲۰۲۲

ل ۷۰۶ ، . ۱۷.۵ * ۲۳ سم . - (ويىنەدار)

۱ . گوڤارى شاخ - ئەدەبى بەرگرى ۲ . چاوپىكەوتن

۳ . چىرۆك - شىعر - رىپورتاژ . ا . ناونىشان

* ناوى كىتىب: گوڤارى نووسەرى كوردستان (بەرگرى يەكەم)

* ئامادەكردن و ساخكردنەوھى: يوسىف محەمەد بەرزنجى

* سىكان و پاكزكردنەوھى كۆمپىوتەر: يوسىف محەمەد بەرزنجى

بابەت: پۇژنامەوانى - ئەدەبى بەرگرى

خەتى بەرگ: ئەحمەد سەئىد

دىزاین: ھەرىم عوسمان

چاپ: چاپخانى ھەمدى

نۆبەى چاپ: يەكەم

سالى چاپ: ۲۰۲۲

تىراژ: ۱۰۰۰ دانە

لە بەرپۆەبەرايەتتى گشتى كىتبخانە گشتىيەكان

ژمارەى سپاردنى (۱۳۹۹) سالى (۲۰۲۲) ى پىدراوھ

مافى لە چاپدانەوھى بۆ ئامادەكار پارىزراوھ

لە بلاوكراوھكانى مەكتەبى گەشەپىدانى بىر و ھۆشيارى / بۆردى ئەرشىف و مېژوو

**ئەم بەرھەمە كەرنج و ماندوئونىكى زۆرى ئەگەل كىشراوه
پىشكەشە بەرئوچى بەرزەفرى شەھىدانى وشەو قەئەم**

*شاكرفەتاج ئەحمەد، جەمىل پۇژبەيانى، عەبدولخالق مەعروف، جەمال
عىرفان، ئەنوەر مائى، سالىح يوسفى، عومەرتوفىق، رەئوف زوھدى، دلشاد
مەريوانى، جەبار جەبارى، كاكەى فەللاح، جەمىل رەنجبەر، ئەمىن پۇلا،
مەلا عەلى، بارزان عوسمان، مەجىد كەرىم - غاندى، مەحمود خاكى.
* بەباوكم خوالىخۇشبوو (حاجى محەمەدى مەلا رەسولى خەيات)، كەفىرى
كردم خوئىندن و قەئەم و نىشتمانم خۇشبوئىت.

له باره ی گۆقاری (نوسه ری کوردستان) ده وه

گۆقاریکی ئەدهبیه یه کیتی نوسه رانی کوردستان دوا ی وه ستانی گۆقاری پیروو، له سالی ۱۹۸۱ ده ری کردو وه، ئەمه ش له سۆنگه ی ئەوه وه سه رچاوه ی گرتو وه که دوا ی ئەوه ی رژی می به عس بریاریدا که گۆقاری نوسه ری کورد دابخات، نوسه رانی شاخ بریاراندا نوا ی گۆقاره که یان بو نوسه ری کوردستان بگۆرن. زۆربه ی ژماره کان له چاپخانه ی برام عه زو، عه بدوا لخالق مه عروف، شه هید جه عفر، چاپکراون، به لام ژماره یه ک له چاپخانه ی هه ری می کوردستانی حزبی شیوعی عیراق، ژماره یه کیش له ده زگای چاپ و بلاو کردنه وه وه سی ژماره ش له شاری سه قز چاپکراون. له وه سی ژماره یه ی سه قز دوو دانه له ده زگای رۆشنیری یه کیتی شوڤر شگیرانی کوردستان چاپکراوه و ژماره یه کیش له ده زگای چاپ و بلاو کردنه وه ی موحه مه دی چاپکراوه.

له رووی شوینی چاپه وه، ئەم گۆقاره له بهر هه لومه رجی سه ختی ئەو سه رده مه له شوینی جیاواز چاپکراوه. به م پێیه، ژماره کان له توژه له، ناوزه نگ، زه لی، بهرگه لوو، سه رگه لوو، یاخسه مه رو سه قز چاپکراون. ژماره کان ئەم گۆقاره، ژماره کان ده زگای چاپ و بلاو کردنه وه وه سه قزی لیده رچی، هه مووی سیامه ند مامیر شاسواری تایپ و دیزاینی کردو وه، شه مال کابان و جه زا عه بدو لووا حیدو حه مه ره شییدو چالاک و هه ندی که سییت ریش به شدارییان له چاپی هه ندیک با به تدا کردو وه.

نوسه ری کوردستان له ماوه ی ۱۰ سالدا، واته له سالی ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۱، ۱۸ ژماره ی لیده رچوو ه. ژماره ۱، له مانگی ئابی سالی ۱۹۸۱ و ژماره ۱۸ له وه رزی زستانی سالی ۱۹۸۱ ده رچوو ه.

*سه رچاوه: ئینسکۆپیای (ی.ن.ک) ب ۱ چاپی سنیه م، سالی ۲۰۱۶ ل ۱۱۳۹ چاپخانه ی هه مدی.

خرکردنه وه و چاپکردنه وهی نووسه ری کوردستان

شۆرشی نوئ که له سالی ۱۹۷۵ چه که ره دهکا و له ۱۹۷۶ سه ره له ده دات، به هندی که تایبه تمه ندی له شۆرش و بزووتنه وه رزگار یخوازه کانی تری گه لی کوردستان جیا ده کریته وه:

تایبه تمه ندییه کی ئه وه یه له ژیر کاریگه ری هه لومه رج و هه ژمونی سیاسی جیهانی خه باتی نه ته وه یی به خه باتی چینایه تی ده به ستیته وه و مۆرکیکی پیشکه و تنخوازه نی و هه ده گری (به پیی لیکنده وه و هه لومه رج و بیرکردنه وه ی ئه وکات). خه باتی چینایه تیش پیوستیه کی زۆری به رۆشنیری چینایه تی، میژوو و ئه زمونی ولاته رزگار بو وه کان، هزر و فه لسه فه ی مارکسیسم- لینیسم هه یه، بۆیه هه موو حزب و ریکخواه کوردستانی و عیراقیه کانیش به جیاوازی میژووی دروستبوون و ئامانجه گشتیه کانیا، به شیوه یه که له شیوه کان، خویان به سۆسیالیزم ده به سته وه و بانگه شه ی ئاینده یه کی بی چه وساندنه وه ی چینایه تیان ده کرد. له و مه یدانده سهر کرده و کادیری حزبه کان ناچار بوون به دوای ئه زمون و سه رچاوه فیکریه کاندا بگه رین و خویان و هه قالانیان پی گوڤ و په روه ده بکه ن، بۆیه بزووتنه وه ی هزری و رۆشنیری گه شه یه کی زۆر ده کا و په ره ده سینئ. له ناو ئه و گه شه کردن و په ره سه ندنه دا نووسه رانی به توانا و به هه ره مند هه لکه و تن.

تایبه تمه ندییه کی تری شۆرشی نوئ بریتی بوو له به شداریکردنی نووسه ران و هونه رمه ندان، له خه باتی فه ره هه نگی، سیاسی و چه کداریش. نووسه ران له و مه یدانده ئازایانه ئه سپی خویان تاوده دا و له ئه ده بی به ره نگاریدا میژوو یه کی پر له سه روه رییان

تۆمار دەكرد و بەرھەمەكانيان ئەوئەندەى تر كورەى خەباتيان جۆش دەدایەوہ. ھەندىك لەو ئەدىب و شاعیرانە ھەر تەنیا بە پەيغى جوان و ئاگرین دلیان دانەدەمرکایەوہ، بگرە رینگای سەختى پېشمەرگایەتیشیان گرتە بەر، لەوانەش بەشیکیان لە مەیدانى رووبەرۈوبوونەوہى داگیرکەراندە شەھید بوون، بە نمونەى (سالح یوسفى، جەمیل رەنجبەر، مەلا ەلى، ەابدولخالق مەعرف، ھەژار دیندەوانى...تاد).

دەكرى نووسەرانی سەردەم پۆلین بکەینە سەر چوار بەش: یەكەم: ئەو نووسەرانە بوون كە پابەندى خەبات و شورشی نوئ بوون و لە ناوہوہ بەشيعر، چیرۆك، پەخشان و وتار بەشدارییان لە ئەدەبى بەرەنگاریدا دەكرد. ھەندیجار لە ناوچۆ و ھەندیجاریش لە بلاوكراوەكانى شاخ بە ناوى خۆیان یان خوازراو بەرھەمەكانیان بلاو دەكردنەوہ.

دووہم: ئەو نووسەرانە بوون لەبەر پېویستی یان نەیاندەتوانى لە سایەى رژیى فاشستیدا بمیننەوہ و بە ناچارى روویان دەكردە شاخ و دەبوون بە پېشمەرگە. سینیەم: ئەو نووسەرانە بوون، كە ھیچ پەيوەندى و پابەندبوونیکیان بە حزب و ریکخراوہ شورشگيریپەکانەوہ نەبوو، بەلام ھەست و ھەلوئىستیان نیشتمانپەرۋەرانە بوو.

چوارەم: ئەو جاش قەلەمانە بوون، كە بەشان و بالى سەدام حسین و رژیەكەیان ھەلەدا.

دەكرى بلین پتر سى لەسەر چواری نووسەران دوژمن و دژى ستەمى رژیى داگیركەرى بەغدا بوون، بۆیە جیدەستیان لە شورشی نوئ ئەوئەندە گەورەى لە ئیستا و ئایندهشدا شانازیان پېوہ دەكرى.

لەسەردەمى خەباتى سەختدا دروشمى (بەدەستىك قەلەم و بەدەستەكەى دى چەك) وێردى سەر زمانى نەك ھەر تەنیا نووسەران، بگرە ھى ئەو پېشمەرگانەش بوو، كە كۆلەپشەكانیان پر لە نوردیپە نان و كتیب بوون.

دامەزراندنى یەكیتی نووسەرانی كوردستان لە شاخ لە میژووى بزووتنەوہى رزگاربخوایى گەلى كوردستان وەرچەرخان و ھەنگاویكى زۆر گرنگ و گەورەى. لە پېشەكى ئەم كۆبەرھەمەدا بەرپزان دكتور رەفىق سابیر، ھەقال كوستانى، ھەمە كەرىم عارف، ئەوئەندە بە وردى و جوانى باسیان لە چۆنىتى دامەزراندن و كارەكانیان

و دەرکردنی گۆڤاری نووسەری کوردستان کردوو، من نەتوانم هیچ مەلۆیەکی تر بێخەمە سەر خەرمانە زیڕینەکیان.

بەئامانجی بە ئەرشیفکردن و پاراستنی تەواوی ژمارەکانی نووسەری کوردستان ئێمە لە مەکتەبی گەشەپێدانی بێر و هۆشیاری (ی.ن.ک) بڕیاری چاپکردنەوه و بلاوکردنەوهی ئەو کۆبەرەهەمان بە پینچ بەرگ گرتە ئەستۆ، هیوادارین کەلینیک لە لاپەرەکانی میژووی گەلەکەمان و کتیبخانە ی کوردی پر بکاتەوه.

لێرەدا دەبێ رۆلی کاک یوسف محەمەد بەرزنجی بەرز بنرخین. ئەو جوامێرە بەو پەری دلسۆزییەوه ئەرکی کۆکردنەوه و ئامادەکردنی ئەو کۆبەرەهەمە ی گرتۆتە ئەستۆ. وێرای پێزانین و دەستخۆشی سوپاسی دەکەین و هیوای تەمەن درێژی و بەردەوامبوونی لەسەر ئەو خزمەتە گەورەیه بۆ دەخوازین.

ناریز عەبدوڵلا

تشرینی یەكەمی ٢٠٢٢

لەبارەى دامەززاندى يەككىتىي نووسەرانى كوردستان

دكتور رەفيق سابىر

۱

لە كۆتايى سالانى ھەفتاكانى سەدەى رابردودا، ستمە و تاوانى دەولەتى بەعس، بەرامبەر خەلكى كوردستان و عىراق، ھەموو سنوورىكى تىپەراندىبوو. ئازادىي نووسىن، پەيڧىن، رىكخستىن و بلاوكردەنەو، بە تەواوى زەوت كرابوون. ئەو سەردەمە بارەگاكانى يەككىتىي نووسەرانى كورد و لقاكانى لە كوردستان، بوو بوون بە ناوەندى ئەدەبى و رووناكىبرى. نووسەران و رووناكىبران. لەو ناوەندە ئەدەبىيانەدا سىمىنارو كۆرى ئەدەبىيان رىك دەخست. ئەمەش دەرفەتىكى گىرگ بوو تا راي خۆيان بە خەلك بگەيەنن. زۆر جار لەو كۆرۈ سىمىنارانەدا، راستەوخو يان ناراستەوخو، ئامازە بە ستمەى دەولەتى بەعس دەرا و رەخنەى لى دەگىرا. خەلكىكى زۆر، بە تايبەتى لاوان، بەشدارى ئەو چالاكىيە رۆشنىبرى و ئەدەبىيانە دەبوون.

دەسلەت ئاگاي لەو كۆر و سىمىنارانە بوو. سەرھەتا ويستى لە رىي چاوسووركردن و دەستەمۆكردەنەو، سنوور بۇ چالاكىي نووسەران دابنىت، يان لە رىي كۆمەلىك نووسەرى وابەستەى خۆيەو، دەست بەسەر يەككىتىي نووسەرانى كورددا بگرىت. بەلام زۆرىنەى نووسەرانى، كورد ئامادە نەبوون ھارىكارىي دەولەت بگەن. سەرھەنجام رىژىمى بەعس پلانى دانا كە يەككىتىي نووسەرانى كورد ھەلبەوھەشنىتەو و بىكات بە لقيكى يەككىتىي نووسەرانى عىراق. چونكە ئەو سەردەمە دەولەت، دواى راوانان و گرتنى سەدان نووسەرى ئازادىخوازو شىوعى، بە تەواوى دەستى بەسەر يەككىتىي نووسەرانى عىراقدا گرتبوو. ئەم پلانەى دەولەتى عىراق، لەو كاتەدا، كە يەككىتىي نووسەران گۆردرابوو بە سەكۆى دەربىنى ئازاد و بويرانە، نارەزايى زۆرىنەى نووسەرانى كوردى لى كەوتەو. ئەوان ئامادە نەبوون دەست لە يەككىتىيە سەربەخۆيەكەيان ھەلبىگىر و وەك پاشكۆى يەككىتىي نووسەرانى عىراق كار بگەن.

لهو دۆخه‌دا و له کۆتایی سالی ۱۹۸۰دا، که کۆمه‌لێک نووسه‌رو شاعیر پێشمه‌رگه‌ بوون، بیروکه‌ی دامه‌زراندنی یه‌کێتی نووسه‌رانی کوردستان له‌ شاخ، سه‌ری هه‌لدا. ئەو کاته‌ من له‌ ریزی حیزبی شیوعی عێراقدا، پێشمه‌رگه‌ بووم. سالونیویک زیاتر بوو، له‌ بولگارستانه‌وه‌ گه‌رابوو مه‌وه‌ کوردستان. له‌ ناوچه‌ی ئازادکراوی ناوزه‌نگ، که‌ له‌ سه‌ر سنووری ئێران، چه‌ند باره‌گایه‌ کمان هه‌بوو. یه‌کیک له‌ باره‌گایانه‌، که‌ له‌ توژه‌ له‌ بوو، باره‌گای سه‌رکردایه‌تی حیزبی شیوعی و به‌شی راگه‌یاندن بوو، که‌ له‌ کۆتایی ئۆکتۆبه‌ری ۱۹۷۹ (وا دامان مه‌زراند. ئەو کاته‌ به‌شی راگه‌یاندن له‌ ژووری، تاپینک، روونیویه‌ک، چه‌ند کارتۆن کاغه‌زی ئه‌یفۆر، سوپایه‌ک و لۆکسیکی غاز، پیک هاتبوو. سه‌ره‌تا سی که‌س له‌وێ کارمان ده‌کرد، هاوڕێیان ته‌حسین محمه‌د خه‌لیل، نه‌جیب (ئه‌بوجینان) و من. هاوڕێ نه‌جیب، له‌ پال نووسین به‌ زمانی عه‌ره‌بی، کاری تاپینشی گرتبووه‌ ئه‌ستۆ. ئیمه‌ دوو بلاوکراوه‌مان ده‌رده‌کرد، (ریگای کوردستان) که‌ ئۆرگانی ریکخراوی هه‌ریمی کوردستانی حیزبی شیوعی بوو، له‌ گه‌ل (ریبازی پێشمه‌رگه‌)، که‌ بۆ چالاکی پێشمه‌رگه‌ و بابه‌تی سه‌ربازی ته‌خان کرابوو. هه‌روا هه‌ندیک نامیله‌کی سیاسی و فیکریشمان، به‌ کوردی، بلاو ده‌کردنه‌وه‌. دواتر ریبازی پێشمه‌رگه‌، له‌ راگه‌یاندنی هه‌ریم جیا کرایه‌وه‌ و خرایه‌ سه‌ر مه‌کته‌بی عه‌سکه‌ری حیزبی شیوعی عێراق.

هه‌ر له‌ توژه‌ له‌ و نزیکه‌ی سه‌د میتریک له‌ سه‌رووی ئیمه‌وه‌، باره‌گای راگه‌یاندنی یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان هه‌بوو، که‌ چه‌ند نووسه‌ر و رووناکییریکی له‌وێ کاریان ده‌کرد، له‌ وانه‌ به‌ریزان ئه‌رسه‌لان بایز، عه‌باس محمه‌د حوسین (حاجی مه‌مۆ) و هه‌قال کویستانی و چه‌ند رووناکییریکی تر.

ئهو رۆژانه‌ سه‌ره‌تای هه‌ندیک گرفت، له‌ نیوان یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان و حیزبی شیوعی عێراقدا، ده‌رکه‌وتبوو، به‌لام په‌یوه‌ندی و هاریکاری نیوان هه‌ردوو لا هیشتا باش بوو. من پێشتر، له‌ رۆژانی ناو شار و خویندنی زانکۆوه‌، ئەو سی نووسه‌ره‌م ده‌ناسی. له‌ شاخیش په‌یوه‌ندی باشم له‌ گه‌لیان هه‌بوو، بۆیه‌ به‌ زه‌حمه‌تم نه‌ده‌زانی، ئەگه‌ر په‌یوه‌ندی حیزبی شیوعی و یه‌کێتی رێگر نه‌بیت، کاری هاوبه‌شی ئەده‌بی و رووناکییری، له‌ گه‌ل ئەواندا، بکه‌ین و ته‌نانه‌ت پیکه‌وه‌ یه‌کێتییه‌ک بۆ نووسه‌رانی شاخ دابمه‌زرینن.

پىكىھىناتى رىكخراۋىكى ۋەك يەككىتى نووسەران، لە دۇخى سىياسى شاخدا، تەنيا كارىكى ئەدەبى نەبوو، بەلكو ناۋەرۈككىكى سىياسىشى ھەبوو. ھەروا ئىمەى نووسەران نەمان دەتوانى خۇمان ئامىرى چاپ بىرپىن، گوڭار و كىتب و نامىلكە چاپ بىكەين و بۇ شارو شاروچكەو ئوردوگوو بىكەكانى پىشمەرگەيان بىرپىن. بۇيە پىش ئەۋەى لەگەل نووسەرانى يەككىتى نىشتمانى ئەم باسە بىكەين و رىك بىكەوين، دەبوو سەركردايەتىى حىزبى شىوعى ئاگادار بىكەم. ئەو كاتە ھاورى عومەر عەلى شىخ، كە ئەندامى مەكتەبى سىياسى بوو، بەرپىسى رىكخستنى حىزب بوو لە كوردستان. لەگەل ئەو مەسەلەكەم باس كرد، ماۋەيەك لەبارەيەۋە قسەمان كردو بەلىنى دا حىزب پىشتىرى ئەم كارە بىكات. لە كوتايى مانگى كوتايى نوقەمىر سالى ۱۹۸۰ لە بارەگاي راگەياندى يەككىتى نىشتمانى كوردستان، من و مامۇستا ئەحمەد دلزار لەگەل بەرپىزان ئەرسەلان بايز، حاجى مەمۇ و ھەڭال كوئىستانى دانىشتىن، ھەروا شاعىرو رووناكبير بەرپىز ناسر ھەفەد، ۋەك نووسەرىكى سەربەخۇ، ئامادە بوو. لەو دانىشتنەدا باسى دۇخى سىياسى و رووناكبيرى كوردستان و دامەزاندنى رىكخراۋىكى ئەدەبىمان كرد لە شاخ. ئەۋانىش، ۋەك ئەۋەى پىشتىر بىريان لەم مەسەلەيە كىرەتتەۋە، ئەم كارەيان بە گىرنگ و پىويست زانى. دۋاي لىدۋانىكى فراۋان و ھەمە لايەنە، بە باشمان زانى رىكخراۋىكى ئەدەبى دابمەزىنەن، بۇئەۋەى ئەو نووسەرانە كو بىكاتەۋە كە لە شاخ. ھەموومان پىكەۋە بتۋانىن كەشۋەۋايەكى ئازادانە بۇ نووسىن و داھىنان و بلاۋكردنەۋەى كارى ئەدەبى بىرەخسىن. لە ھەمان كاتدا، لە رىي ئەو رىكخراۋەۋە، پەيوەندى و ھەماھەنگى لەگەل نووسەرانى كورد، لە شارەكان و نووسەران و رووناكبيرانى رۇژھەلاتى كوردستان، دروست بىكەين.

لەو دانىشتنەدا، لەسەر كۆمەلىك پىرەنسىپ و شىۋازى كار و ناو و سىروشتى رىكخراۋەكە، رىك كەۋتىن و بىرپارماندا دەست بە كارەكە بىكەين. ئەو بىرادەرەنە منيان راسپارد بانگەۋازى دامەزاندنى (يەككىتى نووسەرانى كوردستان) بنووسم. لە كۆبوونەۋەى داھاتوۋدا بانگەۋازەكە خرايە روو. دۋاي ئالوگۇر كىردنى چەند رىستە و وشەيەك، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا. ھەر لەۋى بىرپارمان دا ھەردوۋ لايەن، لە رىي رىكخستنى تايىبەتى خۇمانەۋە، بانگەۋازەكە بۇ شار و شاروچكە و بىكەكانى پىشمەرگە

بئیرین. له هه مان کاتدا هه ندیک بنه ما و شیوازی کارکردن و به ریوه بردنی ریکخراوه که مان دیاری کرد، له وانه:

- ریکخراوه که ناوی (یه کیتی نو سه رانی کوردستان) ی لی نرا، بۆ ئه وه ی نو سه رانی نه ته وه کانی تری کوردستانیش که له شاخن، یان دواتر دینه شاخ، ئه گهر بیان ه ویت، بتوانن ببن به ئه ندامی ریکخراوه که.

- ریکخراوه که ملکه چی هیچ حیزب و لایه نیکی سیاسی نه بیت، به هیچ جۆریک نه بیت به شیک له و کیشه سیاسی و عه سه که ریپانه ی له شاخ، له نیوان لایه نه سیاسییه کاند، هه بوون.

- ته نیا ئه و که سانه بین به ئه ندامی ریکخراوه که که نو سه ر (ئه دیب) ن، واتا چیرۆکنووس، شاعیر، شانۆنووس، وه رگیز و ره خنه گری ئه ده بی. چونکه به باشمان نه زانی ئه و ئه ندام و کادیره حیزبیانه ی ته نیواتارو نامیلکه ی سیاسی ده نووسن، له ریکخراوه که دا، بین به ئه ندام.

- له ماوه یه کی کورتدا پهیره ی نیوخۆ، بۆ یه کیتی نو سه ران، بنووسریت.
- گوڤاریکی تاییه ت به ریکخراوه که ده ریکریت، که له سه ر ناوه که ی ساخ نه بووینه وه. هه روا سالانه کۆمه لیک کتیب و نامیلکه ی ئه ده بی، له لایه ن یه کیتی نو سه رانه وه بلاو بکرینه وه.

- ئه رکی چاپ و بلاو کردنه وه ی گوڤاره که و کتیب و نامیلکه کان به هاو به شی بیت، هه ر جار ه ی لایه نی کمان ئه رکی تایپکردن و چاپکردنی ژماره یه کی گوڤاره که و بلاو کراوه کانی تر بگریته ئه ستۆ.

هه ر له و کۆبوونه وه یه دا، ده سه ته یه کی به ریوه بردن، له چوار که س، پیک هیندر: ئه حمه د دلزار، حاجی مه مۆ، هه قال کویستانی و من. ئه رسه لان بايز وتی من هه ندیک وتاری ئه ده بیم بلاو کردۆته وه، به لام خۆم به ئه دیب نازانم، بۆیه ئه و به شداری نه کرد. هه ر ئه و ده سه ته یه ش بوو به ده سه ته ی نو سه رانی گوڤاره که. بۆ ئه وه ی خۆمان له گرفت ی لاوه کی لا بدهین، باسی سه رۆکی ریکخراوه که و سه ر نو سه ری گوڤاره که مان نه کرد. له جیاتیان بریاماندا کاره کانمان به کۆمه ل بیت. ئه و سه رده مه شاعیر و نو سه ر ناسر حه فید، وه ک نو سه ریکی سه ربه خۆ، له توژه له بوو، له دامه زران دنی یه کیتی نو سه ران و گوڤاره که دا، تا به ره و ئه و روپا به ریکه وت، هاوکارمان بوو. له ده رو به ری مانگی ئایاری

۱۹۸۱دا شاعیر و نووسەر حەمەى حەمە باقى ھاتە ناوژەنگ و لەلای برادەرانی یەكیٲى نیشتمانی مایەوہ. ھەر زوو ھاتە دەستەى بەرپۆەبردنى یەكیٲى نووسەرانی و دەستەى نووسەرانی گۆقارەكە و چالاكانە لەگەل ئیٲمە كەوتە كار.

ئەو كاتە چەند نووسەریكى تر لە شاخ بوون، كە شایەنى ئەوہ بوون لە دەستەى بەرپۆەبردندا بەشدار بن، بەلام نووسەرانی شاخ زۆر كەم بوون. ئەگەر دەستەى بەرپۆەبردنمان فراوانتر بكردایە، ژمارەى دەستەكە لە ئەندامان زیاتر دەبوون. بەمەش كارەكەمان وەك (شایبەكەى بناویلە)ى لى دەھات.

بناویلە گوندیكى پشدرە، لە بنارى چىای ئاسۆس و نزیك زبى سەندۆلانە. دەوترى خەلكى ئەو گۆندە، حەزىان لە شایبەكردن بووہ. ئەوہى باوہ لە شایبەكردندا، ھەندىك شایبى دەكەن. زۆرىنەى بەشداربووانى ئاھەنگەكە، چاو لە شایبەكە دەكەن و چىژى لى وەردەگرن، بە تايبەت ئەگەر شایببەكە رەشەلەك بىت، یان بە رىكوپىكى بكرىت. ھەروا شایبەكارانىش دلیان بەوہ خوۆش دەبىت كە خەلك تەماشایان دەكەن. كەچى لە گوندى بناویلە، كە خەلكەكەى زۆر نەبووہ، بە پىچەوانەى ئەو رىسایە، نزیكەى ھەموو خەلكەكە شایبى كردووہ، تاك تاك چەند كەسىك ماونەتەوہ (یان نەماوہتەوہ) چاو لە شایبەكە بكەن.

بلاوكردەوہى بانگەوازى دامەزراندنى یەكیٲى نووسەرانی كوردستان، لە شارەكانى كوردستاندا، ھەندىك كاردانەوہى سیاسى و شەخسىى بەدوادا ھات. وا دیاربوو برادەرانی یەكیٲى نیشتمانی، پىش ئیٲمە بانگەوازەكەیان گەیاندبووہ شارى سلیمانى. ھاورپىانی رىكخستنى حىزبى شىوعى لە سلیمانى، لە نامەيەكدا، داواى زانیارییان لەبارەى یەكیٲى نووسەرانی كوردستان كردبوو، چونكە لایان وابوو كە یەكیٲى نیشتمانى كوردستان، خوۆى بە تەنیا، ئەم رىكخراوہى دروست كردووہ.

كۆمەلێك نووسەر، بە تايبەت لە شارى سلیمانى، بە گەرمى پىشوازىیان لەو كارە كرد. ھەرزوو، لە رپى رىكخستەكانى یەكیٲى نیشتمانى كوردستانەوہ، بوپرانە و جوامیرانە، پەيوەندییان پۆوہكردىن، بە ناوى خوازراوہوہ بەرھەمى ئەدەبىی خوۆیان، بو ناردىن. ئەم كۆمەك و پشنگىرىبە گرنگەى ئەوان، ئیٲمەى لە دروستى كارەكەمان دلىاتر كرد و باوەرمان بە خوۆمان زیاتر بوو. ھەندىك نووسەرى تریش، لەبەر ھۆكارى سیاسى، یان شەخسى، ھەلوپستىكى نادۆستانەیان بەرامبەر رىكخراوہكە نواند. دواتر برادەرپىكى

لیژنەى بەرپۆهەبەرى یەکییتی نووسەران، وا بزنام کاک حەمەى حەمە باقى بوو، بە پیکەنینهو پێى وتم دەزانی فلان نووسەر (ناوى نووسەریکی دیاری برد لە سلیمانی، کە سالانیکیش مامۆستام بوو) گوايه وتوویەتی ئەمە یەکییتی نووسەرانى رەفیق ساپیرو!!

لیژنەى بەرپۆهەبەرى یەکییتی نووسەران، چەند کۆبوونەوویەکی تری کرد. زۆر بەى بابەتەکانى ژمارەى یەکەمى گۆقارەکە ئامادە کرا، بەلام هیشتا بی ناو بوو. لەو سەرۆبەندەدا من نەخۆش کە وتم و لە کۆتابى مانگی جەنیوەرى ۱۹۸۱ بۆ چارەسەرکردن چوومە تاران. لەوى دوومانگیک زیاتر مامەو. کاتیک گەرامەو توژەلە برادەران ژمارەى یەکەمى گۆقارەکەیان بە ناوى (پیرو) چاپ و بلاو کردبوو.

وشەى پیرو (واتا ئەستیرەى کۆ) پیشنیاری کاک هەقال کویستانی بوو. ئەگەرچی وشەکە جوان و پرمانایە، بەلام پیموابوو بۆ ناوى گۆقارى یەکییتی نووسەران، گونجاو نییە. بۆیە پیشنیارم بە برادەران کرد ناویکی نوێ، کە کەسایەتى، یان شوناسى، ریکخراوەکە دەربخات، لە گۆقارەکەمان بنیین. لەنیو کۆمەلێک ناودا (نووسەرى کوردستان) بۆ ناوى گۆقارەکە هەلبژێردرا.

یەکییتی نووسەرانى کوردستان، لە ماوەیەکی کورتدا، خۆى ناساند. پرۆژەى پەیرەوى ناوخۆى یەکییتی نووسرایەو. ژمارەى یەکەمى گۆقارى (نووسەرى کوردستان) بە هاوکارى و بەشداری کۆمەلێک شاعیر و نووسەرى شاخ و شار، خرایە ژێر چاپ و لە ئابى ۱۹۸۱دا بلاو کرایەو. هەروا چەند کتیب و نامیلکەیک بۆ بلاو کردنەو ئامادە کران.

ژمارەى یەکەمى نووسەرى کوردستان، لە چاو (پیرو)دا بەپێزتر و کاملتر بوو. کۆمەلێک نووسەرى تری شاخ و شار (بە ناوى خۆیان، یان ناوى خواراو) بەشدارییان تیدا کردبوو. ئەو ژمارەیه، لە راگەیاندى هەریمی کوردستانی حیزبى شیوعى چاپ کرا، چونکە پیشتر (پیرو) لە راگەیاندى یەکییتی نیشتمانی کوردستان چاپ کرابوو.

ئیمە وەک یەکییتی نووسەران حەزمان دەکرد، لە هەندیک ناوچەو شاروچکەى ئازادکراوى رۆژەلاتى کوردستان، کۆرى ئەدەبى و سیمینار ریک بخەین و، پەيوەندى لەگەل رووناکییرانى ئەو بەشەى کوردستان دروست بکەین. بەلام ئەو رۆژانە

رىكخراۋىكى ئەدەبىي و رووناكىيرى، لە رۆژھەلاتى كوردستان، نەبوو تا بە ھاوكارى و ھەماھەنگى لەگەل ئەودا، لەوئى چالاكىي ئەدەبىي بکہين.

رۆژىك كاك محەمەد حەمە باقى ئاگادارى كردم كە چەند نووسەرو رووناكىيرى كۆمەلەى شوپشگىرى زەحمەتكىشانى كوردستان، بە سەردان ھاتونەتە ناوزەنگ، ميوانى يەكىتتى نىشتمانىن و دەيانەوئىت چاويان بە ئىمەش بکہوئىت. ئەمە دەرفەتتىكى باش بوو تا بەوان ئاشان ببين و راستەوخو، لەبارەى ئەو كۆرۈ سىمىنارانەش، لەگەلئان بدوئىن. ئەندامانى دەستەى بەرپۆھەردن، لەگەل ئەو برادەرانەى كۆمەلە، كۆ بووئىنەوہ.

ئەوان باسى رىكخراۋىكىان كرد، كە بۇ كارى فىركردن و پەروەردە، كە لە رۆژھەلاتى كوردستان دايان، مەزاندبوو. ئىمە دەستخوشىمان لى كردن. رىككەوتىن پىكەوہ ھەندىك كۆر و سىمىنار، لە چەند ناوچەيەكى ئازادكاراۋى رۆژھەلاتى كوردستان، رىك بکہين. دانىشتنەكە لە ژوورىكى نىزىكى لاي بارەگاي بەرپىز نەوشىروان مستەفا بوو. دواى دانىشتنەكە چوئىنە لاي كاك نەوشىروان. لەوئى زۆر بابەتى گرنگ و جوراوجورى فىكرى، ئايدىؤلۇجى و ئەدەبىي باس كران. گەتوگۆكان ھىمانە و بە جورىكى رووناكىيرانە بەرپۆھە دەچوون. كە باس ھاتە سەر ماركسىزم و لىنىنىزم، گەتوگۆكان گەرمتەر بوون.

چەند ھەفتەيەك بەسەر ئەو دانىشتنەدا تىپەرى، ھەوالىكم لەبارەى ئەو كۆر و سىمىنارانەى برپار بوو، لە رۆژھەلاتى كوردستان رىكىان بکہين، نەبىست. رۆژىك لەو بارەيەوہ لە كاكەحەمەم پرسى، ئەو وتى راستىيەكەى ئەوان ماوہيەكە وەلاميان داوئىنەتەوہ، بەلام ئىمە دلمان نەھاتوہ پىتان بلىين. پرسىم بۆچى؟ وتى ئەوان دەلئىن ئىمە ئامادەين ئەو كۆر و سىمىنارانە پىكەوہ بکہين، بەو مەرچەى رەفىق سابىر و ئەحمەد دلزار بەشدار نەبن، چونكە ئەوانە شىوعىن. من ئەو قسەيەم بە ئاسايى وەرگرت و بە كاكە حەمەم وت جا چى تىدايە، ئىمە بەشدار ناين. گرنگ ئەوہيە ئەو كۆر و سىمىنارە ئەدەبىيانە لەو ناوچانە بكرىن. كاكە حەمە وتى نا، ئىمە چۆن بە بى ئىوہ دەچىن! ئەوانە خۇيان بەچى دەزانن تا مەرجمان بۇ دابنىن. ھەروا وتى، دەزانى ئەو رىكخراۋەى ئەوان ھىچ پەيوەندى بە شىعرو ئەدەبەوہ نىيە، بەلكو رىكخراۋىكە بۇ كارمەندانى پەروەدە دامەزرىندراوہ. دواى ئەوہ، نازانم بە راستى بوو يان ھەر بۇ خۇشى، بە شىۋازە خۇش و قۇشمەئاساكەى خۇى، وتى لەو رىكخراۋەدا مامۇستا و تەنانەت فەراش و پاسەوانى قوتابخانەكانىش دەتوانن بىن بە ئەندام.

له کاتی نووسینهوهی ئەم چەند دیڕەدا، بابەتییکی هاوشیۆهەیی ئەو رووداوهی براییانی کۆمەڵەم بە بیر هاتەوه، که خراب نییه ئه‌ویش بگێرمه‌وه، چونکه هه‌ردوو رووداوه‌که له‌و سه‌رده‌مه‌دا بوون، له‌ بنه‌ره‌تیشدا، هه‌ردووکیان به‌ره‌مه‌ی یه‌ک کولتووری سیاسی و یه‌ک جو‌ره ئایدیۆلۆجیا و شیوازی بیرکردنه‌وه بوون.

له ژماره‌ی یه‌که‌می (نووسه‌ری کوردستان)دا وتاریکی به‌رێز سه‌لاحه‌دینی موهته‌دی، که له‌باره‌ی هۆنراوه‌ی (خه‌وه‌به‌ردینه‌ی) شاعیر سواره‌ی ئیلخانیزاده نووسیویوی، له‌گه‌ل ده‌قی هۆنراوه‌که، بلا‌و کرایه‌وه. دوا‌ی دوو هه‌فته‌یه‌که هاو‌رپێه‌کی سه‌رکردایه‌تی حیزب، که له‌ بیرم نییه هاو‌رپێ عومه‌ر عه‌لی شیخ بوو، یان هاو‌رپێ فاتیح ره‌سوول، به‌ زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌که‌وه پێی وتم براده‌رانی حیزبی توده‌ی ئێران گله‌بیمان لێ ده‌که‌ن. وتم چی بووه! وتی نامه‌یه‌کیان بۆ نارده‌وین و نووسیویانه چون ئیمه‌ ریگامان داوه له‌ گو‌فاری (نووسه‌ری کوردستان)دا نووسینی که‌سیک بلا‌و بکه‌ینه، که دژی حیزبی توده و شو‌رشی ئێرانه. من پێکه‌نینم به‌و قسه‌یه هات و به‌ سه‌یرو ناماقوولم زانی. چون رێبه‌رایه‌تی حیزبی توده، رێگه‌ به‌خۆی ده‌دات، داوا‌ی له‌و جو‌ره له ئیمه‌ بکات! ئایا خۆبه‌زلزانی و له‌خۆباییبونی ئه‌وان گه‌یشتوته ئه‌و راده‌یه! دیاربوو گه‌لانی ئێران گرفتییکیان نه‌مابوو، له‌و وتاره‌ی کاک سه‌لاح و گو‌فاری نووسه‌ری کوردستان گرنگتر بێت، تا حیزبی توده خۆی پێوه ماندوو بکات!

هه‌تا ناوه‌رسته‌ی مانگی ته‌مووزی سا‌لی ۱۹۸۲ من له‌ شاخ بووم و به‌شداری ئاماده‌کردن و پینداچوونه‌وه‌ی گو‌فاره‌که و هه‌ندیک کتیب و نامیلکه بووم. یه‌کیک له‌و نامیلکانه چیرۆکیکی سه‌مه‌دی به‌هه‌رنگی بوو (۲۴ سه‌عات له‌ خه‌و و بیدرای) که له‌ فارسییه‌وه کردبووم به‌ کوردی، هاو‌رپێه‌کی فیداییانی ئه‌کسه‌ریه‌ت (هاو‌رپێ یوسف) که له‌گه‌ل دوو هاو‌رپێ تریاندا، ماوه‌یه‌که له‌ لای ئیمه‌ میوان بوون، له‌ لیکدانه‌وه‌ی هه‌ندیک وشه و ده‌ربریندا، یارمه‌تی دام. هه‌روا پینستر، له‌ سا‌لی ۱۹۷۹ که ماوه‌یه‌که شاری مه‌هاباد ئازاد کرابوو، فریا که‌وتم، له‌ ریی (کتیبخانه‌ی سه‌یدیان)ه‌وه، کۆمه‌له‌ هۆنراوه‌یه‌کی نوێ به‌ ناوی (رێژنه) و کۆمه‌له‌ هۆنراوه‌ی (پشکوکان ده‌گه‌شینه‌وه) بۆ جاری دووهم، له‌ مه‌هاباد بلا‌و بکه‌مه‌وه. هه‌روا له‌ شاخ کۆمه‌له‌ هۆنراوه‌یه‌کی نوێم نووسی. سه‌ره‌تا ویستم، به‌ ناوی (چرای گو‌رستان) وه‌ک بلا‌و کراوه‌ی یه‌کیته‌ی نووسه‌ران، چاپی بکه‌م، به‌لام دواتر په‌شیمان بوومه‌وه، چونکه بابته‌ی هۆنراوه‌کان و ستایلی نووسینیان، له‌گه‌ل

كەشۋە ھەۋاي پېشىمە رگايە تېدا نە دە گونجان. لە بارەى ئەۋ ھۆنراۋانە، لە پېشەكى بەرگى يەكەمى دىۋانە كەمدا (سوئىد ۱۹۹۳) نووسىومە:

(ئەۋ ھۆنراۋانەى لە كاتى پېشىمە رگايە تى، لە شاخ و چەند سالىكىش دواتر نووسىمىن تىپرامانىكى شىپرەى خود و گيان و دەۋر بەر بوون. ھەۋلدىنىك بوون بۇ دەربېرىنى ھەندىك ئاۋات و ئازارى گيانى مۇۋف، كە لە سايەى تىرۋر و توندوتىژى دەۋلە تدا، تەننەت نرخی مېرىشكىكى نىيە. كاتىكىش بە مەبەستى پاراستنى ناۋەرۋكى ئىنسانىيانەى خۇى روو دەكاتە شاخ، ھەست دەكات تەنیا پەناگە يەكى فىزىكىكى دۆزىۋە تەۋە، يان تەنیا شۈينە جىۋىگرافىيەكەى گۆردراۋە. كەچى ئازادى و بەھا ئىنسانىيەكەى، لەۋىش، لە بەردەم ھەپرە شەدان).

ئەۋ ھۆنراۋانە دواتر، سالى ۱۹۸۵ لەگەل چەپكە ھۆنراۋە يەكى تر، بە ناۋى (سوۋتان لە بەر باراندا)، لە لەندەن بلاۋ كرانەۋە.

جىى خۇيە تى لىرەدا بلىم، تا ئەۋ رۆژەى من كوردستانم بەجى ھىشت، ئەۋ بەرھەمە ئەدەبىيانەى نووسەرانى شار، كە بە ناۋى نەينىيەۋە دەنئىردان، ھەمويان، لە رىى رىكخستەنەكانى يەكىتى نىشتمانىيەۋە، دەگەشتن. (ناۋى ئەۋ نووسەرە بەرپىزانە لەم چاپە نويىەى گۆقارەكەدا ھاتون). دياربوو ئەۋان پەيوەندىيان بە يەكىتى نىشتمانىيەۋە ھەبوو. باكىان نەبوو كە ئەگەر ناردىنى ئەۋ بەرھەمانەيان ئاشكرا بىت، چ چارە نووسىكى ترسناك چاۋەرپىيان دەكات. جىى سەرنج بوو، تا ئەۋ كاتە، يەك بەرھەمى ئەدەبىيى ھىچ نووسەرىكى ئەندام، يان دۇستى حىزبى شىۋەى، لە شارەكانەۋە، نەگەشت. من لەم دياردەيە ھەم نىگەرەن بووم و ھەم ھەستەم بە كەمايەسى دەكرد. نىگەرەن بووم لە بەر ئەۋەى پەيوەندىيى ئىمە، لەگەل نووسەرە ھاورپى و دۇستەكانى حىزبى شىۋەى، بەۋ جۆرەى لىھاتوۋە. ھەستەم بە كەمايەسىيىش دەكرد، لە بەردەم دەستەى بەرپىۋە بەرى يەكىتى نووسەرەندا، چونكە لەناۋ شارەكاندا ھاورپىيەكەمان نىيە، لە گۆقارەكەدا، بە ھۆنراۋە يەك، يان بە نووسىنىك، ھاوکار و بەشدارمان بىت.

۴

ئىمە، ۋەك يەكىتى نووسەرانى كوردستان، لە دۇخىكى سىياسىي نەخۇش و پىر لە گرژى و ناتەبايى و شەردا كارمان دەكرد. جىاۋازىي ئايدىۋولۇجى و سىياسى و

حیزبی، گرفتی دروست دهکرد. له وانه بوو گرفته که، به ئاسانی ناکۆکی لیکه ویتته وه، ناکۆکیه که ش بگۆردیت به شه.

ئیمه، لیژنه ی به پێوه بهری یه کیتی نو سه ران، له رووی فیکری، سیاسی و تیروانیی ئه ده بییه وه جیاواز بووین، به لام له ناو خۆماندا گونجاو بووین. له بیرم نییه له ماوه ی پیکه وه کار دماندا گرفتیک، یان ساردییه ک له نیوانماندا، دروست بوو بیت. ئیمه وه ک کۆمه لیک هاو پۆ و تیمیکی یه کسان و هاو ئامانج کارمان ده کرد. له کاره کانماندا، متمانه مان به یه کتری هه بوو. ده مانه ویست مۆدی لیک ی باشی هاریکاری و پیکه وه هه لکردن بخه ی نه روو. باوه ربوون به ئازادی نووسین، ریزگرتن و قبوولکردنی یه کتری و هه ستردن به به رپرسیاری، بنچینه ی کارمان بوو. بۆیه ناکۆکی و کیشه ی سیاسی، تا ئه و کاته ی من له کوردستان بووم، له کار و په یوه ندی نیوانماندا، رهنگی نه دایه وه. به لام دواتر، کاتیک شه ری نیوان حیزبی شیوعی عیراق و یه کیتی نیشتمانی کوردستان هه لگیرسا، فه زای داهینان و پیکه وه هه لکردن شه راوی کرا. به داخه وه یه کیتی نو سه ران راکیشرایه ناو کیشه کان، دوو به ره کی که وته ناو نو سه رانی هه ردوو لایه ن و سالانیک له یه کتر دابرا ن. ئه و پۆژانه کوردستان له ناو خوین و ژانی سی شه ردا ده تلایه وه، شه ری ده وه له تی عیراق و کورد، شه ری عیراق و ئیران، هه روا شه ری نیوخۆی هیزه چه کداره کانی شاخ، که له هه موویان به ئازاتر بوو. تا ناوه پاسی به هاری سالی ۱۹۸۲ حیزبی شیوعی به کرده وه له وه شه ردا به شدار نه بوو. دوا ی ئه وه راسته وخۆ تیکه لی شه رکه که بوو.

منیش بریارمدا کوردستان به جی به یلم و بۆ درێژهدان به خویندن، بگه ریمه وه ده ره وه ی ولات. ئه م بریاره م به چه ند هاو پۆی نزیکم گووت. هه روا له دوا کۆبوونه وه ی لیژنه ی به پێوه به ری یه کیتی نو سه راندا، مالتاوا ییم له براده ران کرد و پیتانم وت من بۆ ئه وه خویندنم له ئه وروپا به جی نه هیشته، تا لیژنه شه ری پيشمه رگه بکه م، بۆیه ده گه ریمه وه هه نده ران.

چوار مانگیک دواتر، من له پيشمه رگه یه کی شه که ت و دلشکاوی نیشته جیی ناوزه نگه وه، بوومه وه خویندکاری ئه کادیمیای زانسته کۆمه لایه تییه کانی بولگارستان، له شاری سو فیا ده ستم به خویندن کرده وه.

ده مه ویت ئه م نووسینه، به چه ند رسته یه ک دوا یی پی بینم، که له سالی ۱۹۹۳ له پیشه کیی به رگی یه که می دیوانه که مدا، له باره ی ئه و پۆژانه نووسیومه:

(ئىمە، كە لەرووى تىرۆرو فاشىزىمدا چەكمان ھەلگرتىبوو، دەتوت لە ساتىكى غەفلىت و بىئاگايدىدا، رەنگى دوژمنەكەى خۆمان گرتووه. جۆرەھا بۆچوون و رەفتارو مېتۆدو لايەنى كۆلتوورىيى ئەومان دەھىتايەو بەرھەم. لە لاي ئىمەش بايەخ و رىزى مەرۆف تا ئەو رادەيە بوون كە ئامرازىك بىت بۆ خزمەتى ئايدىيۆلۇجيا و خىل- حىزب! ئازادى و مافى مەرۆف، لە نىو ئىمەدا، تا ئەو ئاستە بەرزە پارىزراوبوون، بۆ نموونە، تەنانەت نامەكانى منىش، كە لە لايەن ھەندىك ھاورىيى پىشمەرگەو بۆم دەھاتن، كۆنترۆل دەكران و پىش من، چاوانى باشقەلەى كەسانىكى ئارىلە و مۇميا و دووړو دەيانخويندەوہ.

ئايا ئەو دياردە چەوتانە رەنگدانەوہى بىئاگايانەى عەقل و كۆلتوورى باوى كۆمەل بوون، يان لە ھەندىك رىشەى لىكچوونى ئايدىيۆلۇجياى ئىمە و دوژمنەوہ، سەرچاويان گرتبوو؟ ياخود لەوہ ھاتبوون كە ھەردوو لامان، لەگەل جياوازىي نىوان ھىز و ئامانجان، كەم تا زۆر، بەرھەمى يەك كۆمەلى نەخۇش بووين؟!

ھۆكارەكە ھەرچىيەك بوويىت، ئەنجامەكە ھەر ئەوہ بوو كە ئىمەيش نەمانتوانى نمونەيەكى نوپى فيكرى، سىياسى و كۆلتوورى بخەينە روو. نەمانتوانى بە چاويكى دى بۆ مەرۆف پروانين. كاتىكىش سەرۆكخىلانى ئىمە، بە چەقەنەيەك، روويان لە شەرى براكوژى كرد، ئىمە بەرەوړووى ئەزموونىكى دژوارتر بووينەوہ. ئىدى مانەوہى من، ھەك مەرۆف و شاعىر، لە شاخ كاريكى بىمانا و ونبوونىكى بىبىرانەوہ بوو.

ئەنجام:

رووكردنەوہ ھەندەران و ئاوارەبوونىكى دى.)

ئوپسالا

۲۰۱۷/۳/۱۵

لایه‌نی کولتووری ئه‌ومان ده‌هینایه‌وه به‌ره‌م. له لای ئیمه‌ش بایه‌خ و ریژی مرۆف تا ئه‌و راده‌یه بوون که ئامراژیک بیت بو خزمه‌تی ئایدیۆلۆجیا و خیل-حیزب! ئازادی و مافی مرۆف، له نیۆ ئیمه‌دا، تا ئه‌و ئاسته به‌رزه پارێزرابوون، بو نمونه، ته‌نانه‌ت نامه‌کانی منیش، که له لایه‌ن هه‌ندیک هاوڕێی پێشمه‌رگه‌وه بووم ده‌هاتن، کۆنترۆل ده‌کران و پیش من، چاوانی باشقه‌له‌ی که‌سانیک ئاریله و مۆمیا و دوو‌وو ده‌یانخوینده‌وه.

ئایا ئه‌و دیارده چه‌وتانه ره‌نگدانه‌وه‌ی بیئاگایانه‌ی عه‌قل و کولتووری باوی کۆمه‌ل بوون، یان له هه‌ندیک ریشه‌ی لیکچوونی ئایدیۆلۆجیای ئیمه و دۆژمنه‌وه، سه‌رچاوه‌یان گرتبوو؟ یاخود له‌وه هاتبوون که هه‌ردوو لامان، له‌گه‌ل جیاوازی نیوان هیز و ئامانجمان، که‌م تا زۆر، به‌ره‌می یه‌ک کۆمه‌لی نه‌خۆش بووین؟!

هۆکاره‌که هه‌رچیه‌ک بوو، ئه‌نجامه‌که هه‌ر ئه‌وه بوو که ئیمه‌ش نه‌مانتوانی نمونه‌یه‌کی نویی فیکری، سیاسی و کولتووری ب‌خه‌ینه روو. نه‌مانتوانی به‌ چاویکی دی بو مرۆف بروانین. کاتیکیش سه‌رۆکخیلانی ئیمه، به‌ چه‌قه‌نه‌یه‌ک، روویان له شه‌ری براکوژی کرد، ئیمه به‌ره‌و‌رووی ئه‌زموونیک دژوارتر بووینه‌وه. ئیدی مانه‌وه‌ی من، وه‌ک مرۆف و شاعیر، له شاخ کاریکی بیمانا و نیوونیک بیپرانه‌وه بوو.

ئهنجام:

رووکردنه‌وه هه‌نده‌ران و ئاواره‌بوونیک دی.)

ئوپسالا

۲۰۱۷/۳/۱۵

وتیههک

حەمە کەریم عارف

۱

کۆی میراتی شارستانی و کولتووری هەر نەتەویەک دەکاتە کە لە پووری ئەو نەتەویە، واتە کە لە پوور دەکاتە کۆی بەرھەمێن مێژوویی و هزری و فیکری و هونەری و شارستانی و کولتووری ئەو نەتەویە. بەم پێیە، مەژۆف مەحکومە بە کە لە پوور و لە ناوجەرگە کە لە پووردا دەژی، لێ ئەمە بەو مانایە نییە کە لە کە لە پووردا غەرق ببیت، بە لکو دەبیت بیکات بە بنکە یەک بۆ گۆر بە ستەنەو بە ئاراستە ی ئاییندەدا.

پە یوهندی نەتەویە ک لە گەل کە لە پووری خۆیدا، دەرککردنی خۆیەتی لە رابوردوویدا، خۆیندەنەوی رابوردووی خۆیەتی بە چاویکە ی ئیستاو بە ئاراستە ی ئاییندەدا... ئیستا تازە ی دوینیە و دەبیت بە کۆنە ی سبەینی... بۆیە بایە خدان و ئاوردانەو بە کە لە پوور و لە کە لە پوور، بە مەبەستی پیرۆزاندنی کە لە پوور نییە، بە لکو پاراستنیەتی وەکو بە شیک لە مێژووی گەل و نەتەویە ک لە لایەک و بووژاندنەوی رەگەزە زندووەکانیەتی لە قالبی ئەمڕۆدا و بە ئاراستە ی ئاییندە. ئەمەش بۆ خۆی دەسپیک و سەرەتایە بۆ خۆتازە کردنەو کە زامنی بەر دەوامی ژیانە... من بەش بە حالی خۆم رەفزکردنەوی هەر واقیعیکی چەقەستوو بە پەسەند دەزانم، بە لام پێویستە لە گەل سەرەتا و دەسپیکی هەر رەفزکردنیکدا ویناوتە سەووریکی روونمان لە مەر واقیعیکی دروستی نوێ هەبیت... بە هەر حال پە یوهندی نیوان رۆشنیری نەتەویە و کە لە پوور، وەکو پە یوهندی نیوان مندالیتی و گەنجایەتی وایە، گەنجایەتی هەرگیز مندالیتی مەژۆفیک ناسریتەو، بە لکو لە چوارچێوە ی ناسنامە ی هەمان کە سدا گەشە ی پێ دەدات...

يەكيتىيى نووسەران يەككە لە دەسكەوتە نەتەوھىيەكانى بزاقى پزگاربخوازى نەتەوھى كورد. ئەمەش بەلگەى ئەوھىيە كە ھەردوو تەقگەرى سىياسى و رۆشنىيرىي كورد ھەقەند بوون و لە كارلىكى بەردەوامدا بوون. بزووتنەوھى رۆشنىيرى بەگوڤرەى ھەلەكشان و داكشانى تەقگەرى پزگاربخوازى سىياسىمان، ھەلەكشان و داكشانى بەخوۋە دىتوۋە. ئىدى لە مىرنشىنەكانەوھى بىگرە و پىيدا ۋەرە تا دەگاتە رۆژگارى ئەمپۆ. لە بۆتان، خانى و جىزىرى و ئەو قوتابخانە ئەدەبىيەى كە ھەبوو؛ لە بابان، نالى و سالم و قوتابخانەكەيان و تا سالانى سەرەتاي ھەفتاكانى سەدەى بىستەم لەگەل ھەلەكشانى بارى سىياسىماندا، يەكيتىيى نووسەرانى كورد ۋەكو لايەنىك لە لايەنەكانى ھەلەكشانى بزاقى رۆشنىيرىمان و ۋەكو زادە و بەرەنجامى ئاۋىتەبوون و كارلىكى ھەردوو بزاقى سىياسى و رۆشنىيرىي كورد دامەزرا و توانا ئەدەبىيەكانى ئەو قوناغەى بە نەفەسىكى كوردانەوھى لە خۆ گرت... چالاكىيەكانى خۆى لە شىۋەى كۆپ و سىمىنار و گوڤار و كىتاباندا پىشكەش بە جەماۋەرى رۆشنىيران و ئەدەبىدۆستان دەكردو بە موو لە ھەلوئىستى كوردانە و واقىيەيانە لاي نەداۋە، تەنانت بۆشايىيە كۆمەلايەتى و سىياسىيەكانىشى لە كاتى پىۋىستدا پىر كىردوۋەتەوھى و راستەوخۆ و ناراستەخۆ دەزگاكانى راگەياندى كوردەۋارىيان خزمەت و دەۋلەمەند كىردوۋە... ئەمە جگە لە بەرھەمەننى دىيان دەقى ئەدەبىي شۆرەشگىرەنە كە دەكرىت بە بەلگەنامەى مېژوۋى ھەستى مرقۇقى كورد دابىرئىت.

لە سەرەتاكانى سالانى ھەشتاكانى سەدەى رابوردوۋا، لە ئەنجامى يەكانگىرى و كارلىكى كۆمەلىك فاكىتەر و ھەلومەرجى بابەتى و خودىدا، بە تايبەتى جەنگى مالوڤرانكەرى ھەشت سالەى عىراق و ئىران، بزووتنەوھى پزگاربخوازى گەلى كورد جۆرە گەشەكردنىكى بە خۆيەوھى بىنى و لە روۋى خەباتى چەكدارىيەوھى، جۆرە ۋەرچەرخانىكى بە خۆيەوھى بىنى و توانىي چەندىن ناۋچەى ستراتىژى لە سوپاى كوردكوژو داگىركەرى رۆژىمى بەعس پاك بىكاتەوھى، جۆرە ئومىدەۋارىيەك بە جەماۋەرى فىداكارى كوردستان بىبەخشىت و جىگە و پىنگەيەكى باشىش بۆ ھەوانەوھى جەۋلەو چالاكى و چەلەنگى ھىزى پىشمەرگەى كوردستانىش دابىن بىبىت... ھەلبەتە واقىيە قوناغەكە بە جۆرە فرەخۋازىيەك (تەددىيە) ئاوس بوو و حىزب و گروپ و لايەنە سىياسى و

چەكدارىيە كانىش، ھەرچەندە ژىراوژىر لە يەكدى بە گومان بوون، دەگەل يەكدا دېرۇنگ بوون و ئەم مافى فرەخوازىيەيان بە ئاسانى بە يەكدى رەوا نەدەبىنى، بەلام زۆر جارېش لە ژىر گۇشارى جەماوهرى خەلك و شەقى زەمانە و لەبەر بەرژەوھەندىيى حېزبى خۇيان، بە ناچارى و بە نەبەدلى ملېان بۇ ئەو فرەخوازىيە كە دەرھاويشتەي قۇناغەكە بوو، دەدا... لەو كەشۇھەوايەدا و لەو قۇناغەدا ژمارەيەك نووسەريش ژيانى پېشمەرگايەتېيان ھەلبۇزارد، كە خەلكى سەر بە حېزبە جياوازەكان و كەسانى بېلايەنېشيان تېدا بوو، لە رۋانگەي دېموكراتىيەتې كارى ئەدەبىيەو و لەو بۇچوونەو كە ئەدەبىيات دەورى بالاي لە شۇرېشگېراندىنى مەرقۇدا ھەيە و كەنالىكى مەرقۇنى ھەستىيارە بۇ بەردەواماندىنى پەيوەندىيە مەرقۇننىيەكان و شىوازيكى زۆر شارستانىيانەي ئازادىخوازىيە و بە مەبەستى كۆكردنەوھى تۋانا جياوازە ئەدەبىيەكانى ناو ھەموو لايەنە سىياسىيەكانى شۇرېشى كوردستان و كەمكردنەوھى گۇشارى رېژىمى بەعس لەسەر نووسەرانى بەھەلۋېستى ناو شارەكان و پوچەلكردنەوھى نىازى رېژىم كە بە تەما بوو، بە پىشتىوانى ھەندى نووسەرى دەستەمۇ، يەكېتېي نووسەرانى كورد، كە دەسكەوتېكى نەتەوھى بزووتتەوھى رېزگارېخوازى كوردبوو، بكات بە پاشكۆي يەكېتېي نووسەرانى عىراق، يان ئەگەر پېويستى كورد ھەر داي بخت... بەھەرھال، ھەموو ئەو فاكتەرانەي سەرى كوردىانە كارېك چەند نووسەريكى بەرېز، بە جياوازي بېروباوهر و وابەستەگىي حېزبىيانەو، لە مانگى دوانزەي ۱۹۸۰د و دواي دوو كۆبوونەوھە، دامەزاندنى يەكېتېي نووسەرانى كوردستان رابگەيەنن... بۇيەش كرا بە يەكېتېي نووسەرانى كوردستان تا يەكەم: نەبېت بە ئەلتەرناتېقى يەكېتېي نووسەرانى كورد و بە دەستى خۇمان ئاواتەكەي بەعس نەھىنېنە دى، چونكە يەكېتېي نووسەرانى كورد وەكو دەسكەوتېكى نەتەوھى خەباتى گەلى كورد لە لاي ھەر نووسەريكى كوردپەرۋەر ئازىز بوو. دووھم: بۇ ئەوھى ھەر نووسەريكى كوردستانى، بە ھەر زمانىك و خەلكى ھەر شوېنېكى كوردستانى گەرە بېت، بتوانېت بېي بە ئەندام و لەو چوارچىوھەدا مومارەسەي چالاكېيە ئەدەبىيەكانى خۇي بكات... بەھەرھال، وەكو ئاماژەمان كوردى، يەكېتېي نووسەرانى كوردستان وەكو مالى ھەموو نووسەران بە جياوازي بېروباوهرېيانەوھە دامەزرا و بە نەفەسىكى كوردانەوھە پېشوازي لە تۋانا ئەدەبىيەكانى ئەو قۇناغە دەكرد، پەيوەندىيەكى باشى دەگەل نووسەرانى ناو شارېشدا ھەبوو... ئىدى چالاكېيەكانى لە شىوھى كۆر و سېمىنار و گۇفار و كتېياندا پېشكەش بە جەماوهرى ئەدەبىدۆستان دەكرد... يەكېك لە گۇفارەكانى يەكېتېي نووسەرانى كوردستان،

(نوسه‌ری کوردستان) بوو که تا راپه‌رین (۱۹۹۱)، ئه‌وه‌نده‌ی له بیرم مابیت، هه‌ژده ژماره‌ی لئ ده‌رچوو، که قه‌له‌می شاخ و شار و زۆربه‌ی پارچه‌کانی کوردستان لاپه‌ره‌ی هه‌ر ژماره‌یه‌کیان رازاندووته‌وه... ئیدی نوسه‌ری کوردستان، هه‌م بوو به پیشمه‌رگه‌و هه‌م بوو به سه‌نگه‌رو هه‌ر ژماره‌یه‌کی بوو به خودان سه‌ربه‌وردو حیکایه‌تیکی پر له سه‌رفرازی، هه‌ر بن به‌ردو په‌نا مزگه‌وت و کویره ئه‌شکه‌وتیکی کوردستان بدوینی، حیکایه‌تی (نوسه‌ری کوردستان) و خه‌مخۆرانی نوسه‌ری کوردستان به شانازییه‌وه ده‌گیڕیته‌وه... راسته‌یه‌کییتی نوسه‌رانی کوردستان، وه‌کو مه‌وقیعی جوگرافی، زیاتر له ناوچه‌ی رزگارکراوه‌کانی ژیر ده‌ستی (ی. ن. ک) دا بوو، به‌لام ریکخراویکی سه‌ربه‌خۆ بوو، نوینه‌ری نوسه‌ران بوو به جیاوازی بیروبۆچوون و وابه‌سته‌گی حیزببانه‌وه‌و کژمه‌ک و یارمه‌تی بیمه‌رجی له هه‌ر که‌سایه‌تی و گروپ و حیزب و لایه‌نیکی شو‌رشگیڕ وه‌رده‌گرت، به دنیاییه‌وه ده‌یلم زۆر له‌م یه‌کییتی نوسه‌رانه‌ی ئه‌مڕۆ، له‌م ریکخراوه‌ی په‌نجا به په‌نجا حه‌یاته‌ی!!! ئه‌مڕۆ سه‌ربه‌خۆتر بوو.

به‌هه‌رحال، (مه‌کته‌بی گه‌شه‌پیدانی بیروه‌وشیاری) که به نیازن ژماره‌کانی شاخی (نوسه‌ری کوردستان) چاپ بکه‌نه‌وه، ئه‌مه‌ کاریکی یه‌جگار هه‌ژییه، جگه له‌وه‌ی ریز و حورمه‌ته‌ بو ئه‌و نوسه‌رانه‌ی که له سه‌روکاریدا بوون و پیوه‌ی ماندوو بوون، وه‌فادارییه‌کیشه‌ بو وشه‌ی کوردی، نیشانه‌یه‌کی گرینگه‌ بو هه‌قه‌بنیدی قوناغه‌کانی میژووی بزافی کولتووری نه‌ته‌وه‌که‌مان، چونکه ئه‌مه به‌شیکه له میژووی نه‌ته‌وه‌که‌مان و نابی فه‌رامۆش بکریته... چونکه سولته‌ی بالای هه‌ر میله‌تیک بریتییه له میژووه‌که‌ی... هه‌لبه‌ته به‌و مه‌به‌سته ئاو‌ر له رابوردوو ده‌دریته‌وه که ره‌گه‌زه زیندوو‌ه‌کانی که‌شف بکریته و ده‌گه‌ل ئیستادا ئاو‌یته بکری... هه‌ر نه‌ته‌وه‌یه‌ک رابوردوو خۆی فه‌رامۆش بکات، تی نه‌گات و خویندنه‌وه‌ی تازه‌ی بو نه‌کا، ئه‌قلی به ئیستای خۆیدا ناشکیته و له په‌راویزی ئیستادا دژایه‌تی خۆی ده‌کات و پيسوایی بو ئایینه‌ به‌جی دلیته...

له کۆتاییدا ده‌ستخۆشی ئه‌م به‌ره‌مه‌تان لیده‌که‌م، باریکه‌للا بو ئه‌م ده‌ستپیشخه‌رییه‌تان که ئه‌مه له راستیدا ئه‌رکی یه‌کییتی نوسه‌رانی کورد بوو و ده‌بوايه ئه‌وان خه‌می بخۆن، به‌لام...!!!

سلیمانی

۲۰۱۱/۶/۲۱

يەككىتلى نووسەرانى كوردستان... ئە سەردەمى خەباتى شاخدا

ھەئال كۆيستانى

ئە سالى ۱۹۷۹دا، چەند نووسەرىكى پېشمەرگە بووين... كە شەرى نيوان ئيران - ئىراقىش ھەلگىرسا، ژمارەمان بەرەو سەرووتر ھەلگىشا... ماودىەك بوو قسەمان لەسەر پىئويستى ھەبوونى رېكخراوىك بو نووسەرانى شاخ دەكرى... بە تايىبەتى كە ئىمە چىتر دەرفەتى بلاوكردەنەوھى بەرھەمەكانمان لە گوڤار و رۆژنامە پەسمىيەكاندا نەمايو. ھەبوونى ئەو رېكخراوھ تا دەھات زياتر دەبووھ پىئويستى، ھەم بو ئىمە و ھەم بو ئەوانەش كە سەر بە ھىچ لايەنىكى سىياسى نەبوون... ھەروا بو ئەوھش بىتتە پردىك بو بەيەكگەيشتى نووسەرانى ناو حىزبە جىاجىياكان، بەو حىزبانەشەوھ كە شەرى ناوخو مى پى ئە بەر مى يەكدى نابوون... كۆمەلىك سەردان و دىدارمان ئەنجام دا، تا دواچار لەسەر بەستنى كۆبوونەوھىەكى فراوان رېك كەوتىن... پۇژى ۵ى ۱۲ى ۱۹۸۰، لە سەربانى بارەگاي دەزگاي راگەياندى يەككىتلى نىشتمانى كوردستان، لە تووژەلە، كۆ بووینەوھ... ئەوھندەى لە بىرم مابى، ئەوانەى بەشدارى ئەو كۆبوونەوھ بوون، برىتى بوون لە: ئەحمەد دلزار، بورھان قانع، پەفىق صابر، ئەحمەد پەجەب، عەباس حوسىن محەمەد، ئەبووبەكر خۆشناو، فەرىد ئەسەسەرد، ناسر حەفید، ئەرسەلان باين، محەمەد پەنجاو، ھاشم كۆچانى و ھەئال كۆيستانى.

دوو نووسەرى ترمەن كە بەشدارى ھەموو دىدارەكانى ئامادەسازى بو دروستكردى ئەو رېكخراوھ بوون، بورھان مستەفا مەعروف و جەمىل پەنجبەر كە بە داخى زۆرەوھ، چەند مانگىك بەر لە سازدانى ئەو كۆبوونەوھىە شەھىد بوون. كۆبوونەوھ سەربارى برىارى دروستكردى (كۆمەلەى نووسەرانى كوردستان)، كۆمەلىك برىار و راسپاردەى راگەياند:

- * ریکخواوهکه ناوی (کۆمهلهی نووسهرانی کوردستان) دهبی.
- * گوڤاریکی وهرزی دهردهکات به ناوی (پيروو).
- * کۆمهلی نووسهرانی کوردستان، ریکخواویکی ئهدهبیی سهربهخۆ دهبی و پابه‌ند ناییت به سیاسه‌تی هیچ حیزب و لایه‌نیکه‌وه.
- * ناماده‌کردنی په‌یره‌وی کارکردن.
- * هه‌ولدان بۆ په‌رده‌دان به ئه‌دهبی به‌ره‌نگاری له رپی بلاوکراوه و کۆر و سیمینار له ناو پیتشمه‌رگه و دینهاته‌کاندا.
- * کردنه‌وه‌ی باره‌گایه‌ک، بۆ ئه‌وه‌ی بپیتته‌مالی هه‌موو نووسهران و بۆ هه‌وانه‌وه‌ی ئه‌وانه‌ش له‌گه‌ل هیچ لایه‌نیکه‌ی سیاسیدا نین.
- * په‌یوه‌ندنیکردن به نووسهرانی شاره‌وه بۆ هاوکاری.
- * په‌یوه‌ندنیکردن به هه‌موو لایه‌نه‌ سیاسییه‌کانه‌وه به مه‌به‌ستی وهرگرتنی کۆمه‌ک و یارمه‌تی و ده‌خاله‌تنه‌کردن له کاروباری ریکخواوه‌که.
- * جه‌ختکردنه‌وه له‌سه‌ر ئازادی نووسین و دهربرین و داکوکیکردن له هه‌ر نووسهریک به‌و هۆیه‌وه تووشی ته‌نگییه‌لچنین بیی.
- * دهرکردنی به‌یانی دامه‌زراندنی کۆمه‌له‌ی نووسهران که تیییدا جه‌ختمان له‌سه‌ر سه‌ربه‌خۆیی ریکخواوه‌که کردبووه‌وه و خۆشمان به‌به‌دیلی یه‌کیتی نووسهرانی کورد نه‌زانیبوو.
- * له‌کۆتایی کۆبونه‌وه‌که‌شدا، له رپی ده‌نگدانه‌وه، چوار‌کەس به‌ده‌سته‌ی به‌رپۆه‌به‌ر هه‌لبژیران:
- ئه‌حمه‌د دل‌زار، ره‌فیع سابیر، عه‌باس محمه‌د حوسه‌ین (حاجی مه‌مۆ) و هه‌قال کویستانی.
- دوای ئه‌وه‌ش که له مانگی ٥ ١٩٨١دا کاک محمه‌دی حه‌مه باقی په‌یوه‌ندی به‌ شۆرشه‌وه کرد، ئه‌ویش کرایه ئه‌ندامی ده‌سته‌ی به‌رپۆه‌به‌ر... دواتریش هه‌رده‌سته‌ی به‌رپۆه‌به‌ر بوون به‌ده‌سته‌ی نووسهرانیش.
- یه‌که‌م ژماره‌ی گوڤاری (پيروو)مان دهرکرد که ژماره‌یه‌ک شیعر و چیرۆک و لیکۆلینه‌وه‌ی له‌خۆ گرتبوو...
- له‌هاوینی ١٩٨١دا، حکومه‌تی عێراق یه‌کیتی نووسهرانی کوردی وه‌ک قه‌واره‌یه‌کی

سەربەخۇى كوردى ھەلۋەشاندەۋە و لكاندىنى بە يەككىتىنى نووسەرانى عىراقەۋە... بەمەش بەشى ھەرە زۆرى نووسەران پەيۋەندىيان بەو يەككىتتەۋە نەما. ئىمە بۇ ۋەلامدانەۋەى ئەو ھەنگاۋەى حكومەتى عىراق، بەياننامەيەكى ترمان دەرکرد و خۆشمان ۋەك جىگرەۋەى يەككىتىنى نووسەرانى كورد راگەياند و ناۋى گۇقارەكەشمان لە (پىروو) ۋە گۇرى بۇ (نووسەرى كوردستان).

لە ھاۋىنى ۱۹۸۱-ۋە تا ھاۋىنى ۱۹۸۲، چوار ژمارەمان لە گۇقارى نووسەرى كوردستان چاپ و بلاۋ كردهۋە، وىراى ژمارەيەك دىۋانەشىعر و بەرھەمى ئەدەبىيى تر... بەشى ھەرە زۆرى ئەو بەرھەمانە لە ناۋەندى پۇشنىبىرىيى كۆمەلە و لە چاپخانەى دەنگاى راگەياندىنى يەككىتيدا چاپ كران.

سەرەتاي سالى ۱۹۸۳، دواى ئەۋەى ژمارەيەكى تر لە نووسەران و شاعىران ھاتنە دەرەۋە و دووركەۋتنەۋەى دەستەى بەرپۇۋەبەرى پىشۋوش، ھەريەكەمان بە ھۇكارىكەۋە رىنگەى بۇ پىكھىنەنى دەستەيەكى نوئى بەرپۇۋەبردن خۇش كرد و لەسەر چالاكىيەكانى نووسەران بەردەۋام بوون... لە نيۋان سالانى ۱۹۸۳-۱۹۸۸، دە ژمارەى ترى گۇقارى نووسەرى كوردستان چاپ كران، چەند ژمارەيەكىش لە گۇقارى گزنگ و ژمارەيەكى زۇرىش لە كىتەب و بلاۋكراۋەى ترى ئەدەبى... لە ھەموۋ ئەو سالانەشدا ژمارەيەك نووسەر لە شارەۋە و بە ناۋى خوازراۋەۋە، بەرھەمى خۇيان لە رپى بلاۋكراۋەكانى يەككىتىنى نووسەرانى كوردستانەۋە بلاۋ دەرەۋە.

دواى شالاۋى ئەنقالىش و چوونمان بۇ دىۋى ئىران، جارىكى تر بەرپۇۋەبەرايەتتى يەككىتتەۋە و دەستەى نووسەرانىش رۋوبەرۋى ئىمە بوۋە كە پىك ھاتىبون لە: جەۋھەر كرمانج و مەمەد ھەمە باقى و ھەقال كويستانى... شوئىنى گردبوۋنەۋەشمان شارى سەقز بوۋ... لىرەش بە ھىمەتى ژمارەيەك لە نووسەران و بە ھاۋكارىيە ھەندى لە نووسەرانى رۇژھەلاتى كوردستانىش، درىژھەمان بە چالاكىيە ئەدەبىيەكان داۋەۋە... لەۋ ماۋەيەدا ژمارە ۱۵، و ۱۶ى گۇقارەكەمان چاپ كرد و ژمارە ۱۷شمان ئامادەى چاپ بوۋ... بە ھۇى ئەۋەى بەرگى دواۋە و پىشەۋەى ژمارە ۱۶ى گۇقارەكە ئالاى كوردستان بوۋ، دەسەلاتدارانى كۆمارى ئىسلامى كۆمەلىك كىشەيان بۇ دروست كردين... لەۋ ماۋەيەدا لە سەقز بوۋىن، پەيۋەندىيەكى باشمان بە نووسەرانى رۇژھەلاتى كوردستانەۋە كرد و تەنانت پەيۋەندىمان بە كۆمەلىك نووسەرى ئىرانىشەۋە كرد

و به‌شداری کۆمه‌لی چالاکی رۆشنییرییشمان کرد، ده‌بی بلیم له‌و په‌یوه‌ندیکردنانه به‌ نووسه‌ره‌ فارسه‌کانه‌وه، کاک به‌رۆژ ئاکره‌یی زۆر هاوکارمان بوو... هه‌روه‌ها هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ براین کاک سیامه‌ند شناسواری و سیار بامه‌رنی و پێیوار سه‌عید له‌ ده‌ره‌ینانی هونه‌ری گۆفاره‌که‌دا رۆلی به‌رچاویان هه‌بوو... هه‌ر له‌ ماوه‌یه‌دا، هه‌موو ئه‌و نووسه‌رانه‌ی که له‌ ناو حیزبه‌کانی تردا بوون، وه‌ک پارتی و پارتی گه‌ل و حیزبی شیوعی و سۆشیالیست و ئالای شو‌رش و... تا دوا‌یی، ریک‌خراوێکی تری ئه‌ده‌بییان دروست کردبوو به‌ ناوی کۆمه‌له‌ی نووسه‌رانی کوردستان، دوا‌ی هه‌ول و کۆشش و سه‌ردانیکی زۆر، ریک‌که‌وتین له‌سه‌ر به‌ستنی کۆنگره‌یه‌کی هاوبه‌ش. کۆنگره‌که له‌ پایزی سا‌لی ۱۹۹۰دا له‌ گوندی «نی» له‌ باره‌گای پارتی گه‌ل به‌ به‌شداری ۲۹ ئه‌ندام به‌سترا. له‌و کۆنگره‌یه‌دا هه‌ردوو ریک‌خراوه‌که هه‌لوه‌شینرانه‌وه و یه‌ک ریک‌خراو دروست کرا، هه‌ر به‌ ناوی «یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستان» و گۆفاره‌که‌ش هه‌ر «نووسه‌ری کوردستان» مایه‌وه... له‌ کۆتایی کۆنگره‌شدا، ده‌سته‌یه‌کی نو‌یی به‌رپه‌وه‌بردن هه‌لبژێرا له‌:

ئه‌بووبه‌کر خۆشناو، ریک‌ار ئه‌حمه‌د، جه‌وه‌ر کرمانج، فه‌له‌که‌دین کاکه‌یی و هه‌قال کویستانی... دیاره‌ هه‌ر هه‌مان ده‌سته‌ش بوونه‌ ده‌سته‌ی نووسه‌ران... ئه‌وه‌ی جیی ئاماژه‌یه، ئه‌وه‌ی ژماره‌یه‌ک نووسه‌ری رۆژه‌ه‌لاتی کوردستانیش له‌و کۆنگره‌یه‌دا به‌شدار بوون... ده‌بی ئه‌وه‌ بلیم که ئه‌و یه‌کگرتنه‌وه‌یه هه‌نگاوێکی باش بوو بۆ ریک‌گرتن له‌ په‌رته‌وازه‌یی نووسه‌رانی کوردستان... هه‌ر له‌ دوا‌ی ئه‌وه‌ش، ژماره‌ ۱۷ که‌ پێشتر ئاماده‌ی چاپ بوو، بلاو کرایه‌وه... دوا‌ی ئه‌وه‌ش ژماره‌ ۱۸ خرایه‌ به‌رده‌ستی خۆینه‌ران. له‌گه‌ل راپه‌ریندا چالاکییه‌کانی ئه‌و یه‌کیتییه‌ وه‌ستان، به‌ هیوا‌ی ده‌ستبه‌کاربوونه‌وه‌ی نووسه‌رانی کوردستان له‌ ریک‌خراوه‌که‌ی خۆیاندا، «یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستان».

۲۰۱۱/۶/۳۰

سه‌رجه‌م ژماره‌کانی نووسه‌ری کوردستان،

ژماره ۱، ئابی سالی ۱۹۸۱ تا ژماره ۱۸، زستانی سالی ۱۹۹۱

ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، ۸۴ لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.
ژماره ۲، سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ ی کوردی، ۱۲۴ لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۵، ۲۱-۱۶ سم.

ژماره ۳، شوباتی ۱۹۸۲، ۱۱۶، لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۴، ئیاری ۱۹۸۲، ۹۶، لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، ۹۶، لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، ۱۲۰، لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، ۸۲ لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۸، ته‌مووزی ۱۹۸۴، ۱۹۶، لاپه‌ره، تایبته به چیرۆک، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۹، کانوونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، ۱۲۶ لاپه‌ره، تایبته به شیعر، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نووسراوه، ۲۱-۱۶ سم.

ژماره ۱۰، تشرینی یه‌که‌می ۱۹۸۵، ۱۰۸ لاپه‌ره، چاپخانه‌ی شه‌هید ئیبراهیم عه‌زۆ، ۱۹۸۵. ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۱۱، شوباتی ۱۹۸۶، ۱۰۸ لاپه‌ره، چاپخانه‌ی شه‌هید جه‌عفر، شوباتی ۱۹۸۶، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، ۱۴۰ لاپه‌ره، چاپخانه‌ی شه‌هید جه‌عفر، ۱۹۸۶، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، ۱۳۳ لاپه‌ره، چاپخانه‌ی شه‌هید عبدالخالق معروف ۱۹۸۷، ۲۱-۱۶.۵ سم.

ژماره ۱۴، کانوونی یه‌که‌می ۱۹۸۸، ۱۲۶ لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نوسراوه، ۱۴.۵-۵.۲۰ سم.

ژماره ۱۵، سالی ۱۹۸۹، ۱۵۶، لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نییه. ۲۰-۵.۱۴ سم.
ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ۲۲۶، لاپه‌ره، ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی محهمه‌دی، سه‌قز، چاپ و ویتوگرافی چهر ته‌بریز. تیراژ ۲۰۰۰ دانه، ۵.۱۶-۵.۲۴ سم.

ژماره ۱۷، پایزی ۱۹۹۰، خولی دووه‌م، ۱۸۰ لاپه‌ره، ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نوسراوه، ۱۸-۵.۲۵ سم.

ژماره ۱۸، زستانی ۱۹۹۱، ۱۳۶ لاپه‌ره، خ، ایران اورمیه، ص. ب، نووسه‌ری کوردستان
ئه‌م ژماره‌یه ناوی چاپخانه‌ی له‌سه‌ر نه‌نوسراوه، به‌لام له ورمی چاپ کراوه. ۱۸-۵.۲۵ سم.

تېئوھشانىك

دەربارەى گۇقارى نووسەرى كوردستان

يوسۇف مەھمەد بەرزىچى

يەككەم:

نووسەرى كوردستان لە ھەلومەرجىكى دژوار و سەختى خەباتى سىياسى و چەكدارىي بزووتتەنەوھى پزگاربخوازى گەلى كوردستان لە چىا و گوند و شاخەكانى كوردستان لە لايەن كۆمەلىك نووسەر و پروناكبىر و ئەدىبىي تىكۆشەرەوھ چاپ و بلاو كراوھتەوھ. ۱۸ ژمارەى بەدوای يەكدا لى چاپ كراوھو بلاو كراوھتەوھ، ژمارە ۱ى لە ئابى ۱۹۸۱دا چاپ و بلاو كراوھتەوھ و دواژمارەش، كە ژمارە ۱۸يە، لە زستانى ۱۹۹۱دا دەرچووه و بلاو كراوھتەوھ، لەم كۆتا ژمارەيەوھ نەتوانراوھ دريژە بە بەردەوامى و بلاوكراوھى نووسەرى كوردستانى شاخ بدرىت و تەنھا ئەم ھەژدە ژمارەيەى لى دەرچووه، پاشان خامۆش بووه و ئىتر دەرئەچووه و بلاو نەكراوھتەوھ. نووسەرى كوردستان لە شاخ، تروسكەى لە نيوھندى پوژنامەوانى و پروناكبىرى كوردىدا كوژاوھتەوھ، ئەم دۆخەش بۆ ھاتنەپىشەوھى ھەلومەرجىكى نوئ دەگەرپىتەوھ كە ناوچەكە و كوردستانى گرتەوھ و بە راپەرپىنى خەلكى كوردستان لە دژى دامودەزگاكانى بەعس لە ۱۹۹۱/۳/۵دا، كوردستان كەوتە ھەلومەرج و دۆخىكى نوئوھ.

نووسەرى كوردستان، بلاوكراوھى يەككىتىي نووسەرانى كوردستان بوو لە شاخ، لە ژمارە ۱ تا ژمارە ۹، ناوى چاپخانە و تىراژى ژمارەكانى لەسەر نەنووسراوھ، ئەوھش بۆ ئەو راستىيە دەگەرپىتەوھ كە گۇقارى نووسەرى كوردستان ھەر جارەى لە لايەن پارت و لايەنىك لە حىزبە كوردستانى و عىراقى و ئىترانىيەكانەوھ ھاوكارىيان كراوھ و بۆيان لە چاپ دراوھ؛ بەلام زۆرىنەى ھەرە زۆرى ژمارەكانى ئەم گۇقارە لە لايەن يەككىتىي نىشتمانىي كوردستانەوھ و لە چاپخانەكانىدا چاپ كراوھ. رەنگە ئەم دۆخە، كە ناوى چاپخانەوتىراژى چاپكراوھكانى لەسەر نەنووسراوھ و ئامازەى پىن

نەدراو، لەبەر سەربەخۆبوونی یەكییتی نووسەرانى كوردستان بوویت تا گریدراو نەبن بە پارت و ریکخراویكى سیاسییەو. چاپخانەکانى كە نووسەرى كوردستانى تیدا چاپکراو، بریتییە لە چاپخانەکانى یەكییتی نیشتمانى كوردستان، وەك چاپخانەى شەهید ئیبراھیم عەزۆ و شەهیدەبدولخالق مەعروف و شەهید جەعفەر، دەزگای پۆشنییری کۆمەلەى رەنجدەرانى كوردستان، دەزگای پۆشنییری یەكییتی شۆرشگێرانى كوردستان، هەروەها چاپخانەکانى حیزبى شیوعى عێراق و حیزبى دیموکراتى كوردستانى ئێران و... هاوکارى گۆڤارى یەكییتی نووسەرانى كوردستان بوون بۆ چاپکردن و بلاوکردنەوەى گۆڤارى نووسەرى كوردستان لە شاخ، كە گرنكى و بايەخى داو، بە ئەدەبى بەرگرى لە شیعەر و چیرۆك و لیکۆلینەو و وەرگێران و كۆلتووورى كورد بە گشتى...

دووهم:

ئ / بەپێى یاسای پۆژنامەوانى و چاپەمەنى، هەموو گۆڤارو پۆژنامەيەك كە چاپ و بلاو دەكرێتەو، دەبێت لە پۆژنامەو گۆڤارەكەدا ستاف و دەستەى نووسەران و خاوەن ئیمتیازو ناوى چاپخانەو تەنانت سأل و پۆژى چاپکردن، لەسەر پۆژنامە و گۆڤار و چاپەمەنییەكان دیارى بكریت، بەلام لە گۆڤارى نووسەرى كوردستاندا لە ژمارە ۱ تا ژمارە ۹، ناوى چاپخانەى لەسەر نەنووسراو و ئاماژەى پێ نەدراو، لە ژمارە ۱ تا ۱۴، ناوى دەستەى نووسەران و سەرنووسەر لەسەر گۆڤارى نووسەرى كوردستانى خولى شاخ، نەنووسراو و دیارى نەكراو، رەنگە ئەم دۆخە لە نەنووسىنى ناوى سەرنووسەر و دەستەى نووسەران بۆ هەلومەرجى سیاسى و خەباتى چەكدارى و شۆرش و ئەو فشار و قورسایییەى ئەو دۆخە نالەبارە بگەرێتەو كە كوردستان و خەلكى پێیدا گوزەرى كردو، بۆیە بە ئاشكرا لەبەر گیان و رۆح و پاراستنى گیانى نووسەران و كەسوكاریان، نەتوانراو ناوى سەرنووسەر و دەستەى نووسەران بە دروستى دیارى بكریت و بە ئاشكرا لە ناو گۆڤارى نووسەرى كوردستاندا ناویان بنووسریت و جینگەیان بۆ بكریتەو، بەلام وەك سۆراخم بۆ ئەم بۆچوونە كرديت، بەرپز هەڤال كوێستانى لە دەستەى نووسەرانى گۆڤارەكە دەلێت: ئیمە زیاتر وەك نەرىتیكى جیاواز، ناوى دەستەى نووسەرانمان نەنووسیو، سەرنووسەرمان نەبوو،

بەلام دەستەي نووسەرانمان ھەبوو... ھۆكاريكى تر بۇ نووسىنى ناوى دەستەي نووسەران، بۇ ئەوۋە بووۋە كە نەماندەويست پۈژىم قەبارەي ئەو دەزگايە بزانى و گەورەتر لە قەبارەي خۆي حسابى بۇ بکات؟!

ب/ نووسەرى كوردستان لە ژمارە ۱۶۱۷۱۸ دەگریتەوۋە. شۆرشى كورد بە ھۆي كارەساتى كىمىباران و شاللاۋەكانى ئەنفال و سوتماككردنى كوردستان، كشانەوۋەي ھىزى پىشمەرگەوۋە، زۆربەي خەلكى گوند و شارەكانى خوارووى كوردستان بە پووناكبيران و نووسەرانىشەوۋە ئاوارەي سنوور و شار و گوندەكانى پوژھەلاتى كوردستان و شارەكانى ئىران بوون، نووسەرانىش لەو دۆخە ئالۆزو سەخت و دژوارەدا بەدەر نەبوون و دوورەپەريز لەو شوينانە نىشتەجى بوون و ئاوارە بوون و بە سەربەرزى دەژيان. لە ژمارە ۱۵۱۶۱۷ نووى دەستەي نووسەران و پراويژكارانى گۆقارى نووسەرى كوردستان دىارى كراوۋە و نووسراوۋە، ژمارە «۱۵» لە لايەن نووسەر (ئاسۆس ھەردى) يەوۋە چاپ كراوۋە، واتە تەنھا لەسەر ۴ ژمارەي نووسەرى كوردستان، دەستەي نووسەران و پراويژكارانى گۆقارەكە ناويان نووسراوۋە و ھاتوۋە، وەك:

دەستەي نووسەران لە ژمارە ۱۵۱۶ بەم شىۋەيە نووسراوۋە و دىارى كراوۋە

۱/ جەوھەر كرمانج

۲/ محەمەد حەمە باقى

۳/ ھەفالى كوستانى

دەستەي نووسەران لە ژمارە ۱۶۱۷ پىك ھاتوۋە لە:

۱/ ئەبووبەكر خۆشناو

۲/ جەوھەر كرمانج

۳/ ھەفالى كوستانى

۴/ فەلەكەدىن كاكەبى

۵/ پىكار ئەحمەد

راویژکارانی گوڤاری نووسه‌ری کوردستان له ژماره ۱۶ وه پیک هاتوه له:

۱/ ئەحمەد هەردی

۲/ ئەرسەلان بایز

۳/ هەژار موکریانی

۴/حیکمەت محەمەد کەریم (مەلا بەختیار)

۵/ محەمەد حەمە باقی

۶/ عەباس بەدری

۷/ تەها مائی

سێیه‌م:

ئەو ئان و ساتە‌ی گوڤاری نووسه‌ری کوردستان له ئابی سالی ۱۹۸۱ له شاخ چاپ ده‌کرا و بلاو ده‌کرایه‌وه، زیاتر ژماره‌کانی له گونده ئازادکراوه‌کان سه‌نگەر و بنکه‌کانی ژیر ده‌ستی هیزی پيشمه‌رگه‌ی کوردستاندا به زۆری ده‌بينران و ده‌خوینرانه‌وه، ئەو کاته به‌نده له گازینۆی گه‌ل له‌گه‌ل خوالیخۆشبوو شه‌هید مه‌حمود خاکی کتیبخانه‌ی خاکیمان پیکه‌وه هه‌بوو، رۆژیک خوالیخۆشبوو شیرکو بیکه‌سی شاعیر (۱۹۴۰- ۲۰۱۳/۸/۴) داوای لێ کردم که دوو به دوو هه‌ندئ قسه‌ی تایبه‌تی هه‌یه ده‌یه‌ویت له‌گه‌لم بدویت، ئەوه بوو کاک شیرکو بیکه‌سی ره‌حمه‌تی داوای لیکردم که چاپکراوه‌کانی یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستانیان به نه‌ینی بۆ بلاو بکه‌مه‌وه، ئەو کاته کاک شیرکو به ناوی جوامیره‌وه شيعره‌کانی له شاخ بلاو ده‌کرده‌وه، منیش ئاماده‌بیم بۆ داواکه‌ی کاک شیرکو ده‌ربری و په‌سه‌ندم کرد، پاش چه‌ند رۆژیک، بۆ ئەو مه‌به‌سته کاک شیرکو‌ی نه‌مر، محەمەد موکریی خوالیخۆشبووی پێ ناساندم تا ئەو به‌ره‌مانه‌م بۆ به‌ینیت، ئەویش چه‌ند به‌ره‌میکی بلاوکراوه‌ی نووسه‌رانی شاخی به نووسه‌ری کوردستانه‌وه بۆ هینام، منیش بۆم به‌سه‌ر که‌سایه‌تی و پووناکییر و نووسه‌رانی جیگه‌ی باوه‌رو متمانه‌پیکراودا دابه‌ش و بلاو کردنه‌وه، دواتریش کاک محەمەد موکریی له‌گه‌ل شاعیری کوچکردو و عوسمان شه‌یدا پووبه‌رووی کردمه‌وه، ئەوه بوو خوالیخۆشبوو عوسمان شه‌یدا تا گفتوگۆی شۆرش له سالی ۱۹۸۴ له‌گه‌ل حکومه‌ت و میری و چوونه‌ده‌ره‌وه‌ی خوالیخۆشبووان شیرکو بیکه‌س و موحه‌مه‌د موکری، ئەو به‌ره‌مانه‌ی بۆ ده‌هینام و

له شاری سلیمانی بلاوم دهکردنه وه به سهر خویندهواران و نووسهران و کهسانی پرووناکیرو جیی متمانه دا، پاشتریش له گه ل خوالیخوشبوو و عوسمان شهیدای په حمه تیدا، چهند سه فه ریکمان پیکه وه بو ناوچه ئازادهکانی ژیر دهسه لاتی هیزی پیشمه رگه ی کوردستان کرد له سورداش و شوینهکانی دیکه ی تری کوردستان، نووسه ری کوردستان و بهرهمه چاپکراوهکانی تری شوپشمان دهگه یانده ناو شاری سلیمانی. دوا ی ئه وه ی گفتوگوی شوپش له گه ل حکومتی به عسدا هه لوه شایه وه و ناوچه ئازادهکان بوونه جینگه ی شه ر و پیکادان و سنورهکان به توندی گیران و فشاری توند له سهر کومه لانی خه لک دانزان و گرتن و راوه دوونان له لایه ن حکومته وه په ره ی سه ند و شه رهکانی هیزی پیشمه رگه و حکومت پاش گفتوگو و ریکنه که وتن چوه قوناغیکی نویی پر مه ترسییه وه، گه یاندنی سه رجه م چاپکراوهکان بو نیو شارهکان زور زهحمه ت و گران بوون، ته نانه ت نامه و شتی تایبه تیش زور به گران دهگه یه ترانه نیو شارهکان؛ ئه وه بوو بهنده به هوی تیکه لاویم له گه ل حیزب و پارت و ریکخراوه ئیرانییهکاندا، که هاتوچوی شاری سلیمانیان دهکرد، یاخود نوینهریان له شاری سلیمانی هه بوو، چاپکراوهکان و هندی له نووسراو و نامه م دهگه یشتنه دهست و دهمگه یاندنه نووسهران، ئه و که سانه ی که نا کریت ناویان فه راموش و له یاد بکریت که زهحمه ت و هیلاکی و ماندوو بوونی زوریان له پیناوی نیوهندی پرووناکیبریدا کیشاوه و نامه و چاپکراوهکانیان به گشتی دهگه یانده دهستم، خوالیخوشبوو نووسه ر و تیکوشه ری سه رده می کومه له ی ژیکاف و کوماری مه هاباد، عه بدولقادی دهباغی، ناسراو به مامه قاله بوو، له حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران. کاکه عه به له کومه له ی یه کسانیی کوردستانی ئیران، کاک فاروقی نه قشی له کومه له ی زهحمه تکیشانی ئیران، خاوه نی نووسه ری چیا، مو حسین شاسواری و فاروق شاسواری برای، هونه رمه ندی شوپشگیرو تیکوشه ر کاک نه جمه ی غولامی... ههروه ها تیکوشه ر کورده محمه د شریف، که خوی له ریزهکانی ریکخستنی کومه له ی په نجه رانی کوردستان له ناو شاردا هه لسوراویکی یه کیتی نیشتمانیی کوردستان بوو، زوربه ی بابه ت و نامهکانی نووسه رانی شاری به هوی متمانه بوونه وه دهگه یانده دهروه و وه لامه کانیشی له گه ل چاپیوونی گوڤاری نووسه ری کوردستان دهه تیا به وه بو نووسه رانی شارهکان. به هه مان شیوه، پیشمه رگه و تیکوشه ر ته ها سیکانیانی له گه یاندنی نووسه ری کوردستان و گه یاندنی نامهکان و بهرهمهکانی تر و پیوستییهکانی

چاپخانه له پارچهی یه دهک و کاغەز و حیر... و کرینی و گه یاندنیان به چاپخانه کانی شۆرش دەوریکی گرنگی هه بوو، بهندهش زۆر هاوکاری بووم، که پاشان به گه یاندنی کۆمه لیک نامه ی نووسه ران و چاپکراوه کانه وه، له یه کیک له بازگه کانی حکومه تی به عسدا دهستگیر کرا و له ئەبوو غریب زیندانی کرا. تالیب عه بدولاکریم و سالح علی کریم بیچاری شاعیریش له شاری سلیمانی، له بلاوکردنه وهی سه رجه م به ره مه رووناکیبیرییه کانی شاخ به گشتی و بلاو کراوه کانی یه کیتی نووسه رانی کوردستانی شاخ به تایبه تی دەوری به رچاویان هه بوو. که واته: بلاوکردنه وهی ئەو به ره مه مانه و سه رجه م به ره مه م و بلاو کراوه کانی شاخ له ناو شاردا هه روا سانا و ئاسان و بی کیشه و مه ترسی نه بوون؟! به لکو دهستگیرکردن به و چاپکراوانه وه له ئان و ساتی خۆیدا به واتای ملخستنه بهر چه قوی تیژی حکومه ت و به عس بوو و دهر بازبوون لی زۆر زهحمه ت بوو. بو میژوو، له چه ندین نووسین و باس له کۆرو کۆبوونه وهی نووسه راندا، کاک حه مه که ریم عارفی نووسه ر و وه رگی و کاک ئەحمه د عارفی نووسه ر و شاعیر به گرنگییه وه باسی رۆل و ماندوو بوون و زهحمه تی ئیمه ومانانیان کردوو، وهک وه فا و ئەمه کیک که خۆیان یه کیک بوون له نووسه رانی شاخ، ئەو شایه تییه مان بو دده دن... هه ر بۆیه جی خۆیه تی سوپاسیان بکه ین.

چوارهم:

ده بیته له و راستییه دوور نه که وینه وه که نووسه ری کوردستان له شاخ به هه ول و ماندوو بوونی چه ندین نووسه ر و هونه رمه ند به ره مه م هاتوو و چاپ و بلاو کراوه ته وه، یه کیک له و که سانه ی که وهک سه ربازی ون به بی هه سته ران به ماندوو بوون و هیلاکی چه ند ژماره یه کی نووسه ری کوردستانی تایپ و چاپ و دیزاین کردوو، نووسه ر و تیکۆشه ری ماندوو سیامه ند مامیر شاسواری بووه. به ریز سیامه ند شاسواری له نامه یه کیدا ئەوه پشتی راست ده کاته وه ده لیت: له ژماره یه که وه تا ژماره سیانزه، له ده زگای ناوه ندیی رۆشنیری کۆمه له ی ره نجه ده ران تایپ کراوه که هاو رییان شه مال کابان، جه زا عه بدولوا حید و چالاک تایپیان کردوو. هه م ده سته ی هه لبژارده ی گو قاره که بووم و هه م مۆنتاژی هه ر ۱۳ ژماره که ی و دیزاینی به رگ و ناوه وه، هه ر هه مووی من کردومه. هه ر ۱۳ ژماره که ی له ده زگای رۆشنیری کۆمه له ی

رەنجدەران چاپ كراوھ (سىيامەند، شەمال، جەزا، چالاک)، يەك يان دوو ژمارە نەبى كە تەنھا چاپكردنەكەي لە لای حيزبى شىوعى بوو (رەفيق سابير، يان هاشم كوچانى، دەزانن چەند ژمارە بوو)، لە گوندەكانى ناوزەنگ، تووژەلە، بەرگەلوو، ياخشەمەر، زەلئى، ئەو ئەركە گەورەي خستوووتە سەر شان و لە ئەستوى گرتبوو، ھەرودھا چەندىن ھونەرمەند و نووسەرى تريت لە بواری مۇتيف و خوښنووسى و چاپكردنى ژمارەكانى تری نووسەرى كوردستاندا بەشدار بوون و ماندوو بوون و ھەريەك بە جوړىك ئەركيان كيتشاوھ كە ناكريت ناويان فەرامۆش و لە ياد بكرىت، وەك، جەزا عەبدولواھىد، ھەمەرەشىد، شەمال بەھجەت كابان، بەختيار ھەمەشەريف، ئازاد قادر، پييان، شەھاب عوسمان، مامۇستا عەبدولرەھمان، سيار بامەرنى، ريبوار سەعيدو رەمزى قوتبەدين و... كەوابوو، ئەگەر بە ھەول و ماندوو بوون و شەونخونىي نووسەران و ھونەرمەندانى ئاماژەپيێدراو بە تايبەتى نەبوايە، نەدەتوانرا نووسەرى كوردستانى شاخ كە زمانحالى يەكيتىي نووسەرانى كوردستانى شوپشگير و بەھەلويسىتارى شار و شاخ و گوندەكانى كوردستان بوو، بەرھەم بىت و چاپ بكرىت، كەواتە لە ماوھى ۱۰ سالى تەمەنى گوڤارى نووسەرى كوردستان لە شاخ لە سالى ۱۹۸۱ تا سالى ۱۹۹۱، ۱۸ ژمارەي لى دەرچووھ.

پيێچەم:

پاش ھەول و ماندوو بوونىكى زور بۆ دەستخستن و كوڤردنەوھى گوڤارەكە، سكانكردن و پاككردنەوھى سەرچەم لاپەرەكان، ساخكردنەوھى زۆربەي ناوھ خوازراوھەكانى نووسەران لە كاتى بلاوكردنەوھى بەرھەمەكانياندا، چ بە چوونەلاي نووسەران خويان، يان بە تەلەفۆن و گفتوگوڤكردن لەگەلياندا بۆ ساخكردنەوھى ناوى راستەقىنەي نووسەران، ھىشتا وەك دەبينريت، ناوى خوازراوى ھەنديكى تريانمان بۆ ساخ نەكرايەوھ، ئەويش بەو ھۆكارانەي كە ھاتوونەتە پيشەوھ، وەك لە كاتى سەردان و پرسياركردن لە نووسەران، ئەوان بە ھۆي تەمەن و بارى تەندروستى و تيبەرىنى زياتر لە سال ۳۰ بەسەر بلاوكردنەوھى بەرھەمەكانيان لە گوڤارى نووسەرى كوردستاندا، ناوھ خوازراوھەكانى كە كاتى خوى لەژير ئەو ناوھدا بەرھەمەكانيان بلاو كرىووتەوھ، لە ئيستادا لە ياديان نەماوھ، ھۆكارىكى تر ئەوھى ھەنديك لە نووسەرانە

له کاتی بلاوکردنه و هدا چهن دین ناوی خوازراویان به کار هیناوه، هوکاریکی تریش ههن دیک له و نووسه رانه کوچی دواویان کردووه، یان له دهره وهی ولاتن، بویه به گشتی دهستان پینان نه گه یشتوووه بو ساخبوونه وهی به ره هم و ناوه کانیا، له گهل داوی لیبورن له و نووسه رانه ی تریش که له بهر دلنیا نه بوونی ته واوه تی، نه مانتوانیوه به ته واوی ناوه کانیا بنووسین، له گهل ریز و پیزانیمان بو هه موویان.

۲۰۱۵/۵/۱

روونکردنه وهیه ک

لیژنه ی بالای سهه ساله ی پوژنامه نووسی کوردی بیبلیوگرافیای ههر دوو گو فاری نووسه ری کوردو نووسه ری کوردستانی چاپ کردووه که له سلیمانی، سالی ۱۹۹۸، له چاپخانه ی بیسارانی و به تیراژی ۵۰۰ دانه چاپ بووه و ههر دوو نووسه ری یاسین قادر به رزنجی و نه وزاد علی ئەحمەد ئەو بیبلیوگرافیایه یان ئاماده کردووه و ئه رک و ماندوو بوونی زوریان کیشاوه و بلاویان کردووه ته وه. ئەوان بیبلیوگرافیایه یان به ناوی نووسه ری بابته کانه وه کردووه و بلاویان کردووه ته وه. منیش وهک راستگویی و سوپاس و پیزانین بو نووسه رانی ئازیزو ماندوو بوونیا، ئاماژهم پی داوه و له ههن دی شویندا سوودم لی وهرگرتوووه، دووباره سوپاسیان ده که م.

ناوبراوان بیبلیوگرافیایه یان به ناوی نووسه ری بابته کانه وه کردووه، به لام بهنده به ناوی نووسه رو شاعیران و لیکۆلهران و وهرگیره کورده کانه وه بیبلیوگرافیایه یان کردووه، بو کارناسانی نووسه رانی کوردو بابته که یان له گو فاره که دا، له گهل ریزدا.

ناماری بابتهکانی گۆفاری نووسه‌ری کوردستان

شيعری كوردی: ۱۰۱

شيعری وه‌رگيپراو: ۷

وتار و ليكۆئينه‌وه و ره‌خه: ۶۷

ياداشت و بيره‌وه‌ری: ۲

چيروکی خۆماليی كوردی: ۶۶

چيروکی وه‌رگيپراو: ۱۳

زمانه‌وانی: ۳

شانۆ: ۲

هه‌قپه‌يشين و چاوپيکه‌وتن: ۹

په‌خشان وتاروشي تر: ۱۸

پيړستى ناوى نووسهران له بلاوكراوهى گؤقارى نووسهرى كوردستان
گؤقارى يه كيتيى نووسهرانى كوردستاندا
به پيى نووسهران و شاعيران و وەرگيږى كورد، ريزبه ندى كراوه.
ژماره ۱ ى ئابى ۱۹۸۱ تا ژماره ۱۸ زستانى ۱۹۹۱

(ف)

*ئازاد ئەحمەد

- ژماره ۵ ئابى ۱۹۸۲، بهخته وهرى، فازل عه زاوى، وەرگيږان، چيرۆك، ل ۷۷- ۷۸
ئازاد كانى ساردى ()
- ژماره ۶ شوباتى ۱۹۸۳، گرى كويږهى بيرىكى زيندوو، چيرۆك، ل ۹۸- ۱۰۲
*ئازاد جونديانى (ئازاد عه بدوالوهاب محمه د)
- ژماره ۱۶ پايزى ۱۹۸۹، .. و گوله هيرۆكان دهله رانه وه، چيرۆك، ل ۱۳۹- ۱۴۲
- ژماره ۱۷ پايزى ۱۹۹۰ مەرگى بيره وهر يه كان، چيرۆك، ل ۱۱۸- ۱۲۰
- ژماره ۱۴ كانونى يه كه مى ۱۹۸۸، گولى خوشه ويستى، چيرۆك، ل ۶۱ - ۶۹
*ئازاد خانه قينى (ئازاد وه هاب عبدلرهمان)
- ژماره ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، له بيره وهر ييه كانى عه به كويږ، وەرگيږان، چيرۆك، ل ۱۳۰- ۱۳۵
* ئاريز عه بدولله ئەحمەد
- ژماره ۱۸، پايزى ۱۹۹۱، به سه رهاتى (مؤمى) له گورانپه كى فولكلوريدا، شيعر، ل ۱۲۷- ۱۳۰
*ئاشتى (ئاشتى ئيبراهيم ئەفه ندى)
- ژماره ۳ شوباتى ۱۹۸۲، سه رنجيك ده ربارهى چيرۆكى شيلانه، ره خنه، ل ۹۹- ۱۰۲
*ئاسوق (كاكه مه م بۆتانى)
- ژماره ۱۱ شهباتى ۱۹۸۶، ئەده ب وئەديبى شۆرشگيږ، ليكولپنه وه، ل ۷۱- ۱۰۷
*ئەحمەد كه ريم (ئەحمەد عارف)
- ژماره ۶ شوباتى ۱۹۸۳، چوار هونراوه، شيعر ل ۶۸ - ۶۹، به ركوزه ي خه م
- ژماره ۷ ئادارى ۱۹۸۳، شيعر ل ۷۷- ۷۸، ژماره ۱۲ مايسى ۱۹۸۶، په نگر، شيعر ل ۱۲۴- ۱۳۱
- ژماره ۱۴ كانونى يه كه مى ۱۹۸۸، ريژنه، شيعر، ل ۵۳ - ۵۵

*ئەحمەد رەجەب

- ژمارە ۳ شوبىتى ۱۹۸۲ لالۇ رەسول، عەلى ئەشەرەف دەرويشيان، ۋەرگىران، چىرۆك،
ل ۷۳-۷۷

*ئەحمەد ھەردى (ئەحمەد ھەسەن عزیز)

- ژمارە ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، يەككىتى نووسەران و ھەردى، لىكۆلئىنەۋە، ل ۹-۱۴
*ئەحمەد بەحرى

- ژمارە ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، ئەركى ئەمپۇى ئەدىبىيانى كورد، لىكۆلئىنەۋە ل ۳۰-۳۳
*ئەحمەد شىرىفى

- ژمارە ۱۸ زىستانى ۱۹۹۱، زىمانى كوردى لە (يەككىتى فقه اللغه ايران)دا، لىكۆلئىنەۋە، ل ۲۳-
۳۱

*ئەحمەد قەرەنى(ئەحمەد مەھمەد مام عوسمان)

ژمارە ۱۸ زىستانى ۱۹۹۱، ژبىر ناكەم، شىعرل ۵۷ - ۶۰
*ئەرسەلان بايز(ئەرسەلان بايز ئىسماعىل)

- ژمارە ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، پروسىتروۋىكاو دوا رۆژىكى پووناك، لىكۆلئىنەۋە، ۋەرگىران، ل ۶۰-
۶۵

- ژمارە ۱۸ پايزى ۱۹۹۱، رازەكانم دەدركىنم ، چىرۆك، ل ۷۸-۸۲
*ئارام (ئاسۇس ئەحمەد ھەسەن ھەردى)

- ژمارە ۱۴ كانونى ۱۹۸۸، لە نىۋان ژيان و مەرگا، چىرۆك، ل ۷۰ - ۷۲
*ئەبۇبەكر شاخى (ئەبۇبەكر مەھمەد حاجى قادر)

- ژمارە ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، لە كۆلەپشتى، چىرۆك، ل ۱۵۷ - ۱۶۰

- ژمارە ۱۶ پايزى ۱۹۸۹، مەيلى، لىكۆلئىنەۋە ل ۱۷۱-۱۷۳
*ئەبۇبەكر خوشناۋ(ئەبۇبەكر عەبدوللا ھەسەن)

- ژمارە ۱۸ پايزى ۱۹۹۱ بىرياش چىرۆى، ۋەرگىران ، شىعر، ل ۱۷ - ۲۶
*ئ.م.م ()

- ژمارە ۱۸ پايزى ۱۹۹۱ ، گىفتوگۆ لەگەل شاعىرىكى ئىلامى، لىكۆلئىنەۋە، ل ۱۱۷- ۱۲۰
*ئەبۇ شەھاب (ئىحسان نەجم)

- ژمارە ۱۳ مارتى ۱۹۸۷، تەرى خويندەۋە، رەخەنەۋ لىكۆلئىنەۋە، ل ۲۵ - ۵۶

*ئەلۋەند ()

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، نان... چىرۆك ل ۱۴۳ - ۱۴۵

* ئەنيس نزار ()

- ژمارە ۱۵، سالى ۱۹۸۹، چال، چىرۆك، ل ۶۹-۸۳

*ئەنۋەر مەسىفى

- ژمارە ۷، ۱۹۸۳، ل ۷۵ - ۷۶، شيعر، بۇ فرمىسكى سوورو سىپى

(ب)

*بەختيار (حىكمەت محەمەد كەرىم، مەلا بەختيار- بەختيار)

- ژمارە ۲ سەرمائەزى ۲۶۸۱ كوردى ، گرنگى ئىلتىزام لە قۇناغى خەباتى ئىستاماندا،
لىكۈلئىنەو، ل ۳- ۱۱

*بورھان قانع (بورھان محەمەد قانع)

- ژمارە ۲ سەرمائەزى ۲۶۸۱ كوردى، دايك، مەكسىم گۆركى، وەرگىران، چىرۆك، ل ۷۰- ۷۷
*بەشدار ()

- ژمارە ۸ تەموزى ۱۹۸۴ تايبەت بە چىرۆك، كورپى چيا، چىرۆك، ل ۹۵ - ۱۰۰
* برادۆست ()

- ژمارە ۸ تەموزى ۱۹۸۴ تايبەت بە چىرۆك، فەرھاد، چىرۆك، ل ۱۳۲ - ۱۴۲
*بلىسە (محەمەد حسين ھەلەبجەيى)

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شيعر، دەنگى ئارام، شيعر، ل ۴۴ - ۴۷
*ب، ولات (جەوھەر كرمانج)

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، تاهىر بەگى جاف و مامۇستا ھىمن، لىكۈلئىنەو ل ۱۷۴- ۱۷۹
- ژمارە ۱۷ پايىزى ۱۹۹۰، رەگى بەرەنگارى لە شيعرى كوردىدا، لىكۈلئىنەو، ل ۴۳ - ۵۹،

- ژمارە، ۱۵، سالى ۱۹۸۹ چى بنوسىن وچون بنوسىن، وتار، ل ۲۷- ۳۹
*بىرىقان (بىرىقان دۆسكى)

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، فىنەك بى ھىقى، شيعر، ل ۱۸۱- ۱۸۳
*بەندە باوھنور ()

- ژمارە ۱۴ كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، جاش پەيژەي مېژوو، چىرۆك، ل ۷۵ - ۷۸

*بىنزار ()

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، ھەلۋىستى بىدەنگى، شىعر، ل ۱۹۲ - ۱۹۴

(ت)

*تېلى ئەمىن،

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعر، رەڧ، شىعرل ۱۴ - ۱۵

*تارا ()

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعر، شەھىد، شىعر، ل ۸۷ - ۸۸

*توفىق ئىبراھىمى (رەنجىدەر)

- ژمارە ۱۷ پايىزى ۱۹۹۰، چەند تابلۇيەك، شىعرل ۱۰۱ - ۱۰۲

(پ)

*پەيمان ()

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايبەت بە شىعر، زەردەخەنەى خەبات، شىعر، ل ۶۶ - ۶۹

*پەروىز جىھانى

- ژمارە ۱۷ پايىزى ۱۹۹۰، بەرەوزمانى يەكگرتووى ئەدەبى كوردى، لىكۆلئىنەو، ل ۱۵ - ۱۹

*پاوان عەبدوالموجود

- ژمارە ۱۸ زىستانى ۱۹۹۱، ئىدى بۆكۆى بچىن، چىرۆك، ل ۱۰۳ - ۱۱

*پروڧىسسور شاكرخۇدۇ

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، خەباتا كوردزانى بى گاقىن مەزىنداڧىئە، لىكۆلئىنەو، ل ۵۸ - ۶۵

(ج)

*جوامىر (شىركۆڧايەق بىكەس)

- ژمارە ۱ ئابى ۱۹۸۱، لە شەوئىكدا، شىعر، ل ۴۶ - ۵۰

- ژمارە ۵ ئابى ۱۹۸۲، شىعرى كارىكاتىر، شىعر، ل ۴۴ - ۴۵

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعر، بانگ، شىعر، ل ۴۸ - ۵۵

- ژمارە ۱۰ تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، كەل، شىعر ل ۸۱ - ۸۴

- *ج، رەوەز ()
- ژمارە ۳ شوباتى ۱۹۸۲، تفيك، چيروۆك، ل ۶۴ - ۶۸
- *جەوھەر كرمانج(جەوھەر مستەفا حەمك)
- ژمارە، ۵ ئابى ۱۹۸۱، كوچى زاوايهكى نامۆ، شيعرل ۴۶ - ۵۱
- ژمارە ۷ ئادارى ۱۹۸۳، ميھرنان، سوكى موھتەدى، چيروۆك، ل ۳۸ - ۴۰
- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شيعر، داو، شيعرل ۳۰ - ۳۶
- ژمارە ۱۸ زستانى ۱۹۹۱، پەيمان شيعرل ۵۲ - ۵۶
- ژمارە ۱۰ تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، پشكو، شيعر ل ۸۵ - ۸۸
- ژمارە ۱۲ مايسى ۱۹۸۶، تھنگ، شيعرل ۱۰۳ - ۱۰۵
- ژمارە ۱۵، سالى ۱۹۸۹، ھەلەبجە يەكەم ھاتن و دووھم ھاتن، شيعر ل ۱۰۲ - ۱۱۰
- ژمارە ۱۴ كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، پانورامى شيعر، شيعر، ل ۴۹ - ۵۲
- *جەلال تالەبانى(جەلال حسامە ددين نورلە)
- ژمارە ۴ ئايارى ۱۹۸۲، پيىم وايەكاك كەرىمى حسامى باش بوى چووه، ليكوئينه وە
- ل ۱۴ - ۱۸
- *جەلالى ميرزا كەرىم
- ژمارە ۶ شوباتى ۱۹۸۳، (.....) شيعرل ۴۱ - ۴۲
- *جولا ()
- ژمارە ۸ تەموزى ۱۹۸۴ تايبەت بە چيروۆك، رەبەنوڪ، چيروۆك ل ۵۰ - ۵۷
- *جەلال مەلەك شا
- ژمارە ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، ريبوار، شيعرل ۱۰۷
- *جگەرخوين ()
- لەگوڤارى (رۆژھەلات) وەرگيپراوھ ژمارە ۳، ۱۹۸۲ ل ۴۵ - ۵۲
- *جليلى جەليل
- مارف عومەرگول، ژمارە ۱۷، ۱۹۹۰، ل ۸۵ - ل ۸۹

(ح)

*حه مه كهريم عارف

- ژماره ٦ شوباتي ١٩٨٣ هه و ته وانه ي عه شقي پيرون، چيروك ل ٦٠ - ٦٧

- ژماره ٧ ئاداري ١٩٨٣، چيروك، چيروك ل ٢٧-٣٧

- ژماره ١٢ ميسي ١٩٨٦، ههرس له تاي ته رازوي خويندنه وده، رهخنه، ل ٦ - ٣٩

- ژماره ١٣ مارتى ١٩٨٧ كوچ، چيروك ل ٨٧ - ١٠٢

- ژماره ١٤ كانونى يه كه مى ١٩٨٨، قاچاخچى، چيروك، بكر يلدين، وهرگيران، ل ٣ - ٢٤

حه مه تال (حه مه نوورى توفيق)

- ژماره ٨ ته موزى ١٩٨٣ تاييه ت به چيروك، ريبواره كان، چيروك ل ٦٩ - ٨٤

* حسين سنجارى

ژماره ٨ ته موزى ١٩٨٣، تاييه ت به چيروك، به هه شتى، چيروك ل ١٦٠ - ١٦٣

*حه مه سه عيد هه سهن

ژماره ٩ كانونى يه كه مى ١٩٨٤، تاييه ت به شيعر، كاتى شاره زه رده واله نه وروژى،

شيعر ل ٥٩ - ٦٠

- ژماره ١٧ پايزى ١٩٩٠، ليك دابران، شيعر ل ٩٦ - ٩٧

*ح، مه ولاوى (حسينى مه ولايى)

- ژماره ١٦ پايزى ١٩٨٩، ناسك به ختى من گوزهل، مه حمود ده ولت ئابادى، چيروك،

وهرگيران ل ١٥٧ - ١٦٥

*حيكمه ت مه مه د كهريم (مه لا به ختيار)

- ژماره ١٧ پايزى ١٩٩٠، ئاسته نكي رومان له نه ده بى كورديدا، ليكولينه وه ل ٢٠ - ٢٩

- ژماره ١٨ زستانى ١٩٩١، رياليزى سوشيا ليزم و به هره ي ئازادى، ليكولينه وه ل ٣٢ - ٣٧

*حكيم مه لا صالح

- ژماره پايزى ١٩٩٠، مته كه، چيروك ل ١١٣ - ١١٧، ژماره ١٨ زستانى ١٩٩١، تلياك،

چيروك ل ٩٤ - ١٠٢

*حسين عبدالقادر

- ژماره ١٤ كانونى يه كه مى ١٩٨٨ مانگ بو نايه ت، حسين پناهى، وهرگيران، شانؤ،

ل ٩٦ - ١٠٢

(خ)

*خليل دهۆكى

- ژماره ٦ شوباتى ١٩٨٣، شۆرشگير و هۆزانقانى كورد، كه مال بورقاي، وهرگيران،
ليكوئينه وه ل ٥ - ١٦

- ژماره ٧ ئادارى ١٩٨٣، شهفه كه پيزى، ا باقى نوري، ژبه رههف كردنا، چيروك ل ٢ - ٢٦

- ژماره ٩ كانونى يه كه مى ١٩٨٤ تاييه ت به شيعر، باژيرى من، شيعر ل ٦ - ٧

- ژماره ١٠ تشرينى يه كه مى ١٩٨٥، نو به دارى سه هوسالى، شيعر ل ٩٠ - ٩١

*خالىد جوتيار(خالىد مه ولود ئه حمهد)

- ژماره ٥ ئابى ١٩٨٢، به ره و ليكدانه وهى فولكلورى كوردى، ليكوئينه وه ل ٢١ - ٢٤

- ژماره ٧ ئادارى ١٩٨٣، به ره و ليكوئينه وهى فولكلورى كوردى، ليكوئينه وه ل ١٣ - ١٦

*خه سه وهى نامۆ ()

- ژماره ٩ كانونى يه كه مى ١٩٨٤ تاييه ت به شيعر، كه مين بۆ دزه كانى دارستان، شيعر ل ٩٦ - ٩٩

* خورشيد فاتح

- ژماره ١٠ تشرينى يه كه مى ١٩٨٥، له گورگانا شهوى ي به عسا، چيروك ل ٥٥ - ٦١

*خالىد ئه سه هد (مه لا به ختيار)

- ژماره ١٦ پايى ١٩٨٩، رپاليزمى شۆرشگير له نيوان دۆگم وئازايدا، ليكوئينه وه

ل ٢٦ - ٣٣

*خ. عبدالكريم (خه بات عبدالكريم)

- ژماره ١٤ كانونى يه كه مى ١٩٨٨، كورته يهك له مه ر كوچى سور، ئه بوشه هاب، وهرگيران،

ليكوئينه وه، ل ٢٧ - ٣٥

(چ)

*چيمه ن كاويس

- ژماره ٦ شوباتى ١٩٨٣، سروودى سه ركه وتن، شيعر ل ٩٦ - ٩٧

* چيا گه رميانى ()

- ژماره ٩ كانونى يه كه مى ١٩٨٤ تاييه ت به شيعر، گويم لى بوو ژووره كه م پيناسه ي خوئى

كرد، شيعر ل ١٦ - ٢٠

• چيا (رەزا سەيدىگۈل بەرزنجى)

- ژمارە ۹ كائونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايىبەت بە شىيەر، لە ياداشتى پېتىشمەرگە يەك دا، شىيەرل
۷۹ - ۸۰

(۵)

* دكتور كەمال فواد

- ژمارە ۳ سەرماوزى ۲۶۸۱، لە شىيەرە بلاونەكراوۋەكانى سالم، لىكۈلېنەوۋە ل ۴۰- ۵۲

- ژمارە ۳ شوباتى ۱۹۸۲، رۇژنامەى كوردستان، لىكۈلېنەوۋە ل ۳- ۱۵

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، چەند سەرەتايەكى زمانەوانى، لىكۈلېنەوۋە ل ۹- ۱۳

* دلزار (ئەحمەد مستەفا محەمەد)

- ژمارە ۲ سەرماوۋەزى ۲۶۸۱ كوردى خەسرەوى گولسورخى، لىكۈلېنەوۋە ۋەرگىران ل

۳۴ - ۳۹

- ژمارە ۴، ئايارى ۱۹۸۲ دىدارىك لەگەلا ئەدىبى سۆڧىتىدا، رۇشنىبىر لە ژىر سايەبى

دىموكراسىدانەبى گەشەنەكات ، حاجى جوندى، لىكۈلېنەوۋە، ۋەرگىران، ل ۴ - ۱۳.

- ژمارە ۷ ئادارى ۱۹۸۳، لە يادى نەورۇزدا، شىيەر، ل ۵۹.

* دەرسىم ()

- ژمارە ۹ كائونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايىبەت بە شىيەر، پىنج چەپك گرى سوور لە ئاگردانىكى

گەرميان، شىيەر، ل ۲۷ - ۲۹

* دلۇقان ()

- ژمارە ۹ كائونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايىبەت بە شىيەر، دىوارب گوھن، شىيەرل ۳۷ - ۳۹

* دلاوەر مەحمود (مارف عومەر گول)

- ژمارە ۹ كائونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايىبەت بە شىيەر، لاپەرەيەك لە پەيامى زىندانىەك، شىيەر

۸۹ - ۹۱

- ژمارە ۱۰ تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، دەسەلات، شىيەر، ل ۸۹

* دكتور شىركۆ (شىركۆ عەبدوللا رەشىد)

- ژمارە ۱۷ پايىزى ۱۹۹۰، خەمنامە، شىيەر، ل ۱۰۰

* دلشاد عومەر كاكى

- ژمارە ۳ شوباتى ۱۹۸۲، شىتە ، چىرۆك، ل ۷۸ - ۸۵

(پ)

- * رۆزا (شيرين. ك - شيرين كه مال)
- ژماره ۳ شوباتى ۱۹۸۲، منالانى شاره كه م دهزانن چى به دايكيان ده لىن، چيروك ل ۷۲
- * ره فىق سابىر (دكتور ره فىق سابىر)
- ژماره ۱ ئابى ۱۹۸۱، سوتان له بهر باراندا، شيعر ل ۴۰ - ۴۵
- ژماره ۳ شوباتى ۱۹۸۲، ده رباره ي پىكهينانى به كىتى به ك بؤ نووسه رانى هه موو كوردستان، لىكوليه وه ل ۱۶ - ۲۰
- ژماره ۴ ئيارى ۱۹۸۲، پىنج هونراوه، شيعر ل ۴۱ - ۵۱، ژماره ۱۵، سرودى خاك، شيعر، تاييه ت به تومارى هه له بجه ل ۸۴ - ۱۰۱
- * رىبوار (ره ئووف بىگه رد)
- ژماره ۴ ئيارى ۱۹۸۲، قفل، چيروك ل ۶۶ - ۶۹
- ژماره ۵ ئابى ۱۹۸۲، پى داگرتن، چيروك ل ۹۰ - ۹۹
- ژماره ۸ ته موزى ۱۹۸۴، تاييه ت به چيروك، دره ختى پىروز، چيروك ل ۲۶ - ۳۷
- * رىبوار جاف ()
- ژماره ۵ ئابى ۱۹۸۲، چهند هونراوه به كى ئاگراوى، شيعر ل ۶۲ - ۶۵
- * رىژين ()
- ژماره ۸ ته موزى ۱۹۸۴، تاييه ت به چيروك، به لىن، چيروك ل ۵۸ - ۶۸
- * رىزان (ئاسو ئه حمه د)
- ژماره ۸ ته موزى ۱۹۸۴، تاييه ت به چيروك، نه فره ت، چيروك ل ۱۴۹ - ۱۵۹
- ژماره ۱۳ مارتى ۱۹۸۷، هونر له جوغزىكى ته نگدا، لىكوليه وه ل ۵۷ - ۷۰
- * ره نو ()
- ژماره ۹ كانونى به كه مى ۱۹۸۴، تاييه ت به شيعر، ژانى ئه ستيره به كى چيائى، شيعر ل ۵۶
- ۵۸
- * رىبوار عبدوللا ئه حمه د (ره ئووف بىگه رد)
- ژماره ۱۰ تشرىنى به كه مى ۱۹۸۵، كارگه، چيروك ل ۴۳ - ۵۴
- * ره حىمى لوقمانى
- ژماره ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، ساز، شيعر ل ۹۹

* راوهندى ()

- ژماره ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، بازنهى گه مارو، چيروك ل ۱۳۶ - ۱۴۱

* ره هيله ()

- ژماره ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، شه ويكى جيا له هه موو شه وانى تر، شيعر ل ۸

* رهمه زان عيسا

- ژماره ۱۸ زستانى ۱۹۹۱، دوو خوژى، شيعر ل ۷۳

* ريكار ئه حمه د

- ژماره ۱۸ زستانى ۱۹۹۱، ئاواره يى، چيروك ل ۸۹ - ۹۳

* ره حيم عه زيز

- ژماره ۳ شوباتى ۱۹۸۲، عاشقى چيا، شيعر، ل ۱۰۳ - ۱۰۵

* ريبوار (موسليح شيخ ئه لئيسلامى)

- ژماره ۹ كانونى يه كه مى سالى ۱۹۸۴، تاييه ت به شيعر، سنوور شيعر، ل ۱۱۶ - ۱۲۲

* - ژماره ۱۶ پايزى سالى ۱۹۸۹، پيره دار، شيعر، ل ۱۱۰ - ۱۱۱

* ريبين هه ردى (رېبين ئه حمه د حه سه ن هه ردى)

- ژماره ۱۴ كانونى يه كه مى ۱۹۸۸، دوزه خ، چيروك، ل ۸۴ - ۹۰

(ز)

* زه رده شت ()

- ژماره ۱۱ شوباتى ۱۹۸۶، دالده، چيروك ل ۵۰ - ۷۰

* زوزان ()

- ژماره ۱۷ پايزى ۱۹۹۰، چهند شيعر يكى عه باس به درى، وه رگيران، شيعر ل ۹۴ - ۹۵

* زياد مه ولود ()

- ژماره ۱۸ زستانى ۱۹۹۱، ياداشتى مروقيكى وون، وه رگيران، چيروك ل ۵۷

(ژ)

* ژوان (نه جيبه ئه حمه د)

- ژماره ۱۱ شوباتى ۱۹۸۶، دوا وروژان، چيروك ل ۴۵ - ۴۹

- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، شارپی، چیرۆک ل ۹۲-۱۰۶
- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۷، لوتکه، چیرۆک ل ۷۱-۷۷
- * ژاله (مه‌ه‌باب قه‌ره‌داغی)
- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۷، پرسه‌ی ئامانج، شیع‌ر ل ۱۱۱- ۱۱۲
- * ژیلا (ژیلا حوسینی)
- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، کۆست، شیع‌ر ل ۱۸۴
- (س)
- * سه‌لام محه‌مه‌د
- ژماره ۱ ئابی ۱۹۸۱، پیرووم خوینده‌وه، رخنه ل ۱۴ - ۲۸
- * سه‌لاحه‌دینی موهته‌دی
- ژماره ۱ ئابی ۱۹۸۱، خه‌وه به‌ردینه شیع‌ری سواره، شیع‌رو لیکۆلینه‌وه، ل ۳۹ - ۴۴
- * سیامه‌ند مامیر (سیامه‌ند مامیر شاسواری)
- ژماره ۲ سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ کوردی، کاره‌ساتی هونه‌ری ئەم‌رۆله مه‌ر هونه‌رمه‌ند و پوناکبیر، پۆژه گارودی، وه‌رگێران، لیکۆلینه‌وه ل ۲۵ - ۳۳
- ژماره ۳ شوباتی ۱۹۸۲، شاملو شیع‌ری نویی فارسی، لیکۆلینه‌وه، ل ۲۱ - ۴۴
- ژماره ۴ ئایاری ۱۹۸۲، تیوری ره‌نگدانه‌وه و داهینان، لیکۆلینه‌وه ل ۱۹- ۲۸
- * سامی شو‌رش (سامی عه‌بدولفه‌تاح عه‌بدوله‌تیف عه‌بدولوه‌هاب)
- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳، عاشقی ئەو، وه‌رگێران، چیرۆک، ل ۷۹ - ۸۷
- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، دوو هۆنراوه، شیع‌ر ل ۶۹ - ۷۱
- * سه‌دواللا په‌رۆش
- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳، گه‌شتی چۆله‌که، چیرۆک ل ۹۱ - ۹۵
- * سه‌پان ()
- ژماره ۹ کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، تاییه‌ت به‌ شیع‌ر، چه‌ک و کاروان، شیع‌ر ل ۲۴ - ۲۶
- * سه‌عید دێره‌شی
- ژماره ۹ کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، تاییه‌ت به‌ شیع‌ر، گوندی وێران، شیع‌ر ل ۹۲ - ۹۵
- * سه‌ره‌نگ حه‌مدی ()

- ژماره ۱۰ تشرینی یه‌که می ۱۹۸۵، تروسکه‌یه‌ک له ئه‌ده‌بی به‌رگری، لیکولینه‌وه، ل ۲۳ - ۴۲
* سیروان (عه‌بدولله که‌ریم مه‌حمود)
- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، دوا چیرۆک، شاعر ل ۱۳۷ - ۱۳۸
* سابیر (سابیر سدیق)
- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، دوا سنه‌وبه‌ر، شاعر ل ۱۳۲ - ۱۳۶
- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۷، به‌تیاره‌ی ئازادی، شاعر ل ۱۰۶ - ۱۱۰
- ژماره ۱۴ کانونی یه‌که می ۱۹۸۸، شه‌پور، شاعر، ل ۵۶ - ۵۹
* سیامه‌ند شیخ ئاغایی
- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۷، جودایی ، په‌خشان، ل ۱۲۰ - ۱۲۹
* س.ع.ص ()
- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، ئه‌مینى ئه‌ودال، حاجی جوندی، وه‌رگی‌ران، لیکولینه‌وه ل ۲۲ - ۲۵
* سه‌ید ئه‌حمه‌د (سه‌ید ئه‌حمه‌د حه‌مه‌لاو)
- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰، بړوخی زۆرداری بژی ئازادی، چیرۆک ل ۱۲۲ - ۱۲
* سه‌لام زهن‌دی ()
- ژماره ۱۸ زستانی ۱۹۹۱، محه‌مه‌د ئه‌مین بوزئه‌رسه‌لان، وه‌رگی‌ران، لیکولینه‌وه ل ۳۸ - ۵۰
* سه‌لاح موکریانی
- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰، تیبینه‌ک له‌ سه‌ر شاعره‌که‌ی هیمن، ره‌خنه ل ۱۶۴ - ۱۶۵
* سه‌یران (دلشاد محه‌مه‌د ئه‌مین، دلشاد مه‌ریوانی)
- ژماره ۲ سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ ی کوردی، پاکانه، مزفه‌ر النواب، وه‌رگی‌ران، شاعر ل ۵۷ - ۶۴
۸ ص. سوارۆ ()
- ژماره ۱۴ کانونی یه‌که می ۱۹۸۸، دلّه ته‌پییی وجودیه‌ت، سیروس په‌ره‌م، چیرۆک،
وه‌رگی‌ران، ل ۲۵ - ۳۶
- (ش)
- * شه‌مال (دکتور ئه‌مجه‌د ئه‌رشه‌د حه‌ویزی - شه‌مال حه‌ویزی)
- ژماره ۴ ئایاری ۱۹۸۲، سه‌گی به‌ره‌لا، سادقی هیدایه‌ت، وه‌رگی‌ران، چیرۆک ل ۷۰ - ۷۸
- ژماره ۱۸ زستانی ۱۹۹۱، کاتی شاعر... شاعر ل ۱۲۱ - ۱۲۶

* شه‌هاب عوسمان

- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، گورانی سوتاو کۆچنکی پایزی، شیعەر، ل ۵۷ - ۵۹.

- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳، هونه‌رمه‌ند و نووسه‌ری شورشگیزی کورد یه‌لماز گونهی،

لیکۆلینه‌وه ل ۱۰۶ - ۱۱۹

* شیرۆ (شیرزاد حه‌سه‌ن)

- ژماره ۸ ته‌موزی ۱۹۸۴ تاییه‌ت به‌ چیرۆک، دووکه‌ل، چیرۆک ل ۸۵ - ۹۴

* ش (عه‌بدو‌للا سه‌راج)

- ژماره ۱۰ تشرینی یه‌که‌می ۱۹۸۵، چالاکیه‌کی نه‌به‌ردانه، ئاش داخ، وه‌رگی‌ران، چیرۆک ل ۶۷ - ۷۵

* شیرکۆ بیکه‌س (شیرکۆ فایه‌ق عب‌دوالله)

- ژماره ۱۱ شوباتی ۱۹۸۶، هه‌ره‌سم خوینده‌وه، ره‌خنه‌ل ۵ - ۴۴

- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، شایی شه‌هید، شیعەر ل ۱۱۴ - ۱۲۳

- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، ئینجان، تاقه‌ شایه‌ت، شیعەر ل ۱۰۵ - ۱۰۷

- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰، چاوپینکه‌وتنی ئه‌ده‌بی، شیعەر ل ۹۰ - ۹۳

- ژماره ۱۵، سالی ۱۹۸۹، بالا، شیعەر، ل ۱۲۰ - ۱۲۵

* شوان کابان (شوان که‌ریم کابان)

- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۷، سی چه‌پک خه‌م، له‌ خه‌مه‌کانی ئه‌م شه‌وم، شیعەر ل ۱۱۶ - ۱۱۸

* شیخ محه‌مه‌د باله‌ک

- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰ چله‌کیش، شیعەر ل ۱۰۵ - ۱۰۶

* شورش زیره‌ک ()

- ژماره ۱۵ سالی ۱۹۸۹، له‌ کۆمارا گورجستانی، هه‌ف په‌یقین له‌گه‌ل سه‌روه‌ری تیاترۆیا کوردی

له‌ کۆمارا گورجستانی، هه‌ف په‌یقین، ل ۵۰ - ۵۷

* ش - ۱ ()

ژماره، ۱۵ سالی ۱۹۸۹، وت ویژیک له‌گه‌ل ئایدا، چاوپینکه‌وتن، ل ۵۸ - ۶۸

(ع)

* عه‌بدو‌القادر سه‌عید

- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، وه‌رزی ئازار، شیعەر ل ۶۶ - ۶۸

- * عەلى خالىد حمىد (كاكە مەم بۇتانى)
 - ژمارە ۸ تەموزى ۱۹۸۴، تايبەت بە چىرۆك، دەرویش برايم لە بېشكەى سزادا، چىرۆك ل ۸ - ۱۹
 * عوسمان شەيدا (عوسمان پەشىد عەولاً)
 - ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايبەت بە شىعر، دىوى دووہم لە كاسىتى ھەنگاۋ مېژو،
 شىعرل ۲ - ۵
 * عەبدول كرىم دەشتى
 - ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعر، كەپكە برىن، شىعرل ۴۰ - ۴۳
 - ژمارە ۷ ئادارى ۱۹۸۳، كوچەى مەرگ، شىعرل ۶۴
 * عەزىز ئالى ()
 - ژمارە ۱۶ پايزى ۱۹۸۹، عكس، شىعرل ۱۸۵ - ۱۸۷
 * عومەر فاروقى
 - ژمارە ۱۶ پايزى ۱۹۸۹، مەلا عەبدوالرەحمانى نىعمەتزاڧە، لىكۆلېنەۋە ل ۱۶۷ - ۱۷
 - ژمارە ۱۷ خولى دووہم پايزى ۱۹۹۰، لە يادى رۆشنىبىرىكى نىشتمانپەرۋەردا، لىكۆلېنەۋە
 ل ۱۵۴ - ۱۵۶
 * عەزىز كەيخوسرەۋى
 - ژمارە ۱۷ خولى دووہم پايزى ۱۹۹۰، چىرۆكى مەرگى ھەلۆى سوور، شىعرل ۱۰۳
 * ع. ن. ر ()
 - ژمارە ۱۷ خولى دووہم پايزى ۱۹۹۰ ھەلۆى ئازادەكە، چىرۆك ل ۱۰۹ - ۱۱۲
 * عەباس عبدوالرەزاق
 - ژمارە ۱۷ خولى دووہم پايزى ۱۹۹۰، سىنارىيۆ، چىرۆك ل ۱۴۲ - ۱۴۹
 * ع. ن. پ ()
 - ژمارە ۱۴ كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، بەيداخى سەرکەۋتن يان بەيداخى نەمرى، لىكۆلېنەۋە، ل
 ۳۶ - ۴۳
 * عبدالله قەرەداغى
 - ژمارە ۱۴ كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، سى چرىكەى ھەتتو، شىعر، ل ۶۰
 * عبدالله عبدالكرىم (عەبدوللا كەرىم مەحموود)
 - ژمارە ۱۴ كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، دايك، چىرۆك، ل ۹۱ - ۹۵

(ص)

* صهباحی غالب

- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، هه‌وینی بوون، چیرۆک ل ۱۷ - ۲۰

* صالح یوسفی

- ژماره ۲ سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ ی کوردی، ولاتی من، شیعر ل ۵۳ - ۵۶

(ف)

* فه‌ره‌یدون عه‌بدوالقادر (فه‌ره‌یدون عب‌دولقادر فه‌ره‌ج)

- ژماره ۲ ژماره ۲ سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ ی کوردی، خه‌باتی راست وچه‌پ، لیکۆلینه‌وه، ل ۶۵ - ۶۹

* فه‌ره‌اد (ره‌ئووف بینگه‌رد)

- ژماره ۳ شوباتی ۱۹۸۲، چه‌ند سه‌رنجیکی ره‌خنه‌گرانه له چیرۆکی شیتته، ره‌خنه ل ۸۶ - ۹۲

* ف. ئەسه‌سه‌رد (فه‌رید سا‌بیر قادر هه‌سه‌ن)

- ژماره ۴ ئیاری ۱۹۸۲، په‌یکه‌ر، چیرۆک ل ۵۷ - ۶۵

* فه‌رید زامدار (فه‌رید به‌کر ئە‌یوب)

- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳، تیشک، شیعر ل ۵۹

* فازل که‌ریم ئە‌حمه‌د (مامۆستا جه‌عه‌فر)

- ژماره ۸ ته‌موزی ۱۹۸۴ تاییه‌ت به‌ چیرۆک، هه‌له‌هاتن، چیرۆک ل ۱۱۴ - ۱۳۱

* فه‌ره‌اد سه‌نگاوی (فه‌ره‌اد هه‌مه‌سه‌لح که‌ریم)

- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، گۆر غه‌ریبیک، په‌خشان ل ۱۹۵

* فه‌ره‌اد ره‌سه‌ول (حاکم فه‌ره‌اد مه‌لا ره‌سه‌ول گورون)

- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، کاتیک خۆشه‌ویستی ره‌گ داده‌کوته‌ی.. چیرۆک ل ۱۴۶ - ۱۵۰

- ژماره ۱۴ کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۸، سوتوو، چیرۆک، ل ۷۹ - ۸۳

* فه‌ره‌اد پیربال

- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰، دوو پارچه شیعر، شیعر ل ۹۸

- ژماره ۱۸، زستانی ۱۹۹۱، پینج ژماره‌ی نووسه‌ری کوردستان، لیکۆلینه‌وه ل ۵ - ۲۲

* فه‌ره‌اد عه‌لی

- ژماره ۸ ته‌موزی ۱۹۸۴، تاییه‌ت به‌ چیرۆک، نامه، چیرۆک ل ۱۴۳ - ۱۴۸

* فازىل قەسەب

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، دايكە كىتوبى، گى.ى. مۇپاسان، ۋەرگىپان، چىرۆك ل ۱۵۱ - ۱۵۶
- ژمارە ۱۵ سالى ۱۹۸۹ كامە يە سەنگەرى جەماۋەرى سەربە خۆ، وتار، ل ۴۰ - ۴۹
- * فەخرەللىن مىھى الدىن (ئەدىب نادر)
- ژمارە ۸ تەموزى ۱۹۸۴، بەرات، تايىبەت بە چىرۆك ، چىرۆك ل ۱۰۸ - ۱۱۳

(ك)

* كۆسرەت (ھەڧال كويستانى)

- ژمارە ۱ ئابى ۱۹۸۱، چاۋپىكەۋتتىك لەگەل نازم حىكمەت دا، شارۋدۆبىزىنسكى، ۋەرگىپان، چاۋپىكەۋتن، ل ۹ - ۱۳
- ژمارە ۱۳ مارتى ۱۹۸۷، لە چاۋەروانى گەرانەۋەى ون بوۋيەكدا، چىرۆك ل ۷۸ - ۸۶
- * كاكەباس (عەباس مەمەد حەسەن - حاجى مەمۇ)
- ژمارە ۱ ئابى ۱۹۸۱، قوتابخانەكەمان چى بەسەرھات، چىرۆك ل ۶۴ - ۶۷
- ژمارە ۳ شوباتى ۱۹۸۲، چىرۆكەكانى ژمارەى پىنشوم خويندەۋە، لىكۆلىنەۋە ۋەرەخنە ل ۹۳ - ۹۸
- ژمارە ۴ ئايارى ۱۹۸۲ ئەم خانوۋى كەۋتۆتە سەرۋەى ھەۋر، ساندرۆبىرسۆنى، ۋەرگىپان، شانۆ ل ۷۹ - ۹۵
- * كاۋە (دكتور پەفىق سابىر)
- ژمارە ۱ ئابى ۱۹۸۱، زولمئاۋا، عەلى ئەشەرەف دەرويشيان، ۋەرگىپان، چىرۆك ل ۶۸ - ۷۸
- * كارزان. ف ()
- ژمارە ۶ شوباتى ۱۹۸۳، سى شىعەرى كافانى، ۋەرگىپان، شىعەر ل ۸۸ - ۹۰
- * كاكە (سلىمان قائىمىانى)
- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايىبەت بە شىعەر، بەند لە شىعەرى، نا نەتناسيوم ، شىعەرل ۱۱۱ - ۱۱۵
- * كارزان ()
- ژمارە ۷ ئادارى ۱۹۸۳، سى شىعەرى نىرۆدا، ۋەرگىپان، شىعەر ل ۶۹ - ۷۶
- * كەرىمى حسامى
- ژمارە ۲ سەرماۋەزى ۲۶۸۱ كوردى، نامەيەكى كراۋە، گفتوگو، ل ۸۷ - ۹۰

* کامهران قازی

- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۷، تهنیایی، شیعر ل ۱۱۹

* کاکه لاس ()

- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳ ئەو روپاره، شیعر ل ۵۶ - ۵۸

(گ)

* گیاره‌ند (جه‌زا‌علی ئەمین)

- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، سنوری به‌خشین، شیعر ل ۱۱۳ - ۱۱۵

* گوندی ()

- ژماره ۱۸ زستانی ۱۹۹۱، شاعیر.. ناخی وهک سه‌ماوهره‌که‌ی قولپ د‌هدات، چیرۆک ل ۸۳ - ۸۵

(ل)

* لاوک (مسته‌فا س‌ال‌ح که‌ریم)

- ژمار ۸۵ تهموزی ۱۹۸۴، ژماره‌ی تاییه‌ت به چیرۆک، کوره‌ی د‌لی باوک، چیرۆک ل ۱۰۱

- ۱۰۷

* لوقمان (سیامه‌ندمامیر شاسواری)

- ژماره ۹ کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۴ تاییه‌ت به شیعر، د‌یم، شیعر ل ۱۰۲ - ۱۰۹

(م)

* محمه‌د حه‌مه باقی

- ژماره ۱ ئابی ۱۹۸۱، شاعیر و شه‌هید، لیکۆلینه‌وه ل ۴ - ۸

- ژماره ۲ سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ ی کوردی، شیعره‌کانی ژماره‌ی پیشوم خوینده‌وه، ره‌خنه

ل ۹۱ - ۱۰۴

- ژماره ۳ شوباتی ۱۹۸۲، گنژه‌نگ، شیعر ل ۵۳ - ۶۳

- ژماره ۴ ئیاری ۱۹۸۲، شیعر له نیوان نالی و کوردیدا، لیکۆلینه‌وه، ل ۲۹ - ۴۰

- ژماره ۹ کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، تاییه‌ت به شیعر، شاعیر، شیعر ل ۷۰ - ۷۵

- ژماره ۱۰ تشرینی یه‌که‌می ۱۹۸۵، زاوا، شیعر ل ۹۲ - ۱۰۳

- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، خاک، شاعر ل ۱۰۷- ۱۱۳
- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، گورگ، شاعر ل ۱۱۲- ۱۲۳،
- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۸۹، ئەشی دەستبەرداری ریالیزمی سۆسیالیست بین، وەرگیژان، لیکۆلینەوه ل ۶۶ - ۷۹
- ژماره ۱۵ سالی ۱۹۸۹، هەلەبجە: ئەدەب هونەر سیاست، وتار، ل ۱۲۶- ۱۵۰
- ژماره ۱۴ کانونی یەکه می ۱۹۸۸، یەلماز گونەیی، شاعر، ل ۴۷ - ۴۸
- * محەمەد موکری (محەمەد علی محەمەد)
- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳، دواسەرنج، چیرۆک ل ۴۳ - ۵۶
- ژماره ۸ تەموزی ۱۹۸۴ تاییەت بە چیرۆک، بۆسە، چیرۆک ل ۱۶۴ - ۱۹۲
- ژماره ۱۲ مایسی ۱۹۸۶، گۆلسورخی وەرگیژان، لیکۆلینەوه ل ۴۰ - ۹۱
- ژماره ۱۴ کانونی یەکه می ۱۹۸۸، من برتولت بریشتم، لیکۆلینەوه، ل ۱۰۳ - ۱۱۶
- * مستەفا غەفور
- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، دەربارەیی هونەر بۆ هونەر، وەرگیژان ل ۵ - ۱۶
- ژماره ۶ شوباتی ۱۹۸۳، هونەر چی یە؟ تۆلستۆی، وەرگیژان، لیکۆلینەوه ل ۷۰ - ۷۸
- * محەمەد رەنجاو (محەمەد عەبدولرەحمان شێخ)
- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، سەرەتایەکی کورت لە میژووی ئەدەب، لیکۆلینەوه ل ۳۵ - ۳۹
- ژماره ۷ ئاداری ۱۹۸۳، دیداریک لەگەڵ دلداری شاعیردا، لیکۆلینەوه ل ۳ - ۱۲
- * موجود سامان
- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، لەدایک بوئیکی تر، فروغ فروغ زاد، وەرگیژان، شاعر ل ۷۲ - ۷۶
- ژماره ۷ ئاداری ۱۹۸۳، هەرتەنھا بەفرە شیوەنت دەکا، شاعر ل ۵۶ - ۵۸
- ژماره ۹ کانونی یەکه می ۱۹۸۴، تاییەت بە شاعر، تاریکی، شاعر ل ۷۶ - ۷۹
- * م. زریان (سەلاح عومەر)
- ژماره ۵ ئابی ۱۹۸۲، جیابونەوه، چیرۆک ل ۸۵ - ۹۰
- * مەحمود خۆشناو (مەحمود سلیمان عەبدوللا)
- ژماره ۷ ئاداری ۱۹۸۳، کەیی دێیتەوه برا گیان، عەلی ئەشرەف دەرویشان، وەرگیژان، چیرۆک ل ۴۱ - ۵۴

- * م. ش (عبدالله سهرا ج)
- ژماره ۸ ته موزی ۱۹۸۴ تاییهت به چیرۆک، رهشۆ، چیرۆک ل ۲۰ - ۲۵
- * مه‌ریوان وریا قانع
- ژماره ۹ کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، خۆل باران، شیعر ل ۸ - ۱۳
- * مه‌غدید مولود (ئه‌حمهد محه‌مه‌د ئیسماعیل)
- ژماره ۱۰ تشرینی یه‌که‌می ۱۹۸۵، زینانه، چیرۆک ل ۶۲ - ۶۶
- * مه‌حمود ره‌زا (مه‌حمود ره‌زا ئه‌مین)
- ژماره ۱۳ مارتی ۱۹۸۳، منیش هه‌مویانم خوینده‌وه، ره‌خنه ل ۳ - ۲۴
- * مارف ئاغایی
- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰، به‌یتی فولکلوری و شیعی کوردی نوی، لیکۆلینه‌وه ل ۳۴ - ۴۲
- ژماره ۱۸ زستانی ۱۹۹۱، نامه‌یه‌کی دلسۆزانه، پیتشنیارل ۱۳۱
- * مه‌ریوان فتاح
- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، نووسه‌ری کوردستان له دیدی خوینه‌رانه‌وه، ره‌خنه ل ۱۴ - ۳۱
- ژماره ۱۵، سالی ۱۹۸۹، ئه‌ده‌بیاتی ئه‌م سه‌رده‌مه‌ی ئه‌مریکای لاتین سه‌رنجیکی گشتی، پیت ماکنسین، لیکۆلینه‌وه، وه‌رگیژان، له فارسییه‌وه، ل ۱۶ - ۲۶
- * مارف عومه‌ر گۆل
- ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، ئه‌ی تۆف - ده‌وازم لیئینه، شیعر ل ۱۰۸ - ۱۰۹
- ژماره ۱۷ پایزی ۱۹۹۰، جلیل جه‌لیل، لیکۆلینه‌وه ل ۸۵ - ۸۹
- * مه‌حه‌مه‌د مورته‌زایی
- ژماره ۱۷ خولی دووهم، پایزی ۱۹۹۰، عه‌لی ره‌زا به‌ده‌ل، شاعیری شو‌رشیگری ئازربایجانی، لیکۆلینه‌وه ل ۸۰ - ۸۴
- * مه‌حمود شکاک نه‌ژاد
- ژماره ۱۷ خولی دووهم پایزی ۱۹۹۰، سه‌رنجیک و هه‌لوئسته‌یه‌ک له سه‌رشیعه‌که‌ی هه‌مین، ره‌خنه ل ۱۶۶ - ۱۶۸
- * م. بریندار ()
- ژماره ۱۷ خولی دووهم پایزی ۱۹۹۰، دوو هۆنراوه، شیعر ل ۱۰۴

(ن)

* نالە (ناسر حەفەيد)

- ژمارە ۱ ئايى ۱۹۸۱، شىلانە، چىرۆك ل ۵ - ۵۹

- ژمارە ۲ سەرماۋەزى ۲۶۸۱ كوردى بۇ چۈنى دەستەۋىيەخە، رەخنە ل ۱۰۵ - ۱۲۳
* نەجىبە ئەحمەد،

- ژمارە ۴ ئايارى ۱۹۸۲، سەدا، شىعەر ل ۵۴ - ۵۶

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعەر، ھەلۋىست، شىعەر ل ۸۳ - ۸۶

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، چەند نامە يەكى كراۋە، چىرۆك ل ۱۲۵ - ۱۳۸

- ژمارە ۱۷ خولى دوۋەم پايىزى ۱۹۹۰، نۇما، چىرۆك ل ۱۵۰ - ۱۵۳

- ژمارە ۱۵ سالى ۱۹۸۹، شاي شەھىدان، شىعەر، ل ۱۱۱ - ۱۱۹

- ژمارە ۱۴ كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، شوانكارەي خەم، شىعەر، ل ۴۴ - ۴۶

* نەزاد رەفەت

- ژمارە ۵ ئايى ۱۹۸۲، كورته باسىك دەربارەي نووسەر و ئەزمون، لىكۈلئىنەۋە ل ۴۰ - ۴۳

* نەكەرۈز (رەھىمى لوقمانى)

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، ئاگرە سوورە ، شىعەر ل ۱۲۳

* نامۆ ()

- ژمارە ۱۲ مایسى ۱۹۸۶، مردنى دەنگ و پەنگ، شىعەر ل ۱۳۵ - ۱۳۶

* ناسر، ئاراس ()

- ژمارە ۱۷ خولى دوۋەم پايىزى ۱۹۹۰، پەتى سىندارە، شىعەر ل ۱۰۸

(ھ)

* ھەقال كويستانى (عومەر حاجى خدر حسين)

- ژمارە ۱ ئايارى ۱۹۸۱، دوو چىرۆك بۇ مندالان، چىرۆك ل ۶۰ - ۶۳

- ژمارە ۲ سەرماۋەزى ۲۶۸۱ كوردى، بەردەباز، چىرۆك ل ۷۸ - ۸۶

- ژمارە ۴ ئايارى ۱۹۸۲، دوو پارچە ھۆنراۋە، شىعەر ل ۵۲ - ۵۳

- ژمارە ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايبەت بە شىعەر، بېيارىكى درەنگ وەخت، شىعەر ل ۶۱ - ۶۵

- ژمارە ۱۶ پايىزى ۱۹۸۹، ئىستاي شىعەر و چەند مەسەلە يەكى شىعەرى، لىكۈلئىنەۋە، ل ۳۴ - ۵۷

* هاشم كۆچانى

- ژماره ئابى ۱۹۸۱ نامەيەكى كراوه، لىكۆلئىنەوہ ل ۷۵ - ۷۸
- ژماره ۲ سەرماوہزى ۲۶۸۱ ى كوردى، چىرۆكەكانى ژماره يەك و چەند سەرنجىكى خىرا،
پەخنە ل ۱۲ - ۲۴

- ژماره ۵ ئابى ۱۹۸۲، ژەنرال و حەقىقەت، شىعر، ل ۵۲ - ۵۶
* ھىژا (حەمەكەرىم عارف)

- ژماره ۶ شوباتى ۱۹۸۳، سوکە پېشەكەيەك دەربارەى ئەفسانەى كۆن، صمەدى بەھرەنگى،
وەرگىران، لىكۆلئىنەوہ ل ۱۷ - ۳۲
* ھەلگورد (دكتور نەزاد ئەحمەد ئەسودە)

- ژماره ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايبەت بە شىعر، بۆ ھاورىيەكى فەلەستىنى، شىعر
ل ۳۱ - ۲۳

* ھەلوئىست (دكتور ئاراس عزيز عەبدوللا)

- ژماره ۹ كانونى يەكەمى ۱۹۸۴ تايبەت بە شىعر، دلئى تويە وا ئەسوتى، شىعر ل ۸۱ - ۸۲
* ھىوا (دكتور، رەئوف عوسمان)

- ژماره ۱۰ تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، چىرۆكى كارگە، لەپوانگەى ئەدەبى بەرگرييەوہ، پەخنە
ل ۷ - ۲۲

* ھىوا (سەرکەوت محەمەد زەكى)

- ژماره ۱۶ پايزى ۱۹۸۹، چەند ديمەنىك، شىعرل ۱۸۸ - ۱۹۱
* ھۆشەنگ ()

- ژماره ۱۸ زستان، ژماره ۱۶ پايزى ۱۹۸۹-۱۹۹۱، بۆكوژانەوہم..چەند سەدەيەكى بىدەنگى
چىرۆك ل ۸۶ - ۸۸

(و)

* وسو (حسین عارف)

- ژ ۱۹۸۳ مارە ۶ شوباتى، زەربەيەكى تر، چىرۆك ل ۳۳ - ۴۰

- ژماره ۵ ئابى ۱۹۸۲، ئەگەرئىمەوہ.... ئەبىنرئىمەوہ، چىرۆك ل ۷۹ - ۸۴

پېرست بە پېيى ناوئيشانى بابەتەكان

۱

- ئەدەب و ئەدىبى شۆرەشگىپ، لىكۆلئىنەو، ئاسۆ (كاكەمەم بۆتانى)، ژمارە ۱۱، شوباتى ۱۹۸۶، ل ۷۱-۱۰۷.
- ئەركى ئەمپرۆى ئەدىبانى كورد، ئەحمەد بەحرى، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، لىكۆلئىنەو، ل ۳۰-۳۳.
- ئىدى بۆ كۆى بچىن، پاون عەبدولموجود، ژمارە ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، چىرۆك، ل ۱۰۳-۱۱۶.
- ئاستەنگى رۆمان لە ئەدەبى كوردىدا، حكىمەت محەمەد كەرىم (مەلا بەختيار)، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، لىكۆلئىنەو، ل ۲۰-۲۹.
- ئاوارەبى، رېكار ئەحمەد، ژمارە ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، چىرۆك، ل ۸۹-۹۳.
- ئەمىنى ئەودال، حاجى جوندى، س.ع.ص (،) ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، وەرگىران، لىكۆلئىنەو، ل ۲۲-۲۵.
- ئىنجانە، شىركۆ بىكەس، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، شىعر، ل ۱۰۵-۱۰۷.
- ئەو رېووبارە، كاكە لاس (،) ژمارە ۶، شوباتى ۱۹۸۳، شىعر، ل ۵۶-۵۸.
- ئەشى دەستبەردارى رېالىزمى سۆسىيالىست بىن، محەمەد حەمە باقى، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۸۹، وەرگىران، لىكۆلئىنەو، ل ۶۶-۷۹.
- ئەدەبىياتى ئەم سەردەمەى ئەمريكاي لاتىن، سەرنجىكى گشتى، مەريوان فتاح، ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، بيت ماكنسىن، لە فارسىيەو، لىكۆلئىنەو، وەرگىران، ل ۱۶-۲۶.
- ئەى تۆف-دەوازم لىئىنە، مارق عومەر گول، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، شىعر، ل ۱۰۸-۱۰۹.
- ئەگەرئىمەو... ئەبىنرئىمەو، وسو (حسىن عارف)، ژمارە ۵، ئابى ۱۹۸۲، چىرۆك، ل ۷۹-۸۴.

- ئیستای شیعر و چەند مەسەلە یەکی شیعی (هه‌قال کویستانی)، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ل ۳۴-۵۷.

- ئەم خانووەی کەوتۆتە سەرەوێ هەور، ساندرو بڕیسۆنی، کاکەباس (عەباس شیخ محەمەد حسین -حاجی مەمۆ- کاکەباس)، ژماره ۴، ئایاری ۱۹۸۲، وەرگیڕان، شانۆ ل ۷۹-۹۵.

ب

- بەختەوێ، ئازاد ئەحمەد، ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، فازل عەزاوی، وەرگیڕان، چیرۆک، ل ۷۷-۷۸.

- بەسەرھاتی (مۆمی)، لە گۆرانییەکی فۆلکلۆریدا، ئاریز عەبدوللا، ژماره ۱۸، پایزی ۱۹۹۱، شیعر، ل ۱۲۷-۱۳۰.

- برباش چروی، وەرگیڕان، ئەبووبەکر خوشناو، ژماره ۱۸، پایزی ۱۹۹۱، شیعر، ل ۱۷-۲۶.
- بەرەو زمانی یەگرتووی ئەدەبی کوردی، پەرویز جیھانی، ژماره ۱۷، پایزی ۱۹۹۰، لیکۆلینەو، ل ۱۵-۱۹.

- بانگ، جوامیر (شیرکو بیکەس)، ژماره ۹، کانوونی یەکەمی ۱۹۸۴، تاییەت بە شیعر، شیعر، ل ۴۸-۵۵.

- بەهەشتی، حسین سنجاری، ژماره ۸، تەمووزی ۱۹۸۳، تاییەت بە چیرۆک، چیرۆک، ل ۱۶۰-۱۶۳.

- باژیری من، خلیل دەوکی، ژماره ۹، کانوونی یەکەمی ۱۹۸۴، تاییەت بە شیعر، شیعر، ل ۶-۷.

- بەرەو لیکدانەوێ فۆلکلۆری کوردی، خالد جووتیار، ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، لیکۆلینەو، ل ۲۱-۲۴.

- بەرەو لیکدانەوێ فۆلکلۆری کوردی، خالد جووتیار، ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، لیکۆلینەو، ل ۱۳-۱۶.

- بەرات، فەخرەدین محیدین - ئەدیب نادر، ژماره ۸، تەمووزی ۱۹۸۴، تاییەت بە چیرۆک، چیرۆک، ل ۱۰۸-۱۱۳.

- بەلین، رێژین ()، ژماره ۸، تەمووزی ۱۹۸۴، تاییەت بە چیرۆک، چیرۆک، ل ۵۸-۶۸.

- بەتیارە ئازادی، سابیر (سابیر سدیق)، ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، شیعر، ل ۱۰۶-۱۱۰.

- بېروخى زۆردارى بژى ئازادى، سەيد ئەحمەد (سەيد ئەحمەد ھەمەلاو)، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، چىرۆك، ل ۱۲۲-۱۲۹
- باللا، شىركۆ بىكەس، ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، شىعر، ل ۱۲۰-۱۲۵.
- بەيداخى سەرکەوتن يان بەيداخى نەمرى، ع.ن. پ (،) ژمارە ۱۴، كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، لىكۆلىنەو، ل ۳۶-۴۳.
- بەند لە شىعەرى، نا ئەتناسىوم، كاكە (سلىمان قائىمىانى)، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعەر، شىعەر، ل ۱۱۱-۱۱۵.
- بۆسە، مەھمەد موكرى، ژمارە ۸، تەمووزى ۱۹۸۴، تايبەت بە چىرۆك، بۆسە، چىرۆك، ل ۱۶۴-۱۹۲.
- بۆچوونى دەستەويەخە، نالە (ناسر ھەفید)، ژمارە ۲، سەرماوھىزى ۲۶۸۱ كوردى، رەخنە، ل ۱۰۵-۱۲۳.
- بەردەبان، ھەقال كۆيستانى، ژمارە ۲، سەرماوھىزى ۲۶۸۱ كوردى، چىرۆك، ل ۷۸-۸۶.
- بېرىرىكى درەنگوخت، ھەقال كۆيستانى، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعەر، شىعەر، ل ۶۱-۶۵.
- بۆ ھاوپىيەكى فەلەستىنى، ھەلگورد (دكتور نەوزاد ئەھمەد ئەسود)، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعەر، شىعەر، ل ۳۱-۲۳.
- بۆ كوژانەوھەم... چەند سەدەيەكى بېدەنگى، ھۆشەنگ (،) ژمارە ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، چىرۆك، ل ۸۶-۸۸.
- بۆ برايان نووسەرانى كوردستان، ژمارە ۶، شوباتى ۱۹۸۳، ل ۱۰۴-۱۰۵.
- بازەنى گەمارۆ، راوھندى (،) ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، چىرۆك، ل ۱۳۶-۱۴۱.
- بەيانى خىتامى، ژمارە ۱۰، تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، ل ۱۰۴-۱۰۸.
- بۆ فرمىسكى سوورو سىپى، ئەنوەر مەسىفى ژمارە ۷، ۱۹۸۳، شىعەر، ل ۷۵-۷۶.
- بانگەوان، پووناكبيران و نووسەرانى عەرەب و سورىيى و جىھانى كوشتاركارى صدام تاوانبار ئەكەن لە كوردستانى عىراق، ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، ل ۹-۱۵.

ت

- تفىك، ج، رەھەز ()، ژمارە ۳، شوباتى ۱۹۸۲، چىرۆك، ل ۶۴-۶۸.
- تەڭگ، جەۋھەر كرمانج، ژمارە ۱۲، مايسى ۱۹۸۶، شىعر، ل ۱۰۳-۱۰۵.
- تىياك، حەكىم مەلا سالىح، ژمارە ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، چىرۆك، ل ۹۴-۱۰۲.
- تىۋرى رەنگدانەۋەو داھىنان، سىامەند مامىر (سىامەند مامىر شاسوارى)، ژمارە ۴، ئايارى ۱۹۸۲، لىكۆلېنەۋە، ل ۱۹-۲۸.
- تروسكەيەك لە ئەدەبى بەرگرى، سەرھەنگ حەمدى، ژمارە ۱۰، تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، لىكۆلېنەۋە، ل ۲۳-۴۲.
- تىبىنىيەك لە سەر شىعەرەكەى ھىمن، سەلاح موكرىانى، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، رەخنە، ل ۱۶۴-۱۶۵.
- تىشك، فەرىد زامدار، ژمارە ۶، شوباتى ۱۹۸۳، شىعر، ل ۵۹.
- تەنيايى، كامەران قازى، ژمارە ۱۳، مارتى ۱۹۸۷، شىعر، ل ۱۱۹.
- تاهىر بەگى جاف و مامۇستا ھىمن، ب، ولات (جەۋھەر كرمانج)، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، لىكۆلېنەۋە، ل ۱۷۴-۱۷۹.

پ

- پرۆستروڭكاو دوارپۆڭىكى پروناك، ئەرسەلان بايز، لىكۆلېنەۋە، وەرگىران، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، ل ۶۰-۶۵.
- پەيمان، جەۋھەر كرمانج، ژمارە ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، شىعر، ل ۵۲-۵۶.
- پىشكۆ، جەۋھەر كرمانج، ژمارە ۱۰، تشرىنى يەكەمى ۱۹۸۵، شىعر، ل ۸۵-۸۸.
- پانورامى شىعر، جەۋھەر كرمانج، ژمارە ۱۴، كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، شىعر، ل ۴۹-۵۲.
- پىم وايە كاك كەرىمى حسامى باش بۆى چوۋە، جەلال تالەبانى (جەلال حىسامەدىن)، ژمارە ۴، ئايارى ۱۹۸۲، لىكۆلېنەۋە، ل ۱۴-۱۸.
- پىنج چەپك گرى سوور لە ئاگردانىكى گەرمىان، دەرسىم ()، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايبەت بە شىعر، شىعر، ل ۲۷.
- پىنج ھونراۋە، رەفىق سابىر، ژمارە ۴، ئايارى ۱۹۸۲، شىعر، ل ۴۱-۵۱.
- پىداگرتن، رىبوار (رەئوف بىگەرد)، ژمارە ۵، ئابى ۱۹۸۲، چىرۆك، ل ۹۰-۹۹.

- پرسه‌ی ئامانج، ژاله (مه‌هاباد قه‌رده‌داغی)، ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، شیعر، ل ۱۱۱-۱۱۲.
- پیرووم خوینده‌وه، سه‌لام محمه‌د، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، ره‌خنه، ل ۱۴-۲۸.
- پاکانه، مظفر النواب، سه‌یران (دلشاد محمه‌د ئه‌مین، دلشاد مه‌ریوانی)، ژماره ۲، سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱ کوردی، وه‌رگیران، شیعر، ل ۵۷-۶۴.
- په‌یکه‌ر، ف. ئه‌سه‌سه‌رد (فه‌رید ئه‌سه‌سه‌رد)، ژماره ۴، ئایاری ۱۹۸۲، چیرۆک، ل ۵۷-۶۵.
- پیره‌دار، پینوار (موسلیح شیخ ئه‌لئیسلامی)، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، شیعر، ل ۱۱۰-۱۱۱.
- په‌نگه‌ر، ئه‌حمه‌د که‌ریم (ئه‌حمه‌د عارف)، ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، شیعر، ل ۱۲۴-۱۳۱.
- پینج ژماره‌ی نووسه‌ری کوردستان، فه‌ره‌اد پیربال، ژماره ۱۸، زستانی ۱۹۹۱، لیکۆلینه‌وه، ل ۵-۲۲.
- په‌تی سێداره، ناصر، ئاراس (،) ژماره ۱۷، خولی دووهم، پایزی ۱۹۹۰، شیعر، ل ۱۰۸.
- پرۆژه‌ی په‌یره‌وی ناوخوی یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستان، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، ئه‌م پرۆژه‌یه‌ یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستان گه‌لاله‌ی کردووه، شینی، ته‌موزی ۱۹۸۱، ل ۷۹-۸۳.
- پیشه‌کی، ژماره ۹، کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، تاییه‌ت به‌ شیعر، ل ۱.
- په‌یامی نووسه‌ر، نۆ سال خه‌بات و به‌ره‌م، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ل ۳-۷.
- پرسه‌نامه، خاتو ئیلینا زاخارۆف، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ل ۲۰۶-۲۰۷.

چ

- جاش په‌یژه‌ی میژوو، به‌نده باوه‌نور (،) ژماره ۱۴، کانونی یه‌که‌می ۱۹۸۸، چیرۆک، ل ۷۵-۷۸.
- جودایی، سیامه‌ند شیخ ئاغایی، ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، په‌خشان، ل ۱۲۰-۱۲۹.
- جیابوونه‌وه، م. زریان (سه‌لاح عومه‌ر)، ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، چیرۆک، ل ۸۵-۹۰.
- جه‌لیلی جه‌لیل، مارف عومه‌ر گۆل (دکتۆر)، ژماره ۱۷، پایزی ۱۹۹۰، لیکۆلینه‌وه، ل ۸۵-۸۹.
- جگه‌رخوین ده‌دوئ، له‌ گۆقاری پۆژه‌لته‌وه وه‌رگیراوه، ژماره ۳، شوباتی ۱۹۸۲، گفتموگۆ، ل ۱۶-۲۰.

ح

- ھەوتەوانەى عەشقى پىرۆز، ھەمەكەرىم عارف، ژمارە ۶، شوباتى ۱۹۸۳، چىرۆك، ل ۶۰-
۶۷.

خ

- خەباتا كوردزانى بى گاقىن مەزىنداڧىژە، پروفىسۆر شاكرخدۆ، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹،
لىكۆلىنەو، ل ۵۸-۶۵.

- خەمنامە، دكتور شىركۆ(شىركۆ عەبدوللا رەشىد)، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، شىعر، ل ۱۰۰.
- خەو بەردىنە، شىعرى سوارە، سەلاھەدىنى موھتەدى، ژمارە ۱، ئابى ۱۹۸۱، شىعر و
لىكۆلىنەو، ل ۳۹-۴۴.

- خەباتى راست و چەپ، لىكۆلىنەو، فەرەيدون عەبدولقادىر، ژمارە ۲، سەرماوھى ۲۶۸۱
كوردى، ل ۶۵-۶۹.

- خاك، مەھمەد ھەمە باقى، ژمارە ۱۲، مايسى ۱۹۸۶، شىعر، ل ۱۰۷-۱۱۳.

- خۆلباران، مەريوان وريا قانع، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، شىعر، ل ۸-۱۳.

- خەسرەوى گولسورخى، دلزار (ئەھمەد دلزارى شاعىر)، ژمارە ۲، سەرماوھى ۲۶۸۱
كوردى، وەرگىران، لىكۆلىنەو، ل ۳۴-۳۹.

چ

- چال، ئەنىس نزار (،) ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، چىرۆك، ل ۶۹-۸۳.

- چى بنووسىن و چۆن بنووسىن، ب، ولات (جەوھەر كرمانج)، ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، وتار، ل
۲۷-۳۹.

- چەند تابلۆيەك، توفىق ئىبراھىمى (رەنجەدەر)، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، شىعر، ل ۱۰۱-۱۰۲.
- چىرۆك، ھەمەكەرىم عارف، ژمارە ۷، ئادارى ۱۹۸۳، چىرۆك، ل ۲۷-۳۷.

- چەند سەرەتايەكى زمانەوانى، دكتور كەمال فواد، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، لىكۆلىنەو، ل
۹-۱۳.

- چەند شىعەرىكى عەباس بەدرى، زۆزان (،) ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، وەرگىران، شىعر، ل
۹۴-۹۵.

- چەند ھۆنراوھەكى ئاگراوى، رېبوار جاف (،) ژمارە ۵، ئابى ۱۹۸۲، شىعر، ل ۶۲-۶۵.

- چهك و كاروان، سه پان ()، ژماره ۹، كانونى يه كه مى ۱۹۸۴، تاييهت به شيعر، شيعر، ل ۲۴-۲۶.
- چالاكويه كى نه بهردانه، ناش داخ، ش (عهبدوللا سه پاج)، ژماره ۱۰، تشرينى يه كه مى ۱۹۸۵، وه رگيران، چيروك، ل ۶۷-۷۵.
- چاوپيكيه وتنى ئه ده بى، شيركو بيكه س، ژماره ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، شيعر، ل ۹۰-۹۳.
- چله كيش، شيخ محهمه بالهك، ژماره ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، شيعر، ل ۱۰۵-۱۰۶.
- چيروكى مه رگى هه لوى سوور، عه زيز كه يخوسره وى، ژماره ۱۷، خولى دووهم، پايزى ۱۹۹۰، شيعر، ل ۱۰۳.
- چه ند سه رنجيكي ره خنه گرانه له چيروكى شيته، فه رهاد (ره ئووف بيگه رد)، ژماره ۳، شوباتى ۱۹۸۲، ره خنه، ل ۸۶-۹۲.
- چاوپيكيه وتنيك له گه ل نازم حيكه تدا، شاردو بزى نسكى، كو سره ت (هه قال كوستانى)، ژماره ۱، ئابى ۱۹۸۱، وه رگيران، چاوپيكيه وتن، ل ۹-۱۳.
- چيروكه كانى ژماره ى پيشووم خوينده وه، كاكه باس (عه باس محهمه هه سين حاجى مه مو)، ژماره ۳، شوباتى ۱۹۸۲، ليكولينه وه و ره خنه، ل ۹۳-۹۸.
- چه ند نامه يه كى كراوه، نه جيبه ئه حمه د، ژماره ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، چيروك، ل ۱۲۵-۱۳۸.
- چيروكه كانى ژماره يه ك و چه ند سه رنجيكي خيرا، هاشم كوچانى، ژماره ۲، سه رماوه زى ۲۶۸۱ كوردى، ره خنه، ل ۱۲-۲۴.
- چيروكى كارگه له روانگه ى ئه ده بى به رگرييه وه، هيووا (دكتور ره ئووف عوسمان)، ژماره ۱۰، تشرينى يه كه مى ۱۹۸۵، ره خنه، ل ۷-۲۲.
- چه ند ديمه نيك، هيووا (سه ركه وت محهمه زه كى)، ژماره ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، شيعر، ل ۱۸۸-۱۹۱.

د

- دايك، مه كسيم گوركى، بورهان قانع، ژماره ۲، سه رماوه زى ۲۶۸۱ كوردى، وه رگيران، چيروك، ل ۷۰-۷۷.
- دهنگى ئارام، بليسه (محهمه حسين هه له بجه ى)، ژماره ۹، كانونى يه كه مى ۱۹۸۴، تاييهت به شيعر، شيعر، ل ۴۴-۴۷.
- داو، جه وه ر كرمانج، ژماره ۹، كانونى يه كه مى ۱۹۸۴، تاييهت به شيعر، شيعر، ل ۳۰-۳۶.

- دیداریک له گهل ئەدیبی کوردی سۆفیتیدا، رۆشنبیر له ژیر سایه‌ی دیموکراسیدا نه‌بی گه‌شه ناکات، حاجی جوندی، دلزار (ئەحمەد دلزاری شاعیر)، ژماره ٤، ئایاری ١٩٨٢، وه‌رگێران، لیکۆلینه‌وه، ل ٤-١٣.
- دیوارب گوهن، دلۆقان ()، ژماره ٩، کانوونی یه‌که‌می ١٩٨٤، تاییه‌ت به‌ شیعر، شیعر، ل ٣٧-٣٩.
- ده‌سه‌لات، دلاوه‌ر مه‌حمود (مارف عومه‌ر گو‌ل)، ژماره ١٠، تشرینی یه‌که‌می ١٩٨٥، شیعر، ل ٩٨.
- ده‌رباره‌ی پیکه‌ینانی یه‌کیتییه‌ک بۆ نووسه‌رانی هه‌موو کوردستان، ره‌فیع سابیر، ژماره ٣، شوباتی ١٩٨٢، لیکۆلینه‌وه، ل ١٦-٢٠.
- دره‌ختی پیروژ، ریبوار (ره‌ئووف بیگه‌رد)، ژماره ٨، ته‌مووزی ١٩٨٤، تاییه‌ت به‌ چیرۆک، چیرۆک، ل ٢٦-٣٧.
- دۆزه‌خ، ریبین ئەحمەد هه‌ردی، ژماره ١٤، کانوونی یه‌که‌می ١٩٨٨، چیرۆک، ل ٨٤-٩٠.
- دالده، زه‌رده‌شت ()، ژماره ١١ شوباتی ١٩٨٦، چیرۆک، ل ٥٠-٧٠.
- دوا ورووژان، ژوان (نه‌جیبه ئەحمەد)، ژماره ١١، شوباتی ١٩٨٦، چیرۆک، ل ٤٥-٤٩.
- دوو هۆنراوه، سامی شو‌رش، ژماره ٥، ئابی ١٩٨٢، شیعر، ل ٦٩-٧١.
- دوا چیرۆک، سیروان (عه‌بدو‌للا که‌ریم مه‌حمود)، ژماره ١٢، مایسی ١٩٨٦، شیعر، ل ١٣٧-١٣٨.
- دوا سنه‌وبه‌ر، سابیر (سابیر سدیق)، ژماره ١٢، مایسی ١٩٨٦، شیعر، ل ١٣٢-١٣٦.
- دل‌ته‌پییی وجودیه‌ت، سیروس به‌ره‌م، ص. سوارۆ ()، ژماره ١٤، کانوونی یه‌که‌می ١٩٨٨، چیرۆک، وه‌رگێران، ل ٢٥-٣٦.
- دووکه‌ل، شیرۆ (شیرزاد هه‌سه‌ن)، ژماره ٨، ته‌مووزی ١٩٨٤، تاییه‌ت به‌ چیرۆک، چیرۆک، ل ٨٥-٩٤.
- ده‌رویش برام له‌ بی‌شکه‌ی سزادا، عه‌لی خالید هه‌مید (کاکه‌ مه‌م بۆتانی)، ژماره ٨، ته‌مووزی ١٩٨٤، تاییه‌ت به‌ چیرۆک، چیرۆک، ل ٨-١٩.
- دیوی دووهم له‌ کاسیتی هه‌نگاو و میژوو، عوسمان شه‌یدا، ژماره ٩، کانوونی یه‌که‌می ١٩٨٤، تاییه‌ت به‌ شیعر، شیعر، ل ٢-٥.
- دایک، عه‌بدو‌للا عه‌بدو‌لکه‌ریم، ژماره ١٤، کانوونی یه‌که‌می ١٩٨٨، چیرۆک، ل ٩١-٩٥.

- دوو پارچە شىعر، فەرىھاد پىرىبال، ژمارە ۱۷، پايىزى ۱۹۹۰، شىعر، ل ۹۸.
- دايكە كىيى، گى. دى. مۇپاسان، وەرگىتپان، فازىل قەساب، ژمارە ۱۶، پايىزى ۱۹۸۹، چىرۆك، ل ۱۵۱-۱۵۶.
- دىدارىك لەگەل دلدارى شاعىرىدا، محەمەد رەنجاو، ژمارە ۷، ئادارى ۱۹۸۳، لىكۆلىنەو، ل ۱۲-۳.
- دوو ھۆنراو، م. برىندار (،) ژمارە ۱۷، خولى دوو، م، پايىزى ۱۹۹۰، شىعر، ل ۱۰۴.
- دوو چىرۆك بۇ مىندالان، ھەقال كويىستانى، ژمارە ۱، ئايارى ۱۹۸۱، چىرۆك، ل ۶۰-۶۳.
- دوو پارچە ھۆنراو، ھەقال كويىستانى ژمارە ۴، ئايارى ۱۹۸۲، شىعر، ل ۵۲-۵۳.
- دلى تۆيە وا ئەسوتى، ھەلۆيىست (دكتور ئاراس عەزىز)، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايىبەت بە شىعر، شىعر، ل ۸۱-۸۲.
- دەربارەى ھونەر بۇ ھونەر، مستەفا غەفور، ژمارە ۵، ئابى ۱۹۸۲، وەرگىتپان، ل ۵-۱۶.

پ

- پىژنە، ئەحمەد كەرىم (ئەحمەد عارف)، ژمارە ۱۴، كانونى يەكەمى ۱۹۸۸، شىعر، ل ۵۳-۵۵.
- رازەكانم دەدركىنم، ئەرسەلان بايز، ژمارە ۱۸، پايىزى ۱۹۹۱، چىرۆك، ل ۷۸-۸۲.
- رەگى بەرەنگارى لە شىعرى كوردىدا، ب، ولات (جەوھەر كرمانج)، ژمارە ۱۷، پايىزى ۱۹۹۰، لىكۆلىنەو، ل ۴۳-۵۹.
- رەق، تىلى ئەمىن، ژمارە ۹، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، تايىبەت بە شىعر، شىعر، ل ۱۴-۱۵.
- رىيوار، جەلال مەلەكشا، ژمارە ۱۷ پايىزى ۱۹۹۰، شىعر، ل ۱۰۷.
- رەبەنو، جولاً (،) ژمارە ۸، تەمووزى ۱۹۸۴، تايىبەت بە چىرۆك، چىرۆك، ل ۵۰-۵۷.
- رىيوارەكان، ھەمەتال (ھەمە نوورى توفىق)، ژمارە ۸، تەمووزى ۱۹۸۳، تايىبەت بە چىرۆك، چىرۆك، ل ۶۹-۸۴.
- رىيالىزمى سۆشىيالىزم و بەھرى ئازادى، ھىكمەت محەمەد كەرىم (مەلا بەختيار)، ژمارە ۱۸، زىستانى ۱۹۹۱ لىكۆلىنەو، ل ۳۲-۳۷.
- رىيالىزمى شۆرشگىر لە نيوان دۆگم و ئازادىدا، خالىد ئەسەد (مەلا بەختيار)، ژمارە ۱۶، پايىزى ۱۹۸۹، لىكۆلىنەو، ل ۲۶-۳۳.
- رۆژنامەى كوردستان، دكتور كەمال فواد، ژمارە ۳، شوباتى ۱۹۸۲، لىكۆلىنەو، ل ۳-۱۵.

- رۆژانی ئەستێرەیهکی چیاپی، رهنو ()، ژماره ٩، کانوونی یهكهمی ١٩٨٤، تاییهت به شیعر، شیعر، ل ٥٦-٥٨.
- رهنو، م. ش (عبداللأ سهرآ)، ژماره ٨، تهموزی ١٩٨٤، تاییهت به چیرۆك، چیرۆك، ل ٢٥-٢٠.
- رابطة الكتاب والصحفيين والفنانين الديموقراطيين العراقيين، منظمهت انصار، ژماره ٣، شوباتی ١٩٨٢-ل ١١٢-١١٤
- رۆونکردنه وهیهك، دهستهی بهرپۆه بهری یهكیتی نووسهرانی كوردستان، ژماره ١٢، مایسی ١٩٨٦، ل ١٣٩.

ز

- زمانى كوردی له (یهكیتی فقه اللغة ایران) دا، ئەحمەد شریفی، ژماره ١٨، زستانی ١٩٩١، لیکۆلینه وه، ل ٢٣-٣١.
- زهردهخه نهی خهبات، پهیمان ()، ژماره ٩، کانوونی یهكهمی ١٩٨٤، تاییهت به شیعر، شیعر، ل ٦٦-٦٩.
- زولمئاوا، عهلی ئەشهرهف دهرویشیان، كاوه (دكتور رهفیق سابیر)، ژماره ١، ئابی ١٩٨١، وهرگیتران، چیرۆك، ل ٦٨-٧٨.
- زاوا، محهمەد حه مه باقی، ژماره ١٠، تشرینی یهكهمی ١٩٨٥، شیعر، ل ٩٢-١٠٣.
- زهر بهیهکی تر، وسو (حسین عارف)، ژماره ٦، شوباتی ١٩٨٣، چیرۆك، ل ٣٣-٤٠.
- زینانه، مهغید مهولود (ئهمهه محهمهه ئیسماعیل)، ژماره ١٠، تشرینی یهكهمی ١٩٨٥، چیرۆك، ل ٦٢-٦٦.

ژ

- ژبیر ناکه م، ئەحمەد قهرهنی، ژماره ١٨، زستانی ١٩٩١، شیعر، ل ٥٧-٦٠.
- ژهنرال و حهقیقهت، هاشم کۆچانی، ژماره ٥، ئابی ١٩٨٢، شیعر، ل ٥٢-٥٦.

س

- سهرنجیک ده ربارهی چیرۆکی شیلانه، ناشتی (ناشتی ئیبراهیم ئەفهندی)، ژماره ٣، شوباتی ١٩٨٢، رهخنه، ل ٩٩-١٠٢.
- سهگی به رهلا، سادقی هیدایهت، شهمال (شهمال ههویزی)، ژماره ٤، ئایاری ١٩٨٢، وهرگیتران، چیرۆك، ل ٧٠-٧٨.

- سێ چەپک خەم لە خەمەکانی ئەمشەوم، شوان کابان (شوان کەریم کابان)، ژمارە ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، شیعەر ۱۱۶-۱۱۸.
- سیناریۆ، عەباس عەبدولرەزاق، ژمارە ۱۷، خولی دووهم، پایزی ۱۹۹۰، چیرۆک، ل ۱۴۲-۱۴۹.
- سێ چریکە ی هەتیو، عەبدوللە قەرەداغی، ژمارە ۱۴، کانوونی یەکەمی ۱۹۸۸، شیعەر، ل ۶۰.
- سوتوو، فەرهاد رەسول (فەرهاد مەلا رەسول)، ژمارە ۱۴، کانوونی یەکەمی ۱۹۸۸، چیرۆک، ل ۷۹-۸۳.
- سێ شیعری کافانی، کارزان. ف (،) ژمارە ۶، شوباتی ۱۹۸۳، وەرگیژان، شیعەر، ل ۸۸-۹۰.
- سێ شیعری نیرۆدا، وەرگیژان، کارزان (،) ژمارە ۷، ئاداری ۱۹۸۳، شیعەر، ل ۶۹-۷۶.
- سنووری بەخشین، گیا بەند (جەزا عەلی ئەمین)، ژمارە ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، شیعەر، ل ۱۱۳-۱۱۵.
- سەرەتایەکی کورت لە میژووی ئەدەب، محەمەد رەنجاو، ژمارە ۵، ئابی ۱۹۸۲، لیکۆلینەوه، ل ۳۵-۳۹.
- سروودی سەرکەوتن، چیمەن کاوئیس، ژمارە ۶، شوباتی ۱۹۸۳، شیعەر، ل ۹۶-۹۷.
- سەرنجیک و هەلۆیستەیک لە سەر شیعەرەکی هێمن، محەمود شکاک نەژاد، ژمارە ۱۷، خولی دووهم، پایزی ۱۹۹۰، رەخنە، ل ۱۶۶-۱۶۸.
- سەدا، نەجیبە ئەحمەد، ژمارە ۴، ئایاری ۱۹۸۲، شیعەر، ل ۵۴-۵۶.
- سووکە پێشەکیەک دەربارە ی ئەفسانە ی کۆن، صەمەدی بەهرەنگی هێژا (حەمە کەریم عارف)، ژمارە ۶، شوباتی ۱۹۸۳، وەرگیژان، لیکۆلینەوه، ل ۱۷-۳۲.
- سوتان لە بەر باراندا، رەفیق سابیر، ژمارە ۱، ئابی ۱۹۸۱، شیعەر، ل ۴۰-۴۵.
- سرودی خاک، رەفیق سابیر، ژمارە ۱۵، شیعەر، تاییەت بە تۆماری هەلەبجە، شیعەر، ل ۸۴-۱۰۱.
- ساز، رەحیمی لوقمانی، ژمارە ۱۷، پایزی ۱۹۹۰، شیعەر، ل ۹۹.
- سنوور، پێبوار (موسلیح شیخ ئەلئیسلامی)، ژمارە ۹، کانوونی یەکەمی ۱۹۸۴، تاییەت بە شیعەر، شیعەر، ل ۱۱۶-۱۲۲.
- سلاو بۆ گیانی بارزان عوسمانی شەهید، ژمارە ۶، شوباتی ۱۹۸۳، ل ۳.
- سەروتار، (رەئوف بیگەرد) نووسییویەتی، ژمارە ۸، تەمووزی ۱۹۸۴، تاییەت بە چیرۆک، ل ۱-۷.
- سەید کامیل ئیمامی، زەمییلی ئاوات، ژمارە ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ل ۲۰۰-۲۰۲.

ش

- شهوئکی جیا له هه موو شهوانی تر، په هیله ()، ژماره ۱۷، پایزی ۱۹۹۰، شیعەر، ل ۸.
- شاپی، ژوان (محهمه دی حه مه باقی)، ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، چیرۆک، ل ۹۲-۱۰۶.
- شاملو شیعیری نوئی فارسی، سیامه ند مامیر (سیامه ند مامیر شاسواری)، ژماره ۳، شوباتی ۱۹۸۲، لیکۆلینه وه، ل ۲۱-۴۴.
- شه پیور، سابیر (سابیر سدیق)، ژماره ۱۴، کانوونی یه که می ۱۹۸۸، شیعەر، ل ۵۶-۵۹.
- شایی شه هید، شیرکو بیکه س، ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، شیعەر، ل ۱۱۴-۱۲۳.
- شاعیر... ناخی وه ک سه ماوهره که ی قولپ ده دات، گوندی ()، ژماره ۱۸، زستانی ۱۹۹۱، چیرۆک، ل ۸۳-۸۵.
- شاعیر و شه هید، محهمه د حه مه باقی، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، لیکۆلینه وه، ل ۴-۸.
- شیعیره کانی ژماره ی پینشووم خوینده وه، محهمه د حه مه باقی، ژماره ۲، سه رماوه زی ۲۶۸۱ کوردی، په خنه، ل ۹۱-۱۰۴.
- شیعەر له نیوان نالی و کوردیدا، محهمه د حه مه باقی، ژماره ۴، ئایاری ۱۹۸۲، لیکۆلینه وه، ل ۲۹-۴۰.
- شاعیر، محهمه د حه مه باقی، ژماره ۹، کانوونی یه که می ۱۹۸۴، تاییه ت به شیعەر، شیعەر، ل ۷۰-۷۵.
- شیلانه، ناله (ناسر حه فید)، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، چیرۆک، ل ۵۱-۵۹.
- شای شه هیدان، نه جیبه ئه حمه د، ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، شیعەر، ل ۱۱۱-۱۱۹.
- شوانکاره ی خه م، نه جیبه ئه حمه د، ژماره ۱۴، کانوونی یه که می ۱۹۸۸، شیعەر، ل ۴۴-۴۶.
- شینته، دلشاد عومه ر کاک، ژماره ۳، شوباتی ۱۹۸۲، چیرۆک، ل ۷۸-۸۵.
- شوپشگێر و هوزانقانی کورد، که مال بورقایی، خلیل دهۆکی، ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، وه رگێران، لیکۆلینه وه، ل ۵-۱۶.
- شه فه که پیزی، باقی نوری، ژبه ره هف کردنا، خلیل دهۆکی، ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، چیرۆک، ل ۲-۲۶.
- (...)، جه لالی میرزا که ریم، ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، شیعەر، ل ۴۱-۴۲.

- كه مین بۆ دزهكانى دارستان، خهسرهوى نامۆ (،) ژماره ۹، كانونى يهكه مى ۱۹۸۴، تاييهت به شيعر، شيعر، ل ۹۶-۹۹.
- كورته يهك له مهړ كوچى سور، ئه بوشه هاب، خ. عه بدولكه ريم (خه بات عه بدولكه ريم)، ژماره ۱۴، كانونى يهكه مى ۱۹۸۸، وهرگيران، ليكولينه وه، ل ۲۷-۳۵.
- كارگه، ريبوار عه بدوللا ئه حمهد (په ئووف بيگهرد)، ژماره ۱۰، تشريني يهكه مى ۱۹۸۵، چيروك، ل ۴۳-۵۴.
- كووست، ژيلا (ژيلا حوسيني)، ژماره ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، شيعر، ل ۱۸۴.
- كاره ساتى هونهرى ئه مړو له مهړ هونهرمه ند و رووناكبير، پوژه گارودى، سيامه ند مامير (سيامه ند مامير شاسوارى)، ژماره ۲، سه رماوه زى ۲۶۸۱ كوردى، وهرگيران، ليكولينه وه، ل ۲۵-۳۳.
- كاتى شيعر... شه مال (شه مال حه ويژى)، ژماره ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، شيعر، ل ۱۲۱-۱۲۶.
- كه پكه برين، عه بدولكه ريم ده شتى، ژماره ۹، كانونى يهكه مى ۱۹۸۴، تاييهت به شيعر، شيعر، ل ۴۰-۴۳.
- كوچه ي مه رگ، عه بدولكه ريم ده شتى، ژماره ۷، ئادارى ۱۹۸۳، شيعر، ل ۶۴.
- كاتيك خو شه ويستى ره گ داده كوتى... فه رهاد ره سول (حاكم فه رهاد مه لا ره سول)، ژماره ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، چيروك، ل ۱۴۶-۱۵۰.
- كامه يه سه نگرى جه ماوه رى سه ربه خو، فازيل قه ساب، ژماره ۱۵، وتار، ل ۴۰-۴۹.
- كوره ي دلى باوك، لاوك (مسته فا سالح كه ريم)، ژماره ۸، ته مووزى ۱۹۸۴، ژماره ي تاييهت به چيروك، چيروك، ل ۱۰۱-۱۰۷.
- كه ي دييته وه برا گيان، عه لى ئه شره ف ده رويشان، مه حمود خو شناو، ژماره ۷، ئادارى ۱۹۸۳، وهرگيران، چيروك، ل ۴۱-۵۴.
- كورته باسيك ده رباره ي نووسه ر و ئه زمون، نه وزاد په فعه ت، ژماره ۵، ئابى ۱۹۸۲، ليكولينه وه، ل ۴۰-۴۳.
- كو مه لى فرياكه وتن و چه ند سه رنجيك، ژماره ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، ل ۲۱۰-۲۱۱.

گ

- گریکویرهی بیریکی زیندوو، نازاد کانى ساردى، ژماره ٦، شوباتى ١٩٨٣، چیرۆک، ل ٩٨-١٠٢.
- گولئى خۆشه و یستی، نازاد جوندیانى (نازاد عهبدولوهههاب)، ژماره ١٤، کانونى یهکه می ١٩٨٨، چیرۆک، ل ٦١-٦٩.
- گفتوگۆ له گهڵ شاعیرى ئیلامى، ئا. م. م. (،) ژماره ١٨، پایزی ١٩٩١، ئیلامى، لیکولینه وه، ل ١١٧-١٢٠.
- گرنگی ئیلتیزام له قوناعى خهباتى ئیستاماندا، بهختیار (حیکمت محهمه د کهریم)، ژماره ٢، سه رماوه زى ٢٦٨١ کوردی، لیکولینه وه، ل ٣-١١.
- گویم لى بوو ژوو ره کهم پیناسه ی خوی کرد، چیا گه رمیانی (،) ژماره ٩، کانونى یهکه می ١٩٨٤، تایبهت به شیعر، شیعر، ل ١٦-٢٠.
- گه شتى چۆله که، سه عدوللا په رۆش، ژماره ٦، شوباتى ١٩٨٣، چیرۆک، ل ٩١-٩٥.
- گوندی ویران، سه عید دیره شى، ژماره ٩، کانونى یهکه می ١٩٨٤، تایبهت به شیعر، شیعر، ل ٩٢-٩٥.
- گورانى سوتاو، کوچینكى پایزی، شه هاب عوسمان، ژماره ٥، ئابى ١٩٨٢، شیعر، ل ٥٧-٥٩.
- گورغه ریپیک، فه رهاد سه نگاوى، ژماره ١٦، پایزی ١٩٨٩، په خشان، ل ١٩٥.
- گیزهنگ، ژماره ٣، شوباتى ١٩٨٢، شیعر، ل ٥٣-٦٣.
- گورگ، محهمه د حه مه باقى، ژماره ١٦، پایزی ١٩٨٩، شیعر، ل ١١٢-١٢٣.
- گولسورخى، محهمه د موکرى، ژماره ١٢، مایسى ١٩٨٦، وه رگیزان، لیکولینه وه، ل ٤٠-٩١.
- گولیکه گه شه کان، ژماره ٣، شوباتى ١٩٨٢، ل ٩٩-١٠٥.

ل

- له بیره وه ریبه کانى عه به کویر، نازاد خانه قینى، ژماره ١٧، پایزی ١٩٩٠، وه رگیزان، چیرۆک، ل ١٣٠-١٣٥.
- لالو ره سول، ئەحمه د ره جهب، ژماره ٣، شوباتى ١٩٨٢، چیرۆک، ل ٧٣-٧٧.
- له کۆله پشتى، ئەبووبه کر شاخى (ئەبووبه کر محهمه د حاجى قادر)، ژماره ١٧، پایزی ١٩٩٠، چیرۆک، ل ١٥٧-١٦٠.

- له شه وینکدا، جوامیر (شیرکو بیکهس)، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، شیعەر، ل ۴۶-۵۰.
- لیکدابیران، حه مه سه عید حه سه ن ژماره ۱۷، پایزی ۱۹۹۰، شیعەر، ل ۹۶-۹۷.
- له گورگانه شه وی به عسا، خورشید فاتح، ژماره ۱۰، تشرینی یه که می ۱۹۸۵، چیرۆک، ل ۵۵-۶۱.
- له شیعره بلآونه کراوه کانی سالم، دکتۆر که مال فواد، ژماره ۳، سه رماوه زی ۲۶۸۱، لیکۆلینه وه، ل ۴۰-۵۲.
- له یادی نه ورۆزدا، دلزار (ئه حمه د لزاری شاعیر)، ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، شیعەر، ل ۵۹.
- لاپه ره یه که له په یامی زیندانییه که، دلاوه ر مه حمود (مارف عومه ر گول)، ژماره ۹، کانوونی یه که می ۱۹۸۴، تایبه ت به شیعەر، شیعەر، ل ۸۹-۹۱.
- له یاداشتی پێشمه رگه یه که دا، چیا (ره زا سه یدگول به رزنجی)، ژماره ۹، کانوونی یه که می ۱۹۸۴، تایبه ت به شیعەر، شیعەر، ل ۷۹-۸۰.
- لوتکه، ژوان (نه جیبه ئه حمه د)، ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، چیرۆک، ل ۷۱-۷۷.
- له نیوان ژیان و مه رگا، ئارام (ئاسۆس ئه حمه د حه سه ن هه ردی)، ژماره ۱۴، کانوونی یه که می ۱۹۸۸، چیرۆک، ل ۷۰-۷۲.
- له کۆمارا گورجستانی، هه قبه یقیین له گه ل سه ره وه ری تیا ترۆیا کوردی له کۆمارا گورجستانی، شوړش زیره که (،) ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، هه ق به یقیین، ل ۵۰-۵۷.
- له یادی رۆشنییریکی نیشتمانپه ره وهدا، عومه ر فاروقی، ژماره ۱۷، خولی دووهم، پایزی ۱۹۹۰، لیکۆلینه وه، ل ۱۵۴-۱۵۶.
- له چاوه پروانی گه رانه وه ی ونبوویه که دا، کۆسره ت (هه قال کویستانی)، ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، چیرۆک، ل ۷۸-۸۶.
- له دایکبوونکی تر، فروغ فروغزاد، مه وجود سامان، ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، وه رگێپران، شیعەر، ل ۷۲-۷۶.
- لێره وه وی، نووسه ری کوردستان، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ل ۲۰۸-۲۰۹.
- له سالیادی رۆژی له دایکبوونی «یه کیتی نووسه رانی کورد» دا، نووسه ری کوردستان، ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳ / شه هاب عوسمان له سه ر دوا به رگ نووسیویه تی.

م

- مەرگى بىيرەوهرىيەكان، ئازاد جوندىيانى (ئازاد عەبدولوههاب)، ژمارە ۱۷، پايزى ۱۹۹۰، چىرۆك، ل ۱۱۸-۱۲۰.
- مەيلى، ئەبووبەكر شاخى (ئەبووبەكر محەمەد حاجى قادر)، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، لىكۆلئىنەو، ل ۱۷۱-۱۷۳.
- مېھرنان، سوكى موھتەدى، جەوھەر كرمانج، ژمارە ۷، ئادارى ۱۹۸۳، چىرۆك، ل ۳۸-۴۰ - مۆتەكە، حكيم مەلا سالىح، ژمارە پايزى ۱۹۹۰، چىرۆك، ل ۱۱۳-۱۱۷.
- مانگ بۇ نايەت، حسين پەناھى، حسين عەبدولقادر، ژمارە ۱۴، كانوونى يەكەمى ۱۹۸۸، وەرگىران، ل ۹۶-۱۰۲.
- منالانى شارەكەم دەزانن چى بە دايكيان دەلئىن، پۆزا (شىرىن ك - شىرىن كەمال)، ژمارە ۳، شوباتى ۱۹۸۲، چىرۆك، ل ۷۲.
- محەمەد ئەمىن بوزئەرسەلان، سەلام زەندى، ژمارە ۱۸، زستانى ۱۹۹۱، وەرگىران، لىكۆلئىنەو، ل ۳۸-۵۰.
- مەلا عەبدولرەحمانى نىعمەتزادە، عومەر فاروقى، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، لىكۆلئىنەو، ل ۱۶۷-۱۷۰.
- من برتولت برىشتەم، محەمەد موكرى، ژمارە ۱۴، كانوونى يەكەمى ۱۹۸۸، لىكۆلئىنەو، ل ۱۰۳-۱۱۶.
- منىش ھەموويانم خويندەو، مەحمود رەزا، ژمارە ۱۳، مارتى ۱۹۸۳، رەخنە، ل ۳-۲۴.
- مردنى دەنگ و رەنگ، نامۆ (،) ژمارە ۱۲، مايسى ۱۹۸۶، شىعر، ل ۱۳۵-۱۳۶.
- مەحمود دەولەت ئابادى، نووسەران، شەيدايانى مرقۇقايتى، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، وەرگىران، ل ۸۷-۱۰۳.
- مامۆستا شىخ محەمەدى خال، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۶، كوچى نەمران، ل ۱۹۷-۱۹۹.
- مامۆستا محەمەدى رەسولى شىرازى ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، ل ۲۰۰-۲۰۵.
- مافپەرودەران، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، ل ۲۱۱-۲۱۲.

ن

- نان... ئەلۆھند (،) ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، چىرۆك، ل ۱۴۳-۱۴۵.
- ناسك بەختى من گوزەل، مەحمود دەولەت ئابادى، ح، مەولوى (حسين مەولوى)، ژمارە ۱۶، پايزى ۱۹۸۹، چىرۆك، وەرگىران ل ۱۵۷-۱۶۵.

- نو بەدارى سەھۆسالى، خلیل دەھۆكى، ژمارە ۱۰، تشرینی یەكەمی ۱۹۸۵، شیعر، ل ۹۰-۹۱.
 - نامە، فەرھاد عەلى، ژمارە ۸، تەمووزى ۱۹۸۴، تايبەت بە چیرۆك، چیرۆك، ل ۱۴۳-۱۴۸
 - نامە یەككى كراوە، كەرىمى حسامى، ژمارە ۲، سەرماوەزى ۲۶۸۱ كوردى، گفتوگو، ل ۸۷-۹۰.

- نامە یەككى دلسۆزانە، مەرف ئاغاى، ژمارە ۱۸، زستانی ۱۹۹۱، پيشنيار، ل ۱۳۱.
 - نووسەرى كوردستان لە دیدى خوینەرانەو، مەريوان فتاح، ژمارە ۱۶، پایزی ۱۹۸۹،
 پەخنە، ل ۱۴-۳۱.

- نوما، نەجیبە ئەحمەد، ژمارە ۱۷، خولى دووهم، پایزی ۱۹۹۰، چیرۆك، ل ۱۵۰-۱۵۳.
 - نامە یەككى كراوە، هاشم كۆچانى، ژمارە ۱، ئابى ۱۹۸۱، ليكۆلینەو، ل ۷۵-۷۸.
 - نامەى ئەدیبان و وتەى گوڤار و پۆژنامەكان، ژمارە ۳، شوباتى ۱۹۸۲، ل ۱۰۶-۱۱۱.

ه

- هەلەبجە، یەكەم هاتن و دووهم هاتن، جەوهر كرمانج، ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، شیعر،
 ل ۱۰۲-۱۱۰.

- هەرەس لە تاي تەرازووى خویندەنەو، حەمەكەرىم عارف، ژمارە ۱۲، مایسى ۱۹۸۶،
 پەخنە، ل ۶-۳۹.

- هونەر لە جوغزىكى تەنگدا، ریزان (ئاسۆ ئەحمەد)، ژمارە ۱۳، مارتى ۱۹۸۷، ليكۆلینەو،
 ل ۵۷-۷۰.

- هەوینی بوون، سەباحى غالب، ژمارە ۵، ئابى ۱۹۸۲، چیرۆك، ل ۱۷-۲۰.
 - هونەر مەند و نووسەرى شۆرشگىرى كورد یەلماز گونەى، شەهاب عوسمان، ژمارە ۶،
 شوباتى ۱۹۸۳، ليكۆلینەو، ل ۱۰۶-۱۱۹.

- هەرەسم خویندەو، شىركۆ بيكەس، ژمارە ۱۱، شوباتى ۱۹۸۶، پەخنە، ل ۵-۴۴.
 - هەلۆى ئازادەكە، ع. ز. پ، ژمارە ۱۷، خولى دووهم، پایزی ۱۹۹۰، چیرۆك، ل ۱۰۹-۱۱۲.
 - هەلھاتن، فازل كەرىم ئەحمەد (مامۆستا جەعفەر)، ژمارە ۸، تەمووزى ۱۹۸۴، تايبەت بە
 چیرۆك، چیرۆك، ل ۱۱۴-۱۳۱.

- هەلەبجە: ئەدەب، هونەر، سیاسەت، محەمەد حەمە باقى، ژمارە ۱۵، ۱۹۸۹، وتار، ل ۱۲۶-۱۵۰.
 - هونەر چىيە؟ تولىستوى، مستەفا غەفور، ژمارە ۶، شوباتى ۱۹۸۳، وەرگیزان، ليكۆلینەو، ل
 ۷۸-۷۰.

- هەر تهنه‌ها به‌فره شیوه‌نت ده‌کا، مه‌وجود سامان، ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، شیعر، ل ۵۶-۵۸.
- هه‌لوه‌سته‌یه‌ک، ژماره ۹، کانوونی یه‌که‌می ۱۹۸۴، تایبته به شیعر، ل ۱۰۰-۱۰۱.
- هه‌ردیی شاعیر بۆ نووسه‌ری کوردستان ده‌دوئ، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، ل ۶۷-۸۶.

و

- وتووێژیک له‌گه‌ل ئایدا، ش-۱، (،) ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، چاوپیکه‌وتن، ل ۵۸-۶۸.
- وته‌ی ژماره، ده‌سته‌ی نووسه‌ران، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، ل ۲-۳.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۱، سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱، ل ۱-۲.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۴، ئایاری ۱۹۸۲، ل ۲-۳.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، ل ۱-۳.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، ل ۳-۴.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، ل ۱.
- وته‌یه‌کی پێویست، ژماره ۱۰، تشرینی یه‌که‌می ۱۹۸۵، ل ۴-۶.
- وته‌یه‌ک، ژماره ۱۰، تشرینی یه‌که‌می ۱۹۸۵، ل ۷۶-۸۰.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، ل ۴-۵.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۱۴، کانوونی یه‌که‌می ۱۹۸۸، ل ۱-۲.
- وته‌ی ژماره، ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، ل ۳-۷.
- وته‌ی نووسه‌ران، ژماره ۱۸، زستانی سالی ۱۹۹۱، ل ۲-۴.

چهند ورده‌وتار و سه‌روتار و وه‌رگیرانیک به‌ ناوی ده‌سته‌ی نووسه‌ران و نووسه‌ری کوردستانه‌وه نووسراون، به‌پیتی ژماره‌کانی نووسه‌ری کوردستان.

- ۱- وته‌ی ژماره، ژماره ۱، ئابی ۱۹۸۱، ده‌سته‌ی نووسه‌ران، ل ۲-۳، پرۆژه‌ی په‌یره‌وی ناوخۆی یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستان، ئەم پرۆژه‌یه یه‌کیتی نووسه‌رانی کوردستان گه‌لله‌ی کردووه، شینی، ته‌مووزی ۱۹۸۱، ل ۷۹-۸۳.
- ۲- ژماره ۱، سه‌رماوه‌زی ۲۶۸۱، وته‌ی ژماره، ل ۱-۲.

- ۳- ژماره ۳، شوباتی ۱۹۸۲، ل ۱-۲، جگه رخوین ددهوئی، له گوڤاری رۆژهه لاته وه وه رگیاوه، گفوتوگو، ل ۱۶-۲۰، نامه ی ئه دبیان و وته ی گوڤار و رۆژنامه کان، ل ۱۰۶-۱۱۱، رابطة الكتاب والصحفيين والفنانين الديموقراطيين العراقيين، منظمته انصار، ل ۱۱۲-۱۱۴.
- ۴- ژماره ۴، ئایاری ۱۹۸۲، وته ی ژماره، ل ۲-۳.
- ۵- ژماره ۵، ئابی ۱۹۸۲، وته ی ژماره، ل ۱-۳.
- ۶- ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، وته ی ژماره، ل ۳-۴، ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، سلاو بۆ گیانی بارزان عوسمانی شهید، ل ۳، ژماره ۶، شوباتی ۱۹۸۳، بۆ بریایان، نووسه رانی کوردستان، ل ۱۰۴-۱۰۵.
- ۷- ژماره ۷، ئاداری ۱۹۸۳، وته ی ژماره، ل ۱.
- ۸- ژماره ۸، ته مووزی ۱۹۸۴، تاییهت به چیرۆک، سه روتار (ره ئووف بیگه رد) نووسیویه تی، ل ۱-۷.
- ۹- ژماره ۹، کانوونی یه که می ۱۹۸۴، تاییهت به شیعر، پیشه کی، ل ۱، ژماره ۹، کانوونی یه که می ۱۹۸۴، تاییهت به شیعر، هه لوه سه ته یه ک، ل ۱۰۰-۱۰۱.
- ۱۰- ژماره ۱۰، تشرینی یه که می ۱۹۸۵، وته یه کی پیویست، ل ۴-۶، ژماره ۱۰، تشرینی یه که می ۱۹۸۵، وته یه ک ل ۷۶-۸۰، ژماره ۱۰، تشرینی یه که می ۱۹۸۵، به یانی خیتامی، ل ۱۰۴-۱۰۸.
- ۱۱- ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، وته ی ژماره، ل ۴-۵، ژماره ۱۲، مایسی ۱۹۸۶، پوو نکرده وه یه ک، ده سه ته ی به رپۆه به ری یه کیتی نووسه رانی کوردستان، ل ۱۳۹.
- ۱۲- ژماره ۱۳، مارتی ۱۹۸۷، پیشه کی، ل ۲.
- ۱۳- ژماره ۱۴، کانوونی یه که می ۱۹۸۸، وته ی ژماره، ل ۱-۲.
- ۱۴- ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، وته ی ژماره، ل ۳-۷، ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، بانگه واز، پرو ناکبیران و نووسه رانی عه ره ب و سو ریایی و جیهانی کوشتارکاری صدام تا وانبار ئه که ن له کوردستانی عێراق، ل ۹-۱۵، ژماره ۱۵، ۱۹۸۹، وه سه یه تنامه ی سه ره وه ری، تاییهت، ل ۱۵۱-۱۵۵.
- ۱۵- ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، په یامی نووسه ر، ئو سال خه بات و به ره هم، ل ۳-۷، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، هه ردیی شاعیر بۆ نووسه ری کوردستان ددهوئی، ل ۶۷-۸۶، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، مه حمود ده وه له تنابادی، نووسه ران، شه یدیانی مرو قایه تی، وه رگیا ران، ل ۸۷.

- ۱۰۳، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۶، کۆچی نهمران، مامۆستا شیخ محهمه‌دی خال، ل ۱۹۷-۱۹۹،
ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، سهید کامیل ئیمامی، زهمبیلی ئاوات، ل ۲۰۰-۲۰۲، ژماره ۱۶،
پایزی ۱۹۸۹، مامۆستا محهمه‌دی ره‌سوئی شیرازی، ل ۲۰۰-۲۰۵، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹،
پرسه‌نامه، خاتوو ئیلینا زاخاروف، ل ۲۰۶-۲۰۷، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، لیزه‌وله‌وی،
نوسه‌ری کوردستان، ل ۲۰۸-۲۰۹، ژماره ۱۶ پایزی ۱۹۸۹، کۆمه‌له‌ی فریاکه‌وتن و چه‌ند
سه‌رنجیک، ل ۲۱۰-۲۱۱، ژماره ۱۶، پایزی ۱۹۸۹، مافیهره‌ران، ل ۲۱۱-۲۱۲.
-۱۶- ژماره ۱۷، پایزی سالی ۱۹۹۰، سه‌روتار ل ۳-۵.
-۱۷- ژماره ۱۸، زستانی سالی ۱۹۹۱، وته‌ی نووسه‌ران، ل ۲-۴.

گۆقارى پيروو

درباره ی گۆقاری پیرو

پاش ئه وهی بزوتته وهی چه کداری له شاخ و گونده کان گه شعیان سهند، شان به شانی ئه وانیش رۆشنیرو نوسه رانیس پالیان به زوتته وهی رزگاریخوازی خه لکی کوردستانه وه داو پیشگریان له جولانه وه که کردو شان به شانی ئه وان به شداریان تیدا کرد، دهرکردن و بلاوکردنه وهو بیروکه ی گۆقاری «پیرو» بۆ کۆبوونه وهی ۵ ی کانوونی یه که می سالی ۱۹۸۰ ی ناوزهنگ ده گه ریته وه، کۆبوونه وه که به هه ول و ته قه لاهو ده ستپیشخه ری چه ند نووسه ریک به ستره بۆ تاوتویکردنی هه وه لکانی رژی می عیراق بۆ هه لوه شاننده وهی یه کیتی نووسه رانی کورد.

نوسه ره کانی نیو ئه م کۆبوونه وه یه، بریاراندا لیژنه یه کی ئاماده کار بۆ پیکهینانی نووسه رانی کوردستان پیک بهینن، له سه روبه ندی ئه و کۆبوونه وه یه دا بریاراندا، گۆقاریک به ناوی «پیرو» بلاوبکه نه وه، گۆقاره که ش سه رجه م بابه تاکان و نیوه روکی گۆقاره که له ئه ده بی به رگریدا خو ی ببینیته وه، ئه وه بوو گۆقاری «پیرو» ته نها یه ک ژماره ی سالی ۱۹۸۱ لی ده چوو، دوا ی دهرچوون و بلاوکردنه وه ی ئه م ژماره یه، هه ندی له ئه ندامانی لیژنه ی ئاماده کردن پیشنیاری گورپنی ناوه که یان کرد بۆ گۆقاری «نوسه ری کوردستان» که له ئابی سالی ۱۹۸۱ یه که م ژماره ی لیده رچوو، ده سته ی نووسه ران به م شیوه یه بۆچوونی خو یان دهربرپوه که پاش داخستنی یه کیتی نووسه رانی کورد (لیژنه ی ئاماده کردن) بریاری دا ناوی گۆقاری پیرو، بگورپت بۆ گۆقاری «نوسه ری کوردستان» که نزیکتره له ناوی یه کیتی نووسه رانی کوردستانه وه، به هیوا ی که له مه ودوا ئه گه ر بۆمان لوا به ریکوپینکی له کاتی خویدا بیگه نینه ده ست خوینه رانی خو شه ویست.

تا که ژماره که ی «پیرو» له نازاری سالی ۱۹۸۱ دهرچوو، له قه باره ی نیو فۆلسکابدا یه و له ۷۲ لاپه ره پیکدی. ژماره که ناوی سه رنوسه رو ده سته ی نووسه رانی له سه ر نیه، به لام له ناو نووسه راندا سی که س رۆلی ده سته ی نووسه رانیان گنراوه، که بریتین له حه مه ی حه مه باقی، هه قال کوستان ی و ئه بوبکر خو شناو، له ناو ئه م ده سته یه دا، (هه قال کوستان) ی ناوی گۆقاره که ی هه لیژاردوو هه ئه رکی دیزاینی به رگ و خو شنوو سی، ئه بوبه رکر خو شناو له ئه سته ی گرتوو ه.

ژماره که له چاپخانه ی شه هید ئیبراهیم عه زۆ له توژه له چاپکراوه و ئه وانه ی بابه تیان تیدا بلاوکردوه ته وه بریتین له ئه بوبه کر خو شناو، ساجد قه راغی، ئازاد عه بدوللا، جه میل ره نجبه ر، هه قال کوستان ی، فه رید ئه سه سه رد، حاجی مه مؤ (کاکه باس)، ناسر حه فید (مامه ناله)، محه ممه دره نجاو، ره حیم عه زیز، ژماره که سی بابه تی وه رگنراوی ه. و گارودی و خه سه ره گۆلسورخی و زه که ریا تامری له خو گرتوو ه. به شیوه یه کی گشتی، بابه ته کان به سه رلیکۆلینه وهو شیعه رو چیرۆک و وه رگنراندا، دابه شکارون، به لام بابه تی شیعه زۆرتین لاپه ره ی داگیرکردوو هه له م رووه وه له ۷۲ لاپه ره ی گۆقاره که ۳۴،۷٪ ی بۆ شیعه و ۳۲٪ بۆ نوسین له سه ر شیعه و ۳،۳٪ ی بۆ با ته کانی تر ته رخان کراوه

پێڕستی نووسهران و بابەتەکانی گۆڤاری پێروو، ئاداری ۱۹۸۱

ناونیشان: گۆڤاری یەكیتی نووسهرانی كوردستان

ناوی گۆڤار: پێروو

*لیژنەی ئامادە كردن - ئاداری ۱۹۸۱

*سەرنووسەر:

*خاوەن ئیمتیاز:

*شوینی دەرچون:

*چاپخانە:

*نرخ:

زمان: کرمانجی:

*ژمارە ی دەرچوو: (۱) ژمارە

*ژمارە ی لاپەرە: ۷۵ نیو ئە ی فۆر

*ئازاد عەبدوللا

*شاعیر و رەخنە، ه. و. گارود، بابەت لیکۆلینەوه ی ئەدەبی، وەرگیژان لە فارسییەوه ل ۳۶-۳۴

*ئەبوبەکر خۆشناو

- لیکۆلینەوه ی شیعری بەرەنگاری، بابەت لیکۆلینەوه، ل ۲۲-۷

ب

*باوکی ئازاد

- گۆلسرخ ی بەرلەسیدارەدان، وەرگیژان لە فارسییەوه، بابەت - ئەدەب شیعری ل ۵۸- ۶۰

پ

*رەفیق سابیر

- چوار هۆنراوه، بابەت شیعری، ل ۴۲- ۴۶

*رەحیم عەزیز

- موعتەسەم، بابەت شیعری ل ۵۳- ۵۷

ج

*جەمیل رەنجبەر

ژانی برسییەکان، بابەت شیعری، ل ۴۷-۴۹

س

*ساجد قەراغى

- ھەلۋىست، بابەت شىعر، ل ۲۳

ك

*كاكە باس

- ھەرچەند مىش ومەگەز زۆربىت كوشتنى ئاسانتر دەبىت، زكرىا تامر، بابەت چىرۆك،

وەرگىزان لەعەرەبىيەو ل ۶۹ - ۷۲

ف

*فەرىدئەسەسەرد

- دۆزەخ، بابەت چىرۆك، ل ۶۱ - ۶۸

*فازل قەساب

- گورگ و مەر، سەمەد بەھرەنگى، وەرگىزان لەفارسىيەو، بابەت چىرۆك، ل ۷۳ - ۷۴

م

*مخەمەد پەنجاو

- ئەدەب وشۆرش، بابەت لىكۆلىنەو، ئەدەبى، ل ۲۳ - ۲۸

- لىكۆلىنەو، لەيەفتە شىنكۆ دەدوئ، ل ۲۹ - ۳۲

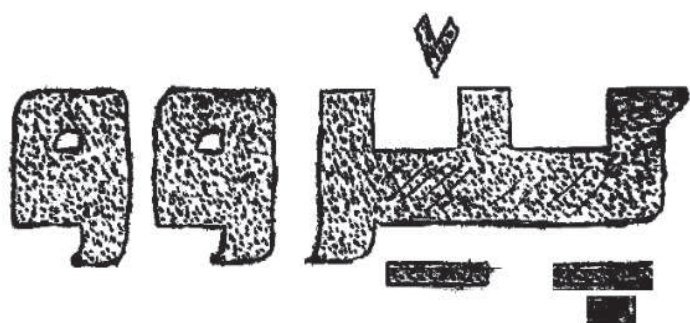
*مامەناله

- دوو ھۆنراو، بابەت شىعر، ل ۵۰ - ۵۲

ھ

*ھەقال كۆيستانى

- چوار ھۆنراو، بابەت شىعر، ل ۳۷ - ۴۱

گوفای
یه کیئی نوو سه رانی کوردستان
- لیرنه‌ی ناماده کردن -

نماداری ۱۹۸۱

-
- x هه ر نووسینیك كه بلاو ده کریتهوه و تهعبیر
له رای نووسه ره که ی ده کات •
- x ریز کردنی با به ته کان په یوه نندی
به ده ریختانی عونه ری یهوه ده په •
- x نووسینه کان و به و ناوانه بلاوده کریتهوه که
نووسه ره کان و خویشان هه لی ده بزیرن •

” پیرو ”

بیرۆ

1

نواداری ۱۹۸۱

توقاری

یه کیتی نووسه رانی کوردستان

- لێژنهی ناماده کردن -

چە ئىد ووشە يەك

دوای ئەو هی یە کیتی نووسەرانی کوردستان، لە
سەنگەری خەبات و تیکۆشاندن، بە شیۆه یەکی بابەتیی
و سروشتی لە دایک بوو، پاش هەولییکی دلسۆزانەش گۆفاری،
نووسەرانی کوردستانیش، وەك ئەستیرە یەکی گەش،
لە سەر لوتکە بلنڤەکانی کوردستانەو، کەوتە
درەوشانەو، ٠٠٠٠ بەو هیوایەیی بێتتە مینبەریکی ئازاد،
بۆ هەموو دەنگییکی نەترسی ئازاد یخوازو شوێرش گێر،
تا بتوانی دلسۆزانە هەموو قەلەمە پیشکە و تەغوازەکان
کۆبکاتەو و راستگوییانەش تەعبیر لە دەنگ و وێژدانی
هەموو ئەو نووسەرە کوردستانیانە بکات کە پاراستن

— پیروو (۳) —

ئەدەب و ئونەری رەسەنی میللەتە کەیان ، بە ئەرکی سەر شانی خویان دەزانن • ھەروا بەو ئومیدەیی ھەنگا و— یکی کاریگەرانی ئەمشی بی بو بەرەو پێشەو بەردنی بزوت — نەوہی ئازا دیخوازی گەلە کەمان و زیاتر دەرنستنی رووی فاشتیا نە ی رژی می بە عسی رہ گەز بەرست •

ئیمە لای خۆمان بەلین دەدەین کە لە سەر ریبازی دروستی خزمەت بە ئەدەب و ئونەری پێشکەوتن — خوازی گەلە کەمان ھەر پێژە بە خەباتی خۆمان بدەین و ھەر گای گوڤاری (پیروو) ش بو ھەموو نووسەر یکی دیو موکراتیخواز و راستگو لە سەر پشتم و بێگومان ھاریکاری و بەش — داری کردنی لە بە عسی گەیاندننی ئەم پەیمانە پیروو دا ھەر ھەقیکی ئەدەبی و نید — شتمانی گەرەییە ۰۰۰۰۰

سلاو ۰۰۰۰۰ بو بە ماوەری زەحمەت کیشی گەلە کەمان ، کە ئیمرو بەو پەری خورا گری پەو بەرەنگاری درندانەترین شالۆی فاشستەکان دەبیتەوہ •

سلاو ۰۰۰ بو ھەموو نووسەر یکی پێشکەوتنخواز !

(دەستە ی نووسەرانی)

• پیروو •

پانگه وارنگ پو نووسه رانی کوردستان

نووسه رانی خوشه ویست :

ئه مرۆ ئه ده ب و هونهری نه ته وه که مان دوو چاری مهینه تیکی
مهینه سهخت و دژوار بووه که به درپژایی میژووی شه م
سه رده مه به خوڤه وهی نه دیوه ۰۰۰ ته وه تا له سایه ی رژی می
زه برو زهنگ و پیا و کوژان دا ، بی شه رمانه ، ئه ده بو هونهر و
زمان و میژووی نه ته را یه تیمان نه میویندر ۰۰۰ ته نا نه ته
به توندی دوژمنایه تی مه مور بووه رو شه نبیری و بیرو
با وه پیکر پشکه و تنخوازا سه ده کبی ۰۰۰ ته دیب و نه و سه
و هونهر مه نه ده پشکه و تنخوازا سه کانی کوردستان سه ره رای
شه وهی به ته وای سه ره بهستی دا مه نا نیان لی زهوت کرا وه
سه روا وه که ته وای رو که دلسوزه کانی گله که مان مهانی
مروقا نه یان خرا وه ته ژیر پیوه ، شه وه تا لهم دوایی به شه دا
دوای شه وهی نه یان توانی ده ست به سه ره یه کیتی نووسه رانی
کورددا بگرن ، به برپا ریکی رسمه ی هه لیان وه شه نه وه .
به رده و امیش تارمایی گرتن و شه که نه وه ودا پلوسی نی پۆلیسیا نه
روو روویان ده بینه وه . بویه ئیمه که ده ست هیه که شه دیبو
نووسه ری دیمو کراتی خوازی کوردستانین و شه با نگه وازه تان
ئاراسته ده کهین ، ریگه یه کی دیکه مان له به رده مه دا
نه ما وه ، شه وه نه بی به ره نگاری شه واقیسه تال و دژواره

دلسۆزانه و دمست پاكانه بهرگري له و نهريتسه
 پيشكه وتنخوازو ئهه و گيانه شورشگيرى يه بكه يـ
 كه ئهدهبو رۆشنبيري ي نهتهوه كه مان به دريژايى ميژروى
 نوئى پاراستوو يه تي و نووسهره پيشكه وتنخوازه كانى
 كوردستان له كوررى تيكوشانى گهله كه ماندا هدرى داگير
 كه ران و رژيمه ديكتاتور و شوقينى يه يه كه له دواى يه كه كانى
 عيراق گهشيان پى دا وه بهو بهرگري كردن له حهقيقهت و وشه
 شورشگير و مافه كانى مرۆش روو به رووى هه موو جووره ئيشو
 ئا زار يك بوون و ده بنه وه *

بويه ئيمه به ئهركى سهر شانى خو مانى ده زانين له لوتكه
 گهر دن كه شه كانى كوردستانه وه ههنگى بيزارى خو مان ههلبـ
 ين و بهر ههنگارى ره وشتى شوقينى ره گه ز به رستى و زه برو زهنگى
 درندا نه پوينه وه هلاى خو مانه وه لهر نهى ئاماده كردتسى
 يه كيشى نووسه رانى كوردستان ييك بهر يين بهه ئامانه ي
 گرو تين ينگى نوئى به بهر ئهه بهد يا مه پيرو زه دا بكه يـ
 كه له دهه ميكه وه رۆشنبيره پيشكه وتنخوازه كانى كوردستان
 گرتويانته تهستو ... بهه ئامانه ي ئهدهب و هونهرى پـ
 شكه وتنخوازي نهتهوه كه مان له شيواندن بيار يزن * سيما و
 خاسيه ته ره سه نه نه ته و ايه تي يه كانى كه به دريژايى
 ميژروى له گه ل خوئى دا هه لى گرتوه هقولتر بكه يـ
 ههروه ما بهه ئامانه ي شان به شانى ته و اوى رۆشنبيره دلـ
 سۆزه كانى گهله كه مان هپيش له ليشا وى ئهه و ئهدهب و هونهره
 هپچ و پووچو شوقينى يه دوا كه وتوه ي دهولت بگرين كه
 پاگانه بو ره گه ز به رستى و كوشتن و زه برو زهنگه ده كا

و ده یه وی نه ریته و ره وشته دوا که وتوووه گانی سه رده مه
 تاریکه کان له کوردستان و ته وای غیراتی دا بچم سپینسی -
 ئیمه له کاتیگ دا که پیشوازی له همموو ده نگیکسی
 دلیرو قه له میکی نه ترس و هاریکاری یه کی دلسوزان هی
 ته وای نووسه ره دلسوزو دیموگراتیخوازه گانی کوردستان
 ده که یین ، له و با وهره شدا یین زور به یان له سه نگره ری ئیمه دا
 زاده وهستن و ده نگه ئیمه به ده نگه خویان ده زانن و کو -
 مه کی جور به جور مان پی ده که ن . هه ول و کوششی همموو
 لایه کیشمان پالیشتیکی کاریگه رانه ی بزوتنه وه ی شور شگیری
 گه له که مان ده بی و به شدار ی بنکول کردنی قه لای زه بـرو
 زه نگ و فاشیزم ده گاو ، شه ده ب و هونه ری نه ته وه که شمان
 له و مهینه ته سه خته ی تی که وتوووه دهر باز ده کا .

یه کیتی نووسه رانی کوردستان
 - لیژنه ی ئا ماده کردن -

١٩٨٠/١٢/٣

لێکۆڵینهوه... ئهپووچه کرخوشتاوه شاعیری بهرهنگاری

ده ما نهوی بپرسین که ئایا ده کرێ شاعر وه که خه کیک به کار
بهیندری و له بهرام بهر تغه نکه نا بوهستی؟
سهول ده دهین لهم گوتاره دا وه لاسی ئهم پرسیاره
بدهینهوه •

له سهردهمی زوودا ههیزو توانای لهشگری ولاتیك ه
یاخود به شیوهیبه کی دیکه بلین گه ورهیی پاشایهك
به گه ورهیی و لێ هاتوویی و تهردهستی شاعیره کانی لیک
ده درایهوه • ده لین که سوپایهك له شه پکدا به سه
سوپایه کی دیکه نا زال ده بوو هه پیش هه موو شتیك زممانی
شاعیره کانیان ده بری • بو ئه وهی شاعیره کانیان به زمان به ره ن
- گاریان ته بنه وه و نه که ونه هاندا نی هه لکی •
پاشایهك که دنیا له بهری ده له رزی و زور داری به که ی خه لک
- ی ده تۆقانه به بهروری هه لکی نه یان ده و پرا هه تا له ناو دلشیا نا
باسی بکه ن هه یگوت •

(خونایه ته مه خه یته بهر زه بری دوو شت

یه کهم: نه وای هه تیوان

دووهم: زمانسی شاعیران

دهبى زمانى شاعيران چ برنده يه ك بئى ؟
 تو هه ته تيفى ده بان و من هه مه تيفى زبان
 فهرقى هم دوو تيفه ئاسمان و ريسمان !

كه باسى هيى و شه ده كهين ، شه وه له پير ناكهين كه
 مه به استمان له و شه يه كه لايه نكيري چيني چه وسا وه و گه لافسى
 ژير دسته ده كا ، چونكه ئهركى (ئهدده بى شور شيگيرانه شه وه يه
 دريژه به جهنگى بدا و به رنگار بئى و رهت بكا ته وه و نه فرهت
 بكا و كون بگورئى و نوى بنيات بئى)

ئىمى به رنگارى چى يه و به چى ده لئى ؟
 ئىمى به رنگارى به بروتنه وهى به رنگارى يه وه به نده و واتنه
 (كه باسى شعري به رنگارى ده كهين ده بئى بزوتنه وهى به رنگارى
 له كايه دابئى ، يو شه وهى له گه لئى دا شه ده بيكي به رنگار دروست
 بئى ، ده بئى جهنگا وهرو و شه و جهنگ ههين)

بزوتنه وهى به رنگار يش به تيگه يه تئى ئيمه دوو قوناغسى
 هه به ، يه كه م ؛ رهت نر دنه وه و بيزارى ، دوو هم ؛ شور شسى
 چه كدارانه .

راو تيبينى له سر و اتا و سيفاتى شعري به رنگارى زوره ،
 هر يه كه له روانگه يه كه وه بو مه سه له كه ده روانئى ، هه يان هه
 به و شعري كه له نژى زولمى كومه لايه تى و بو پيشكه وتن و خو -
 شه ويستى نيشتمان ده گوتري ، ده لئى شعري به رنگارى .
 هى وايش هه به ته نيا به و شعرا نه ده لئى به رنگارى كه شاعيرانى

پیشمه‌رگه دهیان نوسن •

شعری به‌ره‌نگاری وه‌ك لمسه‌ره‌وه گوتمان دوو قوناغی هه‌یسه ه
یاخود دووبه‌شه •

یه‌که‌م : ئه‌و شعرا نه‌ن که له‌لایه‌ن شاعیرانی شو‌وش‌گیره‌وه له‌نا و شا-
ره‌کان دا ده‌نوسرین و به‌ شیوه‌یه‌کی ئاشکرا رژیمی فاشسته‌ره‌ت ده-
که‌نه‌وه‌و ره‌فتاره‌ نا مرؤفایه‌تی یه‌کانی بو کومه‌لانی شه‌لك وه‌ده‌ر
ده‌خهن •

که‌ وولاتیک له‌لایه‌ن ده‌وله‌تیکه‌وه‌ داگیرده‌کری و سه‌ربه‌سته‌سی
لی زه‌وت ده‌کری • خه‌لکه‌کش هه‌یشتا هه‌یزی ئه‌وه‌یان نی یه‌ به‌چه‌ك
به‌ره‌نگاری بیخه‌وه ه‌ بویه‌ ئه‌و ده‌مه‌ وه‌ك هه‌یرتزن ده‌لی: (ئه‌ده‌ب
ده‌بیته‌ هویه‌کی بنچینه‌یی بو ده‌برینی ها واری ناره‌زایی نر به‌
داگیر که‌ران) •

ئه‌م جو‌ره‌ شعرا نه‌ له‌و کاته‌دا که هه‌یشتا شو‌وشی چه‌کدارانه‌ در-
وست نه‌بوه‌ ده‌وریکی زۆر چاک ده‌گیرن ه‌ به‌لام له‌گه‌ل په‌یدا بوونی
پارتی زانه‌کان ه‌ ئه‌ده‌بی شو‌وش جیگای ده‌گریته‌وه‌ هه‌ر چه‌نده‌ ده‌ور
و هه‌یزی ده‌مینئ، به‌لام ده‌وری پشت‌گیری که‌ر ده‌بیئئ •

دووهم : ئه‌و شعرا نه‌ن که له‌لایه‌ن شاعیرانی پیشمه‌رگه‌وه‌ ده‌نو-
سرین • ئه‌وانه‌ به‌ شعرو تهنه‌ك به‌ره‌نگاری فاشسته‌کان ده‌بنه‌وه •

هه‌ر شه‌رێك به‌وشه‌ی بریقه‌دار برا زیندرتته‌وه‌و توره‌یی ئییدا
بی و ه‌ نالین شعری به‌ره‌نگاری • نا وه‌رۆکی شعری به‌ره‌نگاری ره‌ت
کردنه‌وه‌ی زولم و ئاکاری فاشسته‌کان و وره‌ به‌رزی پیشمه‌رگه‌کان

به خوږه وه ده گری .

شیوه ی گورانی و لاواندنه وه بسمه هموو شعری بهرهنکاری دا
زاله ، (چونکه تاقی گردنه وه ی شعری بهرهنکاری ، سفه تسی
هه لچونی راسته و خو وهرنه گری و له گه ل تاقی گردنه وه ی تسی
کوشانی شوو شکیران دا ده ژبی و خود له نا و شه تاقی گردنه وه دا
ده وریکی گرنک ده گیری) . (۶)

جه ننگ بو رووده نا ؟ دنیا یه کی پر له چه سانه وه ، چینیسی
دهستلآت دار ده یه وی هموو شتیك وه ك خوی بهیللیته وه ، مانه وه ی
شتا کانیس وه ك خوی واته بهر سه ندنی باش که وتن ، شه وده مسش
ژیان ده بیته به شتیك له مهرک . چونکه ژیان به جولانه وه و پیش
که وتن ژیان . شه کی شوو شکیران شه وه یه شه و ژیان به بگپورن
که تیایدا هروف له لایه نا مرؤفه وه ده چه وسیته وه . مه کسیم گورکی
راستی ده کرد که ده یویست به کاری نوسین و رومان چیهانی چه و -
سانه وه بگوری و تاینده یه کی رووناك بو چینه چه وساه کان دروست
بکا (بو شه وه هاتمه ته چیهان ، ناره زایی ده زبیرم و بهرهنکاری
شته کونه کان بپمه وه) . (۶)

که چینی دهستلآت دار دهست بسمه هموو وه یه کی ژیان دا
ده گری ، شه وانه ی همت په چه سانه وه ده گه ن له هموو لایه که وه
راست ده بنه وه و بهر هه لستی دا گیر که ران ده گه ن . که واته شه گه ر
گورانی یه کی (میکیس تیودورا کیس) له کاری تانکیك زور تیری
شتیکی نائاسایی رووی شه دا وه (نیوه تانکتان شه به و مپیش
گورانی) . چونکه هوندر مهند له شهری بهرهنکاری دا به یسه ك

ئاست دەوری بیرو شۆرشگیرى دەگیرى ۋە چونکە وەك فابتراروف
گوتەنى (مەسلەكە ھەر بەتەنیا لەسنورى تەسكى شەردا نامىنیتەو ،
كە دەنوسى لەباتى سەروا قومبەلەيەك دەتەقینیتەو • ئایمان
بە موشەك دەتەنرى ۋە شار پەر دەبىن لەئاگر ، ئەو دەمە تى دەگەى
لە چىاتى مەرەكەب بەخوین نوسیتە •) (۵)

كە شاعىرىك خۆى بەمىللەتە كەيەو دەبەستیتەو ۋە خەم و نا-
سۆرو خۆشى يەكەنى دەر دەبىرى ، دەنگىكى تايبەتى بۆ خۆى دروست
دەكا ۋ ئەو دەنگە لەبەرەنگار بېرونەو ۋەى دوژمن دا رولىكى گرنىك
دەگیرى • ئەگەر ئىسپەكشى گلا خۆى وەك تاكىك ، وەك قارەمانىك
ژيانى لەدەست دەچى ، بەلام لە ئەتجامدا چىنە چەوسا وەكەى سەر
دەكەوئ ، ئەو دەمە ژيانىكى خۆش بۆ ھەموو گەل دروست دەكا ، وەك
بوتبىف گوتەنى •

شاعىرانى شۆرشگیر بە بیرو باوەر تى ئەكۆشن ، بۆیە كە
دەكۆزىن یان دەگیرىن ، ھەلوئىستى مەردانە دەنوئىن و بۆ چەند
دلوپە خوئنىك نایارپنەو • كە (خۆشەوى گولسرخى) یان بە
مردن مەحكوم كرد ، لە بەر دەمى دادگای كارتوئى دا بەبە كرىگىر
اوانى رژیمنى شای گوت (دەتگم ئەم دیوارە تىك و پىك دەدا ...
ئەگەر لەشە بەخوین رەتگىنە كەم بىخەنە گۆر ، ئەدى ھاوارە ئاگر-
ینەكانم چى لى دەكەن) •

ئەو شاعىرە شۆرشگیرانەى لەشەرى رزگار یخوازی و بەرەنگارى
دا بەشداریان كردو ھەتەنیا شەمىریان ئەنوسىو ۋ بەلكوو لەبەرە-
كانى پىشەو ھەى شەپش دا جەنگاون • موسا چەلىلى تەتەر لەگەل

ھەلگىرسا ندىنى شەرى نىشتىمانى نىر بە فاشىزىم لە بەرە كانىسى
پىشە وەى شەردا كرا وەتە پەيا مىنرى گوقارىك لە وىدا گىرا وە
لەزىندا نە كانى فاشىزىم دا شەھىد بوو .

پەفگىنى پىترۇف شىيرو فرۆكەى لە بەك نىزىك شىتە وە .
لىارو سلاف و لور كاش بە دەستى بە كرىگىرا وان كوژران .

ھەندى كەس دەلین ، كە تەقە دە كرى (وشە) سەرى س—ور
دە مىنى . ئەم قسە پە راستە ، چونكە لە كاتى تەقە كرىن دا مە—
پىدا نە كە ھى تەفەنگە و ھى ئەو نى پە . راستىش نى پە چونكە
وشە پىشتر كارى خوى دە كا و كارە كەى ناراستە و خویەر ئىلھامى
چە كد ارە شورىگىرە كانە . ئەگەر وانەبى بو چى زانۆنىستە كان
بەر لە خەلكى دىكە (خەسان كەنە فانى) پان كوشت ؟ .

ئەگەر زەبرى وشە لە گۈللە كە متر بوایە رۆژىك لە رۆژان
(ئەراگون) سەروك نووسەرە شورىگىرە كانى فەرەتساي نىر بە
فاشىزىم — جاك مارتىناك ى لەسەر دەواختىنى كارىكى ئەدەبى
سەر زە نىشت ئەدە كرى . (جاك مارتىناك) بۇ كارىكى ئەدەبى
بۇ شوپىنىك نىردرا بوو ، لەرىگا دا لە بەرەى شەر نىزىك بوو
بوو وە ، دەستى دا بوو چەك و كارە ئەدەبى پەكەى لە پى—
چوو بوو وە . كەماتە وە ئەراگون سەر زە نىشتى كرى تى گەيانىد
كە كارى ئەدەب لە ھى گۈللە كە متر نى پە بەلام بەمىو وە پە كى
دىكە . (۶)

بەشدارى كرىنى ئەدەبى بە شورىگىرە كانى لە شەرى رىزگارى

نیشتمانی دا جیگای شانازی یه (ناشتوانن به بی شهوهی له خه باتی میللهت دا به شدارین . به ره میکی چاک بده نه دست . که مه بهستیش دیتسه سهر بهرگری کردن له گهل و بهرنگار بوونه وهی دکتا توریهت و روشنبیری چه و اشه له ریزی پیشه وه دا ده بیترین . شه ری جیگای سرنج نی یه شاعیریکی وهك (خوزیه مارتی) ی مهن سهر کرده یه کی گوره ی شه مریکای لاتینی شه^(۷) شاعیریکی وهك (شوگستینو نیتسو) ش خه باتی گهلی شهنگولای به ره و ئازادی بردو بووه یه که مه سه ر کو ماری ولاته که ی .

له وهلامی پرسیارینکدا نه ئایا شه ده ب ده توانی روو به رووی لووله توپی دیکتا توره کان ببیته وه ، (جورج ئه نریک) ی شه کوادوری ده لی (شه گهر شه ده ب هچی بی نه کری و ئه رکیکی گرنگی له سه ر شان نه پی شه بو ده بی رژیم شه وه نده له وشه بترسی ؟ شه دی له پای چی بلاو که ره وه و شاهن کتیبخانه کان و تاوانباری ژماره یهك - شه دیب - ده گری و ئازاریان ده دا و راویان ده تی و کتیبه کانیان ده سوتیتی) (۸)

(شه دیبه کان ی سهر به به ره ی میللهت وه که وه شه و تیبه دیده وانا - نه ی شه ر وان که ریگا له دوژمن پاک ده که نه وه شه گه ر شتیکیش روو یدا شه و به یه که م گولله ده کوژرین) (۹)
میللهت پا داشتی شه و شه دیبه شوژرگی راته ده داته وه که له خه باتی رزگار یخوازی نیشتمانی دا به شداریان کـــرووه . له ژیانیان دا ریزیان لی ده گیری و له کاتی مردنیان دا تهرمه - کانیان ده خریته سهر شان و پاش مردنیان په یکهریسان بو دروست ده کری و جلده و گوژه پانه کانیان به نا و ده کری .

که شاعیری نهر ویژی (کنوت هامسن) له گهل فاشسته کانا
 ها و کاری کرد هما و ولاتیانی نهر ویژی ناره زایی یان دهر بریو
 هموو ئه و کتیبانه ی نووسیبوونی بو یان فری دایه حه
 وشه ی مال هوه • که ئه دیبیککی گه وره ی وهك (هنسری بار بوس)
 - یش مرد هموو دانیشتوانی یاریس له ناشتنی دا به شداری
 بیان کرد

بهره نگار بوونه وه و بهره لستی دا گیر که ران هدر به تنیا
 له رهت کردنه وه ی رووت دا نییه هچونکه شاعیری شورشگیگر
 له هه مان کاتدا جهنگا وهریککی ئازا و بویریشه ، چندان
 ئامانجی سیاسی و کومه لایه تی له بهر چاو ده گری و له پیناوی
 بنیات نانی کومه لگا یه کی سوشیالیستی دا خه بات ده کا
 غه سان که نه فانی ده لی (ههلویستی بهره نگاری ئه وه نده
 ئاسان نییه ، چونکه بهره ده وام له گهل دوژهنیککی چه پسه لدا
 له جهنگی روژانه دایت و مهسه له گزیان و مردنه) (۱۱۱)
 ئه و ئامانجه ی شورشگیگر ان خه باتی بو ده کهن ههر و ابسه
 سووک و ئاسانی جی به جی ناکری هئوه تها (نازم حکمه ت)
 بهم شیوه یه ده لی :

(ئه و ئامانجه ی که دست نیشانمان کردوه

به خوین دینه خشینین

به چرنووکیش سه رکه وتنمان وه دست دینین)

ئهدب وهك موسیقا میك زاخا و دها و ئه دیبیش گیانی یاخی بون
 وه بهر خه لکی دها و بو روویه روو بوونه وه ی زولمی رژیم هانیا ن
 دها •

لەم بارە یەوێ (کورتازار) ئەدی بی ئەرزەنتیبی دەلی
 (من خۆم لە هیچ شەرتێکدا بەشداریم نەکردوووە بەلام زۆر برادەرم
 مەن کە لە خەباتی چە کداراندا بەشداریمان کردوووە دەلی (۱۱۷)
 ئەدەب هۆرمۆتەو میژی بەردەوام بوون بە شۆرشگێران دەبەخشـ
 گیفارا یەکیک بوو لە وانە زۆری هەز لە خۆیند نەو
 دەکرد . لە کاتی خەباتی چە کدارانەشدا شیمیری (نیرۆدا و خۆز یە
 مارتی و لیون فلیپ و ئەنتونیو ماییدۆ) ی دەخویندەووە .
 کاتە زۆر ناسکەکانیش دا لە خویندەووە نەدەکووت . ئەوەتا لە
 کاتی کدا کەوتۆتە بۆسە دۆژمنەووە و نزیکە مەرگە هەخۆی بە یەکیک
 لە پالەوانی چیرۆکەکانی (جاک لەندەن) دەچوینی (۱۲۰)

مروغە لە سروشتی دا شەرائی نی یە هەس لە سەر هیچ و خۆرا
 هەز بە خۆین رشتن ناکا . دیمەنی شیک و برین ئەرزەندە لە بەر
 چاوان جوان نین . بەلام کە ئەم دیمەنانە بە سەر مروغە دا دەسـ
 - ییندرین بەرپەرچ دا نەوێ دەبیته شتیکی ناچاری . ئەو دەمە
 پیوستە بە میوێ یەکی شۆرشگێرانە وەلام بدرینەووە
 (ئاسانیکی شین و خنجیلانەم هەبوو
 بۆرژواکان بە سەر سەرمیان دا رووخاند
 پۆرە خوینیکی رەش و
 پەپکی خەونی مەنگوینی و چەند کتیبیکم هەبوو
 ئەویشیان برد بە تالاز
 بەلام کاتی
 هاتن پیستە کەم بگۆرن
 دەم و چاوم بشوینن

بەشەر بىر سەكەم كىرگەن بەر
 راتەكەم نا يە كۆل و ە
 رىگاي تىغەنگىم گرتە بەر

شاعىر لى سەردەسى خۇيدا ئەلۋىستى ھەيە ۋە ھەيەك دە نىڭ
 دانەۋە ۋە ھەر بىر نەنگى يەكش ماناي خۇي ھەيە * (من فلويىر و
 ھەردوۋ بەر اي گۇنگۇر بە لى پىرسرا ۋ نەزائىم ھەيەكە كە ھەيەكەيلى
 كۆمۈنەي پارىس ۋە بەر نىزەي تىغەنگى دران ھەيە ۋان
 لى ھەيە ۋە گۇشتارە دىر تەنەيە ھەيەكەيلى نەيەسى * رەنگە
 ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى خۇ ھەيەكەيلى بە ۋانەۋە نەيەسى *
 ھەيەكەيلى ۋا بى ھەيەكەيلى كالىس كە ھەيەكەيلى كۆرەكەيلى تا ۋانبار گراپوۋ
 ھەيەكەيلى بە فۇلتىرەۋە ھەيەكەيلى تا ۋانبار كەيلى دىر ھەيەكەيلى
 ھەيەكەيلى بە ھەيەكەيلى زۇلاۋە ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى بەر ھەيەكەيلى
 كۆنگۈ ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى ؟) (۱۳)

ھەيەكەيلى كەن چ ھەيەكەيلى يان بە شاعىرەكەنەۋە ھەيەكەيلى ؟
 نەيەكەيلى بەكە لى ۋە ھەيەكەيلى ۋە كە ھەيەكەيلى تۇتۇق كۆتەنەيلى :
 (شاعىرەكەن لى پىرسرا ۋ ھەيەكەيلى)

ھەيەكەيلى ۋە ھەيەكەيلى دىكە لى ھەيەكەيلى دا ھەيەكەيلى *
 ھەيەكەيلى چۈن ئايدۇلۇزىيە چىنى كرىكار ھەيەكەيلى ۋ لى بەر ھەيەكەيلى دا
 ئايدۇلۇزىيە بۇرژا ھەيەكەيلى نا ۋە ھەيەكەيلى دا ئايدۇلۇزىيە ھەيەكەيلى
 نەيەكەيلى ۋا ۋا ھەيەكەيلى بۇ ھەيەكەيلى ۋا ھەيەكەيلى چىنى
 ھەيەكەيلى ۋە ھەيەكەيلى ۋ ھەيەكەيلى ۋا ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى
 دا ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى چىنى ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى ھەيەكەيلى

پىي نەزانن لە ناو ەراستىش دا شتىك نى يە .
 يان چەپ يان راست ، چەپو راست لە يەك كاتدا لاي ئىمە قبول نا كرى
 شىمىر ئەگەر بو قازانچو خواستى چەوسا وە كان نە نووسرى و نە بىتە
 ئىلھامى شور شگىران ەبا نە نووسرى .

(شەر و شەيى)

و ەك گوللەيى

بو تەنگى ئازادىخوا بە كار نەيى

شەر و شەيى ،

و ەك دىمكە ئاويدكى بالدار

نەفرى لە بىنكە يەكەو ە بو بىنگەيى

چا كتر وايە ئەو و شەيە

چەكمەى دوژمن بىرىتەو ە ، و ەك فلچەيى (۱۶)

چەنگا وەر كە لە گەل دوژمن دا شەر دەگا ، پىويستى بە خواردن و
 فيشەك و ەسا نەو ە مەيە . خواردننىكى دىكەش مەيە ەرەنگە لاي زوران
 كەس گرنكى يەكەى لە خواردن و فيشەك كەمتر نەيى ، ئەم خواردنە
 ئەدەبە و ئىلھام و داينەموى شور شگىرانە . سەير كە ئەف -
 سەرىك لە بەرەكانى شەرى نىشتمانى بەرەنگارى فاشىزم دا چى بو
 ميخائىل شولوخوف نووسىو ە (منىش و ەك ها ورى كانم ، يەك كىك
 لە كتيبە كاتم لە نا و جانتا كەم دا گل دا و تەو ە ، ئەم كتيبە
 يارمەتى ژيانمان دەدا و ورمەن بەرزتەر دەكاتەو ە) (۱۷)

دەبى ئەدەبە شور شگىرە كان لە شەرى رزگار يخوازى نىشتمانى
 و بەرەنگار بوونەو ەى دا گىر كەران دا ، چ دەورى بگىرن ؟
 لە سەر دەمى فاشىزم دا ، ئەدەبە پىشكە و تنخوازە كانى
 فەرەنسا بەرەى ئەدىبانى دژ بە فاشىزميان پىكەيئا بوو ، و بە

هموو شیوهیه که بهرعهلستی یا ن ده کرد .
 شه دیبه گانی قیتنام بهنگا وهریش بوون هسهروای شیمره کا-
 نیان له دهنگی تهقه ده چوو .
 شه دیبه شورشگیره گانی میلله ته دواکه و توو و ژیم
 دسته کان بهر له هموو دانیش توان وه بهر زهبری گرتن
 و تازار دان و راو نان ده که ون هچوننه شه وان پیش هه موو
که بهرنگاری داگیر کهران ده بنه وه . (کیم شی ها) ی
 کورای به تاوانی بهرعهلستی رژیم به مردن مه حکووم کرا
 بهلام دهنگی ناره زایی پیشکه وتنخوازه گانی جیه کان
 حوکمه کهی سووک کرد) ه (عبداللطیف العبی)
 ی مغربی به تاوانی جولانه وه ی نژ به رژیم (۱۰) سال
 به گرتن درا .

شبهاتی گهلانی ژیم دسته له دژی داگیر کهران بهرده
 واهو شه دیبه شورشگیره کانیش له ریزه گانی پیشه وه ی
 بهرنگاری دان . به خورایی نییه هوشی منه دهلی :
 (شه دیبه له شهری رزگار یخوازی دا جهنگا وهریکه به و شه
 شهر ده کا) . که دهشکوژی ژریانی له ویتدانی گله کهی
 و گهلانی تیگوشهر دا دست پی ده کاته وه .
 شه گهر قسه کهی فابتزار و فرمان نه بیستیا که له بهر ده
 پهتی سیداره دا گوتبوی هرهنگه به ته وای با وهرمان به و
 قسه یه ی سهره وه نه کردیا . شه له بهر ده م سیداره گوتی :
 (شه وه ی له جهنگی سهر بهستی دا بکه وی)
 ههرگیز نامری ...

قەت و قەت پىي نا كرى بمرى (۱۸)
 ئەو شاعىرە جەنگا وەرەي بەشدارى خەباتى گەلەكەي دەكا
 بە تەنيا بۆ خوشى خۆي و گەلەكەي تىيە بەلكوو بۆ مەم—
 مروفنايەتىيە ، مادام زۆربەي جىهان لە يەك سەرچا وەو زو --
 لميان لى دەكرى مەخبات كىرەنىش تەنيا بۆ خواستى پارچە
 زەوىيەك تىيە ، بەلكوو بۆ نەھىشتنى چەوسانەو و بنىات نانى
 كۆمەلگايەكى نووى سوشىاليستىيە
 (بە رووى تو دا ئەي درندە
 بەرووى تو دا ئەي كويلەيسى
 شۇرشقانە ياخى بوو كە رادەپەرى و ،
 تەنگەكەشى سوار كىردووە) (۱۸)

شىمر چەكىكى كارىگەرە • زۆربەي كارەكەي بە شىوئەيەكى
 ناراستەوخوئىسە • شىمر چەكىكە و ئەگەر لە كاتىكى گونجاودا
 بە كار بى لە نارنجوكىك بە زەبر ترە •
 مەحمود دەروئىش دەلى :

(پىشتىر نەمدە زانى شىمر ئەوئەندە بە كارە ، بەم دوايىيە
 كە بە كۆمەللى شىمرەو و رووم كىردە ژوورى حاكىمى سەر لازىي
 ئىسرائىلى بۆ ئەوئەي رىگاي چاپ كىردىم بەدا ، كە ئەفسەرەكە
 شىمرەكانمى تەوا و خوئىندەو ، ئەوئەندەم زانى شەقا زىلەيەكى
 واي لە بنا گوى دام مەتا دەمرم لە بىرم ناچىتەو • ئەو
 دەمى تى گەيشتم كە شىمرەكانم چ مانايەكيان مەيسە
 وتا چ رادەيەك دوزمن دەتوقىنى • بۆيە بىرپارم دا شىمرە -
 كانم وەك چەكىك لە دزى دوزمنە چىنايەتسى و

نه ته وایه تسی به کانم به کار بهینم (۱۰)
 به لئی شیمری بویر له راوانان و ئازاردان ناترسی و لسه
 کورسی و نیزه ی تفته نگه کانیا ناسله میته وه • ئاککارو
 نه ریستی بویروا کان رته ده کاته وه • میصری بویر شان به
 شاننی تفته نگه سه نگره ی دوژمن ده رووخینئی • با گوئی بده یسه
 قیتالی وه زیروف و بزانیین ده رباره ی کاری ئه ده بچیمان
 بو ده گیریتته وه

(له کاتی چوونم دا بو ئیتنام ، توانیم به ئامکرا
 کاری ئایدولوژی له کاری ئورشگیرانه دا ببینم • روژیکیان
 هه والیان دامی که شورشگیره کان عه مه لیه ی شو لوخوفیان
 ئه نجام دا وه • یه کیك له ئیپه کان رو مانیککی شو لوخوفیان
 به دست نووسیبوو وه وه له کاتی پشوو دان و حسانه وه دا
 له نا و خو یان دا ده یان خوینده وه • له یه کیك له شه ره کاند
 ئه وه دست نووسه ده گه ویتته دست دوژمن • شورشگیران
 گو ده بنه وه و سویند ده خون که ده بو به زووترین کات
 ئه وه دست نووسه وه دست بخه نه وه •

شه ویکیان ئیترشیا زبردسه ر باره گاگانی دوژمن و ئه وانسه ی
 کوژران کوژران ئه واننی دیکه شیان لئی به دیل گرتن • گه لئی
 شتی شیان دست گه وت و رو مانه دست نووسه که شیان ستانده وه •
 ئه وه مانای ئه وه ئه ده به نه که هیزو توانا ده داته گهل ،
 هیزو توانا کهش بار ته قای چه ك و فیشه ك و نانه هه یزیکی
 ئیلها م به خش و هانده ره • (۱۱)

شیمری به رهنگاری له گهل شورش دایه ، هه نسه دی

جار ريگای رووناك نيشانى پيشمه رگه كان ده دار
 هه ندی - ارى دیکه ش و شوینیشمه رگه كان ده که و ئی
 شیمری به ره نگاری و شوورش ، له یه نکلهش دا
 ميسك و خوینن *
 تووژه له / ١٩٨٠

سهرچاوه كان :

- ١- محمد الجزايرى ، حين تقاوم الكلمة ص ١٨
- ٢- شاکر نورى ، المقاومه فى الادب السوفيتى ص ٤٦
- ٣- فاضل ثامر ، مقال جديد فى ادبنا المعاصر
- ٤- عبدالمطلب صالح ، دراسات فى الادب و النقد المقارن ص ٢٦
- ٥- الجزايرى ، هه مان سهرچاوه
- ٦- عماد محفوظ ، اراغون
- ٧- ريجى دوبره ، المشفقون و العالم الثالث
- ٨- جورج انريك ، الادب فى المواجهه البنائى
- ٩- اتيليا يوسف ، مجلة الكلمة ١١٧١
- ١٠- فيتالى كروتيج ، لمانا نحتاج النسر ؟ طريق الشعب (٩٠٩)
- ١١- غسان كنفانى ، ادب المقاومة فى الارض المحتلة ص ٢٤
- ١٢- سيفتشنكو يتاور كورتازار
- ١٣- گيفاراي شوورگيتر ص ١٨
- ١٤- ره فيق سابير ، ريتزنسه ل ٥٢
- ١٥- سارتر ، الادب الملتزم ص ١٠
- ١٦- پيشيو مدهو نويه خهونتان پيوه نه بينم ل ٣٦
- ١٧- شاکر نورى هه مان سهرچاوه

- ۱۸ - شاکر نوری ، هه مان سه رجا وه
۱۹ - یوجین بوتی ، مجله الطریق (۶) ۱۹۷۱
ج - محمود درویش ، یومیات الحزن العادی
۲۱ - فیتالی وزیروف الصداقة والرون الامیة لوتس (۴) ۱۹۶۹
xxx © xxx

ئهو پیاوانه ،
نه بو مه دالیا شهریان کیرد
نه بو پاداشت
نه بو ناوبازگ
وه ک کریک کاریکی بهنگاوه
بو نه مری و سه ربه رزی جهنگان
(فینست شه دوان گرویلاند)

ئەدەب و شوێس

محمد ره ئچاو

ئەباتی شوێسگیرانە، ئێندە ئاسان
 نێه شەر وە کو له نیو شار بیری
 لێدە کەنەوه - گیفارا -

ئەدەبی ئەمو میللتیە ئا وینە کێشە و یاری واقعی ئەو
 سەردەمە زەمینە یە کە دەبیتە منالدانی ما کارە ئەدەبیە کەو
 بەرەمە کە سەری تیدا هەلەدەستە چونکە (بەرەمە می بیرو بو چۆن
 و خووش یە کدە گری و لەپیش ئەمو شتێکدا دەبەسریتەوه بە راستە -
 خوێنی لە کەل پالانی مادی و پەییوەندی مادی مروشەوه ، کە شەر
 دوو لایان زمانی ژیا نی واقعی)

مروشیش لەوەتە ئەم زەمینە یە شتوتە ژیر زەبری شووش و بیر
 کردنەوه ی و بەدوای شتە ئەدووزرا وە کاندایە گەری توانیویەتی
 مادیانە تعامل لە گەژ مەسەلە کاندایە بکات و شووش و بینەر
 کردنەوه ی خوێنی لە پیناوی بەسترا وە برەشینی و ئەدەبیە کە
 بەرەمە می خووش و بیر کردنەوه ی مروشەوه ئەمو کاتی پاشکۆی واقع
 بوە بە مانا فراوانە ...

مادیہ گہی • واتہ ٹہدہب رہنگی ژیا نہ مادیانہ گہی مروقتسی
 داوہتہ و ہو پھیوہندیہ کی لیک دانہ براوویہ کانگیری بہرودا و
 شتہ مادیہ کانہوہ ہہبوہ و نہیتوانیوہ خوین لیببویرئ لسہ
 ٹہنجامی جولانہوہ و رہکار کبہوتنی شتہ مادیہ کان واتہ واقیع و
 دہوروبہرو رودا و کیشہ جہنجالہ کانی مروفا یہتی ، ٹہدہب کہہ
 بہرہمی ہوشہ ، تیئوری و ریئورینی گہری ژیا نہ ، لہدایک بسوی
 منالذانی شتہ مادیہ کانی دہوروبہرہ شہروہ کو مارکس لہ پوچونہ -
 کانیدا دہلی (شیوازی مادیانہ ، ہہموو شیوازہ کانی تری پیوہ
 بہندن چا ٹہم شیوازانہ تیئوری بن یا سیاسی یاخو ئاینی) و
 ٹہدہب خوئی بہرہمیکی تیئویہ لہ چوار چپوہی ہوشی کو مہ لایہ تیدا و
 بہرہمی تیئوریش پاشبہندی بہرہمی مادیانہیہ و ہہر بوہشہ بہ
 چہ واشہ بسونی واقیع و تیئکچونی کہرہسہ کانی دہورو بہرو ترانانی
 یاسا کان لہ شوین پیئ خوینان نا کوکی و نالہباریہ کسہر ہلڈہ -
 دا و بارہ سروشتیہ گہی واقیع دہشیویننی و دہورو بہر لہ مہجرا
 سروشتیہ گہی واقیع دہ گہوئی کہ ٹہوش لہ ٹہنجامی دیسکراسی و
 سوئیالیستی و کو مہ نیستی دا دہ بیٹہوہ ، ٹہو راچہ نینہی کہہ
 پیوہستی میژوی و واقیع دہی رسکیننی لہ ٹہنجامی تعامل کردنی
 ہوشی مروقتا بہ شتہ مادیہ لہ بارا چوہ کانہوہ دیتہ گایہوہ ، ٹہو
 کیشہ و خہباتہ زلانہی کہ گہل لہ پیناوی رزگاری خویدا واتہ گیر
 انہوہی شتہ لہ بارا چوہ کان بو سہر سروشتیہتی خوئی بہریای دہکات
 ہوشمہندہ کانیش ٹہو ہوشمہندانہی کہ ٹہدیہ کان لایہ نیکی گرنگیان
 لی پیئ دینن و ہک رن گدانہوہیہ کی واقیع ۰۰۰ ٹہو واقیہہ تالہی
 کہ میللہ تہ گہی تیدا دہژی ، ٹہو بہرہ و روو ہونہوہ یہی بہرامبر
 ٹہو واقیہہ تالہ و ہستا وہ واتہ کاری شورشگیراہی جہ ماوہر لہ

بەرھەمە ئەدەبىيەكانى ئەدىبەكاندا رەنگەداتەوہ ، چونكى —
 گوران و لەبار چۈنى دەوروو بەرو ژيانى كۆمەلايەتى كارىكى
 راستەو خۆى ھەيە لەسەر ھۆشى بىرگىرئەوہى مروقتايەتى چونكى —
 ھەرۋەكو وتسان ئەدەب بەرھەمى راستەو خۆى ھۆشى مروقتەكانى دەوروو
 بەرو شۆرشى مىللەتەكەيە كەواتە ئەدەبەكەس ئەوسا دەبىتە بومە —
 لەرزەيەكى كارىگەر بۇ بەگىر داھاتنەوہى واقىيە لەباراچوہ كەو
 بەھداريەكى كارىگەرى بەگىر داھاتنەوہ كە دەكا دەبىتە ھاندەرىكى
 بەھيىز بۇ پال نان بەرق و كىنەى جەماوەرەگەو رازى نەبون بە
 واقىيە تال و چوڭدادانەكە ، لەو ساتەى ئەدەب بەھدارى ئازارە —
 كانى كۆمەل دەكا بەھدارى گورانى واقىيە تال و بىرى گەندەك دەكا
 ئەو ساتەى كە دەبىتە دەستىكى گەرەبو بەرەويىش چۈنى رەو رەوہى
 مېژوو ، لەو ساتەى ئەدەب دەبىتە سەرچاوہى ھۆشى كارگەر رەنجكى —
 شان و جوتياران • ئەو كاتە ئەدەب بەھدارى روداۋەكان دەكا و
 ئاويىتەى ژيان دەبىت ئەوسا ئەدەب ، بەرگى شۆرشگىرپەتى لى
 خۆى دەپپى ئەوسا ئەدەب بەگىر سەرمايەدارو دەر بەگ چەوسىنەرە —
 كان دا دىتەوہ ئەوسا لەنا و باوہشى واقىيە ، بۇ بەھدارى كىردن
 لەبىنا كىردنى كۆمەل ئەدەبى شۆرشگىر لەدايك دەبىت سەر ھەلدانى
 و پەيدا بونى • — رد فعلىك — ە بەرامبەر لەباراچون و نارىكى
 واقىيەكە كە لەمەدا كىشەكە لەبەرگى پەرەو روو بونەوہيە كدايە
 بەرامبەر بە لەبارا چۈنى دەوروپەرەكە ئەو دەوروپەرەى كە مروقت
 واتە شتە مادىانەكەى تىدا كۆپۆتەوہ ئەوسا مروقت لە كەرەسە
 مەوزوعىەكان دەبىنى و لەبەرەو روپونەوہ كەدا لە تەنھا ھەر
 كىشەو واقىيە لەبارچوہكە دەرەخا بەلكو لە ئەنجامى — رد فعل —

که و رازی نه بون به واقیعه له بار اچوه که بو داهینانی واقعیکی مهوزوعی ترو له بار ههول ده دان ههروه کو لینین دهلی (هوشی مرۆفایه تی ته نهها ههست به چیهانی مهوزوعی ناکات بهلک— خویشی بهیهانه مهوزوعیه که دهخولقینی) هه ر لیله شه وهیه که مرۆفایه رامت بونه وه و رازی نه بونه کهیدا داهینانیک دهخو— لقیینی، داهینانی تیئوری رازی نه بون به واقیعه کونه که ئه و واقیعهی که شه وهی تیدا بی پایه خ و پشت گوئی خرا و چهوسا وهیه چونکه هه مو میلله تیکی هوشیار و زیت بهرام بهر ئه و شتانهی که ده بنه ته گهریه که له بهردهم ریژه مرۆفانه کیو به ره و پیش چو— نیدا راده وهستی و بهر هه می شه ده بیش به شیخرو چیرۆک و فوسینه وه بهر هه میکی لهیه کته پچرا و ویه کانگیری میشتک و هوش و بیرکردنه— وهی مرۆفانه کانی ده ورو به ره ئه و مرۆفانهی که له ژماره دا کهم و خاوه ن بیرکردنه وه داهینانیکی زۆرن،

(۲)

که واته له ئهنبامی به گژدا هاتنه وهی میللهت و مرۆفه رهسه نه — کانی کۆمه ل بهرام بهر واقیعه تاله باره که بومه له رزه یه که ده بی و له ئاکامی تیگۆمان و راهه رینی میلله تیشدا روداویکی تراژ — یدیانه هه ره هه لده دات که له ئهنبامی به ره و روبونه وهی ئه و یاسایانه و پهیدا ده بیته که یاری کۆمه لایه تی و سیاسی و ئابوری کۆمه لیان له گریژه نه بر دوه که به و به گژدا هاتنه وه یه یه ده وتیری کاری شوڕشگێژانه ئه و کاره ی که زۆربه ی میللهت واته مرۆفه چهوسا وه کان، ئه و مرۆفانهی که بهر ژه وه ندیان له ئازادی و که واته مه بهست له شه ده یی شوڕشگێژ لایه نیکی مه زنه شه وهیه که کارگه رانه

بهشدارى گورپنى بارى تالى گوزهرانى جه ما وهر بکات روو و داهيئا۔
 نى بارىکى له بارو ئاسوده که بهختيارى بو جه ما وهره چه وسا و ه که
 دابين بکات که ليژهدا رودا وه کانى ده ورو بهرو کيشه جه فجاله کلنى
 ولقيخ ده بنه که رسمه يه کى خاوى بهر همه شه ده بيه که و نوسهر
 زه خيره ي داهيئا ن و که رسمه بنچينه يه کانى ليوه هه له ينجيى ،
 شه وسا شه ده ب له کيشه کانى شورهدا شه و شه که به جي ده گه يه نسي
 که بيته پاليکى به گور بو ته قانده وه ي زه خمه جه ما وهر يه که
 روو فراوان کردن و ره خاندنى هه لى گونچاوى شورش و له هه مان
 کاتيشدا ده بيته ئا وينه يه کى راست و تروستى شه و واقيله ناله
 باره ي که ميلله تى تيدا ده ژى روللى سه ره کى شه ده ب ده بيته ده رختنى
 هه مو رودا وه کانى شورش و هاندا نى جه ما وهر بو بهر گرى کردن
 له و پاله په ستويه ي ده که ويته سهر يان بو به گز داهاتنه وه ي پاله۔
 په ستوکه و له هه مان کاتيشدا هه لسه نگاندى کيشه کان و رودا وه کانى
 شورش ده بيته ليپرسرا و يه تيک به نسبت شه له به شورش گيره آه و ههر
 وه کو نارل ريديکيش شه و مه سه له يه ي شه ده بي شورش گيرى هه لده سه۔
 نگيئى و ده لى (شه ده بي رى اليزمى سوسىالست ته نها شه و واقيله
 و حقيقه تانه ناخاته بهر چا و وه که شه وه ي که هه يه ، به لکو
 شه زانينا نه مان ده خاته بهر چا وان که له کام روانگه وه شه کان
 ده جولين) واته هه مست کردن بهر رودا وه کان و بهشدارى کردنى شورش
 پيشبينى کردنى شه و رودا وان هى که له ته قينه وه دان و هه لته نگاندى
 هه مو لايه نه کانى شورش و بهره و پيش چونى شه و جگه له بينينى شه
 رولهى که پيشمه رگه يه که لمسه نگره که يدا ده يکات ههر بو يه سه
 شه ده ب له سه رده مى شورهدا واته له سه رده مى گورانى قوناغيکى

میژویدا ره نگدا نه وهی هلسوکوت و نه خشه کیشا نیکی دروستی
 شورشگیره کان و چونه نا و بوتهی شورشه کهی له ئهستودایه کاری
 شهدهبده بیته درختنی همو روه کانی باری کوهمل و رودا وه -
 کان و بهمداری کردئیکی گه ورهش ههیه لسه هلسهنگا ندنی
 همو لایه نه کانی سهردهمی شورشدا و کاری شه دیبه کانیس به
 شه نجام گه یاندنی په یانی پیروژو گهران و قولبونه وهیه بیو
 همو ئا مانه کانی ژیان و سهره تا تکئی شه دیب له گهل بهرهمه
 شورشگیره کهیدا سهره تا تکئی شه دیبه له گهل مهرگی خویدا شه و
 کاتهی شه دیب شورشی چینه کهی خوی به بهرهمه کهی دمه زرد ده کا -
 ته وه و له بهرهم رقی چینی بوژوادا وه ک پیشمه رگه یه کی دیسار
 بهر بهر کانی ده کری ههر شه و ههست کردنهش بو که وای لسه
 ئیتلایوسف کرد که بلیت (شه دیبه شورشگیره کان ههروه کو چه ند
 تیپیکی پشکنین مالک کافه - وان له نه نگدا ه شه وانن کسه
 ریگا بو پا کردنه وه ده پشکنن و ههر شه وانیشن به یه کهم گولله
 ده کوژرین)

لَيْكۆ لَيْنەو... بە قەتەشسېنگۆ دەدوی

ئەو دەوی لە دوورەو دە ناوی ئەم شاعیرە ی بیستی بێ و شیعرە -
 گانی خویند بێتەو ، بە شاعیری لاوانی سۆقیدەتسی زانیو .
 بەلام کە خۆی دەبینی ، قژە سپی بوو کەیت بەچا و دەکەوی
 ، چرچی دەم و چاوی دەبینی ، یە کسەر تووشی سەر
 سورمان دەبی بەلام گۆرانی بیچم کاری نە کردۆت -
 سەر ناوەرۆک بە هەرا و هۆریا یە هەرزە کاری یە کە ی ، ب -
 کراس و جلە رەنگا و رەنگە کانی ، هەست بە جمبوڵی لە
 بن نەها تووی گەرەیی ئەم شاعیرە دەکە ی ، کە دەتوانی
 لە هەموو شوینی کەو سەرنجی خوێشە و یستی ئەک بو خەندە ی
 سەر لیوی زاروکان را بگیشی .
 شیعر سیاسەتە :

- شاعیرە کان لە بەردەم بلاو بوونەو دەی شەر و گیرە و کیشە
 لە ناوچە جیا جیا کانی جیمان دا دەبێ چس پیش کەش
 بە خەلک بکەن ؟

x بە رای من شیعر بو تە سیاسەت ، واتە شیمری
 راستە قینە بەردەوام دیفاع لە مافە کانی مەوش دەکات
 دیفاع لەو خەلکە سادە و ساکارانە دەکات کە خویند
 هاری یان نی یە
 چا هەتا ئەگەر شاعیر وە ک پیشمەرگە یە کە لە سیاسەت
 دا بەشداری نەکات هەتا ئەگەر راستە و خۆ شاعیر لە دژی شەر

تەنھوسىيەت ۋە ئەوۋە جوانى شىمىرە كانى دەستى يارمەتى بۇ مەۋقايە -
تى دريژ دەكات .

رۇژيكيان رۇستۇيىنىسكى گوتى . ((جوانى جىھان رزگار دەكا)) من
باۋەرىم بەم قەيە ھەيە ، چونكە شاعىرى چاك ھەتا ئەگەر چە -
كدارىش نەبىت ، ئەوۋە گرمانى ئىدانى يە كە ناۋەرۈكى شىمىرە -
كانى رەمەتى لەھەست و نەست بۇ تىكراى مەۋقايەتى ، بۇيى -
ئەۋىش بەنگاۋەرىكە لە پىئاۋى ئاشتى دا ۰۰۰ لىرەدا چەشنىك
شاعىر ھەن ، راستە و خۇ لە مەتەعبىر دەكەنەۋە ، من خۇم
بە يەككىكى لەۋانە دەزانم ، من لە نوۋىنى راستە خۇ شەرم نام
گرى ۰۰۰ چونكە ئەۋە شتىكە بە كىسايەتى شەر شاعىرىكە لە شوۋىنى
خۇي بەندە ، بۇ نمونە باسترناك شاعىرىكى سىياسى راستە و خۇ
نەبوۋ ، كەچى مايا كۆھەكى شاعىرىكى شۇر شىگىرى كراۋە بوۋە ،
بەلام باسترناك و مايا كوفسكى ھەر دوۋ وەك يەك خەباتيان بۇ
ئاشتى مەۋق كىرەۋە .

شىمىر ئەۋ رووبارەيە ھەرگىز ووشك نەبىتەۋە و بەردەۋام

دەپرواۋ دەپرواۋ

- ئەگەر ھەندى لە شاعىرە كان كرانە سەر كىرەيەتى جىھان
و حكومەتە كان ، دەبى مەسەلە كان چا كتر بەرپوۋە بېرىن ؟ !
شاعىر دەلى : من نەبۇ خۇم و نەبۇ ھاورى يە كانم ئەم جۇرە
پىشەيە ناخوام ، ئەم جۇرە دەرمەداردى يە بۇ كەس بەردەۋام
نەبىت ، چونكە مەھالە ھەموۋ كەسنىك وەك يەك رازى بىكرى ۰۰۰۰
بەراى من حكومەتە كان بەتتىكرا چەند دەزگا يەك بەداخەۋە !

پىۋستى مات پى يان ھەيە .

لىنىن بەتاشكرا روۋنى كىرەۋتەۋە كە مەۋقەلە داھاتوۋدا كە

بەتەواۋى پى دەگات ، پىتويستى بەھىچ جۈرە حكومەتتىكى نى يە
 كەواتە حكومەتە كان شتى كاتىن ، دىن و دەروڭ ، بەلام شىصىر
 بەردەوامە و نابىرپتەرە ..

- ئايا مولتۇز بوننت ھىچ جۈرە گىر و گرفتىكى لەسەر خستىنى
 'يەنى نىرەر و نارىتەرە ؟

- مولتۇز بوننت ھىچ جۈرە تەنگ و چەلمەيەكى بو نەھىناۋمەتە
 پىشەۋە ، چونكە من لە خىزانىكى شۇرشىگىر لەدايك بوومە و لى
 مندالى مەۋە بەتوندى بە شۇرشەۋە فرچىم خواردوۋە ، مەردەم ئە-
 دىبىكى مولتۇز بوومە ، لە نىۋان مەموو ئە ۋەى نورمىيۈمە ،
 بەشىكى گەرەى كەوتۇ تە ژىر ناۋى ((شىصىرى سىياسى)) مەروەعا
 بەشى تىرىشەن لە شىصىرە كانم سىياسى نىن .

مەولم داۋە تەعبىر لە مەموو جۈرە مەست و نەستىك بەدە مەۋە ..
 خوشەۋىستى مەم ... تەنىيى ... شۇرش ... مەموو ئەۋانە كىسا-
 يەتى من پىك دەھىننق ، ناتوانم بە ھىچ جۈرىك بىان گەچلىنم
 - ئايا دەتۋانى مەموو شتىك بلىى ؟

x بەلى .. ئىستا مەموو شتىك دەلىم ..
 - ئەدى لە رابردودا ؟

x لە سەردەمى ستالىن من بچووك بووم ، بەشىۋەيەك كە
 ناتوانم راى خۇم دەرباۋى دەربىرم ..

- ئايا ھىچ مۇنراۋە يەكەت نووسىۋە ، تۋانى
 بلاۋكردنە ۋەيت نەبوۋىي ؟

- زۇر شىصىرم نووسىۋە ، جىى رەزامەندى خەلكى تىر

نەبوو ۋە نەندى بىلاۋكەرەو ۋە بىريارى بىلاۋكردنەو ۋە يىمان
نەداۋ ۋە بەلام ئەمە مەوزوعىكى ترە ، چونكە ئەو ۋە
ئارەزووم بوو ۋە بە بىئى سىئى ر دوو نووسىومە .

يەفتە شىنگىۋ لى چەند دىرېكدا :-
- لى سالى ۱۹۳۳ لى سىبىريادا لى دايك بوو
- يەكەم كۆمەلە شىغىرى لى ۱۹۵۲ دا بىلاۋ كرايەو
- شىغىرەگانى بوۋ زۆربەى زمانەگا نى دنيا
ۋەرگىردراون .
- تا ئىستى زياتر لى (۳۲) كۆمەلە شىغىرى
بىلاۋ كرىۋتەو .
- جگە لى شىر ، رۇمانىش دە نووسى و كسارى
سىنەمايش دەگا .

سۆشپاليزم ئامانچە
سەرمايەدارى دوژمنە
چەكش گىك تى يە ،
بەلكو تفەنگە !
مايكوفسكى //

سایه چار - قهوه داغ
سیمی

(۱)

ئه گهر ده فته ری یاده کانت هه لدا یه وه و
له لاپه ره ی وون بوه کانتا ناومت خوینده وه
ئه وسای بزانه ،
له گهل هه وریکی سوری به هارا
بووم به بارانه و
باریوم به سهه کینگه ی
جوتیاریکی هه ژارا
(۲)

ئه گهر لاپه ره ی ئاوازه کانت هه لدا یه وه و
له دامینی سرودی که ساسی دا ناومت خوینده وه
ئه وسای بزانه ،
بووم به لایاله
بو منالی کریکاری
که له برسانا خهوی نایه
(۳)

ئه گهر له پرسه ی ماته می شاعیریکا
چیروکی دلداری مه م و زینیکی ترته خوینده وه و
دلت به فرمیسکیکی چا و ئاوی خوارده وه
ئه وسای بزانه ،
من هونرا وه
بووین به ئه رشه وان
بوگردی سه یوان !

شاعیر و رهخنه گر

(۰ و ۰ گارود)

ده شئی یه کهم چار (سنکا) و پاشان (بسن
 بانسون) و ها و بیره کانیاں بووبین که گوتویانه
 (رهخنه گری شیصر ده بی شاعیر بی) به رای من
 هر چه نده پله ی روشن بیریشم هیئنده بلند نی یسه
 پیم وایه که (سنکا) یان به هله داچوه یان
 هموو مه بهستی شو ی دهر نه بریوه .

کاتیک سه پیری رهخنه گره سه رکه وتووو کان ده کهم و
 سهرنجیان ده دم ، ده گمه نه و قه ناعه ته ی گسه
 رهخنه گری شیصر ده بی خویشی شاعیر بی به لایم پیویست
 ناکا شاعیر یکی باش بی . به و جوره زور به ی رهخنه گره
 چا که کان شاعیری پله دوون ، شاعیرانی پله یه ک دیسانه -
 وه کاتیک که له شیصره وه ، رووله رهخنه ی شیصری ده کهن
 به تاقیکردنه وه دهر که وتووو که رهخنه گری لی نه
 ها توووله توناغ دا براویان لی دهر ده چی

به لای منه وه (گوته) گه وره ترین شاعیری سه ده ی نوزده می
 شه وروپایه ، شه ی هر شه ویش نیه که (سوین برین) به
 خرا پترین رهخنه گری چیهان له قه له می ده دات ؟ بو
 سه لماندن ی شه رایه ش چه ندین نمونه له به ره هم و بیو -
 و رای گوته ده کاته به لکه .

با سه رنجیکی (فیکتور هوگو) ش بده یین (ثا ناتول فرانس)

دهیگوت : شتیگ به ناوی ره خنمه وه له ئارا دانیه به لکو شه وهی که
 دهیه بریتی یه له مهسه لهی (خۆستن) و (خۆنه ویستن) ۰ نمونسه ی
 راسته قینه ی شه ویش له سه ر (فیکتۆر هۆگۆ) بوو که دهیگوت به هۆگۆ
 له بو چوونیکی دانیه بی له ته واری بو چوونه گرنگه گانی دیکه ییدا
 ده رباره ی کلاسیکه کان به مه له دا چووه و سه ر نه که وتووه ۰

گهر (با یروغ) له گه ل (گۆته) و ها و چه ر خه گانی به را ورد بکه ین شا
 عیری که وه ک (شکسپر) که چی له ته موو خوکه گانییدا له مه ر شاعیرانی
 دیکه وه به چه شنیک له قو ناع خبی ما وه که مایه ی سه ر سو رمانه ۰
 شه گهر (والتر سکوت) شاعیری که په سندن بکات شه و شاعیره مه قیه تی
 شانازی به خۆوه بکات له کاتیگدا (ورد زورت) هه ر شیعیریگ
 باشیش بوایه شه گهر ه ی خۆی نه بوایه به به ره مه میگی خرابی ده زانی ۰
 له گه ل شه وه ی دا تیروا نیی شاعیره گه وره کان چ له مه ر شیعیره وه
 به گشتی وچ ده رباره ی شاعیرانی دیکه هینده که م به ها و بی سوود
 نیه ۰

به رای من تیروا نیی شه م شاعیرانه ، ره نگدا نه وه ی خواست و خو و
 ره وشتی خویانه زیاتر له وه ی ره خنیه کی زانستی بو ۰ چاکتریین
 ره خنه ی شاعیریگ له سه ر شاعیریکی دیکه ، شیعیره گانی شه و شاعیره
 خویه تی ۰

شه وانیه دژی ره خنه گرتنن - شتیگیان له وانه که متره که نکو آیی
 له راستی ده کن - شه م مه سه له یه به چا ویکی سوو که ره سه یر ده که ن و
 هیرشی ناره وای ده که نه سه ر ، شه مانه ده لین ۰
 - شه گهر شاعیره گه وره کان نه زانن شیعر چی یه ، شه ی ئیتر کی
 ده زانی ؟

وه لاسه کښې ته مه يه که ؛ تنها ره خنه گريکي هيژا ده زانې شـيـعـر
 چي يه . ټهري ټيټوش شهر نيا وهرې ي هممان وه لام نه بوون ؟
 کاتيک شاعيريک له لايه ن شاعيريکي دیکه وه ده دريټه بهر ره خنه
 ه يان دزيک به دوو اي دزيکي دیکه دا ده نيرين ه له راستيدا (ره گه-
 زي) زان و ما وبه شي له هردوو لادا فراهوش ده که ين . . .
 شاعير گه وره کان له گه ټه وه دا که خا و هني همست و سوژيکي
 به رزن ره خنه گري سهر که و توويان لي ټه لانا که وي .
 نامه وي بليټم له دايک بووني ره خنه گر ه مهرگي شاعيره . به لام
 پيم رايه کاتي شاعيريک خوې به ره خنه وه خه ريک ده کات ه هم موو
 همست و سوژي ناسکي خوې له همست ده دات . شاعيري گه وره هه رگيز
 له همست و سوژي خوې جودا نابيټه وه و ليک دا نابريټن .

© نازاد عه بدوللا ©
 له فارسيه وه کردويه به کوردي

خوار هۆز اوو

۱- که ویل

هه قات کوی سمانی

ره هیله و با ،
سه ری بۆران پیچیان ،
کر دین به که ویلیگی لاری دا
پشتی که ویل ،

وه کو به ری ، دهستی زبری خا وه نه که ی پر شه قاره و ،
له گهل هه ر ریژنه بارانیگی تووره دا ،
چهند دلوی ، ده تهرین و
له شه قاری بن میچه وه .. ده تکینه خوار !
دلویه کان ،
یه ک نین .. ده نین ،

نازانم نا ، .. به منی ته زیو .. نایه نه ژمار !
به لام ئه وه ی ، که ده یزانم و لیتم تیک ناچی
((هه ردلوی ، دیتته خواری ، (تۆ) به کی تیای !
ئای چهند خوشه ،

که ده تبینم ، تۆش ، وه کومن ، ئابهم شه وه عه شقی چیا ی !))

۱۹۷۹/۱۰/۱

نیوزه نگ

۲- چہ پکھ گولئیک

بؤ

شہمید ہر ایم عہز و
ہا ورئیکانی

لہ دامینی ، باخچہ یہ کی سوتا وہ وہ ،

بہ دزیہ وہ ،

چہ پکھ گولئی ، بہرہ و گزنگ خوی را سکاند !

کاتی درکہ ، سیخورہ کان بییان زانی

دہوریان لیدا و ،

پہرہ جوانہ تہ نکہ کانیان ،

یہک .. یہک .. وہ راند !

کہ بہ یانیش ، مہلا بانگدان ،

لانسگہ سہوزہ رووتا وہ کان ،

لہخہ و ہمستان

سہرنجیان دا ،

پہرہ سوورہ پرؤا وہ کان ،

ہہر ہہموریان ،

بوون بہ فہرشی بہر دہرگای مالی ہہزاران !

۱۹۸۰/۲/۲

زہلی

۲- زیندان

شه و راشکا ،
 چرای شه و دیو ،
 ده رگای پۆلای ژوو ریکی ته نگ دا گیر سینرا
 دوا دلۆپی خوینی گهشی
 دلی گه و ره ی ،
 جووتیار یکی چۆغه دراوی با و هشی چیا !
 جووتیار یکی نووقمی بییری ،
 رزگار بوونی ره نه چده رانی کوردستان و ،
 دوا شه ریچی سه وزی دنیا !
 بو نا و گه ده ی ،
 شووشه ی بانکه خوینه دزرا وه کان شه لچورینرا !
 شه و راشکا ،
 کلیلی نا و کیلۆنی ده رگای ژوو ره نووته که که سوورینرا !
 هه ر به و شه وه
 جهسته ی سووری ،
 شه و مروقه ی ئازاردانی په ر به ریانه
 لیوی شه ویان پی نه جوولا
 به ره و چالیکی ئا ماده ی
 گورستانی (مجوزه کان) را کیشکرا !

۱۹۸۰/۲/۲۸

زه لێ

۴- لہوین

کہ و تا لہ بری ،
 بہ فری شاخان ،
 لہ نا و لمی بیبا باندا ، نہ یان گہ وزاندر
 گری عمشتی بہ فری کویستان
 پھرو بالہ جوانہ گانی مہلنہ کروزاندر
 منیش مہتا ،
 لہ دہشتی کی رووت و قووتا
 نہ کہ و تمہ نا و کہ مینہ و ہو
 ریژنہ ی گوللہ ، وہ کو تہ رزہ بہ سہر سہرم دانہ باری
 خوشہ ویستی ،
 بہردو دہوہ نم نہ زانی •
 کریکارہ کہی ہاوپیشم ،
 مہتا پایپی چہوسانہ وہ ،
 تہ مہنی نہ کسرد بہ سوتہ ک

(١) قوچ باشی ئەوینی ئەم رییەیی نەتوانی
تۆش تا وەك من ،
هونەری گریان فیر نەبووی
ئامیزت بو ، بارانی خەندەو پیکەنین نەکردەو
هەتا وەك من ،
زووومی دوروری نەتکایە نا و مەناوتەو
نەبووی بە پۆلە تیشکیکی رەوهندو
لە توولایی زریباری ئەوینم دا ، نەتوایتەو •

١٩٨٠/٩/١٨
قەلاتوکان

(١) قوچ باش : بەرزترین لوتکەیی قەندیلە

چوار هوټل راوه

اه فېق سا بېر

۱- گوړه بوښه کان

به بې دهنګی ، مالئا وایم له ټسپه گلاوه کم کردو
به نا و ئیواره خوینا ویه که دا

هه نګا وی شیرزه م نا

له سهر یال له ته ما ویه که ی ټه و بهر

به را مبهری گزله بایه که دانیشتم

پالم به گورستانه که داو

دهم و چاوم له نا و له پی دسته کانم دا شارده وه

گزه بایه که خوئی میژروی به سهر دا کردم

بهره و سدرده می مندالی و

برسیتی و

• جوانه مهرگی بردمه وه

بهم بې وهخته بو کوی ده چی ؟

چ ټا گری له نا و دلئا هه لگیرسا وه ؟

بروسکه ی کام خوښه ویستی ،

له گیانتا چه خماغه ی دا وه ؟
کام نهیننی ؟

جاری سهری خوټ هه لمه گره

نا کړی ده وره ی ټا واییه که چول که یین

نیشتا نه ریژنه که خوشی کردو ته وه

• نه لاقا وه که نیشتو ته وه

ئەو ترووکه یەمش ، کە لە سەر گرده رووتەنە کە
 وەك ئەستێرە یەکی دوور ئاسمانی کون کرد بیوو ،
 لە ناو هەورە نزمەکان دا توایەو .
 ئیەمش تا ئیستا بو مان نەکراوێ دارە مەیت و
 کفنهکان ئامادە کەین

پیش ئەووی لاشەکان بوگەن کەن
 باشتر وایە

لە ناو چالە بەفرەکان دا بیان نیژین
 یان گۆرە بووشەکانی با پیرانی پی پێ کەینەو .

٢ - کفن دز

هەر لە ئیوارەو
 دارستانە زەرد هەلگەراوێ کەم بە جی هیشت
 چاوم بریە گۆرستانە کە و
 چیا سووتاوێ کەم لە ئامیز نا
 هەردوو چنگم پر لە خۆلەمیش کردو
 لە ناو گۆرە بایە بەفرینی یە کە دا حەشام دا .

ئەم شەو تا رۆژ دەبیتەو
 هالای زەردی کفنهکان زروخاری ئاسو دەتەنئی ،
 دلە پرژیلە مۆیە کەم
 لە ژیر هەوری خۆلەمیشا دەتویتەو .
 لە کە یەو چاوەرپین ؟

رېژنه يه ك داينه كړد ته م ژيله مويه بشواته وه و
 هالاوي ته م خا كه خويناوي يه دا مركينيته وه ...
 به فريكي ته ستور نه باري
 تهرمه كان و ريگا دووره كان دا پوښي
 تيمهش تا مانېكمان به دهوره ي گورستانه كه دا هه لنه چني

ته وا چند شه ويكه
 چرای گورستانه كه رهنگي مردوواني گرتووه،
 زيوانه كوش هر له تيواره وه دهنوي .

دهشي ته م شه ويش
 كفن دزه كان چند گوريكي تر هه لده نه وه و
 خه و له چاوي مردووه كان بدزن
 گوره كان - به تهنيا - له بهر سه رما دا و
 مردووه كان - به رووتوقوتی له بهر با دا
 به جني بيطن .

۳ - له كوي بتني ټرم

بو ها وړي ي
 شه هيد شه فيق كه ريم (شاهو)
 بايه كي سبي له و بنا ره وه هه لده كا و
 گيانسي شپرزهم ده تهنسي
 گرو گياي گورستان و
 ثاره قسي سهر روخياره جوانه كه ت دا ده پوښي
 شولي سهر زامه كان ت به نا و تيواره دا په خش ده كا

بایه کی سپی پرچه ئالۆسکا وه کهت
 وهك پۆله تیشکی ناو ئاو راده ژینسی •
 بهره و ئاسۆی لیلی و نبوون ههلمده گری و
 په نجه کانم وه کوو چیلکه رهتی و ویشك ده کاته وه •
 بهم په نجه سرو بی نینۆکانه
 چهپکه گزنگئی - بۆ زامه کانت چون بچمه وه •••
 داستانی سوورت
 له تاویر و بالای ئیواره چون بنووسمه وه •
 دلشیم شهخته و گپر ته نیویسته تی
 چون تهرمه کهتسی تیا بشارمه وه •

٤ - لوتکه

له نزیك ماله کهیانسه وه هاواری ههستا
 به یهله رابوو چرا کهی کوژانده وه
 له سیلهی په نجه ره وه سه رنجی کولانی دا •
 ریزی گوللهی ئاگر دار تونیلیکی دریتی له شه و دا کرد
 ماله کهی بهرا مبه ریشیان چرایان کوژانده وه
 گهرهك به تهواوی له ناو تاریکی دا نقووم بوو
 کهچی له سهر گرده کهی شه و بهر ئاوا بییه وه
 چرا یهك وهك ئهستیره یه کی کز
 وهك ئاگری سهر لوتکه یه کی دوور دهسووتا

تہو لو تکیہ یی ... روا نگہی ٹا یندہی بوو
تاریک وروونی به یانی ده چوو پالی پیوہ دہدا
له ژیر دہوہن و تاویزہ کانیا

بہریشستی و
خوشہ ویستی و

تہ منی خوئی عشار دہدا .

x تہم شو تراوانسہ له سچ یه مین کو مہلہ شو تراوہی
شاعیر (پیرای گوپستان) کہ له ژیر پاپ دایہ ہ
وہر گیرا ون .

x شہ فیق کہریم (شامو) ما موستای زمانی
ٹیند گیزی بوو ... وہ ک پشیمو گہ یہ ک له
شہرہ کہی قزلہردا شہید کرا .

زانى پرسى په كان

بـو
(لاینین) ی مهزن

مهربانی :
شهر جدید چپین

له نا و زانی خوری گهر دوون
گریکی سووری بی پشووی ،
له ژیر تیشکی ٠٠٠ چاوه شینه کانی (مارکی)
له دایک بووی
له نا و چرگه ی
کات ژمیری روژا نه دا
سرودی کارگه رانت ووت
له نا و دهنگی تووره بوونی ، برسینه کانا
ناوی توومان
به گوئی کریکاران ده بیست

لوتکه ی مهزن
له مه تاره ی تینوه کانا
کانی زولالت مه لکه ندو ٠٠٠٠

گولی کیویت ، لهیه خدی سه ربهستی ده بهست
 مهلی ههنگه برکیی زا میش
 له گه رمیانی ، ریگخستنی بولشه ویکا
 له کارگه کانی موسکودا
 په نچهی خه مه کانت ده گهست
 شهی روانگهی ههزاره کان
 کاتی خورهی قهد پالده کان
 له لوتکه به فرینه کانی یاشی ده بی
 له کانیای دا مینسی چیا
 رووباری را په پینسی توو
 خورهی شه و به سه ر که وتنی
 پرولیتیری سوور ده بینسی •

ها وری ی لوتکه
 شه مرؤ ئیمه ی رهش و رووتی کورستا نیش
 له سه ر گوری زیندوو تاین و ؛
 چه پکه گولسی بیره کانت
 ده خهینه گولدانسی ههزار

ئاوی دیمکه ی توو دینین و
 وهكشاگردی ئازاری توو
 نورديه نانی شوانی برسی

توربەدی خەمی نا و وەردو شوو
دینینه وه
بوو ره نجه رانی نا و گزنگ !

ئەى ما مۆستا
نا نه رهقى گوندى سووتا و
دەنیینه نا و فیشه کدانی شورشی نوی
سەرمایه دار له نا و دەبەین
سەر دە که وین سەر دە که وین
مادام هیزی
کارگه رانی کورد دە بزوی !

۱۹۸۰ / ۴ / ۲۲
تووژە لسه

ما مۆستا جه میل ره نجه بهری شاعیر :
له ۱۸ / ۱۱ / ۱۹۸۰ ره گوندى (جهلکان) ی
بنار کیوه رهش شه هید بوو .

دوو هوئراوه

(۱۱)

عالمه ناله

من ره نجه درم
بؤنی لهشی گریسا ویم
لوتسی شه مووتان پیر شه کات
بورجواکان پئی پهست شه بن
به لاکا تیک دلداره کم
تونگ تونگ شه مگریت به خوویه وه
پر به شه موو سیه کانی ،
شه ناسه ی قول شه کیشیت
به سر شانما ،
فرمیسکی بهختیاری شه رژیت
شه لیت .. چرام !

شم بؤنعت بؤسر بهرزی من له خوت دا وه
بهرگه کت له قوتا بخانه ی چه وسانه ره دا درا وه
شه وه گوله به روتوه، یان پهشاهه !
ماچم شه کات

ماچی ئەگەم
 ھەموو رەشی ما ندوو بونمان
 بە رومەتی دلمانەو ھەبێ ئەمینیت
 لە ئاوی ئەسبەینی دا
 کاتی روی خوومان ئەبینین
 پر بە پری ،
 ھەموو گەردون پیئەگەنین !

مێ رەنج دەرم
 دل بە قەد زەوی ئەبیت
 ئەم سنورە بوگەنانە دا یا ناو
 لە سنوری سەری خویمان تی نا پەریت
 ئەمانە سنور نین کیشراون
 سەری سڕوڤی دواکەوتون ریز کراون
 داوی قاچا ھەچپەکانە و ۰۰۰ دا کو تراون

(۲)

لە گەردونی ژینی منا
 ھەموو شتیک لە کوتایی و تەوا و بونە
 بێرکردنەو و عەشق نەبیت
 ئەو کاتانە کە رقیشم ،
 لە خوین مژەکان ھەل ئەسیت
 ئەو رقام وەك کیشریکی جوان
 لاشیرینەو خوشم ئەویت

له گهر دونی ژینی منا
مه موو شتیله کۆتایی و ته وا و بونه
بیر کردنه وه و عشق نه بیئت
له که ناری روژه کانما ،
گوله و ئه رویت
بیر کردنه وه و عشق نه بیئت
وه گو بنیشت ،
له نا و ده می کاته کان دا
له لیکای زاما ئه مجویت .

شیم ... زه حیم عه آیز

(۱)

دهنگی دهنریژیک گولله دی .

دلویه خوین ، تک تک ، بی به زهیی یانه ...
 له برینه قووله گانهوه دهرژی .
 دهم وچاویکی ئهسهر وهك زامی سهخت ...
 له ئازهره كاندا گینگل دهدا ،
 وهك خوینی رزا و رهش داده گهری و دههیی .
 بهدهسته مهزنه كانی لهسهره مهرگدا ...
 باوهش لههزلهر و حزب دهدا .
 ووشه ی نهسر ...

وهك ریژنه ی گولله ی پیك مهلپرژانه كه .
 وهك گهلاریزانی دار بهرووه كانی ژوور سهری ،
 بهسهر دیمهنی تهرمه كهیدا دهباری .

(۲)

تنوکه فرمیسکی زیاتر بووی ،

لهچاوی شووشه ویسته کانتوه تکای .
 لهسهر گولمه کان نهوهستای
 مهتا ناخمان شور بوویتهوه .
 وهك ئهستیرهیهکی زیرین ...
 لهبیره وهریه كاندا دهدره وشیتتهوه .
 لهباوهشی حزب دا مهلدی ی .

==
 ده
 حیم
 عه
 آیز
 ==

له ئاسمانی قزله ریش ئاوا نابی •

xxxxxx

ئه گهر به فریش نه باری •

تکه ی دلۆپه خوینیک دهستم ده گری •

• به فرو یاده کانی ئاشنا یه تیمانم پی ده شیلیته وه •

له بهر ده می دیمه نه دلته زین و ده گمه نه کان •

له بهر ده می ئاواته مهزنه کان رامده گری •

• ساته مهزنه کانم بیرده شه یته وه •

ئه وه تا دلۆپه فرمیسکی قه تیسما و ده بینم •

کاتی به په نچه ی تابلوکانت •

• تارای رووی کچه مه ژاریک هه لده یته وه •

(۳)

ئاخ موعتسه م !

تف له و ده م و چا وه دزیوانه ی •

وه ک ترسنوکی توقا و •

• چاویان زهق بوو بوو له ترسان •

• بو خوار دنه وه ی خوینه کهشت •

• قورگیان وو شک بوو بوو له تینوان •

• تف له دهسته خوینا ویه که ی سه رمایه داران •

xxxxxxxxxx

ئاخ موعتسه م !

• چهنده به دو ناشیرینه له بهر چاوم •

• دیمه نی گوندی قزله ر •

دهلئی هموو دارو بهردی
 لهسه ر کاسه‌ی سه‌رم مه‌لچینراوه •
 دهلئی هموو کوندو دالئی ئەم دونیا‌یه
 بیلاته‌ی له‌وی کردووه •
 (٤)

پاش نیوه‌پۆی رۆژه گهرمه‌کانی ما وین •
 بۆرژوا و دهره‌به‌گه تا وانباره‌کان •
 له‌گه‌رماوی مالّه رازاوه‌کانیا‌نه‌وه دینه‌ده‌ری •
 به‌لارو له‌نجه تایبه‌تی یه‌کانیا‌نه‌وه •
 خویان له ژوو‌ره فینک کراوه‌کان ده‌ئاخن •
 به‌فیزه‌وه
 جگه‌ره‌ی گران به‌ما‌کان داده‌گیرسینن و
 بیر له ره‌نج مژینیکی تر ده‌که‌نه‌وه •
 ئە‌ی توۆ بیره‌ت له‌چی ده‌کرده‌وه •
 که‌له سینه‌ری دار به‌روودا پال ده‌گه‌وتی •
 ئاره‌ق ده‌م و چاو و گه‌ردنی ده‌شوشتی •
 یان شه‌وان به‌دیار تیشکی گزی چرا‌که‌وه •
 بیدار ده‌بوو‌یته‌وه •

گویت له ئازاره‌کان راده‌گرت و وینه‌ی شه‌هیده‌کان‌ت ده‌کی‌شا
 ده‌پیم بلی توۆ بیره‌ت له‌چی ده‌کرده‌وه •
 ده‌مژده‌یه‌کی تر بده به‌چه‌وسا‌وه‌کان •
 ده‌مژده‌یه‌کی تر بده به‌دلّه‌شکا‌وه‌کان •

(۵)

شه موو روژئ ،

هه ژاره په ککه وتوو و کلوله کانی سهر شه قامه کان ،
 په کئی جنگی خوځل هه لده مژن .

روژ هه په بئی تا وانئ نه کوژن ؟ !

که پئی زور کس له بهر هه لپه رستی و ترس نوکي ،
 خوځیان له مهیخانه کان ده تاخنن .

ده یا نه وئ تا زاره کان له بیر خوځیان بهر نه وه .
 دوور له شه ره چینه په تی په کان ده وهستن .

وه کو شیت له رووخاری ژیان وورد ده بنه وه .

XXXXXXXXXX

ها وری شه هیده کم موخته سه م /

کاتئ تا وانه کانی بیرده که و ته وه .

تا زایه تی و نه به زینی ده خسته دلئ چیا وه و ده بیوت ؛
 (- ته ی چیا ی به موی مه زن !

وریا به ،

وریا به ،

نه که ی خوټ بگوژی .)

منیش ته گهر ته سپیک پیتم بلئ

(ده یا نه وئ چکه له نیوتمانه کم ،

منیش زه وت بکنن و له و چیا به م دابیرن)

پئی ده لیم

- ته گهر ویستیان بتگرن و دهر باز نه بووی ،

له بهر زترین لوتکه وه خوټ فرئ ده خواری .

- ۶ -

ئىوارە يەكسى درەنگە
 ئاوازىكى خەماوى لە روشا رىه وە دەپژى •
 منىش جوگە لە يەك فرمىكم ،
 لە بىرە وە رىه كانى تو و •••••
 • لە خەم و گريانى را بردووى خوم ئالوم
 دەروانمە ئاسۆ يە كان
 وەك مندالىكى هەزار ،
 چۆن لە پى دەستە كانى بە با مغانەى كوگايە كە وە دەنورسپىنى
 و دەروانىتە شتىكى جوان
 ئاي ••••• ئىوارە پەكسى چەند مات و بى دەنگە
 دەلىكى تەرمە كەى تۆ يە •••••
 ئاوا بەرەو
 • با دەشى تارىكايى و ون بوون دە يگواز نە وە

ك ۲ / ۱۹۸۱

موتەسەم : مەنەرمە ندىكى لىپاتوزە و
 بيشمەرگە يەكسى عەرەب بوو لە شەرى
 قزلەردا شەهید بوو •

شیرک و سکرندراو ...

خویننی ئیمه له به فری ره شه می ده پیش کوئی
 خویننی ئیمه له سه ر لاله ده پیش کوئی
 خوینتی ئیمه کراسی کریکاران
 خویننی ئیمه کراسی جووتیاران
 خویننی ئیمه کراسی سه ربازان
 خویننی ئیمه کراسی خاکمانه

xxx

ئم نمی باران به خویننی ئیمه
 شاری ئازادی پیك دینئی
 نم نمی باران به خویننی ئیمه
 شارانی سبهینئی پیك دینئی
 خویننی ئیمه کراسی کریکاران
 خویننی ئیمه کراسی جووتیاران
 خویننی ئیمه کراسی سه ربازان .

xxx

۱- بهر له سکرنداره دان

شيعى، وه رگي دراو ...

٢- نۆوستۆي پهر باران

دەستیک له نۆوانى خەنجەر و دیوار دا یه
 دەستیک له نۆوانى خەنجەر و دل دا نییه
 له بی پليکانه کان
 دیمه خواره وه
 ئیستا بی بی

له یلای من هه میسه له پشت پهنجهره وه دهخه وی و
 باش دهزانی
 که من سپیده ی به یان بی دست دیم و
 توانای پهنجهره کسردنه وه م نییه

له کانى قهراغى عومان
 رهنگيان نا پهری
 ئەمه کولمه ی منه
 که رهنگی دهشتی سووتا وی هه یه
 کاتیك تسو
 له ناو زه ریا دا
 بی به نسا ده بینم
 دەستی له نۆوان خەنجەر و دل دا نییه

خسره وی گل سرخی

باوکى ئازاد

کرد و و بیه به کوردی

7.

نىرۇستۇۋى ؟
 نا بە شەبەرى
 ئايدا تۇخۇر
 بۇ شار دەبەى
 تا گولانە نىرۇستۇۋە كانى بەر باران و
 وشە شىۋى دارە كانى دوورى
 دا بىگىرسىنى
 تا نىرۇستۇۋى چەم بزانن
 كە ئاگر
 ھەمىشە لە ژىر خۇلە مىش دا نانوى
 لە ژىر دارزانى گەۋالەى تىرى رووتدا
 دەزانم - كە بنارت دەۋى - دەزانم
 تا لە كەنارەۋە بىۋى و
 پەنجەرە كان
 رۇۋەۋ بىھىيان بگەيتەۋە

 من بە رەشى دوو چاۋى رەشى تۇ
 دەنۇسۇم
 لە سەر ھەر بەشىكى ئەم باخە
 دەستىك ھەمىشە چاۋەروانى دەستىكىسى تىر
 چاۋىك ھەمىشە ھەيە كە نانوى .

چيروك ...

ف. ن. س. س. ه. ر. د .

دۆزهخ

تیشکیکی گزو خهفه ی چرایه کی کۆن له گۆرستانه که ی لای با -
 کوری رۆژ ههلاتی گونده که بهدی ده کرا ، چهند پیاویک را وهستا بون و
 چاویان بری بوه ها وریکانیان که لاشه ی کا برایه کیان دهشارده وه .
 ههندیکیان له تا و هیلنجدا نه وه ته واوی بهسته یان ها تبوه له رزین و
 دیمه نه که پرزه ی لی بری بون ، ههندیکی تریان نه یانده توانی دان
 به خویانا بگرن و تیش و ئازازی له ئه ندازه به ده ری خویان بشا -
 رنه وه و پیاوه کیان به حی هیئت و گهرا نه وه .

مام توفیق که شه که تیه گی زۆر هه مو له شی دا گرتبو گوتی
 - (هه رگیز شتی وام نه دیوه ، نازانم بلیم چی ، سه ری دونیا م لی
 ها تۆته وه به ک . په نچا سالم له و دییه دا بیدۆته سه رو شتیگی وام
 به رچا و نه که وتوه ، ئیستا ، له ئاخری ته مه نما ، توشی روداویکی
 وا بجم هه ر خواش قبولی تاکات)

چرچ و لۆچ ده موچاوی بو بونه نیشانه ی سه رسورمان و په شو -
 کاوی . مام توفیق کا برایه کی به سالآ چوبو ، کۆته بالاو تۆزی قهله و
 بو ، مۆریکی ریزو ژیری به ده موچاوی به وه دیار بو ، دوچاوه بجوکه

نیمچه نوقاوه گانی که پتر له چاوی پشیله ته چون ته و پتری هیمنی و کابرایه کی فره ساده ی نشان دها ، ده موچاوی کزو زهرده لگرا بو ، تیشکی کزو خفه ی چرا که ش پتر زهردی کردبو . تا و تا و هردو لیوی کتوپر ده که وتنه لهرزین وه که ته و بی ته . زویه کی کاره با به له میا هاتبی . چندی چالی قول له سهرو چاوی وه دهر که وتبون ، و پهرده ی لسهر دو شه ویلا که کی لادا بو که ژماره یه کی یه کجار که م دانی ساخی تیدا ماوه ، ره نگه تنها پیچ بی یا شمش .

ما م توفیق هه ره که له قسه یه کی ده بووه ده نگه پتر ده خنکا . وه ختیگ کابرایه کسه ره تسای روودا وه که ی لی پرسی هلدویسه ورده کانی ئارده ته ی دهم و چاوی سری و هه ناسه یه کی هه لکیشا و گوتی - (که ته و یاده ناخوشه م بیر ده که ویته وه هه ستیکسی سه یرو سه مهره دامده گری و سییه گانم بهزه حمهت هه وای پاک هه لده مژن . له و به یانیه فیئکه دها چا وهری ی هیچ شتیگی نیا ئاساییم نه ده کرد . وه کو جاران وه دهر که وتم و روم کرده کیلگه . کم که خوّم و چوار کوره کم له باکتا و کردنی بو بوینه وه هه مان ریگا سوله په تیکم گرته بهر که پیا و ده یگریته وه بهر ، تا نزیگ بو بگه مه مه بستی خوّم و له پر له دهره وه ، نزیگ به . رده گوره ره شه که که ملدا لان هه موو رۆژ له وی یاری ده کسن لسه یه کم بهر چا و کهوت . ئوه زمانم تا پرزیته سهر باس کردنی هم شته به سامه . کزه له چهرگم هات و دو دل بوم له وه ی لی نزیگ ببمه وه یان نا ، بو تا ویگ پهل نه روهانوسه رم لی شیوا .

ئاخیره کهى تاوم دایه خۆم و به ههنگاوى لهسه ره خۆم قورسه وه له
 لاشه که نزیك ده بومه وه . لای لاشه که راوه ستام و هیلنجیم ده ماتیی .
 به ته وای نه مده زانی ئه بی جی بگه م . نه و پیرام په نچه ی بو بهرم ،
 نه و پیرام جینی بهیلم . ترس دانی چه قاندبوه زمانم و ته زویه کی
 سارد دایچه کاندیم . له و کاته دا هه ندی بیرم بو هات : ده ستی بو .
 لیسێک توند شانم بگری و به ره و ئه وشوینه را پیچم بکات که لسی
 ده ترسم . له وانیه تۆزیک ده ماتمه وه سه رخۆ ئازا ترده بوم ئه گهر
 لاشه که لاشه ی کا براهه کی مردو بوایه وه کو هه مو لاشه یگی بی گیان ،
 به لام وه هفتیک خۆت له یه نا لاشه یه کی سه ر پرا و دا ده بینی ، ئه و
 مه سه له که ئاسانو ساده نیه ! ئۆه له و ساتانه دا ئه و به ری په .
 شوکا و و شیرزه سو ، ئه و ساتانه له هه مو ساتیکی تر به سامتر
 بون . پرسیار وه کو لانا وه گیرم ده کهوت ، پرسیار ی وا که به
 شوین وه لاما ده گهری ، ئاخۆ کئی بی ؟ له کوپوه ماتیی ؟ کئی
 کوشتویه تی ؟ بو کوشتویه تی ؟ بو جی سه ری بریوه ؟ ئایا بو
 ئه وه ی کهس نه یناسی ؟ ته وازی شته کانی ئه م بیهانه لیم بو بونه
 سه ری پیا وه کزرا وه گن ، به رده ره شه که ، ئاشه که ، کیلگه کهم ، گشتی
 وه کو به شیک له سه ری ئه و پیا وه هاته پیش چا و .

مام توفیق له قسه کانی بومه وه بی دهنگی بالی به سه ر گویگره .
 کانا کیشا . زۆر به یان ته نها ئه و هتانه یان ده زانی که له ته وای
 دیکه دا بلا و ببوه وه قسه و قسه لۆکی ئافره تان ، و گیرانه وه ی مند .
 الان ، و بگره و برده ی زۆر هاته کان پتر راستیه کانی تیکه ل به
 درۆ و ده له سه کردبو . بی گومان شتیك نه بو له پولیس بشاریته وه ،
 مام توفیق شوینی لاشه که بانی پیشان دان و ده سه به جی پولیس ده ستی

گرد به گاري روتينيا نهى خوي . دواى تهمه ژماره به كي تـرى
 پـوليس گه بـشـتنه لاي به رده ره شه گه ، فايـله كـانـيان ده رخت و همـو
 شـتـيـكـيان سه بارهت به لاشه كه تيـدا نوسى ر ته و اوى نا وچه كه يـان
 پـشـكنى و له دواييدا به و تهيه كوـتـايـيان به كاروبارى خويـيان
 مينا : (دواى شه وهى بست به بست نا وچه كه مان پشكنى ، سـهـرى
 كوژراوه كه مان نه دوزيه وه و نه مانزاني كييه) . دواى پشگنيناكى
 دورو دريژ هيچ شه نجا ميكيان وه دست نه كه وت ، لاشه كه يان دايـسه
 دست مام توفيق بو شه وهى بينيژي و نه يانبرده تويزلگا (مشرحه)
 (هر چونيك بي له و شارهى شه و رودا وهى تيا رويدا تويزلگاي لى
 نيه) و ر پورتيان سه بارهت بهم تا وانه بو ده زگاي له خو بالاثر
 بهرز نه كرده وه چونكه نه يانويست له پيش شه و اندا خويان بشكينن
 گوايه تا وانيك رويدا وه و پوليسى ده ولت تا وانباره كهى نه
 دوزيه وه (خوزگه له و رادهيه بوستايه ، بگره نه يانزانيوه
 تا وان لى كراوه كمش كييه) .

وه ختيك پيا وه كان چاله كه يان به گل پر كرده وه سه ساعات غـهـريك
 بو ببيتنه هـمـشـتى شه و . هـنـديـكـيان به خا كه ناس گله كه يان پهـسـتـو
 چونه سهـرى . يه كيكيان به مام توفيقى گوت .

(شهـرى شه و چـرايهـم بهـرى و با بروين ، شه وانى زـسـتان
 تاريك و دريژن و باثر و ايه به په له پرؤزي بگره يينه وه بهـر
 له وهى ليـمان بيـ به باران . هـهـورى رهش باران له گه ل خوي ديئي) .

كس نه بو بتوانى بليت شه وهى رويدا وه شتيكى به سام و سا -
 مناك نه بوه ، هـنـديـكـيان به ليكدا نه وهى خويان - لايان و اـبـوـو

که له ره گه وه مه لکه نرئ . لاشه که زیره کانه کاری خوئی
 بهجئ هیئا هخوئی له گوږه که دهر باز کردو له نزیك گوږه که
 راوستا وه کته وه بی بیر له و کاره بکاته وه که مه بمستیته سی .
 قور زور بهی لاشه که ی دا پو شیبوو ، باران نهر کی لابر دنی قوره که ی
 گرته ندهستو .

گومان له وه دا نه ما بوو که سهخت و دژواره مروقت ناویک
 بوئه و (تارماییه) بدوزیته وه که تاویک له گور
 هاتوته دهرئ . ئیستا به لاشه نار میردی ، مروقیکی
 زیندووش نییه .

تارماییه که ، کهنه سه ری نهیه نه نا و ، به ره و گونده
 دراوسیکه نه نا و نا ، وتیپه ری ، ئینجا که یشته گونده که ی
 تر بوئه نه وه ی له وی بومهستی . وه غتیك سییم گوندی لی به دی که .
 وت تاویک مات و بیده نك بو . له دره غتیك نزیك بووه و چلیکی
 گوره ی لی کرده وه و روی کرده گونده که .

د گونده که له نه وه زنگا نقوم بو بو ، هوره تریشقه و دهنگی
 باران له ها واری سه ره تای جهنگ نه چون . له با کوری گونده که دا
 کوشکیکی فراوان هبو . تارماییه که که زانی نه و ورده ورده
 له و کوشکه نزیك ده بیته وه ، توند داره که ی نیو دستی خوئی
 گوش و هه نا و ی گوره ی نایه پیشه وه . هوره تریشقه هیئنده
 به هیئز بو کهس نه بو گوئی له سه گ وهری بی سه گه کان ههستیان
 بهشتیکی سهیر کرد له نزیك ده روازه گه وه .

تارماییه که به سه ز دیواره که که وت و خوئی ها ویتته سه
 زه وییه قورا وییه که . له سه ره خو له په نچه ره یه کی گوره نزیك

شوینده که هیچ ماتو ها واریگی لی نهما . باران و مستا
 پهله هور پهرش و بلاو بوو و مهیفت تاریکی تر وده رکسهوت
 تارماییه که خوی ها ویشته سهر کورسی په کی قوژبنی ژوره که
 و هردوو شانیشکسی نایه سهر میزیک و کاغذیکی بو لای خوی
 راکیشا و له سهر میزه گدی دانا و نه می تیا نووسی:
 (پیوست ناکات له شویندیکا شت بنووسم که روونکی رو نی
 کرد بیته وه هچونکه من خوم ئیستا له جیهانی تاریکی دام .
 پولیسه کان شه پهری توور هیان کردم هئیتاش شه و شه رکسه
 بهجی هینا وه که شه بوایه پولیس بیگات هه ری شه و که سسه
 هه پروون به هه پروون کرد که منی کوشته)
 تارماییه که له همان په نخره وه ماتو دهری که لیوه ی چوو
 بوه ژوروی . سه گوهر جاریکی تر بهرز بووه وه به لای هیچ
 سه گیت نه دویرا پلانا ر بدها . له دیواره گه دا ئا و دیو بوو
 و همان ریگای گرتی بهر که لیوه ی ماتبوو . که گه یسته
 گوهره که ی خوی ههردوو لاقسی به شوینده یی راکیشا و
 لهشی خزانده ژوره وه و کپ لیتی خهوت .

دەر چەند مېش و مەلەز ئۆز پىت ،

كۆستى ئاسان دەپ

دەپى يەكەم (۱) " دەكەرياتام "

" دوا قىسەكانى ماسى يەكە "

ماسى كە دەكەويتە تۆرى راوچى يەوۋە چى دەلى ؟
دەلى : وا ديارە دەريا چەند پەنجەرە يەكى بچووكى بو پەيدا
بوۋە • ھەر ئەو ماسى يە گىراۋە دەپى چى بيژى كە دەغرىتە
نا و روونى قىرچاۋەو ؟

دەلى : برسيتى بەرەو بە پىرەوۋە چوونى ئەوۋەى بىردم كە خوم
بىم بە خۇراك بىر برسى يەكان •

(۲)

" گاز گرتنى بە ئاشكرا "

لېكولىنەوۋە رەسمى يەكانى ھكومەتى ئەمىرىكى ئەوۋەيان ساغ
كردورتەوۋە كە سەگەكان لە درىزايى تەمەنى سالىك دا ، زياتر
لە يەك مىليون سۈرۈش ئەمىرىكى دەگەزن • ئەمە لە وولاتىك دا روو
دەدات كە لەرىزى وولاتانى جىپھانى سى يەم دانى يە ، كە چى
لە زۆربەى وولاتانى جىپھانى سى يەم دا ، ھوكمدارەكان بىسە
خۇيان گەلەكانيان دەگەزن •

(۳)

”جہنگی جورج ————— کان“

لہمہندی وولاتہ عسرہ بی یہ کان دا ، روژ نی یہ بریاری
 دامہزاندنی تیپی قہ لچوکرندی جورج نہدری ، بوئی دور نی یہ
 لہم وولاتانہدا شہریکی دژوار لہنیوان جورج و مروٹ داہلبگیر۔
 سئ .. عسروہا دور نی یہ جورجہ کانیش بہدہوری خوینا ، ریزہ۔
 کانیاں ریک بخن و باری نائاسایی و پیک ہیئانی دستہی بہر
 بہرہکانی مروٹ شیلان بکن ، ٹینجا دہبی کئی لہم شہرہدا
 سہر بہکوی؟!!

چہند راستی یہکی روودا وہکانی روژانہی ٹہم نا کوکی یہ ،
 ٹہوہی نیشان دہدا کہ دہبی سہر کہوتن بو جورجہکان بیٹ ، چونکہ
 جورجہکان گیان لہبہ ژیر رووی زہوین و بی زہوہرتین شیواز
 بہکار دہہینن کہ ہر گیز گیان لہبہرہکانی سہر زہوی و بسہر
 تیشکی روژ خوینانی لئی نریکنا کہنہوہ ، بہلام گورانگاری یہکانی
 دایا ترووی نیشتمانی عسرہ بی ، ہمیشہ ٹہوہ ساغ دہکہنہوہ کہ
 سہرکہوتن، کوٹایی تہنیا بو مروٹی راستہقینہی خا وہن باوہرہ
 بہوہی کہ ہر و ٹادہ میزادیک بہ تیگرای مانی یہ ساکی و
 شادی و بہختہوہری ژیانیاں ہہبی .

(۴)

”راستگویی زیان بہخش“

لہ ٹوقیانوسہوہ تا دہگاتہ خلیج ، چہندان سالہ شریق و
 موری ہوتاف لیڈانہ بہو ناوہی کہ ٹہم زہوی یہی دوژمن گرتویہتی
 (بوئی دہگرینہوہ) بوئی ٹہو خہلکانہی حہزیان بہراستہ
 گوپی یہ ، زور بہپہلہن بو کوچ کردنی ہاوین ، چا وہروانی
 بہسوژی گہرانہوہی زستانن ، بو ٹہوہی لہتم و رہہیلہ داوا

به لکو ، به ناوی ته وانهوه بو زه وی دا گیر کراوی بدرکینئی
(چهره مسه ری مهر بو تویه ، کهس بو لات ناگه ری توه ، یان گه رو کسن
یا خود لاشه ی کوژرا وه کانه)) •

(۵)

« خانووی هه ژاره کان »

گو قاره تایبه تی یه کانی له وولاتانی عه ره بی دا پره له پیلارو
توانج و به میزو ریك و پیك ده رباره ی دو ستایه تی به جوش لسه
نیوان پیا و وزن دا ، که به له یه کتری ماره کردن و ژیا نی ناو
هیلا نه ی به ختیاره ، کوتایی دیت •

ئه م ته علیقانه رووی راسته پیشان دهن ، چونکه عه ره بی
هه ژاره گه ر بیه وی ژن بخوازی ، خانوویکی به کریش ده ست نا که وی ،
جا ته گه ر به راستی بیه وی له ژیر سه ربا نیك دا بخه وی ، ته وه نا
نا چاره له سه ر داریك و تارمایی سیبه ریك هیلا نه دروست بکات •

(۶)

« مهیموونه کان »

ده زانی بو (ابونواس) ی شاعیر له یه کیك له هه ژاره و کانی دا
ناوی سه رده می خووی به ناوی روژگاری مهیموون ده هیئی ؟

نۆی مه یه له بهر ته وه بیت ، که مهیموونه کان له و روژگادا
ژماره یان زور بوو بیئت ، بوئی مهر ده بوو یه به ئاره زوری خو یان
گالته بکه ن ، رابویرن ، بسوورینه وه ، بلیسنه وه ، ته و کورسی -
یا نهش بگره وه که ریگای ده سه لاتی وه کردنی ته و بریارانه ده دات
که پیویسته بدرین •

(۷)

ئەزمونىڭ بۇ ئەۋەى دەيەۋى نەمر بى
 ما مۇستا - بۇ بەيانى يان ئىشكى خۇر لەرۇژھەلاتەۋە ھەلدى؟
 خويۇندكار - چونكە رقى لە خۇر ئاۋا دەبىتەۋە •
 ما مۇستا - جياۋازى نيۋان ووشەى (بەلئى) و (نا) جى يە؟
 خويۇندكار - تاكە جياۋازى يان ئەۋەيە كە ووشەى (بەلئى) لى
 چۈار پىت پىڭ ھا توۋە و ئەۋى تىريان تەنيا لەدوۋ
 پىت دروست بوۋە •

ما مۇستا - درۆكەى بەراست دەكە وىتەۋە ؟
 خويۇندكار - ئەگەر درۆ ماستا و كىر دىكى ئايدىۋولۇزى يانەى لى
 پالەۋە بىكرىت ، ئەۋ كاتە دەبىتە راستى يەكىسى
 دەقا و دەق •

ما مۇستا - بو ھەموو بەيانى يەك كەلەشىر بانگ دەدات ؟
 خويۇندكار - بۇ ئەۋەى خاۋەن گويچكە كان ئاگادار بىكاتەۋە كە
 خاۋەنى گويچكەن بۇ بىستن ، نەۋەك ھەر بۇ خەرتن •
 ما مۇستا - بۇ لە ھاۋىن دا بەفر نابارى ؟
 خويۇندكار - چونكە لەگەل كۇمپان يەك رىك كەوتوۋە كە تەنيا
 كارى بورىا گەندە كىر دىنە بۇ فرۇشتىنى دەرىپىسى
 ما يۇۋى لاسدىك •

ما مۇستا - لەلەت و پەت كىر دىنى بەردەستى بۇمباى ئىقرونى خراب
 تر ھەيە ؟

خويۇندكار - بەخىلى كە ھىچ كىرەكى ئەۋ تۇى ناۋى •
 ما مۇستا - كى سەر كۇمارى مىسرى ھەرەبى يە ؟
 خويۇندكار - روفالد رىگن •

• كاكە ياس •

كىر دوۋىە بە كوردى

گورگی و مهر

"سه سهدی به هرهنگی"

مه بوو نه بوو مه ریگی رهش مه بوو • روژیکیان مه ره که
له نا و میترگی کدا ده له و هرا ، که سه ری بهرز کرده و
و ته ماشای کرد گورگیکی برسی به ره رای دی و
له دووره وه ددانه کانی لی جیر ده کاته وه •

مه ره که گوتی : سه لام ؟

گورگی که ددانه کانی زوتر لی جیر کرده وه و گوتی :
سه لام و ژه مری مارا تو لیره چی ده که ی ؟ ئایا
نازانی ئه م شاخانه هی با وو با پیری نه ؟ مه

ئیس تا ده تخوم •

مه ره که سه ری سورما • هه ولی دا فیلیک بدوزینه وه و ،
خوی پی رزگار بکا •

مه ره که گوتی : من با وهر ناکه م ئه م شاخانه
هی بارک و با پیری تو بی و من هه روا به ئاسانی با وهر
ناکه م • نه گه راستیش ده که ی ، وه ره با بچین بو سه
ئه م پیا و چاکه و له وی سویند بشو تا با وهرت پی
بکه م هه و کاته ده توانی به شوئی •

گورگی که ش گوتی :

مه ریکی سه یرم وه گیر که و -

توو • ده روم و سویند ده خوم و پارچه پارچه ده که م

۷۶

گورگ و مہرہ کہ بہرہ و پیا وچا کہ کہ رویشتن .
سہگی رانہ کہ شوئی لہ نا و پووش و پہ لاشہ کہ
شاردبووہ وہ .
مہرہ کہ بہ گورگہ کہی گوت : فہرموو سویند
بشوؤ .
کاتی گورگہ کہ شہریکی سویند شواردن بوو ،
سہگہ کہ لئی را بہری و قورقورا گہی گرت ،
و کوشتی !

”ئەحمەد رەجەب“
لە فارسی یەوہ کردووێہ بە کوردی

ناوهرۆلک

چەند وشە یەك		دەستە ی نووسە ران	۲
بانگە واز یك			۴
شیر ی بەرەنگاری		نەبووبە کر خوشنا و	۷
ئەدەب و شوۆرش		محمد رەنجار و	۲۳
یەفتمشینکو دەدوی		(.....)	۲۹
شاعیر و رەخنە گر		گاروود ...	۳۴
چار هۆنرا وە		مەقال کویستانی	۳۷
چار هۆنرا وە		رە فیق سابیر	۴۲
ژانی برسی یەکان		رە هید بە میل رەنجەر	۴۷
دوو هۆنرا وە		مامە ناله	۵۰
موعتەسەم		رەحیم عەزیز	۵۳
بەر لە سیدارەدان		خسروی گل سرخی	۵۸
دۆزەخ		ف • تەسەسەرد	۶۱
هەر چەند میس و مەگەز زۆربیت			۶۹
کوشتنی ئاسانتر دەبی		رە کەریا تامر	
گورگ و مەر		سە مەدی بە هەرەنگی	۷۳

”التريپ“

مجلة

اتحاد أدباء كردستان

- اللجنة التحضيرية -

— آذار ۱۹۸۱ —

نووسه‌ری کوردستان

ژماره (١)

نووسه‌ری

کوردستان

هه‌نگامه‌ی بێهێتی هه‌نگامه‌ی کوردستان

نوووسه‌ری
گوردستان

گودای یریتی نووسه‌ری گوردستان

ژای ۱۹۸۱

ژمان ۱۰

پێژنەیی ژمارە

لەمانگی ئاداری ئەمساڵدا بۆ " لێژنەی ئامادەکردنی " یەکیتهی نووسەرانی کوردستان " ژمارە (١) ی گوکاری - پێروو - ی ژیکەل - شو شیرینی ، وەک یەکەم بێرھەمی نوێبەرەیی خۆی چاپ و بلاوکرد ھوێ کە کۆمەڵەیی بابەتی ئەدەبیی ھەمەجۆری لەئامیز گرتبوو . .

" پێروو " سەرھەرای ئەھوێ سەرھتای زمان پێژانی " یەکیتهی نووسەرانی کوردستان " بوو بەلام تاقتی کرد نەبەھێکی باش بوو کە " یەکیتهی " سان بوی دەرکھوت ئەو بابەتە ئەدەبیی یانەیی " پێروو " لەئامیزی گرتوون ، چ لەرووی ناوھروک و چ لەرووی ھوندری بچاپھوێ ھێشتا لھوێ لاوترن ئوخوژن بگھەین بە ئەدیب و ئەدەب و ستانی کورد .

جگە لەمانەش ، ھەر دواي دەرچوونی " پێروو " دام و دەزگا رەگەزبەرستانەکی " مەدام " ی گیلە سوارو دۆراو ، دەرگای " یەکیتهی نووسەرانی کورد " ی بو ئیجگاری خردا خست . بەھو ھیوایەیی ئیتیر نرکەیی راپەریوی ووشەیی کوردی کپ ئەگاتھوێ . . بەلام نەخەباتی جوامیرا - نەیی " یەکیتهی نووسەرانی کورد " کوتایسی دیت و ، نەھوشەیی کورد بپیش کپ ئەکریت . بویە وەک بەرپەج دانھوێبەکی رژیمی خوین و سسیدارەیی " مەدام " لەکلیل دانی " یەکیتهی نووسەرانی کورد " و ، دەرپەیدانی گوکاری " نووسەری کورد " ی خەباتگیر ، لێژنەیی ئامادەکردن بریاری دا ناوی " پێروو " بگوریت بەگوکاری " نووسەری کوردستان " (کەنزیکتەرە لەناوی - یەکیتهی نووسەرانی کوردستان - ھوێ) . بەھو ھیوایەیی لەمھوێ و ئەگەر بومان لوا بەرک و پیکێ لەگاتی خویدا بیگھەینن بەست خوینەرانی خوشھوێست . تگا کارین ئەدیب و ئەدەب و ستانی کورد ، گوکارە کەمان

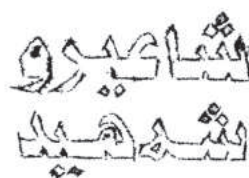
بهد منگي خريان بزنان و بهنووسيني تهه هي ههمه جوړو سفرنج و پيشنياري د لسوزانه
 هاوکاريمان له گله دا بنکن .
 گوڅاري " نووسه کورد ستان " خوي بهد منگي ههموو تهه يپ و رونا کبير يکي راپهري وړ
 ميشکونو تنخوازي گله گلمان تهزاني و بدسرهف و شانازي بيده تهري بهرگري لدهه هب و گله --
 پوري نه تهه گلمان تهگري نه تهسترو په بمان بو " نووسه کورد " و ههموو گوڅارو روڅانامه
 د ليرو چارو ته ترپس و جران همه رگه گاني کورد تازه ته گاتوه ه گه هميش له ده بمان سهنگري د اکوگي و
 بهرگري له افه زهراو يي شپلي کراوه گانمان تهه يي وک تهوان به پيوه بژي و هدر به پيشه زه جوانه
 مهرگ و شهيد بي .

د هسته نووسران

له کوتايي مانگي جوزهي راني رابرد وو دا . فاشي يه گاني بهغه دا
 د هستي د رندانه ي تاوانيان له نووسه نيشتمان په رورو سهروگي پيشووتری
 يه کيتي نووسه راني کورد ماموستا صالح يوسفی وه شانده و به شيويه گسي
 نامردانه شهيد يان کرد .
 تم تاوانه چه په له تهو راستي يه ي بو ميله ته گمان روونتر کرد هوه گسه
 به عسي يه فاشي يه گان چه د د ژمني ههموو قهلم يکي پاک و د ژمني
 ههموو جوړه د هنگيکي به ره له ستکارن !
 تيمه له کاتيکدا بهو پهری نيگه راني يهوه پرسه ي خومان بو هاوري يان و
 بنه ماله ي سهيد ا صالح د هنيرين د نياشين گله د ا هاتوويه کي نزیکدا
 پياوکوژان به ره مهي تاوانه گانيان د چنه هوه له ژير يي کومه لانسي
 خه لکيدا پان د بنه هوه .

د هسته نووسران

جهمیل رهنجیهر

له‌روزگاری ئیستای کوردستاندا به‌گشتی و ، کوردستانی
 عیراق به‌تاییه‌تی ، ترسی گرتن .. ترسی کوشتن .. ترسی
 راوانان .. ترسی راگوزانه‌وه .. ترسی سووتاندن .. ترسی
 تی ههلدانی بی هو له‌سه‌ر جه‌قی شه‌قام و کولان و ناو
 ژووری مالی خوت .. ترسی زمان برین .. هتد . شتیکت
 لار پوست ئەگات که ههل بد هیت به‌رنگاری ئم هه‌موو
 (ترس) ه بیته‌وه . سه‌ره‌تا له‌خوت ئەپرسیت : بو وام لی
 ئەکمن ؟ ! دیاره وه لاهه‌کی لای مروقی هوشیار ، ئاسانه
 چونکه ئاسان بوونی وه لاهه‌کی و د‌وای تیگه‌یشتن له‌سروش‌تو
 حه‌قیقه‌تی د‌اگیرکه‌رو خوین ریژ ، خوت و گوش و په‌روه‌ده
 ئەکه‌یت که‌له‌گه‌لیا رابییت و ، ئه‌وسا کارینه‌ترین چه‌کی
 ئه‌و خورا هیانه : بیروباوهره . . .
 که‌واته که چه‌کی بیروباوهرت بی بو ، ئاماد هیت بو
 به‌رنگار بوونه‌وه‌ی ئه‌و هه‌موو ترسه .
 " جهمیل رهنجیهر " ی شاعیر و شه‌هید .. یان شه‌هید و
 شاعیر . هه‌ر زوو ئه‌و چه‌کی بیروباوهره‌ی کرده شانی و له
 کوتایی شه‌سته‌گانه‌وه له‌ناو روناگیره‌گانی شکاری
 — هه‌ولیر — د‌ا سه‌ری ههلدا . که ئه‌و روناگیرانه
 زمانی به‌رگرییان ، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه به‌شعیر یژا . . . ئه‌و
 شیعره‌ی د‌وای سالی ۱۹۷۰ له‌کوردستانی عیراقدا ، زوره‌ی
 لاهه‌کان هه‌ناسه‌دای خوین تیا ئەدا . . له‌به‌ر ئه‌وه
 — جهمیل رهنجیهر — هیشتا سه‌ره‌تای هاتنه ناو کوری
 زیانی بووه ، که چه‌کی به‌رگری خوی په‌یا کرد ووه . . خوی به
 بیروباوهری نیشتمان په‌روه‌ری و پیشگه‌وتنخوازانه په‌روه‌رد هکرد ووه .

— هدی همه باقی

لیروهه - جمیل رهنجبر - شو سامی ترس و بیمه‌ی لا گمتر بوتوهو خوی ناماده
کرد ووه له‌گلیاندا بجهنگی .

د وای خو په‌رورد ه‌کرد نیش به بیروباوهر ، زمانی به‌چه‌کیکی هاوشانی شو چه‌کمی
پیشوتر پڑا ، که‌شیره . . بویه چه‌کی شیعریشی کرده شانی و له‌سالی ۱۹۶۹ د ا یه‌کهم
دیوانی شیعیری بقاوتیشانی - رازو سکالا - بلاوکرد هوه .

سهرتای شیعیری وه‌ک زوریه‌ی شو شاعیرانه‌ی هاوری دست پی‌کرد که شو سهرده
د ه‌ستیان به‌شیر نووسین کرد . به‌لام وه‌ک ورتم ، جمیل رهنجبر پیش‌شو شاعیر بی
نیشتمان په‌رورو خه‌باتگیره . . چونکه شیعیری لای جمیل هموو شتیک نه‌بووه و ، ه‌ه‌ه‌وو
تینوتی‌ی و که‌ف و گولی هوشیار بوونه‌ی ، دژی شو سهرده‌ی خوی ، به‌ته‌نیا به‌شیر
د رهنبریوه . . تیکله‌ی خه‌باتی سیاسی و ریخراوی سیاسی کورد ستانی بووه . . شو -
نخوونی له‌گلیاندا کیشاووه بویان ماند وو بووه . . تازاری له‌گلیاندا کیشاووه گوسوی
نه‌داوته نه‌جانی تازاری شو خه‌باته سهخته‌ی . . ههر له‌سهر خه‌باتی سیاسی گیراوه
تازار د راوه . . حوکم د راوه . . به‌لام که‌بهر د راوه ، ریگای سهخت تری گرتوته به‌رو نه‌جا -
ره‌بان چه‌کیکی تریشی له‌رووی د اگیر که‌راندا به‌کار هیناوه . که‌سه‌نگه‌رو تفهنگی پیشمه‌رگه‌بووه .
له‌ریزه‌کانی پیشمه‌رگایه‌شیدا به‌گورترو به‌تین تر تیکله‌ی کارواته گه‌وره‌کمی ناو هاوویرانی بووه .
چه‌کی بیروباوهر و شیعیرو سه‌نگه‌رو تفهنگی له‌بیک کاتدا دژی د ورتمان به‌کار هیناوه . بیان
به‌واتایه‌کی تر - جمیل رهنجبر - شتیک نه‌ماوه ، که‌پیوست بی بیگات بو به‌رگری و به‌ره -
نگار بوونه‌ی چه‌وساند نه‌ی نه‌توایه‌تی و چینایه‌تی . . شو له‌توانیدا بووه ، بی
د ریخی و که‌متر خمی‌ی ، به‌پیوستی سهرشانی خوی زانیوه . .

خه‌ونی به‌رزگاری نه‌توه‌کمی و تازاری و ناشتی و برایه‌تی ه‌ووو گه‌لانه‌ی دیوه . پروژه‌ی
مروقانه‌ی لای خوی بو نه‌خشانده‌ون . . کاری بو کرد وون . . خه‌لکی هان داوه . تیکله
حماوهر بووه . . برسیتی‌ی و ماند وویه‌تی و شه‌نخوونی له‌گلیاندا به‌سهر کرد و ته‌وه . .
روز د وای روزیش ه‌ه‌تا ه‌ه‌تاتووه پته‌وترو نه‌بمتر بووه . . پله‌ی حماست و به‌ه‌ره و
پینه‌وه سنگ کوتانی ، ههر زورتر بووه . . تاسوی تاواتی جمیل رهنجبر ، زور به‌رین
تر بووه له‌تاسوی تاواتی مروقیکی تاسایی . . ه‌ه‌ستی کرد ووه ته‌سپیکی تورو سهرکیش و
کیوی ، له‌سنگیایه‌تی و ، ه‌رگیزو ه‌رگیز بوی دابین نایی . . وه‌ک زیندانه‌کانی - أمن
العامة - و - ابو غریب - نه‌یان توانی شو ته‌سه‌ی کیویه‌ی سنگی شو ، د ه‌سته‌وو مالی
بکن . . تاواش ژیاو تاواش وه‌ک مروقه سهرکیش و نه‌بمتره‌کانی شم خا‌ه ، بیبری ته‌کرد هوه

مروقی روزهلانی ناوهراستدا دروست بووه . . زاتیک کهمروف کاتی خوی شهینی شهوند
 چهکاره ، زووتر ، خیرتر ، بههلمت تر ، بهتوانا تر ، بهرهو د یارده تر سینمهرگان شهجیت .
 بیرمه منال بووم . شهونده باسی جنوکو د یوو درنجم لابس کرابوو ، شهگر شهوان و ناوه .
 ختو بهیانینی زوو . بهریگایهکی چولدا رابورد مایه ، لهبر خومهوه ، شهووت : بسم الله . .
 بسم الله . . ! که گهرهش بووم ، تا ماومیهکی درنگ مانی شه ترسه کونم هه ری ما بوو .
 بهلام که گهرهتر بووم ، چند جاریک بهریکهوت به پیشمهرگایهتی و تفهنگوه ، شهوانی درنگو
 سامناک ، بههمن شه کولاناندا راتهورردم که بمنالی ی لییان ترسابووم . چهکهکهسی
 شانم ، زاتیکی گهرهتری شهخته بهرم . . ثالیروهه - جمیل رنجیهر - بهو ههوهو چهکهوه
 چاوقایم تر ، بهرنگاری جنوکو د یوو درنجه تازهگانی شه سهدهیه شهوه . . ههوهو گیانی
 پارچهیهک بهگری بوو ، که بی شهوترا ، جمیل رنجیهر . زور بهوهفاداری و شهسک و
 پاکیتی بهوه ههلویستی شیعو باوهرو تفهنگی ، تیکهل یهک شهکرد و ، ههوهویانی لهبوتیهگدا
 شهتواند هوه .

جمیل رنجیهر بههوهو مانای ووشوه ، پیشمهرگیهکی شاعیرو شورشگیریکی سهسهخت
 بووه . نمونهی ههلویستیکی گهرهی شاعیری پیشمهرگه بووه . . ههرجی خهون و ناواتسی
 ههبوون ، زور به شهانهوه ، بهزمانیکی ئاشکرا ، کردوونی بهشیعر . ههندی جار بهوه
 خهوانه ویراوهو توانیوتی بیانکات بهشیعر . ههندی جاری تریش ، شیعر بهئاسانی بوی
 دهستهوهوه . . گوران - واتنی . نهیتوانیوه مههستهگانی بخاته ناو چوارچیوهی
 ههلبهستهوه .

جمیل رنجیهر پیش شههید بوونی بهماوهیهک لهگهل شهندامانی لیژنهی ئاماد هکردنی
 (یهکیتی نووسهرانی کوردستان) دا خولیای دروست کردنی ، شه یهکیتی بهی ئیستای
 لهسر دابوو . گهلی باسو خواست و گفتوگوی لهو بارهیهوه لهگهل ههند یکیاندا ئالوگور
 کرد . . که دواي شههید بوونی ، لیژنهی ناوبراو پینک هات و (یهکیتی نووسهرانی
 کوردستان) دروست بوو . شههید جمیل شهونده نهوو بیان راست تر بلیم لسه
 ۱۸ / ۱۱ / ۱۹۸۰ داهک کیوه سهرکهشهگانی کوردستان ، بهکاریکی ریکهستن و
 پیشمهرگایهتی ، لهگهل کوملهی پیشمهرگی تردا بهرهو - دهستی ههلویری شیرین ،
 شور شهبنهوه ، کهلهناکاویکه فروکهگانی رژیعی (هدام) ی خوین ریژ لییان پهیدا
 شهبن و ، - جمیل رنجیهر - و ژماریهکی تری پیشمهرگه شههید شهکن .
 لیژنهی ئاماد هکردنی یهکیتی نووسهرانی کوردستان ، بهوهیری شانازی شهوه ،

چارو بیک و تیک له گول

شارل د ویزینسکی
ناماد هی گرد وه . .

نایزم حکمه تیدا

د ویزینسکی : به لای تووه ، شهپولی نوی له شاعر ا ، چی ده گه بیته ؟
حیکمهت : به لای منهوه ، تم شهپوله نوی به ، له سالی ۱۹۵۸ د او شهوش کهله ه
 سالی ۱۹۷۸ د ا ، یان له سالی ۲۰۰۰ د او روو د هات ، ههمان شته . به رای من ، تمه
 له هونه ری تایهت به شیوه ی (د همارگیری) د ا ، خه تریگی گهوره به . ناشهوی ، بهمه بوچوونی
 تایهتی خوم به سپین . من ههموو تیرواینه گانی ترم قبوله ، چونکه راستی — شهو راستی بهی
 نیمه د هیزانین هیچ کاتی موتهق نی به — بهیه کخستن . به کیتی ناکوکی بهکان نهی وه گیسر
 ناکهوی .

شهپولی نویتر ، همر چونیک بیت ، له فورم و ناوه روکوه د هسست نیشان د هگری ، له شهپولی
 نوی د ا ، وهک من بوی د هجم ، ناوه روک رنگد انهوهی باری واقعی مروقایهتی به . که به لای
 منهوه — ناچاری " الاحبار " د هگریته خوی . شیوه کورت کرد نهوهو چرکرد نهوهو وورد هکاری به .
 چونکه مانای شهویه راستهوخو بیت . د هبی وهک رووناکي مانگ وانهی . به لکو د هبی وهک
 خور پزینگ اری بی .

د ویزینسکی : شاعر ، گیروگرتی د هبرینی تایهتی د هخاتهروو . کهله ناو تم مهرجه هی
 هاوسهنگی بیوان واقعی مروقایهتی و نیوان کورت کرد نهوهی زمانهوانی د ا (الاقتضاب
 اللغوی) ، زال بوون به سه ری د ا ثاسان نی به . هج هویک وا له تو د هکات که تمه وهک پیو —
 یستیه کی موتهق وایی ، له رووی ئیستانیکاوه (جمالی) ؟

حیکمهت : د ووباره ی د کهمهوه کهمن تیکرای بوچوونه گانی ترم قبوله . شاعری باروکی ،
 شاعری به لانی ، شاعری تهجریسی ، ههرشتیک کهخواهتی نرخیکی هونه ری و مروقانه بیت
 قبوله .

به لام تهگر من مافی هملیزارد نم ههیی ، شهو د مالین (انسلاخ) و ساد هییم لاپه سنک .
 د هبی به شیوه بهک کاربکهین ، که بهک فاریزه له هونراوه بهک لابه رین ، هونراوه که تیک . . .

حیكمت : نهميان كه پيوندی به " فورمه نهمویی يهكان " هوه هه لئهء مبداءه گيرو- گرفتگی گزنه . ههر له سه مه تا وه ، من پيم وايه كه " فورمی نهمویی " د يار كراوی به گويهي ميژوو ، له ههموو ولا تيگدا ههيه . له ولاتي منيش دا - توركييا - له ههر سرد هميكي ميژوويی دا فورميكي تايهت بهو سرد مه ههيه كه له گهل نهموو له گهل گهل دا . . گه شه دهكات . به لام دهشي كارتيكرد نيك له نيوان فرهنگي نهموه جور به جور هكان و له نيوان ههر (فورميكي نهمویی) دا روويدا . له نيوان ره گهزيك (عنسر) يان زياتری يهك نهموه . يان نهموي زورتر . ههر نهمشه ، كه له نهمجا ما ده بيته هوي به خشيبي كه سايه تيه كي جيهاني (شخصيه عالميه) . من خوم تنها به ميرات گري فرهنگي توركي نازانم . بهلكو به ميرات گري تيكرای فرهنگي مروقايهتي . كاتيكيش كه د هره اهي فرهنگي ده هوميم . تنها بير له فرهنگي گريكي (اغريقي) كون ، يان سرد هي راپهرين (عصر النهضة) نهموه . بهلكو به فرهنگي ئاسيا و ئه فريقيا و ئه مريكا . .

بهو راد ههيه كه من مروقيكي روزئاوايي يم ، شانازی به هوه ده كه م كه فرهنگي روزئاوايي توانويهتي له گه شه پيدايي فرهنگي ناو ولا ته كم دا به شداري بكات . به پيچوانه شه هوه شانازی به هوه شه هوه ده كه م كه فرهنگي توركي و تيكرای فرهنگي روزه هلاتي كه له پيوري مروقايهتي و روزئاواشي ده له مهنه كرد وه .

به گويهي تيگيشتنی خوم . وا بوي ده چم كه ههر مروقيكي موسيقتا زان كه ده توانسي به ههمان راده چيژ له موسيقتاي ئهلماني و چيني و توركي وه گري .

د ويزينسكي : نكولي كردن ، لهوهي كه فرهنگي جيهاني . له واو خوياندا قهرزاري يهكترين ، كاريكي بي هوه هيه . بيگومان ، ههر نهمش بوو ، كه ئاراگون ، له كاتسي وه گرتني پاداشتي (لينين) دا ، ده هويست بيئي . . گرنگي روزه هلات له پيشخستني ميشكي مروق دا . له گهل شه هه ردا ، وا ده بينم به شيك كه پيوندی به شه ههوه ههيه ، به ته حديد يتر له سه ئاستي شيعر ، به گويه تايهتیه نهمویی يهكاني زمان يان ههندي شيوازي بير كرد نهوه ، جوره قورسيك له گواستنوهي دا ههيه . له شوينيكوه بو شوينيكي تر . ئا نهميه ، كه ليره دا شه به شداري كرد نه دينيته پيشهوه كه له تواناندا ني به ده سگاري بكری و تايهته به ههر گه ليكهوه . تا ئيستاش شاعيرو نووسهري زور ههه ، نكولي له بايهخيان ناكري . ههتا له ري شه وه رگيرانه شهوه كه ي راده له سوزن . به نيسيهت نهموه هه (بياني) ماونه هوه . روونتر ، چونكه - وهك ده رده كه وي - به گويهي ياساي پروگرامي جياواز له (حساسيهت) دا تهعبير له ده هرووني خويان ده كه ن . يان له بهر نهموي ههندي

له بهره مه‌گانیانمان (المعطیات) له‌دهست ده‌چی ، به‌هوی ته‌وی که‌پوهندی به‌سه
که‌سایه‌تی نه‌ته‌وایه‌تی زمانه‌که‌یانوه هه‌یه .

حیکمهت : ئه‌مه‌هالی هه‌مورو نووسه‌رو هه‌ونه‌رمه‌ندان نی‌یه . له‌هه‌موو شوینیک‌دا ، نووسه‌رو
هه‌ونه‌رمه‌ند هه‌ن . ده‌ست و نه‌ستیان ، ته‌نبا له‌چوارچیه‌ی شته‌ نه‌ته‌وه‌یی یه‌ک‌مان‌دا
نامینیه‌وه . چونکه‌ ئه‌گه‌ر هات و ده‌ست ، ته‌نبا به‌سه‌رچاوه‌ نه‌ته‌وه‌یی گانه‌وه‌ به‌سته‌رایه‌وه ،
ته‌وا به‌شیک له‌توانای خوی له‌ده‌ست ده‌ات . بانموونه‌یک وه‌رگه‌ین . شیعره‌گانه‌سی
ماوتسی تونگ ، گه‌رچی به‌گه‌یره‌ی نه‌ریتی " ته‌ده‌یی " کونی جینی نووسراونه‌ته‌وه‌و فورمیکی
گلاسیکیان هه‌یه‌و ، سه‌رباری وه‌رگیرانه‌گه‌ش . . . که‌چی له‌گه‌ل ته‌وه‌ش‌دا ، ناوه‌روکی ته‌وه‌ر
شیوانه‌ به‌که‌ک و باشن بو‌هه‌ر مروفتیکی سه‌ده‌ی بیست . ته‌وه‌ش‌دا هه‌لیم ، که‌ئیه‌ه ، پیویسته
پیروزبایی ئه‌م مونا‌سه‌یه‌ له‌خومان بکه‌ین ، بو‌هه‌لوپه‌ستی ئه‌م سه‌رکرده‌ سیاسی‌یه . سه‌ -
سه‌اره‌ت به‌و‌گیرو‌گرفته‌ ته‌ه‌مه‌یانه‌ی که‌ له‌ته‌نجامی چاپ‌کردنی شیعره‌گانه‌ی‌دا وروژاندنی .
یکولیش له‌وه‌ ناگه‌م - ته‌ه‌تا له‌چوارچیه‌ی په‌رسپاره‌که‌ته‌ره‌نجم - که‌شاعیر هه‌ن ، سه‌رتاپا
ته‌ته‌وه‌یین . له‌ولاتی خویاندا ، یان له‌هه‌ندی ولاتی گه‌ی ته‌دا نه‌یی ، ناتوانی‌نرخ و
ریزیان بو‌دا‌بیری .

له‌یه‌ه‌کیتی سوخته‌دا ، زور شاعیری ئیتالی هه‌ن ، که‌شاعیری لایه‌شیان له‌گه‌ل‌دان ،
ناسراون و جی‌ی ریزلی گرتن . به‌گه‌یره‌ی زانیی خوم ، له‌فه‌ره‌ن‌سادا ، کاره‌هر له‌سه‌ر
ئه‌م پیوانه‌ ناروا . . که‌چی له‌گه‌ل ته‌وه‌ش‌دا ، خه‌لکی مایکوفسکی یان خوش‌ده‌وی . فورمی
شیعره‌لای مایکوفسکی تابلای قورسه . که‌چی له‌گه‌ل ته‌مه‌ش‌دا ، له‌ناو ده‌ست و نه‌ستیدا
شتیکی جیهانی هه‌یه . له‌سنور ئاوا ده‌یی و ، له‌زمان تیده‌په‌رینی .

دو‌بزی‌نسکس : له‌وه‌لامه‌که‌ته‌دا ، رووبه‌رووی هه‌لوپه‌ستی سه‌رکرده‌یه‌کی سیاسی بو‌ویته‌وه ، که‌ه
له‌هه‌مان گاته‌دا شاعیره‌سه . سه‌اره‌ت به‌گیرو‌گرفتیکی تایه‌تی ته‌ده‌یی .

ئیه‌ستا ئه‌گه‌ر شته‌که‌مان هه‌لگیرایه‌وه ، وه‌ت تو‌بروات پی‌یه‌تی ده‌یی هه‌لوپه‌ستی شاعیره‌
له‌گیرو‌گرفته‌ سیاسی یه‌گان چون بی ؟ ئایا وا ده‌بینی که‌ شاعیر رولیک یان په‌یامیگی
هه‌یه‌و پیویسته‌ ته‌نجامی‌دا ؟ وه‌ئایا بروات به‌پیویستی بوونی ته‌وه‌ شته‌ هه‌یه‌ که‌ به‌مه‌الفه‌ر
زیاد هه‌ویی یه‌وه‌ به‌ (ئیلتیزام) ناوبراوه ؟

حیکمهت : خوت ده‌هزانیت که‌ من له‌سالی ۱۹۲۳ وه‌ له‌ حزبی کوه‌نیه‌ستدا ته‌نده‌ام . تا‌که
شته‌یکیش که‌شانا‌زی پیوه‌ بکه‌م ته‌مه‌یه . بی‌یم وایه ، سه‌اره‌ت به‌ پیوه‌ندی نیوان ده‌هه‌لتان ،
که‌سیاسه‌تی پی‌لایه‌نی بتوانی به‌چا‌که‌ به‌ه‌رتیه‌وه . به‌لام پی‌لایه‌نی سیاسی لای نووسه‌ر

نی یه . ههر بویش ه دست‌نیشان کردنی تنها ناوی یهک نووسدنی گوره ه لمیژووی
جیهاندا ه که به‌تواوتی بهی لایهنی مایتهوه ه یان به‌تواوتی بی دنگ بووی بهرامهر
به‌گیروگرفته‌گانی سردمه‌کی خوی ه کاریکی زور ستمه .
د ه‌کی مروف ه بروای وایی که بی لایهنهوه ه ده‌توانی راشی گیهنی کهی لایهنه . به‌لام
له‌راستیدا بی لایهن نی یه . به‌لام سبهارت به‌خوم من وام بی چاگه ه کهبه‌ه‌وو هوشیار-
یه‌کوه لایهن‌داری بکم . .

کوسرهت
کردوویه به‌گوردی

* هم‌چاویک کهوتنه . له‌لایهن شارل د‌وبزینسکی یهوه له‌تایاری ۱۹۵۸ د ۱۹۵۸
تاماده گراوه . بویه‌کم جاریش له‌سالی ۱۹۷۸ به‌زمانی عهره‌یی له‌سالی
گوقاری (الاسمات) ژماره - ۳ - بلاوکراوه‌تهوه .

خوینی شهیدان

خوینی شهیدان ئا و نیه تاکه
ئاگری شورش بکوژینیت هوه
به‌نزینه به‌نزین ه تاپتر به‌ریژی
پتر گهرمه‌سی و ته‌ته‌نیت هوه !
- دلزار -

«پيروو» گۆننهوه

سهلام محمهد

لهسنگهري بهرنگار بوونهوهو خهباتي روزانه دژي رژيميكي رهگزهپرستي ديكئاتورو بههيز كهخاوهني سوپايهكي گهوره تازهترين چهكي قورسي تهفروتونا كهه . ئا لهو كاته ناسك وپـ جوشانهي لههموو ساتيكدا چاوهروان د هكرت ههوركي رهشي چلكن لهشيوهي فروكهيهكدا پهيدا ببو و بومباو ناپالمى لى بباريت . چهند لاويكي نووسهرو شاعيري خوين گهرمى پيشكهوتنخواز لهناوچه رزگار كراوهكاني كوردستان و لهسهر لووتكه سهركهشهكاندا پاش ئهوهي هموالي هملوهشاند نهوهي يهكيي تووسهراني كورد بيان بيست لهلايمن د وژمنه ميژوويسي يهكاني ووشهي كوردييهوه له بغداد لهيژنهي ئاماد هكردي " يهكيي نووسهراني كوردستان " بيان پيك هينا وهكو بهرنگار بوونهوهيهكي دلسوزانه لهو هملويسته ناجواميرانيهو كوكرد نهوهي نووسهران و شاعيران كوردستان د ريزهوان به خهباتي " يهكيي نووسهراني كورد " ي جوانمهترگ كهله تهمني ده سالهيدا كوت و كهلهپجهي رهگزهپرستان خرايه دهستي .

پاش پيك هيناني لهيژنهي ئاماده كردن چالاكانه كهوتنه حم و جبول و همولدان بسو كوكرد نهوهي شهيب و شاعيره رهسن و چاونهترسهكاني نهتهوهي كوردي قارصان . يهكيك لهو چالاكي يانه بيركرد نهوه بوو لهه مركردي گوقاريكي تايهتي (بهو هيوايهي ببهته مينهبريكي ئازاد بو هموو دهنگيكي نهترسي ئازادي خوازو شورشگير . ئهوهبوو له ئاداري 1981 د 1982 ژماره (1) ي پيروو وهكو تهستيرهيهكي پرشتنگ دار له ئاسوگهي لووتكه بهفرينهكاندا چاوي ههلهينا . .

بيگومان د مركردي گوقاريكي روشنبيري و تهدهي لهبارود و خيكي وههادا كاريكي ئاسان نييهو گهلي كوسپ و گرفتى دپته ريگا بهتايهتي لهرووي چاپوه بويه د مركردي گوقارهكه بسو قهوارو شيوهيه خوي لهخويدا يهكصين سهركهوتني لهيژنهي ئاماد هكردي د هت نيشان دهكات . جيگاي شانازيه كه شهركي ههلسنگاندني ئهو ژمارهيهيان بهمن سپارد و نياز خوازم سهر - نههكانم جيگهي خويان بگرن .

قهوارو ناوي گوقارهكه

وتمان پيروو يهكهم تاقى كرد نهوهي لهيژنهي ئاماد هكردي . بيگومان گشت تاقى كرد نهوهيهكيش

لەسەرەتای پێگەشتن و چاوەکردنەوهیدا بێ کەم و کورتی نایبیت بەتایبەتی هەندێ برادەرانی
لێژنەکە لەهەواری رۆژنامەنووسیندا کاریان نەکرد ووه .

سەبارەت بە ناوی گوڤارەکه ((پیروو - الشیرا)) ئەگەر چی زاراوەیهکی د لگیرو ناسکەو
بەدەگمەنیش بەگاریان ووه بەلام بو ناوی گوڤاریکی روشنگیری و ئەدەبی ناگونجیبت بەلکە زیاتر
بو ئەوه دەشیت بکریته ناوێشانی شیعیریک یان تابلویەکی «نومەری چونکە ناوانی گوڤاریک
پەپوهندی بەریازو ناوهرۆکی گوڤارەکهوه . هیه بو یه باشتر بوو لێژنەتی ئامادەکردن ناویکی
تری لە جیگای - پیروو - دانایه وەك (نووسەری پیشمەرگە . نووسەری شورشگیری . دنگەسی
نووسەرائی کوردستان . نووسەرائی کوردستان . . . تاد) لەبارەتی قەواری گوڤارەگەوه
پێویستە ئەومان لەپیش چاویبیت کەدەرکردنی گوڤاریک لەناو شورشیدا و لەسەنگەری تیکوشانسی
راستەوخو لەگەڵ د وژمندا . . . لەپەنا بەرد و کونەشکەوت و ناوچەیهکی شاخاوی چێردا .
جیاوازی یهکی تاییەتی و شورشگیری . هیه ، لەگەڵ گوڤاری ناوشاردا بویه مەسەلەیی بەرگ و
قەوارەو دەرھینانی . نەهەری بەندە بە زووفی گشتی شورشموه ناتوانی رەخنەیی لی بگیری .
سەبارەت ناوهرۆک . گوڤارەکه لەقەوارەیهکی بچووکی (٧٤) لاپەرەیی دایە لەمانە
(٢٥) لاپەرەیی شیعیرو (٢٣) لاپەرەیی نووسینە دەربارەیی شیعیرواته تەنیا (٢٦)
لاپەرەیی بو چیرۆک و وتارو باسی هەممەجور ماوتەوه .

لەمەدا دەرەگەیت کە لایەنی شیعیر زالە بەسەر تیکرای گوڤارەکه دایە زیاد لەپێویست
هەقی د راوەتی . چاکتر وایە لێژنەتی ئامادەکردن لەحیاتی شیعیر بایەخ بەدەنە چیرۆک و
لیکولینەوهی شورشگیرانەواسی . هەمە جور لەبارەتی ژێمان و خەبات و هەلسر و کەوتەسی
پیشمەرگەوه . من لەلایەن خومسەو ئەم (دەرە شیعیر) بەبەشێک لەگولوی و بێ بەختی ژێانی
ئەدەبیمان د مزانم چونکە خویندەواری کورد تەنیا بەشیعیر تینویتی ناشکی و دەیان کارەسات و
رووداوی جەرگە بری واما هەمە هەژان و بەسەر کردنەهەیان بو چیرۆک و رومان و کاری شانویی
دەگەرنەوه . بەگورتی ئەگەر ئەم - دەرە شیعیر - لەناو شاردا بوته پەتایەک ئەوا پێویستە
لەگوڤاریکی شورشگیری وەك پیروودا بن بکریت .

کاک ابوبکر خوشناو سەرەتای وتارەکهی (شیعیری بەرەنگاری) یه پرسیاریک کرد و تەوهەکە :-
تایا دەگەری شیعیر وەك چەکیک بەکاربەیندەری و لەبەر امبەر تەفنگا بوەستی ؟ . . . سەرچەمی
وتارەکهی تەرخان کرد ووه بو وەلامد ئەوهو نمونەهینانەوهی ئەو پرسیارە . . .
سەرەتا لەسەرەتی زوودا پیاوەتووو پێشانی داوه کەپاشا د سەلات د ارەکان تاج
را د هیک لەزمانی شاعیران ترساون و چون بەرەهەگانی یان کردوون . ئینجا هاتووە سەر

بهی نموی تاگادار بیت زوربه تمو ناوانه . بیچ پهیوهندی پیدکی فیکری و تاید یولوزی پیکهویان
 نابهستی بو نمونه جوروی بیرکرد نهوو بوچوونی (همزری بارابوس) هیجگار جیاوازه لسه
 بیرکرد نهوی (ناظم حکیمت) سهره رای نموی زهوی به کی بجکولانهی و تاریکی واکورت جیگای
 تم . هموو ناوه گهوره گهورانه ی تیایدا نابیتهوه و هدرگامیکیان د هگرت شایستهی نموی
 و تاریکی د وورود ریژی لهسهر بنووسری .

تم جوره و تارانته پیویسته پیشرنووسینهویان پروگرام و پلانیک تاییهتی یان بو د انبریت به
 تاییهتی که نووسهر پهنای برد و ته بهر (۱۸) سهرجاوه بهلام سهره رای فراموش کردنی تم لایهنه
 وهکو وتم بایمخیکی نموتویشی نه داوته شیعی بمرنگاری کوردی که بهد ریژیسی تمه نسبی
 سیاسی و تمد هیمان د موریکی کاریگری گیراوه چ لهرووی وشیارکرد نهوی جهماور یان بمرنگار
 بوونموی ، یزو تاقمه د اگیر کمرهگان .

کاک " محمد رنجاو " لهوتارکهدا " تمد هب و شورش " چند تشکیکی خیستوته سهر
 چونیهتی پهیدا بوونی تمد هی شورشگیر لهریگای هلسر و کهور کردنی مادیانهی مروهوه لهگهل
 شتهگان و پهیوهندی به کومه لایهتی بهگان . هروهجا د روپاتی کرد و تموه که تمد هب رنگه انموی
 بارود و خنی د مورویشته و لهئهنجامی هست کردن به چهوساند نهوو ناتهایسی کیشه جهنجاله -
 کان تمد هی شورشگیر لهدایک د هبیت و بهرنگاری واقعی تال و نالهبار د هبیتوه بو تم
 مبهستهیش چند وتهیهکی گیفارا و مارکس و لینینی هیناوتهموه تاشرای کرد ووه که لهو ساتهی
 تمد هب هبیته سهرجاوهی وشی کارگرو رنجدهران شو کاته تمد هب بهشداری روود اوه کسان
 د هکاتو د هبیته تاویتهی زیان . . د واجار هاتوته سهر بهر بهرگانی کردنی تمد بیی شورشگیر له
 لایهن بورژواکانوه . نمویشللم نیوانهدا هلهویستیکی پیشمه رگانه بو خوی د یاری د هکات و به
 وتهیهکی تیتلایوسف کوتایسی به نووسینه کی میناوه (تمد بیه شورشگیرهگان هروهوه کو چند
 تیپیکی پشکنین - الکشافه - وان له جهنگدا . نموانن که ریگا بو پاک کرد نموه د هپشکن و ههر
 - نموانیشن بهیه کم گوله د هکوزین) .

گومان لهوه دانی به که تمد هب به کی که له بهر بهمهگانی هوش و بیرکرد نهوی مروف و لهئهنجامی
 کوملهی هوی تاییهتی و گشتی یهوه لهدایک د هبیت . پهیوندی نیوان تمد هب و شورشیش پهیوه -
 ندی بهکی راستهوخوی نهچراوه چونکه هتا جهللا دیک . . د اگیر کمریک . . چهوسینه ریک . . له
 رووی زمیندا بمینی همیشه تمد هی شورشگیر لهبرهوا د هی و بهرنگاریان د هبیتوه . به
 د ریژیسی میژوو شاعیرو تمد بیه نهترسهگان دزی زور داری وهستاون و همچهی وزه توانایه کیان
 بووبیت خستوو یانه ته گهر بو بهریه جدا نهوی د سهلاتی زور داری خوین مژان بهلام جوروی بوچوون و

شهید بهلام بهداخوه نهک هر له ناستی بابه ته که نمری و گوره یی شهید که دانی یه
 بملکه هر شیعریش نی یو سهره رای لنگی و نمبونی تاوازی شیعیری تمنانت یهک وینه یه هیری
 تیا نی یه . چاکتر و ابو کاکه ساجد له جیاتی شیعر به شیوه یی که تر ههستی خوی د هر بریایه .
 " چوار هونراوه " ناویشانی شیعره که ی کاک هه قال کویستانی یه که له شیوه یی پوسته ره شیعر د ان
 (کهویل - چهپکه گولیک - زیندان - نهوین) هر چوار پارچه که پیش ره نگد انهوه ی به سهره اته
 پرکاره ساته کانی کورد ستانی خوین و باوهرن . نهو کورد ستانه ی له بهر به یانی میژووی مروقایه -
 تی یهوه بریند ارکراوه بهرد هوم به خوینی گهرم لووتکهو تا شه بهرد و بنا ره کان د هر هینی . بهلام
 هه رگیز نابهویت و روله بهوه فاکانی په یمانیان داوه دور یا نزیک . . نهرو یا سهی ، شانه ی
 خوری سهر کهوتن و رزگاری به قزه نالوسکا و کهیدا بهینن و زهر د هغه یی سهرهستی بخته -
 سهر لیوه زهر هه لکه راوه کانی .

شاعیر له - کهویل - د اهلقته یی که ژبانی روزانه ی پیشه ره گمان د هخاته روو که چون له
 زستانیکی توفدا ره هیلوه باو باران سهریان د هکاته که ویلیکی لاری داو نهویش سهرنج د ه اته
 پشتی کهویله وهکو بهری د هسه زبره کانی خاونه که ی شهقار شهقار بووهو تاویان لی د هکتیسه
 خواره وه . ههستیکی تامه زرو پالی پیوه د ه نیت بکه وپته ژمارد نیان بهلام له ژماره نایهن و له ناو
 هر تنو کیکه دا وینه ی نهویک د هینی . نهویش خا که . . کورد ستانه . . د هر گیرانه وو . هاور ی یه
 ا " ا شاعیر ، ریگای خوشه ویستی د ه ست نیشان د هکات و تیکه لای مه سهله گشتی یه که د ه بیت و

نای چهند خوشه که د سبیم

توش وهکو من تا بهم شهوه عشقی جیای . .

پوسته ری دووم به ناوی چهپکه گولیک (هوهیه پیشکه سرکراوه به شه هید ابراهیم عه زوو هاور پکانی
 شهید برام یه کیکه له وروله د لسوزانه ی پاش هه ره سه که ی ۱۹۷۵ د لیرانه چه کی خبباتی
 کرد هوه شان و به نیازی بهر هنگار بوونه وهی رژیمه چه پل و با پرووتکا و که ی بهندا له گمل مه فزه یه -
 کی تار هاندا به ره و ناو چه ی باد نیان کهوتونه ریگا بو زیانده وهی شورش و دروست کرد نه وهی
 بنکهو باره گای پیشه ره گه بهلام له ناو هراستی تمموزی ۱۹۷۶ د اه گوندی (نیروه) که کهوتوته
 قهزای (تولد هره) له ویلا یه تی هه کاری کورد ستانی تورکیا شه هید کرا . شایانی باسه
 شهید برام پله ی (نه قیبی نه دازیاری) له سوپای عیراقیدا هه بوو .
 هه وو شه هید یک . که گیانی خوی د هکاته د یاری یه کی بچووک و پیشکشی خا و نیشتمانه -
 بریند اره که ی د هکات . . نهوینده گوره یه هیچ کاتی بهر همی نه د هی هه قی خوی نا اتی . .

شاعر چند جوان بیت هیشتا خوینی شههید جوانتره . .

شاعر چند بههیز بیت هیشتا باوهری پیشمه رگه یه کی شههید بههیزتره . .

شاعر چند نهر بیت هیشتا ناوی شههید نهرتره . .

لهگهل شههوشدا ، سهباره بهوهی شههیدانی ریگای نازادی و سه ره خوینی گوردستان همیشه زیندوون و لفاو تله ناسکه گانی بیرو میشکی شاعیراندا د هژین . زور جار د هینه سه رجاوهی ئیلهام و میوانداری دلی شاعیریک د هکن شهوش وهکو خانه خوینی بهکی جگهرسوز .
- بهی ی گهره ستهی شاعیرانه - ی چی هه بیت دهیکاته سه رخوان . شههوتانی کویستانی شههید برام و هاوریکانی بهجه پکه گولیکی ناسک شوپهاند ووه که ریگای گزنگیان گرتوته پیش بهلام کانی د رکه سیخوره گان ههستیان بی د هکن پهره جوانه گانیان وه راند وون و لاسکه د نوزه گانیان روتاند وونه تموه بهلام شهو پهره وه ریوانه ماله ههزاریکی گوردیان رازاند و شههوه هرد هه لگه گهراون و وهکو فهرشیک بهر د هرگای ماله ههزاریکی گوردیان رازاند و شههوه .

لهپوستری - زیندان - د ا وینهی جووتیاریکی چوغه راوی گوردمان د هخاته پیش چاو چون لهلایهن فاشیسته گانهوه نازار د هدریت و د هکوزریت و لهگوریکی تاماد هکراود الاشکهکی د بیزریت . پارچهی چوارهمیش بنه رته سه ره کی بهتانی د روست بوونی خوشه ویستی گوردستان ده بیت نیشان د هکات و لهکلاو روزنه ی چهند وینه بهکوه د بهیته تیشک و ورد ه ورد ه لسه قوولایی زریانی شههیدان د هتوتیهوه .

هر چوار پوسته رکه له سه رکیشی چوار بره گهیین و ئیقاغه که ئاسایی یهو ته نیاسی دیری ئشیان تبادا بهدی د هکریت هوانیش . -

شووهی بانکه خوینه د زراوه گان هه لچوو رینر

کلیلی ناو کیلونی د هرگای ژووره نووته که که سوورینرا

(قوج باشی) شهوینی شهه ری بهی نه توانی . .

شاعیره گانی کاک (ره فیف سابیر) - چوار هونراوه - به پیچهوانه ی شاعیره که ی پیشووه

شاعیره گان سه ره خونین و بهکیکیان تهواو کهری شهه که ی تریانه .

(گورستان) کلیلی په یوهندی نیوان شاعیره گانهو گامیان د هگریت کاره ساتیکی خویناوی -

یان گرتوته ئامیز .

لهپارچهی (گوره بوشه گان) د ا شاعیر پال د ه داته گورستانه کهوهو د هه چاوی له نیواو

له د هه گانیا د هشاریتهوهو سه رنج د ه دات و بیر د هکانهوه .

لهم بی وخته بو کوی د هچی

چ تاگری لئاو دلتا هه لگیرساوه ؟

برووسکھی کام خوشهویستی . . کام نهینی

له گیانتا چه خماخهی داوه . . ؟

وله لاد انهوی ثم پرسیاره شیعیری یانه له بوتهی هه لویستیکی شورشگیراندا خوی دهگریته وه چونکه لئاو چه میکی ثم کورد ستاندا چند پیشمرگه یک به گوللهی فاشیستهگان شه هیید کران و چاوه رین لئاو به فردا بیان نیزن یان هیچ نه میت گوره کونه گانی باووپایرانیان پی - پریگریته وه . تیگرای شیعره گان په یوفندی یان بهو پیشمرگان هوه هه به کله شه ره کی قزله را شه هیید کران . شاعیر له پنجه ره ی چند وینه میکی به سوز هوه ههستی خوی بهرام بهر - م کاره ساته ده بریوه و تازاریکی قوول و رقیکی پیروزی شورشگیرانه بیرکرد نهوی داگر توهوه . لهو سه ره وهی رق و تازاره که دا کلاور و نه یک د هینی و تیشک و هه وای سه ره هستی و ناشتی یان لی د یته ژووره به همیشه زمانی شه هیید مکان د یته وهرام و له گهل (ناظم حکیمت) دا دهلین :

ته گهر من نه سووتیم و تو نه سووتی ای

کی تاریکایی شوگاری د ریژ روونک کات هوه . . .

کاک ره فیک یه کی که له شاعیره نوی خواز هگانی د وای سالانی هفتا و بهرد هه مه له پیشکش -

کرد نی بهر هم و شیعره گانی بون و بهرامی تایهتی خویان هه یه یه کی که له دهنگه ناسراوه گان به لام هوهی من ههستم پی کرد لهم چوار پوسته ره (گهلی شیعیری تردا) گهوتوته ژیر کار تیگرد نی جیرو که وه لهرووی دراما شیعیری یه که وه بو نمونه له پوسته ری (لووتکه) د اشیوهی ته کیکی گیرانه وهی تاسایی زیاد له پیویست راسته و خوی هه میشر کار دهگاته سه ر لاینه هونه ری یه کی بیانی هونه و نه که لهرووی تیقاغ و تاوازه وه یان درامای شیعیری یه وه وک :

(لهنزیک ماله که یانه وه هاواریک ههستا . به پهله رابوو چرا که کی کوژاند هوه له سیله ی پنجه ره وه سه رنجی کولانی دا . ریزی گوللهی تاگردار تونیلیکی د ریژی له شهودا کرد . ماله که ی بهرام بهریشیان چرایان کوژاند هوه گه ره که به ته وای لئاو تاریکی دا نوم بوو . . تاد)

د میکه ههستم بهم شیوه - چیروک نامیزه - کرد وه له شیعره گانی ره فیک او ته نانهت هندی شیعیری که له سالانی هفتا دا بلا و کراونه ته وه به زهقی ثم د یار د هیان پیوه د یاره . یه کی که له بنچینه بنه رتهی و سه ره کی یه گانی شیعر تاوازه تیقاغ و کیشی هونه ری یه . زور جار کی شه گان تیکه لا و د هین و له می که پارچه دا نزیکه سی چوار کیش به کار دیت که همیشه بهسته - وه یان به می که شاره زایی و توانایه کی وردی دهوی به لام ته گهر یه که چاره کی کی شه که خرایه لاوه ته وای یه که سه ر جیگو بنه مای تاوازه تیقاغ که میشر لهنگ د هیت و له ته جامدا له مه دای شیعیری یه که

د وور د هکونمهوه .

د وا جار د هموی ئوموش بلیم کوزور جار تاکه وشمیک د مپته هو ی جیگه گورکی و لهق کردنی شیعریک بهگشتی بو نمونه لهو وینه به یزانه ی له پارچمی (لهکوی بتنیژم) د ایه کسه پیشکش کراوه به شهید شفین کریم (شاهو) که ماموستایهکی زمانی ئینگیزی یوووه لسه شهرهکمی - قزله د او هکو پیشمهرگیهک به دست پیاوکوزه جهلاد هگانی بهتدا شهید کراوه .

بم پنجه سرو بی نینوگانه
چهپکه گزنگی بو زامهکانت چون بچنمهوه
داستانی سوورت
له تاویرو بالای ئیواره چون بنوسمهوه
د لیشم شهختو گر تهنیویهتی
چون تهرمهکتی تیا بشارمهوه .

کیشهکان پینج برهین و لهتهک ئیقاعیکی لهسر خوی ریک و پیگدا چند وینههکی شورشاگیرانه ی به یز د ه د نه د هستمهوه بهلام د اخهکم کهلهپریدکا ئم د برهیان تی د هکویت .

له تاویرو بالای ئیواره چون بتوسمهوه
یهکسر وا ه هست د هکیت زرتهموزیک چهقی ریگات لی د هگری و تهگه رههکت د مخاتسه پیش . چاکتر وابوو د برهکه بم جوړه بووايه .

لهسر تاویر و بالای ئیواره چون بتوسمهوه
(تییینی . د وای چا و گیرانهوه به دست نووسهکدا د هرکهوت کهلهکاتی چا پدا ووشه ی "سهر" په ریوه . وانا هله ی چاپ بووه که لهژمارهکدا هله ی هله ی لم بابته ه بوون - د هسته ی نووسهران) .

شيعرهکمی (شهید جمیل رهنجبر) بهناونیشانی - زانی برسی یهکان هه پیشکشی کردووه (به - لینین - ی مهن) . شهید جمیل یهکیک بووه لهو شاعیرانه ی گوتن و کرد موهیان بهیهکوه بهستوتهموه لهسره تاي تصه نیدا ریگای خهباتی ههلهژار ووه ههر لسه پیناهشدا لهروزی ۱۸/۱۱/۱۹۸۰ و له گوندی (جهلکان) ی بناری (کیوهرش) د شهید بووه .

لم شیعرا نه د ههست و سوزی و باوهری خوی بهرامبر به (لینین) د هربریهوه زور بهمتانهوه د هلیت :

هاوری لوتکه

شمرو نیمه رهرو رووتی کورد ستانیش

لهسر گوری زیند ووتاین و

چمپکه گولی بیرهکانت

د هخینه گولدا انسی ههزار

د واجار ههلویستی خوی لهویدا نواند ووه که ریگای (مارکسیزم - لینینیزم) ریگای
چاره سه‌رکردن و وه‌دی هینانی ئامانج و خواسته‌کانی مروقی رهنجد هری کورد هو هه‌ر له
بوته‌ی شو ههلویستوه د هلیت :

ئهی ماعوستا

نانه ره‌قی گوندی سووتاو

د هه‌دینه ناو فیشه‌کدانی شورشی نوی

سه‌رمایه‌دار له‌ناو د بهین

سه‌رد هه‌کوهین . . . سه‌رد هه‌کوهین

م هیزی

مه‌رانی کورد د هه‌زوی . . .

شیعره‌کی (مامه ناله) شوربوونه‌وه‌یه به‌ناخی هه‌ستی پرولیتاریانه‌ی رهنجد هریک و
د لداره‌که‌یدا رهنجد هه‌که له کار د هه‌گه‌ریتموه‌و به‌د له شینه‌که‌ی به‌رون و گریس‌سواخ د راوه‌و
بورژواکان قیزی لی د هه‌کنه‌وه‌و بی ی په‌ست د هین به‌رامبه‌ر به‌وانیش مروقیك هه‌یه تسی ی
د هه‌گات و تونگ تونگ د هه‌گه‌ریته باوه‌شیه‌وه‌و فرمیسیکی به‌ختیاری به‌سه‌ر شانیا د هه‌ریژیست و
شه‌یش د لداره‌که‌یه‌تسی :

من رهنجد هرم

بونی له‌شی گریساویم

لووتی هه‌مووتان پر هه‌گات

بورجواکان بی ی په‌ست هه‌بن

به‌لام کاتیک د لداره‌که‌م

تونگ تونگ هه‌گریت به‌خویه‌وه

هه‌ناسی قوول هه‌له‌ه‌کیشیت . . .

ئەم شیعەرە دەرهەمی پرسیارێکمان لێ دەکاتەوە، ئایا لە ئاوەهینانی - کریکا
 ھەر بەرھەمیکی ئەدەبیدا بەرگری کردنە لەمەسەلەمی کریکاران ؟
 جاریکیان (نیروودا) کریکارانی کارگەیک کۆدەکاتەووەو شیعریان بو دەخوینیتەو - ھوا -
 نیش زور بەگەرمی یەوہ چەپەلی بولیدەدەن . لەنیروودایان پرسی . ئایا ئەو ھەموو کریکارانە
 لەشیعەرەکانت دەگەن ئەویش ووتی . نەخیر . . بەلام دەزانن بەرگریان لێ دەکەم .
 مەن دەزانم مەبەستی مامە نالە لەم شیعەرەدا لەباوەریکی دەلسوزووە ھەلقولاوہ بەرامبەر بە
 کسریکاران و رەنجدەران بەلام لەرووی ھونەری یەوہ نەیتوانیوہ وینەیکە سەرکەوتوو بداتە
 دەستەوہ چونکە مرووفیک نێ یە زەوقی لەبونی زون گریسی و ئەو بونە پر بەسی یەگانی ھەلمژیت و
 دلی پێی بکریتەوہ . . .

قورۆ چلپاوو رون و گریسو گەج و خولی نووساوە بە بەدەلی شینەوہ ئەگەر چی نیشانە
 شەرفی کارکردنە و ھەلوپەستی کریکارە بەلام ھیچ گاتی ئەوہ ناگەھینیت کە بونیان خوشە و
 بگرە کەم کردنەویشە لەزەوقی مروفانەمی کریکارو ھیلیکی نادروست لەنیوان پرولیتاریا
 بورژوازا دەکیشیت چونکە کریکاریش وەک ھەر مروفیکێ ھەستەرزێ تر حەز بەبۆنی عەترو
 گولادەکات و ئارەزووی جل و بەرگی جوان و خواردنی چەوری ھەمپو پێی خوشە لـ
 کوشکیکی دەریندا بژیت . راستی یەکەمی جیاوازی نیوان مروفیکێ بورژوا و پرولیتار لـ
 روالتی لاوەکیدان یەو بەگەوہەری بیروباوەری کریکارانەوہ بەستراوہ . مەن بەش بەحالی خوم
 گەلی شیعرو چیرۆکم کەوتوہ پێشچاوەکانیان وایان زانیوہ بەرگریان لەمەسەلەمی
 رەنجدەران کردوہ بەلام لەراستیدا ھیچ خەزەمتیکی بێ نەگەیان وون . کۆپەلی دووھەمی
 شیعەرەکە بریتی بە لە دیاری کردنی ھەلوپەستی شاعیر بەرامبەر بەژیان بەشیوہیکە گشتی
 ئەویش لەروانگەیکە فیکری و فەلسەفی سەر بەقوتابخانە دیرینەکانی فەلسەفو دوا جار خەست
 بوونەویان لای ھەندی فەیلەسووفی وەک (کانت و ھیگل) ئینجا گەشەسەندنیان لە رووی
 گۆرینی کۆمەلایەتی و کاری شۆرشگری یەوہ :

لە گەردوونی ژینی مندا
 ھەموو شتیک لەکوئایی و ئاوا بوون
 بێرکردنەوہو عەشق نەبیت .

بێرکردنەوہ بوونی سەرەخوی مروف دیاری دەکات و (عەشق) ییش ھەلوپەستە بە رامبەر
 بەو بوونە . لەم نیواندا کیشە بەگۆردا چوونی شتەکان و پەيوەندی یەگان دینە ئاراوہ بیان
 بەشیوہیکە راستەوخوتر کیشەمی زورانبازی نیوان پرولیتاریا و بورژوا . شاعیر گاتی (رقی)

له خوین مژهگان ههك مستیت بئمو پهری هوشیاری یهوه سهرنج لهم رقه پیروزه د هدا تو چهشنی کیزولهیهکی جوانی خرین تماشای د هکات چونگه بهروبومی ههستکردنه بهزوراری و چهوساند — نهوه . ثم بیرکرد نهویه بهجوریک د هکیته ههلوپستهوه جیا بوونهویان مه حالو تنانتهت به — د ریژیایی روزگار (کاتمان) یش کاری تی ناگمن .

دوا شیعر ئهوهی کاک " رهحیم عزیز " ه بفاوی — موعتهسهم . هوه . شهید موعتهسهم پیشمهگرهیهکی شیوعی بوو لهروژی ۲۴ / ۳ / ۱۹۸۰ د لهشهرهکی قزله را لهلایهن فاشیسته — کانی بهندا و چلکاوخوره گانوه لهگمل چهند پیشمهگرهیهکی تر دا شهید کراوه . سههرای ئهوهی ئازاو چاونهترس بووه ههروهها روزنامه نووس و هونهرمند یکی کارامهیش بووه . لهروژنامه هی (طریق الشعب) و (الفكر الحدید) د تاکاتی د اخستیان کاری کردووه . شیعره که بریتی به له شمش کوپلهو شاعیر ههستی خوی بهرامهر شهید بوونی موعتهسهم د هه هیریت .

وهك تهستیرهیهکی زیرین

لهبیرهوهری یهگاندا د هه رهوشیتهوه

لهباوهشی جزدا ههلسدی

لهئاسمانی قزله ریشدا ئاوا نابیت . . .

وتمان یهکیك لهبنچینه سههرهکی یهگانی شیعر کیش و ثیقاع و ئاوازه . بهلام لهشیعره که هی کاک (رهحیم) د ا ثم لایهنه بهتهواوی بزر بووه . د هیرسم ئاخو جیاوازی نیوان شیعریکی وهرگیراوو شیعریکی زمانی زگماک چی به ؟ بو نمونه ئهگهر (اوراق من ملف المهدی بن برکه) ی سعیدی یوسف و (کوردستان) ههکی م محمود د رویش بکهینه کوردی بهچی د هزانین به — زمانی کوردی نهووسراونتموه !

بیجگه لهبون و تامه کورد هواری یهکه یهکسه نهبوونی کیش و ئاواز و ثیقاعی ووشهگان د هبیته وهلامی پرسیاره کهی پیشوو . ههندیك ثم بابتهیان بهپهخشانی هونهری ناوبرد و وه بهلام راستی یهکهی نهشیعرو نهپهخشان .

وا ههست د هکم شاعیر پهلهی کردووه له بلاوکرد نهوهی بهرهمه کهی . ثم پهله کرد نهیش بهزهقی لهتیگرای شیعره که د د هه هتوویت .

ئاخ موعتهسهم

تفالوو د هم و چاوه د زیوانهی

وهك ترسنوکی توقا و

چاویان زهق بوو بوو له ترسان
 بو خوار نهوهی خوینه که شت
 قورگیان وشك بوو بوو له تیوان

لیره دا ههست بهد لسوزی یهك د هكین بهرام بهر بهمه سه له یه کی رهوا . ههست به حماسه تیگی
 گهرم د هكین د ژی چهوساند نهوه و زور اری بهلام نهوهی که جی د اڅه ههست بهوه ناگهین
 شیعریک د هخوینینهوه .
 تیپینی یه کی ترم بهرام بهر شیعره که کی کاک ره حیم نهوهیه نهوهند هی من بیزانم و ئاگاد ار
 به ههر شهریک یان کاره ساتیک له ژیانی ههر نهتهوهو حزب و ریکخراویکدا رووی د ابیت نهوهک
 له بیرنا چیتهوه بهلکه جیگای روود او هکه د هبته بهشیک له میژووی خهباتی نهو جزیه و ریکخراوه .
 ههمیشه شانازی پیوه هکری و د معاود هم د اروات و له نهه هبیات و نووسراوه کاند زیندوو د ه
 کریتهوه . گوندی قزله ریش که جیگه روود او یکی لهم جوړه یه د بهوا یه شانازی پیوه بکریت نهك
 وهکو کاک ره حیم د هلی :

ئاخ مو عته سم
 چهنده بهد و ناشیرینه له بهر چاوم
 د یه منی گوندی قزله هر
 د هلی ی هه مو د ا رو بهردی
 له بهر کاسی سهرم هه لچینراوه
 د هلی ی هه مو کوند و د الی هم د ونیا یه
 هیلانه ی لهوی کرد ووه .

له پیروودا تنیا یهك چیروک بلا و کراوتهوه نهویش (دوزهخ) هکه ی ف . نهسه سه رده
 روژیکیان که مام توفیق بهر یگای ههسه جهشنه ی روزانه یدا به رهو کیلگه که ی د هچیت له جه قی
 ریگادا لاشیه کی سهر براوی د هکویته پشتر چاو . نهویش د هشلهژی و پولیس ئاگاد ارد هکاتهوه
 بهلام له بهر نهوهی پولیس نه توانای د وزینهوهی تاوانبار هکی هه مو نه سهر براوه که یان ناسیهوه
 روود او هکیان خسته لاهو د اتیش توانی ناوچه که میشر له گورستاندا ناشتیا ن . شو تارما یی
 سهر براوه که د یته د هره وه به رهو شار د هگهریتهوهو خوی د هکاته کوشیک داو له په نجره یه که وه
 د هچیته ژوره وه و بهدار هکی د هستی سهر پوته لاکي نهو زهلامه ی تیایدا نووستوه هه پیروون
 هه پیروون د هکات و پاشر نهوهی لهو ژوره دا پارچه نووسینیک بو پولیس د نهووسی به رهو
 گوره که ی خوی د هگهریتهوهو لای را د هکشیت .

شمه بوو کورته په کی زور چری چپروکه که و حزم د هکر د بهر. همیگی تری نووسم له بهر د ستا بیت بو شهوی بتوانم رایه کی تاییه تی له باره ی چونیه تی بوچوون و ریوازو ته کیگی چپروکه کانی د یاری بکم چونکه من همیشه لئو قناعته د ام پیاو ناتوانی له نیوان یفک د وو چپروکه وه هیله گشتی یه کانی شو چپروک نووسه د یاری بکات .

پیشه کی له رووی ته کیگوه چپروک نووس سره رای شهوی که لکی له شیوه ی گیرانه وه ی ناسایی و هرگرتوه ه هروه ها له چند شونیکدا ه هولی د اوه ریواز تازه نانی هونهری چپروک نووسین به کار بهینی وهک (باک گراوند) و (فلاش باک) چونکه شو بابته انه ی هلی بژارد ووه خوی له خویدا جوړی ته کیگه که د یاری د هکات . شمه بیجگه له وه ی له رووی سایکولوژی پشه وه زیره گانه مه به سته که ی د اوته د سته وه به تاییه تی کاتی تارمایی یه که له گوره که ی د یته د هروه بهرو شار د هگرتوه وه سرو پوته لاکي (بکوژ - قاتل) ه که ی خوی د هسکینیت .

ه یله گشتی یه کان

۱- زمین چپروکه که ناوچه یه که د ای تیادانی یه به گویره ی تارمرووی پولیس په تی تواناکل جوارچیوه ی بودا د هنریت .

۲- مه بهستی سره کی د وو لایهی سلبی و نیجایی یه .

آ- سلبی : - سربرینی زه لایهی نه ناسراو که نیشانه ی زور داری یه .

ب- نیجایی : - کوشتی بکوژ که له لایه ن تارمایی یه که وه واته مافی مروف ته گهر له لایه ن د مزگا پولیس یه کانیشه وه ون بکریت و که سیک بهرگری لیوه نه کات شو او به دی ووه سایکولوژی یه که یدا د هکویتوه .

بیگومان چپروک نووس له هلسانه وه ی لاشه ی سربراو که د ا پهنای برد و ته بهر ره مزیک وهک بیهوی بلیت پاشر شهوی بکوژ که د هستی به خوینی زه لایهی بی گناه سوور د بیست د هکویته زیر کاترتیکردنی کومهلې هوی د هروونی یه وه وک (تازاری ویزدان و ترس و دل ه راوکی) که له تاگامدا زه فهری بی د همن واته :

۱- چه پسان و سر سوورمانی مام توفیق (نیشانه ی) سر هلدانی تاوانه .

۲- جیا کرد نه وه ی سره ی کوژراوه که له جهسته ی (نیشانه ی) ته شه نه کردنی د رندایه تی یه .

۳- د اپلوسینی روود او ه که له لایه ن د مزگای پولیس وه (نیشانه ی) نه بوونی د ا ه .

۴- هلسانه وه ی لاشه ی کوژراوه که (نیشانه ی) سره کوشتی هیزی خیرخوازه .

۵- نامه نووسین تارمایی یه که (نیشانه ی) میژوه .

د واجار هندی سهرنجی زمانه وانیم له باره ی چپروکه که وه هیه وهک شهوی که چی پروک -

نووسر هلیت (ههمان ریگا خوله په تیگم گرتیهه ره کپی او نه یگریتهوه بهر) یان (پرسسیار وهکو لافاو وهگیرم دهگوت) بهکارهینیانی رستهکان دهوویه بهجوریکی تربیت وهک (ههمان ریگا خوله په تیکه ی جارام گرتوه پیشر) یان (وهکو لافاو پرسسیار هیرشی بو هینام) .
تهگهر چی تم ورد ه سهرنجانه هیچ لهزخی چیروکه که تم ناگهوه بهلام مهسهله ی زمانیش بنهمایهکی زور گرتی موتوربهکردنی روود او هکانسی ناو چیروکه .

له ههمان ژماره ی پیروودا کومهل و تارو شیخرو چیروکی وهگیزاو بلاو کراوتهوه که به پیویستم نهزانی لهسهریان بنووسم ونکه له بنچینهدا بهگوردی نه نووسرا ونهتهوهو منبش لهم بهسهرکرد نهوهیهدا زیاتر مههستم بابهته کوردی بهگان بوو .

ناوزنگ / زینوی سوور

۱۲ / ۷ / ۱۹۸۱

خوشه و زوایا

هۆنډاوسی: سواره

شیعر له کوردستانی ئیراندا - ههروهک ههموو شوینهواریکی فه رههنگ و هونهر . وه ههموو بزوو تنهوهیهکی کومه لایهتی که به شیوهیهک با شترکردنی باری ژبانی ئینسان بگریتهوه - له هوری دیکتاتوریهتی شادا قهدهنگرابوو .

ههروهک ئهم شاعیره له شیعریهکی دکهدا گوتیوی " زمان ئامانه ئههرو لئو جمانه ! " . له سهرههیهکی ئاوا سسارد و سهختو له ولاتیکی وا بهر تهنگ و بی ره تاندا . شاعیرانی شورشگیری کورد به چهکی شیعره نوی بهرنگاری بیری کون بوون و " پهنجه یان له جاوی چهقان ! له شیعره نهسری سالهگانی شهستدا . شان بهشانی گه شهکردنی شیوهی نوی خهباتی نهتهوایهتی و چینهایهتی له کوردستانی ئیران . هه ره سهیهکی نوی هونهرو ئهه ههیش پێکهات که " سواره ی ئیلخانی " ۱۹۳۷ - ۱۹۷۵ یهکیکه له ناو د ارترین شاعرانی ئهم قوتابخانهیهه بوو . . .

سواره خهلهکی د ئی " قهره گوینز " بوو له ناو چهی بوکان . کوردی زانی و ئهدهب خوشهوه - یستی هه ره له مندالی یهوه له بنه ماله ی خویانهوه وهرگرت و خویندنای سهره تاییشی هه ره لهوی دا تهواو کرد . ژبانی سواره ترازیدی نا کوکی بوو له نیوان کومهلی کونی هه شایهری و نیازی نوی بورژوازی تازه پیگه شهتوی کوردستانی ئیران . سهره نجام پاش نه خوشی یه ئی سهختی سسی ساله که قاچیکی له دهستدا و بو هه میشه تهئسیری له سه ره کرد هوه روحیهی سواره داننا هه چوو هه دانیشگای حقوق .

له نههروزی سالی ۱۹۶۴دا له گه له بهشیکی زور له قوتابییانی کوردی دانیشگای تاران و گه لیک له تیکوشهرانی تری کوردستان . گیراو له زیندانداناوی به تازایهتی ده رکرد . پاش ماوهیهکی سهختی بیکاری و سه ره گردانی توانی گوشهیهکی هونهری له رادیوی کوردی تاران بهناوی " تاپۆ بومهلل " به ده سه تهوه بگری و تا شه جیگایه ی سانسوری ساواک ماوهی ده دا بهریک له نوو سراوهگانی خوی له گه له هه ندیک لیکولینهوهی ئه ده هی و تاریخی له م گوشه ییدا بلاوینگاتهوه .

سواره شیعره ی زور نین . به لام تهوهی هه مبهتی نهغده و پوخته هه بهههزن سوک و بههقیمهت و

گرانه . نەخشى بەرد هەم نەهەشت ژيانى پر بەهرەى ئەوەندە د ریزەى هەبى و لەشى بىمارى
كەببوو قەفەزى روحى سەركيشرو هەميشە ياخى بووى ، لەسەرەتای هەرەسەپىنانى شورشى
كوردستانى عىراق ، چووە ژىر گىل .

شيعرى " خەو بەردىنە " وەك گەلىك لە نووسراوە كوردى بەكەنى ئەو سەرد مە . لەناو
كۆمەلىكى خويندە هەوى شورشگىردا بەنەپىنى دەست بەدەست د گەرا . هەر بويەش بىرە لە
ئىمازۆ رەمزۆ رازى شاعىرانە كە شىوەى تايبەتى هونەرى د هورى خەفەقان د يكتاتورىيەتە .

" خەو بەردىنە " سەركەشتەى ئەو ئا و سەرجاوانەى كەبەهيوای يەكتر گرتەو بوون بەچوم ،
وهرى دەكەون و بەتەمان بگەن بەدەريا . بەلام لەرگىدا دەرگام بەدەرىك ئەچىن و هەرىك
بەلایەگا لا ئەدەن . تەنەت ئاوى وا هەبە راستەوخو د بىتە دژى خوى . د بىتە بەرد .

خەونى بەردىنە ئىبىنى . گراو رەمزى بىژوى و زولبەتەى يە لەناو خانەدانى ئاوا ، تەنى
سەرجاوەبەك تەواو شارەزايە . هەم رىگى د وزبوتەو و هەم وەرە باوهرى بەتەنە . ئەزانى
لەپىشا لەگەل جوگەو جوبارى لەبەك نەزىك ئەبى يەك بگرتەو بو بى بەچوم — بەزى بەكى
گەورە — كە گەلەكەى خۆبەتى . پاشان هەموو چومەگان پىكەو بەچنەو ناو دەرياى بەشەرىيەت .

بەسەرەتای ئەدەبى نۆى كوردى لەكوردستانى ئىراندا پىويستى بەشەرخ و لىكەنە .
و بەبەك هەبە كە تا ئىستا كەس دەستىكى واى بو د رىز نەكرد وە ، بەهيوای ئەو كە
گوفارى نووسەرى كوردستان لەژمارەكانى داهاوتویدا مەيدان و ماو بەبەكى بەكەك بى بو
ئەم شەرخ و لىكەنەو بى .

سەلا ئەدەبى موهتەدى
١٩٨١ / ٧ / ١٧

"سواره"

خهوه بهردینسه

لهچه شنی گهروری گسهو ۰۰
 کهوی دومی یه خسیری زیندانی داری
 پری سهوزه بهستهی خروشانای باری،،
 تهره ی باوهشی تا سهریاری بناری: ۰۰۰

شهپولی له گوین خویینی شرمی کچانه،،
 لهسر روممتی ماتی بووکی رها سووک
 بهتینی بتاویینی روانینی زاوا ۰۰
 گهرمتر له پرشنگی تاوی به داری

وهکو نهرمه همنگای لای بهره و ژوان ۰۰
 لهجی ژوانی زیندوو به گیانی کچی جوان
 وهکو گهرمه یای قهشهی دهستی تاراو
 لهبژوینی دهریای بلورینی بهروی،،،
 بهخوری شو به دیواری کیوا ئه دا ئاو
 لهگهل گاشه بردا، سهرئه سوئی، سهرئه سوئی،،،

کچی نور، قهتییی دهسی دیوی کیوه
 لهغهنگوسته چاری دلی خویوی کیوا،،،

- بهرەو دەر ، بهرەو شاری دەریا بهرێوه
- گەرۆوی ویشک و چاوی سپی چاوه‌کانی
- دەرۆنی روونی ئـساوه ،،،
- بەفانووسی ئەستێرە بەرچاوی روونه
- لەبەر پێـ حەریری کەوهی سیۆهه ، :
- بەپۆی مانگەشەو چەندراوه
- ئەلێی بورجی خاپوری مێژووی لەمێژین
- لەدزی هەزار خستی رۆژ و شەوانی
- دۆپەیی چپەیی پۆلی پەریانی دادا
- ئەلێی پێکەنینی کچی سەرگۆریشتهی قەدیمی ،،،
- لەئەندامی تاپوی وەکو بورمه لێلێ
- سنوری شەری دۆینی ئەورۆی بەیانی ۰۰۰ —
- پەچەیی قورسی نسیانی ئینسانی لادا
- ئەلێی دەنگی شمشالە ره‌شمالی دۆلی بریو ،،
- شەمالی دەرەیی دۆره شاری پشوووی پر لەهەتری بەهاری کچی کورد
- بەبلوێری شورش گەرۆوی زەرد و زۆلی
- لەزنوێری زیو ئازنی سایی زینگانەوهی شەو
- بەخۆر زەمزمەیی هەلبریوه
- بەئێجازی ئەنگوستی پاگی موحەمەد ،،،
- شەتی نور بەرووی مانگی عەززا ئشاوه

ترووسکھی پرووسکھی شعوی دم به هاری به هوره ۰۰۰
 له سمر تا سمانی زهوی را خوشاوه
 له همر گازو ریپازی وا گازی ئاوی ئەگاتی ۰۰
 نیازی ههزاران گهزیهی به نازی وه دی
 ئەبووژیتهوه داری چاکی به ودمی ههناسهی
 شنهی نهرمه لاوینی دم بای ئەشاتی ۰۰۰

((۰۰۰ ئەلین تاجی زمووتی دوورگی له سمر ناوه دهریا
 ههتا چاو ههترکا شهپوله، شهپوله، لهبونا ۰۰۰ لهچوونا ۰۰
 بهئا ههنگه سهره زدی بزوینی خوشی
 له بهر خۆره تاوا ئەلی ی سینگێ ژینه ئەهاژی
 ئەلی هانی نهستانه دهنگی خروشی ۰۰۰۰))

((۰۰۰ سرودی خوناوهی به هاره له گویمه
 له دلهایه بروای بهرینی به دهریا گهیشتن
 له ههر شیوه جۆباری، ههر دهشته چۆمی ۰۰
 له تاریکه تاراوگه کم دا، به سهر چور زمانێ تهریکیم
 ئیتیر خیرو خوشی له ریما ۰۰۰۰))

وه هایه که گانی به عیوا/ به هاران له لوزمه ئەبهستن به رهوشاری دهریا

بهلام داخی به جهرگنم / له گهل هه ره به ههاری
 کهدا ئە چله کن سهوزه لانی له خاکینه خهزنی گرانا
 له دلما خهم و داخی ئەو دهرده سهوزه
 که دهردی گرانی هه موو ریواری و نهوزه ! . . .

۵۵۵۵۵۵۵۵

له بهر نووری خۆرا، کهمی کویره کانی شهوارهن
 زنه ی دم به هاواری ههاری درۆزن ههزاران
 که ته سلیمی سیحرو ته لیسمی بنارن . . .
 به بی ههولی هه لدان و چارانی چاره ن
 به عیوان بگرمینئ ههوری به ههاری
 ره هابن له زیندانی بهردینی غارا ،
 که چی واکهوی و دهسته مو، دهسته لاتی
 رکهی دول و ششیون
 له بهر سامی ری ، وابه زیو و ته زیون . . .
 له گهل کوچی کردن گرینگی هه تاوی
 چه راشه ن له پیچی نزارا . . .
 هه تا بیری تالی گراوی ، به دلما گهراوه ،
 هه تا یاد ئە کم ، ئاوه . . بهو وهرمه بهردینه کاری کراوه ،
 ئە لییم ، :
 سه د مه خابن ! !

و ه ج ا خي ک و و گ ه ي ه ز ا ر ا ن ن ز ا ي ش ي ن ه ب ا ه و ي ب ه ت ا س ن
 ب و و ژ ن ه و ي ه ه س ت و ه ا ن و ه م ا س ن
 چ ل و ن ه ک م ب ي ژ و و ي گ ر ا و ا ن ن ه ب ي ن ؟
 ل ه ن ي و چ ا و ي ن ه و خ ا ن ه د ا ن ه
 ل ه ي ، چ و ن ه پ ي ت ي ب ر ا و ه ؟
 ن ه س و ز ه ي ب ل ا و ي ن ي م ي ر ي خ و ن ا و ه ي ب ه ه ا ر ي
 ن ه ت و و ک ي ب ر ا ي ر ي ب و ا ر ي
 ل ه ک ا س ي خ ه و ا ، ف ي ر ي ر ا س ا ن ي ن ا ک ه ن .
 ل م ا ن ا ، ب ه ن ا م ا ن و ب ر ي ا
 پ ه ش ي م ا ن ي ه م ر م ا ن ي ن ا ک ه ن . .
 و ه ه ا گ ي ل ه ش ي ب ه و گ ب ه ر د ي ن ه ، گ ا و ي د ر ا و ه
 ک ه خ ي ل ي ک ه ک و ر ژ ن و ح ي ل ه ي ن ه م ا و ه
 و ه ه ا ي ه : ک ه ه م ر گ ي ا ي ه ل ه و د ه ش ت ه ش ي ن
 ل ه س م ا ت ه م ي ن ا و ه س ه ر ش ي ن و س ه ر گ ه م ي ش ي ن .
 ه ه ت ا ج و گ ه ن ا و ي ب ه و ي ش ک ي ن ه ب ي ن
 ن ه ل ي ، م ي ر گ ي ر و خ س ا ر ي ک ي ژ ي ک ي ک ا ل و م ن ا ل ه
 ب ه ک و و ز ي ت م م ن ، ج ا ر ه ج و ا ن ي ک ي پ ر خ م و ش و خ ا ل ه
 ت ه ش ن د ا ر ه ج ه ر گ ي ب ر ي ن م

چ ه ن ي گ و ل ه ل ه و چ و ل ه ، ي ه خ س ي ر ي خ ا ک ن
 ب ه ر و و ي ا ، گ ه ل ا

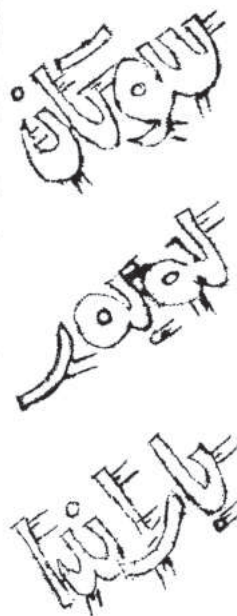
بژوین : جیگه‌یەک له‌وه‌ری باشی .هه‌بیت . سه‌وزو خوره‌م
 سه‌وه‌ره : سه‌په‌ره . حوره‌گیاهی‌کی سه‌وزی جوانه . شه‌وه‌ر
 سه‌و : تان و په‌و . شه‌تیکی چنراو کله‌د و شه‌ت په‌یک هه‌تبه‌یت . یه‌که‌میان " تان " یان
 رایهل . دووه‌میان " په‌و " یه‌که‌ زور جارێش نه‌خشه‌که‌ی په‌ی سه‌وست
 شه‌کریت .

زه‌نوێر : جیگه‌ی‌ه‌کی شه‌واری په‌ر له‌وه‌ره .
 زه‌نوێژن : نه‌خشینه‌دراوه‌ به‌ " زه‌و " .
 راخوشان : کشانێ شه‌سته‌یره
 گاز : شه‌وین . جیگا
 گاز : بانگ
 ودم : به‌ره‌که‌ت (شه‌لین فه‌لانێ که‌س ، ودم " ی په‌یه ، واته‌ به‌به‌ره‌که‌ته ، به‌ره‌که‌ته‌داره
 لاوین : شه‌وولی سه‌ره‌بی ، شه‌و " په‌ی " یه‌ی که‌نایی به‌دار . به‌ " به‌نج " ی سه‌مه‌ینه‌وه .
 هه‌تا چاو هه‌ته‌رکا : هه‌تا چاو به‌رکا
 تاراوکه‌ : جی‌ی تارا‌بوون " منفی " .
 له‌وزه‌و : به‌خور ، به‌که‌مه‌ل و به‌گور به‌هه‌لایه‌ک چه‌وون
 زنه‌ : کانی یه‌کی هه‌له‌قه‌للاه که‌ شه‌وه‌که‌ی هه‌ی سه‌ره‌چاوه‌یه‌کی سه‌ره
 گۆج کردن : گۆش کردن
 گه‌راو : یان کانی یه‌ک پاشه‌ماوه‌یه‌ک له‌ هه‌له‌قه‌لانی سه‌مه‌ینه‌ به‌ره‌ . کانی شه‌وی
 مه‌مه‌نه‌ی و شه‌مه‌لاح .

رکه‌ : قه‌فه‌س
 وه‌رم : شه‌و (به‌ هه‌وره‌م‌ه‌ی)
 رووگه‌ : قه‌یله‌ه
 به‌یژوو : زول
 له‌ه‌ی : لافاو . لاو (گورمانجی)
 مه‌یر خوناوه‌ی به‌هه‌ر : خوی یارانی به‌هه‌ر (له‌ه‌ه‌یکه‌یه‌تی فه‌له‌گه‌وری کوردی " مه‌یر
 خوناوه‌ " زور به‌کار هه‌اتوه‌ به‌و مانایه‌ی سه‌ره‌وه‌ " خه‌وی
 باران " .

نزا : سه‌وای به‌خه‌یر

- توڪ : دوعاي بهشمر . دوعا لي ڪردن
 راسان : خورايسگان . راپهرين
 گهي لهشي : جوڳهي لهشي (مفاصل)
 گاوڪرن : ليڪ بهستنهوي پارچهي شووشهي شڪاو
 ڪووز : خهتسي جووت
 چاره جوان : چاره گهنم . چاره حو . پاشماوهي د روينهي گهنم و جو . لهرابوورد وا . "جوان"
 ٿهسڪوند : بهرزياسي
 ڪهريز : ڪاريـز
 پئي ناوهستي : دهرهفتي نايه
 باڙوي : بجيته پيشهوه . لي خورين بهرهو پيشهوه
 بڙي : ژندن (وهڪ مهشڪه ژندن) .

(١)

کە لە بناڕه‌که‌ دوور گه‌وتهموه ،
دوا ئامینم له‌چیا خویناوی یه‌که‌ توند کرد
به‌هه‌نجه‌ بێ نینوکه‌ گانم ، له‌سه‌ر به‌رد و خۆلی
لوتکه‌و دامینه‌ گان

له‌سه‌ر بالای برسیتی

له‌سه‌ر ره‌گی دره‌خته‌ گان

• ناوه‌که‌تم هه‌لکۆلی

که له بناړه که د وور که و تهموه
 له نزيك دى
 گوړستانه خو له ميشى يه کم لى هه ستايه سرى
 گوړه کان هيشتا
 نالهى خوښيان لى هه لد ه سستا
 له ناو باران و زريانى شو ثيواره سامناکه دا
 وه ک چرا هه ليان ده کردم
 بهر مو تم و خو له ميشى
 روځى ميژوو يان ده بر دم

تهوه ته زمى هالوى خوښه
 وه کو سپهرى تينو پتى و مردن
 ده کشى به سر تم بهر ده لانه دا ؟
 يان تم و مژه ؟!
 ميژوو هه لد ه گرى ،
 وه کو تارمايى ،
 به دريژايى سال پيشم پى ده گرى
 له تاريخايى شو دا لانه دا .
 له ناو کو لانى تم ژيانه دا !

(۲)

رووم پێ لێم وەرزە بەردینە مەکە
 ئەم مەشخەلانە ی سەرم ناتوانم
 لێم هەلدیڕەدا
 لەقێ دارنسی یە ،
 کێلە بەردیکی تیژو ئارنی یە
 بچەقیتەناو قولایسی گیانم

(۳)

ئەم شەویش ڕەت بوو
 کەچی سوارەکان سەریان لێ نەداین ،
 یان لەسەر لوتکە دوورەکان
 ئاگرێکیان نەکرد مەو .
 دەشێ لێم شەوانەدا
 لافاوێکی ئەستوور هەستێ ،
 یان لەناکاو چوار دەورمان بگرن .
 ئیمە نەرەشمالی گەنارەکانمان کوکرد و تەو
 نە سەنگەریکی قولمان

لہناو شہودا شہلکندووه .

عمرچہند جاری

لہم کھنارہ شیدارہدا لہدایک بی

عمرلیرہش دا

لہناو گولاویک دا .۰۰ دہمیری .

باسکت بیئہ

باراکشیم و تاویک باوہشینم بکہ

بونی کفن و

بونی دیلی و

• بونی پیاوہ مومیا تانم لی دوررخہ وہ .

لہناو بولتیلی تم خاموشیہدا

وہک گورانی سووری ژیان

بماوہشی تھوینموہ

دہستم بگرہو

بہ عیمنی

• ہمیشہ دونیای بہرینموہ .

(۴)

• ہمتا .۰۰ ہہتاوی توومان لسی شہلدی

لهرووی نهبوونا . .

لهرووی ونبوونا

پۆ لهچم دهنیین

پۆ لهشهو دهنیین

پۆ لهبرین و ترس و تم دهنیین

لهناو نهالای ئهم گنارهدا

خوشهویستی تۆ لهئامیز دهنیین .

(٥)

ئهی خۆری شهموو سهدهکان !

شهموومان بنارهروانی تۆین

تا ئهو رۆژی

بهستهلهکی چوارد هورهمان د هسووتینی

وهك تهزیمی سووری میژوو

روخساری رۆژهکانمان ،

تهمهنی کوژاوهمان داد هپۆشی ..

لهناو ئهم وهرزه بهردینهدا

پهنچهرهیهکی بهرینمان

بو د هگهیتهوه

ئەوسا ئیمەیش
لەزیر سایە سوورە کەتـا
بەفرو خۆلی سەدەکان لەخۆمان دەتەکینین
سەری گۆرەکان دەگرین و
ئەتا دەمرین
• لەبەر بارانی میژوو دا رادەهەستین

ئاداری ۱۹۸۰

شهو بوو شهر پیشمه رگه به فر
به بناری شاخه وه بوون
که به فر نووست
ئه وان ورد ورد هاتته خواری
له چوار لاهه هاتته خواری .

شهو بوو له بهر دهرگی سهرا
تهنها چهند سهنگیای خویری و
دوو پیکابی زرد ئه بینرا

شهو بوو قرمه ژنی گولله
گوی کهره ک و گوره پان و
" سهرا " ی کهر کرد
بارانی گر ۰۰ به خور دای کرد

له چوار لاهه
دهست ریزو تهقه بالاهه
له ژور ره ، له کونی کونی ژور ره ،

چې هند مالیکدا
 خائینهکان ، وهکو جرجی زراو توقیو
 وهک توتولهی بهرارانی ،
 لهسرمادا لهشهل لمرزیو
 خویان لاناو ئاود هست خانهو
 ژیر زیرابدا حشار داوه
 لهچوار لاه
 د هست ریژو تغه بللوه

له " داروغا "
 پیشمهرگهکان وهک رمویهک
 — بهور — ی چاوتیز
 شارهزای کولان و گهرهک
 بست بهبستی
 دابهش بوون و نهوسا همریو .
 پهنک و عییرت
 کلگی چهند جاشیگیان بری !

له " آزان ی "
 دوو پیکابی زرد ، وهکوو عار

زەرد وەك سیمای " هیتلەرەگەیی "

شاری بەغسەدا ۰۰

قیس ۰۰ بارکردوو

چەند تەنیک تاوان هەلگرتوو

دوو یەکانەیی زامدار بوون و ،

تیژ ئەهاتن

لەناگاودا ، لەپێچینگدا

هەلۆی سووریان بو دەرپەری

لوولەیی سەرشاننی گڕ هاوێژ

دۆزەخیکی بو داخستن

تیا تۆنەوهو

فریای دا بەزین نەکووتن .

ه ه ه ه

ئەمر ئەو شەوه لەکانیسکان

پێشمرگەییەکی خەفدە ساڵ

لەبنگەدا ناویان نابوو *

— هەژاری زال —

باریکەلەر ۰۰ لەشی سووگەلە

و هەکوو ئاسک

چاوشین و هەکوو قوبەیی سامال

گەردی خەمیی لەروزی نیشتوو

وهك باخسى گوندیكى چۆل بوو
لهوشمهدا ۰۰ دهی خیراو دهی هیواش
جاریك قیت و ۰۰

همندی جاریش به کومه کوم
ته چوره پیش ۰۰

تا بگاته سمر بهنگلهی دوژمنان و

بهنارنجوک دایان بیژی .

ه ه ه ه

لهناگادا -- ههزاری زال --

کهوته ناو تلهبندی بوسهی دوژمن و ،

به ئهلقهیهك دهوری گیرا

-- ههزاری زال -- برووسکه بوو ، هاته دهست و

لهگورکه کلوره شهگان

چواری خست و ۰۰

لهدوایندا شههید کرا .

هسر ئم شهوه ،

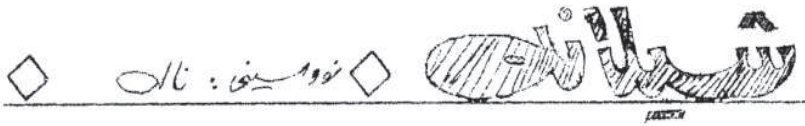
بیژنگی لاشهی بهپشتی

زیلیکوه ، لهقاچهوه ، گری درا

بهسمر بمر دو درک و دالدا

بهلیتاودا ، بهقوراودا ۰۰۰

رایان کیشا .
هه ره شه شهوه . . لهشی سووری
لهسه تهختی مهیتخانه فری درا
دوژمن ووتی :
چهتهیه که بی ناو نیشان
بی دایک و باوک
بی گهس و کسار
بو بهیانی که خۆر عهلات
بینی یان وا :
لهبه دهی مهیتخانهی عم شارهدا
کۆمهڵ . . کۆمهڵ
د هیان دایکی عبا بهسه ،
کور لهکیوان ،
رهش شه چنهوه
بمی د هنگیش پاله په ستۆر په له یانه
هاتوون ته می ، شه هه لویه ببینن و
بزنانن کوری کامیانسه ؟

همه‌ویان خمویان لی کهوت تنها شه نهمیت . کوکه یه کی کرد کهس د هنگی لیوه نه‌هات
لیغه‌که‌ی لا برد و دانیشیت : -

(ترسو و لهرزی ناویت . . شمشون به‌بام نه کاکم له مال نین) . هه‌ستایه سه‌ری بی . به‌هیواشی
له‌زوره‌که چوو ه‌هروه . دیواری مالی خویانی به‌جی هیشیت . هه‌لوپسته‌یه‌کی کرد ، سه
ئاسانی مروفت‌به‌دی ئه‌کرا ، شمش هه‌نگاو رویشیت ئاوری به‌م لاو به‌مولای خوی دا دایه‌موه .
بی‌ی هه‌لگرته‌وه هه‌تا گه‌یشته ئه‌م د یو توترکه‌گان . وه‌ستا ، به‌د هوری خوی دا خولایه‌موه .
هه‌نگاوئیک رویشیت و له‌پر سه‌ری ته‌قی به‌سه‌ری مروقیک دا . دا چله‌کی سنگی بوو به‌د هه‌ول
هه‌ناسه‌یه‌کی قولی هه‌ل کیشا .

- شه‌وتوی . . فاتیله ! وه‌پیش کویر بیت ! خه‌ریک بوو د لم بوه‌ستیت . . تو د هه‌ست بینه !
فاتیله د هستی نایه ژیر مه‌مکی چمی :-

- دا وه‌ست بیت . . دلت ته‌لی ی مریشکی سه‌ربراهه !

- ئاگرت تی به‌ر بیت جوزانم لیبه دایت . . شه‌وه چاوه‌ری کی ئه‌که‌یت !
- د به‌وایه کاکت لیبه‌بایه .

- به‌ره . . ! کاکم چوو به‌ شاری . . ئنجا شه‌و لیبه‌بایه من د سه‌ویرا بیعه ژوانی !
فاتیله وه‌کوو ئاگریک ئاوی بیاکراو کوزایه‌وه . به‌د هنگیکی توزنه‌وه ؛ -

- شه‌ی بو په‌یمانی به‌من دا !

- بایم به‌زور بردی .

پاش توزیک بی د هنگی شه‌میله چه‌پو کیکی کیشا به‌سه‌ریاو به‌د هنگیکی توزیک به‌رتره‌وه
- ها . . شه‌م بویه شه‌ی ووت ناساخم !

فاتیله د هه‌ست به‌جی گه‌ش بوه‌وه .

- د به‌اشه . . وامزانی . . .

قه‌سه‌که‌ی ته‌واو نه‌کرد . پرسیاریک خوی هه‌ینایه پیشه‌وه . -

- شه‌میله خه‌زمتان نین له‌شاری !

شه‌میله نوقه‌چیکی لی گرت و ، وتی ؛ -

— ممرسی ! .. بهخوا تو نمبیت کس بهژنی نابیت !

فاتیله زهرده خهنبیک رووی داپوشی ، پاشان بهغمباری بهوه ، وتی : —
— خوزگم بهخوت .

— بو ...

— ئیستا دهی بینیت . . ئهشمو خهوا چیته چاوم .

فاتیله ئهت وت بهرت بهستوو به قاجیهوه ، ورد ه ورد ه گهرا بهوه بهرمو مالهوه . شمیلش وهکو بهری سنگی بالداریکی نهخشین و جوان دهوای خوشویستی خوله بردی بو نساو چنارو توترکهکان .

— ۲ —

شمال لهشی مروفی گرز ئهکرد ، روومهته ناسکه ئالهکانی شمیله ، ئهوهندی تر ئال بووون . ههرکه دهرکوت ، خوله لهگهل لیدانی کوت و پیری دلی دا ههستا و باوهشی بو کرد هوه ، ئهویش وهکو خوی ، تهنها وهکو خوی ، لفاو دهستی دا چاوهکانی سهریك نساو توایهوه ، تاویك توند توند بهگتریان گوشی .

— ئاخ شمیله ! .. نازانم بوچی هیندهم خوش ئهوییت ! ؟ خوزگه وهکو کهوبار لسه باخلم دهنایت .

دوو فرمیسی کلاری لهچاوه گهورهکانی شمیله هاته خوارهوه ، که خوله خیرا ، بهزمانی بوی لستهوه . سلهمیهوه : —

— چاوم ماچ مهکه !

— بو ... ؟

— بهوووه .. بهمیک ناگمین .

خوله بهزهرده خهنبوه ، وتی : —

— باشه .. دواي زهواوند چاوانت دهخوم .

بهقهباره لهسهر زهوی و بههست و نهسته له ولاتیکی گاتی و بی ناوونیشان بوون

مهکهکانی شمیله ئهوهندی تر تورت و گرز بو بوون . خولمش وای ئهزانی دهوای باخلی شمیله نمبیت ههوا له دنیا دا نهماوه .

— ملوانکه کهت بهدل بوو .. ! ؟

— شیلانه !

— شیلانه جوانه شمیله ! ؟

— ۵۲ —

- وهکوو دلی تو وایه .
- دلی منت خوش شهویت ؟
- دلت لهناو دلمایه .
- بهقوریانی دلت بم شمیله .
- شمیله وهکوو مامزهیکه سرك لهناو قولی خوله هاته د هرهوه . -
- ههسته درنگه !
- چی شهیت با بییت .
- همووی مانگیکان ماوه . . بام بزانت ژویان د هیتهوه
- تاویکی ترلام دانیشه .
- شمیله بمو بهر کانیهکوه بهرامبر بهخوله دانیشته . پهنجهی خسته سهر چاوی : -
- چاوی منت خوش د هویت ! ؟
- بیخوم !
- ههز د هکیت بهیهک بگمین ؟
- خوله بهی شهوی وهلام بداتهوه ، همناسیهکی گهرمی ههلکیشا . شهویش بهد هم روشتنهوه ،
- بی، وت : -
- لهمنالیکه لاسار شهجیت . . هیچ نهسیحته وهر تاگریته .
- مانگ، کانیهکهی بهجی هیشته و شمیله بهناو توترک و چنارهکان دا سهرکهوتهوه . خولشه
- بهسهر هموو گهلا رهجاننهکاندا چوووهوو ماچی شهکردن .

- ۳ -

- بیست و چوار کاروان کوژه ناسمانی دی یان گرت . د میان لهیالی پشت مالان نیشتنهوه ،
- دهی ترگردی راست وجهی گرت ، چارهکهی تریان د هشتی بهرمالانیان تفتی .
- سهربازهگان جاشیان پیش خویان د ابوو ، لولهی تفنگهکانیان ناراستهی سهر سنگی تاوایی
- کرد : -
- وهرنه د هرهوه !
- ژنیش ! ؟
- ژنیش وهرنه د هرهوه !
- منالیش ! ؟

- منالیش . . . ورنه د هر ووه !
- هیند هی بی نه چوو هه موو تاوایی یان کوکره ووه . هه فسره که هاواری کر
— گر له خانوه کان بهرید هن !
- تاوایی بوو بهمچند شاپلیته میکی گوره . زنان کردیان به قیژه قیژو گریان . پیاوه کان
کهوتنه مقومقو . له مهلا یانهوه ژند : —
- مهلا . . . د هرو . . . قورخانه که بهره بهره و پیبیریان .
مهلا هت وت کهوت کرد ووه ، هدر پیسته کهی مابوهوه : —
- تهلین سوودی نی به .
— هیچ نه بیت باشته کانمان د هر بهینین .
مهلا ساکا بوو ، له دلی خویدا هه یوت :
- (هه مکوژن)
رووی ته کرده هدر لایهک
— کوره مهلا .
مهلا کهوته لیو کروشتن .
- (توبلی ی ریز له کتییی خواش نه گرن)
د هستی کرد به باخه لیا ، قورخانه یکی هه ستوری د رهینا ، دوو ههنگاو چوه پیشهوه : —
- (خو پیغمبر عه ره ب بوو)
وه کوو شه فشهقه هه لهرزی .
- (نامکوژن . . . نا . . . هه ی . . . غیرهت سهگ بتخوات)
ههتا گه شته بهرد می هه فسره که د و سئ سهر سعی د ا .
— گوره م بیکه به خاتری هه قورخانه .
- هه فسره که بهی ههوی د منگی لیوه بیت ، بهد هو جاویکی مونهوه تشیه کهی لی وهرگرت ،
د هستی له پستی ملی مهلا توند کرد له پیش خویوه بردی ، قورخانه کهی فری دایه ناو
تاگره کهوهو پالیکی نا بهمه لاره . مهلا نیوهی کهوته تاگره کهوه نیوه کهی تری فریای کهوت و
پاشه و پاش گه رایهوه . هه فسره که عیشاره تیکی بو سهر یازهان کرد . . به شق برد بیان
میزه ره کهی کهوته ملیوه ، پستی لهزهوی چهقی ، سهری بهرز کرد ووه بو تا سمان . —
— ههوه له کوی ! ؟ . . له کوی !
- هه ستایهوه سهری پستی وکوو نیشانهی پرسیار جهابوهوه . پیره زنی که بهد هم سنگ کوتانهوه ،

د مڭی بهرز کرد بووه .-

- سی ساله مریشک ئەکەین بە گەرووی مەلاردا کەلکی پوشیکی نەگرت . هەزار ساله نوێژ ئەکەین قورئانەکشیان سوتاند .

مەلاردا کولەکی دی بوو ، وەکو خانوویی کون و رزیو تلیسایهوهو کەوتە سەر زهوی . ئەوهی بەههوش نەئەمبێنا بەراستی رووی دا . پیاویکی بەسالاجوولی گەرم بوو ، دەستی دایه تیلاپک :-

- هەهێ کافرێ لەگافر بوو !

ئەفسەرەکه سەری جولاند هوه ، سەریازەکان پەنجەیان توند کرد ، مام هومەر لەشی سارد بووه ، شەمیلە زیرکاندی :-

- بابە گیان ! . . ئەهێ هاوار باوکمیان کوشت .

دایکی شەمیلە دەستی پێ کرد لە خرکه بەرد ، قوولی بەرز کرد هوه بو ئاسمان بەلام کاتیئک سەریازەکان پەنجەیان توند کرد هوه ، بەردەکان بەسەر شانیا هااتنە خوار هوه .

دو کەلی فیشەکی سی یەم شوینی بەدو کەلی فیشەکی دوووم و دوووم بەیەکم چول ئەکرد کەلو لەهێ تەفەنگەکان گەرم بوون لەشی مام هومەر و شەمیلەو دایکی شەمیلە سارد بوونەوه .

ئەفسەرەکه ئەوهی لەسەری خوی و رژیمةکی دا بوو خستیه سەر زهوی . تاویک بەدیار لەشە خویناوی یەگانهوه وەستا ، ئنجا نەراندی :-

- ئەمە باشترین دانیه بو ئیوه . . بەزەیی دوژمنی ئیممیه . ئەبیت بتوانن مال بسوتین ، پیریش بکوژن . ژنیش بکوژن . . منالیش بکوژن . . هەر ئەم مانانن گەوره ئەبن و گوللەمان پیوه ئەبن ، هەر ئەمانن یاخی بووهکان بەخێو ئەکن ، ئەمانە ئەمین ئەمان لەبەر سا ئەمرن . پێویستە لەبەهوه بنجە بریان بکەین ، ئەمانە بەهملە لەسەر جیهان دروست کراون ، پێویستە ئەمین ! .

مردن و بی دەسلاتی ، ژیر دەستی و داگیرکردن ، بووون بە پوێشمینیکی دژوار ئەو ناوهیان دا پووشی بوو . بونی خوینی لەشەگانیئش هەمان رەنگیان گرت بوو .

پاشان رووی کردە خەلکی و وتی :-

- کێی تر حمز لەمردن ئەگات ! ؟

لەوه ئەچوو زمانیان گرتیئت بەدەستیان هوه . کەس . . هەر کەس د مڭی لیوه نەهات .

هەتا گەشتنە بەردەمی فروکەکان ، دەستی سەریازەکان پێ بوو لەفۆزی کێژولان ، نوکسی قەمەگان خویناوی و شانی پیاوهکان قوراوی بوون .

کاروان کوزه‌گان دستیان کرد موه به‌ئیش کردن . پیش‌ئوهی پهروان‌ه‌گانیان له‌ئاسماندا
بتوتیهوه ، ئه‌فسره‌که دستی داکرت ، له‌زیر دستیا ، گانه‌گان ته‌قینهوه چنارو توترکه -
گانیش‌سووتان .

- ۴ -

ئه‌موند میان نه‌ماوو بگه‌نه ئه‌و شوینه‌ی که‌پشویان لی ئه‌دا ، بویده ئامانجی گه‌شتن -
دانیشتن و چالی نان پی پی هه‌لگرتن ، له‌بن داریگدا دانیشتن ، ئاگریان کرد مو
خوله پشته‌ئیه‌کی له‌د مسکی قوریه‌که دهره‌ئینا ، به‌ره‌و رووی گانه‌که چوو .
گانه‌که ویران کرابوو ، نه‌به‌رد ه‌رنگاو ه‌رنگه‌گانی ناوی و نه‌تاویره‌گانی دهوری له‌شوینه‌ی
خویان مابوون ، ئاو وکو خوینیکی سی له‌جه‌ند لایه‌کی تره‌وه ئه‌هاته دهره‌وه . له‌چاویک
ئه‌چوو په‌نجدا کرا بیت به‌ناویا . به‌هه‌ردوو دست که‌وته چال کردن و دهره‌ئینی
زه‌وییه‌که ، بو ئه‌وه‌ی جیگای قوریه‌که‌ی تیا بگاتوه . ئاوه‌که‌ی لیل کرد به‌دیارییه‌وه دانیشتن
هه‌تا رون بووه‌وه . که‌تریه‌که‌ی هه‌لگرت ویستی بیگات به‌چاله‌که‌دا . مورویه‌کی سوور له‌بن
ئاوه‌که‌وه خوی بو کرد موه ، وینه‌که‌ی به‌چاویا تی به‌ری و له‌ناو جه‌رگیا بوو به‌پشکو کسه‌ی له
هه‌ناوی هه‌ستان .

بیره‌وه‌ری دستی دایه ژیربانی و گه‌رانیه‌وه بو روزانیک سی هه‌نگاوی مابوو بگات به‌شمیله ،
ئه‌وت ماسی ئه‌گریت ، وا به‌توندی دستی کرد به‌ناو ئاوه‌که‌دا ، مشتیک خول و ورده
به‌ردی دهره‌ئینا ، دلی که‌وته لیدان :-

(توبلی شیلا نه‌بیت . . . ئه‌و بوو یان چاوم رشکو پیشکه‌ی کرد !) به‌هه‌یوایشی مشتیی
له‌سنگی جیا کرد موه . په‌نجه‌گان ئه‌کرد موه و خول و زیخ له‌د دستی ئه‌که‌وته خواره‌وه .
- ئه‌وتتا . . ئه‌وه ! . . ئه‌وه !

هه‌ستایه سه‌ر پی ، هه‌تا تینی تیا بوو رای کرد :-

هه‌موویان به‌د هه‌نگیه‌وه هاتن . ئه‌ویش که‌چاوی به‌ران که‌وت له‌سه‌ربانی رابورد موه که‌وت-
مه‌وه شه‌ی ئه‌مروه ، رووه‌گان له‌به‌رچاوی تاریک بوون ، ئه‌جا که‌وته سه‌ر زه‌وی .
هه‌شتا هوش خوی نه‌هاتیه‌وه فه‌رماند هه‌کیان ، وتی :-

- که‌س سه‌ر نه‌گاته سه‌ری !

پاشر ماومیه‌ک چاوی کرد موهو به‌ی دهنگی دانیشتن . فه‌رماند هه‌کیان له‌سه‌ر خو روی تی کرڤ
- ئه‌بیت هه‌ول به‌د میت خوت له‌خه‌مه‌گانت گه‌وره تر بیت !

- ۵۹ -

— وهرنه ژوورهوه !

— تهروين . . بوسه نی یه !؟

— نه . . نه . . ئاسمان پاکه ! .

لهسهری دوو کولانهوه لولهی تفنگهکانیان دهرهینا ، نهوندهی پی نهچوو دوو پیکاب
سیخور سهرکهوتن ، فرماندهکه (ئار . بی . جی) یهکهی خسته سهر نهرهی شانی پینابی
یهکم لهگهل فهرهولهکهدا جوت بوو ، پهنجهی لی کیشا . توپلیک گرو ئاسن لهلولهکسه .
یهوه هاته دهرهوهولناو ماشینهکهدا تهقیهوه . تهقه دامهزرا خوله هیرشی برده سهریان .
دهستی لهتفنگی کوژراویک گیر بوو بهد هم تهقه کرد نهوه گهراپهوه بو دواوه . لهپر چوار گولله
بوون به چوار قورسایسی و چوکیان پی دادا . دوو پیشمهرگه چونه ژیر بالی ، نزیکه
بیست ههنگاو بردیان . پاشان پی ی وتن :-

— بهجیم بهیلن . . من تهواو . . مهخزنهکانیشم لی یکنهوه . . نارنجوکیکم بهسه !
بادوای مردنم ههر لهسهرم ههلهپهرن . لهپهنا دیواریک دایان نا . ئههجارهیان ، به
هیواشی ، ئهتوت کوتریکی پی بال ئهگریت دهستی کرد بهچالیکی قولتردا ، شیلانهوه
ئاویکی گهرم و سووری دهرهینا .

چاوی بریه لهپی دهستی :-

(— ملوانکهکته بهدل بوو ؟

— شیلانه !

— شیلانه چوانه شهمیله !

— وهکوو دلی تووايه .

— دلی منته خوش ئهوی ؟

— دلت لهناو دلامابه .

— بهقوریانی دلت بم شهمیله !)

وتاف و دهنگی دلیری هاوریکانی زهرده خهنهیان ئههه بهرووی دا . مردن نهوند ههگرنگ
نهوو بدلاپهوه . چونکه ههوو ئاواتهکانی خوی ، لهپیشهوه رهوانه کرد بوو ، نهوهی له
کیسی نهچوو برسیتی و ریگا روشن و کوشتنیکی تر بوو .

— بژی مروفا !

— بژی سهربهستی !

— بهری جاش .

خوین چوراوگی ٹہہست و نہنگی ہاوریگانی وردہ وردہ دور ٹہکوتہوہ .
(- چاوم ماچ مکہ !

- بو ؟

- بہووہ . . . بہیک ناگہین) .

دہنگہ نہنگی سیخورہگان نزیك بوہوہ . پیش ٹہ وہی لہسہر لاشہگی ہل پہرن و بہشہقا
مہکاندا رای بکیشن ، سہری کھوتہ سہر قولی ، ویستی دہستی لہ چاوی نزیك بکاتہوہ
نہی توانی ، ناوچہوانی گرز بوہو ، رہنگی شیلانہکہ لہناو رہنگی خوینہگہا توایہوہ ، لہپی
دہستی بوہو مہزاری خہونہگانی ، دوا چرکہی دلی تیا ناشت .

خولہش ہیزی ٹہکرہ شارہگی گورہپانیکی سہوز بیت ، دہستی شہیلہی تیا بگریٹ وپیر
بہہموو دلی وکو منال پی بکنیت . خولہش ٹاشمانی ولاتہگی شینہ . بہلام فروکھی
فاشیستہگان ناپہلیت . بالدارہگان تیا بفرن .

منیش ٹہزانم باوہش بکھم بہ خوشہویستہکمد ا ، بہلام جہندرمہگان شانم ٹہگرن .
نیشتمانہگی خولہش داری لی ٹہرویت ، بہلام سویای خوین ریژہگان بہنہماہی ٹہی سوتینن .
خولہش وکو تو بہشروالیك وکراسیکوہ ٹہسورایہوہ بہلام د اگیر کهران تہفنگیک و ہہشست
مخزن و قہمہیک و مہتارہیکیان دایہ دہستی .

دہرگای مالہگان کھوتنہ سہر پشت ، خانوہگان گہرم بوون : -

- قوتابخانہی چہوسانہوہ

بیری کونی . . . توانہوہ

ہیزو بازوی . . . ترسنوکی

پوگایہوہ . . . نہوی چوکی

مہفرہزکہ وکو خوین کاربونی خمی خولہیان ہل گرتو بہد ہماری کولانہگاندا گہرانہوہ ،
بہگوہزہدا بہرہو سیہگانی چیاگان سہرکھوتن .

شوین پی ہصوت مروقیان لہسہر بہفرہکہ بہجی ہہشت .

توزہلہ

① گۆترهگان

دوو بیچوه کۆتره کیویله نهمیلانه ، لههیلانهکیان هاتبوونه دهری و بهدم چاوهروانی گهرانهوی دایک و باوکیان ، کهد میک بوو بو خوراک هینان چوووون ، کهوتبوونه جیکهجیک لهوکاتهدا ، خاوهنی پهله گهنمهکی تهنیشتیان هات . لهنزیک ئهوانهوه لهدامینی جهگهله خورهکهوه داهولیکی چهقاند .

بیچوهگان ، کهتمهیان ، دی ترسان ، بهپهله خویان بو ناو هیلانهکیان کۆتاو تهواو خویان مت کرد و جووکهکیان لهخویان بری .

جووتیارهکش ، توزی بهناو گهنمهکهدا سورا بهوه . . ههندی بزاری کرد و لهداوایشدا باوهشیک گیای دوروی . . بهسواری گوی ریزهکهی بهرهو مال گهرا بهوه .

کهکۆترهگان گهرانهوه ، ههر لهدوورهوه داهولهکیان بهدی کرد . وایان زانی . ئهمه زهلامیکه خوی لهگرتنی ئهوان خوش کردوه . بویه ترس ، بالی شهتک دان و دلهکۆتسی دای گرتن . ویستیان بگهرینهوه . چهندی کردیان نهیان توانی . چونکه خوشهویستی بیچوهگانیان ، لهترسی داهولهکهو بهرهو دواوه گهرانهوه ، زور بههیز تر بوو .

چهند جاریک بهبهززی بهوه ، بهتیژی و بهترسیکی زورهوه ، بهسهر پهله گهنم و داهولهکهدا سورانهوه . بهجووته چاویان بو بیچوهگانیان دهگیرا . بهلام دیار بوو ، ترسی داهولهکه ، تهواو لههیلانهکیان دا ، نوقی کردبوون

ئاگر بهریوه جهرگیان . پهروشی بیچوهگانیان ، وهک جههجر ، دلی کیره دهکردن . چهند جاریکی تر ، نهوی ترو لهسهرخوتر سورانهوه . سهرنجیان دا ، داهولهکش جوولسی لیوه نایی . . کهوتنه گومانهوه . . زهلامه یان نا . . غیرهت لهدهمارهگانیا نا جـوولا . دایکانهکیان ، گوری بهستوهو ههلی کوتایه سهرداهوله بی گیانهکه . . باوگانهکش بهه داویدا . . بهلام داهولهکه ، چون جووتیارهکه چهقاند بووی ، ههروا . رهقو تهق مایهوهو ، نقی لیوه نههات .

کهبیچوهگان ئهمهیان دی ، لهخوشیان شاگهشکه بوون . لههیلانهکیان هاتنه دهری و بهدم جووکه جووت و بال راوهشاندهوه رووهو دایک و باوکیان کهوتنه قونه قون .

هەر هه‌موویان ، له‌ه‌وری دا‌ه‌وله‌که‌ گ‌ر‌گ‌ر بوونه‌وه‌و له‌خوشیا‌نا‌ که‌وتنه‌ سه‌ما
سه‌مای به‌یه‌گ‌تری شه‌اد بوونه‌وه . . سه‌مای شه‌وه‌ی که‌بویان دا‌ه‌رگ‌ه‌وت ، شه‌وشته‌ی که‌لی‌ی دا‌ه‌تر-
سان و به‌د‌وژمنی‌کی سه‌رسه‌ختیان دا‌ه‌زانسی ، له‌گ‌ومله‌ی په‌روی شه‌رو ه‌ور به‌ولا‌وه‌ ه‌یچ-
تر نه‌بوو . . .

بناوه‌روان بن

له‌بلا‌و‌ک‌را‌وه‌گ‌انی به‌گی‌تی‌ی نووس‌ه‌رانی ک‌ورد‌سه‌ستان

بهم‌زوانه‌ شه‌م‌گ‌تی‌ب‌و‌ نامی‌ل‌گ‌انه‌ بلا‌و‌ه‌کرینه‌ه‌ : -

۱- رووباریکی‌خویناوی

گ‌ومله‌ شه‌ع‌ری شه‌ه‌ید جه‌میل ره‌ب‌ه‌ر

۲- ۴۴ سه‌له‌ له‌خه‌وو به‌ید‌اریدا

نووسینی : شه‌دی به‌ر‌نی

ره‌فیق ساب‌یر کرد‌وو‌یه‌ به‌ ک‌ورد‌ی

۳- دیوانه‌ شه‌ع‌ری شه‌ه‌ید مه‌لا‌عه‌لی

گ‌ومله‌ شه‌ و‌ن‌را‌وه‌یه‌که‌ له‌ژو‌وری شه‌عه‌دی ق‌ه‌سه‌با‌خ‌انه‌گ‌ه‌ی

موس‌له‌دا نووس‌ه‌را‌وه‌

۴- به‌که‌مین‌ماموس‌تا

نووسینی : شه‌نگ‌یز ئای‌مه‌ات‌وف

مه‌سه‌فا‌عه‌ف‌وو‌ر کرد‌وو‌یه‌ به‌گ‌ورد‌ی

پښتانه د پښتانه جگړه

سپاره ، له قوتابخانه ده گرايووه . چاوه شينه بچكوله گاني ، باراني فرميسكيان لي -
 د مياړي . هه ركه د هر گاي حموشه ي كرد هوو چاوي به دا يكي كهوت . د هنگي لي هه لمبري و
 قايم تر كهوته گريان . دا يكي بهر مو پيري هات و باوه شي پيدا كرد . بطلجكي كراسه ره شه
 سارده گهي ، كهوته سرينه وه ي جاوه سور هه لگه راوه گاني سپاره مو به هه لچوونيكې پر لسه
 سوزوه ووتې :-

- سپاره گيان . . بو د ه گريت ؟ چي بووه . . ؟ كې لي لي داوي ؟

سپاره كهوته هه لگه ويني چاوه گاني و به قورگيكې پر له هه نسكه وه ، كهوته قسه :

+ بچو خاك نمازكه بينه . بابروين باوكم د هر يني نه وه . . دا يكي ورك تاگر بنې ي بطله شي وه
 راجله كي . . ته گه له بهر سپاره نه بووايه ، رهنه شه وپير باراني فرميسكي بياراندايه . .
 به لام هه رچوني بوو داني به خويدا گرت و كهوته وه پرسيار كردن !

- بو كوره شيرينه كم . چي روويداوه . . ؟ !

سپاره به د م هه نسك هه لدا نه وه ، وه لامې دايموه :

+ تاخر ، كوري قاله جاشي سه گياب بي ووتم . . تو باوكت ني يه . . باوكت ، تو بيوه . .
 دا يكي توند تر ، سپاره ي به سنگي خويزه نووساند و د هسه پر له مپه رگاني ، به سفريدا
 هيناو به هميني وه ، ووتې :

- نا بهر خوله كم ، مگري . . شو به چكه سه يه ي ، باوك گوربه گوره ، بابوخوي هه ر بوهرې .
 شم جوينه ي دا يكي ، د لي سپاره ي تاود او توزي هيووري كرد هوه ، تنجا كهوته هه
 پرسيار كردن :

+ دا يه گيان . باشه باوكم چي لي هات ؟

- باوكت ، شه هيد بوو . . .

+ بو دا يه گيان ، باوكم يو شه هيد بوو ؟ !

- چونكه پيشمه رگه بوو . . .

+ باشه دا يه گيان ، باوكم ، ته گه پيشمه رگه نه بووايه ، هه ر شه هيد د بوو . . ؟

- رهنه شه هيد نه بووايه .

+ نه ي كهواته بو بوو به پيشمه رگه !

— روله گیان ، چونکه گله کمان د چهوسینریتهوهو نیشتمان کمان زموت کراوه . . جا بوئوهوی
 گهل و نیشتمان کمان ، رزگاری بی . باوکیشته گهل هه زاران خهلکی کهدا بوون به پیشمه رگه . .
 + ئی باشه . . دا . .

دایکی تالی پرسیاره کی لی قرتاند ونهی هیشت چی دی د ریژه به پرسیاره گانی بدا . بو
 ئهوهی لهوه زیاتر بزم پرسیارانه برینه گانی نه کولینهوه . بویه بهد هنگیکی پر لهسوز و خوشهویستیوه
 ووتی : ئوه . کوره ئهوه چیته . د بهس ئهوه پرسیاره زورانم لی بکه . ههسته دم و چاوت
 بشو ، با نانه کمان بخوین درنگه . . .

ئم قسانه ، گهرچی رهفیش نه بوون ، بهلام سپارد هیان خستهوه گریان و کهوته رنینهوهوی
 قزه زهره خاوه کی . . دایکی کهزانی ، ئم قسانه سپارد هیان تازار داوه . . بویه خیرا
 پهشیمان بو وهو باوهشی پیدا کرد هوهو . . دوو سئی ماچی گهرمی له کولمه ناسکه گانی کرد و
 لهسره خو ، کهوتهوه قسه : —

— سپارده گیان ، کوریه شیرینه کم ، له بهرت مرم . . مه گری ، مه گری و چیتر دم تهنگ مهکه . .
 بابه خیر گهوره بیت ، ئهوسا ، هه موو شتیک د مزانیت . .

د یار بوو ئم قسانه دلی سپارد هیان فینک کرد هوه . . بویه بزهییک کهوته سهر لیوه ئاله گانی
 چاوه نقومی فرمیسکه گانی ههلبری و پر به گهروه بچکولانه کی ووتی : —

+ د هتو خوا دایه گیان . . به قوریانت بم ، با زوو گهوره بم ، همتا هه موو شتیک بزانتم و
 وهک باوکیشم بزم به پیشمه رگه .

قوتابخانه کهمان

چا به سه راهات

نوو تینی :
گلگه باسد

لهبیرم دی ، تازه فیری گروگالی ژیان ببووم ، به دم هموو ووشهیهکی سه زاران بی -
دهکنیم ، خزمان لهبهه شهوی تاغانی دایک و باوک بووم ، زوریان خوش نویستم ، هموو
شهوی تا دهنگ کلاوکلوانی یان لهگل دهکردم . .

شهو روزانم چون لهبیر دهچی ، کیژولهی دی دهسته خوشکهگانی دایم . لهناو خویان
ههلبهز ههلبهزانی یان پی دهکردم ، خوزگی خوشی و گوره بوونیان بو دهخواستم .
دایکه گولهکم هموو روژی ، لهگل زهدهی هموو بهیانی ، لهشیرین خهوی دهپهرا
ندم ، وهک مهلوتکی کاروان له کولی خوی دهکردم ، بهره رهزو پهریزه بچکولانهکمانی
دهبدم ، لهویتر لهسیهیری داریک دا ، لهپهناو گیشههیک بدتمنیا بهجی دههیشتم ، تا
بهه بهری قرجهی نیوهرو دایم بولام نه دههاتوه ، به دیمهنی جوان و رهنگینهگانی شاخ و
دول و سروشتی ئاقارهکمان راهاتبووم .

ئیواران کهبهرو مال دهگهراینهوه ، بهسواری جههسوور ، بههههیزی باوکمهوه بووم ، سه
دهم ریگاوه قسهی خوش خوشی بو دهگیرامهوه ، تا روزیکیان لهکوتایی بهرههم کوکردنهوه دا
بوو ، باوکم بهگویی دا چریاندم .

— روله شیرینهکم ، دهزانی لهم روزاندا لهدی بهکمان قوتابخانه دروست دهکین ، شهو
قوتابخانهی چهندان ساله ههولی کرد نهوهی دهههین . ئیتیر توش قوتایی بهکی شه قوتا -
بخانهیه دههیت . . دهی لهمهو دا بخوینی ، بو شهوی وهک خوم گولوارو جهوساوهی بهر
نهخویندهواری نهی ، لهشیوهی مامهت ، کولکه مهلهیکی پاره بهرستت لی دهه نهچی .
" شهو دهه مهو تمهنی گهیشتبوهه جهوت سالان . چهند مانگیک دواي شه قسهیهی
باوکی ، لهگل مند الهگانی تری دی بهکه ، لهگل باوکهگانیان خانووی قوتابخانهکمیاز
دروست کرد . . .

تازه بهههتای پایز بوو ، ئیوارهیهکیان لهسهههانی مزگوت بانگیان راهیشت ، شهی
خهکینه ، رهجهتی خواتان لی بی ، پاشنان خواردنی ئیواره ، لهمزگوت کوینهوه

سواره له گهل باوكم بو مزگوت چووم ، لهتهنیش باوكموه دانیشتووم . بهدم چا و گیرانهوه
 دیم کابرایهکی سهرکوت و جوان و ریک ، پاک ، خازین لهناوندی خزمانی دی چوار منشقی
 لی دانیشتوو ، بهدم همهموو بهکیکهوه پی لهکنی ، ناو ناوه یهک دوو قسهی بههیمینی لهکرد .
 دواویی گوی له گفتوگی خهلهکنه رادهگرت . ههر بهسیر کردنی ئهم پیاوه نه دیتهوه خهریک
 بووم ، خهوم لهبیر چوو بووهوه ، ههتا ئهو گاتهی باوكم لهستی گرتم و بههرو مال گهراینهوه ههر
 سهیری ماموستام لهکرد . .

لهریگادا باوكم بوی دوزباره کرد موه که لهبهیانی یهوه لهست بهخویندن لهکم . بهراستی
 ئهوند هی تر شاهان بووم . لهخوتیان خوم لههستی باوكم راپسگاند و بهفاردان بهپیشر
 باوكم کهوتم ، هممو ئهو قسانهی لهبیرم بوون ، درشت و وردانه و داره خوشهویستهکهم
 گیرایهوه . .

بهیانی بوو ، هممو مندالان ، لهقوتابخانه لهقور لهزوست کراوکهمان داگرد بووینهوه ،
 همموومان بیست و یهک مندال بووین ، کچ و کور تیکهلاو بوو . قوتابخانهکه تهنا لهسه دوو
 زوور پیک هاتبوو ، زووره گهروه کهیان که تمختهیهکی رهشی گهروهی لی ههلواسرابوو ، زووری ئیمه
 قوتابی بوو . دوو کولانکو چوار لههقهی گهروه گهروهی تیدا کرابوو . بهتوپهله قورو خشت
 چهند ریزه دیواری نزم بو دانیشتن بهدوای بهکتری یهوه قیت کرابوونهوه .

وانه یهکمی خویندنمان ئهوه بوو ، ماموستاکمان یهک لهدوای یهک ، ناوی همموومانسی
 نووسی و سهر لهنوی ناوهگانی خویندوه . ههند کمان لهسه هتادا به (ئا) ، دواویی
 به (بهلی) وهلامان دایهوه .

چهند مانگیک لههوه ، دی بهکمان خهریک بوو . خویند هواری تیدا بلاوبیتهوه ، بهتایهتی
 ئیمه زاروک زورمان پی خوش بوو . بهدم خویندن و هاتووچوی روزانهی قوتابخانهکهمان
 راهاتبووین . روزانه تانیوهو خهریکی خویندن و وانه لهبهرکردن بووین . ماموستاکهمان
 پیاویکی زور قسه خوش و لهم بهپیکهنین بوو ، ههرگیز ئازاری هیچ مندالیکی نه دهدا . به
 یهک چاو ، بهیهک زمان لهگهل همموومان خوی ماندوو لهکرد . جار جاره چیروکیکی خوش و زیانی
 کورد هواری بو دهگیرایهوه . لهپهلی یی لهمنگ لههوه . چی تر قسهی نه لهکرد . بههسهپایی
 لهزوورهکه لههه چوو . بهتهنیا لهبهرم قوتابخانه لههکوته پیاسه کرد نهوه .

سهینهکیان بهمی ئهوهی هیچ شتیکمان بیستی . همموومان وک روزانی چوو ، بههرو
 قوتابخانه بهری کهوتم ، که گهیشتمه بهردم پولهکمان ، دیم قوتابی یهگان همموویان لهبهر کرد .
 کوبوونهتهوه . لههگای پولهکمان و زوورهکی ماموستا بهد اخراوی مابوونهوه . ماموستاکهمان

له شار نهگهرايووه . ههموو د ههمان بوو به تلهى تهقيو . بى مان سهير بوو ، چونكه ماموستا هيچ روزيك دوا نهكوتبوو . ههرچونيك بوو ، تانيوهو بهدم يارى كردنهوه ، چاوه روانى ماموستامان كرد . بهلام ئهو روزهو روزانى ديكش ماموستامان نهديتهوه ، جار يكي تر ماموستاكمان نهگهرايووه . .

تا ئهو روزهى پياويكى گوندى لشارهاتهوه ، د هنگ و باسى گيرانى بى سهرو شوينسى ماموستاكمانى بهناو دى يهكدا بلاوكردهوه . . لهناو خهلكى دى دا و اباو بوو ، ئهه ماموستايه سهريچى فهرمى ميري كردووه . لهقوتابخانهى دى يهكمان دا ، تهنيا وانى كانى بهزمانى كوردى گوتوتوهوه . بهيانى يان سهرووى (پهلكه زيرينهى بو جوانى كوردستان) و (نازادى خواين) و (ئهى رهقيب) و (شههيدان) ي بهمند الان خويندو تهوه . يهكهم جار بوو ، دى يهكمان رووداوى لهم جوهره بىنى ، خهم و پهزاره يهكى هيچگار زورى لهدى خهلكهكدا د روست كرد بوو . بهلام شهوش زورى نهبرد و هيشتا زون بوونى ماموستاكه مان لهپيش چاوى ئيمى مندال دا رهش نهبووهوه . سهينه يهكيان له روزانى زستاندا ، دايكم بهپهله پرووسكى لهخوى شيرين راى پهراى

— ممو گيان . . ممو روله شيرينهكم ، زووكه لهخمو رابه ، دنيا خراپ بووه . زووكه دى يهكمان له چوار لاوه دهورى گيراوه .

” ممو و دايكى لهم مشت ومهدابوون ، لهم لاشهوه ههموو پياوهكانى دى يهكه لهبهر مزگهوت كوكرابوونهوه . .

دايكم همرورته ورتى بوو ، لهبهر خويهوه ، شهوى بهسهردمى داده هات ، دووبارهى نهديكردهوه ، ماموستاكمان ببووه بنيشته خوشهى سهرزمانى ، بهلام باش بوو ، لهو دمهدا دىم باوكم بهرته مال د گهرايوهو دايكم ئاگادار كرد هو ، باوكم دتهگوت لهسهردى گرتوو يانهو خول و دويان بهسهردا كردووه . خهم و رقيكى هيچگار زورى لهنيو چهوان د بهارى ، دايكم بهههلهداوان بهپيرى يهوه چوو . لى ي پىرسى :

چى بووه ؟ بو وا بهم جوهره پهشوگارى ، خولى يان نهداوى ؟

” باوكى ممو بهيكل و بيكهلى ، ژنهكهى لهوه حالى كرد ، كه ئهم جهندرهمانى دهورى

دى يهكمان داوه ، ديهانوى دى يهكه بسوتين . دهى شهرو ئهو دى به بهجى بهيلن . بو شهوى به ئارمزوى خويان ئاگرى تى بهريدن ”

داوى چركهيكه بههاتنه ژوورهوى باوكم ، لهگهركى بهرهوه ، قيزوهورو زريكهى ژنان د هنگى دايهوه ، چههره دووكهلى خانوى سووتاو . وهك دووكهليكى زور رهش چلكن و بهقين

پیشه‌گی

عەلی ئەشەرەف دەرۆشیاڤ چیرۆکنووسیکی لای کوردی کرماشانی یەو بەزمانی فارسی د نووسی . لەسەرەتای سالانی عەفتاوە تا ئیستا چەند کۆمەڵە کورتە چیرۆکیکی بلاوکرد و تەوە لەوانە (از این ولایت ، آبشوران ، فەمل نان ، ھەمراھ آھنگھای بابام ، قەسەھای بند) سەرھای چەندان چیرۆکی مندالان و چیرۆکیکی د ریز بەناوی (سلول ۱۸) کەلەسالسی ۱۹۸۰ د بلاوی کرد و تەوە زیاتر لەرومان د ھێ .

ئە گەر چی دەرۆشیاڤ بەزمانی فارسی د نووسی ، بەلام پالھوان و کەسانی چیرۆکھکانی ئەو مروفە کورد زەحمەتکیشانەن . کە ھەر کامیکیان ، لە ھەر بەشیکی کوردستان بێن روژی بەد ھیان و بگرە بەسەدانیان د مینین ، کەلەسایەھێ چەپەلتەری شیوہی چەوساندن ھوودا د مژین و . بەرھەنگاری چەوساندن ھوودا واکھوتووسی د ھەنە .

دەرۆشیاڤ ھەک چیرۆکنووسیکی ھونەر مەند ، لە کۆمەڵە چیرۆکە یەک لەدوای یەکھکانی دا ، ھەنگاو بە ھەنگاو بەرھە پیشەوہ د ھێ و ھونەر مەند انتر بە ناخی ژیاڤ د ھەر وونی پالھوانەکا . نی دا شور د ھیتەوہ ، پشت بە گەرستەھێ نووی ھونەری و شیوہی فۆلتەری د ھەر بێن د ھەستی ئەم پیشەگوتنەھیشی لە (سلول ۱۸ — ژووری زیندانی ۱۸) دا ئاشکرا تر د یتە پیشچاوە . کەتیا ی دا لە جیھانیکی نووی ، جیھانی رومان نزیک بو تەوہ . لەو ریزگەھە وە باسی خیزانیک د ھەگات کەساوک د ھیانگری چونکە کورە کەیان تیکۆشەریکە ناتوانن د ھەستگیری بکەن و ئەھوان لە بریتی کورە کەیان د ھگرن و ئەشکەنجەیان د ھەن . بەھێ چیرۆشوو س ھەرد ھەلی باسی ئەمرووی کوردستانی عیراق د ھەگات . چونکە ھونەر مەندی ھوشیار د مزانی کە نەتەوہی کورد لە ھەموو بەشەکان دا د ووچاری یەک جوورە چەوساندن ھوودا زولم و زور د ھیتەوہ ، د وژمنانی گەل د وژمنانی پیشکەوتن د ھیموکراتی لە ھەر شوینیک بێن و لە ژێر ھەر روویشیک د ابسن لەناو ھروکدا ھەر یەکن و ، یەک ری و شوینی ش لە گەل گەلی کورد دا پیرھو د کەن .

چیرۆکی (ظلم آباد — زولمئاوا) کە لیرە دا کرد و ومانە بە کوردی لە کۆمەڵە چیرۆکی (ھەمراھ آھنگھای بابام) وەرگیراوە .

نووسینی عملی شهرفه د مروشیان
کاوه - گرد وویسه به کوردی

ثالهوی ، به تنیایی لهسر د ارتووه کهی ثاواپی دانیشتبوو ، خصناک و تورده ، روخساری له ناو فرمیستک و له بهر خوره تاودا هملقرچابوو .

راد یو بچکولانه کهی باوکی به بلندترین لقهوه هملواسرابوو . همدی چار ، تا تنیایی برهوبینیتوهه . دهیکر هوه ، گهرووی پر لمزان و توره یسی بوو . دلی د مخیورایوهه . له پیسی د ستمگانی . له گاتی چوونه سر د رخته که ، زوشا بوو . تاساوو نیگران کونه پات د راوو ته بووه کهی باوکی له خوی پیچا بوو . برسی و ناره حمت نهید هزانی چی بکا ! بیری له منستی خصناک د گرد هوه .

چاوه گانی بری به ثو لافاوه سامناکهی که له د رخته کهی ژیر شهوهه تا د امینی گرد ولکه گانی تمنیبوووه ، روانی و . . روانی تا نیگا گانی گیشتنه ثو شوینی کد باوکی له ثاوه که هاتبوووه د هری و بو کومک کردن خوی گهیاند بووه ثو جاد هیهی کبو ثاوا ی به گانی ترو بوشار د هجوو . خویشی بمباشی نهید هزانی چی قوم اووه . ثو کاته له گهل باوکی سهربانی مالکه کیان پیمال د هکرد تا ثو د رزو قلیشانه پر بکنهوه کبارانی چند روز لمهو بهر لهسر بانه کهی گرد بوو . د ایکی و خوشکی و دوو برا بچکولانه کیشی له زووری دانیشتبووون و ، له کلاو روزنه ی بانه کیان هوه د هنگی (هوره) ی دلگیری د ایکی د هاته بهر گوی ، ثو د هنگه د لگیری که همیشه د لسی ثوی پر له خیم و تازار د هکرد . له ههمان کلاو روزنه هوه ، که روزنای لیوه د هرزایه زووره کوهه چاوی به د ایکی کهوت که له پشت تهونی مافور چینیهوه دانیشتبووو ؛ به په نجه لاوازه گانی و کهمیری . جهماوهی خه ربکی چینین یوو . شهوه یسی د هزانی که پینج مانگی تهراو بوو د ایکی کاری لهو مافوره د د هکرد و ، پیش وه ختیش هه هه د سته کهی خورابوو .

باوکی ، راد یو بچکولانه کهی که زوری خوش د هویست و به پارووی د هی ثوان کریبوزی . به هگرد نی ثو د ا هملواسیبوو ، گوی بو ثو گورانی یانه راگرتبوو که بلاو د هکرانه هوه . ثاسمان کله به یانی یهوه شیوا بوو ، تاریکتر د هجوو ، بروسکی لی د او گرمی ثاسمانی گوند هکهی له هزاند هوهو سر تاسمیری : (زولمئاوا) تاریک بوو . سه گه کیان (بوره) له

خوارموه د هیلوراند . مریشکهگان گاره گاریان د هکرت . باوکی سلهواتی لی دا . د هنگی شکانی شتومک و هات و هاوارو باعصاع و بوره بور د هیستران و ، ریژنه بارانیکی وک گوند هی سمر و ژیر بهسمر تاوایی دا باری .

پینجعلی و کورهکی که شوانی گوند بوو بهپله بهسمر تهپولکهگان کهوتن . هات وهاوارو تیکهلاوی گرمی تااسمان د هبوو . لهناکاو ههموو شوینیکی سمر تاو کهوت . هوو باوکی تافریای خویان کهوتن خانووکهیان جوولهی پی کهوت . باوکی همر هیند هی پی کرا نم له تامیز بکا و بهپله خوی بگینیته سمر بانهکی مالی محبعلی و ، لهویوه خویان بگهینهنه د ارتووکهسو بچنه سمری . باوکی لمپیشهوه عصی سمر خست و خویشی که تا پشینی لهناو تاودا بوو ، به شیرزهیی پهلی کوتا و ، دواایی تهقهلایهکی زور سمر کهوت . کهشاوریان دایهوه خانووکهیان شوینهواری نهماوو . دیواری مالهکی محبعلی ، که له خانووکهکی نموان بهرتر بوو ، لهناو تاودا نقوم بیوو .

لهسمر د رختهکوه ، تاوایی یهکی خویانیاں د مینی کهوت خنکاوکی هیوا براو سمر تاو کهوتبوو ، بلقه تاو ، کهرنکه لهدهی دایکی ، یان خوشکی ، یان براکانیموه هاتبنه د هری لهسمر تاوکه د هپوکانموه . " زولمئاوا " بیجکه له مالی کوپخا کهله تمنیشتمزهکه و لهسمر گردولکهگان بوو مالی تاغاو عمباری گمنی جیهانگیرخان ، کهلهبرد و چیممنتو د روست کرابوون ، هیچی تری دیار نهماوو . چهند ژن و مندالیک لهلای رمزهکوه شیوینیاں د هکرت ، خویان له قور وهر دداو سمر وروی خویان د هرنیموه . رووی تاوکه پر لهکاو کوتنرو لقه دارو پشقل بوو . لهو ساتهدا تمزیا قوری سهروپرچی نمو کهسانهی د هگریان و له خویان د هدا . . نمو سهگانهی روویان لهسمر گردولکهگان د هکرت . . نمو مهراهی که قورس د هبوون و نقوم د هبوون . . نمو گاو شمپانهی کهممهله خویان بو تمپولکهگان د هکوتا ، بهرچاو د کهوتن .

بود و اجار دیمینی سامناکی دایکی بینی که رهفتهکی سمری کرابووه ، پرچه رهشوه ثالوسگاوهکی بهسمر روخساری د هاتبووه خواری ، بضاً نومیدی یهوه د هیروانی و بی هوده پهلی بو شتیک د هکوتا ، لهناکاو شهپولیگی بهتین راپیچی کرد و پشقل روخساری د ایوشی . ویستی خوی فری داته ناو تاوکهکوه . بهلام باوکی که همناسه برکی ی بی کهوتبوو شین ههلاکه - رابوو ورو کاس د ههاته پیش چاو ، نمعی گرت و لهسمر لقه داره که د اینایهوه .

راد یوکهی کهلم همر او کاره ساتهدا سلامت بوو لهگردنی کورهکی د امالی و بهبهرترترین لقهوه هملیواسی . د وای نموه چاوهگانی خوی گرت تا نمو کاره ساته نمینی که بهسمریان

هاتوو . هاواریکی دلتزینی لی هستاو بههر دو دست سهر و پوته لای خوی کوتایسهوه .
 ثم بهخمنایکی یهوه سهیری روخساری تهرو هلقرجاوی نهوی دهر و بهزهیی پیدا د هاتهوه .
 تنیا جاریکی ترثم جوهره گریانهی لهباوکی دیوو . که
 لهبرسان مرد بوو . نهسرتی برا بچووکی هاتوه یار ، کهسمر لهبهیانی یکه ، لهسمر نان
 خوارن چایه کی له دست رزا . خمتای نهسرت نهوو . ویستی تیکمیک لفانه که بیچری ،
 بهلام نانه که چیرو لووس بوو د هستی لی هلهخزاو ، لفاناکاو بهیپاله چایه که کهوت و رزا . باوکی
 زللهیه کی لهینا گوی قایم کرد و جوینیکی بهدایکی نهسرت دا . ئیترئو زمه چای نهخوار -
 د هوه . همیشه بهم جوهره بوو . نهوی چای له دست برزایه چای دیکیمان بوتی نهد کرد هوه .
 نهسرت نانه کونه چیر هلهگه راه کی به ویشکی و بهختم و پهزارهوه خوار . تا ئیستا د یمنه کی
 نهوی لهبر چاوه . که چون چونی بو نهوهی نانه که قوت بدا د ماره ناسک و جوانه گانسی
 ملی همدستان و چاوه گانی بو د نهو قاند .

لهبر خویهوه ورته ورتیکی لی هات ((چ تا سهو ئاره زوویک له دلی نهسرت دا بوو
 بهگری . . تاسهو ئاره زووی چایه کی شیرین !)) .
 چاوه گانی لیک نان و له دلی خوی دا گوتی :

((لهوانیه خمو بییم . . خویه خهون بی . . خهون بی . .))

بهلام بوونی لهسمر د رخته کهو . . سهراما باران . . نهو هموو ئاوهی (زولمئاوا) ی د اوشیوو
 تنیایی نهو . . نهخیر خهون نی یه . بالندهمیک له دارتووه که نریک کهوتومو ویستی بنیشی .
 بهلام که چاوی بهم کهوت گهرا یهوه د رخته کهو نهوی له تنیایی دا بهجی هیشت . کوره کهسه
 روخساره تهرووه کهی به قولی پالتوکه سریهوه دایه پرمه ی گریان .
 باوکی لهوی بهجی هیشتبوو ، بو کومک کردن رووی لئاو ئاوه که کرد بوو . دوا گریه
 دوعا کردن و ماچ کرد نه کی هاتوه یار . کاتی بهپیلوه سووره گانی و روخساره زهر هلهگه را -
 وه کی و د هسته گانی کهوهک د می مشار زیر بوون ، دلی نهی دایهوه ماچی کرد و رویش .
 بهو هیوا یه شتیک پهیدا بگا و ثم لهبر سیتی و مردن رزگار بگا .

شهو تاریکتر و قورس و سارد د هبوو ، نهسه گوه نه باعبا عو باره باری میگله و نهد نه گسی
 تی . . تی دایکی کاتی مریشکی له کولیت دهر کرد ، بهرگوی نهد کهوتن . تنیا گقهی باو
 تریه ی باران بوو که لقی د رخته گانهوه همدستان . تاویک وای هاته پیش چاو که دایکی
 له قولایی ئاوه کهوه چرایه کی لامپای بهد هستهوه گرتومو بهرو رووی دی ، به تاسهوه چاوه گانی
 کرد نهوه . بهلام کهس دیار نهوو . تنیا روونایکی نهو ئاگرانه بوو که خه لکی لهسهر

کرد و لکه د ووره کان کرد بوویانهوهو لهناو ئاوه کهدا د هه رهوشانهوه . ته نیایی راد یوکهی بییر خستهوه . دهستی بو برد و کرد یهوه :

— گوگوش خان ههزله چی حوره خوارده مهنی یهک د هکی ؟

راد یوکهی د اخستهوهو لیکاری زاری خوی قوت د ایهوه . له سردان ههله لهرزی . پالتو د راوه تهریوههکی باوکی توند له خویهوه وهریپچاو سهه له نوی ، بهو هیواییه لم ته نیایی به د هریاز بیی ، راد یوکهی کرد هوه :

— گوگوش خان چونه د لتان . ئالای ئه مریگا د هکرتهوه . . د ههینم ئالایهکی ئه مریگا به پشتی جلمکانهوه د ووراوه ؟

بهلی ئه یتر ئه مو ماوهیه کهله فهره نسا بووم . . .

راد یوکهی د اخستهوهو چاوی بری به ئه و تیشکانه ی کهله ناو ئاوه کهدا سه میان د هکرد . ئه میش شتیکی د هریاره ی ئه م هه موو کاره ساتانه نه د هزانی ، باوه ری نه د هکرد که د ایکی و دوو براکهی و خوشکهکی نه قوم بوون و بو هه نا هه تابه نایان بینه تهوه .

” بوره ” ی هاتهوه یار که پیش لافاوه سامناکه که لوراندی ، نهید هزانی ئه یستا رووی له کوی کرد ووه . سه ری به لقه داریک کرد و دهستی کرد به گریان و هه نسکی گریانهکی وه که د هنگی لافاوه که بهرز د هبووه . (با) د هنگی گریانی تری د ههینا . . د هنگی منالانی برسسی د ههینا . . د هنگی باعه باع و سه گوهری د ههینا . . توند خوی به د رهخته کهوه نووساند بوو . دوو کاره دهستی بو راد یوکه برد هوه :

— رهنگ زهری من له تووهیه . . رهنگ سووری توش له منتهوهیه . . منالینه هه لپه رن . . سه ما بکن . . .

هات وهاواری منالان تاویک بههوشی کرد بهلام که بهای سارد و برسیتی بهئاگایان هینایه یی بهکانی تهزی بوون . باران تا سهه پیستی دای د ابوو . دهستهکانی بهجوری سهه بوون که نهیتوانی راد یوکه بگوزینینهوه . له د ووره وه گلهی ئاگرهکان خاموش د هبوونهوه . ژان و پیچ بهسکه بهتاله کهی د ههات و بهگهرووی د سهه دهکوت و دهی پر لهئاو د هکرد . ئاوی ناو دهی بهتاهه زرویی قوت د هه ایهوه . دهستهکانی بهزورهلی بهلقی د رهخته کهوه گرتبوو . ئه و روزه نا ئه و کانه ، له نانی بهمیانی زیاتر ، شتیکی تری نه خوارد بوو . بهم برسسیتی و بی تاقتی و تهزیوی به چاوهکانی کرد نهوه ، وای بهخیمال د ههات که باوکی بهسینی یهک نان و پرپسکه میک خورا کهوه به رهولای دی د ایکیشی سه ماوه ره جوش د هه ، نه سه رتهی برا بچوکیشی

چایه‌کی تری شیرین د خواتمه . دست تمزیوه‌گانی له تاریکی دا بونان دریز گرد بهلام هیچی بهد مستوه نهات . له سر لقتد اره که هه لخلیسکا و نهیتوانی خوی بگریتموه ، لهویوه لسه تاریکی دا بهربوه خواری . تاو د می پی داچری و نقومی کرد . بهپله قازه سر تاو کومهوه . هاواری کرد و بو هتا همتایه نقوم بووه .

کوند ه بهبویهک له دوروهه رووی له درخته‌که کرد و له نه‌نیشته راد یوکهوه نیشتموه ، بهلام له دهنگه د هنگی راد یوکه سلمی یهوه هه لغری .

باوکی بهلمشی شهکت و دلی پر له‌تازارو سینمی پر له‌رق و کینهوه گه‌رایهوه . سسه هر له‌نوی به‌ناو تاوه‌که گهوت . له دوروهه د ارتوه‌کی بینی کهبه تنیا له‌ناو تاوه‌که د قوت ببوه ، چاوه‌گانی داچری تا کوره‌کی ببینی ، پالتوکی خوی چار بیکهوت که بهلقیکهوه شور ببوه . بیبری کرد مه که‌هنگه کوره‌کی له‌پشت پالتوکهوه د نیشتهی . مانگ به‌رو سر هه‌له هکشا . پهله هه‌وره‌گان له‌م لاو‌ئمو لای تا‌سمان بلا و ببونمه . کابرا سد‌ری به هه‌ر لایه‌ک دا د ه‌کرد هه‌ر تاو و تاو بوو . گرد ولکه‌گان پر له‌خه‌لنی برسی بوون لافاو هه‌موو شتیکی رامالی بوو . شه‌ریگایمی که‌بو شار د ه‌چوو تی‌چوو بوو تاو گرتبووی .

برسیتی تازاری د ه‌دا . . بهلام هیوای د ه‌ریازبوون پالی پیوه د ه‌نا له‌مه‌ول و کوشش نه‌که‌وی . هه‌ر چونیک بوو خوی گمیانده د ره‌خته‌که . به‌پله چوو پالتوکی له‌لقه‌که کرد مه . . که‌سی نه‌دی . . له‌په‌می گریانی داو هاواری لی هه‌ستا و پیش چاوی تاریک بوو .

راد یوکه به د هنگیکی نزم د هنگویاسی بلاو د ه‌کرد مه :

— لافاو له‌چهند گوندیکی د ه‌ورویشتی کرماشان هه‌ستاوه بهلام زه‌رو زیانی نه‌گمیاندهوه . ئم گوندانه پیشتر چول کرابوون به‌فبروکه خورماو ئارد بو‌ئمو د به‌هاتانه ئارد را که لافاو د ه‌وری گرتوون . چهند هیلکی‌په‌تیریک به‌هانای خه‌لکه‌کهوه چوون تا د ه‌ریازیان بکه‌ن .

به‌رق و کینهوه د ه‌ستی بو رادیو خوشه‌ویسته‌که‌ی برد ، به‌ریزی کرد مهوه ، به‌جنیود انمهوه ، که‌د می که‌فی کرد بوو ، چهند جاریک راد یوکه‌ی به‌دره‌خته‌که د او ورد و خاشی کرد .

به هه‌ر دوو د ه‌ستی بو زاری برد و قه‌پالیکی له‌به‌رگی راد یوکه داو د ووباره به‌دره‌خته‌که‌ی داو ای‌مه‌وه تا هیزی تیدا بوو فری دایه ناو تاوه‌که هاواری کرد

— د روزن ، د روزنیل داله خیز ، داله خیزیل د روزن

له‌و کاته‌دا تماشای ته‌پولکه‌گانی کرد ، وای هاته پیش چاو که ته‌وای ئمو که‌سانه‌ی که

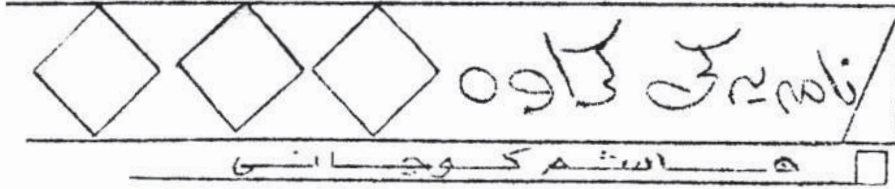
بەسەر گەردانی و بەرسیتی و سەرما بەرد و ویسی لەسەر گەرد و لنگەگان خەریوونەتەوهو ، ئەو دایگانەیی
کە کۆزبە مرد ووهگانیان لەقامیز گرتوووهو توند بەخەویانەوه نووساند ووه . هەموویان جویین دەن و
هەر یەكەیان راد یۆكەیی خوی بەمیللاقه ورد و خاش دەگات .

(*) ئەم جنیوه لەچیزو کەدا بەزمانی کوردی و لەهجهی کرمانشان نووسراوه کە ماناکەیی
ئەوهیە :

دەروژن . . دەروژنی دایک هیز . . دایک هیزی دەروژن .

نووسەرائی خوشەویست

لەمەو دا : بەکیتی نووسەرائی کوردستان ، بەئامانجی گەشەپیدانی
ئەدەبی شورشگیر ، کتیب و نامیلکەیی ئەدەببیش بەلاو دەگاتەوه . کەتـا
ئیسنا چوار دانەیان خراونەتە زیر چاپ بۆیە تگا لە ئەدەبیاتی نـاـو
شارەکان دەکەین ئەگەر بەرھەمیکی بەلاو نەکراوەیان هەمیهو سانسوری
فاشی یەگان ریگەیی لەچاپدانی نادا : بومانی بنیرن تا بەهــــــــــــــ
ناویکە کەدلیان بخوازی بەلاویان بەکەینەوه .

برا شاعیره گانم

دار بمروو هگان سوراختان ده گهن

ئیمهیش سلاوتان لی ده کهمین

لهغه دهی نه توهه کهماندا. دهیان گهله شاعیرو خامه ناگهین و مهزنی وهک : بابه تایهرو
 نالی و حاجی و شیخ ره زاو فهقی تهیران و گورانی بلیمهت و چهندانانی تری دوینی و ئه مورو ،
 شوره سواری نه گلاوی مهیدانی شیعری شورشیگری و بهرگریسی بوون و دهین . همیشه له
 بهرهمه گانیاندا بی سی و دوو و منجه منج و ترسنوی ، خویان به لای گهله نازار دیتوو هکما -
 ندا ساغ کرد و توهوو ده گهنه ووو خم و نازارو ئه شکهنجهی گهلیان دهرخستوووو ده ده خهن . . .
 گورانی سیاسیان بو گهل و نیشتمان و توهو ، بودا کوکی و باسکردنی ئه ونه بی خامه یان و هکار
 نه خستووو . . . دلنیاشین شاعیری راسته قینه ، گهله گهل گهله کهیدا گره ری و له گهل گهله کهیدا
 د هسووتی . له قولایی نازارنگانیدا د مزی و ههست به گهست جوهره ئیش و زامه گانی ده گات . . .
 بو مه بستیگی ترخامه ی خوی و هکار ناخات و ناشتوانی . . چونکه له وه قورستر نی به پیساو
 درو له گهل خوی دایگات .

هه همیشه شیعرد هنگ و رهنگی ره زنجیشانی دهرریوه دزی چهوساند نه وو زور داری ، دزی
 کاسه لیسان و چلکا و خوران . ئه وه تا شیخه شیهه کهمی شیعری ساتیرای کوردی (۱۸۳۵-۱۹۰۹)
 ده لیت :

به سه گم ووت : عه جیبا ! قه وته حوسنی پاشا ؟ !
 تووره بوو ، کلکی له قاندو ، ووتی حاشا ! حاشا !
 راستی گهرچی سه گیشم - به خودا - خودم ده کوژم
 نیوی من بینی له گهل ئیسمی خه بیسی پاشا

له شیعری ئه مرویشماندا ، له هونراوه گانی شاعیره لاهه شیهه کهوه دهست بی کهین به رهو
 بهرهمی ههر شاعیریکی تری راستگو . . ههرهمان جوهره همان جوهره .
 شه گهر تا دوینی دهر فته تک بوویی که شیعرد له روزنامه گاندا بلا و بکهینه وو له کوره گاندا

هونراوه بخوینینهوه . ئەوا ئەمرو بەراشکاوی ئەو دەر فەتەش کەلەپیش هەموو انەوه بوونی یەکیتی ی نووسەرائی کورد بوو ، ئەماو . پێش ئەوهی وەک ریکخراوەیەکی ئەدەبی لەبارچوونی بەسەر دایە بەسپینن یەخسێرو د پیل کرابوو . جار چاریک نەبی لەچاوقایمی و سەر سەختی خوێبەوه جـ . سـ . زـ . چالاکتی یەکی لەدەرەوهی بارەگاکیدا د سەزانی . چوارچیوهی بارەگاکیان لەدەستو پەستی ی د کرد بووه پێسوەند . گورجوگولی یەکانی لەو سنۆرەدا راگیر بوون . گوفاڕەکیشی ، ئەسـ . تـ . نـ . نازدارەکی ئەدەبی گەلەکەمان ، د میان کوسپ و تەگەرە ی قووت د هکرایبەوه ، چاوبزەکان هەر شەیان لی د هکر .

ئەوانە ئەمرو ، یەکی تیش وەک محرم محمد امین و جمیل رەنجبەرو صالح یوسفی شەهید کرا . روزنامەو گوفاڕە کوردی یەکانیش کە ئیستا بە ئەمرو ی کەوتنەتە ژیر ریکی راستوخوی چەند بوو لەو روشنبیریکی گەندەل و داتاشراوی زرتە پولیسەکانی ئەمنی عامەو ریزیعی پیاو کۆزانەوه (هەرچەندە ئەم چەند وشانە ئەو تاقە تاقە نووسەرە خاوین و نیشتمانپەرورەرانە ناگریتەوه کە لەم هەنگا یان ئەوی تەردا وەک نۆختە ی پشت و یر گول لی کەوتوون . هیواد ارین د لگران نەبن) ، تەنیا سـ . بلاو کرد ئەوهی بیرورا ژەهراوی یەکانی بەعسی فاشی و سەرۆکە خوێبەلکیشەکی و بیرورای " نەتەوهی مەزن " و اتا شوقینیستی خیلی قاد سیه لی قەوماوە کە تەرخان کراوه .

ئەو (قاد سیه) ی کە لەم ریگای د م چەور کردن و بەلێشاو پارە روو کرد ئەوه د هیانەوهی چەند کەسیکیان بو هەلخەلسکی وەک لەناو شاعیرو نووسەرە غەیرە کوردەکانی عیراقدایا بویان هەلخەلسکا . ون بەلام ئیعمە د لنیاین ئەو هیوا شوومەیان لەلایەن شاعیرو نووسەرە پێشگەوتنخوازەکانەوه بەتوندی رەت د هکریتەوهو زیندە بەچال د هکری .

ئەو چەند کەسەش کە بویان خاوینۆتەوهو (بەعسای) بوون و لەپەنجە ی هەردوو د هەست تیپەر ناکن . . با ئەمرو لە ژیر سیبەری (عروبوو ، ورد ، نا . ی) گەوهو یەکتانورا خوشسـ . بگوزەرین و زولایەتی د مەرقەق گەل و نیشتمانەکیان بکن . . بەلام سبە ی شیخ رەزاو حاجی و گورانیا ی لی زیندوو د مەنەوه ، ئەمجا نەقەقەق و نەسەد و نیوخود نصر و نەگەبەرای خوێبەلکیش قورتابیان ناگات و منالانی کوردستان بەرد بارانیا ی د هکن .

بەو چەند کۆلکە شاعیرو ماعیرو نووسەرە کاسەلیس و ناوه داتاشراوەیش کە بو هەلگوتن سـ . (قاد سیه ی شوقینیستی) د اخراونەتە سەر لاپەره ی روزنامە زەردەکان و فرمیسی زولانە سـ . کوردستانی ئیران هەلکەوه رین . . باسی مەهابادی خویناوی و سنە ی سەربا و د هکن . (ئەوانە ی کە پێش شەری د هەست ریزانە ی د یکتاتورە گزگەکە بەخیرو شەڕ ناوی کوردستان سـ .

ئیرانیان بھزارا نھدھات) دلہیین :

— دؤراوھکان خو سلیمانی ھنگوین پرژین نھکراوہ ؟

— ئی خو کھرکووک ئاشکرایہ کہ فاشیستھکان پرچہ زیرنھکیان کردوتھ فلجھی پوستال سرین ؟

* * *

ھاوری شاعیرھگانم

ئیمہ لھنیشتمانپھروھریسی ئیوہ ، لھپاکی و نھبھزینتان دلنیاین . باشیش دھزانین ئیوہ
بھو شنبایہ دھژین کہ دھنگواسی پیشمھرگھتان بودینی . . دھزانین لھگل دھنگسی
دھستماندان . . لھگل بھرکردنھومانان . . ھیچ کاتیکیش سنور لھنیوان خومان و ئیوہدا
دانانیین . . .

بھلام . . بھلام بوونتان لھریزی تفھنگ و پیشمھرگایھتی دا دھنگ و رھنگیکی تری دھبیت . .
ئاواتھخوازین لھنزیکھوہ لھئاومانداو پیکھوہ بھشداری کاربھرانھئی شاعیرو نووسھرائی گھلھکھمان
لھشورشھ عادیلانھکھیدا بنونین . . تا منالی شھیدھکان تھنیا بھئاو نھمانناس . . تا
پیشمھرگھ نھبھزھکانی کورد ستانی خویناوی تھنیا گویان لھئاومان نھبی . . تا . . تا
تا یھکیتی نووسھرائی کورد ، وک دھنگیکی ئھدھبی بھبھریاریک دانصھرکیتھوہ . . تابھچاوی
خوتان کچانی دھشتی ھولھیرو بادینان . . قھرھداخ و گھرمیان . . شارھوزورو شارباژیرو . .
شوان و دھشتی دھزیسی لھنزیکھئیبین . . کھچون کاتیک دھستھ پیشمھرگھیک دھبین بھھاو
سماو لھنجه لھچاوشین و رھشھکانیاندا دھروست دھبی . .

* * *

ئاری ویران و گوندی خاپوور ، رھزی سووتاو ، جھنگھلی گھرگرتوو . . گورستانی ھلھتھ
کینراو کھلھسھری باو باپیران . . بانگھان دھکھن .

خوینی شھیدان سولخمان دھپرسن ، دار بھرووھ سووتاوھکان وا خھرکھن شین دھبھنوہ ،
کانیاوھکان تھقیونھتموہ . . تا قھگھکانیش سوورن لھسھر ئھوہی لھخورمخور نھکھون . . ھھووو
دلہیین ئیستا وھختی گریان نی یھ . . ئیستا کاتی پھلامار دانھ . . وھختی چھکھو چھک . .
لھقسا بھخانھکی مووسلھوہ . . لھئورد وگا زورھملیکانھوہ بانگ دھکھریین . جار دھدریت ؛
ئھم رژیھ فاشستھ . . ئھم تا قھ جاو وگھرو گھجھرو گھجھرو بھرو ھلھد بھری مل شکانیان
دھرون . . بھرو زبلخانھئی شایستھئی خویمان ، بھرو زبلخانھئی " بھعساوی " خلور دھبھنوہ .

* * *

وهرن تا لهلیدانی زهنگی مهزندا . . شیعرهکانهان زهنگ لی بدهن .
لهروخانی مهزنی فاشیزمدا . . فیستقالی شیعیری مهزن ساز بکهین . . چاوهروانتانین و
گشت دهرگاگان ئاوالهن .

لهگهل چهپکه ماچی مهزن و بروای نهلهقیومان بهسهرکوتن . . سهسهرکوتنی
مهزنی گهله شهشکهجهدراو و کوردستانی ئازیزمان .

یهکی تمهوزی / ۱۹۸۱

ئهو بهرهمانهی بهگوفارهکمان دهگهن . خاوهنهگانیان بهههر
ناویک بیانوی . بهوناوهوه بلاود هکرینهوه .
ههروا بهرهسهکان . بلاویکرینهوه ییان بلاونهکرینهوه .
دهستوهسهگانی نادرینهوه بهخاوهنهگانیان . .

بەندی دووهم : یه کیتی ریکخراوه یه کی ئەدەبی یه ، کەسایهتی یه کی سەر به خوی تایبهتی ههیه .
بەندی سێ یهیم : باره گای گشتی ئیستای " یه کیتی " له ناوچه یه کی ئازاد کراوی کوردستان

عیراق دایه .

بەندی چواره م : ئامانجه کانسێ

أ- ئامانجه گشتی یه کانسێ

- ۱- بلاوکرد نهوهو گهشه پیدانی گیانی نیشتمان پهروهی و مرغایهتی .
- ۲- تهرخان کردنی ههموو وزه و توانایه کی ئەدەبییمان بو داکوکی و بهرگری له هیرشی دزدان ره گهز به رستانه ی د و زمان بو سەر نه تهوه ی کورد و تهواوی گهلی عیراق .
- ۳- قولکرد نهوه ی گیانی برایهتی کورد و عه ره ب و هه موو کهمایه تی یه کان .
- ۴- به گۆر اچوونی ئیمپریالیزم و هه موو جوړه چوسانه وه یه کی مروف .
- ۵- داکوکی و له سه ر کرد نهوه ی ئەو ئەندامانه ی د و و چاری گرتن و راوانان و هه م چه شه نه د ه ستر ریزی یه ک د ه بن .

۶- یارمهتی دان و د ه ستر گه یه تی ئەندامانی یه کیتی له رووی گوزهران و تهن د روستسێ و گه شه پیدانی توانا و به هره ی ئەدەبی و هونه ری یانه وه به بیر هوه چوونی پیوستی به گانیان .

ب- ئامانجه روشنبیری یه کان

- ۱- بایه خ دان به ئەدەبی پیشکوتنخوازو ره سه ن و ، گه شه پیدانی زمان و ئەدەبی کوردی به هه موو به شه گانی هوه .
- ۲- به ره ره گانی کردنی ئەدەبی ناره سه ن و خوسه پینه رو د و اکه وتوو .
- ۳- بایه خ دان به کله په روو میزووی نه ته وایه تیمان و نووسینه وه لیکولینه وه شی کرد نه وه یان له سه ر بنچینه یه کی زانستی یانه .
- ۴- هاندان و بایه خ دان به وه رگیرانی ئەدەبی ره سه نی کوردی پیشکوتنخوازی گه لان بو کوردی و به پیچه وان شه وه .
- ۵- دو ستایه تی و هاوکاری کردنی یه کیتی و ریکخراوه ئەدەبی و هونه ری و روشنبیری یه — ه پیشکوتنخوازه گانی ناو خو و د ه ره وه .
- ۶- د ه ر کردنی گو فاریکی ئەدەبی تایبه تی به یه کیتی به ناوی — نووسه ری کورد ستان — هوه .
- ۷- چاپ کردن و بلاوکرد نهوه ی کتیب و نامیلکه ی ئەدەبی .
- ۸- به ستنی کورو کو بوونه وه ی روشنبیری له ناو هوه و د ه ره وه ی ولات دا .
- ۹- بایه خ دان به ئەدەبی لاهه کان و ، هاندان و یارمه تی دانیان .

بهشی سی یهم

د هستهی گشتی

بهندي ههشتم: د هستهی گشتی له هه موو ئه ندا مانی یه کیتی پیک دیت که بهرترتین د هسلاته له یه کیتی دا .

بهندي نویم: کوبوننهوکان

أ- لسهرداخوازی د هستهی بهریوه بهر د هستهی گشتی کوبوننهوی سالانهی (یان تاییه تی) خوی د هگات به ئاماد هبوونی گشت یان زوریه ئه ندا مانی (بهمی خواست و د هرفهت) .
ب- لهم کوبوننهو بهیدا د هبی زوریه ئه ندا مانی ئاماده بن بهمیچهوانهوه ئه گهر نه توانه را ئهوا کاتیکی تر دیاری د هکری و ئاماد هبووان ژماره یان هه رچه ندی کوبوننهوه که د ههستن .
بهندي د هیم :

د هسلاتی د هستهی گشتی

- ۱- بریار لسهردان و گورین و د هسکاری کردنی پروگرام و پهیرهوی ناوخوی یه کیتی بهرزا -
مهندی زوریه ئاماد هبووان .
- ۲- وت و ویز و بریاردان لسهردان ره راپورتانهی له کوبوننهوه که دا د هریاره ی چالاکتی یه گانسی یه کیتی د هخویند ریتهوه .
- ۳- ههلبزاردنی د هستهی بهریوه بهری نوی .
- ۴- بریاردانی چاره نووسی یه کیتی .

بهندي یانزه ههم: ههلبزاردن

- ۱- ئه ندا مانی یه کیتی مافیان ههیه خویان و خه لکی تر ههلبزیرن .
- ۲- لیژنه یه کی " ۳ " کسلی له ئه ندا مانی ئاماد هبووی کوبوننهوه که هه لد به ژیرد رین به — و سه ریه رشتی ههلبزارد نه که .
- ۳- ره چا و کردنی هه موو شیوه یاسایی یه گانی ههلبزاردن .

بهشی چوارهم

د هستهی بهریوه بهر

بهندي د وانزه ههم:

ئه ندا مانی د هستهی بهریوه بهر که ژماره یان - ئیستا (۵ تا ۷) کس د می لسه

لایمن د هسته‌ی گشتی یوه هلد مېژیرد رین .

بندی سیانزه هم : د سلاتی د هسته‌ی بهریو بهر

- ۱- دانانی پلانیکی گشتی بو چالاکي یه کانی یه کیتی و به شه‌نجام گه یاندنی .
- ۲- پیک هینانی چند لیژنه به کی جور به جور .
- ۳- وهرگرتنی شه‌د امانی نوی یه کیتی .
- ۴- دانانی د هسته‌ی نووسهرانی گوڤاری یه کیتی .
- ۵- لیپرسینه‌وه‌ی شه‌د امانی سهر پیچی له پروگرام و پهیره‌وی ناوځو د هکن .
- ۶- د هسته‌ی گشتی بو کوپونه‌وه‌ی بانگی بکات .
- ۷- ههر بریاریکی تر که د هسته‌ی بهریو بهر قازانجی یه کیتی تیادا د بهینی .

بندی چوار د هم

کوپونه‌وه‌کانسی د هسته‌ی بهریو بهر

د هسته‌ی بهریو بهر مانگی جاریک یان بهینی پتیویست کوپونه‌وه‌ی ناسایی

خوی د هکات .

شم پروژه هیسه

لیژنه‌ی ناماد هکر نی یه کیتی و نووسهرانی کورد ستاز

گهلله‌ی کورد ووه

شینسی / تمووزی / ۱۹۸۱

ناوهرۆک

لاپه‌ره	بابه‌ته‌کان
٢	وتسه‌ی ژماره — ده‌سته‌ی نووسه‌ران
٤	شاعیره‌ شه‌ه‌ید — محمدی همه‌ باقی
٩	چاویکه‌وتنیک له‌گه‌ل نازم حکمه‌ت دا — شارل روبزینسکی
١٤	په‌رووم خوینده‌وه — سه‌لام محمه‌د
٢٩	خه‌وه به‌ردینه (شیعەر) — سواره
٤٠	سووتان له‌به‌ر باراندا (شیعەر) — ره‌فیه‌ق سابه‌یر
٤٦	له‌ شه‌ویکه‌دا (شیعەر) — جوامیه‌ر
٥١	شیلانه (چیروک) — ناله
٦٠	دوو چیروک بو‌مندا‌ان — هه‌قال کویسته‌نایی
٦٤	قوتابخانه‌که‌مان چی به‌سه‌ره‌ات (چیروک) — کاکه‌ باس
٦٩	زولمه‌ئاوا (چیروک) — عه‌لی ئه‌شه‌ره‌ف ده‌رویشیان
٧٥	نامه‌یه‌کی که‌راوه — هاشم کوجانی
٧٩	په‌روه‌ی په‌یره‌وی ناوخوی به‌کیتی‌ی نووسه‌رانی کوردستان

Kurdistan's ★
Writer

*Magazine of the Union
of Kurdistan's Writer*

1981

نووسه‌ری کوردستان

ژماره (٢)

نهرسه‌وانی کوردستان

کۆماری نووسه‌وانی کوردستان

تشرینی دووه‌می ۱۹۸۱

ژماره - ۲ -

با به ته کانی ئەم ژماره یه

د هستهی نوسهران	■ وتهی ژماره
به اختیار	■ گرنگی ئیلتزام له قوناغی
	■ ئیستای خهباتماندا
هاشم کوچانی	■ چیروکه کانی ژماره یهک و
	■ و چه ند سه رنجیکی خیوا
سیامه ند مامیر	■ کاره ساتی هونه ری ئەمرو و ...
دلزار	■ خوسره وی گولسورخی
د . که مال فوئاد	■ له شیعره بلاونه کراوه کانی
	■ سالم
شیعری صالح یوسفی	■ وهلاتی من
شیعری مظفر النواب	■ پاکانه
سهیران کردویه به کوردی	■ خهتی راست و چهپ
فهره یدون عهد ولقادر	■ دایک و کوره که ی
چیروکی گورگی	
برهان قانع کردویه به کوردی	■ بهرد ه باز
هه قال کویستانی	■ نامه یه کی کراوه
که ربعی حسامی	■ شیعره کانی ژماره ی
محمد حه مه باقی	■ پیشوم خویند ه وه
نال	■ بوچونی د هسته و یه خه

سه رماوه زی / ۲۶۸۱ / ی کوردی

بهویی به ئیلتیزام بنده به بهسر و
 باوهری مروقا بهتی بهوه و لی بهوه ههلقولاوه و
 لیشی جودا نا کرهتوه .

نهم وشه کارهگه بهگه نهم بزوتنه لسه
 بهز رجه شکینه نه سه بهنراوه وهك چسون
 هه بهور کسی سه بهسته له ههلبواردن وههل
 نه بزاردنی بهباز و فلهسهفه بهکدا .

ئاوه هایش نه بهیپ وهه نهردان سه
 بهستن له ئیلتیزام کردن و نه کردن له سهوهی
 مولتهزیم بن بیان نه بن سه بهستیش بهرجهگی
 بهداو بهستی ئیلتیزامی راست و دروسته شه -
 لکانی مولتهزیم ئاره زومه نده بهی فشسار و
 کوشان به هه مرسته و گهر شه . به باوهری کسی
 نه گهرهوه دینه بهیدانی ئیلتیزام و ئیلتیزام
 به بهباز و فلهسهفه بهگهوه دهگن به بهچ و پهنا
 و فرت و فیل و ماستاو کردن . ئازادانه و
 ئارایانه دهور له دهستگرتی تابهستی لسه
 رهزانی سهخت و بهجه نده نه بهران بهسهمان
 ئاوهی و هه همیشه به دوزن نه بهیرن .

له بهر روشنایی نهم بهسهکجه کهر ته نده
 مولتهزیم بهر بهسهاره بهرام بهر کوهله کسه ی
 بهرام بهر ئه ور بهبازی ئاره زومه نده نه ده بهگره شه
 بهر .

سوز و قهندیشه و ههست و توانای خوری
 بهر بهباز بهگی و به په پایی ئیلتیزام ته نده ندهک

ئیلتیزام وشه بهکی کارهگه گرنگه و
 نه فلهسهنگی مروقا بهتی له رهک و رهسه ی
 نه بهیری هه به . ههنا هاتوه و کوهله گسای
 مروقا بهتی بهتر گه شهی کرده . چاک و خراب
 به نه نگاز و زهنگین . خهیر و شهیر . دواگهوتن و
 بهیر کوهتن سه بهستی و د بهیتی و . . . هه نده
 لیک جوی کراونه توه ئیلتیزام بهستی رجه سه ی
 بهرتی خوی له بهیری مروقا بهتی و کوه له لای ته نده
 نه نده و به بهی زه مان و زه مینه بهزوره کسان
 نه رهگه توه .

پروانه چونند در شوسیت که شایسته‌ترام به فلسفه‌ها که
 بهوه در نکات و له کوری خضبات و نهی بر روی چوب
 آینه‌ها بوی نهجه سنگیت .

همچونند که در بیان و هونفره‌ها انسی
 به‌ناز نامولتیزیم و سره‌شوش بیانوری و نسبه
 یا نوری به هرگانان خرمیتی بهر زهوشناسی
 چنینگی کوهل در نکات بهلام مولتیزیمه راست
 نوگان مولتیزیمه ریمار روشنگران کمرنگانیا ن
 در یاره و خرمینان کارگره . . . به هر سه
 بهر همتانیا ن له پینای خعلگی ستمند بسته
 در به و درزی ستمگاران درزی خوین مسزان و
 در اگر کمرانه .

تینجا به کوهی با ستمگان تیر و نسف
 لیر بیت سوکه شایک له رایور و به دینه و
 در ایی دینه‌ه سره بهیمتی و تاره که کسه
 تدریه شایر له قرناغ و بار و در خعی شوستلی
 خضباتی نهوه که ماندا که بیان و هونفره‌ها
 نی بوی و راستگو کمرکی پندور کرد نسف
 سنگری شایسته‌ترامان له سر شانه ؟

با خود نه‌خیر که پیرا گندی و تاره
 زومند بهی گستا با شتره . نه‌ش قوتشوری
 زهری له سره و نوسرانی گله‌که مان هینسه‌ی
 نشتره‌ی سانسیر و در گای گرتینا نسف
 پیرانگی هونفره‌ها ن در رفینان بسند ات
 بهیران و نه‌ویران کم تا زور نه‌نوسن و خرمین
 له قهری گرتینتی شایسته‌ترام له‌ه‌ن و شینی بو
 در کسه‌ن .

گهر لا پیرنگانی هیزو شمن و کهو کهن و
 به در ای وشعی شایسته‌ترام در با گریه‌ن و دینه
 نوسر له‌جابه کهوا پی به پی گشه‌کرد نی
 با بهیمانی قوناقونانی کوهلا پیتی له قوناقونکو
 بو هی نویتر تیکرا شو گرانکار بیان که به هوی
 ناگر که توند و نیزه‌گانی همناری چینه‌کسان
 هانوته گوری . کورانی به‌ها نابیزه‌گانی
 همنو قوناقونک و هاننه گاهی به‌های پیشگو
 توتر . گاری کرد و ته سر لفقگانی سر خسان
 که بویگوان شد و هونفره‌ها پیشکن له نسف و
 خسان .

همنو شو قوناق و سیمه‌مانی گویاون
 به در زانی هیزو تدریگی هاندر بوی پسو
 زیار و پتر به‌ه و پینسه‌ه بر نی قهره‌شنگه و
 شد و بوی دروگای نسف . .

شایسته‌ترامیش له پروسیمه کوهلا پیتیه نا
 روک پیدا ایستنیکی پروسیت نه‌ش نمای کرد ووه
 له قالیگی شایسته‌ترامه در بوی به‌ها گانسی
 خضباتی تیارا پیشگو تروه .

شایسته‌ترام توستینه که له نوسیمانی نوابرا
 در رفنی وای نه به دور و در زوی لایسه ره
 گانی در زمانه‌ی مسله‌ی شایسته‌ترام
 همدینه .

وه‌کو تر گرتینسه در گای دروسنده ی
 له‌ه‌ویرمان به‌ه‌ه سر پشت و پسه در ای
 به‌ه‌ه‌ه‌گانی کم نوسینه‌ها گشتنیکی کسم
 بکهن و چوند راستیگ به‌ه‌ه‌هه پسا بی

خونمرانی تازیز .

سده‌ی هزده‌هفتم

پیشسازی و زانباری ببری نویی
موقایعتی شورشی فرمنا زانست و فلسفه
لا پرمگانی ثم چرخمیان رازاند و تسه وه .
زورانیازی بهکی قولیان له نیواندا هانوتسه
کوری و بونه هی گمشه کردن و پیش
کومتی گرنگتر .

فلسفه‌ی گانت (۱۷۲۴ - ۱۸۰۴)

فلسفه‌ی هگل (۱۷۷۰ - ۱۸۳۱)

فلسفه‌ی سان سیمون (۱۷۶۰ -

۱۸۲۵)

له کوتایی ثم چرخمدا فلسفه‌ی
کارل مارکس (۱۸۴۸ - ۱۸۸۳) و چندین
فیله‌سوفی دیکه تاوانکیان درکرد .

له روزی نهدب و نورانی کوملا یعتی
شوره کسانتی هه‌لگوتو هه‌لگوتن و کاریکس
زوریان کرده سر باری کوملا یعتی .

هستی بمرزی رومانسیکیه‌تیاں پیش
کش کرده خه‌لک و نهدب و هونمریان پیش
خست و ئیلتزامیان قولتر کرد .

قولتیر (۱۶۶۴ - ۱۷۷۸)

روسیچر (۱۷۵۸ - ۱۷۶۴)

روسو (۱۷۱۲ - ۱۷۷۸)

دیدرو (۱۷۵۸ - ۱۷۹۴)

دیدرو له کتیه گرنکه‌کی (وتاری له

سر جوانی) یدا به جوانی تیوری نهدب
و هونمری دارشوه و دهری خستوه کهه وا
کاری هونمری (لهواقیعه‌وه هه‌لده‌قولسی و
لییه‌وه پوکماتوه گشتی بهگانی خوی دروستت
دهگات) = ۱ =

گرینگترین بهسه‌له که دیدرو ئیلتزیای
بی خیزمت کرده نموه بووه که نسا و پروکسی
کوملا یعتی و فکری و ره‌وشتی کاری هونمری .

نمو نمرکی خستونه ثویالی هونمره‌ندان
که لایه‌نگری کاری چاک و بژی کاری خسراپ
بسن .

گوته (۱۷۴۹ - ۱۸۳۱) و بلزاک

(۱۷۹۹ - ۱۸۵۰) و شیلر (۱۸۲۴ -
۱۹۲۸) و گتشر هوگو (۱۸۰۲ - ۱۸۸۵) و
چهندین گله نوسری دیکه له کوتایی ثم
سده‌یددا و سده‌ی نوزده‌هفتم په‌یدا بوون
توانائی بلیمعتی کار له کومل کرد ووی ثممانش
نهدب بیان زورتر پیشخت و نهدب مولته -
زیمیان قولتر کرد .

• سده‌ی نوزده‌هفتم

لا پره نموه و پیشه‌گانی خوی دادایه
وه هی نویی پرسنگدارتری هه‌لداپه‌وه و
گورانکارمکی قولتری هی‌نایه کایه .

نمانی سیستمی پاشایه‌تی بلاوسوو
نموی دیموکراسیت درکه‌وتنی سوشیالیزمی
زانستی . . . قولتر بوونی خه‌باتی چینایه‌تی
و درکه‌وتنی پرولیناریا وه‌کو چینیکی سر

بمغوی شورشکیر، کومونی پارسی، رایبرینسه
گمونه‌گانی کوزاکان دولتانی سمرایه داری
مب‌گلانی دولتته مونبوله‌گانی .

تور یارده زندوانه‌بیر و فلسفه‌فانسه ،
زانپایه‌زانستانه ناکوکی ییکی فکری و ناید -
پولوزیان هیئایه‌گوری له‌ناو‌تهدب و هونمر
و جولانته‌وی تیلتیزامشوره .

کلاسیکیزم بایه‌خی توتوی ندمسا و
رومانتیکیت بالی کیشا بفسره سمرده‌مکسه
دا له نیوسده‌بی تم سمرده‌یه بسه سواره
ریالیزم له همناری رومانتیکه‌توره چهری کرد و
هوک‌تاکارگی نویی تهدب و هونمر ریالیزم
زیاتر و باشتر تهدب و هونمری به ژرمنان
بسته‌توره ، رولی تادیق نیاری تر کسود .
شعل و عریبی توتو ره‌نما که تیلتیزامیش
بایه‌خی باده‌نی و بیته چپ‌کچی کاریکه ر
نوی دستقی بفسره‌داران له بیسنسا و ی
کومیل و هوقی و دوا روزی سغورازتر .

گهر وردیبنه‌وه له رابورد و وه رادی
کار تیکردنی کلاسیکیت و رومانتیکیت له
سوق تهدب و هونمر هه‌لسه‌نگین و بهرا -
ور دیان بکین له کهل رادی کاتیکردنی
ریالیزم بر سمر دنیای تهدب و هونسه ر
بو بیان دستقی که له زمان و زهینه‌یکسی
گه‌تهدب و ترودا پتر له‌وان ریالیزم تهدب و
هونمری پیشخستوره و جریگه‌گانی تیلتیزامی
پتوتور چه‌سپانده‌وه .

• ریالیزم سوشیالیستی

پاس قوربانی ییکی بی شوپارو چونده
بین‌تزه‌وتی خویناری بو یه‌کمین جسنار
کریکاران بسه هوی پیشرووی راسته‌قیه‌یانه وه
گوری پیشبرکی کوری سختی خدایان له
چه‌سینغرائی دریان ساله‌یان برده وه و
رووی جیه‌سپانان به‌دلی کریکاران و گهلانی
ماف خورا و گوری .

تالور سمرده‌مندا وله بین سوسه ری
تالای شه‌گاری سوشیالیزهدا . پیوسته‌گانی
سمرکوتن و بزوتتوه‌وی نویی پرولیتاریسده
زانیکی مزده هیتمری نوی کوش و دوا ییگه -
پشتنی بو یه‌کمین چار دکسیم گهرگسی
بایه‌مت ناوکی تهور پیوسته مزده هیسه‌وه
بری و ریالیزم سوشیالیستی پیشکوت .

تم له دایک بوونه نوی به بسه دهرس
وهرگوش و پیداجونه‌وه‌ی رابوردی تهدب
له سمرده‌هی سمرکوتن پرولیتاریدا ریالیزم -
می له چوارچوه‌ی ریالیزم ریخنمی . -
(بلزاک . . . شیلر . . . گوته . . . بایرون
. . . هتد) زرگار کرد و روشتر له چاران
جوگه‌وینه‌وانه‌گانی له دهریای مارکسیزه وه
هه‌لبست . کیلگی تهدب و هونسه‌ری
کریکاران و گهلانی ماف بی شیلکراوانی پی
تساو درا .

ریالیزم ریخنمی گهر له سهر

هملو پمیش دروست گرابی جیاوازی په کسلی
 لمتک ریالیزی سوشیالیستی له واده که
 له کوهلنگا سوشیالیستگاندا نه هاتو تمکایه و
 ره ننه شی له و راقیحه کوه لایته یی نه و و و
 بهری ته پیمان کزووه به لام یالیزی سوشیالیست-
 یستی پیش هدمو شتی به هملو پمیشکسه وه
 ناسراوه که تیلتیزای پیوه ده گات کوتیه کتشی
 له بنه رته دا رازی یوونی نوسرو شاعیر و
 هونه رهنه دانه له سر نامانجه گانی چینستی
 کیلگان و دوشیای سوشیالیزم) ۰۲۰

ته وچند لاپه ریه کورت باسیکسی
 راپوروی دیر زمانی تیلتیزام پوهه ستا
 شم سفر دمه و له نگه کرتی له فیرگسه ی
 ریالیزی سوشیالیستی دا . گهر بیت و به و
 پیو دانگه راپوروی کله زوی نهنه پوسی
 خوشمان بهرین و ناگاری تیلتیزام
 دست نشان بکین . ده گینه نه و سره -
 نجامه که له کونه و ده بی کور دیمان بیه
 بیی قوناغ و زمان و زهینه جیسا و
 تایه تپتی کوهلنگا کمان نه ده بی نه و ده کمان
 به تایه تی شیمری کور دیمان (چونکسه
 شیمری به کی کهره ی میللته کمانه) .

وه کوه ده بی تیکرا میللته تانی سره
 روی زمین به چعدین قوناغ تپه رسوه
 مورکی ناقاره نه ده بی په جیاگانی پوهه بیه
 کلاسیکیزم . رومان تیکیت و ریالیزم .

میللته کمان و نیشمانه خوشه رسنه
 هه مینه چاو تی براره کمان نکگر چسی
 له چاو میللته تان و نیشمانی میللته تانی دیکه
 جیاوازی تاپه تی میزوی دسیاسی و
 کوه لایستی همیه . به لام لمتک ته راستیا
 نشدا میللته تیکی و جباغ کور نین زورمان
 تی هملو کورون که وه جاتیان روشناسن
 کرد و نه تموه نه سنبه ری گمشی ناسمانسی
 نه ده پیمان زورن . که هه مینه بو کور و
 کورستانیان نووسیه بوررگاری و بیه
 گرتنه وه نه و ده پیمان بو شورش و رایه رسن
 بو ره زجه ران شهیدان و سروره رانیسان
 نسوسپوره .

سره رای چه رساندنه وه بی واده ی
 نه و وایستی و چیناپه تی .

سره رای نوانمیزون به نازادی و
 زرگاری، سهرامی به به سهریمشی نفاخاقتی
 و نه نورسین به زمانی زگماکی .

دستوانین بلین میلته کمان نوسریکی به
 توانا و سهرشوری نمبوه و شاعریکی دیسی
 به نوزن هایلیمان تیا هلمنمکوتوره .

کی بی بوری خانی و ملای جزیری
 پایه تایم و سهی یاقو نالی و محوی و سالم و
 مولانا و حاجی قادر قانع و پیره نورد و
 بی کس و شیخ نوری و گوران و عین و چندین
 ها اولی دیگمان به نامولته زهر سهر شور
 له قلمم بدات بیگومان کس . نهوانسه
 تیکرایان شاگاره گانیا ن به ووشه رهنگینه
 گانی کورد و کوردستان به بهنگرتنه وه و
 سهریمخوی و زرگاری و سهرفرزی رازاومه وه
 بهر هلمگانیا ن بو کرزی زهر دستنیمس
 کوردیان لیهلدنستی (۱۰) سالی رهیم
 کوفاره جوانمهر گه کی گلاویز به راستی
 لاپهره گانی گلاویزی (سنه قهیمی ناسمانی
 نه دمی کوردیمان بوو له هه سوو رویره
 کوه لفته گانی نه دمیان پیشخستین تیلتی -
 زامیش به نیک بوو لهو رووانه چندین روز
 نامه و کوفاری دیکه پیش و پاش گلاویزش
 کم و زور به بیی توانا چیکه پنجسیان
 دیاره و له یات ناچنوه و مایه رابورد -
 بهکی دلخوشکهرن .

له شسته گان به دواشوه به تاییهتی

له هه فناگانهوه به هیری رادی و شیاری و
 سیاسی هموسندنی بزونهوهی زرگان خوازی
 میلته کمان گشه کردنی باری نمانی
 کوهلا به تیمانوه نه دب و هونری گله نه نمان
 پاش گشهی کردوره و لاپره جهر و جوره
 نه دب و هونری به گمان جوانتر رازاومه
 وه شاعیر و شاعیری نورمان زهرن چیروک و
 کورته چیروکی کوردیمان نه گرجی مه خابن
 هاوشاهنگی شیمر نی به بهلام له چاو
 رابورد ودا نه میش چاک پهری سمندهوه
 باقی لفته گانی نه دب و هونریش هه ر
 پیشکوتورن .

له هه موو بهر هه نه دمی و هونری
 به گانماندا تیلته زامیش له نش و نما گردندا
 بووه به بیی بایهخ دانی پتر به ناوهروکی
 نه دب و هونر تیلته زام پوروستتر بووه .

بهلام دستوانین بلین که هیشتمتا
 نه دب و هونری میلته کمان وهک پیوسته
 ریالیزسی شورشگیرانه تیا پیدا بالا دست
 نی به عیشتا نه دب و هونره کمان کسم و
 کوری تایدیالیستی و لایهتی خاموشی بسی
 بایهخی تیا به .

میلته کمان ههنا دیت بوو شه وهی
 باشی مافی چاره نووسی بیته بهر پیوستی
 به نه دب و هونریکی شورشگیرانی ریالیزسی
 خهلمپورته . هم نه دب و هونره ریسهاز و
 فلسفه چینایهتی به روشنه وهک درمان بوو

بدو پی بهش بهدریژی میزور شه دب و هونه ریشمان خون لهو بوته چینیایه تیهدا ده نویسی . نیشناش همر وایه بو له سهو دواش همر واد میت . بویه شه دیسانمان شه کنگانیان قورستر دهی تنها به بهره سی ریالیزی شورشگیرانه ده توان له بوتسه ی شه خباته دا خباتی نه ته وایه تی وچینیایه تی دا گوی بهره هه بزوشگیرانه گشت گری بدنه و زنجیره ی شه دب و هونه ریگی شورشگیرانه پیک بهینن باله کوردستانی دابش کاری لیدندا له هه مو به شیکسی کوردستاندا شه دب و هونه ری شورشگیرانه ی راسته قینه پیته چه کچی هاندیرانه به سو په رو برده گونی کرمه لانی شه لک و زحمه ت کشان بو پتر ریسوا کردنی دوزمان .

با شه دب و هونه رکه مان به بهره سی ریالیزمانه له قونانته نوی بهی خباته دا به دهرس ره کرتن له گلانه کانیسی زیرو دوا له هوه چینیایه تیه کسان شه کنه ری ره جده تران له بهرام سدر چاو چنوکاندا پر شگون بکات هه تا شه سه نگرانه ی پیشه وه تا لوتکه ی هیوا ی سمر فزای بو دوزمان و بو هیچ لایه ک چول نهی شه و سه نگرانه جارگی دیکه له به سه و هیچ هریه ک خالی نه کینه وه و ویرانه نه سین

جسته ی پیشه رگه یکی له نهو خوهن گه زوو دا پیروسته .

بیگومان روداو مگانی کوردستان روون و له بهر چاودا ناشکران دیساره گه له که شمان فاره مانانتر بهرگوی له نیشناسه کمان و بونی نه ته وایه تیه مان ده کن .

له قوناندا بزوشه وه ی سهر نسا سه ری کوردستان خهریکه پی ده نیسیسه قونانگی نویتر نویه ی قونانگی بالانسری نیا دهر گه تیره .

له قونانته نوی بهدا و له ده رکه وتنی نویه ری قونانته کدا همر وه کوجون رولسه د سوزیگانی گه له که مان شه رگی قورسترمان گه زوشه سهر شان تاوه هایش شه دیسان و

خونه رمنه انمان ناوه به هره کانی گه له که مان دهی شورشگیرانه تر بینه پیشه وه نازایانتر بنوارنه ناسوگهی دوا روز زرتگانتر رابور - رومان نوشوستی و شکسته یگان گلان و سه و نه کونته گان هه مو په پیوسته بگرینه سهر به تری شه لک لی وهرگرتن و بو له وه دوا چسونه یی حزمه ت کردن شه وانه هه مو په پیوسته لسه هه مو بهره هه یکیا رهنگ بدنه وه .

بیگومان کورد هاری نیشش کوهلیکی سه جینه بیرو لیکه انه وه ی چینیایه تی جیا - وازی نیایه ری باز و فله سفنه ی جیا وازی تیا به .

شاعری نامورمان بو شوی (بالای
 شیپره گانی بگانه بالای پیشه گرگیسه کسسی
 قارمان) پیوسته نه هیلای خوینی (هزار ی
 زال) ۲۰* خوینی شهیدان وونک بیتوره
 دست بجهی له چوار چیروی شیپره
 بهلگه نامه نامریان بو بنووسیت و پیوستن
 کشی گانه (دایگانی کور له کیوان) بسه
 شیپره گانیان کیلی شهروریان برانیننوه .

چیروک نویسانان حلقه لری دیمده
 گانی گوتیختانگان، نهمه دهگان بن و بسه
 هشتی ناسگانی شورشگراوه دیسان
 کورته چیروک و داستانی کم وینهان له
 سمر بنووسن . وینه کیسه گان شه زاران
 گوندی گاونگراو سمدان کیلگی سوتینراو
 دهی سمدان جهریگیان لی دروست بکن

زبانزه پنج هزار گوندی کسا ول
 کراو سمدان کیلگی سوتیندراو کوشستنی
 دهیان شوان دهیان کیژوله و ناسوه ت و
 لار و پهک گونهی کیپیری له کوستان و
 گریباندایلیهای بی وینن لسم سمر
 دوددا .

گورانی بیزان و تاواز دانرانینیش
 سمدان تاواز و گورانی و سروردی شورشگراوه
 بیان له ثوبالدایه و حقی رایه بی بهره دهی
 به بیزمان نهکن .

بم شیویه لهم همل و سمرجه

سختی خصانی میله تکماندا به سوره
 داران ده توانن بینه بهره داریک متا -
 نهی خلك وهریکرن هر بهو شیوهینیش
 ده توانن له دارستنی خنکی پتمی سهر
 گوتندا، سمرکوتنی ره نجه مراندا، سهر
 گوتنی گولگماندا هاروشیه کی کاربگراوه
 بکن وله روا روزی سمر گوتندا بوستان
 همی به گای دل بلین و بنووسم بهره دم
 پیشکش بکن .

شو نه دیبو هونفره نهی لبسه م
 قوناهدا نهمیری بو گله کی بنووسی و
 بهره می دژمن نه زین و خلك رایه برسی
 پیشکش بسات .

شاخو دهی له پاشه روزی سمرکوتن
 دا جهناور چ چیریک نهانته له متا
 کوزین بهره می بهیش

شایمی بسه نم جهند لاپره دهی
 بهره دهستان شه ناکه یمنی که لسم
 قوناهدا هیچ نه تراوه نه نووسراوه پیشش
 کش نگراره .

نخیر شو راستیانه روونه که چهندین
 نووسر و بهره دار ویراوانه بنووسن و بلین و
 زینشهی نابوی کاربگر و رنگین بکیشن
 شانوگوری چاونترسانه پیشکش بکن .

مه بست و نیاز نهها شهویه که

سمرنج و سمرچاوهگان

میزوری له دایک بیون و کوچ
کردنی نهو نووسرانی ناویان هاتوره
له شیبی (الالتزام فی الشعر العربی)
و در گیراوه ، نویسنی د. محمد ابوحات
یه جایی دار العلم للملایین چاپس
بیروت .

" ۱ " بهدرو . . . (مقاله فی البطل)

عتمان سمرچاوهی پیشو ل ۲۲

" ۲ " نایست غیشر سوشیالیزم و هنر

ل ۱۷۴ .

" ۳ " له شیعریکی نوی شاعیری

شورشکیردا (جوامیر) هاتوره کسه له

زسارهی بهکی نووسری گورستان

دا بلاوکرایهوه .

تیلترام فولتر بکری و ههولیدی یالیزمی
شورشکیرانه یکرته بنهمای راسته قینسهی
چالاکسی .

نیستا دهرفی باش شهلکهوتسوه و
فوستهوهی دهرفتهکه پیوسته سهر لسه
نوی دروست بونهوهی یهکیتی نووسه ران و
دهرچونی گوفاوه خنجیلانهکی نووسه رانی
کیر دستانیس له ناو شورش و سنکهرهگانی
بهرگسریه .

ههر پرتهوهیه که قهلهه شورشکیره
خاوینهگان کوبینهوه وریک نهرین وئالی
بهرگسری نهادهب و هنر بشکینهوه .

۱۹۸۱/۶/۱۰
نۆزهله

ئالگارشی

ئهم وشهیه له زوریه زمانه ئهروپایهگانا ههیه ، وه به مانا نهرمان
رهوایی کردنی کومپلیکی دیاریکراو ئهگریتهوه ، واتا دهسلاتی سیاسی و
ئابوری کومپلیک له خاوهن سامانهگان ، له سهردمی (کوملهداری فهدالی
سهرمایه داری) دا ئهجووه دهسلتانه ههبوون که کومپلیک له خاوهن سامان
و کارگه و فابریقهگان دهسلاتی سیاسی وئابوری هان تیا گرتونه دست
و جوکی تاوای خهله زهحه تکیشمکانهان کردوه .

چیروکه کانی شماره پیل ۱۰۰

چهارده رنجه پیل (خیرا) ..

• هاشم کوچانی •

ژماره یمنی گوڤاری نووسری کوردستان (۵) چیروکی له خودا کوکود پوره :
شیلانه نویسی ناله • کوتره کان و پېشمه رگه یمنی بچکولانه دور چیروکن بسبو
بنلان • نویسی هغقال کوستانی • قوتاپخانکمان چی بسمر هات بسو
بنلان • نویسی کاکه باس • زولمناوا • نویسی علی له شرف د پویشیان •
کاره له فارسی بهوه کرد وریه به کوردی

• شیلانه •

ناروکی چیروکه که باسی راگويزان و گوند سووتان وریه رنگار
پورته وی فاشیزم دهکات • نووسر له زوی فیکری بهوه مسطه یمنی ممتوسیدارو
گرنگی هغلیژاردوه • هلام داخکام له زوی هونری و تکنیک و دارشتنی
چیروکی نویه نمونده لاوازه خوی له سر پی ناگرت •

له هندی حالت دا پیاو نووسری وک لیخوړیک دپته بهر چااو

تازه فیری لی خورین بهویی و جار نه جارک جلعری باسهکە ی له ده سست بهری و بهم لاو بهولادا ملی رچه ری دنگرته بهر و پاشان دپتوره سه ر باسهکە ، بو نمونه شو چند ناو و دپره ی له سه ره تای چیروککەدا هینا و نی و دوایی له بهریان دمکات ، وهک : (فاتیله و ده زگیرانه کە ی و گشتو گری نیوان فاتیله و وشه یله) . ئه گەر بهوا به هیچی له مه سه لکه نه ده گوری به لکو چیروککە ی به گرتوتر ده کرد . ئاشکرایه له چیروک و روماندا بالمان همه ره کسانێ ئاسه ره کیش هه ن ، به لام کم و زور بهو بی به ی که نووسه ر دابه شان دمکات بو خزه مه کردنی مه سه لکه ده وری خویان ده گیرن و شوین به نه جیهان به چیروککە مه ده به نری !

(- بیست و چوار کاروان کوژه ئاسمانی دنیان گرت) .
 من نازانم کاکه (ناله) بهرچی ناوی ئهستیره ی کاروان کوژه ی له هه لیکوته ر ناوه ، ئاشکرایه ئهستیره ی کاروان کوژه له کورده واری دا بهو ئهستیره یه نه لین که له ده ور و بهری نهو شه ودا هه لده یه . گوا به جارکیان کومپله سه کاروانچه یه ک سه ری حسابیان لی تهک ده جیهت و ئهستیره ی ناو براو به سه ئهستیره ی (بهیان) تی ئه گهن ، بار یارد مکه ن و ده کونه ری ، هه سه ر ده ر و ن و روژیان لی نا بهتوره ، تا توشی زیان و سه رما و سه لیمه کی وا ده بن تها ته چن ، کهواتا به نیسه ته ی هه زه کانی فاشیه ره عه لیکوته ر (کاروان کوژه) نهوه ، چونکه به گی جی به جی کردنی بیلانه گلاوه کانیان بو ئاسانه تر ته کات و به نیسه ته ی خه لکی گوند مکه شه وه چاک له وه گه شه وون که شه هه لیکوته رانه نه وان ملوزم و هه یج کاتیکه ش چا و سه روانی شه وه نه وون که شه هه لیکوته رانه گول و خوشیان به سه ردا دابه رهن .

گومان له وه دا نی به ، که لک و مرگرتن له کله بهر و فوئکلور چ وه ک به ریکی دیاری کراو یان (مغرده) و به کار هینانی له شوینی خوی دا دا - هینان و سه ره کوشن بو به ره مه که دابه ین دمکات ، خو ئه گەر له جی خوی شیدا نه یه ت شهوا ئه یه ته شه قله بی کردن و به زه قی خو خسته روو .

(... سرپازمان جاشیان پیش خویان دابور و لولهی تنگمکانیان
 ناراستهی سر سنگی ناوایی کرد .

... ناوایی بوو به چند شاپلیتهیمکی گهره
 ... هیندهی بی نهچوو هموو ناوایی یان کوکرد موه)

نویسه لیردها سرکوتهوانه هندی زوی شهری راگوزا نمان یونوگاته
 زوو ، موه پاس دنگات که مهلای گوند لم شعردا ترسندوک بووه و ... لا
 کان ننگر دهراسهشیان بو بگری ، تمنیا له سنووری مزکوتهکاند ایسه و
 بهس * نهوتانی :

۱ ... ملا نهوتوت گهولت کرد بووه ، ههر بیستکهی مابوو * نهکوژن
 ههر چونی بیت خملکی گوند ملا ناچار دنگن که تورنانهکی بهرز بنگهرد
 و پنا بهخوا برلیک هدات :

(... ملا ونگ تنهشسته نهلهزی

سخو پیغمبر عرب بوو

... گهرم بیکه بهختری تم تورانه)

فاشیهکان بهکسر تورنانهکیان سووتاند و مهلا بشیان به خسری و
 کولیک دستووری نایونی موه لسهر گازموی پشت دا به هردا *
 بهرزانهکیش حقی خوی بوو نهوتوت :

(... سی ساله مریشک نکمین بهگروی ملا دا کملکی پوشیکی ننگرت)
 هم گاته بر سهختههدا که زوو بهرووی خملکی گوند که بوتوه ، ساوکسی
 شمیله ، پیریکی بهسالا چوو بوو دست هدانه تپلاکی خوی و پلا ساری
 کابوای لفسر هدات و بیی نطیت :

(... هدی کافری له کافر بوو)

دیاره فاشیهکان همیشه رفتار و کرد موه بیان یکه و بهکسر نام هومسه و
 خیزانهکی و شمیلهی کچی و بهر گولله نه دن و شهید نمین *

خوله ، که پالموانی چپروکمه لهر دمهدا شمیلهی ده زگیسوانی
 نهکوژن له دهنی نهپیری گوند موه دمی * هموو رووداوه دلتهزینگان

همسور نمانه و کوشتنی د مژگیرانه‌گی بوونه هوی قولبوونه‌ری هوشیاری
و هانده‌ریگی گردار و چمکی شهره‌فیان کرده شانی و خستیانه نه‌زی پیش
به‌رگایه‌تیوه *

* * *

روزیکان (خوله) پالمرانی چیروکه‌که له‌گه‌ل دستمه‌ک پیشه‌رگه‌دا
دیتوه گونده‌گی خویان * که ده‌چیته سه‌رگانیه‌که و ده‌بیت خه‌ریکسه
کوهر ده‌بیتوه د‌ری د‌داو پائی ده‌گانه‌وه ، گاتیک چاوی به‌ سه‌ریه‌کسی
سورر ده‌کویت به‌کسر نه‌رملوانکه شیلانه‌هی به‌ بیر دیتوه که گاتی خوی
به‌ دیاری بو شمه‌لی‌گی کوهور *

خوشه‌ریستی شمه‌له و بیرونی‌ه‌گانی د‌لداری و جی ژوانه‌گانیان کسه
نیستا ویران کراوه و ناوه‌دانی راه‌پورده‌وی گونده‌که و کاولبورنی کسه‌روی
خوله له‌ که‌شکلانی ناسانه‌وه به‌ر ده‌نمونه خواره‌وه دنیای له‌ پیش تاريسك
دسی و ... پاش باوه‌یک که دیتوه سه‌رخوی و به‌ ده‌نگیکی له‌ سه‌رخو و
بر په‌زاره‌وه نظیت :

(... مالان لیره‌ بوو ... نه‌ روزی تم د‌یه سوتینرا ، له‌ گه‌ل
شمه‌ید ناشتی و هاوری جوتیار‌دا به‌ر ته‌وه ده‌ونه‌ی تسه‌ و
به‌روه‌ بووین ، به‌م چارانه‌ی خوم چاوم لی بوو شمه‌یلسه و
دایکی و پاوکیان گوشت ... به‌م ده‌ستانه‌ی خوم ناشتم) *

* * *

همان دسته پیشه‌رگه‌ بو راه‌پرانندی کاریکی شورشگیرانه ده‌چنه
ناو شار :

(... به‌ شاخی گوپه‌دا گهران ، شوین پیری هه‌شت مروقیان لسه
سه‌ر به‌نره‌که به‌جی هه‌شت) *

که‌ نه‌گنه‌ ناو شارگانان به‌ مائیک نه‌بیت به‌ هه‌له‌ له‌ ده‌رگای مالیکی تر
ده‌ده‌ن :

(... ک‌یه‌ ؟ - خومانین] - خوتان کین] ؟ - پیشه‌رگه‌گیسن]

سـ ٠٠٠ چ ٠٠٠ چون ؟ - لال مبه بیکهروه . - به خوا
سهپهینی له دایم ئهمن ، منالم ورده ، ههسور دنهسا
سهپهسوره () .

فرماندهی دستهکه پاش ئوزیک لی ورد بوونهوه به رقوه سهپیری کابرد هکات :
(- ئهم ترسه چیری به گیانئا چوته خواری) .

کاکه ناله لورهدا لایهئیکی واقیعی پاش شکستی هینانهکی (١٩٢٥) ورا -
گوپزانان بو روزند هکاتوه ، لایهئیی ترسو وره بهردان ، لایهئیی تهپین و
رهشپینی .

(شهن مالی تریان بهجی ههشت له پر ده رگایک به ئاستم کسرایه وه ،
دمنگیک له تاریکی یهوه ئههاته دهروه :)

- رهزیه ژوروه ؟ - ئهروین ٠٠٠ بوستهینی به ؟ - نه ، نه ، ئاسمان
پاکه () .

هلام لورهدا لایهئیکی تری واقیعی خهکی کوردستان ئهخانه سه روو
لایهئیی وره بهرزی و خوراگرتن و خوثاماده کردن ، بو بهرهنگسار بوونهوی
ناشینم ، لایهئیی شورش ، بههوندی نیوان بهله بهشمه رگهکانی کوردستان و
ریکخراوهکسانی ناو شار .

دهنگویاسی تهراو له مالکه زهر ئهگرن و سه رگهتوانه زهبریکی جه رگ
برانه له (دوو بیگایی سهخوور) دههههین ، خوله برهئدار دصیت ، برهئیکی
کوشنده ، که له شوینی شههکه دهکشینهوه به هاوونگانی دهلیت :

(- به جهم بههیلان ٠٠٠ من تهراو ٠٠٠ مهخزه ئهکانیشم لی بکمه وه .
نارنجوکهکم بهسه) .

شهیله ههقی بوو به خولهی ئهروت :

(- چاویم ماچ مهکه . ! - بو ؟ - بهوه به بهیمک ناگهین) .

هلام خوله به شههید بوونی ، له بیناوی خوشهویستهکی مهزنتردا ،
له بیناوی کوردستانی خویناوی ، ولاتی ئاوارهکاندا وهفای خوی بهسو
شهیله سهلماند و بهک گهیشتن .

نوروزی د هېوایه نووسه کوناس به چیروکهکه بهمهپایه ، چونکه به
شمعید پوړی خوله له بش منجهکه ودا ، هر شمشک فالس خوی گوت
کهچی کاکه ناله وک بلری حکایت بگیرینهوه ، هر له نوی سهر هلد .
داتیره

(... خولهش خوی لکود نارهکی گورمایلینی سرریت ، دستي
شمعیدای ایا بگرت . . . خولهش ناسانی وولاتهکسه ی
شونه بهلام فروکی فاشتمکان ناپهلیت بالدارمکان نیا بفریت ،
خولهش وکوتو به شهرالیک و کراسمکوه شموراپهوه بهلام
داکیر کوران نهنک و هشت مخزون و نهنک و هشتاره
بهکراي دایه دستي) . وک بلری بهشت باسی راگوزان و
کوهوه و رفتاری فاشتمکانی لکودین ، یان له ناویروکسی
چیروکهکه ودا شوه بو خویهر ناشکرا نعی چی پالی به خوله
وه نا تا بی به پیشهوه .

کاکه ناله لور هلمسنگاندن و شمره به گومانه که له کوتایی چیروکهکه ودا
نووسویه ، نوهک خویهر تینهکا ، بویه پغای بردوته بهر شیمرتا ناویروکی
چیروکهکه به خویهر وایگمینی :

(... توتابخانهی چهوسانهوه : بیری کونی توتوهوه
هیز و بازوی ترسنوکی بوکاپهوه نوهی چوکسی)

پهردانجک که دارمالی نار کرا زیاتری تیکه ی لوی دهری ، بهر .
همی نهدی و هر نووسینیکی تریش به همان جور قالی خوی هدی .
بهلام دیاره زیاده نووسی وک ناوکه زموی توتی نادا ، ناشکرایه لسه
پاسکردنی شتی گورهوه (شتی بهچروک له پهکا لایونهوه بو سهر
هلدانهوه و چانکی تر گهرانهوهی نهو شتانهی قالی خویان گوتوه سهر
له خویهر تیک نهدات ، وانا همان نهخوشی نووسه وکه توشی خویهر .
پش دمی شکر پوریا نهدیت .

کوژمکان

دورو بېچوه کوژمه کیوکه له بهر دم هیلانکه بیان دا به دم جاوه مروانی دایک و باوکانهوه که چونه خوارده بهنجان بو بینن دست دهکن به جیکه جیکه خاوهنی پله گنمهکی تمیشتیان دیت و داهولیک دهجه تینن ، بېچومکان له توسانا خویان دهکوته نار هیلانکه .

دایک و باوکیان که دینموه . له دوریموه داهولیکه دبینن تر بالیان شکمت ددها پاش لی وورد بیورنمه و سوورانمه به دور و بهری نا دایکانهکیان گور دهمستیتموه و ههله مکوته بهر داهولیکه و باوککهشیان به دواي دا .

واتا بهری سهرکی چیروککه دور لایه ن بیک دینیت خوشمویستنی دایک و باوک بو جگمگوشهکانیان لایک و له لایکی تریشموه ههندی جار مروی تووشی ترس دقبت لکمر نهختی لی وورد بینموه نهک ههه ترسکه بهلکو شو شتهن بوته هوی بوته هوی پهیدا بوونی وهک شو داهوله وایه .

به رای من نهدیمور کاک ههقال بهر شیره ساکاره پاس داهول بکات وهک ههیه ، چونکه شو ههچ شتیک نادانه دستن مندالسه وه و رایشی لی ناکات له کمال ههسهکه دا بهکوته زورانبازی و پاشان دوزیموه و کمیشن وه شتیک گهورتر . دهوایه کاک ههقال پاسی ههسه بهکسی سیاسی سه کرمه لایتنی بگردایه و لهوکانه دا ده یوانی داهولیکه یو نمونه ببینایتموه ، که تانک و فرومکانی دوزن له بهردم ههزیکی هولایی بهکرتوو دا ، وهک شو داهولن ، منالی لادی ، یان هوانه ی له زیانی لادی بيموه نزیکن و دهزانن داهول چیه ههچ بهزیک له چیروککه وهر ناگرن و بهلکو هوی تووره دهن .

■ بېشه رکیمکی بهچولانه .

سپارده منالی شهیدیکه له قوتابخانه دا کوری قاله جاش بی
دلمیست :

(- تو باوکت تریه ، باوکت توپیوره) .

که د مگرتنوه یومال دنیا یکی پرسپار له کمال خوی دا بو دایکی د مباتنوه
به گریان خوی د مکاوه مالا ، دایکی همول دمدا ، زهری کاتنوه و له و
پرسپاره مزنانه ی زور خاتنوه که له میشکی دا بنگیان خوار و تنوه
بلام بحاله .

(- دایه گیان باشه باوکت چراسی هات باوکت شهید بوو)

- بو شهید بوو - چونکه پیشه مرگه بوو لنگر پیشه مرگه

نه بویا به هر شهید د میرو) تاد .

هر پرسپارانه نهک هر مندالی شهید بهنگو هموو مندالیک د خساته
بهر کرد تنوه و گریان به دوا ی شتی گهوره دار ونگ سپارده هیوا ی گوره
بخوزیت زور گهوره بیت تا بیته پیشه مرگه .

(- سپارده گیان مگری با گهوره بیت نهوسا هموو شتیک د مزانیت)

(- د مخرخوا دایه گیان با زور گهوره بی) .

نورس زهره گانه خوار و پرسپارمکانی خستوته زور . پرسپارمکان هی
منالین ، پرسپاری ساکارو قولن ، بلام خوزگه چیروکهکه نهختیک چر تسر
پسویا به نوونه که دلمیت (سپارده گیان ، کوریه شیرینکم ، له به رت
مرم ، مگری ، مگری و چپتر دلم تنگ مکه . . . با به خیر گهوره بیست
نهوسا هموو شتیک د مزانیت) .

له کاتیکدا د میتوانی خوی لمر د ریزه بیدانه زنگار بکا و بیست
سپارده گیان با به خیر گهوره بیت . . . تاد اکوتایی بی بیینسایسه ،
چونکه هر جوره روشه ریز کرده زیاده میه ، یارستی مندال نادات بو
فهر بوونی قول روانین و خیرا تیگه یشتن ، بهنگوبه بیچواننوه بهره و گیلی و
حمله لوسی دهیا .

دیاره همو ماموستایانه‌ی که بهرزه‌وندی خویان ده‌خنده زیر بهرزه‌وندی
 گله‌کهایزه و تیکل به کاری سیاسی و خزمیت کردنی نهمو که همان ده‌بین
 همیشه خه‌لگی ریزبان لی ده‌گرن و همو تا گرتنی ماموستا که لسه لایه‌ن
 روزه‌همو ؛

(... خصم و به‌زاره‌یکی به‌کچار زوری له کالی خه‌لکه‌که دا دروست
 گسردن ووه) *

نسه شورشگیری به‌کالی ماموستا که زور له سهره نیمزه و نوپ و ناگری دوزمن
 به هیزتره ، کالی گونده‌که ویران ده‌گری و دعووتینربیت (همو) بیسه
 باوکی ده‌لیت ؛

(... بلام باوکه دنیا به ماموستا که همان ده‌یکرت هم‌چهند داروباری
 هم کورد ستانه جوانه ناگر نیبهر دهن سوودی نریه ، چونکه
 هم خا که هم‌راگی داری سه‌وز و جوانه ، که زمستانیکی دیکسه
 دایینه‌همو داره‌گان سه‌له نوی ده‌روینه‌وه) *

کاکه پاس له چپو و ککه دا کهنوته (غفلت‌نکی) زور سه‌یره‌وه له دیسه‌ری
 نهمه‌دا همو ده‌لیت ؛

(... دایکه کله‌کم همو روزی له گهل زهرده‌ی همو به‌یانی ، له
 شیوین خهو رای ده‌بهراندنم وه‌ک مه‌لونه‌کی کاروان له کولسی
 خسوی ده‌کسردم) *

له دیری یانزه همه‌دا ده‌لیت ؛

(... شهواران ، که به‌ره‌وه مال ده‌که راینه‌وه به سواری جهجه سه‌همو
 به هم‌بیزی باوکه‌همه بروم ، تا روزیکیان له کوتایی به‌ره‌همه
 کوکرد همو دابوو باوکم به‌گویی دا چوپاندم ؛

... لهم روزانه دا له دی‌یکمان فوتابخانه دروست ده‌کن نیتر
 تشرش فوتابایی یکی هم فوتابخانه‌به ده‌بیت) *

له دیری هم‌ده همه‌دا ده‌لیت ؛

(... کله‌ده همو تمعنی گیشته‌وه جهرت سالان)

همه روزنامه‌ها و با سانه‌ی ژبانی همو له چیروکه که دا هاتووه ، لسه و روزووه که دایکی له کولی دهنا و نیواران به سوواری همه سوورده گه رایجه و تا کرد، نهوهی قوتا بخانه که هه سوواری له ماوهی چند مانگه دایه له هور و بهری به رههم کوکرد نهوهی سالیکدایه وک له چیروکه که دا هاتووه و نووسه ر هه سوواری به روزیکیان نسه دنگات ، که چس له پریکدا همو له کولی دایکی به وه دهکا به (۷) سالان و شوناسنامه‌ی بو دهردا دهکا دایبات بهر خوینسدن و سرودی پی دهرخده دهکا ، ناشکرایه سنالی (۷) سالان له لادی دا نسهک له کول نانری ، بهلکو خوینتی رازی ناسی و (ماشالای) به سهردا د خویقدری گویه بونه بیار ، له هندی حاله تیئندا دهیته شوان و ساوالهوان .

سی نییسی گسهنی

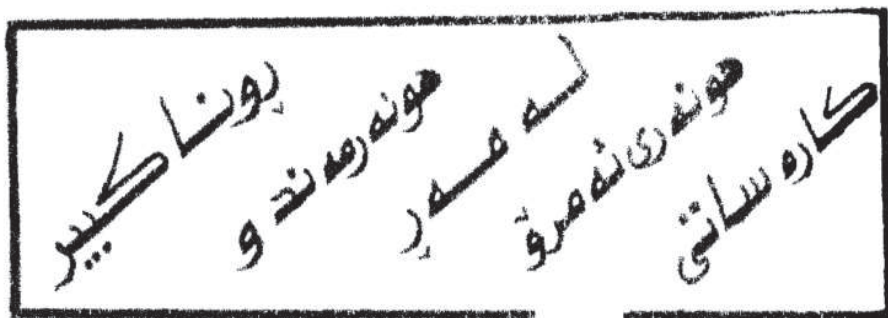
۱- نهوهی واههست دهکا نووسین بو منال ، له نووسینی ناسایی ناسانتره زور ههله به ، مندال (حماس) و نووسه‌ری منالانیش دهیته له دهوونساندا ههلسر کهوت بکات و گهره‌یکی (حماس) پیش بی ، له نووسینه کانیا ندادارد و نوولسین بن خویان له شیکرد نهوه و ناراسته کردن و سهوزنهنت دورخه نهوه . له بهره‌هی منالاندا دهیته کللی مه‌یله‌که بدریته د مستیانوه و رافیر بکرین خویان به هه‌رازه کانیا سه‌ر بکون و بو گه‌شته گهره‌کسان بکهرین ، وانا بو روز به روز بوونه‌وهی دیار دهکان فیری زورانیسیازی و ههلسو کهوتی زهره‌کانه بکرین ، نسه‌ش له سه‌ر زهره‌کی نووسه‌ر دهوه‌ستی چون بهره‌ه‌که‌ی بخانه منالدانی بارو د وخی واوه .

بو نهونه له بهره‌ه‌یکدا دهوتری کابرا دهانچه‌که‌ی هه‌لکیشاو کابرای نری دایه بهر دهست ریز ، دهیته نووسه‌ر کوتایی بی بهینی ، با منالکه خوی بگا بهر راستییه‌ی بوچی کار له کار ترازو و گه‌شته دهانچه راکیشان . نایا نه‌ده‌کرا نهوه مه‌سه‌له‌به به شیره‌یکی تر چاره‌سه‌ر بکریته . بهلام نه‌گسه‌ر باسی خوین بهر بوون و نه‌میولانس بکریته و نه‌ک خوینه‌ری منال لسه

ورد مکاری د وور دمخاتموه ، بملکو بهرمو گهلی و حملولی و زلبینی ملسی
پسی دهنسی *

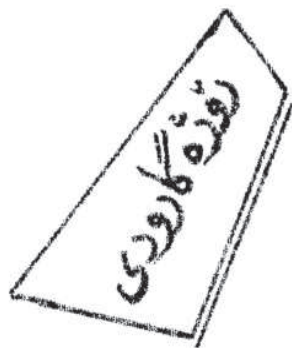
۲- هر چوار چپروکه که له وروی هونمربیموه زور لاوازن و له همدی حالتد ،
د متوانم بلیم مرجی چپروک نووسینیان زور کم بیومه و زیاتر له راپسورده
د عجن ، له همووی زیاتر لقوتابخانه کمان چی بمسر هات) *

۲- نو باسه فیکریانه ی بو (شیلانه ، پیشمهرگه مکی بچکولانه ، قوتابخانه کمان
چی ۰۰۰ تاد) شتی باشن و به نهد مبی پیشمهرگایه تی له قلم د مد رین ،
هیوا دارم همووی نووسهران روویکته ثم باهته نووسیتانه ، تا نو کولینسه
راسته قینه ی همیه پر بگریتموه ، ثم تبیینیمیش زیاتر نو نووسیمه اوسه
د مگریتموه که له ریزی پیشمهرگایه تی دان و زیاتر تیکل ژان و نازاره کانسې
ثم قوناغه و ربرموه سیاسی مکه ی بوونه و ملس رکوتی روزانه ی له گسه ل
د مگسه ن *

■ سیامه ند مامیسره ■

بیر و باره‌ری ناریشی کون و پیش د اوره ی
 بهکان ، له بهرانهر توکمن بوونی بیر و رای
 دیکارتدا نه‌زوک نه‌بن . ثم قاره‌مانی بیسرو
 رایه له رووخاتی بناخه‌ی بیر و باره‌ری کون و
 رهت گراوه این ناوه‌ستی : دیکارت به هه‌نگه
 ویکتی د لنبیاره به‌ره‌و راسته‌قینه‌ی نوی که بهسه
 هدی خویره‌ه به‌دی دین به‌ره‌و پیسش د هه‌را .
 شه‌تیده فکزی و به‌دی دینی ، بناخه‌ی
 زانسته‌یک د ان هه‌زینی که نیمه به‌سهر سروشتا
 زان و فدرمانه‌وا د هکا . شه‌له‌وه‌ی به‌رگه‌سی
 کرد هوه بگا به به‌ر بیر و رای خویدا و لهسه
 جیوت کرد نیان له‌گه‌ل راسته‌قینه ترسیکی نیه ،
 شیوازی مانه ماتیک و میکانیکی شه‌و ریگه‌سه ی
 باز د ایکی بی به‌نه و به‌ره به په‌شکه‌وتسه‌ی
 ته‌کنیک شه‌ا ثم به‌ره‌و پیش‌جیوتنه‌ی ته‌کنیک
 وهک گومانه‌کی هاواری ملنگد اران و رووناکییه
 رانی لایه‌نگری ثم جینه به‌رز د هکاته‌وه . شه‌و
 مه‌لایانه‌ی که د وینی گاله‌لو یان شه‌شکه‌نجسه
 کرد بو د دیکارت به کافر د ان هه‌نین و خویندسه‌ی

گومان کانی شه‌بی به‌کم باره‌ری

soepticism و ...

لی نه‌هاتوبی که چینی به‌هکوم به‌نه‌مان لهسه
 به‌رانهر راسته‌قینه‌ا توه‌سی لی شه‌نیشسه‌ی و
 پاشه‌کنی د هکا . ثم پاشه‌کشیده نیشاندیه‌ری
 نه‌توانین به‌نی . له چه‌رخیکه‌ا که بازگه‌نسه‌ی
 که‌شه د هکا و سه‌ره‌سه‌ی بالق بوونی به‌هر د هکا
 د رد ونگی خاوه‌ن به‌رانی ثم چینه‌به " ساتیک"
 نه‌صردی که له رووی ته‌یکوشان بو‌پسه‌ه‌ی
 هه‌یان پیدا‌وستی هه‌بوو . دیکارت گومان
 د هکا .

فیرکاره کانی دیکارتی (Cartesien) له
 زانستگه سوربون قده غه دهکن .
 بهلام پیشگوتنی تکنیکی و شیوازی بوسی
 بهروای دیکارت له لایهکی کوه لهگهل پیشوازی
 بر شهدی جینی لادی پیشگوتنخواز راته جینی
 بازگان روه به روه نهی . پیشگوتنی زانست
 تکنیک و مویدا بوونی ماشین نه دنیا به زیانی
 بازگان نی یه . بهلکو سدرچاوهی دوهلهدهند
 بوونه به باوهر و وزه شو نه مزیردی . له
 سمردهنی داییدا نووسراوهی خاوهن بیرانی
 هم جینه " کونده رلیسهگان " ۱ " دیندرو
 کان " ۲ " و داندانی بازه زانستیش
 وهک سروروی سهرکوتنی زانست و پیشگوتنی
 " ماشینی " تازه پاگرتوو وور دهگیری .
 دوا سده دهکه ههر هم جینه تیر پور و په ر
 نووکاره وه له چاوسرکردنی شو کیشانهی که
 ماشینیم بو مروفی بهدی هیناوه لی نههاووو
 بی واره ؛ تکنیکی نوی رولهی زانستی نسوی
 بمناهنگیکی گشهکردنی سده جار به پهلهتو
 له پیش کونووته دهسشتی منه خور و سهر
 بار که له دایینینی سامانی دهسکونووو
 راد هین . تکنیک له بری مزناپتی بو مروفی
 روزه رمش به بار دینن بیواوی سیاسی و پیتولنی
 هم جینه دیکارت و دیده روهت دهکه نهوه ؛
 ژوزوف کابو " ۳ " شهیدی پردهتی زانست
 زنجیر کا " . وه برگسون " ۴ " نفرت له
 توانای میکانیکی دهکا برون تهر " ۵ " له
 " شکستی زانست " قسه دهکا . له هردوا

بهر تیر جیگه بهک بو لیکولینهوه و جووت کردنی
 خوی لهگهل کرده ناک ورتنهوه . چ بسمه م
 هویهوه ناریک و بیکی زال و داسپا و بنا -
 خعی ههله دهکی و دوزوخی .
 ترس هین شهیه که " تراست " ه کلان
 داهینراوی نه دازیارانی کریوه و له به کسار
 هینانی بهرگری دهکا هم پیشگوتنانسه
 قهیرانی زیده بهرهم پتر دهکن . شهه سو
 رووناکبیران ترس هینه که بیچی سهد انگری
 دازن و ناتوانی لهگهل بوونی شهوان پسانی ؛
 تاوینی راست بیژ به شایستیکی ملوزم شه مزیردی
 بناخعی هم بیجه سست و بهرتووکاره جکه له
 پهرش و بلاویرونوهی ریگی دعبازوونیکسی
 نماره . لهم کانه د رووناکبیر د دنیا ته کسن
 که دهسلانداریتی شو لهم جهپاندها نی یه و
 له گرتوخنایهکی پر له زندهی روونکسا ردها
 زیندانی دهکن . رووناکبیر لهم زیندانه دا
 لهم بونایی عیگر دپیدا وزهی خوی لهه دهی
 دهدا . بیر و بروای راستهینه پیوستسی
 بهوه هویه که لهگهل بهر ههلستی دا روه به روه
 بی و به سفیراندا زال بی تا باشتر لسه
 گوران و ئال و گورتی بگات ؛ نه دنیا کانی به
 هیزه که له راست بوونی خوی د دنیا بسی .
 له کاتیکدا له بیچی سهد انگری رووناکبیر
 له بیرکرد نهوه و تبیینه کانی د رور دهکنه وه
 لهو کانه دا که رووناکبیر بهم جهشنه له رهگیسی
 نه دری به شیوهیکی بره نرسی تووشسی
 گومان شه بسی .

جیجی پەرتووکا و بە هەلاوێشتنی زورناکبیر

لە جیھان گیانلەبەرێکی نیکە ی لێ دروست
 دەکا ، بەم شیوەیە ئەو لە مەزگانی تەمە بە
 وتە ی هیدید لە "خاکی نان خەزان" جیا
 دەبێتەوە ، ئەمە درووعەم لاسی رووناک بێر
 ئەو نە تەنیا لە جیھان بەلکۆ لە مەزگانی تەمە
 جیا پورەتەو ، لە لاسی گومان تەنیا بێ رووناک
 بێر بەسەلە بەکی تری هینا کە لەم بێجە سە
 چاوە دەگری ، هونەرەمەند لە هەمووان زیاتر
 لەم وێنە کەوتن و جیا بێر بە رەنج دەبەسا ،
 بەوجۆزە ی کە تۆلستۆی بە دروستی پاسەسی
 دەکا ، هونەرێک زمانە ، زەانی هەستیار
 بەس ئەم زمانە پێوستی بە پێوەندی هونەرەمەند
 لە گەلی دەور و بەری هەبە ، هەر ئەم پێوە
 ندە هوی بوونی هونەرەمەند دەژمێردری . کە
 لە پووری گەزە ی پەروانا کە سەرخاوە ی فەرە
 نگی روزنار و ئەژمێردری بەدی هینانسی
 روونگار و گۆشە نشینی و جیا کە و تەو و دەوری
 لە جەماوەر نەبۆرە ، ئەوانە کە لە پووری هەروەزی
 بوون کە تیکەشتن و دا هینانی جەماوەرسان
 پاس کردو ، تەورات ئیلیاد تۆدیسسە !
 سەردی رولان "۷" سەردەسەر کە لە پووری گەلیسن
 هونراوە ی پالەوانی هومری هونەرانی سەدەگانی
 ناوەنجی کە بە زمانێ تاییەتی خویان هەلبە -
 ستیان ئە هونەرە و پەيام هینەران و ئەوانسی
 تر هەموو راگە پەنەری پەزارە ورق ، خەفت و
 شادی تەواوی گەلان بوون و بە سەرکەوتنەکان
 و شەرەکان و ئیجانی ئەواندا هەلیسان

گۆتووە ، وتاری ئەم خاوەن پێزانە سونگە ی
 هاندەر و چالاکێ هەزاران و ملیونان مەرووی
 ئەژمێردرا ، وەها هەلا و مەرجیکی لە پەسار
 بو هونەرەمەند لە سەردەمی مەزگانی بێجەسی
 سەرداگری دانە ، لە بێجەدا جوانیشت
 وەک هەر چەشنە کاری ئینسانی وەک کالای لێ
 هاتووە ، لەم روووە شیوەماری هەوسەری
 پاس و پایی خوی نە لە دەستی هونەرەمەند
 بەلکۆ لە بازگاکاندا دەبێتەو ، بازگاکان
 دەسی سەرخێ نیازی کێرەگە ی بات کێسەر
 ئە کام دەستە ی ؟ کەسی کە ئەتوانی نۆخسی
 کاری هونەرەمەند بەدات و اتە ئەو کەسانە ی
 کە لە تۆبێر بچوکی مەخوور و زیانە خەوری
 کۆمەلن و دەسی رەنجی خەلکی تۆبە سامان و
 مال و دارایی خویان زیاد ئەکەن ، چالاکسی
 کۆمەلایەتی ئەم هونەرەمەندە تەنیا بێرینی یە

لە پیکەینانی کەرەسە ی رابواری ئێمە
 ئۆلیگارشی یە لادەرە ، وە لە دەوری لێ
 بەراوە ئەم تۆبەدا وەک دەوری قەشەری
 وایە لە نیشگە ی دەسلەتداری کۆن و ئێمە

بەم جۆرە هونەرەمەند بو ، دا و رگاندنی
 وازی عشقینی شتی مەخوور نا چارە کە
 کۆنوشیان بو بیا لە ئاکامدا نا توانی خو
 راکرێ . ج دەوانە وینە گەری هەستیار کە
 بە پێوەری لە خوار و ژور کردنی بەرسی یازاری
 تابلوی نقاشی لە ریالیزی ساح و ساکار
 روویان وەرگیرا و روویان کۆدە ئازارەگەری

که هر سیویوسم و نه پاشان کوپوسم و لسه
 دواپس با خوبان مانوشته دنیای له ناوهر ،
 راستی به در ، توان بو هروستی کسا لای
 هونری خوبان له هیچ تیکوشانیک رانمان و
 رانامین بیچی چیکون رهوتی سروروستسی
 هونره مند دهگوری و بهره و تاریکی چه و تا
 بیرکردنوه و پلاو خوازی رایدنکشی . به م
 جوره هونری نهوله هفتی داعینه رانسه ی
 دهرونی خوری پیوری ناکات به لگو زیاتر صل
 که چی پوشکش و داخونده . خراپتر نهوه ی
 که بو توژی شخوهر نهومن له سروروستسی
 نهریت به در زور زیاتر نوخ و مه زانیستی و
 پایخی همه لیره وهیه که خوروشی هونر -
 مند بی دهگری . پهیکری سفیر و سه مده
 قارمانانی رومانی دژوین نازا و مگیسری
 شیتانه هونراوه به شیوهی شیرینه جوسسی
 فورهنگی نهوه ایستی شیفا کلاو کسرد وه .
 داندایسم نهوه و تهی رهوی "ا" کرد بو پسه
 دروشخی خون (له نهجامدا لسه وه
 تیکهیشنوم که تیواوی روم و روانم ری پس
 شاندهری من بروه) .

هونره مند که شویمه واره کوی له هه ر
 چه شنه پنه مایه کی گهلی به تاله دنیای نسا
 تبا و دژمن په روهی خوی روو وور دهگیسری
 چون لهو دنیایه ده رکراوه و رهنق کونوره .
 نهوه دمنزیزنه دنیای نهوه سازکردن خوی
 به هیچ کلوچیک نارام ستار ناگری . هکله ر
 له هندی خهملاندن و رازاندنوه داکسه
 له شیوازه که یاندا خوی نهوینی . سان - سیمن

به نه له ناو دارایی گومه لناسی هیرانسی
 له به لاریدا چوونی هونری وه هه
 باس دهگا (په لرا که هه لیه ست نه سر و
 نوری بو به لام گهشی رازاندنوهی هونرا وه
 د ریزه ی په یادا کرد) رازاندنوه و په یادا
 حی ستی سووک ناکامی لادانه لسه
 دوا ی پشکوتی پهنوولی له یونان لسه
 سهده ی پیوسیم سچواره دنا سروروستسی
 هیلینی له نه سکنده ریه وه داس په یادا کسا و
 به دوا ی نهوا خولی گهشی روم چویدر ستسی
 دینه پیشی گوئیک دهروشی کلاسی بیسم
 جیی دهگریته وه . هونره مند په رانه وهی لسه
 خوی پررسی د بهوهی چی بلیت نه م پرسیاره ی
 بو دینه پیش که چوینی بلیت وه هه رچه مند
 شیوهی زیاتر بو وتن په یادا بکات قسه کانسی
 زوروتر کوتایی بیان بی دی و به چه شنه
 تیا دهچی و حال ده بی . بو سووریا لیسته
 کانی شیوه کسم کهرسه نی یه به لکسو
 به لکو نامانچ و تاکانه ، لوبی ناراکسون
 پیناسه ی سووریا لیسم به م جوره نه هوروسی
 (نه م هه زه ی یه که ناوی سووریا لیسمه
 بوینی یه له که لک و هرگرتی سر سووریه یسه
 تا میزان و له رووی نه م کداری یه وه لسه
 کسم جهاس له واقعیت پشت کسردن
 له زینی واقعی . دهها هونریک په راستی
 له ریکه د ریشه وه کونه په رستانه یه نه نیسا
 زانستی نه م شیوازه له دهری کوسپی
 بوونی نهوا کردنده که پشه وه . نه م هونره
 نریاکی جه ما وه . (باسکردنی شورش

فریخته پیشان بدنا و جهماوربو کویلهشتی
هان بدنا .

رووناک پیری فاشست روبرو روی جهماور تهنیا
تر لمو کاتیه که له عود هی کاری خوبی خنزهوه .
چون جهماور له روانگی تهورا جگله کوهلسی
" شحک " شنیکه که نی به و تهر کسی شه و
به بیی فرمانی تهر باب خراب کسریین و
هل کوچ و دهسته موگردنی شهوانه .

له دوا ی دهر کوهنتی یه کم نانه بایه کان
کوهلنگی سدریا باری له سهرتای شه دوی
نوزدهوه هونه رهنه پهوشیوهی که شه و
نوسره رومانیکه رایگماندهوه مه چوگسم
به ته نیایی و بیچاره بی به .

رووناک بیر که به گومان گردنی خسوی
له هجیبیان و گوتنه گیری له جهماور پسراره
لاوازوبی دهسلاته . وه هیوا برابو شه و
لیزهوه سهر جاوه دهگری ، بروقی ویستیان
که له پزاری روزنهوهی هیزی بروقی دابون
له کپ راسته قینه یکی تهوساوی وریسه روو
پسوز به هزاران و طینهها بروقی کسار
دهنگن رهنج دهمن و تهمن به بی شهوی
قدت تی بگن که کار ، خهبات ، رهنسج و
مردنیان بوجی بووه . باشترین شه مروق
ویستانه خالیزی فهنه رانی وهها زیانسی
کیان پیشان دازه وله گهلیدا دهستیان
به خهبات و ملانه کرده . زوروش ۱۳ وای
باس کرده (له ژیر دهسلاتی قانسونسی

سهرمایه مروق له ملانه یکی روزمانه و خوبی
ناوی جاریکی تو تروش دهی و دهسته
کویلهی دهسلات کریکاری کریگرتی کانه
کان که له دالانی تنک و تاریکی کانه کسار
دهکا به واتای راسته قینه مروق نی به و جگله
نیکهیک له شینی بهرهم هینه ری خساو
نازمیری که له گل هیزی سوشت خهبات
دهکا . وایان کویله ۱۴ له باریسه وه
وتوروتی (وهها تابوری یوک تهورعتیانسه
به کاری بیوجان و هیوا برابوی خویانسه وه
دای دهه زینین به بی شهوی هسیج
سورویکی لی بهمن وه له پنجهی تیزی شه
دوقه دای تیا دهمن) .

یکی له فارمانه گانی گورکسی شهلیت
((نیمه هه سو کویلهی کارین ماشین تسلط
سهردهی مردن نیمه له زیر گیره کسانسی
خویدا لهت و پت دهکا . بی پشوران کسار
تهکین . بی شهوی که برانین بو کسام
نامانج و بوکسی .))

له جوار جیوهی وهس بیجیکدا هسه
جیهان لیرمواریکی جره و خالوزه له نهساح و
رزی شه نیانی سه ورا گور مسسروش
هیشتا گیانله بهریکی پیش له میزو ته زمیردری
تهو هیشتا به نه دازهی پیوست له چنگس
خودی حیوانی و در ندانهی خوبی زرگار
نهروه چرکه هیشتا توانای شهوی نهسروه
که ههنگار بنینه ریازی راسته قینه و مروغانی
خوی واته بنوانیت که ژیان خوبی له سهر

ئەتوانم بیکم () .

ئەم پەیام هینەرە ڕۆزنامە ئەخۆشی و
 بێ ئیرادەیی و ئی ئەهاتووین بە توندی بلاو
 ئەکەنەو . و بەم شیوە ئەتوانین ئەوان بێ
 ماوەستان و پێشەنگی نا هومبەسی و هیوا
 بپاری ناو بیهین . ههزاران لاوی ئەلیاکسی
 فەرەسی لە فیکە ئەواندا لە بەین چوون .
 ئە وان لە راستی بە ڕۆزنامەو و ئەیسان
 ئەوانی تیگەن کە ژینی بێ خەیات بێ
 بێ نیشانە و ئارمانج . نا مانجکی راست و
 بە بێ بەشدار بوونی بە شیک لە مێژوو هیچ
 واتایەکی نییە . ئەو لاوانە کە بو هەلیژارنی
 ریکە ژیان روولە وان ئەکەن . وە لەی ڕۆ
 وەر ئەگن پەیام هینەرانی ڕۆ بەوان نا
 لین و ئایانەو بێن کە ژیان خەباتە
 ژین تیگەستن لەو راستی بێه کە مەرۆش
 بە نیک لە کۆمەڵک یا کۆمەڵیک ئەژمێردی
 کۆمەڵی ئەو مەرۆکانە کە بێی برانەو لە
 هەرل و نیکوشتان و خەباتان . خەبات
 لە گەل سەرۆشت و لە گەل خو . بە پێچەوانە
 ئەوان لە پەیام هینەرە ڕۆزنامەکانیان هەموو
 بیکەکانی هەلاتن فیر بوون . ئەیا ئەخۆشە
 لەو پەری ئەو کۆمەڵگە نا هیچ نییە بێسەم
 هومبەو نیکەل بوون بە خەباتی کۆمەڵایەتیی
 شیتی بێ . ژینانی جوانی خۆت لە فەراخ ئەم
 لا قارە قورائەدا ناوەزین بەلام پای تسی
 مەنی تو هەرچەندە بێ کەلک تەبێ بێسەو
 ئەندازە مەزن توی تەبی هەمووشت

بناخە گەلایەکی زانستیانە ناھەستەرو
 ئازاد ناھەزینی . ئەم ڕۆخە نا مەرۆکانەدا
 بەلاری و ئەزین کە جگەلە کەلک وەرگرتن لە
 وەھا ئازاوەیکە بە سوودی خویان لە بێسەری
 هیچ نەدا نین . وە ڕوناکبەر لە بێسەری
 ئەوێ کە لە پەری گەزانی ئەو ناھەباریانە دا
 بێت لە کۆمەڵی پەر لە پەسەو هەلەدی .

لە سەرەتای شەڕدا ئەواوی پەیام
 هینەرانی ڕۆزنامە تۆوی گەنجی ئەنەسە
 تۆشی گێژاری تیا بێن ئەگن . ژان ژینو^{۱۵}
 خو ڕۆز خەستەو لە کۆمەڵ گەزەو بەسو
 رانی گەزەو و پەپەو ئەگەل ژینانی ڕۆمک
 خەوای پێشپار ئەکا و ئەم فیرکاری یانە
 بوو کە بێ شیننای هینەر زورخوش بێسو .
 ئەو ئەویش لە ژینو بە ناوی (نووسەری
 رەسەن) ناوەدا . مەرۆکان " ۱۱ " بێسە
 وە کە () ئەستی لە هەستەکانی خەسەو
 بەر ئەدا بوو) شانازی ئەکەن و لەسە
 پەر تۆرکەکش خۆیدا بە ناوی *lesbestiaires*
 ئاکر و فەرەنگی خۆینی و ڕۆنەیسە
 بلاو کەو و واتە هەر ئەو فەرەنگی هینەر
 لە ئەمان بناخە ناوا . ئال " ۱۶ " هەر
 چەشە بێر کرد ئەو بیکە رەت ئەکەو . هە لە
 رەسی ئەو مەرۆکی لە بەرێر ڕۆزنامە
 ئەسەلات وەر ئەکەن . زید ئەو کەسە کە
 هیچ مەرامیکی بێ ڕۆستانی بێ و گەلنە بێ
 کۆرەو ئەکە ئەلی () مە ئەسەم خەسەم
 کلاو کە بەس هەر ئەو کارە ئەکەم کە

پسرایزه کسان

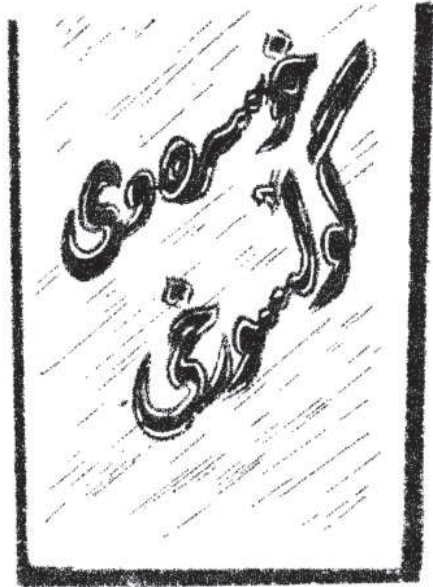
- ۱- Collodoret پیتول و ماتمانیک زانی فرانسوی که به شورش فرانسوها به شداری هم بود و پاشان بوته‌های که تیره باران نه‌گری خوبی به ژهر کوشش (۱۷۴۳-۱۷۹۴)
- ۲- Piderot, Denis نووسر شانوگیمه ری نووس و ره‌خانه گری فرانسوی و له‌سه دانزانی ثعلبی به‌زاندنی زانمستی (۱۷۰۳ - ۱۸۷۴)
- ۳- Caillaud, Joseph
- ۴- Bergson بیتولی فرانسوی (۱۸۵۹ - ۱۹۴۱)
- ۵- Brunetier به‌خانه‌گری فرانسوی (۱۷۴۹ - ۱۹۰۶) کتیبه‌کی له‌سه‌ر "گشهی شیوازگانگی ویزه‌بیس" نووسیه‌وه که گوان و گشهی ویزه‌بیس و ره‌خانه گری به‌فانگامی‌تال و گور و جعل بسوون ده‌زانی نه‌په‌ره‌سندن و خصلین .
- ۱- Odyssey, Iliad هر دو روکیان نووسرای هونری به‌ناربانگی یونانیس وه له‌ساله‌گانی (۱۲۰۰ و ۸۵۰ پیش از زاینده نووسراوه باسی گه‌ساروی تورا و سدگردانی تویس یا تودیسوس شکست .
- ۲- The song of Roland - هرودی رولان له‌ساله‌گانی ۱۰۶۶ و ۱۰۶۶ تا هونراوه‌توره و باسی نازایمندی رولان ناره‌فانی شهری فرانک‌گان له‌گرتنسی

یکه همووان نافی بکوه به‌لام دل به‌سه هیچ به‌بسته . به‌م جوهره ثعلبی به‌سه دنوزوانی زانست و وشیری ، نه‌وان له‌سه گومان و هیوا برای خوباندا هیچ ریگه به‌کیان نه‌ده‌یست و نه‌نیا زانستیان سووک کردنی پله‌ی مروق بوو . کانی که باشترینیان له‌دزی‌تعم دوروه به‌ریزی به‌هله‌سه‌سنا کاتیکی پیروز بوو به‌لام له‌و نگاره‌دا سه‌ر کورتوو نه‌ده‌بوون .

له‌و کانه‌دا نه‌وان کمایمندی دنوزوان بان له‌بیر نه‌کرد و نه‌ده‌بون به‌دن کیشوت تور هر نه‌هونه‌ره به‌ریزه‌وانه لاسرو دورو بوسیة ۱۸* وه‌خاوه‌نی نه‌وقله‌مندی کسه‌هله‌بستی به‌پیزی نوکاری "۱۶" ووتیسوو قلمبه‌کدی ترح کرد تا بسی به‌فاره‌مانسی پیرونگه‌کی خوبی وه‌به‌فره‌نگه‌مندی شسروله‌سه به‌بیاننامه‌ی دزی فاشیستی به‌سه هر ویا بزاندنه‌خاواره‌وه و گه‌وته‌خسوازی ناز دهریای سپی ناوهرامت . بی‌خعبه‌ر له‌روی که با به‌بیکه‌وه رزگار دهمین یا به‌سه به‌کوه‌ده‌مرین . تم قاره‌مانه که تویس له‌سین نه‌بوو زینی به‌بس هیشت ، سه‌م کاره‌فاومانانه . کایه‌ی همسته‌گان سه‌وس ره‌ش بیخی نازاوه‌گری یا خو کوشش هر چی به‌ک هه‌یه بییت نمونه‌ی هیوا برای به‌هیوا برای نه‌برونی جولان نا هومیدی له‌داهینان و نا هومیدی له‌نه‌برونس خه‌ستی .

- ۱۴ - *Conturier*
- ۱۵ - *Giono, Jean* - چیروک نووسی فرانسسی
(۱۸۹۵ -)
- ۱۶ - *Manthehart* - چیروک نووس و درام
نووسی فرانسسی و یه کی له به ناوانگ
تین نووسمرانی خارون شیبواز و
نعت خوازی شو و ولاته .
- ۱۷ - *Alain* - پیتولی هاوچهرخی فرانسسی .
- ۱۸ - *Louise de Bosis*
- ۱۹ - *Jcare* - په پین نه مانه کی کوننی یونسان
ئیکارووس له گدل باوکی رائدالووس
له دالانه تنگ و بیجاو پیچه گانسی
کرت را به ناوی " دایرتت" زیندانی
گلن و پاشان ههولی را یه و بالانسی
که باوکی له میو پوی دروست کسود
پوو له کرت رایگا به لام که بهرزهوه پوو
به هوی گه رمای خیرهوه میوه گان تا -
مانهوه و که وته دهریای ئیژه لسه
له بیجووک .
- ۸ - دهها پیناسمیک له گدل حالی هندی
له وینه گهره گانی ئیمیشدا دیتوه که
به بی تیگه یشتن له پیداویستی زمین
و زمان له بو شایی سوریا لیزم یسا
فوتوریزم و شیوازی وا چه یون و خو -
یان و هونره گمیان له م بازاره قهره بالغه
را ههراج کوووه م . ف .
- ۹ - *Rimbaud* - هونری به ناوانگنسی
فرانسسی (۱۸۵۴ - ۱۸۹۱) :
- ۱۰ - *Sain-simon* - پیتولی فرانسسی
(۱۷۶۰ - ۱۸۲۵) .
- ۱ - *Aragon* - هونمر و نووسری هاوچهرخی
فرانسسی (۱۸۹۸ -) که لسه
سمه تا را روی کرده سوریا لیزم و
له هونمرانی شم مکنه به پوو به لام
پاشان یشتی تی کردن و لسه
نامیلکی ره خنه گرانه ی خویدا به
توندی هیرشی کرده سهری .
- ۱۱ - *Spengler-Oswald*
(۱۸۸۰ - ۱۹۳۶) پیتولی آلمانی
و نووسری کتیبی به ناوانگنسی
" ههرسی روتشاوا " .
- ۱۲ - *Taures* (۱۸۵۹ - ۱۹۱۴) سهر
کرده ی سیاسی فرانسسی که دوا ی
چهنده سال چالاکی سیاسی و وتار
ه باره ی کومهل و کومهل ویستی لسه
سهرتای سهری به کم له ۱۹۱۴ را
کوترا .

ئەو ئەدیوانە پێی کە زۆر بەی کاتی خۆیان
 لە چایخانە و مەیخانەکاندا بە سەردەبرد و
 لەو پارەووە دەنگوت (کە زۆر بلیسی دەکەسن
 خەڵکی واتنەدەگەن لە لێنین بەلشەوی تەرن
 بەلام کە پێیان دەلێ دەی هاورێ بیان
 ئەمە کەری تیکۆشانە رادەگەن و پەنسا
 دەبەنە بەر پڕو بیانۆوگانیان و لە تیکۆشانسی
 راستەقینە رادەگەن) .

گۆلسۆرخێ چۆه پال دەستەپەکی
 بچوکی مارکسیستەوه و ئەم پەپەرەندی
 زۆر کاری تیکۆ و پێی دەگۆت (رکساری
 ئەم چۆرێگانه درێژ بوونۆوویکی زینسە و)

دەسار کوردی بە کوردی و نامادەسی کوردە

سەرۆشتی لێنیزمە (بەلام ئەم دەستە
 یەمی بەجی هەشت و لە رێبەکی نوێ دەگەرا
 لە رێبەکی دروست کە رووبەگانه شورش و
 گۆرانگاری بەلام بە دیکۆت گیرا لە
 ریکۆستن پچرا بوو (عاتیفە گۆرگین) ی
 هاورمیشی لە کەلدا گیرا کە شاعیریکی
 ناسراوی ئەوانە ، لە بەر بوونی چەند
 پەپۆندی بەکی بەو دەستە مارکسیستەوه
 حۆکی چوار سال زیندانیان بەسەردا درا
 زۆر کەس لەوانە لە بەندیخانە دا
 لەگەڵ گۆلسۆرخێ دا بوون لە پسا رە

گۆلسۆرخێ بەکێکە لە شاعیرە تیکۆتەر و
 دیدارگەرە عۆرە خوشەویست و ناسراوەکانسی
 ئیسراان .

گۆلسۆرخێ گۆلەکی خۆی چینیسی
 کریکاران و پۆتیارانی خوشەویست و لە
 پیناو مەریستی و پەختەویراندا تەندە -
 کوشا و جوانترین شیمیری بودەنوسیبەن
 داوای لە هەمووان دەکرد کە بە جۆرەها
 رینگە تیکۆشن لە پیناو ئازادی و پیشکەوتندا
 گۆلسۆرخێ حەزی نە دەکرد تیکەلاوی

(له گهل نه هدا يهك نه لقه ي پلاتين و زيري
 سپي) و ههزار و دووسه ريالې نه خست
 واتا(سه و بيست تمه ن) هديه به
 خيزانم پان ژنه گهي بدن .
 خوښي نيمه كراسي كريكاران
 خوښي نيمه كراسي جوتياران
 خوښي نيمه كراسي سهرسازان
 خوښي نيمه تالاي خاكسي نيمه يه

• له سهوزايه سهوزه گاندا

له ژير گه لاي ته ربې جهنگله دا
 له سهوزايه يه سهوزه گانې باكوړدا
 كوچك *

شوانې ته نيابې يه

كه هه ر دهه و روز تاو ابوونيك

هاواري جهنگله گان

له بلسوير

سره و ريز ده گانهوه

جهنگل دهنگي وون بوونه

جهنگل ناو جهگهي ته نيابې نيمه يه و

چاوه گانې - كوچك -

بروانا گان

تيسنا ده نكي نه وه

له پېچ و تاوي ساردي سياكل *

گول ده دا (گول ده گري)

له ژير گه لاي ته ربې جهنگله دا

له سهوزايه يه سهوزه گانې باكوړدا

- كوچك -

ناويك يا دهنگي كه

تاواره و خم نشين

هه عسريك شاهنگي گون

به دهنگي خوشي نه ي

ده لپته وه

بسرايه گانم شهوان

گوله بي هوده گان

به خوښي پاكي خويان

ياك ده كه نه وه

• شيعري بسې ناو

بورينكي قولې كارينگري د وژمن

له سر سينگت نيشت

به سلام

ته ي سهرې راوستاو نه كه وتې

تهه ري وره سي توبه كه به پيوه به ري

له تودايه گورانې يه گانې خه نچهر و خوين

له تودايه بالنده كوچره گان

له تودايه سووودي سهر كه وتن

به م جوره چاره گانې نو هه رگيز

روون نه بوون

له گهل خوښي تودا

ميدانې توپخانه

له ناو رقي گله دا

له خه ورا ده پوري

خه لك له و به ري توپخانه وه

ده رزينه شه به ر

۱۰۰۰ و پرستی به یکسانی ناپوشده
 نهری سوری را بستانا
 همه مهرگی تیره که دروست دنگا
 دوزن دیوار دهکشی
 هم ریهواره باشو ستم دیدانه
 هم بواره نروانه
 ناوی تو نازان
 همه داغه بهلام
 روزیک که خهک بزانی
 هر دایره خونینگی تو
 دهینه مهربانیک
 ناوی گزوی تو
 له هر سرودیک نیشمانی
 هم خهکدا
 بهرز دهینه
 ناوی تو تالای شیرانه
 خهزر بهناوی تووه زیندوه

● شیوه نیک بو کولی گینه بچکولمکان

۱

چارهگانی تو سلاری بههاری
 له روشکه سالی بی دادا
 دهسته گانی تو
 که توانای گرتنیان نی بهلام
 ناواری تو گولمهی دست بی کردنه
 که بالی کردوتوه بولای دیوار...
 کهچی دیوارهکان نهیونته دووکل
 ناواری پاکي تو

چمن گهوهی رولانی شیمیه
 هم چمه له ناو بیابانی لووت دا
 همناسه دهدا
 تاله سهرانسوری هم دوزگه خونایه دا
 سغرو و سپیداروکان
 سیهرلی گهری توین

۲

له کولانی توه
 تمناعت که خیرشی گوللهش بی
 شیمه به قهلهخانه
 همنکاومان هملیناوه
 بو کولان
 شینا که دوزمنان دیار نیه
 بهند یخسانه
 نهواری کولانه چولهگانی
 نهو شارهیه

۳

شهینن من
 چارهگانی تو هیشتا کالن و
 زانیاریان به همرو لایهنگانی دوزمنه
 تنیا خهلیفه دوزن و جهلاد نیه
 وریا به دوزن نادپاره
 بابک که برای شیمه بوو
 له کوشتارگی دوزنی هم گله دا

۴

به گولمهی زهردهوه دهکوزایهوه
 بهلام دلان به سترامتهوه به
 کولمکانی تو نهی سبینهی کان

تو باغی
بمکونای ناگری سوورتموه
دهنگی باوک
له ناو دهنگی ریژعی باراندا

کاتی که بمرگی تو شیتان شیتان و
ژاکا وو سرا و
کاتی که چاوه کاتی تو
له عزیزتی راگردن و یاری
ویل و باچار برون
له نیوانی هات و هاواری سهرانگه دا
بعم دهنگه منالانی پشتهوه به منت ووت
روزی من همرگیز کمسک نی ووت ونعی
زانسی
به شانه چاوه کانهوه
راکیش بوونی بار

دهنگی دووباره شمشین بچوکی شینه و
پرده ریشکاتی سهر همر دووچای
قری ده دهیه لاه
دووباره شو ده بیینهوه
شو که سهر بفرز و گونار
لهم دوورگه خوینا ویردا
شو که جوششیکه
له خوینی بی دهنگی شیه
شو دووباره ده بیینهوه
که سواری خمنجهره برس یه کانیان کرد
به دور خورهوه هملهاپ
له دور چالی کوندا
له نیوانی بیاباندا وک گیانی دارستا
رویشمت

به دسته بچوکه کانی خوت
شستیره دهچنیت ؟
له ناسمانی شاری توه ناخیری

دیوارانی وا که له گل نین
به لاق و پدیی به هازه هاز و نیک نالار
تا شغلام
به رایمخیک له گول و ناواز
ناپی توله بهره بهماندا بخوینن
به گوردنی تووه سهر و هلدنواسم
تا سهر بیزی له سهر ووه وه فیر بسی .

نیستا پهنای تو ده سووتی
لهم ناگرهی همرزه گویان
به گلین به دواي کام بناردا
راکیشراوی کام دهنگی

ئەستێرە دەروێژ
 بە چاوە وشەکان
 کە خەویان دەوی
 ئیستا لە روشنی شەقانی
 بارانیک لە ئەستێرە تەوی راکیشا
 لە راکیشانیکیدا

کە بە دەوای ئەستێرەییکی گەرم ناو
 دایکی تەو بو تو ئەستێرە دەچم
 مانگ وەک تەپەک دەران نەتەو
 لە باری سندا لانی تەوا
 خەزیا
 رەشینی دایکەنی ئەو دەسوونا .

٩
 سەرۆو بە گەرم تەووە شەنگە مەواسم
 تا سەر بەرزی لە سەر وەووە فیری

• میرزا کوچک خانجی جەنگەل شوو شەگیری
 ناسراوی گەیلانە .
 سیاکەل شوو شوونەیه لە جەنگەلستانسی
 زور دەوی ئیوان کە شەره بە نارایانگەکی
 چەریکەکانی فیدایی خەلکی ئییرانی تیب
 ر ودا . لە روزی ١٩ / بێسن / ١٣٤٩ ی
 هەتاوی کە دەگاتە ٨ / ٢ / ١٩٧١ وە هەر
 لە هەمان روزدا و بە هەمان بۆنە وە
 سازمانی چەریکەکانی فیدایی خەلکی
 ئێران لە دایک بوو .

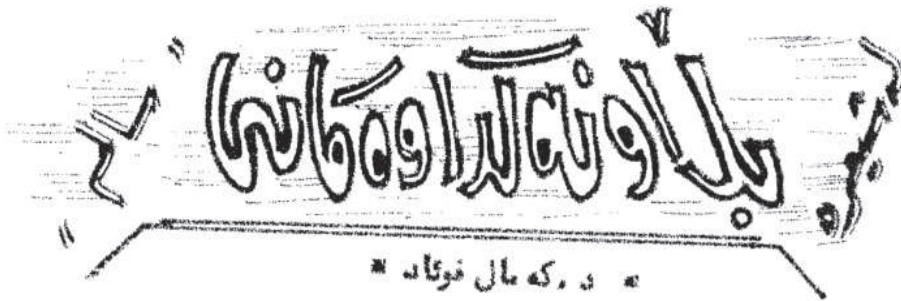
روزگاری نوێ و پێک

• (ئافرەت و زانی لە دایک بوونیکی
 نۆی) م بە چاپ گەیانە بەکیتی نوسەرائی
 کەرد بە ٢٠٠ دینار دەست قەرز یارە -
 تیان دام بەلام بە داخەوێ پیش شەووی
 بقوانم قەرزە کە بو بەکیتی بگێرمەو و لسه
 کاتیکیشا کە هێشتا بە شیک لە کتیبەکان
 کار و باری چاپیان تەواو نەبوو ١٠٠
 هەندی هەبی تاییەنی پەلەیان لە هاتنە
 دەروەم داکرد ١٠٠

بۆیە دەوای بە خشین لە نوسەرائی
 هیژا و بەرز دەکەم و سوایسی ئسه و
 یارمەتی بە لەبەرە چوووشیان دەکەم م
 بەو ئویدەش بتوانم لە خەلکی رەخسا و
 دا پارەکیان بۆ روت کە مەو .

هەغالی کوردستانسی

سالم ، عبدوور - رحمان بگ له سالی ۱۸۰۵ دا له سلیمانان هانوتسه
 دنیاوه وه له سالی ۱۸۶۹ هه ره لهری کوچی دوازی کرد ووه و له گردی سهیوان
 له تعنیشته مسته نا بگی کوردی (۱۸۱۲ - ۱۸۵۱) ناموزایموره نیژراوه *
 سالم لهگل کوردی و نالی دا (۱۸۰۰ - ۱۸۵۶) بناخمیان داناو برسه و
 زمانه کوردی به عهد می یه یه نه مرو به زوری له کورد ستانی عیرانی و نیسوان دا
 بی ی نفوسریت * پاش دا گهرکردنی سلیمانان له لایهن عوسمانی یهکانموره (۱۸۵۱

سالم به دل گرانی سلیمانان به چی هیشتوره و چوره بولای خزمکانی لسه
 شیران * ماوسیک له تاران ژیاوه * بلام وا دیاره ژهانی شعری به دل نهیرو و ه
 چونکه ثعلبیت :

* خوزگه نه مزانی له تارانا نه جاتم کهی شعری
 کوی ی یارم * مه شهده یا مغزلم هه ره ی که بسی
 ههروه ها ثعلی :

لهگل دل شعرته سالم گهر نه جاتم بو له تارانا
 بههشت گهر بهته د هشتی ره ی به شیرانا گوزهر ناکه م (۱)

دیوانی سالم بو یکه م جار له سالی ۱۹۳۲ دا له به غدا له لایهن
 طاهیر بههجت معریوانی یهوه * وه بو دووه م جار له سالی ۱۹۷۲ دا لسه
 ههولیر له لایهن گیو موکریانان یهوه چاپ کراوه * له ههرد و چاپکدا به شیکیزور
 له شیرهکانی بلا و نه کرا و نه موره * به تایبعتی شعرا نه ی ناوه روکیکی میزویی یان ههیه و

باسى پەريشانى ئارچەكە ئەكەن بە دەست داگېركەرانى عوسمانى پەو • واد ياره
ئەو شىعرانە لە كاشى خوى دا بلاوكەرسە بەريزەگان ئەكەوتون •

شىعەرەكانى سالم بەر جوورەى لە بەر دەستى ئىبە دان • بە بلاوكەراوە و
بلاوتەكراوە لە روى ناوەرۆكەو ئە م با بەتائىمان لى بەدى ئەكرەت : غەسە زە ل •
ستایش • هە جو • مێزەوى • شىعەرەكانى بە گشتى و غەزەلەكانى بە تايبەتى زەد
موركى فارسى يان پەو ديارە • لە غەزەلەكانى دا زور بەرەوى حافظى شيرازى
(۱۲۲۵ - ۱۲۹۰) كوردووە • تەنانت لە سەر غەزەلەكانى ئەو گەليك تىپەكەش
(مەلەت) ى هە بە •

لە مەلا ئەوەندەى بىيان بكرەت هەر چارە لەگەل لىكەد ئەوێ بىويست دا
لە سەر لا پەركانى (نوسەرى كورد) پارچەكە وەيا زياتر لە شىعەرە بلاوتەكراوە
كانى ئە خەينە بەر چار • ئە مجارە ئەو قە صيدە بەى بلاوتەكەينەو كە لە سانسى
۱۲۲۰ هـ / ۱۸۵۲ م دا بە بونەى بەرەللا كوردى عەبدوللا پاشاى بايانسە وە
وتوبەتى • سالم لىرەدا زور خوشيەن پەو • وای بو چووە كە كار بەد مستانسى
عوسمانى واز لە عەبدوللا پاشا ئەھيەن بەگەرەتەو سەر تە خت و فەرمانى خسەوى
لە سلیمانى • بەلام وەك مێزە بومان ئەگەر تەمە توركەگان ئەيان هەشتووە عەبدوللا
پاشا بە غدا بە جى پەھلەيت • هەر لەوى هەشتووانتەمە تا كوچى دا وایى كوردووە
واوى قە صيدە مە وەك لە دو دەستوسى كوردى پەو وەرگىارون بە م جوورە ۱۲۱

تەمەش دێنە گوزە شت و عەھدى نىسان هاتەو

بەلەولى بى دەل لە دەورى گۆل با فەغان هاتەو

(*) بەروانە : رە فېق حىلمى - شىعەر و ئەدەبىياتى كوردى •

بەرگى دەروم ۷ ل ۵۴ / ۵۵ • بە غدا ۱۹۵۶ •

(**) بەروانە :

Kamal Faez : Kurdische Handschriften,

S. 94-98, 110-111. Wiesbaden 1970.

- ۱۴ جیپورەیی مقصد هزرەیندا بۆلە هەرجا موخ رار
مۆزە ئەی بەتقو بی دال بۆسە بە کەتەمان هاتەوه
- ۱۵ ئاشکارا هەر تەریف هود هود لە پەرەزادا دە لێ
رۆبە رۆی مۆلکی سەبا تەختی سوله یمان هاتەوه
- ۱۶ بەرق و ش بۆ مۆلکی مەرۆشی لە قورسە نشینەوه
حاکمی مەنقی بە ئەمری صدر و سولتان هاتەوه
- ۱۷ ئاھلی ئانی مورەختەصر بو بە ئەمری پادشا
بۆ نیرامی مۆلکی بەینی رۆم و شیران هاتەوه
- ۱۸ مەن و تەم چۆن بو لێ لێد نۆز نەجاتی دال و ش
شاھ کەبەنوسر بو بە جەیحونا بە شیران هاتەوه
- ۱۹ فیشە خنیزە راھی قورسە نشین بە سەلی عەفتەخوان
ئەم بە دەر خوانی وەکو رۆپین تەن ئاسان هاتەوه
- ۲۰ نۆگەرائی بۆ پەسەن کرد خیسەتی طەبعی مۆسب
بۆ تەنی مۆدەس خەلا بێق بۆ بە بەک جان هاتەوه
- ۲۱ شەھد و تەلخە لوتق و قەھری بۆ قەرائی نیا و بەد
شاھ نەھل ئاسا بە یادی نۆش و نیشان هاتەوه
- ۲۲ نۆش ئەما شەشتی ئەو بو وەك هیلانی شامی ئەید
ماھی نەو مەركەوت و عیدی رۆزەداران هاتەوه
- ۲۳ بۆ قیصاص مۆستەھق و قەھز و بەسلی مۆدەس
شەری مەردی گوردی پیل ئەفکەن لە مەیدان هاتەوه
- ۲۴ خۆشە ئەمجا بۆ تەردەردن باز یان و شە هەرەزور
عادیلی نادرووش بۆ جانی دوزدان هاتەوه
- ۲۵ بێن بەھەم بە دەنگی گریھی مۆلحید و خەندەس مۆرید
بۆ ئەمانی کەر و زۆلمەت بەدەری ئیمان هاتەوه

- ۲۶ شهب نشینانی خفتت با زهره ناسا بینه رفته
 و له بزجی دهلما خور شیدی ره خشان هاتره
- ۲۷ چونکه دهقان نوکرو بگ چرخیی یهو شافا بقال
 بو نیزایی نوکرو بقال و آن هسان سسر
- ۲۸ بچنه سسر سنعاشی شهرومل گفتی دوز و بینجی
 خاکمی مه رکه ز شوناسی شهلی دیوان هاتره
- ۲۹ دیم له با با نا ره عیبت زالم و نوکرو فقیر
 مو نمکس بو قه ضیبه و ابایی فه قبران هاتره
- ۳۰ شعی وه شین ناماده بن بو کاسیی شورانشین
 پشتی له شکر، صدوری مجلس، سوری میوان هاتره
- ۳۱ گویه گانا دهنگی دهردی با کریم ناسای نهئی
 خاکمی مه عزول کردی شه به شسا دان هاتره
- ۳۲ تمپلی به پرتی عهلم ون کا جه نایی کالنه سین
 تابیلی به یداخ و لاک پل و له شکر و سان هاتره
- ۳۳ خوی به پت شه سیا بتا سینی مودری پت له مل
 ساحیبی جه ترو لیواو ته و تی و فد رمان هاتره
- ۳۴ خرس خوی که هیای ماضی بو له ده شتی شه هر پزرد
 بیوی بلتین خوی پراگرت و آ شتی غه پزان هاتره
- ۳۵ چونکه شتیوی زلفی بو سمرکاری که هیای مودرتی
 بو شکاری شه له سردا بازی تدران هاتره
- ۳۶ سه نگری عه هدی عهزیز بگ که لکی که عیا ناکرتی
 ساحیبی شمشیر و دهرج و خود و خهفتان هاتره
- ۳۷ پهنگه شه مجا بینه کاران سه رحمدی مولگی سه
 دم وه شینی مه عره کی ده شتی مه ریوان هاتره

- په یی سالنامه یی تیوانی (۱۰/۲۲ - ۱۱/۲۱) • خمران : پاییز •
- ۵ - جونبوش : جوله • قامت : بالا • سمروی سهمی : سمروی راست و ریک •
 خیابان : راسته ریگای ناوباخ و گولزار • چه من : چیمین •
- ۶ - ساره : بهرگی سموزی خونچه • دلداده : عاشق • شکوفه : خونچسبه •
 شاخسار : لغور پویی زور • چر • ترفی باخ : کهناری باخ • بینخسود :
 بهبوش (له خوشیان دا) • ره قفاص : سه ماکر • به هلیفرکی و سهاره •
 سهرمست : سهرخوش • غمزل خون : غمزل خوین • به گورانی بهوه •
- ۷ - وغل یار : وک سال • یکشه به : یکشوره • شاخ : جل • نیمزه د :
 بهزدان • خوا •
- ۸ - موشتاق وار : به بهروشوره • دابه : دایمن • نیر : هور • شمسیک
 ریزان : فرمیسک ریز •
- ۹ - بور چین : بور • ساز و هس : وک ساز • همر سر : له هه مولاییکه و ه •
 سونه • مراری •
- ۱۰ - چه هره : چاره • رو • نورنی بهمشت : مانگی دوه م به پیسی
 سالنامه یی تیوانی (۴/۲۱ - ۵/۲۰) • گهره یی بهمار •
- ۱۱ - به خمیل : قهیفه (قدیفه • جوریکه له قوماش) • له همر جا : له همر
 لا • سه عنی چه من : شوپنی چیمین •
- ۱۲ - ده ماغ : لوت • عمهدی گول لغسورد مگی : ده می سیس بونی گول •
- ۱۳ - سروش : فریشته یی همرال هینمر (جیرائیل) • چراغ : چراغ •
 دودمان : بنه ماله •
- ۱۴ - هورمیدا : دیار • تاشکرا • صوبج وار : وک ده می به بیسمان
 به عقوب باوکی یوسف • که همر وکیان له پیغه بهرانی به نی نیرائیلسن
 وه له بنه مالهی کهنمان • نیشارمه بو سمرگزه شته یی به عقوب و یوسف وک له
 قورئان دا پاس کراوه •
- ۱۵ - هود هود (هد هد) : بهیو سلیمانکه • بهروز : قرین • مولکسی
 سمبا : دولتی سه به (ع • سبا) • سرلیمان : مبهس له پیغه مبه ر
 سولیماننه وک له قورئان دا یاسی هاتوره •
- ۱۶ - بهرق و هس : وکو بروسکه • قوستغنتین : نسته مول • صه در و سولتان :

- ماهی نهر : مانگی نوی * روزهدار : به روز *
- ۲۳ - قیصاص : سزادان (ع - قصاص) * قهض و بيهض : گرفتن و بيهضدان
(ع * قهض و بيهض) * گورد : دليره پالوان * پيل نه فكنه : قيل بيهزين *
نهری نهنانیت قيل بيهضات *
- ۲۴ - تهره دود : سهردان (تردد) * نادرهوش : وهك نادر (رنگه
مبهس له نادر شا * طهما سب قلی خان بیت * که له سالانی ۱۷۳۶ تا
۱۷۴۷ حوکمی تیرانی کردوه) * دوزد * دز *
- ۲۵ - بین به هم : بین به يهك دا * تیکلا و بین * گریه : گریان * خه نده :
بیکنن *
- ۲۶ - شهب نشینانی خه قهت : نهرهعی شهر به خه فتموه روز نکنسه و *
زهره ناسا : وهك زهره * خورشیدی ره خشان : روزی رونانک *
- ۲۷ - دهقان : دانیشتری گرنه * نهرانی پارچه زهری بهکیان همه و به
کشت و کالوره خمرکن * فطلاح * له کون دا زیاتر به مانای ورده مالک
(کولاک) بکارها تووه *
- ۲۸ - که فهدوز : کهوسدرو * سرکز شوناس : شاورمزی کار و باری دهرمت
نهردیوان : شایمی دانیشتن له بارمگای دهرمتی دا * لی و مشاوه ی
نهر شوینسه *
- ۲۹ - ره عیبت : دانیشتری میر نشینی بابان به گشتی (ع - رهیه) * نوکه
دست و بهومند مکانی بنه مالهی بابان به تایبتمی *
- ۳۰ - شه قی و مشین : جاران همر بنمالیمکی خاوهن دمسعات و خساوه ن
مولک چمند کمسیکیان همبوره به ناوی شه قی و مشینوه بوگرتن ولیدانسی
نهرانی سرکشی یان کردون * شورانشین : سرکشو گیره شیوین * صدره
سهرهك *
- ۳۱ - کهریم ناغای نمنی * همروهها نهرکسانهی له بیتکانی داهاتودا ناویان
هاتووه * وهك کاکه مین * مودیری بهت له مل * کههیای ماضی (لسه
دسنوسی بهکه م دا * کههیای یاخی * نوسراوه) * نهرکسانهجون که لهگل
هیزی داگیرکهراندا هاوکاری یان کردوه * شادان : به خوشی و شادیمهوه *
- ۳۲ - سان : بیشان دان و نواندنی سویا (ع - استمراض) *

- ۳۳ - لیوا (ع - لوا) : ئالا • تعوق و نهران : نعلقی نهرانوایی که له لایمن د مولهتوه ، به نهرانی سولتان ، به خشراوه ، کراومه مل •
- ۳۴ - خرس : ورج • کههیا : لیریدا به مانای کاربده دست یان بهروه به ری ناوجیهکی سمر سنور به کارهاتوه • شهری نهران : شیر له کاتی نهران دا •
- ۳۵ - زاغ : قازو • سهرکاری کههیا : وکیلی کههیا • شکار : راو • هساری نهران : جوریکه له باز که له راو دا زور چابوک و نازایه •
- ۳۶ - عزیز بگ : مهبه سوله عزیز بگی باپانه • سمرکردی له شکری باپان کاتی هیرش هینانی عوسمانی یفکان بو سمر سلیمانی له سالانی ۱۸۵۰ - ۱۸۵۱ دا • سالم باسی نه م هیرشه و به نهرانی باپان هکانی لسه ته صید هیکلی ۹۸ بهیتی دا هونیهتوه که به م جووه ده ست بی شکسات :
 نیم گهرین یا گوشه گیر به م سته و نهران که ف زمان
 گیزه لوکهی بای نهدا نعت تاری کرد صه نجهی جیهان

له م قه صید میه لای خومان به ناتراوی • نزیکهی بهنجا بهتیکلی لی بسلاو بوتوه (بروانه : پاشکوی گلاویژ ۱۹۴۱ • ره فیک حیللی : شیعی سرو نهد هیاتی کوردی • بهرگی دووه م • ل ۵۷ - ۶۸ • به غندا ۱۹۵۶ • ههروهها گیر موکریانی : دیوانی سالم • ههولیر ۱۹۷۲) • تسه واوی قه صید مکه له د سنوسی دووه م دا له ژهر سهرناوی " رزم عزیز بگ باپان هسا اسمعیل یا شای روی " نوسراوه • بهلام له د سنوسی بهکه م دا نسییه • سالم له قه صید هیکلی کهش دا باسی نه م عزیز بگی کردووه که لسه د سنوسی دووه م دا به م جووه ده ست بی شکسات :

" در وصف عزیز بگ باپان "

" د مکا د نیایی هر شورش به دایم مونتها بهیدا

به نهرنگ و فسونی نهر له هر سوپی وینا بهیدا "

ته م قه صید میه که له د سنوسی دووه م دا له ۲۰ بهت بیک هاتوه لسه دیوانه چایکراومکانی سالم دا به ناتراوی و به که میک جیاوازی بهوه بسلاو کراومهتوه •

دمرع (ع . درع) : زری ، قطنان ، خود : کلاوی ناسنن کسه
له کاتی جهنگ دا له سمرکراوه ، له عمرمی دا بووه به : خوده ، خفتان :
جووه بهرگیکی تایهتی بووه له زیر تمسای بی جهنگموه له بهرکراوه ، قه قفسان
(ع . قطنان) پیش شورتیت *

۲۷ - کاران : لیدان و به یگاهاتن ، شمر و جهنگ ، سمرجهد : سنسور*
مولکی سنه : ویلایهتی نورد ملان ، که پایته ختنگی شاری سنه بووه*
رم و شینی مد عمرهکی دشتی مغربان : مهبسه له عمید وللا پاشا به که له
سالی ۱۲۵۷ هـ / ۱۸۱۱ م دا له دشتی مغربان لشکری والی سی
نورد ملانی شکاند ووه ، که نمکانه رما قولیخان بووه ، شیخ رمازی تالمبانی
(۱۸۳۶ - ۱۹۱۰) له دوا بیستی قه صیده بهنا و بانگهکی دا :

* لعیروم دی سلیمان بی که دارولمولکی بابان بو
نه مه حکومی عه چه م له سوخرشکیشی ناک عثمان بو

که تعلیت :

* که عمید وللا پاشا لشکری والی سندی شرکرد

رما شوره ختته عومری بینج و شمش طغلی دهبستان بو*

مهبسی له م رود اویمه ، به م بی به سالی له دایک بونی شیخ رما شکرسته
نیوان ۱۲۵۱ و ۱۲۵۲ ی هیجری بهوه که نمکانه ناومرامتی ۱۸۳۷ م سن
سالی ۱۸۳۶ م هملیزارد *

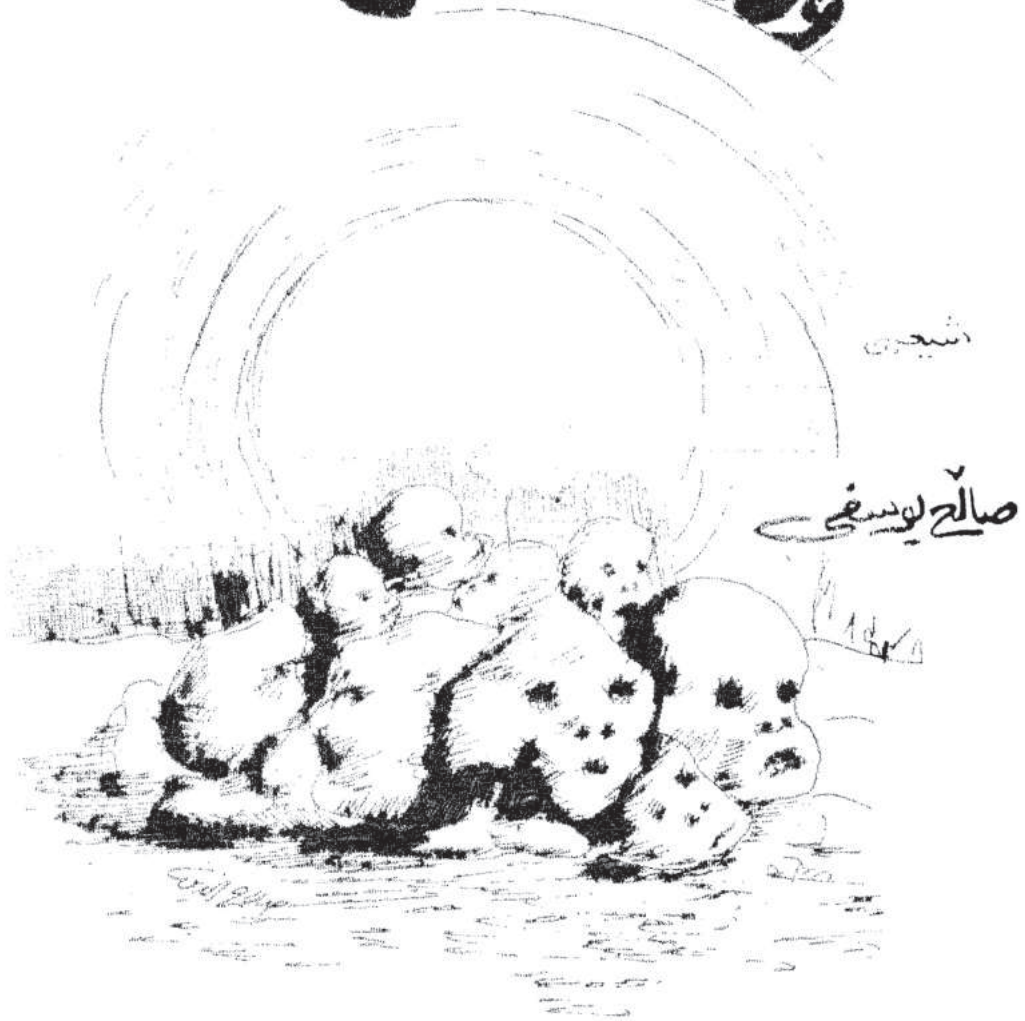
۳۸ - کمروفهر (ع . کروفر) : هیرشیر کشانعه ، لیدان و هملاتن*
والی : والی نورد ملان لمرکانهدا (۱۲۷۰ هـ / ۱۸۵۳) کسه
نه مانعلاخانی دووه م بووه ، جیش کمر : مهبسه له همرامی بهکانه کسه
هینگی بربری لشکری والی بهکانی نورد ملان بوون ، "جیش کمر" به
همرامی به عنی "چی بکه م" ، که نه میشومک "ماجو" ("تعلیم و دبیرم")
یوگالته به همرامی بهکان و تراوه ، همرومک چون به دلی (دنبلی) به
کانهش و تراوه "زازا" - ظاظا* ، چونکه له وتن دا به زوری زایکی قطسه و
ومک (ظ) بهکار شهین ، نیستا نه م ناومیان به سرداسه باوه همتا خوشیان
به خوبان تعلیم "زازا" ، پشت بهند : پشتیوان ، و منادات و جانمان :

هوزمکانی و مند و جاف ، که له چونیان دا بو کویستان ری یان کهوتوته نسا و خاکی نمره لانهوه و زور جار توشی شعر و گیجکل بون به تایبیتی لنگسه ل همرامی بهکان دا . جافهکان به زوری کوچهر بوون و بی یان وتراوه " کورد " همرامی بهکان نیشته جی بوون و به " گوران " ناسراون . " شعری کسورد و گوران " لغتاو کورد هوارای دا باوه ، که ننگه رتعهوه بو سمرده میکی زور کون تر له سمدی نوزده میه م ، بو سمرده می نیشته جی بوونی خهلکی تاوچکمه و خمریک بوینیان به کشت و کالعهوه . پایانمکان خویمان به عشمیرت داناوه نیک بهسه بته ماله میکی شاری .

۳۹ - تاییری دولت : له همرود مستوسه کهدا به م جووه نوسراوه " طایبیری دولت " ، ماناکهی بعلای منعهوه بون نی به . بلام ناشکرایه که مبهسرانسه عمبد وللا پاشایه . شهزبهر : له دمنوسی بهکه م دا نوسراوه " شهزبور " له دمنوسی دووه م دا نوسراوه " شهزبور " . که همرود وکیان لغوشینه دا مانا نادهن به دستعهوه . من وای بوکه جم " شهزبهر " بیت ، که وشسه یکن لیکد راوه و تمبیته تاو و طناو بو وشهی پیشو (شه مر) . که بهسمر بهکه وه تمبیته : فیرمانی رازاوهی شا ، بلام له راستی ته م بوچونه م دنلیا نیم . موسته عید (ع . مستمد) : تاماده " خوروه م (ف . خرم) : دا خوش . دلشاد . یازان : پایهدار ، خاوین دسهلات . تازان : به تاوه پرتاو . ۴۰ - که نغه (ع . کفه) : نای ترازو ، به تایبیتی شعری مبهستی کیشانهکی تیدایه . کهره م (ع . کرم) : به خشش " خمرجی شهزبور " دسکهوتی دولت له خمرج و باجی شارهزور . قاتان : خان ، نازناوی پاشاکانسی مه غول بووه .

۴۱ - به قینت بی : دنلیایه ، به قین (ع . یقین) : بهیچموانهی شک (گوما) ۴۲ - تههلی دانش : زانایان . حاتم به خشش : وهک حاتم له بهخشین دا دپاره مبهست له (حاتم الطائی) . له هوزی (طی) که ماومیک پیشش نیسلام له (جزیره العرب) زیاره و به دلقراوانی ناوبانگی دهرکردووه . له م بارمیوه گهلیک سمرگوزشتهی لی نگیرتعهوه . حاتم شیعریشی وتووه و به بهکیک له شاعیرانی عمرمی پیش نیسلام (جاهلیه) دا نهریت . وهک له شوینسی خوی دا باس کرا ته م بهیتهی دواپی له دمنوسی دووه م دا نی به .

وہ لڑکے جن

کوردستان ، دی بهیژین دی رهژین
خوینتا خو زینا خو ، خورهها خو هیزا خو
زیار بی دیار بی رزگار بی سلا ف بی
کوردستان °° کوردستان

XXXXX

چینه زاری و سواری ، بی بهختی و بی نهختی
بین دهستی و نهیژگه هستی
بی هشتی سو گو ههشتی
دی داخ کهن سو پهن
بین لئاخ کهن بی ستن
کوردستان °° دی بهیژین دی رهژین

XXXXXX

بهیژین سو کوره سار
کهنهست بهیژین نه نهیژت لهیژین
زه سو ره ش قه سو گه ش
ده نهیژت به ش بهخت ره ش
دی سو پوره کن لهیژین بی
دی دو پورگه ن لهیژین رهیژین
کوردستان °° دی بهیژین دی رهژین

XXXXX

راد نکهت ماسی مه
 خو نه دارهت سالهت مه
 جوتهار ئو پها لیهت مه
 پهنه جبه را به خه جمره
 بشا نازی به دل خمازی
 دکورهن بهرازی
 کوردستان ٥٥ کوردستان
 بی توفهن بی جوتهن
 مروتهن تهر ئو دوتهن
 خیزانهت مه روتهن نه زانهت مه
 دی هه لکههین بهزوتهن
 بهمهرا نسی بی گوتهن

کوردستان ٥٥ کوردستان
 بهراهنه دگه لگهلا هه قالهین
 چهراهنه لهه رچهلا دبهزالهین
 دی رهزهن رونهها زهلالهین
 زی بهزهن گوینه هه را دهالهین
 دزیت مه نه تهزهن تها هه تسی
 وه زیت مه نه بههین خه پاتسی

کوردستان * * کوردستان
عه ره ب و کورد و گه ل هه رد و متن برانه
نیستهمارو که فنیت بهرد و فنیت خه رانه
کار دزی و رهگری گونبه و تالانه
براندن و قه لاندن کار ده سپت گه لانه
هه ر خه بات تاقه ته ملانه
روز هه لات لهه چیه فنیت گولانه
کوردستان * * کوردستان

xxxxx

سازادی دی جهنهن
سه نهیسه نه هینهن
ژنسا خسه نه خسه ملینهن
ساشستی ره شهینهن
خوبنسا بهوشنهن
سزگینهن بهگه هینهن
کوردستان * * کوردستان

کتاب

شعبه
مظفرالنباب

میان کدو و بی کدو

گفتی دایکیک

پولک گیان ، پوتک ی زیندان ، گه رچی کوس
به لام به چاوی دلمه وه بسولات هاتوم
مکله رنازانی وی زیندان به چاوی دل به دی ده کوی ؟
هه نورو به نسی جگه وچ ، خوبهوت دی
که مندال بویت ده مگردیتسه قه لادوشگان
ده سته نهمو نوله کانت له سه رعه با شوره که وه
له سه پو پوچم ده نالان
نیهستا که شهفر که و پوجانه نه به لام سهین
هون هون هه موم هونینه وه
پوره واپسونی تو پور لهن

چاوه گانت شه شه تی زینه ه گانهم پو
 گسروگالت بهه زسی شایی لوغانهم پو
 سپینه ی ئورد و چاوانه ت شهری مه سکی داماره به
 ره شینه یان ه شه ونخونسی شه وانسی کوله مهرگیمه
 تا چاوه بهچکوله گانتم کورد به دو گلوهی روناک
 گور گانتم کرد بهه تسه کچه ماره ری خاوهینو چاک
 تا رام هینهای له که ل ده رهای بیسدا ری ژبان
 پسوری بهه شهههیک له مه وک نه ترسی پوزبان
 مه به سستت هیننه فراوان پسی
 زرگساری پسی بو گشت که لان

xxxxx

ئیسستا کوره که تم لایه
 شه وان بهه ده م لای لایه وه ده لیم لایه
 کسوریه م لایه ۵۰ لایه لایه
 سه رفرازم له خو گرتنی باوکتسایه
 زرگا ریمان له خه بانی هسارریهانی باهه دایه
 جهرگی جه رگه کهم لای لایه
 خه فه ت مه خو ه حزب لانسکی منالهکه که بی لانسکه
 حزب باوکسی منالهکه که بی باوکه
 نه و پشتینه هه ل وایسراوه
 به خه تسی ورد لوی نوسسراوه
 هس باوکتسه ه که که ره پوی له پشتی که

کاره کسانسی نه و ته واو که

نه سه ره راسوت بهبه سسته و بهبه رهزه ۰۰۰

نه وه به ساپورتسی رهگهی سه ره بانسد یو سه رن یو رهزه

رولسه نه مانتعت بی ده لیم

تا ، که مسردم ۰۰ بهه لیسراجه ت چار لیک پنجم

xxxxxx

رولسه ی تسیپین ، سه تاسه که م

خسه می کوری ت سهخو (لایسه ی) وای بود که م

کسورم ، زامد آری نه نویستو

نه زهند انا نازار بان دای ؟

سینگت بینسه ، زامه کانت له سنگی گتم سه لیسور

تا ، وهک گولاله بیونسان که م

بلیم سوخه ی ، شوکور ره نجم به با نه چو

باوانه که م توی گولکه ی خانسوی هیوام

تسوی به هاری ته سه نی خسه زانسی ته نهام

کسورم تا سومسد م نه که ی

ره نجسی زینسی کوله مسرگیم به با نه ده ی

رولسه نه که ی وره بهسر ده ی

روله نه که ی به به ره سه می خورشوسی زامه کانت سارهو بکه ی

زامد اریک خاوه ن وره بی ۰۰ زامکانی دوی سه رگ

وهک ره شه با ، وهک بهوسکه ، وهک گه رده لول دگرهین

مه رهه مه کان وه فز ده کهن
 ساوژی بهکان وه ت ده که نه وهونه فره ت ده که ن
 مه رهه مه ساوژی بان ته نیا ناگیو نالای شور شه
 هطه ت سهختو هیر شه
 باوانه کم ه بهرنه کانت شه وانه مه رهه میانه
 نهک (پاکانه)
 چونکه ده لهن ه
 به بهانوی نان به پیدا کسودن
 بو برسیتی ژمانسی من
 پاکانه پرد ده که پته وه
 واهاته لات له خوسمی بهیسه روله
 شوم به تو تک حه لال بی
 نهک له و کسوهی پاکانهی له خمهال بی
 کسوه من حه زد کم گه و به له چلنگانا
 روله من حه زد کم بهرم له برسانا
 من حه زد کم جاوهکانم کسوه بهز من له زهندانا
 به لام کسوه کم به رنه بی به پاکانه
 روله شه وهی پاکانه پرد مکاته وه
 دویاره کوسست ده خاته وه
 شه هید مکان له نوی شه هید دکاته وه
 ناری پاکانه نه هینسی

سه ریاری لم زه بونیهیم ، نه کهی شه ره فم بشکینی
 روله نه کهی ریگی خوتو هاررکانت بیر چیتنه وه
 بگوشه توند به خوتنه وه
 ته ماشای پرچمکانم که هه مو سپین
 هون هون هه مرم هونیه وه بوره وا بونی تو بو زین
 بلی دایه . . سونند بی به و پرچه سپی پانست
 دلوب دلوب سونند بی به شیریه جه لالی نه وه مکهانه ت
 تو دایکی و سهری دایکیک نا نه ونیم
 به شیریه کوشی کودیم
 بهنای حزیک ناروخینم
 به خوینم گوشم کودیم

xxxxx

قسهی خوشکیک :

کاکه گرمیو ساردی هه مو زیندانه کانم چه شتوره
 هاتومه لات ، جنهور تف و نه فره تی با ساوالم به داوینم هه لگرتوره
 نزاو نزام روزانوته زهر پوستالی زه ندرمه وه
 شیشی ژمنگاری زیندانه به زمانم لستوتوره
 که چی نه نجام له سوچی روزنامه به کدا به پاکانه پرکردنه وه
 باداشته کم ده ده پته وه ؟
 نه و خه لکه ش بختونه وه !
 ههتا ما وین قیزو بیزمان لس بکه نه وه

به بنی پیلاوی نه فرمت شهره فمان بهلپشیننه وه
 تاوا یاداشتی نازار و شهرنخوونی من و دایکم دمد مهتوره
 چون له روم دی بچمه لای نمر خوشکانه‌ی که چاوهروانسن
 توکه‌ی جهرگی سووتاو بهمان بو بسینسی . .
 وا هاتمه لات ، له خوسی بهیسته کاکه
 من حهز د مکه م روم ره شکمیت و هرچه‌کاتم بقرتینسی
 بهلام هرگهز ناوی پاکانه نه سینسی
 کاکه چی بکهمن ، بیهر بکوه کاکه چی بکهمن
 مه گهر زهوی قووتمان بیدا
 مه گهر ناسمان ههلمان کیشی
 نهگهنا چون له رومان بیسی
 د وای پاکانه ، روو نیشانی خه‌لکی بد مین ؟
 له ناستی ژنی گهره‌کدا سر هه‌لبه‌سین ؟
 چون باست که سین ؟
 چون لای لایه بو تا قانکه‌ی خوت بکهمین ؟
 کتوه هه مو و گیانت بیسی بس ، سر شوری بی
 کاکه گهر نهوه نیازته بو لای نیمه نه په پته وه
 سیکتر . . سیکتر
 پاکانه‌ی ناو روزنامه که و خوشت . . . سیکتر
 نیمه بهار بیکمان بو چیه . . که پارچه بیسه
 بیاوته‌ی بی شیل کراوی جه‌سیده بیسه

همر به روزنامه که ی لای خوت و
هی نا پرویی و سهر شوری ی خوت بهیچسه و
هه تا تو هه ی له زه لگا و دا بتامسره و
پلام هه رگیز بو لای نیمه نه به ره و
چون پاکانه لنگل د مکه ی
نیمه ش همرا پاکانه له ناوت ده که یسن
د ملین نه ی گهل و نه م سهر شوره جاوان پر له زطیلی به
کوریان نیمه و کاکان نیمه و که سان نیمه

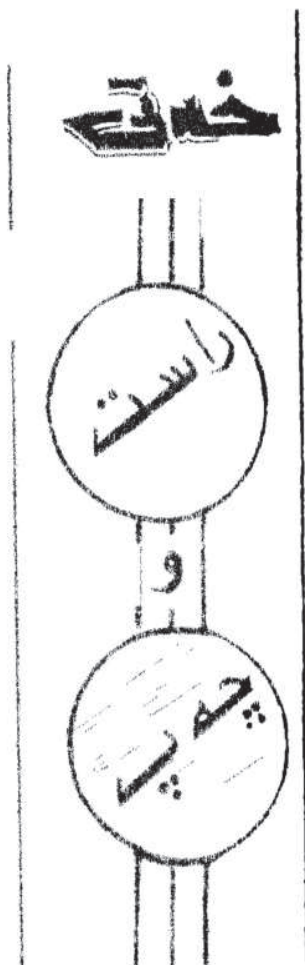

بهره‌های زهره‌ای نازداریش به ده
 که یکی کویستانه و بها جوان و ه
 ششانه که له ده‌مان سما‌ی تاله
 کوره‌گانی نه‌لاری هیسره‌گان جسون تر و دل
 رفین تیره‌ن . سینه‌ی دمه‌ک بو سه‌ودای عشقی
 تدم دیمه‌نه و دیدنه‌ی زهره‌ی و پیشه‌گرگه و
 تازادی گیاهی کلولی رایج تکریم به‌سه
 هم‌گا و مگانه کویت کرد موه لمتک گاه‌ره‌ی یکی بی
 ده ننگه و تارامدا وه ستام و رنگم له به‌سه‌زی
 نه‌ر و نه‌زی به‌سه‌گرگه گان گرت ت به‌سه‌ساو
 سه‌ر تدم تندا و گویم بو تاوازی شه‌کسه‌لوی
 قاسیه‌ی کهو و خوهی تاو و کشفی پای نسه‌ساو
 کهر و مکه راه‌گرت هسه‌ر هسه‌م لئاو تسه‌سه و
 پانوراما جوانه‌دا تئاو به‌ده گاتی تازاد وتی :
 - شه‌ر کهوه به تاره‌زی خوی تخریبی .

له با تیی شه‌وی ویرانی شه‌به‌ده شه‌وه له به‌سه
 خوه‌وه (- پلوی شه‌ر کهوه شه‌هر به‌سینی -
 پاشان روم کرده تازاد و وتم :
 - کهن تاوازه‌گانی سانسور تاگات .
 - رایجی نه‌به‌ت .

خیرا شه‌ر دیوانه شه‌به‌رم هاتره به‌ر چا و کسه
 له هسه‌ولا به‌ره‌گانیدا خفتی راست و چه‌پسی
 ره‌قابه باخچه‌ی ووشه‌گانی دل به‌نه کرد به‌ن .
 (تفتوت هم‌زاره‌ها مروفی تازاد پشوان و له
 به‌نه‌ی خانه‌دا به‌ریان به ته‌لی درو کسه‌وان
 تئاوه .)

شه‌ر به‌ر کرد نه‌وه تاله له قاسیه‌ی کهوی

■ فاره‌ی دیوانه‌ی به‌ر و افادره

سینه‌تا باران به‌وان نه‌هاتهر که‌چی پاشی
 به‌ر به‌وی شه‌ر و شه‌ه‌س و لوتکه‌ی زهره‌ی به روکمان
 بو شه‌می شه‌ر با فینه‌ک کرد به‌وه که تاره‌قه‌ی
 له‌ماتی و مانه‌و به‌ونی وشک تکریم به‌سه‌وه و
 له‌ماتی به‌سه‌ر جه‌سته‌ماندا ته‌که پانده به‌ر به‌ونی
 که‌رم و به‌وکا و مان . . که‌لا و کلوی درمخته‌گانسی

تزار و له سمرنجی بفریگی سهر وی زهره می
توازتم و علی گهریگی گیانی کسرا یسهوه
نظری سهری تاریم و تکانیکیسی
توندی سا به یکم هتگوم و کهرت ری ...
بعد هم رویشتموه به تازدم روت :

... کهرتا لغزی به تازادی نغویونی ...
(بهلام شاعری کورد تا نعبته یاوتری گهر
و کویستان هرو به ن پایش لغزی)

چاره که سنانیگی تو به هم مه لگهران
به ههوار بگردا و تاروی کورد نهرهوه همر
بهر م لهر ههوه رفته کورد به سه و ز وسهوه
تکوردوه که دیل تکورین ... تههنگه
نظری سهری تاریم و تازادی سهر
نغویونی که له گهری شاعری کورد تک
تدا نغویونی

پان لعی پستوی و شکانیان خسا سهری
پکس پان له خونه سته کانیان شعه
تکورین

تازار له تاریمی همر بهره فوادی لیکد انسهوه
ن روی ههوام که ورش

... ههوه کس نغویونی نغین

... له زندان تکاندا ... (له و نغویانی
که گول نغویونی بیه و ههستیان سهره نغ
نویای تاریموه ههوا له تاریمی زستاندا)
... ههستیان بیهه می ؟

... پشویان لغزی نامچی را چه نغویانی
لی نودات

(بهلی پروسکی تازار له پانی تازاری
شیمری جوان ههواریان لی ههنگوی
بهلام تاریمی زندان نالعیان هه
نغویونی)

که گهیشتموه بهر سالانی بی ههویگی به سهر
کانهیگی سارد و کورولگی کورد تکور م تاریم
به روانت تاریمانی به شواری پان لی کوی
بهدهم سلا و کوره همر نوری هم له بههستیان
لاستیکه کور ههنگامه کورایوه بهر تازار ههوه

نغویونی سهری تاریم سله نغویونی بههسته
ههنگامه هه جسته می ماند و ما و رشتی سهری
کینه تاریم جایی شهرین و نغویونی بههستیان
کورد پاره می تاریم شارهوه

نغویانی بههسته که پانگی کورد :

... نغویانی ههوی دیوان

... کام ههوا ؟

خهوا ههوی تیک سهره و نغویانی نغویانی
ههتهوه پان که له گول کورایوه (ههسته
ههوی له ههلاتن تکور ههوه ... بهلام پان
نور بههوه)

بعد هم نغویونی و نغویانی ههوه ههنگام
بهلاوه بههنگام نغویانی کورد وه بههوه رویان
چوم ... بههستیان ههنگامی کورم و بههسته
نغویانی کورد

تاریم و خوشی ههوا خویان نغویانی
بهلام کچیگی نورد بههاری پان و دیوان
به نوری و نغویانی نغویانی نغویانی
تسهیگی بههستیان کورد بی نغویانی

— شمه کالی هیوا گیاه .

دایکی نافرینگی وریا پر ، پورتن بی
گنجینش نوریو ، شگر مانده وستی
خه تودی دایکی پیشه سرکه له سپایه این
بوایه نیستاش له شوره زنیکی جوان و حصار
شعبو ... قشنگنیشی وهک خوی شو قشوریا
نهور ، همراسی هیوا و هانتی هیوا یاز
شگره ، هه و استر جهدا پرساری هیوا
شگره .

لنگانی قشگرین و ششول بونی شمه
فرماندهن مغرزه که پر سرانیش هسوروا
گهرنگیان لیمی بچی هوشور و سوسور
خوشککشی هیوا به پیچهوانی شوگره یسور
پوشه رنگه هه زوز پر ساری له کرد .

— چینی پر ، شگره هه به له کوی ؟
کالی شعوقی ناروزی به هیوا گهیشی
له چار و دهه و چاهه گرکی نادره شاش
پهروه گهشی وهک پیشه سرکه نتم و خوگ
بو نوزالی لیدو شعوقی و تاسه پین به
زمان نغمه درکنده .

لهو ساته خوشماندها که ناروزی میداری دا
بو کوره گهی و کانی بو هیوا و خوشک پر براکه
و شمشیر بو هاری کانتان رزایه پونه داسینسی
سموزی زهره هه ، جرت و نری کروکالی لیدو
همندی چرمه چرپان وهک پر وسکه گه یسانده
گوی و همنام ... ووشی (شمشیر) وهک
ره شماریکی سامناک خفندهن گهشی لسه
لهوم نوره لا کرد . (پلنی کارماتر)

دور بهری که کی به ... وستم توری لهنگلیان
دایشم بهلام نازاد بانگی کردم و چیراندی
به گویا : شوه دزگوانه که ی هیوا به ...

تهجا ههمو دهوران دان و به رهسه کسسی
هوشوروه لهنگلیان دایشور و لهگسه لسی
که رینه قشگرین

بی دنگی شو لچه جوانه تابی هیلایر
زوری شارد پوره ووشاری جسونه شسور
(حوزگه) ی ههمو پیشه سرکه گانی پروراند پر
دایکی هیواش ههمو گانی خمشوره تاسه
ههرو قسه خوشه رنگه هه

— ههمو تان هیوان

دور به راستی و لغزایی شمشور
... ی وهک هیوا لیمی (بهلام کچسه
یهک هیوا له لیا نری) بویه له بهژن
... لا و سهرچی تیزی نمر ههمو پیشه سرکه اندا
تفنگه گانی گهیشی ، هه شسوروش
... به قسه ورتی :

— ههمو تان لهم تفنگه تان ههیه ؟

دایکی هیوا هملی دایه :

— تفنگه گهی هیوا لالی بوکه

— جوان ؟

— که گهی به لا قرتیهوه ورتی :

— وهک تو بوکه !!

(دایره بوکیان بو هیوا هیشاو ... شمشور
دزگیرانی جیمواری چهنه سالهی هیوا به .)
دایکی هیوا به دنگلیکی پر له خوشه وستی و
به رنگین کشفوه ورتی :

۱- ای (.. گویی همون را به نام پسته
 در روز نهم پاره می برنم پنداره و هلمس
 بزانت چی بود .. بهلام هر روز زاکاو و شیوا
 به چند عهنگاری لوزوک خوبه پانده شو
 پیشگاهانی چرخگیان را به گویند .. به
 نسیای پر سپارم کرد (چی بود ؟)

.. پیری شواری نه سهرنگر نه پارسکه
 شریکی سخت بود .
 .. گهی تمشید بود آ

.. نه لین شهیدمان نه بود .. زهرین له
 در زمین کوزاره .

به زود بخندنی کوزره گرامه لایسان
 کالی وک هستی به همناری هوزوم کردی
 پیر نهی ناراین خوی نری و روتی ؟
 .. نگهوانه وه ؟

گلی همون را ناسای ورام بد موه بهلام
 که وزتم ؟
 .. نسته نگه پاره

له روضاری کالی را شیوهی نا ناسای
 هانه بهر چاو به تاپهتی که هلمس به سر
 پس ورت لا و لا به هستی ناسا و با هلمس
 و به همد و پاسکی خنتی راست و جی له
 مهر سینگ خوی دروست کرد ، جگه نهوی
 نرسکی تنگی خوی ناسکرا کرد هلمس
 نه و خه نه راست و چپاننش هینا پوه یادم
 که له سر جامنانگانی دوکان و په نسجه
 خانوگانی ناره به چسبی گهز و ناپلسون
 له ترسی نهنگی فرونگی جهنگی و نه نسین

هاری شوشگانان کیشاپویان .. (هلمس
 نه خفته راست و چپاننش سر سینگ و سر
 جامنانگانش ، وک همناری سر لایسری
 شهروگان نیشانهی قدسه نهوی)
 (ناخونگر نه هسته پرتوس و سلمس
 نهنگی سر قهویه نوستا که نه درو پاسکه
 سوی و سوله نه رشته ناسرینان نه هینا پوه
 یادم ؟)

دایگی هیوا له سیای من و هلمس
 سهرساری کالی را خرماتی پر سپار و ترسی
 کر کرده وه و روتی ؟

.. هیوا نعمات و نعمتیش نگه پاره
 نه قمانی که به نهنگی پر له ترسی و ماتیم
 پالی روشی به سرماندا کیشا خوشکه چوپنه
 که هیوای راپه راند ، کوزیگی را به سر
 نازاد ؟

.. نهیا نه پچین .
 کالی به راست و چپاندا کوهه پشکینی چاوی
 پیشهروگان ، درودلی و گوسوسان
 نیشینی یگانی خسته و رو به نه نسینگی
 لوزوگوه و روتی ؟

.. نهیا پچین .

دایگی هیوا وک کسکی زمیوردی برسی به
 لای راست را شالاری برد .
 که روانیفرماندهی مغرزه که بو گه پوه
 به نیشاروشی لوم پر سپار و نه هینه نه سوانه
 رنگاری کردم .. بهلام هر به سایگی گسرا

((ټولنیز همتا همتایه له پاره ی
 دایکوه چهندان داسنانی دپو بسو
 یوکر بگیښموره))
 هغه شعیان له هینې ناو شاره که ټکسرد
 تور شاره کې داکوتیو .
 لاسر دیوارکانهوه ټولنیز گمبارو
 داسنی شاره که دپو ټکسرد که روز بسو روز
 ټولنیزه پوک .

چپوکی ، ساکسوم گسورکی
 برهان قانع ټکسرد په کورنۍ

د پو ټکسرد

چند هغه ټکسرد پو که دپو داسنانی
 شاره که شاره کېان خستپوه ناو ټولنیزه
 پوکې بچوکوه وگمبارویان داپو بسو
 ټامن وپولا خوبین داپوش پو شواند
 له دپو دپو شاره ټکسرد دپو
 عمر وکو له تاریکې دا چاری بسو
 ټولنیز شاره که بکات نیشکی ټاکره کسان
 پیپری چمتگان له ناو کیلنگانسی
 دپو دپو شاره که پدی ټکرا دپو
 خیلې ټمبه تیر له پوره کېان ټمبات
 گرو ټولنیزه و چوکنگانیا وکو هسه
 پروسکه ټمپرسکا پوه و قاقای پیکه نینوسا
 ټمبات . ټمبه د لخوا یی پو بسو
 که دپو گومرایان له همدو شپو ټکسرد

شاره‌کوه ئه‌بێسترا ئایا هیچ شتیک
هیه به قه‌ده‌ر بیکمێن و سه‌ودا و ئازاری
دوژمن دل دا به‌خوڕپێشی ؟

چهندگان هه‌سه‌و ئه‌م جوگایانه‌یان
په‌رگه‌ر بوه که ئایان پیا شه‌عات یه‌ شاره‌که
دار و درمه‌تگانی ده‌مه‌ر و به‌ری شارسان
هه‌مه‌ر سه‌وتانه‌ بوه کوله‌نگانیان یه‌ کسوت
گره‌ بوه به‌شه‌ر دار و درمه‌ت به‌ره‌نگانیان
هه‌مه‌ر به‌ره‌وه‌وه‌ شه‌اره‌که له‌ هه‌ر چوار لاره
به‌سه‌می و الایوه هه‌مه‌ر روزه‌ شه‌اره‌که ئه‌درایه
به‌سه‌م دست و ریز و ته‌په‌ری ئاگراییان به‌سه‌م
اره‌که هه‌له‌دا چهندان به‌سه‌سته
به‌سه‌م ئازاری نیوه به‌سه‌می که له‌ شه‌ردا شه‌که‌ت
به‌وه‌ به‌وه‌ به‌روه‌سه‌ری ئالوز و جه‌ماوی به‌وه
ه‌ او کولانه‌ ته‌نگه‌به‌ره‌گانی شاره‌که‌دا
ایه‌ جه‌ویان گه‌گه‌ر

له‌ په‌جه‌ره‌ی زوهره‌گانه‌وه چهندان ده‌نگ
هاواری به‌سه‌م دار و ئاله‌و ده‌ما و نزوله‌ی
یان و شه‌وه‌ و گه‌یانی سه‌لان ئه‌بێسترا
هه‌سه‌وله‌ گه‌ل یه‌گه‌ری قه‌سیان ته‌گه‌ر و له‌سه
ناکو قه‌سی یه‌گه‌ریان شه‌به‌ری و به‌سه‌ری به‌سه‌وه
گه‌یانی ته‌گه‌ر . ته‌به‌لی ی دوژمن خه‌ریکی
به‌لامار هینان بیه‌ت ؟

به‌تایه‌تی هه‌مه‌و شه‌به‌ری سه‌ر له‌سه
ئیه‌ران زبانی شاره‌که زوهره‌ تاله‌ز ئه‌به‌وه
به‌تایه‌تی که تارمایی چهندگانیان له‌سه
به‌ره‌گانی ده‌مه‌ر و به‌ری شاردا به‌دی ته‌گه‌ر

که خه‌ویان شه‌خزانده‌ بۆ ناو که‌لاه‌گانی قه‌راخی
شار مانگ که وه‌کو قه‌له‌غانیک که له‌ مه‌یدانی
شه‌ردا گه‌وتیبه‌ت و شه‌به‌ری کاری کرابه‌ست
له‌ سه‌ر لوتکه‌ی کیه‌و به‌ره‌زه‌گانه‌وه ده‌ره‌شه‌که‌ و ت
له‌ کاتی تاریکی دا ده‌نگ و ئاله‌و شه‌به‌وه‌سی
خه‌له‌ک زوهره‌ به‌ ئاشکه‌راتر ئه‌بێسترا .

ته‌وه‌که‌سه‌نی که له‌ په‌رسانا مانده‌ و
شه‌که‌ت به‌ره‌ به‌وه‌ و چاره‌ روانی شه‌وه‌ به‌به‌وه‌
که‌سه‌یک یاره‌ته‌یان به‌دات روزه‌ به‌ روزه‌ هه‌یه‌وا
به‌واتر ته‌به‌وه‌ خه‌له‌کی زوهر به‌سه‌وه‌ به‌به‌ری
نیه‌کی مانگه‌سه‌وه‌که‌یان ته‌گه‌ر له‌ سه‌سه‌ر
لوتکه‌ی چیاگان و سه‌ره‌جی تاره‌گانی ئه‌سا
شه‌به‌ه‌نگانیان ئه‌دا و گه‌یانی به‌سه‌مه‌ و
زه‌نای ناو هه‌ره‌ ده‌گای چه‌ته‌ دوژمه‌نگه‌کان
ته‌گه‌ر . هه‌ریه‌ک له‌م روه‌اله‌نه‌ سه‌ره‌سه‌می
ته‌هه‌نایه‌ به‌ره‌ چاری خه‌له‌که‌که هه‌ج که‌سه‌یک
ته‌سه‌ته‌به‌یه‌کی هه‌وای نه‌ه‌دی که به‌به‌سه‌وه‌ی
خه‌سی خه‌وی یه‌ به‌تایه‌وه .

به‌ته‌سه‌وه‌ ئاگر و چرایان له‌ زوهره‌گه‌کان
دا ته‌گه‌ر سه‌اند کولانه‌گان جکه‌له‌ ته‌نگه‌به‌سه‌ری
زوهره‌ تاره‌ک و نه‌ه‌ک به‌وه‌ لوه‌گات و تاریکه‌دا
زینیکی ره‌ش په‌وشی وه‌کو ماسی ناو روه‌اره‌گان
به‌ کولانه‌گانه‌ هه‌نوجوی ته‌گه‌ر کاتیه‌یک
که خه‌له‌که‌که چایان یه‌ی ته‌گه‌وت له‌سه
یه‌گه‌ری یان ته‌به‌سه‌ی
ته‌وه‌ ؟
به‌لی شه‌وه‌ !

دهم و دهمی خویان له رارهوه تاریکه گانسی
 کولانه گاناننه شارهوه و بی دهنگ شمسون
 یان به پوله به پایا تی شمیرین و سمریان
 نموی شه کرد و سهردهسته شیشکیب یه گان و
 یاساوله گانیش هموو به قینهوه سهریسان
 شه کرد

— ها ماریانا خانم دیسان به
 کولانه گاناندا شه گهریت؟ تاگات له خسوت
 بیت و نورهک بت کوزن کمس دوا ی پسیاو
 کوزمه که ناکهوت

ژنه که راست شه بروه دانی به خویسا
 نه گرت و یاساوله گان به لایا تی شمیرین بی
 شهوی دست له رویا بهرز بگه نموه همروه کور
 بی یان شهرم بیت قسمی بی بلین یسان
 نازاری پدهن . پیاوه چه گداره گانینش
 لسی دور شه کورته نموه و دوره بهرز لسی ی
 شهوستان همروه کور به لای مرد و بیه گدا برژن
 شهویش له تاریکه بیه گدا خوی حمنار شه دوا
 له دوا پیدا به لایه گدا شهرویشت . بی دهنگ و
 ره شویش همروه کور نمونه به ده ختی شاره
 که له کولانیکهوه نه چوو یو کولانیکه تسر .
 ههرا لایهک شهرویشت گوی له عاوار و ناله ی
 خهک و جنیودانی سهریازه گان و نزا و
 هاواری زنان و شهوینی منالانوه شه بسوو .
 شمانه همووی جهرگیان شمیری و شازار
 یان شه دوا . شهژنه که دایکیش بسوو
 به یکیش بیوه له خهکلی شاره که همیشه
 ببری له نیشتمان و کوره که شه کرد نموه

کوره که ی زور لاو چاک بوو به سلام زور
 ره دین به زهی بوو سهر کرده ی شه کومله
 چمتانه بوو که نه یانویست شاره که ویران
 بکن تاماوه بهک لهوه بهر دایکه که به
 سوزوه سهری شه کرد و خوی پیوه هه ل
 شه کیشا شهوی به گرانبه هاترین دیساری
 خوی شهزانی که به شکشی نیشتمان که ی
 کرد ووه به باشتین دلسوزی نیشتمان که ی
 دانه رای شهزانی بو خیزه گوزاری
 خهکلی شاره که له دایک بروه شه شاره
 به لینه دی هاتنه دانی عدر و روکیان بوو
 دیسان هه ره له شاره دندا کوره که ی
 پهروه بزه کرد و هزاران جور سوزی
 پهروهندی و خوی شهرویشتی نتوان شه و
 دایک و مرزنده و شاره کیان که بساب و
 باهرانیان بنچینه یان داناوه و رهنگیان
 رشته له دلی شهژنه داسهری شه لسه دوا
 کهچی نیسنا شه دله نزدیکترین دلسوزترین
 کهسی خوی سراندره ژنه که له گانسی
 شه بهر کرد شهوانه دایه گریا هه نسکی شه دوا
 ژنه که کوره که ی شاره که شعی خوش شهرویشت
 شه گهر سوز و خوشه ویستی ههرا و روکیان شه
 سوانا کوره که ی و شاره که ی — به خستبایسته
 ناو تهرارویه که ره نینه زانی کامیان قورسته

به مجوره شهوانه به ناوتاریکایسی
 کولانه گانان شه گهرا شهوکسانه ی که نیسان
 شهناسی قهواره ی ره شویشیه کیان و کور
 نمونه ی مرگ شه هانه بهر چاو شهوکسانه ش

• روزی خوا و خهلکی شاره کمان بوايه
 بچم بگردايه له جفت لهو دايگي که
 بپروزيه ی کورد .

ماراننا روزی خوی داپوش و دور
 کهوتوه بهلام بو سهینی زوو خوی گیانده
 پاسه وانهکانی شارو ووشی
 بیان بکۆن لبعیرنهوی کورهکی مسن
 دژنی شیمیه بیان دپروزیه شارم بپرو
 بکوتوه ناگو بچم بولای کورکهم . . .

پاسه وانهکان بی بیان ووت
 — تر مروئیکي ئهم نیشتمانی کورهکی تـ
 ههروهکو دژنی شیمیه دژنی توشه .
 — من . دایکم . . من کورکهم خوشهویت
 بهلام شیم شیم و خود به گناهه سار
 شزانم که کورهکهم بهو جیره ی لوی هاتوه .
 پاسه وانهکان گلیک قسهیان بوکر دین بیان
 ووت

— شیمه ویزانمان رگامان نادات که له
 سهرگناه ی کورهک توبکۆن مسن بیان
 تازار و سزات بدین . . شیمه لهوه د لنیان
 که توبه و جیره نامرکاری کورهک نه کردوه
 که دژنایهتیمان بکات شیمه شزانین شو
 تاج ژدیگ ئهم کارهت بهلاوه ناخوشه
 ههروهها شیمه تویمان وهکو بارنه ی شاره که
 گل نه داوتوه چونکه کورهک هیج خسی
 تونا خوات و به تهنگی تووه نیه . شیمه
 لهو باومه داین که شوته هه رینه بهتـ
 توی لهبیر چونهوه شهگرتو واتیکمی که

که ئهیان ناسی . . ویکو دایکی خایهتـ
 لوی دور شهگرتوه . بهلام شهویگان
 له کولانیکی تاریکی بیرونی شارهوه له
 گل ژنیکی رهشپوش ترا به یهک گیشتن
 ژنهکی تر له قوژنیکی تاریکدا ههلتروشکا بوو
 چاوی بزیوووه شهتیرهکان و شهاریسه وه
 لهولایوه سهریاز و پاساوانهکان له سهرخو
 قسهیان نهکرد و دهنگی لهولای تهنهگکی
 بیان شهات که گیاندا له قهوی دپوارکه

دایکی سهرکردی چهتهکان نسی

پرسی :

— میردت هیه ؟

— نهخبر . . .

— برات هیه ؟

— کورکهم هه بوو بیره کهم دوههفته لهوه
 بهر کوزرا کورکهم شهروه . . شهوی
 وتوههستا و له بهرخویه ووشی :

— خوا تاگاداری ههروه شتی که به ههـ
 شتی که شزانیت و من سیاسی شهکم و . . .

شوکرانه بیزم

دایکه ووشی :

— بچی واتلاییت ؟

ژنهکه وهلای دایهوه

— شهمانه له سهر پارێزگاری نیشتمانه که بیان
 کۆژان بیزو شهروهوه شههید کراون
 شهتوانم به ههروه د لنها بیکوه بلیم شهگـ
 وهکو کورهکی ماراننا خیانهتی به شاره کمان
 کرده بایه و بپوايه شه سهرکردی چهتهکان و

کرت پانه دهره تا دهره کپوشوه سهر بیان
 شکره له سهر خو شوری شب به ناسنم
 هینکاوی نشانه زهری شو جوپه رزوانسه ی
 شکره که له پیناری پاریرگاری سارکوندا له
 دهره زهری ریگا که د رزوان به سوکئی به وه
 به خاچه کانی شو پارچه چوک تسکاوانسه ی
 فری نه دایه کناری ریگا که که له چینه
 دوزشنگان به جیما بون دایگان زوروقران
 له چنکر پلا ماربان و همیش بون دیموه
 تمبا همکیمان خوش شویت که پاریرکساری
 زبان بکسات .

شونده به تاسایی ترویس شسته
 شتوت له زهر جارتیوه که پیره کاسیسه ک
 ناری بی به زناپویت برزی . ههره هتند
 دهره تر بکه تاپوه شونده تارمپه کسسه ی
 پوکر شوره شو کسانش که له سهر
 شوری ای دهری ساره سسیریان شکر
 وایان شاکوته بهر جاو که کوملنیک خسه و
 نیگوانی و ننگش و مینعتیان لسی دور
 شکریموه .

له نیوی ریگا دایه سنا بهجه کسبی له
 زوی خوی کرده وه و باومیک سهری کاوه
 کسبی کسوب له شور ونگای جهته دوزمنسه
 کانیشوه دیار پوو که نارمابه ک له سیوه ی
 ریگا که دایه ستاوه بهند ننگ چن بیک
 لچه کسان زور لسه سرحو پیره روی هاتس و
 لوی ننگ پووشوه . . . لویان برسی

سرا شوریتم شم سزایه بو تو بسه
 به پیر برای لیمه شم سزایه له مدوگ تا
 خوشتره .
 دایکه دسان زوی
 بهلی شم سزایه توندنوه . . .
 سروزهی سارمکیمان پوکریموه و له سار

— توکی پت؟ بۆگۆی ئەجیبت ؟

ژنەکه ووتی :

— سەرگۆردەیی ئێوە کۆری مە . هەچ بەکەسەک
 لە چۆتەکان گومانیان لە قەسەکی ئەکەرد
 شان بە شانی گەوتنە بەگای زۆر زیزیان لاس
 گرت سناپشی کۆرەکیان کرد کە زۆرنازایە
 دایکەکەشی یۆ سەر سوورمان گۆی پێسو
 قەسەکانیان گرتیو .

لە ئەنجامدا چۆو لای کەسیکە وە
 دانیشت کە نو مانگە بە لە دایک پسونسی
 ئەیتاسی کەسێک بۆر کە هەرگیز لە داسی
 مەر ئە ئەپۆرە نەووە . نەیتە بەرگیکیسی
 ئەویشمەینی لە بەرا بۆر ئەوازەیی چۆکەکەشی
 روکەشی زۆر کرابوو . دایکی زۆر جار پە و

چۆرە لە خەیا جەوی یی کەوتیووە کۆرەکە
 زۆر زۆر نەسەن دایکی ماچ ئەکو و ئەیت
 — دایکیان تۆ هەتاووت بۆ لای مەسەن
 وادیارە زانیووتە سەپینی ئەو شارە ئەکەسە
 گۆی جۆین .

دایکی یی ووت :

— ئەو شارە کە تۆی تیا لە دایک پوت .
 کۆرەکی کە لە ئازایەتی دا لە خۆی بایسی
 بۆر بۆر پوتی

سەن لەو جیپانەدا و لە پیناوی ئەم
 جیپانەدا لە دایک بۆم .

تاکو نوقی سەر سوورمانی بکە م من لەبەر

تو تانیستا بەزۆیم بەم شارەدا هەتە و
 ئەم شارە وەگۆردک چەقۆتە یی —
 بەگای سەر فراژد و ناو و شووتی ئەم
 گرتو بەلام ئیستا — سەپینی ئەو پلانە
 پاخی گەری بە وێران ئەکەم .
 دایکە ووتی :

— ئەو شیلانەیی کە هەر بەرەتکی لە ئەسەر
 پەو تو ئەناسیت !

— ئەو بەرەتەیی کە فەسە ناگەن لالە . . .
 م ئەو یی پاشم پکەن دایکی لۆی و سۆ
 — ئەو خەلکەکی چی لێ ئەکەیی
 — بەلێ م ئەواتم لە پاد ئەوانە —
 م پەو سەن چۆنکە پیاو ئەزاکا ئەیار
 لە سەر زمانی ئەوانە ئەمەینەو .
 دایکی ووتی :

— ئازا ئەو کەسە بە کە لە بۆی مەرد یار
 پەو بەرە . پکات ئەو کەسە بە کە هە
 لە مەردن پکات
 کۆرەکی وە لای دایبە

— نەخیر وێران کۆرەگەنیش مەووە کۆ
 نەوکان ناو و شووتیان مەووە
 تەماشاکە ئێهە نازانین شاری روم بۆ لۆس
 بونیاتی ناوە مان پکەکی تۆ بەلا ناو
 ئالاریج و ئەو قارەمانانەیی کە وێر
 کردووە بە باش و ئاشکرا ديارە .

دایکە دیمانەو یی ووت :

— ئەو شارەیی کە ماووە ئەو قارەمانانەیی کە
 ناو و نیشانان سەر و تەووە .

والهکان به مانعین بهره نهد روشانهوه شعوت
 نیکرای شارهکه بهوشاره ، شارهکه بهرهسره
 برالقی ناریک شهو وکولاشدی مردویک
 خاموش شهو شهسرهکان یوک له دوی یوک
 له سهراشماتی شاهکه درکلهکمون همروهکو
 چهند مویک له دوهی تعرض سرانیک
 راگیر ساین رایکهکه زور به بودی سره
 نهی نار شارهکی شهرا که چون خهلهکی
 نار شاره ترمانا چیراگانیان کوزاند شهوه
 بو شهوی دروننگان شعبان بهن ، سسه
 زورای سهریجی کولانه ناریکهکاتی شهرا
 بهی له نهنگی شه خهلهکی نار شسار

بهو جهوه کورهکه تا شهواره له گهل رایکی
 گری رایکی به دهگن شه ههلهست و
 پهلنگانی بی شهوی بهینا بهینا سهوی
 کورهکی زورتو بهسینگی شهوهوه نهوسانه

نایک بهوزیات نهغی و گیان شههشی
 نایک یاربرگاری شهکات هاسکون بهوانگاری
 بهوشاندن له گهل رایکهکه نازار دانی
 بهوشانی وایه کورهکی به تنگ شهسسه وه
 به شهات شهویجی بهجههانی شهسسا رهزوری
 رایک برایه شهویت

رایک شههینه دروزمی برنده رایک شهوی
 شه رفی له شهسینک شههشهوه کورهکسای
 شهوی نهشان شههات کورهکی گوی بهسهم
 شههات شههرا

رایک له نار چارن کورهکیا دانهسسهوه
 له شهراکی گراوهی چارهکهوه شارهکی شهوی
 که بهکجهار زانی له نایک بهوی کورهکسای
 شهرا بهوز که بهینا شههوی بهانی بهکات
 شهکی بهنده بهوی شههههیک بهوه شهسه
 شهرا شارهکه شارهویت شهوشعی بهسهره ی

تەکرەوه که چارەروانی مردن بۆن لاسە
 د لوه چاری له هه‌وو خه‌لکه‌که بۆر هه‌رجی
 بۆیه له نێ‌که‌وه به‌ر چاری تە‌کوت ته‌سوت
 له‌به‌ر ده‌میا دانیشه‌وه دایکه‌که رای ته‌زانی
 و رای هه‌ست تە‌کرد که دایکی نیک‌رای
 خه‌لکی شاره‌که‌یه .

له سه‌ر لوتکی چیا به‌رزیکان‌ساره
 چه‌ند په‌له هه‌ویک وه‌کو ته‌سی بال‌سه‌دار
 به‌هه‌کدا ته‌هاتن و ته‌چۆن و به‌ره و ئاسانی
 شاره‌که ته‌روسته‌ن کۆره‌کی ته‌هوت
 - ته‌گه‌ر شه‌ر ته‌وه‌ندی شه‌به ته‌مانه‌وه‌ی
 تاریک به‌ت ته‌وا ته‌شه‌وه په‌لاماری ته‌سار
 ته‌ده‌ین . کاتی‌ک روز له‌یمان به‌دات چه‌که‌کات
 مان ته‌به‌رسکیته‌وه ته‌وگاته ناتوانیسه‌ن
 شه‌سه‌رکه‌کانمان په‌ تاره‌زی خومان بو‌ه‌نینه‌ن
 له‌وگانه‌دا ده‌ست په‌هانشی بو‌ه‌نینه‌ن
 کۆره‌کی له‌م ته‌مانه‌ی تە‌کرد و سه‌هه‌سه‌ری
 نه‌سه‌ره‌که‌شی تە‌کرد .

دایکی بۆی ووت :
 - وه‌ره لای من سه‌رت بێی په‌ سه‌هه‌که‌وه
 و به‌ته‌وه یادت که له‌ کاتی ته‌ده‌سه‌سه‌دا
 کۆره‌کی چه‌ند خۆشه‌هه‌ست و چالاک به‌هۆی
 خه‌لکی شار تو‌یان چه‌نده خۆشه‌هه‌ست .
 کۆره‌کی به‌ ته‌هی کرد و سه‌ری نه‌یه
 سه‌ر ته‌زۆی دایکی راکشاو چاره‌که‌نسی

نوقانده و ووتی :
 - من ته‌نیا تۆم خۆش‌هه‌وت ته‌هیش له
 ته‌هه‌یه په‌ره‌به‌ر ده‌ت کرد و بۆم .
 دایکی سه‌ری به‌سه‌ریا دانه‌واند و ووتی
 - ته‌ی ته‌نگان چۆن ته‌مانا ته‌که‌ی ؟
 - به‌یهی ؟ بو ته‌هۆی به‌یان که‌ن ؟

که‌سه‌کی وه‌ک من به‌یان کۆزی و سن د
 چاری خه‌م و په‌زاره به‌م له‌وگانه‌دا
 که‌ته‌وانایم و نه‌ توانم توله‌یمان به‌ه‌نیم
 دایکی هه‌نا سه‌ره‌کی هه‌که‌شا و ووتی :
 - تۆ وه‌کو به‌روسکه جوانی به‌لام بێ به‌وه
 به‌ به‌که‌نینه‌وه وه‌لانی دایه‌وه
 - به‌نی وه‌کو به‌روسکه . . .
 دوا‌ی وه‌کو مه‌لێک له‌ سه‌ر سینه‌ی داکه‌نی
 خه‌و به‌ر ده‌وه . نه‌جا دایکی بو‌ه‌ه‌سه
 وه‌سه‌که‌ی به‌ سه‌ر آکیشا و چه‌وه‌یه‌کی ته‌یژی
 به‌ دای کۆره‌کیا داکوتا و ته‌که‌نیکێ را و
 د سه‌ره‌سه‌ر گیانی سه‌پارد ته‌دایک زه‌ییه‌ی
 ته‌زایه‌ت که دای کۆره‌کی له‌ کۆی ته‌الی
 ته‌وات . د رای ته‌وه لانه‌ی کۆره‌که‌ی
 له‌به‌ر بۆی پاساو له‌کانا راکیشا و بۆی کرده
 شاره‌که و ووتی :
 - من وه‌کو تۆ ته‌به‌زادیک ته‌هۆی له‌ توانامدا
 به‌و بو نه‌سته‌مانه‌که‌م به‌ چه‌م هه‌نا به‌لام
 وه‌کو دایکێک له‌ گه‌ل کۆره‌که‌ما ته‌هه‌نه
 کاتی ته‌هه‌م رو‌سته‌وه که مه‌له‌کی ته‌هه‌م به‌ .
 که‌وابو زه‌مان ته‌هه‌کی به‌هه‌ست نه‌یه .
 بۆل : به‌

ره شهبایمکی توند ، دار تله گانی خستیه لور لور ، همیره کسان ،
 د مستیان له بینه قانای شار گیر کرد بوو ، له روزمکی بر ایچوک د ، چو ، تفسست
 هلبا ویرشناه د صیصت ، شه قنم هه واله بوو ، چونکه شعوی رابرد وو ، تعقیه کی
 خست تا ویرشینی کمر ناوهی کرد بوو ، ، سیره ی له ناکاری شستویس ئوتوسیلدیکی
 زهره بار د ایچله گانه ، د هرگای لای راست خراپه سهر پشت ، مه چغکیکیسی
 نه ستوری رهش ، بن ههنگلی گرت و له خانهای نا ویراسنا د اینا ، له ناخسا ،
 ونگه لوره ی ناگر تیره بوو د مسوتنا ، دلی به ونه ی بریشکی سهر سیل ، ، بسه
 وینه ی زهره کولله ی ناو زه بهت یکی کله سمندرو ، ههله فرجا ، په سستی
 ههله ، مزی و بیزاری د د ایوره ، ، بهلام له زوردا ، نموونه ی مروه ی خوراگری

د منواند • گهرجی شتیکی کرنکتری له زیانی ناو ته م کومعه به خشپوور •• به لام
 د موسیکی بهشیمانی به چارمگانپوه د یار نپوور • کوتهل ئاسا ورتعی لپوه نسه
 د مهات • چارمگانی • له گومیکی سمندی بر گفای پاییزان د • چپوون •
 ئیسکهگانی رومعتی • تمواو د ه پوقپوون • لپوه هه میشه زمرد له سسه ر
 بارپومگانی جارانی • ره تن هه لگمراپوون • د • مارمگانی ملی رنگی خاک له سهر
 لاچووی دار گویری تهلان ئاسا • بهر پوونعه • د • م و چاوی شین و مور هه لگم
 رایوو • قزی له بهرزی سهمانیکی نهران د • چوو • تمواو رنگی مرد روی لپوسی
 نپشتوو • پنوکیکی جهستهی نه مابوو • زامیکی تیا نهروایی • ته نانهت جله له
 خوینا ره ق هه لای نومگانپشی • زهوال زیوال بیوون • به ران مپاک • تسه زووی
 سهرا • چرنوکی له هه موو شوینیکی لهشی گیر د مگرد • مزی له جگسه سهرهی
 زامگانی د هدا • بهر پومگانی د • مپنایهوه سوی و شوینه داخ کراومگانی د • چوزا
 ند هوه •••

کا برای لپوور و لغواتی د پککش • له چهنه بازی نند مگوشن •••• وه اک
 ته پاله دا گپرساوون • جار جار هس • همر بو زهاتر نازاردانی • گاشه سه ردی
 پرسباریکی بی سهرو بی یان • بو خلوور د مگرد هوه • بهلام له م • سهری لسه
 پیره مگروون بهر تری نه د • سوراند • نمانه ت سیلهی جار پشی نه د • د انسی ••
 د مپوست بوپان د مرخا که به بهلاومگانی خوی یان نازانی •• د مپوست •
 همر بهر بید منگپه معزتهی بیان رووخپسی •• توشی هیستریایان بگات • لهوش •
 لهود یو د مرگای ره شی نهو خانپوه سامناکهی • که ملوزم ئاسا • چوکی له سه ر
 سنگی خه لکی نه م شاره داداوه • همر به بید منگی برد پوه • (له بهر د • عسی
 کا برای مکی خرمبعتی د • م و چاو خوونلکاری رووتال دا • رایان گرتووی • وه اک
 شوره بی د لهرزی • چه سته ت نوقمی ناره قیکی گرم پوه • لهدانی دلست •
 وهک جپوهی گرمی پپو • بهرمو سهر هه لک مکی • خانمگانی له ست • تیکسرا
 لهگل دلنا لید د • خوت به بیچوهه گهرویشکیکی بی د • سلانی ئیسر
 چه مولهی چهند تازیکی هارو هاج د پته بهرچاو ••• بید مکنن • جار جار ش
 وهک نیسکی سهر ناگر هه لک • چن • همر مگم تیری پرسباریکتی د مگسری •
 د متکن به کند • سهی ناو کون و بهر ناوینهی قسهی جمهورت د • د • وهک

مزاج د متخولیننموه . . گیزت د مکن . . د میانوی سوری تالی دوا نهینیت
 پخمنه ده ست . هه مور شتیکت بی بد رکینن . . . بلام تو ، له بید منگیسی
 بهولاره شتیکی دیکه تالی هملناگری . . . لیت لوس د مین . . . فزیت ده ده نه
 ژورویکی تنگی تاریکوه . . بوگنی سگی تویوی لی دی . . بونی شو بهرمیلانکا
 لی دی ، که بهمانیان ، فزاشی بهشی سیرجهری نه خوشخانمکان ، سه تلسه
 بهسی و کهم و رشانهوه و خویناوی تیده مکن . .

د منگی له تفنگ چوری لورله دی د وکلکیشی توتویپله که ، گومسی
 پدمنکهی شله تاند . . بهری له بالند شیک توف و رههیکه تنگا و کرد وری د مگرد
 خوری به م لا و تولا ی که فزری سوری دا نعدا ، بهر نیازهی پهنایک و مدوزی و له
 زدنیلای د پمنه برین کولیننمکان قوتاری بی . . سوودی تعبیر ، چونکه بالی
 فزین نه شه سته بارانی د پمنه زههراویمکان سست تر بوو : (نواریکی پسر
 جویون و قسهی سوك . . پرد منگی ناتولا و ترسناک ژورویکی پر کرد ووه . . توش
 ، له سوچیکا ، چه شنی به چکه پشیلیمکی نازار د راو خوت گوموله کرد ووه و بهه
 پدمنه گومرکانت ، همد و گوت کلیل داره . . لیوه لغزه د ایگرتوری . . دانه
 کانت گومتوتفته چه ق و جوق . . له کسپک ده چی لغز و تاپمکی قسورس
 د ایگرتی . . لغز ، ژورویکی روزناک د سیتوه . . لیت به ژور د مکن . . د سرگا که
 نعد روی ناوهه گاله د مکن . . ره قلمیمکی د ان گومان ، پال د عدات بهه
 د سرگا کهوه و له دورره و تیت د مروانی . . درانی زرته بوزیش ، له م لا و تلسه و
 لا پوه ده چه قن . . جواره می له مروق نه چووشیان ، که زیاتره سگمکیسی
 نهینگر ده چی ، بهر و رووت دی ، توش ، وهک گیانداریکی توساو د مکشییتوه .
 د مکشییتوه تا دیوانیکی لیمجی سارد به پشتوه د منوسی . قاقایمکی گمروه ی
 و مک گومهی دیو ، ژورویکه د مکا به تشکرت و د منگی بی د عداتوه . زیاتره
 پشت لغز پوارکه گیر د مکی ، بهر هیواپهی بیپته وینمکی دیوار و به ده سست
 نهگیری ی . . پتر لیت د پته بهش . د مستیک ده خاته سمر شانت و زمرده خفته
 پمکی تال د بهر پته سمر لچه نهستورمکی . توش ، تا هیزت تیاپه ، به شریخهی
 زالمعیک بناگوی د مسمی و گر له چاوه مونهکانی همد مینن . . . توره ده بن
 چاویان د مهرته پستی سمریان . . که فلا شمولاکیمان سهی د مکا . . وهک

گله سگ شالوت بود بین ۰۰ د مگرن ۰۰ سراوین به پانگی بنیچمه هطت
 د هواسن ۰۰ د متخولیننمه ۰۰ کارهیا به له شتموه د نین ۰۰ سوراوی جگمهکانیا
 له تمستورایی رانمکانتا نقوم د مکن ۰۰ جزء تالی ههله مستی ۰۰ د متریقینمه
 لهزه ت لهو جزء و بو کروزه و مرد مگرن ۰ که تر ۰ د ه خفته زیرکمو هاوار ۰۰۰۰
 د ات د مگرن ۰ به کیبل و سوند هی سیم له نار هه موو نازات خه ت خه ت د مکن
 خوین له سهر جلمکاننمه فیچقه د نکات ۰۰ نووزه ت لی د هیری ۰۰ تاو سیک
 به سهرتموه د هوه ستن و له د واییدا جهت دیلن ۰)

قورهی ریخوله به نالمانی ۰ وه ناگاپان هینا هوه ۰ هیلنجیکی ترشه لوک
 چا و مگانی پر له ناو کرد ۰ میشکی له بینیکی نوایه د مکرد ۰ چا و مری له حزی
 ته قینمه بوو ۰ سهری بیوه قمرانی غار غارینی ته سوهی سهدان ئینش و غم و ناسور
 نازارمانی ته من و قسهی ته م و نهر تیکهلا و نه بوون ۰ قسهکانی باوکی ۰ وه ک
 جالجالوکه ۰ نهرنی نازاریان ۰ له هه موو خانمیکی میشکیدا تعنی بوو ۰ هه ر
 تاوانا تاو مکیش ۰ وهک پروره زمره هواله تیپوه د مثالان ۰ کارهلیان پر له زه
 د مکرد ۰ سهری ده ناوسا ۰ (خوزیا له سگ برتایه ۰ له زن نه بوایه ۰ توشی
 چ ناخر زمانیک بوون ۰ ناخر ۰ کوا ۰ خوا له چ کلام و کتیبکیا ۰ ری بیسه
 نافرمت داره ۰ خوی له کاری بیار ههلقورتینی ۰ تا که چاوه سافهکی سورتمه
 د هگانه و مورمانی له شی راست د هبنهوه و تووند ترده قیرینی ۰ باشه ئه وه
 سیهی تو گیرایت ۰ بیم نالری ئیعه چی بکهن ۰۰ خور مگهر سهری خوتستان
 ههلقهین ۰ د منا تا ده سرین ههرد هی سهرشوری خهک بین ۰ زیاتر دیتسه
 پیشی و ۰ نیرانه ترده نهرینی ۰ له سبهینی رووتر ئیه ۰ ده ست له م بیسه
 شوره فیه ههلقهگری ۰ وهک کارینه سهرت د مبرم ۰ نیازت وایه ۰ سهولن بکسهی
 به قورا ۰ چاروت د مگرم ۰ د هی له ملی سهگیا بیکت روکه م ۰ تاده مری وهک
 کهر سندنم کا ۰۰۰)

ههگهل هه موو ته مانهش ۰ هیشتا ۰ ههر نازاری قسهکانی باوکی ۰ له
 نازاری قسهکانی براکی لا سووک تر بوو ۰ ههر که براکی د ههاتمه یسان ۰
 د بیمنیکی کونمهرستانه ۰ وهک دوویشک ۰ بیوهی د هدا و ۰ گیایی سرد مکرد ۰
 براکی بعده م له هیچی که م نه بوو ۰ له پیش هه موو خهلقیکهوه بوو ۰ که چی

که مسئله که پیوندی به خویانهوه د مهور . . . چند همگای له د وای باوکیه وه
 وی د هکرد : (من خمریکی سیاست یم قهیناگا . . . من کورم . . . کور هر بیعیک
 بکا . باجی له سهر نیه . . . تو کجیت . جمعی کجیش . خوت د هزانسیسی .
 قهتره بیک ناوه . که رزا . مگر هر کالهک به نهژنو بشکینی . . . تو بو به جمعیای
 خوتسره دانانیشی . . . کهی کج و سیاستوان وتووه . . . خوتو . . . خوا نمیری .
 بایی نهوه جوانیت . به ناسانی میرد یکت د مسکوی . . . نهوانهش که سیاستوان
 کردووه . هر تا شووگردن بووه . بو بهرزهوندی خوت لیک ناد هیتوه . . . پاشه
 روزی خوت بوکی . کور د مکیتوه . . . هر پیک د وختوالی کور بووی هاور . . .
 به خلقتی . . . د مزانی نهوانه بو سیاست د مکن ؟ . . . چونکه ناشیرین . . .
 میانمونی به م یزوه خویان سلخ کهنوه . . .)

تا د معات هورمکان زیاتر تیکیانوه د هه او پشت . . . پیچکفانی گوتوبیله
 که خیرا تر د سوزرانهوه . بهرداشی نارارمکانیش قایتر دلی کوتراری نه میسان
 د میاری . . . زنجیره دی هغه تالکانشی . له یهک بهدوا یهک هاتنی خویسان
 نهوه کورن : (هر د و د ه ست . له پشتوه . به د لاقمیکلی له سسر
 خوت چورگنر و له بهزیت بهزتر به ستراونهتوه . . . زامکانت . وهک رنگی هوا وی
 د ره خت د لوب . . . دلوب . خویان لی د منگی . . . خوه ملهیکلی سیل
 ناب . له د ووری چند سانهیمتور کوه . بهرامیهرت چه قیره . شه مشو هالای
 بوگنی ناوده سی . گامیان کردوی . . . مشکه کوروی پوسیارمکانی . بهشکنت
 د مگورن . . . هر شهی هه مور شتیکت لی د مگا . . . تو . له سهر کردنی سوینی
 تکی د لوبه خویمکان ناکوی . . . ده سته چه پلهکانی د هر د مگار د ه سوری
 تنی چمکانی کراسهکت بکانهوه . . . شه قیکی توند له بهر موبلدانی قایم د مکی .
 هر د و ریت وهک میخ اه دیوار د هدرین . . . بهلامارت د هه . . . درکی ده سته
 له هوارن بوومکانی له که سهرت رود . چن . . . چه شنی من شکی سهری سورا
 د کوهه لینگه فرنی . . . کراسهکت له بهر د اد ه مالی و د کمویته کرد نهوهی گری
 سوخمهکت . . . ده قیژینی . . . ده ته وی . له اوار گیزمنگی قیزهیک سامناکاه
 پیخنکینی . . . وهک ماسی ناو تور . خوت راد هته کینی . . . چاومکانت . له
 فرمیسگا ورن د مین . . . له بی ده سفلاتی . دانعکانت له جیرهوه ده پیسهی و
 لیهکانت . . . وهک گورگی برسی . پر د ه داته مه مکفانت . . .

ده یوری وهك لیمو بیان مزی ۰۰ د میوری به کری ره فتاری درندانه ، دارستانی
 ورره ت بگانه سووته مورو ۰۰ د میوری هه مورو شتیکت بی ههلریژی ۰۰ تسوش ،
 هه مورو رق و قین و پهنک خوارد نموه یهکی بی ده سهلاتانهی خوت ، د مکهمتسه
 توپله تفیکی خه ست و ناوچهوانی بی سواخ د دهی ۰۰۰ هارن دهی ۰۰ وهك
 سهك پهلامارت د هدا ۰۰۰ ته سجاره ، دست به که مهرتا نا هینی ۰۰ مه مکهاک-
 نت ههلنا مزی ۰۰ بهلکو به پلاسیکی ژهنگاوی ، گوی همدوو مه مکهانک ، وهك
 ته ماته همده فلیقینی ۰۰۰ لهگهل زیریکه یهکی سامناکا ، له هوش خوت ده چی)

موجرکه یهکی توند ، دیممنهکی سهی کور موه ۰۰ شو چند کنیکاره ی وه
 مهیدانی کنیکاران ، وه ستایبون ، سهرنجیان قوستموه ۰۰ بی نموهی ئوتومبیله
 که دیده لیدا ، نموان همر زور شه فانه گمان چول کرد و ، چند شه قانیکیش
 له شوسته که دور کومتنموه ۰۰ ناده قبان نه پور ، ترسا بوزن ۰۰ هه موری چند
 روزیک بوو ، ئیقایهك ، همر له هه مان شوینا ، سیانی لی شیلابوزن ۰۰ که
 نه میان ، لمر دیو جایی ته م گرتوری ئوتومبیله کموه هاته بهر جاو ، جههستان
 ، هه مور گیانیان کرده توری سهرنج ره میان خسته نار ۰۰۰ دور ۰۰ دور ۰۰
 سی ۰۰ سی ، کومتنه چهه چپ :

- سوزانی به ۰۰ چاک شارهکه بیس بووه ۰۰ همر بیسه خوا ژیره و ژووری کرن
- پیاونه مارن ، ته م سهگبا بانه نهی ۰۰ دیاره ۰۰۰۰
- شمیری ئیوه ، بو ئه مرنده بی ویزدانن ۰۰ بوله خوتانموه ، تفهنگ بیسه
- تارنکی بموه دهنن ۰۰ کی نالی گیراوه ۰۰ کی نالی سهی دایک و خوشک و
 بی ئیمهش ، له ئوتومبیلیکی ئاوادا نایینرین ۰۰

کس له د مردی کس ناگا ، ههره کمو له چاویلکهی خویموه سهیری دنیا د مگا ،
 ههریا شه مروق له نار خهلکی ئارا بی ویزدانا ، وهك چیایهکی بین ههلول ههرهس
 نا هینسی ۰۰

هیچی بو نمکرا ، نموه نهی ، سهره وهك خهرمان گیره کرا وهکی بو نساو
 لهی د مسته تلوقاریهکانی خلوورکا نموه ۰۰ وهك بیوری خوی له خهلکهکه ۰۰ بیان
 خهلکهکه له خوی بشاریتوره ۰۰ لمر کاتهدا ، وهك نمونهاله دهاته بهر چاره
 که بهلای سهگیکا رمت دهی و اه ترسا ، چاوی لای سهگهکه ده نوقینی ۰۰۰۰ وا

د هزانی ، گهروای کرد ، نیدی سهلکه ناپهین . . . نه مهن ، توانی بهر چار
تواند نهی ، خهلکه که خوی بشار بنهوه ، بهام نیوانی نهیلی ، بیسری
نه بیته تابگی یا پوری تالترین د بهمن :

(روت و قوتیان کرد و بنهوه . . هر جوار پهلوان بهشتی بنهوه . . چشنی
نهو گهرویشگی که بهرد بهی چه قودا پالی ده خفن ، زور و گهت پیسور
کرد ووه که زریک و هور . . تف پارانیان د کهی . . در تر د هین . . .
شنگیرانه تر ، بهلا مارت د هون . . د هست به هه مور تازاریکی له شتا
د مگیرن . . بهکیکی له هه سویمان رهزا گرانتر ، قورسایی خوبت ده خاتمه
سور . . کله گره زه هراویگانی له لامتا تقوم د هکا . . گهواله هه وری
گند ، بهلی (سادی) یانهی خوبت به سورا د بهارینی . . نهگسه و
ههروایه ، زینمی ههنگرتایه ، د ههاته نریات . . هه مور شنی بهسست
د بهی . . توش ، له تار شعبولی زریکه و تازاریکی زورا ، د بهور بنهوه)
هیچ نه ما بهرانبهری نهکن . . هیچی نهوت . . بریاری بههلا کرد نهستان
راکه یسانند . . خهلکی تر که بهرد بهن د علیی تازه که د ایک بوون . . لهه و
مأمیه ده چن ، که له ده می قولایی زاوچی زنگاریان بووی . . له خوشیا ،
قاجیان بهر زهوی ناگهوی . . که چی نه م ، نه نانه ت بزهیکی ههلیزنگاریسش
نهزایه سور لیوگانی . . .

هه قی بوو ، د عیزانی ، خهلکیکی بی ویزه اتی ، لایری هه مور پالوان .
یش و خوراگریک . . له بزی هه مور یاد آشت و ریزلینانیه ، د هیکن ، بهسه
به خستره ، د هیکن به گفکی سنجوی تی گرتن قسهی پر و بوچ . . ناوانا تورهی
نا تورهی

ناشیوینی وه د واده خفن . . بهی تابوو و سوزانی نارد بهن . . د عیزانسی ،
نا بوور لای نه م خهلکه دوا گهوتوه ، بهرد میکی ناسکه ، که درا ، هوکسهی
هه چیهک بی پهک حسایی بو د هکن . . بهلام لهگل نه مانشا ، هیشتهسا
ویژدانی هه ناسووده بوو . . خوی به سور بهرز د بهین . . چونکه سسواری
کهلهکی دان بیان نهیو . . چونکه نهیوو . . به زنه به فریک و دایان داری
سسوزی قهد پالی لهگل خوی رانهد آمو . .

بهمه حال ، ئیستات ، له چهند ساتیکی تر خوشتره ۰۰ بهس نه ئیستا .
 لانی که م دتوانی خه لکه که له خوت بشاریموه ۰۰ که دا به زیت ۰۰ که ده رگسای
 جهوشمه ت کرد هوه ۰۰ گویمکه قولتر دهی ۰۰ بگره بی بنیش ده بی ۰۰ دلنیای
 رهک دوژمنی خوینه خوره ، پهلامارت دهه من ۰۰ به چه قو گیرمت دهکهن ۰۰۰
 مهرگ نه بی ، شتیکی دپکه شک نابهی ، گری رق و تولیانی بی دامرکینهتهوه ۰۰
 سهدان ئافره ت ، لیوه و لهوی ، بونهته قوریانی نه ریته کونهکان ۰۰ توش لهوان
 زیاتر نایی ۰۰ کوشتنت اه ئاو خوارد نهوه ئاسان تره ۰۰ تو ده تو یست بهیه
 ئهنجیلا دپهیس ۰۰ بیه روزا لوکسو بو رگی کوردستان ۰۰ ده تو یست قوفلی
 کوته گان بهشکینی ۰۰ سنوره کونهکان بههزینی ۰۰ ئهجام دانی نه مانسه و ۰۰
 ترسان له وهی چیت بو ههله بهستن ۰۰ چیت لی دهکهن ۰۰ ئاسمان وهرسان
 ئیستویکی ئوتومبیلکه ، ده م وچاویان بی لهناو له بی دهسته گانسی
 مهینا ۰۰ ده رگا که کرایهوه و دایان بهزاند ، خوشیان ، رهک تیسکهی تفنگ .
 ، چاو ترسکانیکا له کولانهکی نهوسهرا وایوون ۰۰

وور وگاس دیار بوو ۰۰ سهری له لهشی قورس تر دهاته بهرچاو ۰۰ له
 مهنرانیک ده جوو ، شهولی بیزاری شهکمتیان کرد بی ۰۰ بهلام چاو مگانسی ،
 به پیچهوانهوه ۰۰ رهک ناخی ۰۰ بر شلب و هوری شهولی ههستانهوه بوون ۰۰
 چهند ههنگاویکی قورس و ناریکی نا ۰۰ د تووت تازه له سواری وولاخ هاتوتسه
 خواری ۰۰ هه رته پ وگوی بوو ۰۰ دلی تارمی ده می شههه ده یسان
 غایلهی بی سهرو بن بوو ۰۰ دوودل بوو ۰۰ چی بکا ؟! کامیان ههلبژیری ؟!
 خویه دهستهوه دان ۰۰ پال کهوشن لهزیره همه تی خهنجهری نه ریته بو سه ر
 بوون ۰۰ یان ، یاخی بوونی پکجارمکی ۰۰

دوو دل بوو ۰۰ کی دلی لهویش ، ئافره ت ، ههرد هوری پرولیتان سار
 پیاویش هوری بورژواکهی ئیره نابینی ؟ کی دلی لهویش ، ئافره ت ، له جلسی
 خاکی بهلاوه ، هیچ بهره و بیههوه جوونیکی دیکه ی وهدهست هیناره ؟ بهلام
 ههرجونی بی ، شهوی لیره باشتره ۰۰ بهس نهی ، تا ئهوکاتهی لهویش ، وهک
 ههزاران شهیدی تر بهردیکی نه م نیشتمانه به خوینی خوی سور دهکسات ۰۰
 ئازاد دهویا و ههوی ئازاد ههله مزی ۰۰ ههه هیچ نه بی خود مهرانسی

بپوشته ببرد یکی ببرد نیازی پهن پهنوی ریوی نهوانی به دوایا دین ۰۰۰ بیسه
 هزار حال ، لاقه لاوازمکائی ، که زیاتر له دوود اردووزنگ ده چسبون ،
 گیانده پانده ببرد مرگا ۰۰ هیچ کام له ده مرگاکانی کولان نه خرابوونه سهر پشت ،
 بورد ، بورد ، که مریسه ش ، لوکهای بیدنگی زیاتری ده ناخنیه گسبوی ی
 دارود پواروگانوه ۰۰۰
 سهریکی بمرز کرد موه ۰۰ سهریکی نالقه ریزهکھی کرد ۰۰ قوفلیکی کیلونی گه ور ،
 ، د مریا دوود سهریکی ، وک ده می له کاورز کهوتوری نازل ، به سهرنگسسا
 به سب کرد بور ۰۰ به م لار نهولای خوبا روانی ۰۰ دلتیا بور گس نبرد بوه ۰۰
 بورد ، به فری ترسو دوودانی نمکاند ۰۰ بریاری کوتایی دا ۰۰ گوری ده آهسته
 خوری و بهره و شوینی مه بهست وهرچهرخا ۰

۹ - ۱۹۴۱

میانگه : چول و دوز
 منج : ساج
 دوس : نه مهر
 گوشل : پورگور
 گنگ : سه ره نوبک
 زبوی به فر : موه ، دین به فر
 سیرجیری : جراسه
 قه ران : شوینی شایزانهی نه سب
 اوده : گاد پنیک (د فرود روست د مری
 سگور نیبیکر : موه سگمه له بر به لاماری خنک دودا
 سنجوی : داریکه نوککھی نیز د مری - سو - ده - ربه خیرینه سهره نوبک
 تارم : کاردان (د انریله) د وای گیره کرد ز و ناماد مکرد نی بوشه کردن
 بیوی د مری تاسارو
 تپ و کو : سهرسم برون
 دار دووزنگ : داریکه باریکی راسته له مشکه زمین دا بهکار دی ۰
 کهوه سیه : بروهی به فر له ریزی زور ساردا

نامه‌ی کمی کراوه‌ی ماموستا .. «کوردی حبیبی»

د ه سته‌ی نووسهرانی گوڤاری به‌ریزی نوو سه‌ری کوردستان
برایانی به‌ریزو تیکوشهر :

بیشه‌کی سلاوکی شورشگه‌رانغان بيشکه‌شد که م و به بوخی - مرچوونی
نووسه‌ری کوردستان بیروز با بیتان لی د بکسه م :

به خوشه‌ره شه‌ولین زمانه‌ی نووسه‌ری کوردستانم بیکه‌مشت : چارم پس
روون بووه : د مرچوونی (نووسه‌ری کوردستان) چارکی د بکش شم راسته‌ی
د مرخست که هیچ تعزیمیکی زمانه و هیچ کرد بویمکی فاشیستی و یا زیمه‌سور
زهنگی رژیمکانی دزی گهلی و تاوانیار ناتوانین به‌سه‌ر ئی‌زاد هی پولا ینی گه‌لکمان
دا زال بن و ناتوانین بیرو هه‌ست و میشکی بیروناکیره بيشکه وتنه‌خوارو شورشگیری
گه‌لکمان ووشک بکن و یا له ریگای راستی سوتایستی و تیکوشانی راسته‌مینه و
بیشه‌موتنه‌خوارانه‌ی کورد ایه تیان لایه‌ن . هیچ به‌یژیک نیه بتوانی شه‌قله سه
تیژه‌ی که جهرگی دوزستانی که له‌کمان دهری ، بشکینی . هیچ دیوه زمه‌یکسی
ساندار ناتوانی شه‌میات و زمان و فولکلوری شه‌کمان بخاتنه‌زیر پنجسه‌ی
د رنده‌ته و بیشیلیان بگا . هیچ شه‌ریکی رهش و چلکن ناتوانی به‌ری شه‌تیره
که شه‌کانی شه‌می کوردی بگری و سانسوری شه و رژیمه کونه به‌رست و دزی گه‌لی
پانه‌ی که کوردستانی له شه‌ر دست دایه . ناتوانی زمانی شه قه‌خوارانسه‌ی
گه‌لکمان گسری بدا و شکست به نووسینی جوان و به که لکی نووسه‌ره نیشتمان
به‌روهر و بیشکه‌موتنگان به‌نی :

د مرچوونی نووسه‌ری کوردستان و له شه‌تیره‌ی یروغه‌نگاری ئاسمانسی
شه‌میاتی گه‌لکه مان ، له ناوچه‌ی ئازاد کراو ، د ویر له سانسور و چاره‌دیری
رژیمه خوین مژه‌کانی دزی گه‌لی ، به‌لگه‌ی کولنده‌ان و تیکوشانی نووسه‌ره و شاعیرو
خاوه‌ن قه‌له می گه‌لکه مان :

به خوشبختی نیستا نووسهری کوردستان نه م در مهتانهی بیک هیناره کسه نووسهر یا نیشتمانپروهریکی کورد بتوانی لسهر مهسلهیهکی سیاسی و یائده ی بیر و رای خوی دهربری ، عمو من وک بهلگی سهرمتای هارکاریم لهگهل گوئساره خوشههستهکه تان بهر ورای خوم لسهر " پروژی نهوخوی یهکیتی نووسهرانسی کوردستان " در مبرم " داواش له دهستهی نووسهران و هه موو نووسه رو ئهه یب و خویند هواره نیشتمانپروهرانی بهریزی کورد دهکه م که نهزمی خویشان له سهر نه م بیر وراییهی من دهربرین و با نووسهری کوردستان بکینه میدانسی کورینهوی بیر و باوهر لسهر شه مسئله گرنگه که بهلای منوه ویست و ئاواته هه موو نیشتمانپروهریکی کورد و کوردستانه .

با بی پنه سهر باسی پروژمه

- ۱ - نووسهری کوردستان - گوئاری یهکیتی نووسهرانی کوردستانه
- ۲ - باهخ دان به ئده بی پیشکوهتنخواز و ره سخی و گه شه بیدانی زسان و ئهه بی کوردی به هه موو به شهکانپوه .
- ۳ - باهخ دان به کلهپور و میژوری نهتوایهتیمان و نووسینهوه و لیکولینه وه و شی کورد نهمیان لسهر بنچینهیهکی زانستهیانه .

به بیر و رای من شه سی بهندهی پروژمه که له گهل هیندن ماد مکانی دیکه بیک ناگرنهوه " وک : بهندی سهبه م : بارمگی گشتی ئهستانی " یهکیتی " له ناوچهیهکی ئازاد کراوی کوردستانی عیراق دایه " مادهی ۲۲ له بهنسدی

چرار : (تهرخانکردنی هه موو وزه و توانایهکی ئهه هیمان بو داکوکی و بهرگسری له ههرشی درنده و رهگهزهرستانهی دوزمان بو سهر تهتهوهی کورد و تهراوی گهلی عیراق " مادهی ۳ همر لهو بهند عدا : توولکردنی گیانی برایهتی کورد و عهره ب و هه موو کسایهتیمکان " ههرومهئا ئهگه ناومروکی مادهی ۱ و ۳ نامانجه روشنیهیمکان " لهبرچار بکیرین " شه راستیه مان بو دهرم دکمهی که هینانسی ناوی (عیراق) وه یا (کورد و عهره ب) له پروژمهکدا نهادهیه .

به بیر و رای من با (نووسهری کوردستان) ئورگانی (یهکیتی نووسهرانی کوردستان) بی ، به هه موو بهشه له ت و په ت کراوهکانی کوردستان -

نهمه * نووسەر و ئەدیبە کوردەکان لە هەموو بەشەکانی کوردستان بە شێوان
 یەوێی * ئەو کوردانەی مەرجی ئەندامەتیان تێدا نییە ، ئەتەر پەروەست بە
 ئەدەبەتی فەخری ئەکا *

شویفی " یەکییتی " یا ناوچەمەکی ئازاد کراوی و (عێراقی) بەکلکەوه
 بە نوسی * خوێستنا ناوچەمی ئازاد کراوە لە ژێر کۆنتڕۆڵ و چارە دەبیری رژێمە
 شویفی و رەنگز پەرست و کورد کۆمەکان دا نەه * خو قیامت نایە نە تەوێ
 دابەشکراوی کورد . جارێک لە جاران ئورگانەکی ئەدەبی بوو هەموو کوردستان
 هەبێ و هەنگاو هەلبەتێ بوو تێک کرد نهمه و یەنگرتنی زمان و ئەدەبی کوردی و
 یانگرتن ناسینی نووسەر و شاعیر و ئەدەبیاتی کورد *

ئەگەر گەلی کوردی بەش خوراوک سایەیی ریبەرە سیاسەتکارە ، لە بیا ری
 سیاسەتکارە هەروا بی دەستەلات و دابەشکراو ماوەتەوه ، با لانی گەم لە پەسەری
 فەرەهنگ و ئەدەبەتێک تێک بیەتەوه یا یەکییتی نووسەرانی (کوردستان) بەک
 بی و یا زونا کبیر و نووسەر و ریبەرە سیاسەتکاران ، بو جارێک تیبگەن کە زەحمەت
 ئیشانی کورد ، چین و توێژە بن دەست و چەرساوەکانی کورد تەت ئیعترافیان
 بەو دابەشکردنە و بەو سنورە دەستکردنە نەکردنەوه *

ئەگەر رژێمە دژی گەلی یەکان و دۆژمنانی نەتەوێ کورد ئەو سەننورە
 دەستکردنەیان بە پەرزینی سەرنیزە و تانک و توپ پاراستووه ، ناتوانن و نەیاننوا
 بیوه پەوێندی فەرەهنگی و فولکلوری و زمان و ئەدەبی نەتەوێ کورد بەچرینن
 ئەدەب و فولکلور و فەرەهنگی نەتەوایەتی شتێک نەه کە حوکمەتە دکتاتۆر و
 شۆفینەکان بتوانن بە زۆری سەر نیزە پێشی بلا و پەوێنەوه و پێگەشتنی بگەرن *

کەوابوو یا (نووسەری کوردستان) ئورگانێ (یەکییتی نووسەرانی
 کوردستان) بی * پەوێندی بە هەموو کوردستانەوه هەبێ * بێتە پناخە ی
 قائیم و پتەر بو یەنگرتنی نووسەر و ئەدەبیاتی کوردستان و تەنیا بە یەکیک لـ
 بە شەکانی کوردستانەوه تەنگە بەر نەکری *

خو ئەگەر دۆژمنانی گەلی کورد دەستیان برۆا ، ناهیلن نە یەکییتی
 نووسەرانی کوردستان هەبێ و نە نووسەری کوردستان * جا کەوابوو (نووسەری

گوردستان) با نووسگری گوردستان بی و پینیا ر ده که م تعویذ نه م و نسفه و
زاراوهی لی دمریاویزین که (نووسگری گوردستان) تنیا له سنسکر نورد خانسا
تسنگه بهر د مگا *

هبوا دارم لیژنهی ناماد کردن و نووسگراس بهریزی گورد پشئیوانیر له م
پیشنیاره بکن و پروژکه دست کاری بکوی و نووسگری گوردستانهش به سهریمری
شمرکی بیروزی خوبی به جی بگه بهنی *

سهرکه و توری
برائان آسه رسم حساسی

پاسنادهی دابلک

دوای شهیر به داسنی حسوی همان پجهی خوبناوی که دابوری له
دلی گورنگی و شیتنا گرم هوو دای له دلی خوبی و خوبشی گوسته *

جزیری و نالی و سالم و مولوی و محوی و بهره میرد و گوران و ...
 تاد همرا پشت گوی خرابون و نگمر همدیکان شتیکان لیسر نوستران
 به بهرمانهوه دهمان لیکولینهوه و نامه‌ی دکتورایان لیسر و مرگیسوی،
 چکنه تصویبی رومان نووسو شانوگر نووس و توژمهوه‌ی بسپور و زمان
 زان و دیاره نعه باسیکی دروزه و گوران و پشکین به دوی و گدر هو
 ینکاتی نم دیارد میندا گلی پل و پوی لی تمینهوه و نهری مس
 بهشتیاری نغم بر چارمسیرکی کاتی و مان نمدانی بلاوکرد نهری شیعره
 له گوئارو روزنامه‌گاندا بهر شیوه زوره‌ی که بایسته‌گانی تری نهدب بکسات
 به زهره . هر لیسره‌تای کارکردنماندا له گوئاری خوشبوستنی
 (نووسری کوردستان) دا له گیل برایانی دستهی نووسرانسی
 لیوئی ناماده کردنی بکنیتی نووسرانسی کوردستان، بریارمان دا شیعر
 له گوئارمکمان دا کم بکنینهوه تا بتوانین یواری شیعر تمک بکنینهوه
 تا بایسته‌گی به کملک و مستاب و لیسرد مستاندا بی شیعر پشت گوی
 بخمین . بمانیستی پایخ بدمین بتوژینهوه و لیکولینهوه و رخنهی دلسوزانه‌ی
 نمدنی چونکه لم زورهه هیشتا هوارین و ساراین و نهری لم بهواره دا
 همانه بریتی به له دور جوره رخنه و لیکولینهوه بکهمیان رخنهی دووبیت
 کمر و زانستی و زوریش کمه، دوومیشیان رخنهی روخینهرو تا زانستی
 یانه‌ی که زور زوره : لیسر نهره بو هاندانی جووری بکهمیان و بندر کردنی
 جووری دوومیان به چاکی نمانین گوی بدری به رخنهی زانستیانه‌ی دور
 له خواست و تارمزوی کسایستی و بپندار کردنی کسایستی نووسه وان
 چونکه نهری شوین بی نم جوره نووسینانه‌ی هملگرتی که بهناری رخنهوه
 نهنوسین، نمانیت نم جوره‌یان چمند لیل و تاریکه و بهنیومیک رنگسی
 تاریکی بیوه دیاره نگمر کسایکی دور له دنیا‌ی نمدنی کورد بیهره، چاوی
 بهو جوره نووسینانه بکه وی و بکسر وا هست نهدات نمدنی کوردی هیچ
 نیبه و ، کورد نهدبیر شاعیری نیبه و ، نگمر همدی بیت همدویمان
 گونه بهرست و ، وجودی و شاعیری دهریان . له کاتیکا نهرانسی
 نم جوره نووسینانه بلاو نکه نهره و چمند ناقلمیکی داخ له دلن، بهبستی

سال جوانه مهرگ نه‌بوايه ، تازه بوونمه‌وی شیعری کوردی و کوردستانسی
 ئیرانیس ه‌وا زوو جوانه مهرگ نه‌مبوو . . چونکه نه‌وی تم جوانه مهرگه
 بوونه ئه‌سالمینی ، که‌بوونمه‌وی تازه بوونمه‌کی سواره‌یه ، ئیستا له کوردستانی
 ئیراندا ئه‌گه‌ر چهند ده‌نگی تری جیاواز له ده‌نگی ه‌مین و ه‌زار ه‌مین
 ه‌ر ه‌مان ره‌جکه‌ی سوارهن و ه‌یجیان نووقلانه‌ی د‌ه‌ره‌ پیدانی تازه‌کرد
 نه‌وه‌کی سواره به‌ گری شیعری کوردی‌دا ناچ‌ه‌ین .

تم شیعری سواره - خه‌وه‌ به‌ردینه - وەك كاك سلاحدین موهتدی
 به‌شکی بو نووسیه‌وه : (سه‌رگوزوشته‌ی ئه‌و ئاو و سه‌رجاوانه‌یه که‌به
 ه‌یوای به‌گه‌ر گوتنه‌وه ، بوون به‌ چوم و به‌ری ده‌مهن و به‌تمان به‌گه‌ن به
 ده‌ریا ، به‌لام له ریگا ه‌ه‌رگام به‌ ده‌ردێك ده‌چن و ه‌ه‌رێك به‌ لایه‌کا
 لاده‌من ، ته‌نانت ئاوی وا ه‌مه‌ راسته‌ و خو ده‌میته ده‌ی خ‌سوی .
 ده‌میته به‌رد و خ‌ونی به‌ردین نه‌ه‌ینی ، ته‌نیا سه‌رجاوه‌ن ته‌را و شه‌ره‌زایه
 ه‌م ریگای ده‌روونه‌وه و ه‌م زه‌ و باره‌ری به‌ته‌نه و ته‌زانی له‌ به‌شا که‌گه‌ل
 جوگه‌ و جوپاری له‌یه‌ك ته‌یه‌ك ، ئه‌ی به‌ك به‌گه‌رته‌وه و به‌ی به‌ چوم سه‌زی به‌کی
 که‌وره - که‌گه‌له‌کی خ‌ویته‌ی - پاشان ه‌مه‌وو چومگان به‌که‌وه به‌چنه‌وه
 نا ده‌ریای به‌شه‌ریه‌ت) .

ئه‌گه‌ر ئه‌و به‌شکی به‌ی كاك س‌لاح ، کللی کردنه‌وی ده‌رگای ره‌زو
 ه‌یماگان به‌یت بو ته‌یگه‌شتن و شه‌رحی شه‌ه‌ره‌که ، من ه‌ه‌ندی لایه‌نی تری
 شه‌ه‌ره‌که‌م به‌ه‌سته :

آ - ده‌ست بی کردنی سه‌ره‌تای شه‌ه‌ره‌که :

شه‌ه‌ره‌گان به‌ به‌شکی به‌کی ده‌ره‌ ده‌ست بی کردنه‌وه به‌و جوهره‌ به‌شکی یانه له
 شه‌عری داستان و به‌یته فولکلوری به‌ کوردی به‌کاندا به‌کار ه‌ینراون ، گه‌لی
 شا عیری ته‌ریشان وەك : به‌ره‌میرد و کامه‌ران بو شه‌عری کورت و ئه‌ستاش
 زه‌رکه‌م و جارو بار - شه‌یرکو به‌یکه‌س - به‌ه‌ه‌وی ته‌کات . . له راستی دا
 زه‌ و کردنی تم به‌شکی نووسه‌نانه ئه‌گه‌ر بو ه‌ه‌ندی یابه‌تی شه‌عری

پهلوانیست پکات . له شیعری تازهی جیبهاندا بهکار هیئانی زور کسم
 بوتومه ، به شیوهیک که شیعرمه راسته و خو و برسکه ناسایی دمسست
 بی نغکات ، بهکمترین وشه و رسته مههستگان دمرئیدرین .

ب- نهمی جوی سهونجه نم شیعره ، سرور سیمای رومان
 سی یعنی پیره دیاره ، که نم سیمایه بر شیعرنی رمزنی . زور ناتهبان
 شاعیره رومانسی پگان کهتر توختی باهتی رمزنی نغکون و به پهلوانسه
 شوم شاعیره رمزنی پگان نور نه کونومه له رومانسی بهت . سواره له گلسی
 شیعرنی نریدا نم توپزالی رومانسی بهت زاله به سر شیعرنگان و هندی
 جار تاومایی و جی پنجهی شیعره رومانسی پگانی مولغوی و هندی جای
 توش بون و بهرامی دور هاونه گشتیکی - گوران - له شیعرنی سواره دا
 هست بی نغکی :

و مکر نهمه هنگاری لای بهره و ژوان
 له جی ژوانی زیند و به گیانی کچی جوان
 و مکر کهره پاوی قمشهی دمشی تاراو
 له پزونی دهریای بلورونی بهروی
 به خور خوبه دیواری کیوه نهدا نار
 له گل گاشه بهردا ، سهونسوی ، سهونسوی

پان :

نعلین تاجی زمونی دورگی له سرناوه دهریا
 همتا جار همترا شمرله ، له بوونا ، له چوونا
 بهتا همترا سرهندی بزونی خوشی
 له بهر جورمتاوا نعلی سینگ زینه نهمازی
 نعلی هانی همتانه دنگی خروشی

۳۳ ل

ج- به لام له تکنیکدا له مولغوی و گوران جیاوازتوه ، مهودای وشه
 رمت و بلاوه ، له پشتی وشگانی بهره چمند دنیا و مانای تر همن . نهمه
 رهگنهنکی شیعرنی تازمه ، وشه لهو جیگایه گورمتره که تیایدا دانغسریه

لم بارهماندا قالیل نموندی خوی بی حنژنکا گوروتری . . له
 بهک مانا و زاروه . بهلکز چند مانا یان چند معدایهک له خوی دا کو
 نکاتوه . بهجوریک نگر سرتاپای شیعریک لم بابهته بخونیتوره هست
 نکهی تیکرای شیعرهکه چند مانایکی همیر هسوشیان جوان و شیان
 به بهچوانهی شیمری نو دوو کله شا بیرمه که ورشه هرمانا فرهنگسی
 بهکهی همیه . باسیری نو دوو وینمهی مولوری و گوران بکمین :

بوی بالات همزان وهدشت وهردان
 غز رای لای نوم وکام گمبوره ردا ن
 مولوری

قزکالی لهوئالی پرشنگی نیگا کال
 نهی کچه جوانمکهی سرگونانمختیک نال
 گوران

لای هر دووکیان ورشه کوت وحت هر نمانابه نمدات به دستوه که
 له دیرمکان نووسراون . مانایکی ترله پشتیانمونه نی به . کهجی لای سواره
 بهم جورمه :

بعلی . دروره کرمینی دهریا
 بعلی . وایه کانی هزاران
 نهرانم . نوانهی که بلاری ناون . بژان
 نهرانم . لهریگا متریسی گلی زمنگ وژان

د — سرهرای نو توپژاله رومانسی بهتهی به سر شیعرمکدا زالسه
 نه برای ناوهرکی شیعرهکه لهه روونتر بویه که چاره رووان نکری ، کهجسی
 له همان کاتا جووه تصیک بهسرمانای شیعرهکومیه . وانا هرچهنده
 شیعرهکه رومانسی به بهلام نهی زور لهسر دیرمکان رابوه ستیت و ورد بیهوه
 نهوسا دوی شیکردنهری دیرمکان له مانای شیعرهکه نکهی . نم جوره
 شیعرانه لهو بابهتانهن که زور دستمو ناین . سرکن . نهی ماندوت بکین
 رهنگه نم سرکی و دستمو نهپونه هری مانا فلسفی بهکهی بیت کسه
 تیکرای شیعرهکهی له نامیز گرتوره .

جیا لم سهرنجاننش ، نعوئی جی دلخوشی به لم شیعره و شه و مند شیعره سواره که من دیومن ، ناسوی بیری نمتوایهتی ونیشتمانی وار ه بصرین نتره ، له ناسوی تمسکی نمتوایهتی شو شیعره کوردی بهی ، کوردستانی نیراندا باو بووه ، به تابهتی له شیعرهکانی هیمسن و بهواردا ، شم شیعره بهلگهیمکی گهروهی نعوئالخوشی بهمه چونکه شه و (جوم) هی سواره لم شیعره دا مهبستی بهتی نمتعوئی کورده ، به لام شو چومه جومی تری وهك خوی ناسی وه و لهگدلی تیکهل بووه ، به تیکهل بوونیان رووباریکی گهروه دروست شهکن و بهرمو دهریا ههنگار نین ، که قوناغی دواپی - دهریا - که مهبست له ههرو مروقایهتی به ، شم بازدانه بهسر سنووری تمسکی نمتوایهتی یا و پدینهوه بو تیکهل بوون لهگهل نمتوه و گهلانی تیرا ، تک همر مروقایهتی کورد دهرهنا ، بهلگو - حقیقهتی مسلهی کورد شهلهینی ، که گهلیکه هاوشانی گهلانی دنیا و بهکو ههرو گهلیکی ماف زهوت کوار باوه شهکا به گهلانی تری بهشخواروی شم دنیا بهدا و ، به ههرو بیان هیزکی گهروهتر دروست شهکن بو رامالینی شیزی داگیرکه و چهوسهنر ، شهی سواره لم شیعره دا کرد و بهتی جگلهو سنوور شکاندهش راجهینی شیعری نمتوایهتی کوردی به بو خونا ساندنی بهشیعری جیهانی و شانازی کردن بهروه که نمتوهی کوردیش چومیکی نسههروهته و نمرینه دهریا گهروهی مروقایهتی بهوه .

۲ - سووتان لهر باران دا :

رفیق شا عیریکه له ریگای دور دیوانه کمهوه ((پشکوکان شهکشینوه ، رهژنه)) خوی به شیعره و خویند موآرانی شیعری کوردی ناساندره ههنگیکه دوا ی سالی ۱۹۲۰ له گهل کومطیکی ترله هاوریگانی سهریان ههلهداوه ، بیره که دیوانی بهکمی چاپ کرد ، نامهیکم بو نارد ، تیایدا دوا ی بیروز بایی نعویم بی ووتبور که له دیوانه کهیدا شیعره تابهتی بهکانهم پی جوان و خوشن ، شو شیعرانهی که خودی رفیق خویم تیا نینیی نیستاش همان قسه له مخر دیوانی دووم و شیعرهکانی دوا ی شه و دور دیوانه شهکمهوه ، چونکه من بهم وایه پاکترین شیعر ، شو شیعرانه که

شاعیر راستگویانه باسی خودی خوی ئەکات • رفیق شاعیریکه چەند
 تەجرووبەیک لە ژانیا هەبە ، ئەو تەجرووبانە کەم و زۆر کاربان کردووە سەر
 شیعری • من لام وایە ئەو تەجرووبانە چەند ئازاری دەروونی رفیق یان داو ،
 ئەوەندەش بوونەتە هەوین بو شیعەرگانی • لای رفیق بەکەمترین ووشە
 شتەکان ئەین بە شیعەر ، لەبەر ئەوە شیعری رفیق پێشەکی و تەفصیلی
 تیا نیە ، زۆر دەست ئەگری بەرووشەوه ، بەسل و ترسەوه ووشە لەجیگای
 ئەوی دا بەکار ئەهینی ، واتە شوین پی و هەنگا و بو ووشەگانی ئەدووزیتەوه ،
 ئەوسا دایان ئەهەت ؟ ئەم (ئەقتەاد) کوردنە ئە ووشەدا ديار دەبەکی
 تاپەتی نی بە بەتەنیا (رفیق) مە ، بەکو لای ئەنومەر قادر جاف زەقتەر
 هەستەپی ئەگری • بەلام ئەوەی تاپەتی بە رفیق ، ئەسلووبیکی جیا وازی
 خۆی هەبە ، بە جوریک ئەوەی چەند شیعەری لەسەر بەک پەخوونیتەوه
 هۆگری شیعری ئەهیت و ئەسلووبی ئەناسیتەوه • ئەم ئەسەنەوی شیعەر
 شتیکی ئاسان نی بە ، ئەسە ئەو رەگە ئەستورەبە کە لە زاراوەی ئە دەپی دا پی
 ئەووتری : دەنگی تاپەتی ••• ئەم تاپەتی و کەسایەتی بە ، لە ناو لیشاوی
 ئەو شیعەرەدا کە دواي سالانی ... ۱۹۲۰ سەری هەلدا شتیکی ئەنجایی خو
 سەپاندنی شاعیرە لە ناو گۆرەپانی شیعردا •• چونکە لیشاوی ئەو هەموو
 شاعیرە دواي سالی ... ۱۹۲۰ دەرکەوت ، ئەگەر زۆرەبی شیعری شاعیرە
 کان تیکەل بەکرایە بەیکەوه پەخووند رایەتەوه ، هەمووی لەبەک ئەجوون ، هەموو
 یان جیپەنجە و کارتەکردنی پەکتیری یان بیوه دیار بوو ، یان کورتر بلیسم :
 هەموویان پەکتیری یان ئەجووبە •• بەلام وەک ووتەم شیعری رفیق ئەناسیتەوه
 لەبەر ئەوەی بون و بەرام و کەشو هەرای تاپەتی خوی هەبە ••

ئەم شیعەرەشی : سوتان لەبەر باراندا - درێژ بوونەوی رەجکەبی
 هونەری شیعەرگانی بیشوتەرەتی •• هەموو گیانی شیعەرە تارمایی سوتان و
 مردن و خوین و کوشتن و بێهەنی بیوه دیارە • شیعەرە رەنگدانەوی بارو
 دۆخی ئەم روزگارە سەختەئە ئیستای بیوه ، کە سیمای داپلوسینی مەرووف
 مەرووفی کوردی بیوه دیارە :

شیعری رفیق شیعره ، دورور له کیش و سهروا و نالیبی نامادهکارا .
 هندی جار بهی بیرهوکودنی هیچ یاسایکی نامادهکارا راستهوخوه شیعرهکه
 سنووری یاساکان شهکینی و دپته دنیاوه ، گوی ناداته کیش و سهروا وتره
 — ثوقاع — ی ناوه و دهرهوی جمستهی شیعرهکه :

گهله بناریکه دورور گهوتهموه
 دوروا نامیزم له چها خوینا، بهکه تۆوند کرد
 به پنجده بی نینوکمگانم ، لهسهر بهرد و خولس
 لوشکه و دامنهگان
 لهسهر بالای بوسیتی

لهسهر رنگی درهختهگان * * ناوهکتم ههنگولی ل . ع

لهم گهولههدا ، ئهر دیرانهی سهروه ههچیان له زوی کیشوه پهروهندیان
 به بکترهوه نیه ، ههر دیرمان کیشکی جیاوازه ، بهلام له جمهوههدا ههست
 ئهکهی شیعره ئهخوینیتهموه ، چونکه شیعره به کیش و سهروا نایی به شیعره ،
 ئهگهر له جمهوههدا گیانی شیمیری تیا نهی ، لهبهر ئهوه چاکتر رایه بهیش
 بهیر کردنهوه له کیش و سهروا و یاسا بهیرهوکاوهکان ، بهیر له ئاههنگه
 شهسوری بهکترهوه که شیعرهکه دروست ئهکات ، رهنگه هندی جیار
 ئاههنگی جوان ترین شیعره ، شیعره درستهک نه حولهی *

من دلنهام شیعری رفیق ئاشنا نیه به زهوقی زور شیعره دوست
 بهلام ئهوانهی راستگون ، نکولی لهوه ناکمن که شاعیره * لیره دا ئهیی هوی
 ئهوه زوون بکترهوه ، بهوهی که ئهسلهوی رفیق زور تاییبیتی و جیاوازه بهسه
 گههچکهی ههستی ئهوانهی له گهل کیش و سهروای شیمیری دوا ی سالی
 ۱۹۲۰ راهاتوون ، بهلام نایی ئهوه لهبهر بکری که شیعری دوا ی سالی
 ۱۹۲۰ ههسوری شیعره نین و زور بهشیان تا ئهستا بهک جور کیش ئهجو-
 نهوه ، جونهوهیکی ئاسان و دهق گرتوو به کیشی پنجهوه * جگله تهکنیکی
 تاییبیتی رفیق که جار یکی تر شاعیریتی ئهسلمینی * بهلام که ئهلیم رفیق
 شاعیره مههستم لهوه نیه بهلم : رفیق ههسوو ئهئویتیان شهکینی بههنگو
 ئهلیم ئهه شاعیره داوا لیکراوه تهکنیک بدات به خوی ، تهکنیک ئهسه و

د قهوی به خویمه گوتور یعنی لوی رابهری ، تعقیبوه له خوی دا دروست بگا ،
کومطی مرجی تازهگری شعر همن که رفیق خوی لیان بی ناگا نومه و
هیشتا له شعره رفیق دا سرهان دمرنمهناوه .

له پال نموشدا که ونه شعره دور له کیش و سره زورتر بساوه
لای تم شا غیره ، هندی جاری تر کیشکی کوردی فاشنا به هسست و
گوچکهی شعره یان ، به سره یهکی جوانی ناوموهی شعر بهکار نمهینی :
دورم بی لم و مرزه بهردینه بکه
تم مخته لانهی سره ناتوانم
لم همدیره دا لقی دار نیه
کوله بهردیکی تیزو هار نیه
بجفتیه ناو قولایی گهاتم ل ۲

بهرای من بهکار هینانی کیش و سره گلی جار بهیسته بوئه وهی
د مسلاتی شا غیر لهو کیشانددا دمریکوری و لایهکی تورشموه دور نیشان
لههیکلی :

بهکشیان : شامزایی شا غیرهکه دمرنمعات لهو کیشانددا
دوره میان ، هندی تازه کولکه شا غیر بی وایه شعره نوی بریتی به له
بیکوره لکاندن چهند ووشمیکلی جیا جیا . لهبر نموه لغاو روزنامه و گوژار ،
کوردی بهکانددا به لیشاو شعر شیوه شعره بهر جا و نکمون که به فاسانی
سواری سوری نمین و ، شمش جهرت دیری بی سر و شوین ، همنمونه
پال بهک و ناوی نمین شعر . . یعنی نموهی لهخویندنمه یانددا هسست
بکهی شیهریکت لهبر دمدایه . هرچنده وهک لهسرموه عوتم شیهر
شهره و بهکیش و سره نابی بهشعر ، چونکه شیهریش وهک سرورشی
تم سردمی دیل کوردن و کوت و بهیوند کردنه وایه ، جهزکات رابه ری ،
یاخی بیت لهو یاساو سنورانهی بوی دانراوه و ملی بی کچ نمکن کسه
بهچپته زیری . . بلام تم رابهینه به هموو کهسبک ناگری . . پاهلو بهکاسو
هموو قوتابخانه و ربازه هونره بیکانی تاتی کردموه و نموسا شته تابهستی
بهکانی خوی نمسلاند . گوزان به کیشکانی شعره عروز دا نیسه ری ،

ئەوسا کێشه خۆمالی بهکانی سهپاند . ئەر راپهرینهی من بههسته لسه
شهردا ، لای عهره بهکان به جوانترین شیوه سجد ما غوط - ئهم کاره
به جوانی بوکراوه ، له ههموو شیعریکیا ههست ئهکهی شیعره ئهخوینتیره .

سهباری ئەر سهزنجه هونهرپانهش ، دواتسم لهسه ئهم شیعره چهند
...ههزجیکی زمانهوانی به ، لهسه هندی دهری شیعره که وەک :

گورمگان ههشتا

ئالهی خویننیا ن لی ههلهستا

ئهره تانیستا سهبارت به راناو له گهل ووشه ((خوین)) دا به کار
ئهمهری ، له ناو کوردا ئهلین :

فلانه جهگا بونی خوینی لی دیت ... من ههشتا ئهم بهستوه بووتری : ئاله ی
خوین .

یان :

ئهره تهوژی هالاوی خوینه

وهکو سهههری تهوژی و مودن

دهکشی بهسه ئهم بهرد لانهدا ؟

له دهری دوابی دا - کار - هکه بهش خراوه . که ئهبی له دواوه بی و بهم جوهره
بههست .

بهسه ئهم بهرد لانهدا دهکشی ؟

چونکه لهم حالهتانهدا ههزگیز - کار - بهش ناکهوی . کورد ههیشه ئهلی :
نان ئهخوم ، جل له بهر ئهکهم ، بهشتین ئههستم ... ئهره سهره هه
رهفیق خوی ، له دهری دواتردا بههرهوی ئهم لایهنه ی ریزمانی کوردوه :

یان تم و مژه

میژور ههله مگری ؟

وهکو تارمایی

به دهری ئهمی سال بهشم بی دهگری ؟

یان :

دیشی نم شعواندا

لافاویکی نمستور همستی ..

له راستیدا ... لافاو - یان ((خور)) یان ((گوره)) ولیم باهتانیسه
 بیستراون له زمانی کوردیدا نه بوستواره : لافاویکی نمستور همستی ..
 نمو چمند سمرنجه ووردیم له ترخس جوانی شیمره که کم ناکاتمه
 به دنیا بیومه تعلیم نم شیمره ، شیمری یوا به خوبون و بهره نگسار
 بوونهوی نمو مونه گانه ، که سواری سنگس نم سعدیه بوون و ، شمسی
 روزیک بوت بگلین و گلور بیومه بو سهره نویلکی میوزر ...

نیمه نم بینه ی همسه نگاندنکه که پیروندی به شیمره شی جوانیومه همبور ،
 به هیو لافاویکی ناره ختوه له کن زور نویسی تردا تر بیرون و به اومه بوستان
 نه خویستراومه ، بویه له بلاو نکرانومه نمو بینه بیان به خشن ، هومه ها ، به بویه
 نم زماره کوفاره که له مانگی و ایردودا به بویه به بلام هم همان لافاویکی
 فاره کشن مانگیه ، خواست ، بویه دویاره له همشمانا دواوی لی بوورن له خویستراون
 به ریزه دکنین .
 * دسه می نویسه ران *

تعلیت پیرو بدکم تاقیگرد نهوی لیزنی تا ماد کرد ته واته پیرو خوبی تاقیگرد نهویه کسه
 بو خوبی د وای نهویس تعلیت . . کشت تاقیگرد نهویه کسه له سمرتا ای تیگیشتن و جاوژرد نهویا
 بی کم و کورتی نهایت . واته پیرو خوبی تاقیگرد نهویه که بو خوبی لیره د ا پرسیا ریک دیتسه
 بهشمه نهویس نهویه تایا سمرتا ای پیرو کسه ای ؟ چون کوفاره کمی د ایش کرد ووه بسسه
 سمرتا و تا وراست و د وای نا وراست ای ؟ کهکس بهم شهویه بوی چوپیت نهویس پوسسر و
 بهرهمی پوک هروف بیت و هم بهرهمی له کاتیکدا نوسرا بیت .

خونگه و سستی همو پیرو د ایت به سمرتا شهوا به شهویه نه عبیری بگرد ایه
 که نه کردنی کوفاری نوسران تک پیرو وک تاقیگرد نهویه کی میرووی که چند تاقیگرد نهوی
 پوک له خوبی د هه کسه کیت لدا و کوفارگان د ا به کسه کردن د ا نروات ، بیلومان کسه م
 جولا نهوی کسه کردن نهوی نهوی زانسی هیه تک کوفاری نوسران بهلر همو شیک شهگر
 کسه بگات به هه نا و کسه نکات له نهویلی دریزردا زیاتر پهن شهوا بیت ، واته هه ر ج
 نی به نه سو شیت له کسه کردن د ا بیت بهلا شهو شتی کسه نکات کسه کردن نهکی لسه
 هه نا و تا نود ا نهوی . د یاره کات سلا شهوی بیستوه که بیجان له کسه کردن و بیست
 کورتن د ای بویه لهوی د ا بهکاری هیناره بهلام کام بهکار هینان ؟ شهوی که باستان کرد ا ا
 د یاره هم لی د وانهش سوزنی کشتی کات سلا می بومه کام بوجورن ؟ کام مورک ؟
 د یاره بورد بورد لهقم پرسیا راند ا کوشیتوه و قاضی بی کهشتنیکی تایهتی نهوی و لسه
 زار د یوت د ا نه غیر له خوبی نکات .

کهکس بوجورن کشتی کات سلا لدا و هه نویست ولی د وان و تعبیر کرد نکات سدا
 خوبی بنویست شهواته له همو هم لایه نا نه د ا نهزادی شو بوجورن کشتیه هیه .

له نهجای لیکولینفوه له نویسنه کی هیچ تصویر و روانکیکی دیاری کرا و بیه بی
 ناکیی چکه له بوجورنی کشتی تایهتی نهویس بوجورن ؟ دهسته و بهخویه ! !
 واته رسته دهسته و بهخه تیگه پنتش دهسته و بهخه هه لسه نکاتنی دهسته و بهخه
 دهسته و بهخه نهزادی ها و بهخه نهزوی تی هه لکیشه لهکن نویسنه که ماندا زیاتر کسه م
 راستیه نهسلیت و زیاتر له نا و هروکی دهسته و بهخه نههین .

کات سلا تعلیت : . . . بهنایهتی هه نیک براد برانی لیزنه که له بواری روزنامه
 نویسن د ا کاریان نه کرد ووه) . نهویس پرسیا له کات سلا بکین هیهستی له روزنامه
 نویسن چی یه ؟ له پیش همو شیک د ا د یاره کات سلا هم شههاد هیه به خوبی د ووه .

کاک سلام وای خستونده رو که پاسایی نمرکون و کوکرد نهوهی لاهوره کانی بوی نمرکو
 تووه شیهر زاله به سفر کوفار هکدا و رانی وایه که هم نیا وایه چاک نیه و پیوسته لیزنسی
 ناماد کردن له جیاتی شیهر رایج بدات به بایستی تو و لایهتی شورشگری تیا ندره من و
 باری تایستی شعری کوردی تیا ن پاریت بوره کاک سلام کلهیت : (ندره شیهر) بهشیکه
 له کلوانی و بی بهشتی زیانی نهده بی .

نهک ندره شیهر به لکو لا و این جولانوهی فکر به کشتی و تیشک نانهوهی له نهده بی
 لهنا و ندره شیهر باران و کھی ی توستینی به پوز و سرکه و توبون توتیبه له نوا کورتورسی
 کوهی نهکات بویه نسیکی ناسایه که شیهر زیر بیت و لیکولینه و بایستی زانستی کم بیست
 سفر نهجام پیوسته یگوروی قیاری هم مسکنه نوانیرونی بدست نیشانی قیاری بایسته
 کاک بکات . ندره هتا نویسیک و بایستی سرکه و توتور هه بیت نهوهی تر یلا و ناکرتیوه نیا و
 کاک سلام که هم رایهی ندره بویه و پاسی (ندره شیهر) نهکات نه بیت ههنگاوک لسته
 خوی را تک بیات و ههلوستی بهرامهر هم رایهی خوی هه بیت بویه بیا و خزان کردنی نویسن
 به بایستی تر له لای کاک سلام هوه ناسایه و یلا و کرد نهوهی شیهر له لایه نهوهی بیجه و انسته ی
 نویسنکی خویستی و رفقاری نهسته و یهده نیکویوت . له پاسگردن له شیهره کانی کاک
 و رفیق سایبردا کاک سلام بدهلوت :

(تیکرای شیهره کانی پیروندی یان بهو بیسه کانهوه ههیه له له شهردکی قزله سهره
 شهید کران) . له کورچی چوار پارچه هونرا و ده له زیر نوانیشانی گو پونهکان و کهن
 نر و له کوی بختیزم و لوتکه نانا و بیکیت لهو پارچانه پیشکش کراوه به شهید شاهو بسلام
 هوه ناکه بیت که کاک سلام کلیت : تیکرای شیهره کانی پیروندی یان به شهردکی قزله بویه
 ههیه لیره ا نتوانین بلین کچه پیروندی ؟ ندره هه هه هه هه هه هه هه هه هه هه هه هه
 ونگان له دیوانی چرای کورستان دا ندره هونراون شینجا نه کمر شو هونرا وانه تیکرا پیروندی
 یان به شهردی قزله بویه هه بیت نهوا نه بیت دیوانه که به کشتی پیروندی به شهردی قزله بویه هه
 ندره هه بیت وای لهو شهردی نوسرا به توه بو سلماندنن هه هه هه بیت کاک سلام ندره ی
 شهردی قزله بویه دیوانه که پیروندی بکات و شینجا لهو قهیمان بو بسلامینیت من لسته و
 پیروندی ام نه کمر هونرا ووی سیمیم : له کوی بختیزم . بو شهید شاهو هونرا ویه و رفیق لسه
 ناسی را نه نویسیایه شو شهید له قزله کونانی به زیانی هات هر کیز کاک سلام قزله بویه
 به خه یان دا نه ته هات که هه چوار هونرا و هکی تری له کول خوی رایج کرد ووه هه هه نیشا
 بوچون و بهرامی کردنی نهسته و یه ههیه . بو نهوه که رفیق سایبر له هونرا ووی کور و بیسه کانا

مهمیستی دست نیشانگردنی قوناخی میزویی خهبات بیت بهوهی که هم لاشه تازانوس پستو
همان نامانجی لاشی یاپیرانمان نمپنه زیر خاک شوو همه خوب له خون دا هسه له یکسی
سیاسی کرنگه و زور لهوه که برهتره که شعری قزلبه له نامیری بنیت .

له هونراوهکی (ماده ناله) دا بوچوونی دهسته و یهغه به زور لایهن و هملوینتموه
دیاره چوین ؟

بو شهوی بتوانین هم راستیه شی بکهینهوه پیوسته له پیس ههمو شتیپ دا له هونراوهکیسه
بگهین .

هونراوهی یهکم شعریوتهمویه به ناخی رهنجدهریکدا بی کومان هم شهویوتهمویهس کاتیت
سهته بی که شاعیر له پیش ههمو شتیپدا وهکو بیرگرد نهوه نتوانیت زهینه و شوینی کوهلایهتی
رهنجدهریک دهست نیشان بکات بیجا دا به دوا ی شهوه پروا هینان به هسه له شهوی و دوا ی
شوان شاعیر بهرته ناخی رهنجدهریکوه به شهوییک که خوی بهخاته شهو شهینهوه و لهکفل ناخی
زبان و رهنگی نهوه و بهری لهودا بزی . لهتوانین لیردها بلین :

شهیت وهکو شهو کهسانه بین کهینهوه که هونراوهیان بو شهیین بو شهوی بهر شهیت شهتجام
به هین وهکو لهوان و شهیتیان وابیت بو شهوی شهومان دهست کهویت که شهان شهیت .

بوینی کوهلایهتی (الوجود الاجتماعی) رهنجدهریک که لهنا و پهیرهندی بهر شهیم
هینانجی بهیرهسانهوهدا شهوی شهیت له چهدا خوب بتوانیت ؟ شهیت رهنگی له هوروهی چون
بیت و دیاره مکانی ژباتی گاهه بیت ؟ .

رهنجدهریک که روزانه له کارکهیت دا شهوی به پی ی بوینی کوهلایهتی ههر شهیتست
کریساری و چلکن و تمپ و توژاری بیت شهیت ماند و بیت ههگر کار نهکات و نارمن نهکاتسه وه
دهنا شهیت بوینی تاوتی لی بیت .

به بیجهوانهوه بوینی کوهلایهتی بهورژاوت قات و بوینباج و ماشین و قزی شوارکرا و
نهجام نهوات . سایکولوجی رهنجدهریک زور جیاوازه له سایکولوجی بهورژاوت به پی ی بوینی
کوهلایهتی شهو شوینه ههر یهکیک لهوان روی تی شهکن جیاوازه لهوی تر شهو کهر و کوهملکایهتی
ههر یهکیک لهوان تیای دا شهوی تایهتیه و جیاوازه لهوی تر .

تیزی پیلان شهیت ههچ شهیت نه له جیهبان دا بتوانیت کریکاویت بهورژاوت کریکاتهوه
تایا مهزات خانکه و مهیدانی ماست فروشهکان له لایهکوه وهکو بازاری زانکو وایه لهلایهکته

نهمه ۱ ؟

ثایا بازاری شهریچی بغداد و بازاری بهرموک و منصور و مکو یکس ۱ ؟
ثایا ثوانهی همچنه چایخانگان کین و ثوانهی له دیسکو و باره کرانگان کیسن ۱ ؟ .

له نوقتهی چهوسانفودا همهو زنجیرهگانجی جیهان ثهنه زنجیریک بو بهستنسوه ی
هچکک همهو هچککگانجی . لیرهدا یهکیتی کریکاران و رهنجد مران له دایک ثهبت بولیدانی
یهکیتی چهوسینمران .

ثوهی که لیرهدا له میدانی رامیاری زهر کرنگه ناوروکی یهکیتی یه ا یهکیتی له یسک
ناوروک و تیگهشتن دا نامینیتهوه موی سولهسی خوی ههلهکریت و لهکن میزودا له کاشه
کردن دایه جولانوهی یهکیتی کریکاران و رهنجد مرانی جیهان شهری تر و جویری تر و مرثهکری
ثههش لهلایهنی فلسفه و سیاستی د اولعتان د ایراونی یه و لیرهدا شوینی باس کردنسی
نسی یه .

بلام ثوهی ثمانویت بیلین ثوهیه که کریکار و رهنجد مران همیشه لهسر میزیکسی
موزوچی کوردینهوه بهرامهر بهوانیس چهوسینمرانگان .

د زایهتی و مطلقاتی جینایهتی له بنهرتموه له ساکارترین کردار و ههلویت و خور
رهوشندا خوی ثنویهت و تعبیر له خوی ثکات کمچی گات سلام ثهلیت : راستی یهکسی ی
جیاوازی نیوان مروفیکی بهوزوا و پرولیتاریا له روالهتی لایهکی داننی یه و به کهوهیری پیر و
باوهیری کریکارانهوه بهستراوه . . ثهه د ابرینی مادهیه له جولانوهه ثیهه ثهبت له گات سه لام
پهرسین ثهوه کهوهیریانه له چیدا تعبیر له خویان ثهکن و له کویوه دین الهم بنهرتموه کسه
ماده و جولانوهی تیا له یهکسری د انهریت ثهبت تهیر و مومارسهش له یهکسری جیاپکاتسهوه
که ثههی د وایی دیاردهی ثهه بنهرتمیه و دوه له قبری زانستی بهوه . روزانه دور به ثاسانی
همه مروفیک ثهوانیت سهرنجی ثهوه بدات که روتیهکی چلکن و گولکن خوی له هچ کسیک
لانادات چونکه ترسی ثوهی نی یه جلمگانی پیس بییت بهلام دوه لههمنیک خیزا له سسر لا
ثهوستیت و خوی له توز و کریس ثمپاریزیت ثهمانه دیاردهی روزانه که موی بنمایهکسی
موزوچیان پیوهیه .

رهنجد مریک ثهبت کی یخواری وکی خوش بویت ۱ ؟ رهنجد مریک رهنجد مریکی تر
ثهبت به هاوسری ژپانی و ثهیش و مکو ثهه یه پوزنی کوهه لایهتیان همه و لههک چیسن دا
ثهزین ژپانیان یهک ژپانه . کهوانه چون پیشواری خوشهوستهکک ثکات ۱ ؟

(مجال له ماده جيا ناپيتهوه شيويههكي كاركردن ماديه و له سر پلهي پيشكه و تنو
جوري ماده كه راوستاوه) چين كريكه ريكشتي و كريكاريك به تاييختي مجال سايكولوجي
خوي ههيه كه له جولانموي بوني كولهلا يفتي و داب - عاده - و خوي جيا ناپيتهوه .

ره نجاد مريك كه شكه ريتوه ماله وه زندكي پيش وازن لي شكات و باومشي خوشه ويستسي
بو شكه ريتوه چونكه مجال سايكولوجي همرد وكيان وهكو هموشيوه جولانمويگاني تر له كسهل
مجال سايكولوجي پوزوايهك دا له مملاس دايه شكه ماده و جولانموي له پهكشتسي
دا براين كه ههس شتيكه همركيز ناسه لعت . بويه دوو خوشه ويست له پهك خيزان دا بونسي
شقي ناخو و رنگ نامو له پهكشي ناكهن و ناپين . هه نراوه كه لهم بنه ماپه وه له دايك بويه :

من ره نجاد مريم
بوني له شي كرساوم
لوتي هه موان پر شكات
به رجوانگان بي ي پست شين
به لام كاتيك دلد اوه كم
تونك تونك شكه ريت به خويه وه
پر به هه مو سينگاني

هه ناسي قول هه شكه شيت .

كاك سلام له وه دا هه نراوه كه شه چرپيت چونكه هه تا شه شينه به كه لي مهه سن شه و
ديت به لام بوجي هه ناسي قول هه شكه شيت ؟

به سر شانما
فرسيكي بهختياري شه ريت
شه لعت . . . چرام !
شه بونعت بو سر ميري من له خوت دا وه
به ركه كت له قوتا بخانهي چه وسانه وه دا نراوه
شه كوله به رونه وه بيان ره شاهه !

ټولو ټاڼو ته يې هم هورتراوښه ته غږېږي لږ ټولگات هوشياره لهو کولایدايد. ا ټولېس وهکسو
ميرد هکښې ته يې له پکښې تې ټولگات ټولو رساوه وهکرتاړيکې چه وسانه سپينې سرسپړې و
ژباړې له خون دا هم گرتوه . هم دوو مروفه له ژيان وچولا نهوه ي خون تېکه پښتسرون
بروايان به سپينې سرکوتن و سرسپړې هده هم هيوايه لهو وينه يدا خوي ټولگات به پکښېس
چون مروفه رومتي رهش ټولگات و پاشان له ټولگات خوي ټولگات دست ټولگات به پکښېس
ټولگات رهش ي ماندوبون و چه وسانه که له سر رومتي د ليدان جي ټولگات به يې پيسرو
پاره شپږگون يوي خونين له ټولگات سپينې دا ټولگات خاتنه پکښېس يې کړه ونهوه .

ماچم ټولگات
ماچي ټولگات
همورمتي ماندوبونمان
په رومتي د لمانوره جي ټولگات
له ټولگات سپينې دا
کاتیک روی خوبان ټولگات
په به يې
همو کړه ون يې ټولگات

کات سلام بهم شپږوه له هسلهگان تې کښتوه که ټولگات (قور وچليا و رون و
کړېس و گچ و خولې نوسا و بهدله ي شپږوه ټولگات نښانه ي شپږه ي کارکړه نه و هملوسق
کړيکاره بهلام هيچ کاتې ټوله ناگه پښت که بونيان خوشه بگره کم کړه نهوه له زهوق مروفانه ي
کړيکار و هيلېکې ناروست له نيوان پروليتاريا و پورژواد ا د کښت چونه کړيکاريس وک هير
مرونيکې همت په روتر حفر به بوني عشر و کولا و ټولگات و ټولگات زوی جل و بهرکې جوان و خول
رونې پوه ي هيه و پوي خوشه له کوشکې د لره پښېس ا بږت)

نامه ي د ريزه به ورستانه به هم چونکه لهوه ټولگات ټوله وټولگات بوني کړيس له بونسي
عشر خوشتره نانې رمې له کوشکې مريشک خوشتره ا ټولو که قور وچليا و رون و گچ و خولې
نوسا و بهدله ي شپږوه زياد بگات به هورتراوښه و ټولگات د ا بږت به نښانه ي کارکړه ن و
هملوسق ټاخو هملوسق چي بيته ا ؟ کات سلام ټوله پښت کړيکاريس وک و پورژواپهک بږي
د ياره ټولگات به بږت که له کار د کښتوه مړکې کار و ماندوبونې بيوه نه بږت و پيسر
ټوله ي بيته هالموه خوي ناس و لوس بات يان ټولگات سه ياره ن دوه همدند هملې بگري لسه

دلی بی بگریتهوه | همه وختیک هم قسمیه تکریت که مروخیک بچیت بو پیامس -
له روی بونی خوش گریس له خوی بدات .

دیاره کاک سلام وانهزانیته مسئلهگان زهوقن اکریکاریک و رهتجدهریک بسد
زهوق بونی کوهلایهتی خویان و دیاردهی ژبانیان ههلدهبیزین | .

همه کارساتی نویسی کوردنی به مژوقیک له چدرخس تکنولوژیسیا دا
شعیر و رهنه بنویسیت و به چاروکی زهوق تماشای مسئلهگان بکات | ۴۱ .

له هونراوهی دووهدا کاک سلام تملیت (کویلهی دووهی شیهرهکه بریتی به
له دیاری کوردنی ههلویستی شاعیر بهرامبهره ژبان به شیوهیهکی گشتی تهریستش
له روانگیهکی فکری و فلسفی سهر به قوتابخانه دییهیگانی فلسفه و دراجسار
خست بونهویان لای ههندهی فیلسوفی وک (کانت و هیلل) تینجا گهنسه
سهندنیان له روی گریخی کوهلایهتی و کاری شورشگریهوه)

بوئوهی بتوانین نهزادی دوسته و یخده له نویسنهکی کاک سلام دهریبینین
تهبیت له پیشهوه هونراوهکه یخهینه روو و لی بکولینهوه .

له گهردونی ژینی منا
هموو شتیک له کوتایی و تهواو بوونه
بهرکردنوه و عشق نهبیت .

ماده ناله باسی سهری حوی و ژبانی خوی تهکات بهیرکردنوه و عشق تهوودو
شمن که له ناو گهردونی ژینی تهودا تهواو ناین دیاره بهیرکردنوه تهبیات به ره و
ههلویست و بهرهو دیاری کوردنی ریگی ژبان هم خو دوزینهوه به برواهینان بهو
جولانهوهیهی که بهیرکردنوه دیاری تهکات مایهی عشق و سهر ههلدانی عشقه
بویه همرد وک به جیوت له سهری تهودا کرتایی بی نایهت و ژبان له بهیرکردنوه و
عشق دایه عشقیش و بهیرکردنوهش له پیوهندی بهکی جهدهلی دان و پیوهندیان
به لایندی فسیولوجی و بایولوجیهوه هدییه . تهو عشقه ناسوی سایکولوژی بهیرکونهوه و
جولانهوهگانه بهیرکردنوه تهی بات بو ههلویستی شورشگری و تهو رقی بهرامسهر

چەوسپنەرەکانیش لە رایک ئەبیت رفیکی خوشەویستە چونگە ناسوی بێرکردن سەوی
شورنگیرانە دەست نیشان ئەکات .

ئەو کاتانەش کە رفیشم

لە خوین مژگان هەل ئەسیت

ئەو رفەم وەك کەزیکێ جوان

لا شیرینە و خوشم ئەوت

ئێش ئەوی کە ئەهینتەو لە هەموو شوێنەکانی کە هەنگاون لە رنگای دانیشتن

بە سەر بردنی روزا لە ناو ئەچن و گیانیان تیا ناخیت .

هەوانیست و جولانەوی شورنگیرانە لە بیجی و بەغای بێر و باوەرجیا نسا

بیتەرە جولانەوی شورنگیرانە لە ناو تێوری شورنگیری دا تەبیر لە خوی ئەکسات

ئێش و زەنق (هیچ جەولانەویەکی شورنگیرانە بەی تێوری شورنگیری ناخیت) .

خوشەویستنی ئەو رفەش بەلەبەر بە خوین مژگان بەریا ئەبیت و روزی بە موفانانسی

پرونتاریا دار وەت کرد ئەوی شۆری سەریشە دانەوی ئەوی ناوالبەزم و

زانستیه کەچی کاک سلام بەی ی ئەقەرەوی بریاری جۆشەتی نوسین و نەسە

شارەزایی و ساکاری عەرەبە کە جۆن تێوری و مەوارەسی لە پەنگری جیا کەسێ وە

ئاواش لێرەدا هەمان ئەزان لە لایەکی تێرە دووبارە ئەبیتەو و شورنگیری و بێر و

هەلسەفە لە پەنگری دانەبیت و مەمور تێکە لایان ئەکات

ئەوتە لە لایەکەو شورارە کە ئەباتەو سەر (کانت) ی لا ادی و - هیگل - ی

... الذکره المطلقه - و نه لایەکی تەرە ئەبیت (ئینجا گەشە سەندنیان لەسە روزی

کۆمەلایەتی کاری شورنگیرەو) ئەو ئەو ئەجیبت کاک سلام یاسی چەندە هە

بەرەمی نوسەریک پەکت کە لە فەتەرەکی میزویی دا چەند گۆرائیکی بە سەر

ئەبیت بەلام نەسە و پەخانە بەی ئەوی حساب بو ووتە و ناوڕۆکیان پەکسات

لە یاس کردن لە هەزراوەت ملی چەندەها ووتە لە چەندەها ئەستیرە فکەر و

فونای میزویی بەو هەناو . من لە برۆیە نام کاک سلام ئە لە هیگل و ئە لە

کانت ئەگەشتەو بەلام باری روشنیری ئەوی کۆر بەجالی ئەم جۆرە نوسینە

داوہ دەنا کۆی هیگل ؟ کۆی کانت ؟ لە کۆی هیکلەو بوکۆی کانت ؟ .

ثانوی راستی بیت لیکر اینده وه کر شو نورسینگی وه کر شو نورسینگی کان سلام زور
 لژنه . چونکه بی حساب زین چوار چیزیه بویه له دسته و یخه دا نه بیت لسته
 هیچ شتیکی تردا تعبیر له خوی ناکات .

تکمر نهها ووشهی بیرکردنوه کان سلامی بردبیت بو شوهی بهو شیوهیه
 بنووسیت دیاره دبیت کان سلام لای ناپرت بیرکردنوه نهها مانی کانست و
 هیکله و ماتریالیزم بروای به بیرکردنوه نوه و بهکده نرون و هلدوستن . بسلام
 بهورسته نوه بزانت که هر دو ریازکه تایدیالیزم ماتریالیزم تفسیری خویان هیه
 بو بیرکردنوه . تایدیالیزم بیرکردنوه و عقل دافنیت به بکدهم و ماده به دووه م
 واته بر کردنوه بهرهم ژ جولانهوهی میشکی مادسی بهن کورنوه .

تکمرچی یامی ووشهی کوردونی تارنوه بلام خویان لیره دا لسته وه
 تخهینه و بو تکمر وشهی - من -ی بهکار نه هینایه واته بهی توهی بلیت لسته
 کوردونی زینی ما توستا همان توانی بنهین لهو پارچه شیوه دا ماده نالسه
 کورتنه سهنگری تایدیالیستوه بلام هر دیمتتا همان تورتانی بهی شه وهی
 له کانث و هیکر بکین بتوانین بیان کورنوه بو تورا . توستا تکمر نالسه
 وه کر تایدیالیست ناسرابیت تورا هقی خویته و نوانویتی تعبیر له چوونگی
 کشتی خوی بکات بلام تکمر وه کر ماتریالیزم شاملیت تورا ناله دهکورتیه وه من و
 سی یوه و نه تورتانی به تعبیر له چوونگی خوی بکات .

کان سلام دسته و یخه نامه لکان بابه تکاندا نکات چون ؟ تکمر
 داینین بهوهی له روانگی تایدیالیستوه تروانیت و بو چونی خوی نکات بسه
 بوری شهکاندا و لای وایه دهر و باری خوب وهزی زهنی برکاتی احساساتسه
 بویه دهر له سهرتاوه ووشهی بیر کردنوه تکمریت و مانندی تایدیالیستی لهکده ن
 نکات تکمر بهم شیوهیهی برانیت تورا

۱ - کان سلام له میسالیه زانیه که شی دا هر سرکهوتونی به چونکه توستا
 تکمر مانه نالهی وه کر تایدیالیستیش ناسیایه تبهوییه وه خنی له وه بکرتایه که
 نه دهور ووشهی - من - له کن کردونه که بیت چونکه به بوونی ووشهی - من -
 تعبیر له تایدیالیست ناکات .

٢ - ئەگەر ئەو راستی بە سەریا تۆ بپەڕیت یاخود ئەو کۆلەبە تۆ نە کەشتیەت
 ئەو بوجی لە کاتیگدا کە ئەو پارچە شیعەر ئەگەر تەو بەو هیکل و کانت . پەنجە
 راناکیشت بو هونراوی دوهەر نالیت مامە نالە کەوتوتە بیجەوانەو لە لایەکە وە
 شاید یالێستە و لە لایەکی ترەو ماتریالیزە :

من رفنجدەرم
 د لایە ئەو زەوی شەبیت
 ئەم سنوورە پۆلەنایە دایان ناو
 لە سنووری سەری خویان تۆ ناپەڕوت
 ئەمانە سنوورین کۆنراون
 سەری مەزنی دواکەوتن بێزکراون
 داری قاچاخچییە و . . . داکۆنراون .

ئەگەر گات سەلام هونراوی بەکەمی بە کەرسەمی ئەواری بێگالا کرد ئەو نەزانیا سە
 ئەبوا بە ئەمانای هونراوی دوهەمی بکرا بە ئە زیاتر بوجونی کشتی دەست نیشان ئەگات
 چونکە دزی ئەو جیپەنەبە کە سەری سەر د یاری ئەگات و نایەوێت جیپەنای کەوێت لێسە
 جیپەنای بێگولەمی سەری تاکە کەس داکۆنکەوێت . خو ئەگەر ئەمانا لێرەنی هونراوی
 دوهەر لەگەڵ گات سەلام داکۆنکەوتن ئەو بو د مەزنی جیپۆکەمی فەزید ئەلیت : (حەم
 د بکۆر بەرەمیکی تۆر نوسەرم لەبەر دەستای بیت بو ئەوێت بێوانم رایەکی ناپەتێت لێسە
 یارەمی چونبەتی بوجون و بیاژ و ئەگەنێکی جیپۆکەکانی د یاری بکەم چونکە من هەمیشە لە و
 قەنەتەم د پەڕ ناتۆنی لە نیوان پەن دوز جیپۆکەو هیلە کشتیەکانی ئەو جیپۆک نوسە
 د یاری بکات) .

لێرە د پرسیایک د پتە پێشەو ئەو پێش ئەوێت ئەگەر بیا و نەتوانیت لە نیوان پەن د و
 جیپۆکەو هیلە کشتیەکان د یاری بکات دزی چی نەتوانیت د یاری بکات ؟ ئەو چەسۆن
 پەن پارچە شیعەر ئەچیتە سەر هیکل و کانت ؟ ئەو بو هەروەکو چون لە زینوی سەرەو
 نەکەشتوتە تۆزە لە ئاوەرووی لە هونراوی دوهەر دایەتەو ؟

لێرە د بومان هەبە بلیین : کارەساتی نوسین ئەو کاتە دەست بێ ئەگات کەس
 نوسەر لە پێشەو بویاری ئەو ئەوات چون بنوسیت چاک یا خراب ؟ گات سەلام لێسە
 نوسینەوێ هونراوی بەکەم د هەندیک وشەشی پەران دوه کە ئەمەش نیشانی خۆیند ئەو
 دەستە و بێخەبە .

درباره‌ی چیروکه‌های ف . سه‌سهر د . که لغزیر ناویشانی دوزخ دا بوو کاک
 سلام له کورنکرد نهوه و کیرانه‌وه‌ن چیروکه‌دا ثعلیت : (روزیکیان که مام توفیق بسه
 ریکای همه چهنه‌ی روزانه‌یدا بهره و کیلکه‌کی دمجیت له چهنی ریکادا لاشه‌یکه‌کی
 سهربرای دمه‌ویته پیش‌چاو) بابزانین لهم دیر و نیوه‌دا چی ثعلیت ؟
 جاری له پیس هم‌شتیک دا فرید نه‌نوسینه : (بریکای همه چهنه‌ی
 روزانه‌یدا) .

نومه لهو بره‌ایه‌دا این تنبها کاک سلام نه‌توانیت که باسی ریکایک بکات بلیت همه‌سه
 چهنه‌ی ا تاخو له خوی نه‌رسیت همه چهنه‌ی ریکا په غنی چی ا ؟ نهه له‌وه نه‌چیت
 لوی بهرس چهنه سیوت کیره ؟ نوپیس بلیت دوو هتیرا . فرید نوسیوتی : (همان
 ریکا خوله په‌ینه‌کم گرت بهر) پاشان فرید نوسیوتی : نرت بهره گه‌ورمه‌که کسه
 مند الان هم‌روز له‌وی یاری ده‌کن لاشه‌یکه‌چهرچاو کورت) نوت سلام‌رتنی له چهنی
 ریکادا . کاک سلام به شیوه‌یک شتگان تیکه‌لاری ناره‌زو و نشاره‌زایی خوی نکات لسه
 تفسیر کردنیان دا ثعلی خوی نهو بهره‌مانه نه‌نوسیت نجا نکهر نهه یاری ناوهرکیان
 یوت ثعلیت لایه‌ی هونری چی به‌سره‌هاتیت ؟ یاخو کاک سه لام چون مامه‌لسی
 نکهل دا کردین ؟

خو نکهر بلیت نوسینه‌کم برینی نی په له لافاون جیپانی سهرن تایه‌تی خوم و
 پیوه لکانی هندیک رسته و لایه‌تی بابته‌کان (واته تی پهریوتی لافاون بوچونی ده‌ستو
 یه‌خه و رامالینی و پیوه‌لکانی پونس و په‌لاشی بهره‌مه‌کان) نهی بو‌توه ره‌چاو نکات کسه
 کاک فرید له یاس‌کردنی ریکاکدا به ریکایه‌کی خولاری له قلم‌شادات وله هلمان کاتدا
 سهر له‌وماوه کاتیه‌دا سهرانسهر چیروکه‌کی له زستان رایه نکهر بارانه‌کی وشک به‌یست
 نهو ریکایانه له زستان دا قوره‌کی شوی پی نهی کیلیت وله هارین دا نک زستاندا
 نه‌بیته ریکایه‌کی خوله په‌تی که کهن زستان بیت فینگی به‌کار نا‌هینریت و کواک فرید
 نوسیوتی . هم شتانی کاک سلام‌نیشانه‌ن نه‌وهن که شته خودیه‌کانی جیپانی سه ری
 سهره‌کین و نه‌نبا به ناو‌توه بهره‌مانه‌دا و کوریه‌واریکی ری هه‌ستاوتی پهریه .

چیروکه‌کی کاک فرید چیروکیکی سایکولوجیه به‌لام ثایا لایه‌تی سایکولوجی په‌یوه
 ندی به هیچ لایه‌نیکی توه‌وه نی په ا ؟ نکهر قورسای چیروکه‌کاریکه‌ریک و جولانه‌وه ی
 سایکولوجی روداویت بیت روداوه‌که له چ دور و بهریک دا روی داوه ؟ بابزانین چون ؟

چيروککه بریتي به له د ورنهوهی مروفیکي سربراوله لایهن مام توفیق جوتیارهوه
پاشان ناشتی و د وای شهوش ههستانهوهی مروه بی سرهکه وروشتی بیره و مالسی

بکوزهکه و سرکوتانهوهی به دار و جی هیشتی نامدیته لاسر میزن ژوبهکه . ههه په بکری
تیسکی ی چیروککه په بهلام نهی گوشت و د همار و ناسکی کامیه ؟ له وهلام دا چیروککه
به کشتی مروفیکي زندهووه و ههوه شهوانهه که د ههیتتوره وهلام نهو پرسیارهن .

لایا مروف که سر برول هه د ههیتتوره ؟ له وهلام دا نهخیرا ههستانسهوهی
مروفیکي سربراوله کورمهزیکي جولانهوههکی سایکولوجی وایه . باهزانین هه چیروککه بهه
پیوهه و راستپالیوی زانستی چون تفسیر نهکین ؟

لهوانهیه زور کهسه په چیروککي تالیساری بی سر و شوی له قهلم بدات بهلام
له راستیدا چیروککي سرهکه توره و ههستانهوهی مروفیکي بی سر و کوشتی بکوزهکسه
رهزیکي دینامیک نهه بهیه بو شوی نهه هین چوند بهه مایهکی زانستی . هه لهو پروایه
دام کاک فرید که چیروککه نویسیوه تا کاداری هه د یوترا نههوه که نیمه لیوهی نههانه
چیروککه نهکین بهلام هه راستیه له لای کاک فرید تیشکی د اوتوره و نهوهی نههوتانسی
شتهکانشن :

(ههوه ماد ههک له د وباردا به د ووشیوه نه عبیر له خوی نهکات) که مروفیش
بهشیک بیته لوم کورونه و له رستهی پهکیتی مادی نههچیته د هروه نههه لوم تفسیرانسه
بههه نابیت و بهههتهکان له ههوه لایونهکان دا به شویوه نهه لایهانه ته عبیر له خویان
دهکن .

مام توفیق له چیروککه دا هلیت (لهوانهیه تویک بههتا پهوه سرفو و تازاتو بهههه
نهکه لاشهکه لاشه گابرایهکی مرد و پروایه وکو ههوه لاشههکی بی کیان بهلام وختیسک
خوت له پهنا لاشههکی سر براوله د هیشی نههه مسئلهکه تاسان و ساره نی به کوه له و
ساتانه نهه پهری په شوکار شیرزه بوم نهه ساتانه له ههوه ساتهکی تر به ساته بیوون)

کاک سلام بهه شویوه ته عبیر لهو د یارمه نهکات (چههسان و سهرسورمانی مام
توفیق (نیشانهی) سر ههلدانی تاوانه) تههیت چههسان و سهرسورمان تههیت بهو
نیشانهی سر ههلدانی تاوان بن ؟ تاخو کاک سلام له ژبانی دا نه چههسابیست و
سهری نهسورمانیته ؟ یان تههیت چههسان و سهرسورمان لای کاک سلام بهه عنی چی

بیت ۱ . نو رستانه‌ی کاک سلا همینده د ووره له راستیهوه کهوا زوو ناتوانین جسمه ره کانیان دیاری بکمین . خو شهکمر له ناوهروک دا زانستیک و بیریکی تازه لای کاک سسلا م همیه و واتاب شتهگان نوعیکی ترن نیمه پیش وازی لی شهکمین و با بیان خاتمه روو .

هیچ شتیک له نه بونه نایته بون و له ناویش ناچیت بویه رود اوی سر برین مروفیک شهکمر پولیسیش نه بیت خوبی له خوبی دا کاریکه ره یکی سایکولوجی لی بکوز به جی دیلی و هم کاریکه ره له سوری دا نهزی و تیکه لاوب جولانوهی شه بیت له م چیروکه‌ی کاک شه برید دا هسه ستانوهی مروفه سر بر اوکه و چونه سه ر بکوز که‌ی رموزن نهفوتان و جولانوهی کاریکه ریای له لایه‌نی سایکولوجی دا یاخود تیشک دا نهوهی شه بفره تمیه له لایه‌نی سایکولوجی شه مبی دا . وهکو له پیشه وه باسما ن کرد شهکمر چیروکه که چیروکه یکی سایکولوجیه به لام مانای شهوه نی به که نه زادی لایه‌نی تری تیا نه بیت .

رود اوکه رود اوی کوملیکی د واکه و توره د یاره شه بیت زیم و یاسایه شیش فرما ن رود اوی بکات که پر به پیستی شه کومله بیت و پولیس و ده زگای پولیس تنها خویان به موبه خوری به لایه زانن و خویان به بهر پر سیار نازانن تنها له بهر گیره موشی روزانه و نسسه دوزینهوهی شیش و سرفاق بون پشت شه که نه رود اوکه و خویان ناخونه بهر پلاری شه نجام نه دا . شهوندی پاریزگاری له پرو پوچی خویان شهکن و بمره و ام شهین له سرون (هر وهکو نیوتن شه لیت هه موماد بیت هه ولی مانوه شه دا له سر شه باره نیایمی) شهونده مروف و کوملیان لامه هست نی به .

شهکمر چید له چیروکه که دا رسته یه نه شه مام بداتی که کابرا ناسیاری و ده سست تیکه لای له گه لی پرسراری پولیس و پولیس دا همیه به لام له کوملیکی به و جوره و لسه ژیر سایه ریسیکی و ادا که بکوزیش مل شه ستور و قله و خاوه تی خانوی که ره به شه وه شهوشینه وه که بکوزیکی قله و خوانی د زینی د مستعلا ت و ویزدانیان بود ابحاث .

کاک سسلا له ژیر سر دیری : (هیله کشتی یهگان) دا به ژماره هندیک رای د سر بریه له وانه له یه که م دا شه لیت : (زه مینی چیروکه که ناوچه مبه که دادی تیا نی به همیه کوهی ژاره زوی پولیسه بی تواناگان چوار چیره یی بود اد نه ریت) . وهکو یاسما ن کسرد زه مینی چیروکه که نهک ناوچه مبه که دادی تیا نی به بهلکو یه بوهندی به ولات و پله ی پیشکوه تنی کومله که و رژیمه که همیه نه بونی دا شه نجای بفره تیکانه د یارده ی جولانوهی ناوهروکیه گانه .

درباره‌ی کرداری - وگیرم دهکوت - ی فرید و - هیرشی بوهینام - ی سلام تیمه ناتوانیا بلین راسته یان هلهیه چونکه لهوانهیه له ههند یک شوین بهکاربیت ولسه شوینیکی تر نه بیسترابیت راستی بهکارهینان و بهکارنهینانی له کاتهدا ناسلمیت وه شهوندن کرنه نیه به دوات دابروین بهلام دبراره‌ی جهری کرداره که کاک سههلا

هلهن کردوه شوین بهوهی که فرید ثعلیت : وگیرم دهکوت . وانه کرداره که رابردوی بهرده وانه که له زمانی ئینگیزی دای ی شویت - یاست کونتنهوس - شهس بویه راسته چونکه پرسیار وهگیرکوشن بهکچار نه بویه چونکه شهکر بهکچار بویه له بویه یک کسه سو بهکچار پرسیری لی بکرایه شهساس پرسیار کرد نه که له شوین و کاتیکی وادا له بوکسه و کس بهیه که وه دابنیشن و له بهتری ناوابین کاک سلام کرداره که شهکات به رابردوی ساکار وانه - یاست سهیل - که شهس شتیکی هلهیه . دبراره‌ی به پیزی و جوانی وهکو : لالو پرسیار . شهه سههلهیه کی تره چونکه کاک سلام وهکو خون دایناوه تهره . نوسینه کی کاک سلام له کالته بی کردن شهجیت لهوه شهجیت موغیک بهسر خوشی بیوته موزهخانه به کوره پهیکره کانی له قوری سناعه دروست کرابیت و شهس به تاره زور خوی لوت و کوچکیه یسان رابکشیته . له ولایتکدا که خهله که کی بو شهوی بین به لی پرسراو ماستاو بکن و تهنه که ههنگوین بهین به دیاری شهبیت نوسره که کی سهرخوشه کی موزهخانه بیت .

سههله نجهام :

نهونی بوچونیکی دیاری کراو و بهکارنهینانی پهوه وینه ماگان به پیوستیه وه نوسره شههاریته سهنگری تی نهکیتتن سادیس : تاره زو و هزاجه وه راو ههلوسته کانی را شهوستیت لهسر شهوکات و شوینه و شهوی شهلیت نایینهوه شهس خوت له خویسه دای بوچونیکی تاییه تیه که له دسته و بهخدا ته عبیر له خوت شهکات وانه دسته و بهخسه شهکویت بهسر سههله و باهتهگان دای پیکان و ته پیکان ریکوت شهبیت و چون و بوچونیه - تی تها ونه چونکه شهکر شهو گیانه له کهن خوی دای ههلبکریته شهو بوچونه ون شهکات .

تییینی

نوسراوهکاتی ناو کهوانهکان شهکهرینهوه بو ئەم سەرچاوانه :

- ۱ - کوفاری نوسهری کهردستان ژماره (۱)
- ۲ - کوفاری پورو
- ۳ - فەلسەفە و زانست و جولا نهوهی نوی
- ۴ - شهوهی ناوی نوسهرهکهی هاتوه د شهکهرینهوه بو ههندیک سەرچاوهی تر که لهم کاتسه نا لهبهر دهستا نیسن .

ROSHAN'S WRITER

gaizine of the Union of Kurdistan's Writers

. 2

7. 1981

نووسه‌ری کوردستان

ژماره (٣)

نویسندگان کردستان

گوفاری یه کیتی نووسرانی کوردستان

توبانی ۱۹۸۶

نماره ۳

وتدی

ژماره

به تیتهربونو سالی ۱۹۸۱ نه تهوه که کمان
 سالتیکی دیکه له میژوی خویناوی پر له قوربانی
 دانی بهرئ کرد و ، لاپهروی سالتیکی نوئی پر له
 تیکوشانی هه لدا یهوه . ههروهها یه کیتی نو سه رانی
 کورد ستانیش بارگه یه که مین سالی ته مهنی خوی
 پیچایهوه ، تا له دوهمین سالی ته مهنیدا چالاکانه
 تر ههنگاوی نوئی بنۆ و د ریشه به خهباتی خوی بدا
 ئیمه که جاو به ئیش و کار و چالاکیه کسان
 سالی رابردوی یه کیتیماندا دهگیرینهوه ، د لئساد و
 کامه ران دهرین ، چونکه سه رباری نهو کوئسپ و
 کیرو کرفتانه ی له بهر د هه ماندا بون و ، سه ره رای
 نهوه ی کاری پیشه ره گه ی و سیاس سه ر قالی کورد-
 بوین ، که چی له ماوه ی که متر له سالتیکدا توانه را
 سۆ ژماره ی گو قاری یه کیتی نو سه ران (ژماره یه کی
 بیرو ، دو ژماره ی نو سه ری کورد ستان) بلا و بکرتنهوه ،
 هه روه ، سۆ کتیب و نامیلک ههش له چاپ بدرئ له
 سه مه و هه مانه یهش گه رینکتر نهوه یه که (یه کیتی نو سه -
 رانی کورد ستان) له ماوه که هه دا توانی ، وه ک
 ریک خرا ویکه نه د هه ی تیکوشه ر ، که سایه تیه کی
 سه ره خو بو خوی پیکه وه بنۆ ، لایه نه سیاسیه کان
 ریزی لیئ سگرن و ، جاوه رنی کاری سۆرشگیانه و
 قسه ی چاکی لیئ بکس و ، نهو رهنج و کوشنه یان
 له بهر جاو بی که یه کیتی نو سه ران له بواری بئلاو-
 کرد نهوه ی نه د هه ی پیشکه مو تنخواز و سۆرشگیتر و له
 مهیدانی هاو به شی کرد نی خهباتی پر له سه روه ری
 گه له که ماندا به ختی د هکا .

ليره دا له كاتيكدا سوپاسى نهو حيزب و لايه نه سياسيانه ده كهين كه له سه ره تاوه پشتيان گرتين وه، ئاماد مبون كومهكى جوړ به جوړمان بگهن، هه روه ها وهك له وهى ژماره (۲) ى ئهم گو قاره ماندا نوسيبومان، ئه وه دوپسات ده كه نه وه كه يه كيتى نوسهرانى كوردستان يه كيتيهكى ئه ده به ى ئازاد و سه ره بخويه وه سه ره به هيچ لايه نيك نيه و، هيچ لايه نيكي سياسى مافى ئه وهى نيه به زيكره اوى تايه تى خوى له ئه ئه م بدا، چونكه ئه مه يه كيتى ئه وه نه ب و لايه نيكي دلسوز و پيشكه ورتنخوازه، كه به تهنگ ئه وه به و ئه نسانى كورد مه د ئين وه له ماناي قول و تهواوى ئه ده به ئازاد و شورش- گير ده گهن.

ئه وهى حيكاي د لخواى ئه مه به كه لوق له نوسه ره پيشكه ورتنخوازه و چاو نه ترسه كاني ناو شاره كان مه ره له سه ره تاوه، پشكهناني ئه مه يه كيتيهيان به كاريكى حات زانج و هاوكاريان له گه لدا كردين، مابه ى شانازبانه كه له به ئه كنى دارشنى (پروزه ى به يره وه باوخوى يه كيتى نوسهرانى كوردستان) دا، به ئه داريان كردين له مه ش زياتر نه گه ر كومهك و هاوكاري ئه وهان نه بويه، به مانده توانى (نوسه رى كوردستان) به و شتويه ده ريكهين كه حيكاي ره زامه دى ئه وان و موينه ران بچ و به دوو ژماره شوينيكي گه وه له دلى به مواندا بگري و به تا مېكرد نه وه به كى نوئى دا به درى له ژيانى پيشه- ركا به تيدا

ئيه له كاتيكدا پېر به د ل سوپاسيان ده كهين و ريزه له نه ترسى و چاو فايصيهيان ده نيين و به ره مه مەكاني ئه وان به ده سته گولى گو قاره كه مان له ده ئه م ده نهين به ئينيش بو هه مو لايهك دويات ده كهينه وه، كه د ريزه به كار و چالاكى خومان به دهين وهه تا سه ر شياوى ئه وه خو شه ويستيه بين كه كه پيمان دراوه.

* ده سته ى نوسهران *

رۆژنامى كوردستان

دەۋرىي سېتىم

۱۹۱۷ / ۱۹۱۸

• د. كمال فوناد •

رۆژنامى كوردستان ۰۰ سىق دەۋرىي لىق دەرىجىدە ،
نۆسەرى ئەم وتارە ، لە گوڧارى - چىرىكەي كوردستان -
لە سەر ژمارەكانى دەۋرىي يەكەم و دەۋرىي نۆسبە ۰۰ ئەم
وتارەشى لەسەر دەۋرىي سىق يەمى رۆژنامەكەيە كەلە سالانى
۱۹۱۷ - ۱۹۱۸ ، لە قامغىرە ، يانزە ژمارەي لىق
دەرىجىدە .

ژمارەي يەكەمى ئەمبارەي رۆژنامەي كوردستان كە ۱۰۵ نى -
ئالدىنقى ۱۳۳۵ / ۱۳۳۶ نى كىيىمى ۱۹۱۷ ۱۰۵ ۱۰۵ نى يانزە ئەمبارەي
۱۳۳۶ / ۱۳۳۷ نى كىيىمى ۱۹۱۸ ۱۰۵ ۱۰۵ نى يانزە ئەمبارەي
لە قامغىرە لە " مطبعة ابي الهول " چاپ كراۋە . ئەمبارەي يەكەمى يەكەم
چىزار لاپەرى (۲۸ x ۴۱ سىم) . ئەمبارەي يەكەمى لە سىق سىق . لە سەر
كەمبارەي ئەمبارەي باۋى خراب چاپ كراۋە . وتارەكان لە پىشەۋەت كوردى نۆسراۋى
(آلەي يا كومانجى) ئەمبارەي تۈركى (تۈركچە قىسمى) . لە نۆسبەي ئەمبارەي
زىمانەكەي تىيى ئەمبارەي بىنكار ئەمبارەي . كوردى يەكەمى ئەمبارەي مان شىۋەي

* آلی یا کرمانجی (= به شی کوردی) .

چاقه دیوره (= سیاست) .

سەر وتاری ژماره - ۱ / ۱۵ ذی القعدة ۱۳۳۵
: (۱۲ ی ئەیلول ۱۹۱۷)

* ایبه دوخینین *

* کنگی سلطان سلیم عول ناقتی خلافتی ژ سلطنت خوارا یک کیر میرا کرمانجا ژ خبۆ یاکیرنی خودی ورسولیقی و ژمیرانی وان چون خلیفهیی سلطعانا بیعت کیرین . فی بیعتی شرط کیرین که میرا کرمانجا دیسا ژ و لاطی خوارا میری بکین . بس کنگی شری بیعت هر میری خلقی خوه بیعت ژاری خلیفهیی بیعت شری قسالی ژ خلیفهیی ره هررگی بیعت . اما حی سلطعانا ترکا نه تینی و لاطی کر- مانجاره فت قنجی نه کیرین ، و لاطی ترکا یعنی و لاطین خوه ژی و و لاطی مه ژی خرا کیرین . ژ زمانی میرا کرمانجا و لاطی کرمانجا ره حی تشن قنج هون . هیدی هیدی حی خرا بون ترکا دوهد حال نیزانی بون ژ ادرنه یی حی استانبولی ریکی چیکین چاقه ریاو تشنا قنج بزانی ژ و لاطیه چیکین . بری دوهد حال و لاطی مه ژ نه راستی یی خراتیر بو . یان شاها عثمانا دیتین بتنجی نیزانین و لاطی بکیرین . ما بینا مه تخما فسادی آفتین . هیدی دیبای حی و لاطی جیبی شری خات . میرا کرمانجا ، که حکومتا عثمانا بزور آتیبی استانبولی فی حالی دیتین . دیتین ژی حکومتا عثمانا هر روژ دیتیت که قنجیا و لاطیه بیخه پتیت او هر روژی درمقا دیکیت تشنکی قنج چینا کیت کرتین که مادام حکومتی عثمانا خوه خرا دیکیت چیره شهژی وه ره خرا ببین و ز حال ۱۳۱۳ ژ قنجیا و لاطی کرمانجا ره خپتینیرا شغل کیرین . حی قنجیا

کرمانجاره بیخه پیتیت، ری بین راست و قنچ مره بیژیت صالی ۱۳۱۴ قوری
 مریه تامیچی جنت بییت مدحت بک قوری میر بدرخان ژ مال بوطانا چو
 مصری، قاهره یی جریده یی کردستان ی دریخیمت . پاشی صالکی
 مدحت بک نه خوشکت برایشی عبدالرحمن بک چو اسویجرینی . ژو نه قی
 جریده یی کردستان ی دریخیمت . کنکی سلطان حمید حمی مالا میر
 بدرخان حبس کیر، کس نهما قی جریده یی دریخنه . کنکی مشروطیتی جیبو
 حمی مالی بدرخان درکت ژ حبسی . دیسا ژ قنچیا و لاطی کرمانجارا
 دیکه پیتنی دست آیتین . نفی یا میر بدرخان ثریابک ژ استانبولی
 کردستان ی دریخیمت . پاشی روژی ۳۱ مارتی صالی ۳۲۵ کنکی محمود
 شوکت پاشا بلشکرخوه استانبولی کرت جمعیتی اتحاد و ترقی ژ روییخوه
 ماسکه یی آقیت . کلک ژ مروقین قنچ و لاطی ریکیر حبسی و نفی ثریابکی
 ژی ارتجاعیره اتهام کیر و آقیت حبسی نا قیقی "بکر آغا بلوکی" جریده یی
 کردستان ی ژی دادا . ژ قی روژی کرمانجا کلک خرابی دیتین ژ جمعیتی
 اتحاد و ترقی یا دیسا قبول نکرن تشکی خراب چیکین ژ دولتا عشاناره
 کرتن حمی خلقی و لاطی عثمانا بد ست هف بکیرین و خرابیا جمعیتی منع بکن .
 شری اتالما؛ پاشی قی شری بالقانی جیبو . پاشی چند مهژی شری مظیننی
 ام تیده درکت و حمی امیدامه کی ام و لاطی خوه ده حکومت که راست و قنچ
 جیسکین جو .

ژ عول روژی شری ده مه کوت که نهو نه ده ام ژ دولتا خوه ده
 تشکی بخوازن . مادام ا ق نیاراره شریده یه، مه دنکیخه نه دریخیمت . ایروام
 دینین که شری نیک دیت خلاص بیه . ام قنچ زانن که هکه کسه که رفیت
 حقی خوه بمطینیت لازمه خوه خویا بیکیت . خویا بیکیت که قی حقی ره لایقه .
 برقی ایروامه دنکیخه درتخین .

حمی دولتا دبیژین سببا شری کیرینا مه هغه که ام د سازین حمی خلقی
 کچک مظن حقی خه بمطیننی، خوه تینی اداره بکیرن . عک ام ژ نهو قه دنکیخه

در نه یخین، نه بیژین حتی مه ژی هیه پاشی و پروژیده که حتی خلقی بدین
ژمه تشکی نادین .

برقی یه که ام ایرو جریده یی کرد ستان ی در تیخین . داژ ریین
قورین میرامه میر بدرخان قهگیرین ام بمطانندینا حقا و سرتاژا یا کرمانجاره
بیخه پیتین .

باقار کیرین مه ژاژیکیرینا کرمانجانی شغلی مظنیره قوتا مه یه .
" اقی جریده یی کرد ستانی د تقسیمین "

بهم سه ر وتاره ، که ئیمه لیره دا وهك خوی بلامان کرد مه ، رۆژنامه که
بو جاری سئیم ده ستنی کردۆتهوه به ده رچون . له به ر گه لیک زانیاری به نرخ
که لهم سه ر وتاره دا هه یه وه بو ئه ره ی خو ئه رانی به ریز باشتر لئی تی بگن و
سودی لئی وه ربگرن ، له خواره وه تهوای وتاره که به کوردی نوی ئه نو سینوه :

(" بو) خو ئه رانمان "

* کاتیک سولتان سه لیمی به کم ناوی خهلافتی له سده نهمی خوی نا ،
میرانی کورد له خو شه وستی خوا و پیغمه ره ی ئه و و جی نشینانیا ن چون
خه لیفی مه رسولمانانیا ن به یعت کرد . له وه به یعته دا شمریان کرد که میرانی کورد
د یسان له ولاتی خو یان دا میریتی بگن ، به لام هه ر کاتیک شه ر بیدیت هه ر میریک
خه لکی خۆی بیات و بو ئاریکاری خه لیفه بجیته شه ر وه هه ر سالتیک شتیک بدات به
خه لیفه . به لام هه مپه سولتانه گانی تورک نه تنیا له ولاتی کورد چ چاکی به کیا ن
نه کرد ولاتی تورک به عنی ولاتی خو شیا ن و ولاتی ئیمه شیا ن خراب کرد . له زه مانی

میرانی کوردان له ولاتی کورد ههوستیکی باش هه بو . به ره به ره هه مو خراب بو . تورکهکان دو سهه سال بو نه یان نه زانی له بهدرنه تا سهه سهه پول ری مان دروست بکن شیره چون بزانی ریگاری شتی باش له ولاتی عقیه دروست بکن . پتیش دو سهه سال حالی ولاتی عقیه له ئیستا خراب تر نبوو . پار شاهانی عوسمانی بینی یان به باشی ناتوانن ولات بگرن ، تووی خرابه یان فری دایه ناو مانهوه . به ره به ره هه مو ولات وهک جیگهی شه ری لی هات . میرانی کورد که حکومتی عوسمانی به زور هینابونی بز نه سهه پول شه حاله یان دی . بینی یان حکومتی عوسمانی هه ره پرۆزه شه لیت بو چاکهی ولات هه مو شه ده م ، هه ره پرۆزه درۆیهک شهکات و شتیکی باش ناکات . وتیان مادام حکومتی عوسمانی خوئی خراب شهکات بز چ ئیمش له گهل شه خراب ببین . له سالی ۱۳۱۳ (۱۸۹۶ م) هه بو چاکهی ولاتی کورد به نه پتیشی که وتنه بگه . بز نه وه ی له پتیشی چاکهی کوردان تو بکوشیت ، پرئی راست و باش به عقیه بلتیت ، سالی ۱۳۱۴ (۱۸۹۷ م) کورپی میر جینای به ههشت بیت مه رحمت بگ کورپی میر بهدرخان له بز تانهوه جو بو میسر . له قاهره پرۆزه نامه ی کوردستان ی ده رکرد . باش سالتیک مه رحمت بگ نه خورش کهوت . بهرانی شه عه بدور ره حان بگ چوه سو یسه . سه ره له نوئی پرۆزنه سه ی کوردستان ی ده رکرد هه . کاتیک سولتان حمید هه مو مالی میر بهدرخان به نه کرد ، کس نه ما شه پرۆزنه مه به ده ربکات . کاتیک مه شرتی بهت به ره پا بو هه مو مالی بهدرخان له بهندی ده رجون . دیسانهوه بو چاکهی ولاتی کورد ده ستیان کرد یوه به خد بات . نهوه ی میر بهدرخان سوره بیا بگ له شه سهه . مول کوردستان ی ده رکرد . پاش پرۆزی ۳۱ ی مارتی سالی ۳۲۵ (۱۹۱۲)

نیشان ۱۱۹۰) کاتیك محمود شهركت پاشا به له شكری خوی ئهسته موبلی گرت
 آومه‌له‌ی یه‌گرتن و پیتشكه‌وتن په ره‌ی له پروی خوی دامالی . گهلینگ كه سانی
 باشی ولاتی ره‌وانه‌ی به‌نده یخانه كرد و دووی خسته‌وه، سووه بیا به‌گیشیان به
 كونه په رستی تاوانبار كرد و فری‌یان دایه به‌نده یخانه‌ی ناوه‌ندی "به‌كر ئانا بلوگی
 پروژنامه‌ی كوردستان یشیان داخست . لهو پروژهدا كورد گهلینگ خرابی‌ی دی
 له كومه‌له‌ی یه‌گرتن و پیتشكه‌وتن له‌گه‌ل شهوش دا قبولیان نه‌كرد كارێکی خراب دی‌ی ده‌-
 له‌تی‌عو سمانی بگه‌ن بو‌تیان با همو‌خه‌لكی ولاتی عوسمانی ده‌ستی به‌كتر بگرن و
 خرابی‌ی كومه‌له‌ به‌رمه‌نت بگه‌ن . شه‌ری ئیتالیا باش شه‌وشه‌ری به‌لقان به‌ریا بو .
 پاش‌چهند مانگیكیش شه‌ری گه‌رر، كئینه‌تیا به‌شدار بوین . همو‌ئومدی ئیمه
 كه له ولاتی خو‌مان دا حكومه‌تیکی راست و باش دایه‌مه‌رزینین له ده‌ست‌چو .

له‌یه‌كه‌م پروژی شه‌ردا ئه‌مانوت ئیستا كاتی شه‌وه‌نی‌یه له ده‌ و له‌تی
 خو‌مان شتیك داوا بگه‌ن . مادام شه‌وه‌له‌گه‌ل ناچه‌زان دا له شه‌ردایه، ئیمه ده‌نگی
 خو‌مان ده‌رنه‌خست . ئیمه‌رو شه‌بینین كه شه‌ر خه‌ریكه‌ كو‌تایی دیت . ئیمه‌باشن
 شه‌زانین كه شه‌ر كه سێك شه‌یه‌وئ هه‌قی خوی بستی‌نیت پیوسته‌ خوی ئاشكرا بلكات
 ده‌ری بخات كه شایانی شه‌وه‌قه‌یه . له‌بهر شه‌وه‌یه كه ئیمه شه‌مه‌رو ده‌نگی خو‌مان
 ده‌ر ئه‌خه‌ین .

همو‌ده‌وله‌تان ئه‌لین كه هوی شه‌ر كردنی ئیمه شه‌وه‌یه كه همو‌خه‌لك
 بچوك گه‌وره هه‌قی خو‌یان بستین . خو‌یان خو‌یان ببه‌ن به‌پروه . شه‌مه‌ر ئیمه
 له ئیستاوه ده‌نگی خو‌مان دمرنه‌خه‌ین ، نه‌لین ئیمه‌ش هه‌قمان هه‌یه پاشان له‌ر

پرزوهه دا که ههتی خه لکیان دا به ئیمه ستیک تادهن .

لهبره ئیمه که ئیمه ئه پرۆ پرۆنامه ی کوردستان ده ره ئه که یین .
تا پێی کورانی میری ئیمه میر به درخان سگرین و بو سه ندنی هه ق و ئازادی ی
کوردان تی بکژشین .

باوه پمان به ئاریکاری کوردان له م کاره مه زنده ا هه تیزی ئیمه یه .
("هوانه ی پرۆنامه ی کوردستان ئهنوسن")

وتاری ده ووم له م ژماره یندا له ژنر ناوی "عدم مرکزیتی و مختاریت ادان"
ره یی " (= " نا ناوه ندیتی و خۆبه پر ئیوه بردن ") دا نو سه راوه (ل ۱) ،
ستونی ۳ تا ل ۲ ، ستونی (۱) . ئهم وتاره که تا ژماره - ۱۰ در پێوه ی
هه یه ، به ده و درژی له پرۆی قانونی و سیاسی و چۆنیتی ی به پر ئیوه برد نه وه
له ههرد و پر سیمی " نا تاره ندیتی ' Decentralisation ' و
" خۆبه پر ئیوه بردن ' Autonomie " هه کۆلیته وه . گه لێک ده و له مان
به نمونه هه هه تیه وه بهر باسی یاسا کانیان و چۆنیتی ی پێکهانیان له پرۆی نه ته -
وه یی و ئاینی یه وه شکات تا له کۆتایی با سه که ی دا ته لیت :

" حکومتا که نا ییتی ژیک دینی و ژیک ملیتی نه عدم مرکزیت به سه دا
خلق شینلی خه قنج چیکه . اما حکومتا که ناسیقان تیلشه (*) ژ آلی یی دینی و
ملیتی تینی عدم مرکزیت نه به سه ، لازمه قانزه مختاریت اداره یی بدین .
(" ده و له تیک که دانیشه توانی له یه ک ئاین و له یه ک نه ته وهن نا ناوه
دیتی به سه تا خه لک کاروباری خۆی به باسی ختی به جی شکات . به لام ده و له تیک

که دانستووانی نيکه لن له رپوي ثابني و نه وه يسي يوه ناناو نديتي به س نري به ،
پتويسته قوتونومي يان بچ بدريت *) - ژماره ۱۰ ل ۱ ، ستوني ۱ ، ۳۰ ي
ربيع الاول ۱۳۲۶ / ۱۳ ي کانوني دوهم ۱۹۱۸ -

لغبر هوي شم زخيره و تاره نرختيکي ميژويي و سياسي هدي ، له
ژماره ي داهانې د ه لېزاره يکي لې بلار نه که ينوه .

هه ر له م ژماره يدا له ژېر ناوي * و شري چه د قوم *) = له
شه ر د ا چي نه قه و ميت *) ؛ هه واله کاني شو کاته ي شه ر (چه نگي جيهاني ي
يکه م) (**) بلا و کراره توه . (ل ۲ ، ستوني ۲) .

پا شان له ژېر ناوي * خبرکي دو *) = " چونه ناروه " که به
ماناي (سه ره تا / مدخل) به کار هاتوه ، رېژنامه که د سني گرد ووه به
بلا و کرد نوي (شه ره فنا مه) . له م باره يوه نه نو سیت :

دا قومکي خه بير نه کيت ، تشين قنج يا پيري خه ناقبيت لازمه
بيزانيت حيا روژي خه چافه بورينه ، چي کرينه ، چافه بون . قوم که قان
تشتا نيزانيت قه که زاروکه نيزانيت باب و د ياقی کينه ، و کيزان ماناي به خه ز بير
د يکيت هيدی هيدی قومانه خه قندا د يکيت .

کرمانج حيا ابرو خه بير نه کيرينه . خلقي عشيرا ز زاروتي اژ د بين خه
قه کي چير و کي د پيسمين باپيرا قان جه بون ، و کوهانين ، چافه بورين .
خلقي بازارا پيجکوک خه ز بير کيرين ، و ترک و عربارا پيجکوک کرتين

حيا ابرو که کي نه نفيسي به کرمانج و کوهانينه ، چه مرور بون ،
چافه بورينه . ام قائل نابين که کرمانج ووه که حمي خلقي خه نيزانينين .

فانره وی کنیپ که هولی نه بیت فان روژا شری ام نکارسن حمه. جهیره کتندا
بنقیسین. برقی ام نکارین نهو نقیسین کنیپ که فقه که ام درخازنن بیس مه کنیپ
که دیت بمرمانا عجماده دبیزیت درحقا کرمانجاده، ژکو هاتینه جاقیمورینه.

هف کنیپ نه هفقه قنجه. حمی تشنا راست و تمام نابیزیت. اما مه
کوت ژقت نه هسی قنچ تره. برقی ام هر جریده یی ده پیچکوکی ژقی کیسی
نقیسین. هف کنیپ صالی ۱۰۵۰ (***) عربی شرف خان قوری
شمس‌الدین خان بدلیسی هقامقی جنت‌بیه بندستی خه نقیسی به. سال ۱۸۶۰
قرنگا ده بباژار بتروغزادی ولادیمیر ولیامینوف زرنوخ طبع کری به. بری ام
دست باقیوین کنیپ هفی ژروچی شرف خان ره لازمه فاتحه‌کی ریگین بر سببا که
قی کنیسی ژخلقی نه ره نقیسی به. رحمة الله علیه رحمة واسعة *

— پاشیقی هیه —

(تا نه تهوه‌یک خوی له بیر نهکات ، شتی باشی باپیرانی فری نه‌دات پایوسته
بیرانیت تا نه ره روژه چوون بمرپوه چون ، جی یان کرد ووه ، چوون بون . نه تهوه‌یک
که هم شتانه نه زانیت وهک منالیک وایه که نه زانیت باوک و دایکی کین ، له چ مالیکه
خوی له بیر نهکات ، ورده ورده نه ته‌وایه تی خوی ون نهکات .

کورده تا نه پرؤ خوی له بیر نه کرد ووه . خه لکی عه شاییر له منالی بهوه له
دایکی خویان وهک حیروک تمبیسن باپیرانیان جی بون ، له کوی ووه هاتون ، چوون
بمرپوه چون . خه لکی شار ره و شتی خویان له بیر کرد ووه ، له تورک و عه رده
ره و شتیان وهرگرتوهه .

تا نه پرؤ که سیک نهی نوسیه کورده له کوی ووه هاتون ، چ پرؤ فیک بون ،
چوون بمرپوه چون . ئیله باوه ر ناکهین که کورسوهک هه مو خه لک خوی نه ناسیپیت .

له گهڵ ئەوه شەڕا کتێب که له بهرده ست دا نهیت ئیعه ناتوانین له م رۆژی شهڕدا
 بۆ هه مپو شوتنیک نامه بنوسین . له به رعهوه ئیعه ناتوانین ئیستا وک هه مانه ویت کتیب
 بکوسین . به لام ئیعه کتیبیکمان دی به زمانی فارسی نو سراوه له باره ی کورد شهڕه
 له کوی وه هاتون ، جۆن به پیره چون .

ئهم کتیبه نهوه نده باشیترنی یه . هه موشتیگ به راستی و تهواری نالیت به لام
 ئیعه وتمان له هه یجی نه پراشتره . له مر نهوه ئیعه له هه ر ژماره یه کدا به شیکێ ئهم
 کتیبه نهوسین . ئهم کتیبه سالی ۱۰۵۰ ی هه ره بی شهرف خان کوردی شهڕه -
 دین حانی بدلیسی جیگای ده ده شت بئیت به ده ستی خوی ئم سیزه تی .
 سالی ۱۸۶۰ ی فهرهنگی له شاری به تروکرا د و لادیم قه نامتاری زیوانا قانی
 کرد وه . پێش شهڕه ده ست بکهین به کتیبکه پێسته بۆ گوان سه رانه خان
 فاتیه یه ک بننۆین چونکه ئهم کتیبه ی بۆ خه لکی خوی ئو سیوه . رحمة اللہ علیہ
 رحمة واسعة) . - یانجاوه ی هه یه - (۱۰۵۰ ل ۱۰۵۰ ستونی

پاش ئهم پێشه کی به کورته له هه ر ژماره یه کدا به شیکێ ئهم له شهڕه -
 نامه بلا وکراوه ته وه له گهڵ هه ندیک سه رنج و تیبینی دا .

لێره دا به شی کوردی ژماره ی یه گم کۆتایی دیت . له و یان (ل ۲
 ستونی ۳) تا کۆتایی پو ژنامه که (ل ۴ ، ستونی ۳) بریتی یه نه وه پرگێهانی
 وتاره کوردی به گان بۆ سه ر زمانی تورکی به که مێک ده ستکاری بهوه .

ئیمش لێره دا کۆتایی به به شی یه که می وتاره که مان هه ئینین ، به و

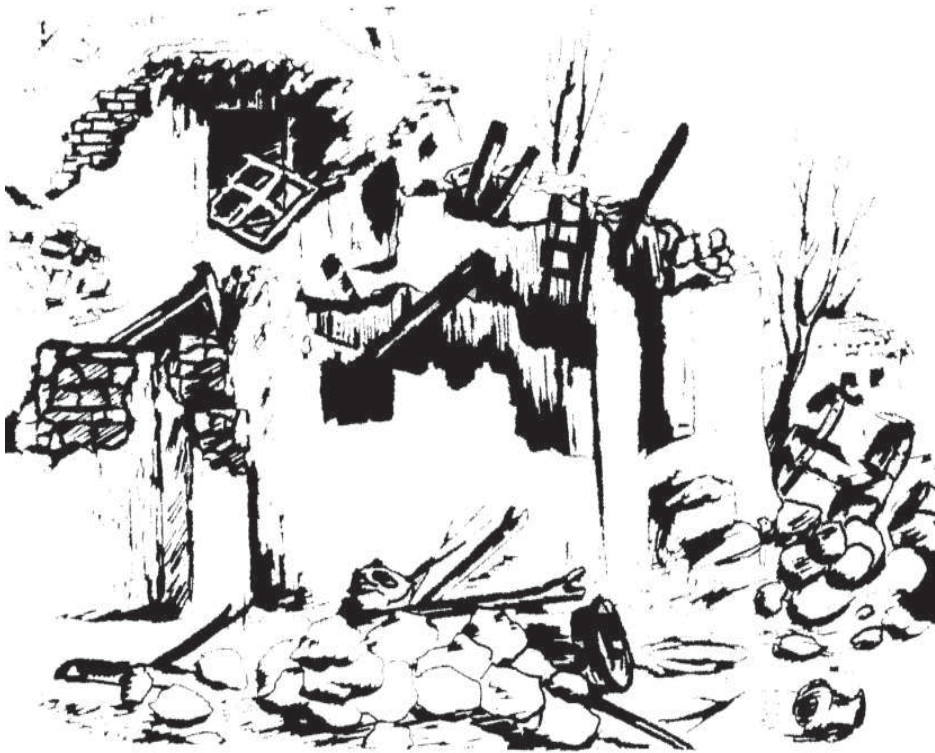
نیازی له ژماره‌کانی داها تپدا هه‌جاره به‌ئیک له ناوهرۆکی ئەم پرۆژنامە یە
بەخەینه ئێش چار .

(*) وا نوسراوه ، بەلام وا دیاره هه‌له‌ی چاپه . راستی یه‌کە : تیکه‌په‌شه
(تیکه‌له‌په‌شه / تیکه‌لاوه) . ناسیف " ئەبیت له (natif) ی فەرهنسی یه‌وه
وه‌گیراییت ، که (دانیشتو) یا (له دایک بو) ی ولاتیکی ئەگرتیه‌وه و له
(native) ی ئنگلیزی یه‌وه نزیکه (- هاو ولاتی / موطن) .

(**) (جهنگلی جیهانی یه‌که‌م) راسته‌ نه‌ک جهنگلی یه‌کەمی جیهان ،
چونکه‌ ئاره‌لناوی یه‌که‌م لێره‌دا (جیهانی) یه‌ نه‌ک (یه‌که‌م) شه‌ نه‌ک هه‌ر له
پاری گرامه‌ری به‌ئێکه‌ له‌ روی کات و پاش و پێشینه‌وه راسته . پێتت جهنگلی جیهانی ی
دوهم شه‌رترا (جهنگلی جیهانی) یان (جهنگلی گه‌ڕه‌) پاشان به‌ جیا کردنه‌وه
(یه‌که‌م) و (دوهم) ی خرایه‌ پێکه‌ . له‌ ئنگلیزی دا که‌ شه‌وتربیت : (First
World War)
له‌ کوردی دا شه‌بیت به‌ (یه‌که‌م جهنگلی جیهانی) نه‌ک جهنگلی یه‌که‌می جیهان
لێره‌دا گرتنترین ئاره‌لناو هه‌ر (جیهانی) یه‌ نه‌ک (یه‌که‌م) . جهنگلی یه‌کەمی
جیهان " مه‌به‌س ناداته‌ به‌ ده‌سته‌وه ، چونکه‌ گرتنترین ئاره‌لناو که‌ (جیهانی) یه
تزی دا ئی یه .

(***) شه‌بیت هه‌له‌ی چاپ بێت . شه‌ره‌ فێناسه‌ له ١٠٠٥ هـ / ١٩٦٦ -
١٥٩٧ م دا نوسراوه‌ته‌وه .

تپه‌ریزی : انجونه شادانی که پرور نامند کوه و در گنجان بیج هیچ نه سگاری بهانه
و نه خنیاں نه سرانده. و در گنجان کشتی تا کراتیت و شده نه و شده بورد ، بیج
گنجانده حیوانی پرستندگ .

• ده باره‌ی پیکه‌ییانی یه کیتییک بو • ده فقیق سبایو •

ده باره‌ی پیکه‌ییانی یه کیتییک بو

ده زام بو ماموستا - که زیمی هوو جامی -

له زماره د ووی گوواری (نووسهری کوردستان)
 دا ماموستا کهریمی سیاسی دهندی بیوو رو پای
 سه باره ت به پروژهی (پهیره وور ناو خوری یه کیتییک
 نووسهرانی کوردستان) ده برپییوو، ههروا باسی
 پیکه‌ییانی یه کیتییک نووسهرانی هه مو کوردستانی
 کرد بوو .

ماموستا ده‌لێ (با یه کیتییک نووسهرانی کوردستان پیت بی و روونا کبیر ورتینه هه
 سیاسی یه کان بو جاریت تیگه‌ن که زهده تکیشانی کورد، چین و تووژ و بن دهست و
 چه وساو هکانی کورد قه تانیعترافیان بوو دا به شکر نه و بهو سنوووه دهستکرده نه کرد ووه)
 هه مرچه نده نه مۆ نه وهی کورد و نووسهرانی کورد له باریکی د زوار و پر لسه کیرو
 کرفتێ سه ختتا ده‌لێن و له ساده‌ترین مافی دیموکراتی بی بهش کراون به لام باره‌ی
 ناکه‌م هیچ نیشتانیه‌ره‌ریکی کورد نکولی له وه بگات که پیکه‌ییانی یه کیتییک بو
 نووسهرانی هه موو به شه‌گانی کوردستان کارتیکی نه ته وه بی ره‌وایه و بگره پتیوستیشه به
 تاییه‌تی که نووسهران له هه ره به شتیکی کوردستان بن له بنچینه‌دا که لیک نامانجسی
 نه ده بی و فهره‌ه‌نکی هاو ههش کو تیان ده‌گاته وه که په یوه‌ندی یان به بوژاندنه وه و
 پیشخستنی زمان و نه ده بی کوردی و پاراستن و گه شه‌پیدانی قولکۆر و که له پوری

نه‌توه‌پیه‌وه هه‌یه . به‌لام سه‌بارت به‌چۆبیه‌تی و شیوه‌وکاتی دامه‌زاندنی ئهم یه‌کتیی به‌ره‌نگه‌بیر و پای جیاواز بینه‌کایه‌وه . بۆ نمونه ماموستا "حسامی" له‌کاتیکیدا گۆرنگی دروستبوونی ئهم یه‌کتیی به‌هخاته‌روو، داوا ده‌کا (یه‌کتیی نووسهرانی کوردستان) که سال و نیوێک نابۆ چه‌ند ته‌دیکی کوردستانی عیراق، له‌ناوجه‌یه‌کی ئازادکراو را پێکیان هه‌یناوه‌بینه‌یه‌کتیی به‌کی فراوان بۆ نووسهرانی هه‌موو به‌شه‌گانی کوردستان . ماموستا ده‌لی () با نووسهری کوردستان ئۆرانی یه‌کتیی نووسهرانی کوردستان بۆ پیوه‌ندی به‌هه‌موو کوردستانه‌وه‌هه‌بۆ ((. داوی ئه‌وه‌پیشنیار ده‌کا که پـرۆژه‌ی په‌یره‌وی ناوختی یه‌کی نووسهرانی کوردستان به‌چۆرێک بگۆردی که (ته‌راوی ئه‌ و شه‌و زاراوه‌ی ئۆ ده‌ریاوێژین که نووسهری کوردستان (هه‌روا یه‌کتیی نووسهران) ته‌نیا له‌به‌شیکی کوردستاندا ته‌نگه‌به‌ره‌کا) .

راسته‌ئهم بۆچوونه‌ی ماموستا "حسامی" که یه‌کتیی به‌بجۆلا نه‌که‌ی ئیبه‌بینه‌یه‌کتیی نووسهرانی هه‌موو به‌شه‌گانی کوردستان خۆی له‌خۆیدا نیشانه‌ی ئه‌و ریز و خۆشه‌وستی یه‌یه‌که‌ ماموستا به‌رامبه‌ر به‌ئیمه‌ هه‌یه‌ و ده‌بۆ له‌ده‌ره‌سوپاسی بکه‌ین که ئیمه‌ به‌نایسته‌ی ئهم ته‌رکه‌گۆرنگه‌ زه‌یروویه‌ زانیوه . به‌لام بۆ ئه‌وه‌ی ئهم مه‌سه‌له‌یه‌ لای هه‌مووان رووتی بۆ به‌باشی ده‌زانم به‌گۆرتی هه‌ندی شه‌ سه‌بارت به‌یه‌کتیی نووسهرانی کوردستان باس بکه‌م .

* بۆچی یه‌کتیی نووسهرانی کوردستان پێکهات ؟

له‌ته‌جاس ئه‌و شالاره‌ دێراندانی که رزهی ره‌وشت فاشی عیراق ده‌یکاته‌سه‌ره‌ نه‌توه‌ی کورد و سه‌رحه‌می بزوتنه‌وه‌ی دیموکراتی عیراق، ته‌ده‌ب و هونه‌ر و فه‌ره‌ه‌نگی نه‌توه‌که‌مان دواجاری مه‌ینه‌تیکی سه‌خت‌هات‌وه‌به‌ شیوه‌یه‌کی توند و تیز پێش‌له‌گه‌شه‌ کردنی کیراوه‌ و هه‌ولێ شیواندنی ده‌ری . هه‌روا ته‌دی و نووسهره‌ پێشکه‌وتنه‌خوازه‌گانی کوردستان تا ئێستای ته‌واوی سه‌ره‌ستی داهه‌تینان و به‌یر و را ده‌برینیان لۆ زه‌وت کراوه . رزهی پیاکۆزانی به‌غدا به‌وه‌شه‌وه‌ نه‌هه‌ستاوه‌له‌ سالی ۱۹۸۰ دا به‌ بریارێکی بۆ شه‌رمانه‌ داوه‌سه‌که‌وتی نووسهران (یه‌کتیی نووسهرانی کورد) ی هه‌لوه‌شانه‌وه‌ هه‌ ته‌گه‌رچی ئهم بریاره‌ له‌ رزهیکی ئاوا دێرند هه‌چاوه‌ری ده‌کرا، به‌لام ده‌رچوونه‌که‌سه‌ی ویزدانی نووسهرانی هه‌زاند و هه‌ستی پاکیزانی زیاتر بریندار کرد . ئه‌وه‌بووه‌له‌ کورتایی

هه‌مان سالدا ده‌سته‌یه‌ت ئه‌دیی پێشهرکه به پێوستیا زانی به‌و‌نگاری ئهم به‌رساره بینه‌وه و بێ‌د‌و‌زمنانی له‌کی ده‌رخه‌ن که یه‌کی‌تی نووسهرانی کورد وا به‌ئاسانی زینده‌سه‌ چا‌ن نا‌ک‌رن . به‌م جو‌وه‌ ده‌وای چه‌ند چا‌و‌پێکه‌وتن و دانێشتنی روژی (۱۹۸۰ / ۱۲ / ۳) بانکه‌رازی‌شیا‌ن بێ‌ نووسهرانی کورد ب‌د‌و‌کرده‌وه و تیا‌یدا رایان که‌یان‌د که‌ر لێ‌زنه‌ی ئاماده‌ کردنی یه‌کی‌تی نووسهرانی کوردستان) پێکهات به‌و نیازه‌ی وه‌ن له بانکه‌رازه‌که‌دا هه‌توه " رز ک‌رو‌تییکی نوی به‌ به‌ر شه‌و په‌یامه‌ پێ‌روژه‌دا بکه‌ین که‌ له‌ ده‌میکه‌وه رو‌شنبیره‌ پێشکه‌ر سنه‌ هه‌وازه‌کانی کوردستان ک‌رت‌ه‌یا‌نه‌ته‌ ئه‌ستو به‌و ئامانجه‌ت ئه‌ده‌ب و هه‌وئ‌ری پێشکه‌و تن‌حوازی نه‌ه‌وه‌که‌مان له‌ شیواندی بیاریزی . سیما و خاسه‌به‌نه‌ ره‌سه‌نه‌ ته‌ه‌را یه‌تیه‌کانی ته‌ به‌ درێژایی میژووی له‌ گه‌ن شویدا هه‌ڵگه‌رت‌وه . هه‌وئ‌ر بکه‌ینه‌وه . به‌ر ئامانجه‌که‌ شان به‌ شاینی ته‌وا‌وین رو‌شنبیره‌ ده‌گه‌وره‌کانی گه‌نه‌مان ، پێش له‌ ئێشاور ئه‌وه‌ ته‌ده‌ب و هه‌وئ‌ره‌ هه‌یج و پ‌سو‌وج و ته‌ئ‌قی‌تی یه‌ ده‌و‌ا‌گه‌ ره‌وه‌ی ده‌هه‌له‌ت با‌گ‌رین که‌ پا‌کانه‌ پ‌و‌ره‌گه‌ز به‌رستی و کوشتن و زه‌هر و زه‌نگه‌ ده‌کا . . .) سهر‌م‌رای ئامانجی گه‌شتی یه‌کی‌تی نووسه‌ران که‌ پشت‌گه‌ری کردنی ب‌رو‌ت‌ه‌وه‌ ی س‌و‌ر‌ه‌نگه‌ری گه‌نه‌که‌مانه‌ .

ده‌وای شه‌وه‌ که‌ لێ‌زنه‌ی ئاماده‌کردنی له‌ چه‌ند نووسه‌ری‌کی پێشهرکه‌ پێکهات که‌ له‌ چه‌ند لایه‌تیکی سیاسه‌ رابوون [خه‌ره‌که‌ر ئه‌دیی دیکه‌ن به‌ه‌و‌رنایه‌ که‌ له‌ ناو لایه‌سه‌ سیاسیه‌کانی دیکه‌ی ته‌ به‌ رێجی به‌ عسی فاشی سه‌دا‌م ته‌وا‌ نه‌وانیس ده‌هه‌اته‌ پ‌سا‌ن نووسه‌ره‌کانی لێ‌زنه‌ی ئاماده‌کردنی سه‌ یه‌کی‌تی نووسه‌رانی کوردستان] . . . لێ‌زنه‌که‌ چه‌ند ئه‌وسه‌ری‌ته‌ی کرد و له‌ ما‌رتی ۱۹۸۱ دا به‌کامێر ته‌یبه‌ره‌ی خۆی له‌ شیوه‌ی گه‌ه‌ارت‌یک به‌ ناوی (پێ‌رو) خسته‌ رو‌ر که‌ ته‌نیا تا‌که‌ ژماره‌یه‌کی له‌ج ب‌لا‌و‌ک‌رایه‌وه‌ و ده‌وای شه‌وه‌ ناوه‌ده‌سه‌ی ک‌را به‌ (نووسه‌ری کوردستان) .

ئهم گه‌رت‌ه‌ ئێسه‌کی به‌م ته‌نیا بو‌ئ‌ه‌ر بام‌ئ‌و‌ر تا شه‌ر راستی به‌ رو‌شنو‌وبی که‌ لێ‌زنه‌سه‌ی ئاماده‌کردنی یه‌کی‌تی نووسه‌رانی کوردستان به‌ ب‌و‌ر تا‌گا‌د‌اریم وه‌که‌ ته‌ندامیکێ شه‌م لێ‌زنه‌یه‌که‌ر هه‌هه‌ن ته‌دا‌وه‌ به‌ خه‌ر که‌ یه‌کی‌تی نووسه‌رانی هه‌م‌و‌ر کوردستان یی . دیاره‌ ئهم زانسی به‌ش ده‌بی له‌ په‌یره‌وی نا‌وخۆر به‌کێتیدا . وه‌ک یه‌کی‌تی یه‌ک که‌ له‌ ب‌نچ‌ه‌ینه‌سه‌ دا تاییه‌تی به‌ به‌ نووسه‌رانی کوردستانی عێراقه‌وه ، ره‌نگ ب‌دا‌نه‌وه . شه‌وه‌ بو‌و‌ک ب‌ه‌نده‌کسانی سێ و چوار و هه‌ندێ بره‌گی پ‌و‌ژه‌ی په‌یره‌وی نا‌وخۆر که‌ ماموستا "حسامی" له‌سه‌ رو‌و

سەرگەلیت مەسەلەى ئەدەبىي و فەنھەنگى گرىنگ و پىويست رىك بەدەن ئەدەبىي مەسەلە كەس .
 - لەم زانداىى يەكيتى يەكى نووسەرانى ئەوتوبى كە لە ھەموو كوردستاندا دەورىكىسى
 كاریگەر بگىرى، ئەوا دەستەبەن لە نووسەرانى بەشى كوردستان (كە لەناو يەكيتىسى
 نووسەرانى كوردستاندا كۆنەتەدە و زما رەيان لە زما رەن پەنجەگانى ھەرد دەست
 كەشە) ئەو ھەقە بە خۆيان نادەن و ناستوان سەرکەوتوانە ئە ئەرکە گرىنگە مێزويە بە
 ئەنجام بگەيەن .

بەران مە وەك رىگا خۆشگەرىك بۆ ئەم كاره دەتوانى بىر لەو بەگرتەووە لەبەشتىكىسى
 دىنەى كوردستاندا، بە تايبەتى لە كوردستانى ئىراندا يەكيتىسى نووسەرانى دابەزىرى
 بۆ ئەو بە دەورقولى ئەگەل يەكيتىسى نووسەرانى كوردستانى عىرادا رى و شوپىن و پلانى
 ھاو بەسى دابەزى بۆ خۆيەتى دارشتنى بنائەى پەوى يەكيتىسى نووسەرانى ھەموو كوردستان
 چوئە كە لە ھەموو خاڵەنگا رەتەنەف لە خاڵەتى دەورەبەوى ئەم يەكيتىسى بەشدا . جارى
 تا ئەو رۆزەى نەتەو بە كورد خۆن دەتوانى بىرارى چارەنوسى خۆى بەدا، بووى يەكيتىسى
 نووسەران لە ھەر بەشتىكى كوردستاندا شتىكى پىويستە و گەر يارىدە دەرىكى باشسى
 يەكيتىسى ئەرادەكەى نووسەران دەبى . لەم رۆزەووە دەتوانى تا رادەبەك سوود لەسە
 تافى كە ھەك يەكيتىسى نووسەرانى عەرەب و ھەرىكى كە بىجگە لەم يەكيتىسى بە ھەر
 ولا شتىكى عەرەب بەشدا يەكيتىسى نووسەران ھەبە .

تا ئەو رۆزەش دەنەفام دەستەى نووسەرانى (نووسەرى كوردستان) سەرەراد كەردارى
 چاكان (نووسەرى كوردستان) بە گوڤارى ھەموو نووسەرىكى پاك و دەلسور دادەنق لە
 ھەر بەشتىكى كوردستانى پىيان وەك ماموستا حسامى پىرى رەوا دىووە لە شتىسەوى
 ئەدەبىيەتى ئەدەبى دەبى بۆ ھەموو كوردستان ھەنگا و ھەنگا پىنى بۆ نەزىك كەردەسە و
 يەگرتنى زمان و ئەدەبى كوردى و يەكتر ناسىنى نووسەر و شاعىر و ئەدەبىيانى كورد .

شاملو و

شعری نوئی

فارسی

دینا کونوی

شاعیران تنیا باسی "لهنی روت و رابوا-
ردنی روتتریان دهکو" و دلپان بهواقیعه
روکاره کانی زبان خوش بوو، شاملو زیانسی
نه مرقی به پیچ و پهناو ژیر و به مکانیسه و
کیشایه دنیای شیعر و له واقیعه قوله کانی
کومه لایهتی دوا .

شیعره کانی جزانی ژبانیان له گسه ن
رنج و پهزاره و شیوا و نارادی دا کهرم و
روان نیا نه دره و شینه ووه . شیعری شاملو
موسیقای زبان به خبات و پهزاره و دلگه
تمی و شهراز و شیره کانیسه نه نویتیه ووه .

شعری شاملو چیرۆکی توفانه و مترسی
شپول که شاعیرنی پتویندکی ژبانسی
کومه لایهتی نه بو کالته و هه شیری
جیره زه بیه نک هه ساکاریانی تاسوده و بستی
ترس . چیرۆک ونه به شه و دهرسهاره ی
به یاننکی روناک و شیکاری سناناری چهرخه یکی
نوئی و مرقی نوئی یه ، نهو شیعره یه کسه
ناوه رۆکنه کی ژبانو کوسپ و هه وراره کانی .

لهو شویتیه که هیوا پاروی هه یسه ؛
ئوینی پو شۆرین هه یه . نهو شیوه ی کسه
په یامی ژبانی کومه لایهتی و نه وینه سه ؛
ئامانه یه که " کیانداری کورل نشین که لگی
لی وهره گرت تا بیتی به مرقی " و مرگینسی
توفاننکی هه لچوی له کف و کول که وتوووه که

شاملو نمونه کی هه لکه وتوی شیعری
نوئی فارسی یه . هاواری مرقی کی یاخی
تهه کداری تیشک و روناکیه . بریتی یه له
شعری به هیز و هه لیهست و هه لویتست و
هاندان و بهرگری و کیزان و . . . که
زیا تر هه لویتستی لی چاوه روان ده گرتی سا
هه لویتست فروشتن !

شاملو و شیعری نوئی فارسی دوو
دیاردی لیت نه ترزاوین . شاملو له رن
خوشکهرانی شیعری نوئی فارسی و له روان
نیما یووینیج (۱) زۆرتین کاری کرد ته سه ر
شعیر و شاعیرانی هاوچه برخی ختی . له
سهره می لادان و هه زاری و خهفه قانسسی
شعیر و ویژه له تیران ، نهو کانه کی زیاترین

دهشتی گهرم و خوژی داخ و جه ماوهری گوج
و گولی شه و ماله بنده .

له خویندن سهرکه وتو نه بو . ناماده بیی
ته او و نه کرد ، پی ی نایه فیرگی کومهل بسو
کار هموو شوینیکی کرد . پیشهی سهره کسی
خویند نهوه و نوسین بو . له دواي شاریوهری
۱۳۱۰ ر شه یلولی (۱۹۴۱) و هیرشسی
(حوله ها) متعین " بوئتیران . شاملو
رهک زوریهی لوانی یهک دوو سالسی دواي
شاریوهری ۲۰ ناسیونالیستیکی توند و تیژ
و روهه ئالمانی نازی بوو . دهشتی دایه
خبات و کمونه زیندان سالیکی تیا مایه وه
له دواي روزگاری چوووه بهرهی شیعر
پیشره و (۲) ره شه مبارش سالتیک گیرا .
له سالی ۱۹۵۳ به دواوه کاری شیعر

شاعیری به شینگیری گرتنه بهر . روزنامه گهری
یارهتی دهری زیانی بوو . بهر و دوا سه
نوسهری روزنامه " پولاد " و گوگاری
باشاد . اطلاعات ماهانه ، کیهان
هفته ، خونه " ی به دهسته وه بوو . له
چه سپانندن و جینگیرکردنی شیعر نوینی
فارسی را تیکوشانی شاملو تیکوشانیکی له
بهرچاوه .

سسق ژنی هتیاوه که چه ند دیوانسی
شیعری خوئی پیشکش به ژنی سیه می

رهک گرکانیکی بلتیه سه ندووه دلی تاریکی
شه دیرق " شاملو شه و شاعیرهیه که وابسه
شور و نه وینه وه له دهشته خوئی و او به کانسدا
فواره ی کوله که زبیرنه ی شیعر دانه چینق

زینی شاملو زینی کهریزی نه بووه له گهل
گورانکاریه کانی تاییهتی زیان و زیانکسه ی
گوراوه و گه شه کرد ووه . شاملو هه مه چه شه
شیعری همیه له قورسترین کیش و به حری
عزروزی یهوه تا شیعر ی برگی شیوه گوران
تا گورانی فولکلوری . و نا شه و شیوانه ی که
ههرچه شه ریسه ی بریار را می شیعری و کیش
سهر و نا یگرتنه وه . شیعری شاملو هه لقلولی
واقیعی زیان و نه وینی کومه لایه تیه " موتره
و زیند و نه هه ستیاری فوله وه سهر چساوه
ده گری و رهنگ . انه وه ی گرفت و کیشه ی زیان
سیرق . به مایکی به هیری شیعری یهوه .
زورترین شیعره کانی هه لسه وه ی زیان و
کف و کول و دله لهرز و خباته . شاملو
پهروهره ی روزگاری خوئی و نوینه ی شه
جه ماوهریه که له گه لیان زیاهه .

شاملو له سالی ۱۹۲۵ له تاران هاته
دنیاهه له باو کینی سهر باز و دایکینی ههزار
که له نه بونی باوکا سهر په رشتی خیزانه کسه ی
نه کرد . منالی و لایتنی خوئی له باشوری
روزهه لاتی تیران دا زیا و بو به ناسیواوی

کر دووه کهچی زبانی ژن و میرد ایه تی یسه	زه نگار (هیزیر لوقچور دیه)
کاره سانی ژین نهرانق و پتی وایه که نزیکی	یق پدیه کاک (زاهار ئیستانکو)
روح و لهش بوردوو مروت دست نادا . وه	بهرزهخ (نیوان) (ژان رو وازی)
باسی ندهه نکا شو عاوس مری به لهش پیکه و	گورته جیرونک وهرگیرو
نهرین به گیان لهیک د وورن	جیگری یه کم - جیرونکه کانی بابه
شاملو بیجگه له شیعر له فولکلور و	(ئیرسکی کاندول)
وهرگیروانی ندهه بی روزئاوانا نده و لنگسی زوری	جیرونی ۷۲ نهمه وه ۲۰ بهرگ له نک ژنسی
داوه . کاره گرنه کانی نمانس :	یه کم س . تووس حاشری زوری گنراوه .
شیعر	شانوگری وهرگیرو
ئاوازه له بیژاوه کاک	مشه خوره کاک (گیورگی جی کله)
۲۳	زه ماره مدی حوتین (نوروکا)
بیرار نامه	دیه کوی فوسی
ئاس و عهسته کاک	حافزی سیرازی
هه وای تاره	ئههسانو جهوت نوسر (نیزامی گهجهوی)
باخی ناوینه	سنوازا (نهمر سه عید - جهیام - بابا
- ئایدا - له ئاوینه دا	نایبر
ئایدا درهخت و حدنجتر و بیره هه زوری	ههروه عا شیعر و زوری له لورکا پسون
قهقنار له بهر باران دا	ئیلوار . مایا کتیکسی رکهسانی تـــــــوری
لاواند نهوهی حاک	وهرگیرو وه بو فارسی .
پنلووش له تم دا	شاملو له شاعیرانیه که زیاترین هه ورتیه
جیرونک	داوه و له سه شیعریان نووسیه . بویه
له ژیر حیوه تی گرتور شه دا	رای دهریار و شیعر دهه هتین پاشا له
شانوگری	شیعره کانی نده و تین . له " نیما " وه که
سور و ئاوی	یه کم جاز شیعر و نوبی هتینیه کایه
رومان وهرگیرو	پنستریس کهسانی وهت " خامه بی و نهقی
قهشه لیون موری بناتریس بهک	ره ههت و عیشقی " (۳) له پاسه که م و

نووسی و هاتم و دانیشتموه))
 ئەم رایانەیه وەک ئەو قسانەیه کە پیشتر
 سوڕیالی و ئیمازینتەکان و توویانسە وەک
 ئاندەرە بۆتو و ئارتۆر ریبۆ . وەک نووسینی
 ئوتۆماتیک و دەریازوون لە بەندی لۆجیک و
 یەکیێنی خۆی دانیان دەروون و جیپاسی
 مانی " یا : ((شاعیر کاتی بیانا ئەهی کە
 هەستی خۆی بە شیوەیهکی بێ سسەنوو
 بنیویشت^(۱۷) . ئەهی تاهی هەموو جەشندە
 ئەوین و رەنج و شێتی یەک بجێزی . . . دروست
 کاتی لە هەست و شاهیدی شاعیرانە خۆی
 ئی ئەگا کە عەقڵ، و ئاوی وەرگرتنی سە و
 شتانی شێتانه لە دەست دای .

ئیمارستەکانیش بێ بیان وایە کە ئەهی لە
 هەولانی روتکار و پێهەندی بنیاتی شیعەرە
 خۆی بپاریزی .

بەلام لە هونەر دا هەسەلی گرتک ئەههیه
 هونەرەند چ بابەتیک دەردەپێ و نوێنەرەوی
 چ چینیگە ؟ ئایدیالیستەکان هەر لـ
 ئیفلانۆنەوه کە وتی : ((هونەرەند پێهەند و
 دیلی و تازی خودایانە)) وستیاسە
 و ووری یەن لە نیوان توانای ناھینەرانە و
 هونیری نا بھەلەن . هونەرەند
 پەپوھەندی بە هیچ ئیبارتیکی فیکرەوه نییه و
 لە روداوه کۆمەڵایەتیەکان سەرەخۆیه " کڕۆچە"
 ئەلی لە وەلامی ئەم پرسیارە دا کە هونەرەند

کورت و وا بوون - و بە تیگەیشنتیکی نووسە
 لە سەرشیو ئەلی : ((شیعری شاعیری ئەمرو
 دەبی بریتی بێ لە واقعی دەرهکی
 نابن ئیتر لە شیعردا شوێنی جینە ژێـ
 دەستەکان خالی بێ لاوی ئەمرو دەزانسی
 شیعەرەکی بۆ کام مەبەست ئەلی . . .)) یا :
 ((دەبی دروست و جیپاسی شوێنی سەر
 دەهی خۆت بێ . . .)) - نیما - ئەهی سەر
 دەهی خۆی بڕووە بە ئافاوی داھاتواریگە
 دەکرد . کەسانی ئەم وەک ئەو لیلوای^(۱۸) لەسەر
 شیعریان نووسیه باشان شاملۆ، ئەخەوان^(۱۹)،
 فرۆشی فەرۆخ زارا^(۲۰) بۆرۆنگر ئەوهی مەسەلی
 شیعری ئەمرو هەولیان داوه .

شاملۆ وستیوێتی بە پێرەوی هێسندی
 نووسری ئوروی وەک سارتروبه تاییەتسی
 سوڕیالییەکان حسایی " شیعەر" لە " وێزە
 جیا یانەوه لەسەر شاعیدی ساتی " ئەدووی"
 ((شیعەر بۆ من زیانیکی فوری و ساتی
 بووه . . . رەنگە ژۆرەوی ئەو شیعرانە کە
 بەنا و کیش و سەروایان سیه . . . لە خەس و
 هەستام ، نووسیم و خەوتەوه و بەیانی وەک
 کەسینکی تر سەیرم کێ رەنگە یەل دە وستم
 ئی گۆرین . . . بو وێنە . شیعەری
 شەوانە ؟ لە قراخ دەریا دانیشتموس .
 فومارمان ئەکرد . شتیگە لەگەڵ شیعەر هەر
 پەپوھەندی نییه . هەستام حوم ئەم شیعەرم

تواوی ئەو شتانهی به کشتی به هونەرە
جوانهکان ئەناسرین . . .))

یا ئەلی : ((کیش و سهروا ئەبە هۆی
لادان له رهوتی سروشتی شیعردا و زینسی
شاعیر له دۆزینهوه و زین روونی را دهگری . . .))
یا بهم شیوهیهی سارتر شیعی به بی
خهوش و تازه ئەناسی که له وێژه دهور و له
لوجیکی موسیقی و سهما نزیك بوتهوه .
له شیعردا لوجیک و مه عنا نییه به و
جۆرهی که له وێژه چاوهپروان دهکری . وه
پول نیلوار :

((برینیکی قوولی لیده

قولتر له گوشهگیری . . .))

وه قوولایی گوشهگیری نا پتووری .
کهچی له راستیدا هونەر به رهه مسی
تیکۆشانی و شیارانەى مروقه و به دیهینانی
هونەری گیانیهتی . رهنگه شاملو دهرساره ی
ئه و ساته ی که کاری هونەر له دایک ئەبن .
چهن راستیهکی وتبن به لامه سهر شینسوازو
کاری شاعیرانی ترنا . دیسان شاملو ئەلی :
((بهران من ئەبن مێزور ئەدهب و هونەری
زمانی فارسی " دۆزینهوهی " شیعر بیه
منهتباری ئەم نهوهیه بزانی . چونکه تا
ئه مرۆ ئه وه که به ناوی شیعره وه پیشکمهس
کراوه . چه نه شاعیریک نهبن . جکه له
پهخشانی ههلبهستراو " نهبوه . . حافزو

چییه ؟)) راسته و خۆ به سارهترین شیوه دهلیم
که هونەر بریتییه له روینا Vision یا
زین روونی Intuition . . .))⁽⁸⁾

بهرای ئایدیا لیستهکان جوانی هاندهر .
یکێ پتووسته به ده ره که ههیمی و شیساری
مروف که پتیره وانی فرۆیدیش له م بابه ته بیان
وتوه . وهک ((جیهانی نا هوشیاری به
سهرچاوهی کاری هونەری زانین و نا هوشیار
له کاری هونەر مند دا گرنگه و تاییه تیه تی
بنافهیی راهینه رانهی هونەر مند که له
جهما وهره رزتری ئەکاته وه چالاکی هونەر
مند له روداوه کانی کوهل و یاسا گسته کانی
به ده ره . . .))

شاملو له راکانی خۆیدا توشی ئەم
روانکه لاه رانهیه وه به شیوهی " ئالسن"
هونەر ناسی فه رانسی ئەلی :
((شیعر ج " پتیارانی سه ره سه فام"
هاندهری بن وچ هان نه دان هانی داین
له هه ممو کاتدا ئەهوی خۆی بدۆزیه وه . .
سه ما - ئەگهر چی خۆی له خۆیدا نوینه وه .
وهی بیری که له ههنگاوی یه که مدا مه گهر
دهر پرینی خۆی - وه دهر خستنی خۆی -
ئه و دیار دهیهی که بوون و زیانی سه مای
پتیه به ستراوه - ناتوانی مه به ستی تری هه بی
شیعیریش هه ر وایه وه له م جۆره یه موسیقا .
وه ئەم حوکه به وینه گهری و په یکه ر تاشی و

هه‌لای رووی و یه‌ک روانی تر بخهینه‌لاه .
 گهر چی ئەمانیش ئەگەر ئاسۆی کراوه‌ترینان
 له پێش دەدا بوایه و تەنیا به "غزل" له
 کەن شیعرمان ئاشنا نەدەبون خوا دەیزانی
 ئەسپی ئەندیشه‌یان تا کوێ ئەبرد .))
 شاملۆ چه‌شەمی خۆی و پێوه‌ری سوریا لیه
 کان ئەکا به‌ بناغەمی کاری شاعیری و سەدان
 شاعیری بەرزێ ئێرانی به‌ قەولی - عبد‌العلی
 دەست‌عیب^(۱) - که‌ زۆریان له‌ شاعیرانسی
 ئوردویا بێ گەلێ بەزنت‌ریشن وه‌ شاعیرانی وه‌ ک
 ئیلیوت ئەبێ بە‌هه‌نگازی دەرگانه‌یان بکەن
 نابینن .
 له‌ حافز و مه‌وله‌وی بگه‌ڕێته‌وه‌ شاملۆ :
 زۆریه‌ی شاعیرانی ئێران به‌ شاعیر نازانی بۆ
 وێنه‌ به‌ سەعدی ئەلێ : په‌خشانه‌ ریکخراوه‌ -
 کانی هه‌یند . جوانن که‌ حابوچار له‌ ناسکی دا
 وه‌ک شیعر ئەچن .
 زۆریه‌ی شیعره‌کانی شاملۆ تا قیگه‌رد نه‌وه -
 یه‌کی نوێیه . له‌و شیعرانه‌یه‌ که‌ له‌ زمانسی
 فارسیدا - نا شاعیره‌کانی لێ به‌ دەر - شاملۆ
 و فرۆغی فه‌رپرۆخزاد تیایدا سه‌رکه‌وتوو بوون .
 ئەو شیوه‌ به‌ وه‌ی شاملۆ ((شیعرسی
 (Vers Libre))) یه .
 شاملۆ ئەلێ : ((شیعرسی سببی نیازی
 به‌ کیش و سه‌رواد رازاند نه‌وه و خه‌ملاندنسی
 هه‌ستیاری نییه‌ به‌ لایه‌نی بێ به‌شه‌ -

وه‌نگه‌ بتوانن لێی بێ یه‌ش نه‌ی به‌ گم‌ وای
 دهرده‌خا که‌ نیازی بێی نییه . ئەلێ
 ئەشکه‌نجه‌ کراویکی چه‌ماوه‌یه‌ که‌ به‌ ئەنقه‌ست
 ئەیه‌وی رووت بێ تا بینه‌ران داغه‌کانسی
 ئەشکه‌نجه‌ به‌ له‌شیه‌وه‌ بیه‌نن و له‌ کووپی یه‌که‌ی
 بگن شیعرسی شی‌ سه‌مایه‌که‌ هه‌ست
 ئەکا پێویستی به‌ موسیقا نییه‌ ئەکه‌رچی زۆر
 نین ئەو که‌سانه‌ی که‌ ته‌ماشای سه‌مای بسن
 موسیقیا بێ خۆش بێ . یا شه‌رابێکه‌ له‌
 باد هه‌را جێی نابێته‌وه‌ تا رووت‌رینوتنی و
 قه‌واو وه‌رناگرێت تا رۆحی روتکاری خۆی له‌ بسن
 په‌یکه‌ریدا چاکتر پێشان بدات ئەکه‌رچی زۆر
 ئەوانه‌ی که‌ شه‌راب له‌ باد هه‌ی مینایسی دا
 په‌سه‌ند ئەکەن و زۆر ئەوانه‌ی که‌ شه‌راب
 هه‌تنان بۆ به‌زم ئەکەن به‌ بیانوو تا بسانه‌ی
 ئالتونی - که‌ له‌ دهرسه‌ی رازاند نه‌وه زیاتر
 نییه‌ - بدا به‌ رووی میزانه‌کاندا له
 راستیدا شیعرسی سببی شیعریکه‌ نایه‌وی
 بێی به‌ شیعر . شیعریکه‌ بۆ "بوون" و بۆ
 ئەوه‌ی له‌ ناخه‌وه‌ بێته‌ گایه‌ی بوونی قالدیه‌ بێ
 ره‌نگه‌که‌ی خۆی - که‌سه‌ زه‌ینی و رووته‌که‌ی
 خۆی - د‌خواری له‌ گه‌ل هه‌رشتێکی زیادی
 هه‌ر سه‌روایه‌کی بێگانه‌ بێ تاقتی دهره‌به‌ری
 له‌ هه‌ر چه‌شنه‌ د‌سه‌کاری - هه‌رچه‌ند که‌
 که‌میش بێ - ئەتۆری . . . هه‌یج هه‌ولێت بۆ

ئەوێ شیعری سێ بێن بە وێنەکی جیا
 لەوێ کە لە میسکی شاعیر دا پیت هاتووە
 ئاگای نابێ بە و جۆرێ کە ئەو بیراندەوی
 نووسینەویان ئەتوانێ جۆرتیک شیعەر دروست
 بکا قەت شیعریکی سێ سەرکەوتوی لێ
 دەرنایێ . هەندێ جار وێنەگەرییە بەلە
 بە وێنەکێشان دەرنایدرێ . هەندێ جار
 سەمایە بێ ئەوێ بتوانێ هێچ بزوتنیکێ بێ
 بەدە . هەندێ جار شیعەر و کێش و
 سەرۆايشی دەوێ . هەول ئەدا کە شەقلێک
 وەگێرێ . هەندێ جار ییش فەلسەفە و وێنە
 گەری بە (. . .)

((. . . فکرتیک بە وشەکانی خۆی بە
 بەیان و وێنە خۆی لەم دەمرکەوتەدا خۆی
 دەرخستووە . ئەمە راستەقینەیی حالە و ئەگەر
 ئەو کسانێ پایە داڕزاوێ مۆریانە خوار دەوێ .
 کە نا قەدە رەنگ ئەکەن و گەچسێ داڕزاوی
 دیوارەکی باسە ئەکەن یەکنێ ئەلتیت ئەم
 بێ کێشێ یە نیشانەیی مایە پووجی یە . بلی
 ئەرێ وایە ! ئەلێ ئەمانە بە نوێنەرایەتیی
 کەن قەرزێ کێش و سەرۆایان بەلای ئێمە
 هەیه یا ئەوێ ئێمە بەرپر سین گۆی بەدەینە
 یاری بیکارەکان و سەرۆاسازی و کونگی
 بە روخسار بەندی تا ئەوانە کە دەمامکی
 جوان لەسەر " هێچ " رەسم ئەکەن و پووجی
 و فرەوێزی خۆیان ، کارەکانی خۆیان لە رێی

ق مایە پیشان دانی ئێمەوێ - کە روالەت
 ارازینینەوێ و راستەقینە بە رووتکاری ئەحمەینە
 وو - پەردە پۆشی بکەن (. . .)
 شاملۆلە شیعەرەکانی خۆیدا بەتایبەت
 - بەشی دوایی " هەوای تازە " لە " ئایدا
 - ئاوینە " دا ئیشارەیی بە شیوەی کاری خۆی
 ئەیه و لە " ئایدا لە ئاوینە " دا ئەنوسی :
 ((بەلێ تورەبی خۆنەر تەنیا لێ و
 وەوێه کە ئێمە راستەقینە و جوانی بە پێوێ
 هەو ئەلناسەنگێتیی و بە جۆرە ئەو تەسک
 چیرە لە خۆتێد ئەوێ هەر شیعریکی سەخت
 - سەبەتال ئەگەر تێتوێ ((

وێ دێسانەوێ بە گالته و تەوسدوێ ئەلێ :
 ((ئەگەرچی لەم شیعرانەدا نیشانە ی
 سەرۆای لەعەتی دیار نییە (لەو جـۆرە
 سەرۆایانە لە بواری هەر بەتێکدا و دەزانی
 حاکمێکی گێن زەنگەوانێکی لەسەر پێچی هەر
 کۆلانیکا داناوێ . ئەو ئەوێ رێبوارێکی بێ
 بە بێی بێرە پەریوتەکانی سەرکەوتن بە
 وەنەوزدان تێپەردەبێ بە پیت ئەدا لێ
 زەنگۆلەکە و وەنەوزەلێ وەک جاوی کورک
 درا و هەلئەدبێ تا لە بیری ئەکا کە حاکمی
 شار کێیە) - بەلەم تورەبی خۆنەری ئەو
 شیعرانە لە نەبونی زەنگۆلەوانێکی نیرەسەر
 مل لەو چەشنە نییە و لە ورووشەوێ نییە کە
 زەنگۆلەکە بۆچی لە ملی ئەم هێستەرە قەرەرە

دا نییه تا له گوید رژی په خستشانی
بناسیته وه (۰۰۰)

دیسانه وه له باری لایه نکرانی شیعری
عروزیه وه ده لئی :

((بنیاده مۆکی شپه فرۆشی

من بۆ دهر گارانئ ته سپیونی گومیزی
مهرقه دی کلاسی سیزم

مهری شهش خسته کم نهر نه کرد وه ((
همروه ها :

((بهرتر له هه مو دهسته سپی دیوانه

شیعری کانی نیوه - که بۆ لچانی نه خوشی

عیشه چه په له کانم فری راه - بهرتر له

هه مو په یژه درتیه کانی شیعری له قالب دراز

- که له ژیر پیلقهی رابرد وی من واسهوا

بوون - بهرتر له فره قزی نه واری مامۆستایانی

چاویلکه له چار - پینه دانی بهر دینه

خانئ چاهه و چوارینه پینه دی نه جومه نی

مفاعیلن فعلاتن فه زمانه مری جند هانسه ی

نه و گۆفارانئ که من تهم راه به سمر دهرگا

دانیاندا - هاواری نه و منداله بیژوانسه ی

شیعری له خاچتان هه لئه واسی .

((شیعری بسی)) شاملۆ درتیه ی

کیشه ر ((برگی)) " نیما " بیس نییه به لکو

خۆی بۆ ماوه یه کی درتیه و به تاقیکردنسه وه ی

زرد بیچیتکی تاییه تی پهیدا کرد وه و تیتکی

تازه یه له شیعری فارسیدا .

شیعری شاملۆ زیاتر له حال و هه وای

خهباتی کۆمه لایه تیدا تیده په پری وه یاخی

بوونی گه وه ی چه رخی خۆی نه نووسیتسه وه .

به لام له دور وه نا به لکو زۆرجاران خۆی

له مهیداندا ره گیری . ده لئی : ((باشتترین

روژانی ژیانم له هه یج و پوچ یا له سوچی

زیندانا بووم یا له بهر ده م " دار گایه ک " دا

به ده ستیکیه وه شمیریک و به ده ستیکسی

تروه تهرازوویه کی پینه (۰۰)

له یه که مین هه نگاری شاملۆ بهر وه

شیعری کۆمه لایه تی له لایه که وه " نیما یوو شیج "

وله لایه کی تروه مایا کۆفسکی کاریان تیکل وه .

له شیعری وه سفی چوارینه له ژیر کار تیکردنی

نیما دایه . شیعری " به هاری خامۆش " له

۱۹۴۹ ده لئی :

نه د ووکۆل بوو له د ووکۆل کیشی دیدا

نه شوانی ده شته کی بلو تیری لیدا

نه گۆل پشکوت نه هه نگ بالانی لیدا

نه مامۆ مالی کۆخسا بانگی هه لدا

له م شیعرانه دا مه وینی شیعه کۆمه لا -

یه تیه کانی راهاتوی تیا ته بینه ی . به لام

هه یشتا باسی خه م و په زاره ی خودی خۆی

تیده ایه : ((من گوپی خۆم هه لده که نم له ناخی

خۆما)) یا ((تهرۆم ته نیا به ری به کی دور و

ویل دا)) . یا به شیه ی ته وه لولوی :

تیسته لهم چاله خهم گوتووه دا شهویه شهو
 تابووتی خالی له خاک ده نهم
 شمپولیکی شکاوله دوروهه دهی و
 من به نهنگوستی ژان دهستی لیده دهه
 شاملوله سالی ۱۹۶۱ هوه له کتیسی
 "۲۳" و "بریارنامه" وه وازله چوارینه و

شیعری کیشدار نههینی و دهست نه داته
 رووداره کانی ناگامی راسته و خوی بزوتسه وهی
 کومه لایهتی . نهیه وی له شهوه زهنگوه ریگهیه ن
 بزورهه پیشان بدا . نهکبت کهسانی پیش
 شاملو که هاواری سهرهستیان بهرزکرد بزوه
 وهن "بههار" و "دهخدا" و "عیشقی" و . .
 و روسو و بایرون و لوزمانتوی^(۱) . شاعیری
 نازادین و شاملوش . بهلام شهم وهن
 مایاکوفسکی و لوزکا له مهیداندایه .

((نهو شیعری که زیانه)) ۱۹۶۰-
 ههلویت نامه شیعری شاملو و ههمو
 شاعیرانی کومه لایهتی نه سهره مهیه . شاملو
 شیعرو و کو "د پریل" که لک لی و مرده گسری
 نهلی سهره مینک : ((له گهل شیعره که صلا
 شان به شانی "سن چوو" ی کوریا بی شه پرم
 کرد ووه و جارنیکیش هه میدی^(۱) شاعیر سهرم وهن
 قورقه به داری شیعره کانی خومدا ههلواسی .
 تولگوی شیعری شاعیر ژبانی شه مرزیه :

نهو شیعیر نه نووستی

واته
 د مرده کانی شار و دیاری خوی
 هاواری نهکا

نهو شیعیر نه نووستی

واته

شانازی مرزقی هاوچه رخی خوی شیکر
 نهکا

واته

سهره کون نامه ی سهره می خوی

دهوسته شهوه

له "هه وای تازه دا" شیعری سه مبولیکی
 (ره مزی) ههیه وهن شیعری "با" که
 زور جوان و داهینمرانهیه . باسی "سرور
 خوتنمرانی با" نهکا و دلداره که "روکسانا"
 که به جله سپید بریزه که هیه وه به زیه وه سووه
 به میوانی و له لای نوستوه . شاعیر سه
 سرور خوتنمرانی با ده لکی : نارامترسانگ
 هه لدهن ته گینا رازه که ی دهره که سووی و
 "روکسانا" ریسوا دهی . بهلام "با" پیش
 خوی دهره داره و بین دهریا بین له خه لوهی
 شاعیر و دلداره که ی له دهره وهی زجه که
 هاواری بهرزه :

سرور خوتنمرانی با

بهلام

له دهری خۆ پهریشانن

نهوان

سورتاوانی
ئاگری

خویانن .

ئەم کۆنە لە شیعەرە گەییووە جوانەکانسی
ئەم حولەى شاملوقیە - تا ۱۹۵۷ - هونەری
شاملوق لە بەکارهێنانی فارسی یەکی شیرین و
رووانە لە شیعەرەکانیدا . داخستنی
شیعەرەکان بە تاییەت "موتورفە" یە .

شیعەری "مەرگی نازلی" و "سەختی
ئێهەدام" هەر لەم بەشەدا بنیاتنیکسی
شیعەری تۆکمەیان مەبە و زیند و کۆمەلایە-
تین . لە نازلی ئەکەل خۆن مەشت و مۆنکیسی
سەختیەتی . دنیایەکی خۆش و ئەوێس و
ژیان و بەشار : بەلام نازلی بەسەر خۆسدا
زال دەبێ و وەت کۆلە گەزەری دەمە و
بەهار مۆگینی شکانی زستان و سەرمان هینا
پێی نا بە جەرگی ماندوویدا و رزیشت .
نازلی رەزی کیراوانی بەندیخانە سەردەمی
شا بوز . . .
" . . . نازلی ئەستێرە بوو

لە ئەریکە دەمێلەدرەوشایەوه و
بزاوت و چوو

لە تاریکیەوه هات و لە خۆن گلا و چوو
نازلی وەنەوشە بوو
گۆلی داو مۆگینی که زستان شکاو چوو
دانی رقی لە جەرگی ماندوو چەفاند و چوو

لە "نەوای تازە" سروودی سەرکەوتن و
"شیوەن" ی سکان پێلەوه هانۆوه . شاعیر
تاریکی کۆلانی شەوانە لە گەل ئەوینکیسی
خەنجەر لە دل جەقیو باس ئەکا . شاریکی
دوژم خوو پیشان ئەدا که تەنیا یسی و
رەمەریزی زستانی بە سەرا رالە . ئەو
شارە لە "زستانی" ی ساردی "ئەخەوان"
لە شیعەری "زستان" و فرووسی فەرپوخزاد لە
"ئایەتەکانی زەوی" دا یی هیوا یسی و
"کەسرای" لە "ئارەش کە مانگیر" دا ترس
و لە بەندابوونی دایزەکانی پیشان داوه .
شاملوق بە سالانە ئەلی :

"سالی خراب

سالی زریان

مانی ئەسیرین"

شاعیری بەناوبانگ "ئەخەوان" سەم .
ئومید" لەبارەى ئەم شیعەرەوه ئەلی :
زر یەکم چار که بیستم کویا بـ
هەستەر و جەخاراوی و شیرا تر لەبارەن ئەم
سالەوه نەوتراوه . . ئەمە نمونە فەرمانرەوایی
کردنە بە سەر پلەى هاوبەشی هەستی ئەو
کەسانەى که ئەوها سالیکیان بینیوه و . . .
باقی شیعەرەکه :

"زین داو نییە

ئەوین داو نییە

تەنانەت مەرگ داو نییە

چونکه یارانى گوم بوو تازان
تازان و پان .

من تهوینم له سالى خراپا دوزیهوه
که تهلیت : " نا تویمید مبه "

من هیوام له بى هیوایی دا دوزیهوه
مانگه شهوم له شهودا دوزیهوه .

تم شیعره تاحزهکى به باشى شهوا و
ناپى و له و قالبه گشتى یهى تهکه و یته دنیایهکى
تاکهکى و " تهخهوان " رهخهنى لى تهگرى و
تهنووسى : (. . . من له چهند شیعرى
سپى " ههوان تازه " شیوازی کار و شیوهى
هاوسهنگ سازى و کۆمپوزیسیونهکانى شاملۆم
ههلهپهینجاوه و تهمانهى که رووخینهرى شیعرى
شاملۆن و بورن به جیگرى خهوشه کۆنهکانسى
که " دهستعیب " تهوهمیان بو شه دوزینهوه :
۱ - پاتهکرد نهوه

له شیعرى " روکسانا " تهنووسى :
((تهگرچى وهك سره بهسهر تهمنى خوهدا
تیپهیریوم و لهسهر ههمو شتیك وهستارم نسا
تى فکراوم کارم تیکرد وهه (. . .) ديسان
تهلق ((لى تهگهپیم هیشتا وهت سرهوهى
سهوک بهسهر پاشماوهى زیانم تیپهیرم و لهسهر
ههمو شتیك راههستم و بى سم (. . .) ته م
عهیه له شیعرهکانى داوى " ههوان تازه "
شدا دهبینوى :

* تهوانهى زانیان - بى تاوان لهم دوزهخى

بى دا یه دا سووتاوم

به ژماره له تاوانهکانى تۆکهمتون !

" نایدا له ئاوینه "

* تهى ئیوهى وا بو تهمانشا دانیشتون

به ژماره گهوجیهکاننان له تاوانه نسه

کراوهکانى من زیاترن !

" ههواى تازه "

* تهوینم مهگر تهمشه و لهگهله میردى مهركسا

زروانى بسى

" ههواى تازه "

* . . . وه عیشق که خوشکى مهركه .

" مرشیهى خاك "

* من له ههچى هى ئیوهیه . له ههه چس

په یوهندى به ئیوه وه ههین ، نهفوت تهکه م

" ههواى تازه "

* بهوان بلى که لهکهن تو دا بم پهرواى

دوزهخى دیداریانم نییه

" باخسى ئاوینه "

۲ - ناکۆكى

له زاراوهى " بدبعى " دا تم ههوسهه

" مصابغه " شى بى دهلین واته لهیهت جسى

کۆکرد نهوهى وشهى دژ بهیهت :

خاکی بمرى پیت ههم گله ههگول به سریشم

وهختى غم و شادى تهوه کدوومه به سهردا

" نالى "

بالى كۆتۈرلە دايك ئەبىن و جىيەن —
ئەكرنەو ۱۰)) وەك :

((ئەي رىيازى مەزنى دېندە كە
چىخماخى سەنگەرشەكت بە دايسىم وەك
ساتى نىوان دوتىنى و سەيروو لە پلى ئىستەك
ما لەگەن پزىسكى ئەستىرە بيت ديانە
گىرى ئەكا . . !

۵ - لە دواى يەكھاتنى ئىزافە و
ئاوئاناو

ئەمە بۆخورى عەيىپ نىيە بەلام ناپى زىندە
رەوى تىدا بگىرئ كە ئەبىتتە روخىنەرى وتار .
)) ھەزاران قولغى پۆلای رازكە دىركەساي
بەستراوى قورسى نىوان ئىتە و مارانى جادو
كراو نەفەس ئەكىشىن . . .))

۶ - تا باخى ئاوتىنە " ئەم عەيىپى ئەبىنورى .
)) ئەي پىچەمبەرانى بىن كافرئ بىن رنجىرى
بىن شىشىر))

۱ - " ظىنىنى بۆش " يا پەخشان گەرى
شوپىن ھاور ئەلئى : ((شىعر واتە
ھونەرى وەكارخستنى ئەندىشە بە يارمەتسى
۷ - وشە .)) ئەلبەت بە تەواوى پىناسى شىعر
نىيە . يا ماياكۆفسكى ئەلئى : ((شىعر واتە
سەفەر كىردن بۆ ولا تىكى سەرانسەر نامۆ)) .
لە شوپىن ھاور باشتىرە بەلام لىسە رادەى
ھونەرا ئەبىتلىتەو . شاملۇش ئەلئى ((شىعر
/ ئازادى / دەريازىوون و زرگارى يە)) . بەلام

كە لە جىنى خۇيدا ھونەرتكە بەلام شاملو
زىدە رەوى تىدا رەكا و ھەندى لىسە
دېرەكەن ئەبى بە يارى وشەى ناكۆك :

گەرچى مەزۇنىكم لە خۇمدا كوشتووه
گەرچى ئىنسانىكم لە خومدا زاوہ

يا

لەناوئەو ھەموو ئىنسانە خۆشەم وىستوون
ئە . ھەموو خوداى گالتمە بىن كىردوون

۳ - قىزىنە سازى

ئەم ھونەر . شايەت " مراعات النظرى "
رىساي " بدىمى " كۆن بىن واە ھىنانسى
ناوى وەك يەك بەرىز :

۷ - وىم رەونانگى روت پىر بىن بە شو

۸ - ونى بە شو نور ئەدا مانگى ئاسمان

شاملۇش بە زۆزى دەست ئەراتە " قىزىنە
سازى " وەك " شەرى پىر ئەستىرەى يىسەك
جاو لە ئاسمانى بىرە وەرىما ھەلا تەوہ " . لە
ئاسۆى مانگە شەرى ئەستىرە بارانى ئەوېر " .

۹ - ئالۆزى بىژە و مە غنا (وىنەى تارىك)
ھەولدان بۆ ئالۆسكانى رىستە بۆ ئەوہى
بە فەلسەفى بىدەنە قەلەم لە كاتىكا ھەندى
بە دواى روالەت دان و شاعىرى راستەقىنە
ئەيەوى بىرى نوئى راوكا . ھەندى شىعرلە
" ھەوار تازە " دا گران و ئالۆزە بەلام
قوول نىيە . وەك نىچە ئەلئى : ((بەدەنگى

پیش و نه‌گهر شاعیریش چیرۆن بلی یاخود
سونگه بیئیتته‌وه یا فیرکاری بدا شیعه—
دهستی داوته کاری په‌خشان وه شاعیریش
دهسته‌که ده‌دۆرین .

۸- هه‌ولده‌انی شاملۆ بو شیعی نوؤ
حه‌ته‌رکردنه له زماندا . نیما و شاملۆ بیجگه
له تیکدانی بیجی "عرونی و بدیع" هه—
ولیان داوه زمانی تازه و واتهی تازه—
په‌یدا بکن . جه‌ن سهرکه‌وتی مه‌سه‌له‌یه‌کی
توه . به‌لام زمانی شیعی فارسی به‌نیما و
شاملۆ و بربر برادگراوه . به‌واتهی سارتر
شاعیر له ده‌ره‌وی زمانه . . وه‌کم راسته‌وخۆ
له‌گه‌ل شتەگان نامۆ ده‌بن . نه‌وان هه‌ست
ده‌کن . دهستی لیده‌ده‌ن . نه‌وینداری له
گه‌ل ده‌کن . بۆنی ده‌کن . ده‌وشانه‌وه—
یه‌کی تاییه‌تی لی په‌یدا ده‌کن بویه لۆزکا
ده‌لی :

* شعیری قهرجه‌گان له‌گه‌ل هه‌وادا
شهر ده‌کن

شاملۆش ده‌لی :

" تا هۆز له سه‌مای مه‌زنی تۆدا به
شکۆداری بلیۆر نه‌زنی ."
ئه‌م شیوه‌ نه‌گه‌ر زمانی دروستی خه‌سۆ
په‌یدا نه‌کا ده‌بیتته هۆی تیکدانی بیجی
سروشتی زمان (که میراتی هاوه‌شسۆی

نه‌و پیناسانه وه‌ک نه‌وه‌یه شتیکی مه‌زن وه وه‌ک
هه‌ولانای رۆی^(۱۳) نه‌لی : ((رزاندنی ده‌ریایه
له‌ناو گۆزه‌یه‌کدا .)) بۆیه له هه‌ر شیعی‌یه‌کی
شاملۆدا چه‌شتی کیشی ده‌روونی ده‌بینه‌سۆ
که بویه به‌جیگری کیشی که‌ون . به‌لام له
" هه‌وای تازه" شاملۆ هه‌یستا ((ایجاز)) و
((اختصار)) ی به‌باشی نه‌ناسیوه وشه
کانی جۆی حویان ناگرن و جادووی وشه
کانی نه‌ناسیوه .

که‌چی شیعی "مه‌رگی ناسۆی" بنیاتیکی
به‌توانا، ریزه و بیجیم، و کۆتایی هه‌ونه‌سه—
ندانای هه‌یه .

به‌ئاواریکی یه‌کده‌ست

یه‌کده‌ست

لکلی نه‌خته‌ی باره‌که

به‌شویئیدا

هه‌لیکی قورس و له‌زیو

به‌سه‌ر خا‌کا نه‌کیشی

* تاجی درگی له‌سه‌رنین ! *

۷- دریز کرد نه‌وه‌ی وشه به‌که‌ره‌سه‌ی

جۆدا و جۆر

زۆریه‌ی دیره‌گان دریزکراونه‌ته‌وه . سارو
نه‌لی : ((نه‌گه‌ر په‌خشان نه‌وس وشه‌که‌گان
زیاتر له‌نه‌ندازه په‌رداخ کات رشته‌ی وتسار
نه‌چیرینی و کار نه‌گاته زۆر بلی‌یی وه‌ه‌له‌نه

به ته‌واوی له بیرچوونهوه و حافظ جسی
همه‌مویانی گرتیه .

شاملۆ هندی جار ده‌لی: که فلان
شاعیر کاری تیکرد ووه هندی جاریش نا . له
شیعری "بپاری نامه" دا :
نه ئارم دا نه دعام خویند هه‌نجه‌رم له
ملی نا

"مرثیهی خاک"

مایاکوفسکیش کاتی له سیمبولیست و
فوتوریستکان د وور ده‌بیتیه ده‌لی : من له
گه‌رووی شیعی خۆما هه‌نگاو ده‌نیتم .

یا کارتیکردنی لۆرکا :

"تا مار له سینگی به‌رجه‌سته‌تا د روماسی
بی بانگم ده‌کن"

شاملۆ : "له سینگی د روماسی‌وله ده‌ستی
ئاوینه ."

له شیعر "سه‌نگه‌رش" له زیرنفوزی "پاپلۆ
نیژۆدا" دایه :

"بین و خوین له کۆلانه‌کانا ببین
بین و

خوین له کۆلانه‌کانا ببین . . ."
شاملۆ : "له پشتی شوشه‌کانه‌وه سه‌پسری
سه‌قام‌کن

خوین له‌سه‌ر سه‌نگه‌رش ببین"

کارتیکردنی ئیلیۆت له هندی شیعر دا
دیاره :

جه‌ماوه (به‌لام شاملۆ وورده وورده گه‌سه
کرد ووه‌ئهم عه‌یهی کهم و که‌تر بوته‌وه .

وادیاره له‌م ماله تاریکه
همرچی له‌گه‌ل من به‌قین ورفن

"باخی ئاوینه"

که ده‌بی بلی "همرچی هه‌یه" به‌لام "کار"
لابراوه و قهرینه‌شی نییه .

یا

به‌یان پێده‌کنی سار

"هه‌واى تازه"

یا

په‌رده‌کانی هه‌زار ریشۆلی باران
"باخی ئاوینه"

۹ - "اقتیاسی" راسته‌وخۆ

واته هه‌ینانی نووسراوی بیانی به‌هسی
ئه‌وه‌ی ناوی به‌ینی . شاملۆ ئه‌لی :

"به‌ر له‌وه نیما ده‌رگای شیعرم له‌جی
بکاته‌وه رقه‌له شیعر ده‌به‌وه ."
سیمبولیستکان¹⁴¹ گاریان تی نه‌کرد ووم چون
خۆشیانم نه‌ویستوه . . . لۆرکا له سه‌ره‌تاوه

سه‌رنج راگه‌ش بوو . مایاکوفسکی بۆ توندو
نیژی‌یه‌کی پاشان ئیلوار و لۆرکا که ئه‌مانه

شاملو: ستيهري که له گهل بوش قسمی ده کرد! پر بگاتهوه .
 ئیلیوت: ئیته پیاوانی بوشین .
 شاملو: چیشته نگای پایزی / گه یشتبوو / بسه
 بونی برستی یهوه / له بواره کانا .
 ئیلیوت: شهوی زستانی نه گات / به بۆنسی
 شفتهوه له بواره کانا .
 وتمان شیعی شاملوله ۹۴۷ هه چایی
 ئاوازه له بیرکراوه کان ، تا سالی ۹۵۷ زیاتر
 له جهوی خهباتی کۆمه لایه تیدا دهرۆا .
 ئه مڕۆ شاملو به سه رهستی گه یشتوووه و
 شیوازی خۆی ههیه . ئه مروه به بیانیکسی
 فلسهفی - کۆمه لایهتی دنیای نه ناسراوی
 شیعه ئه دزینته وه و به وتهی " کارانتراکیس "
 نووسه ری یۆنانی " ئه وه وی و جیهسان
 په ره ئه ستینی ."
 شاملو یاسی مڕۆف ئه کا مڕۆفی ئه شه که نه
 کراوی ئه مچه ره خه که خات له گه لیا ن د و ژمن
 بوو که چی له خا کا نوستن له م رووه وه شیعه ره
 که ی بو به میلی ترین شیعی ئه مڕۆی ئیران
 ز چه د ووی ئارام و خه فه ی کرد به بانگسه
 وازی ئاشکرا . به په ره وی مایا کوفسکی ئه لکی :
 " من بۆ رووسی و رووتان ئه نوسم
 بۆ سیلاوی و خات نشینه کان
 بۆ ئه وانهی که له سه ر خاکی سار د هیوا دارن
 بۆ ئه وانهی له ئاسمان هیوا پرا ن
 با خۆنی من پرژی و بوشابی نیوان مڕۆف

" باخی ئاوینه " پشت کردن له ژیا نکه و
 روو کردن له فلسه فه ی ئیگزستانسیالیزمه (۱۵)
 کافکاس شوینی ههیه . له م کتیبه وه پا ئه نیته
 هه ریعی شیعی فلسه فی به لام سالی پس
 ئه چی تا یی بگا . شوین پی ئه فسانه ی
 " میثولۆژی " یۆناسی له شیعه ره کانی دا یاره
 ئالبر کامۆ له یاسی " سیزیف " ئه هه نیته د نیای
 ئه مڕۆ . شاملو ئه م چه شه فلسه فسه
 ئه رو وایه نزیك د ده یته ره :
 " مڕۆف ئه ره ئه ستیره یه به په له له بوارنیکی هیوا
 پرا له سه ره گه یکی هه تا هه تایی سه سوو
 ئه خرا ته وه ."
 یا : " که زینکی یی پرا نه وه
 له نیوان دوو سیرا دا
 یا : " هاواریک و ئیتر ه یج
 چه رنکه هیوا ئه وه نده به توانا سیه
 که پا له سه ربی
 شاعیر له توشی ئه م یی هیوا یه بووه سه ره تا
 له سه ر " من " ئه وه ستی " ئیته د ان دامه "
 نین . به لام ئه و ییگی به توانا یاره ته سی
 دهری ئه یی بۆ ئه وه ی وه ک داریکی به که لک
 و ئه ستور هه لیدا .
 " من
 ئه به با
 دایکی هه وا و

سووری زهوی

وهك بزوتنی پزنی

له زهنگاری لهشما

ههست پێ دهكهم .

ئهمه وهك ئه و " له دایك بوونه " نسووی
یهی " فروروه " كه به هیواى ئهم پێگه یشتنه
ئهگا : " دهستهكانم له باخچهدا ئهچینیم
ئهرسكیم ، ئهزانم . . . "

یهكێ لهسهر گهرمهكانی شامو فولككۆره
وهك " هیدا یهت " وه لۆركا " شیعرى گهلوی
كۆنهكانهوه . زۆریه شیعره گهلیهكانسی
كیتی فولككۆریان ههیه . شامو لهسه ر
چاوهی پێ برانهوه فولككۆر كهلكی وهرگسرت و
كشایهوه .

شامو له " ئایدا له ئاوینه " و " ئایدا
درهخت و رمب و بیرهوهری " له مایا کوفسکی
ولۆركا د وور ئه بێتهوه و ئه پێ به هاوسنی ی
سووریا لیه كانی ههراسه . له م سمردهسه
توشی هیوا براری ده پێ به توندی پشت
له خهلك ههڵدهكا و ده لێ " ئهوخهلكسهی
سمرده مین " توش هین توش ئهوینی من بوون
منیان له بوگن و چلكی نهفرهت ههڵزهندهوه
یا له شیعرى " ئایدا و درهخت . . .) :

" ههركی من سهفره نییه

كۆچیهك

له نیستمانێك كه خووشم نه دهویست

له بهر خهلكهكهی . . .

ئهگهر شیعره ریالیستیه كانی د وای ئه م
خولهی نه بوایه شامو ئه بوایه به ره و هونه رێکی
لانه رانه برۆا . سهیر ئه وهیه شامو ئه لێ :
" ئه وینی گهل ههتاوه " كهچی له شیعرى
جیهانی دا زۆر له سه زین و ته زین و لانه
بووه به لام ریی خو ی ، ریی جه ما وه رێ گرتو .
ته بهر و پێوه ندی خو ی له گهل واقیعه
پاراستوه .

وجود یه كان ئه لێ ئه یه له بهر په ساردان
تازادین . به لا جه وه مریك یا وجود یك كه
ئهم تازادیه مان پێ بهخشنی نییه . مروف
گه یشتوه ته هه رێجی ئه وه پهری چا كه و خراپه
ته واری په یوه ندی یه كانی د ورونی خو ی له گهل
مروفانی تر دا بریوه ، چون تیگه یشتوه كه
خوایهك له گزێدا نییه .

به لام هونه ر مه ندانى وهك بریشت
سهرچاوه ی ئهم د وور كه وتنه وه یان پیشمان
داوه كه سهرچاوه ی ئهم د وور كه وتند ده بی
له هیزه كانی د وژمن خووی ده سه لا تدارى
كۆمه له وه بزانیین . خراپه و كنده لێ نابسی
په یوه ندى بدری به ژیا نی مروفه وه . شامو ش
پاشان شیعرى تری نووسی كه نوێ كرد نه وه ی
په یمان و بوونه له گهل مروفی د لێش . . .
" من له گهل مروف له ئه به دیه تی په
ئه ستێره پیاسه ئه كهم "

نهوین و نهوینداری له شیعری شاملودا
 دهوړنکی گرتک و سهره کی هه یه هه ندی جبار
 هیوا پراوی خوی به نهوین ساریژ نهکا و نهروا
 تا قه لایه ک له خویا بنیات بنی و وهک دانسی
 که چووه به هه منت به رینموونی عیشقی ثایدا
 نه "رووهری بی هیواي خاک" پروا نه هره ر
 گوندی سهوزی ستار گرتن :

پوشی سمرلند / چومی چاهه چیشته
 نگاری له دلتای شهوا روویات نهکاتر وهک
 قووله زولالی خوی نهروانی / مه خه لسی
 بزوین / دهه سووری برین / فانوسی
 نهوخی نهستیږه /
 له وینه دلداریه گانی شاملودا ریبه نی
 شار وهک "شاعیر له نیبری کی" لورکا
 چوارچیره ی هه نه دهی هه یه و نه قامسی
 هره بالچ و خانوی بهرز :

"سهرده می مهزنی باله خانه و
 درو"

"نایداله تاوینه" بایه نی شیعری
 روره قوول و واقیعی . له "نایداله
 تاوینه و نایداله دره خت و . . " شاعیر
 نهچینه وه بو گوند و دولی سهوز و گوئی
 پیر و سرور دی خوش :

"له ناتیکا مهلی کوچهر
 له زریباری مانگه شهوا سهول نه گپن
 وینه گان تا راهیه ک روون وهک بهرمیلی
 سهرری بو پیشاندانی سهبر و تاقسه
 سه عانی سوور واته دل رووماسی و دوو
 مهلی بو ثوره له سینیا که نه خوینن مه بهستی
 مه مکه . مهلی بووهی رهنگ به گولی فالسی
 نهلی .

شاملو زور وینه هیناوه وهک رهوانسی
 کوت و پری ههزار لیره واری شاد له زهوی،

پاوت رازی گره و
 عیشقت سهرکه ونی مروت
 که نه پروا بو شهری چاره نووس

عیشق له شیعری شاملودا هه چه نه د
 کامرانی به و اوویه که چی له گسمل نه هره و
 جهخار هاوړی یه . له سهرده می شاملودا
 "نهوین مه له یه که به بی بووره یه ک کوتایسی
 دیت"

له لایه ک نه کوی شاملو به شاعیر نیکی
 تیماریمت ناویری . به لام تیماریمت نیکی
 کومه لایه تی . به لام نه وهک شاعیر نیکی به هری
 پرولیتاریا به لکو وهک سوسیال دیموکراتیکسی
 نهرووی . که رووداوی کومه له شیعره دانیا
 رهنگ نه دانه وه . دوچه شنه وینه سازی
 عاشقانه و کومه لایه تی له شیعری شاملودا
 نه بینوی به فارسیه کی رواو و شیرین وینه ی
 عیشقی نه نووسی :

نوگه لاکانی خور / بواری هه تاو / په
 نهی ساردی با / کوتستانی جهنگمه

خوتینەر سەرەتا لە چاوەبەسانی "شاعیر"!
 سەری سۆر ئەمیتێن پاشان لە پووچی شیعرە
 ئەداتە پەرمە پێکەنین .

"قەقەنس لە باران" تەوسێکی "طرفە"
 یە لە ژبانی شاعیر قەقەنس یا مەلی ئاگەر
 مەلێکی ئەفسانەییە لە دواى ژینی هەزار
 سالة خۆی لە ئاگر ئەهاوی و ئەسوتی لاسە
 ژێلەموکەى قەقەنسی لاوسەر هەلەدینسی .
 قەقەنسی شیعرى شامۆ لەژێر سەباران
 و شەلاقی تۆف و باهۆز پەلە پرۆزەییەتسى
 بەتەسە گێانی شاعیر روو و ماتى و بارانسی
 لێ ئەبارێ ئەو شاعیرەى کە گەنت گێانسی
 یاخی بوونە. جەخاراوی ئەلێ: "ئەوهی گێانە
 لێ ئەستێن خەنجەرێک بێ یا گۆللەپەن

باشترین شیعرى "قەقەنس لە باران" را
 شیعرى "مەرگۆ ناسر" یە لەسەر ژبانیسی
 عیسا مەسیح . مەسیح و ژبان و شەهیسە
 بوونی کە بۆ شامۆ جۆی سەرئەجە و شاعیرانە
 بوو .

چەرا چیۆه شیعرە کە لە "ئینجیل" هەکان
 وەرگیراوه . بەلام شاعیر روانەتێکی شانۆسى
 پێداوه وەک خۆی بە مەسیحیکی تو بزانق و
 شاگردى فیلپاز و جەندەرە و حەمەرە
 حامورتى جۆنە کە و پیلانسی حاکمى رۆم^(١٨) لاسە
 دەوری گۆنۆنەتووە بەرەو خاچى ئەبەن .

کە بانووی باغرى ئەوین، لە مەرگانهی نیلسو
 پەری باران . . . "طرفە" ن وه چونەتسە
 گەنجینهی شیعرى فارسى . هەروەها "مەرگی
 نازلی" و "سەنگەرش" و "ئایدالە
 ناوینە" و . . . سەرچاوهی روونی کۆمەلایەتی
 هەیه . لە باشترین شیعرەکانى ئەم سەردە
 مەى فارسى یە . شیعرى سپین، بەلام پەرس
 کردەرە و پەراوتزی تیا نییە . هەر دێرێک
 دێرێکی توبە ئاسانى بە شۆین خۆس
 ئەهینى کە نوێنەرەوهی بزوتنى بیری شاعیرە .
 هەندى جارێش شیعرەکانى زۆر بەهێز نین .
 قەقەنس لە باران هەرتیبهی خاک پشکۆتس
 لە تەماگرایە دواى ١٩٦٠ و تراوه . کەچى
 ئەلوی و ئەبى . جۆن شامۆ زۆر جاران
 شیعرەکانى بەر و د. و ئەخا و ئەهەنێوارێکی
 تاییەتى خۆیهتى، بۆه "مەرگی ناسرى" لاسە
 "قەقەنس لە باران" دا باشترینە لاسە
 "مەشەر خاک" شیعرى "گەمەل چاوه کانس"
 کیشى هەیه . "پشکۆتن لە مۆا" شیعرى
 سى کۆرتەر و جەم و جۆرتۆر تێدا یە . بىو
 لە جەوهەرى شیعرى شامۆدا یە، بەروالەت
 سادەیه و لە ناخا قوول و حەسابکراو . لە و
 شیعرانە نییە کە هەندى نا شاعیر وتویانە:
 چیه جگە لە دوو مەکی قینوس، دوو
 سوورتمە کەسێ سەدگورک لە بەفرا
 رای ئەکیشن .

خونده لاه

به پیچه وانعی هندی خیمایی خا و
شاملو بو شیعی زهسن نه گهری به لام له
بهر پرسراوی کز مه لایه تی هه لئنا یه ت
ئیلتیزاره کمی وا له ناخی شیعه ره کانیا ؛ وهک
تامی میوه له سهرونیا . . .

سەفەر / ۱۲ / ۱۸۱

« ۱ »

ساتی تیره باران

له کیلونی د هرگایه کدا کلینق سورا
له سهرا لیوانی خهتد ههک له رزا
وهک سهمانی ناوی بن میج
له تیشک دا نهوهی خۆره تاوی خۆر
* * *
له کیلونی د هرگایه کدا کلینق سورا

شیری شاملو

د سهرونه

رهگی گهشی د مه و نهیان
نوته یه کور و ن بو
گیلانه به سهرا
کونی نامیشا نه گهرا
به دواي مائه کهیا

له کیلونی د هرگایه کدا کلینق سورا
بزهی بیکه نین له سهرا لیوانی کهوته سهما

« ٢ »

د. پاره مه ران

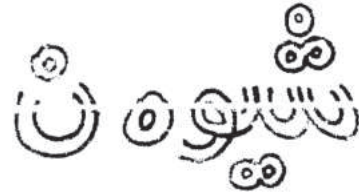
قەت لە مردن نەترساوم
ئەگەرچی دەستەکانی ، لە بۆ نرخوی ، شکین تر بو
ترسی من - بەلێ - لە مردن ، لەو خاکەدا یە
کە جەفدەسی گۆر هەل کەن
لە نازادی مژۆف
زیاتر بێ

*

گەران و
دۆزینەوه و
دواپش
دڵخواز هەلبژاردن
وه لە ناخی خویا
قەلایەك دامەزراندن . . .
ئەگەر مردن لەم هەموه بایەختیکی زیاتر بێ
خاشا کە قەت لەو مردن نەترسا بێتم

١٩٦١

« ۳ »

بو فروخی قدر و خزانده

به د وای تودا
 له د هر گانه ی گدره کی کیوا ،
 له به سستیو ، د دریا بر نالیک د ا ،
 د ه گریم
 به د وای تودا
 به بواری بادا د ه گریم ،
 له چوار ریوی و ه رزه کانا ،
 له چوار چنبوه ی شکاوی په نجه ره یه کدا
 که ناسمانی ه مورگرتو
 شه نلیکی کهون د ه گریته خوی ،
 د ه گریم

.....

به تهمای وینت
 ناخوئهم د هفتاره سپی به
 تا چهند
 تا چهند
 پوره ی لو هه لئند ریته وه ؟

* * *

قهبول کردنی جهریانی با
وه نهوین
که خوشکی مهرگن . -
وه همیشهیی
رازه‌که‌ی
له‌گه‌ل تودا خسته نیوان .
که چوبته رواله‌تی گهنجیج :
بیویست و تهماح بزویین
گهنجیکی لهر با بته
وه‌جنگ خستنی خاک و دیارانیشتی
لهم روهوه
دلی پهنند کردوه !

* * *

ناوت کاربوویه‌که به تهوتلی ئاسمانا تی ده‌په‌پرتی
- بیروز یی ناوت ! -
وه کیمه‌ش ههم دیسان
بیا نه‌چینه‌وه
شهویستی و رۆژیشتن
هیشتا ن . . .

بهاراویزه‌گان

- ۱- شیعیری تیشروه / بریتیه لهو شیعرهه که ئیلتیزامی کومه‌لایه‌تی تیدا به‌دی ته‌کری . له‌بهرامبهر کونم‌پهرسته په‌سن کوگاندا .
- ۲- نیما / مدهمه‌ک عه‌لی شه‌سغه‌ند یاری که نازناری " نیما یوشیج " به‌وریه وانای حه‌لکسی کوندی یووش کوندیکه له یاکوری ئیران . نیما باوکی شیعیری نویی فارسی په .
- ۳- خاه‌نه‌یی و رفه‌عت و عینقی نه‌و شاعیرانه‌ن شه‌م سهرده‌ه‌ن بو کوگانکاری له یاسای شیعیری فارسیدا عه‌ولیان داره .
- ۴ و ۵ و ۶- فریدون توللی مهدی اشوان پالک (م . امید) و فوج مرخزان - سی شاعیری به‌ناویانگی شیعیری نویی فارسی .
- ۷- شیواو تیشوره وانای شیتی به‌مه‌ستی نه‌وان نویی ئیران ده‌ق و شیتی .
- ۸- روشیا / وانه دینس له حه‌مالدا روانده . ره زه‌یی روونی وانه دوزخ‌ده و به‌نین به‌جاور عه‌ف و شه‌سپیگرتنی راسته‌وخو .
- ۹- عه‌د الهلی دست‌غیب / له ره‌حده‌کوه به‌رزنگانی ئیرانه .
- ۱۰- محمده‌ تقی / به‌تی له شاعیرانی شه‌م سهرده‌ه‌ن ئیرانه که له‌طه‌یی (ملت الشعرا) ی شه‌بوو - ده‌هدا له ته‌دبیه هه‌ره به‌رزنگانی ئیرانه نووسهر و روژنامه نووس به‌سو که به زمانی ته‌وس شتی نه‌نووسی وه حاره‌نی گه‌وره‌ترین (فارسی) ی رمانی فارسیه .
- ۱۱- س جوو / شاعیرانگی گوزیایی په - حه‌میدی شاعیرانگی ئیرانییه .
- ۱۲- نیچه که عه‌جب پی ته‌لین نیشده ته‌له‌سرفی به‌ناویانگی ئیرانییه .
- ۱۳- به‌هست مه‌ولانا جلال الدین مولوی بلخی شاعیر و سوتی به‌ناویانگی ئیرانییه .
- ۱۴- سیمبولیست / شیوازیگی ته‌ده‌یی په‌ که بو ههر شتیک ره‌مزیک ته‌ه‌ئینه‌وه عه‌وسهری به‌کاربردنی ره‌مز و ئیشاره
- ۱۵- وانه وجودیه‌ت .
- ۱۶- ساتقی عه‌دایه‌ت / چیرون نووسی وجودی به‌ناویانگی ئیرانی .
- ۱۷- دلتا پیشی یونانی (۱۹۲۰) شویقی ززانی جوم بو نارد هریا مه‌ستی شاعیر لسه دلتای شه‌وه‌ر کاته‌یه که تاریکی شه‌و ئه‌رزینه ناو روزه‌وه وانه کاربه‌ه ده‌هه به‌پیان .

فهره نگوک

سه رجا وه کان

۱ - نقد اثار شاملو - عبد العلی دست

غیب .

۲ - از صبا تا نیما تهران - ۱۹۲۱

۳ - ارمانیسم تا سورئالیسم - تهران

۱۹۵۲

۴ - ادبیات چیست؟ زان پد سارتر

۵ - تشریح تبصره - نیما یوشیج

۶ - دیوانه گانی شاملو .

کهریزی / کاریز - ژینی کهریزی مه به ست د و نده

پهریزی و دابران له کوهله .

ریسا / ده ستور ریگای یاسایی

سوره / شیله جه وه هر

نیمازیست / فرتوگرافیه کان

روزگار / تجریدی

نوه / ترمه نس

فرره / ره نگوکن ره شی ملی و لاجی به رزه

سواد / ده ستمالی کراو

موتورقه / طرفه - وتاری جوان و به پیز و ده کهن

سه یزوو / سوری سبهر بهیانی

پز / جنین

قوو / مه لیکی شیرین و سپی ملی دریزه و جوان

مهله نهکا .

ستارگتن / نارامگوش

بانو / له خویایی لوت بهرز

سورتنه / کالیسکی ناوجهی قوتی

که به کاکیری یا سهک رای نه کیشن

جهمه جود / کورد و کو ریگوریک

زریان / باهوز

به ههستی نیشتمانی و شورشکیزی نوسراون
 ههمو خوینده وارێک بلانی نیشتمان پهروهی و
 سوسیللیزی زانستی له شیعرهکاندا ههست
 یێ دهکا . شیعرهکانم ههروهک چون دژی
 ئاغا و شیخ و بهگ و ههمو کوندپهستانن ،
 ئاواش دژی ئیپهیلیزم و رهکهز پهستانن
 ریره و ریزیاری مارکسیزم - لینینیزم ،
 به نیکی راستی رابوه و بو هوسیارکردنهوه
 رۆلهکانی گهلهکم ههولم داوه به شیعرهم
 ریزیاریان تی بگهینم . . خۆم به هه لگهری
 ئالای سۆسیالیزم دهزانم و هههمیشهش لسه
 سینهی هم ئالایه دا سه هه لده بزم
 * ئه وکاتهی بهیانیان له خه هه لدهستم
 پیش نهوهی دهست بۆنان بهرم، شیعره نهوسم
 ئه وکاتانه گه لێ شیعرێ چاک نهوسم ،
 چونکه ئیلههاهیکی باشم له لا گه لاله دهستی
 . . ههروهها هه رکا تیکهس هه رجۆره زۆرداری -
 یهک بیهنم، وهک جهوسانهوهی مروف له لایه ن
 مروفهوه و ژێردهستی ی گه له که کی خۆم نهوا
 هه مو سه رنج و بیری من بۆ لای خۆیسان
 راهه کیشن و ده بنه سه رچاوهی شیعرێ من .
 * شهس دیوانه شیعرم هه ن . سن یان
 چاپ کراون و سن یه که ی که شیای نا ئیستا
 به چاپ نه کراوی ماونه ته وه . دوو کۆمه له
 کۆرته چیرۆکیشم هه ن، یه کیکیان به ناوی
 (جم و گول په ری) و نه وی تریان به ناوی

(ره زووی سار) - ههروهها زۆر کتیبه شم له
 عه ره بیه وه کرد ووی به کوردی ، وهک کتیه که ی
 خالفین و مینۆسکی و نه نگه ستن
 ئیستا - به رده وام شیعر نه نووسم و
 کتیب وه رده گێزه سه ر زمانێ کوردی .
 * داخوازهم بۆ شاعیرانی کوردستان ،
 [هه مرچه نده دلنیا م هه موو توانای خویان له
 دژی دژمانی ناوه وه و دهره وه سه سه ره
 ده که ن] ته وه یه که هه ولێ زیاتر به ن بۆ
 هوشیارکرد نه وه ی گه له که مان
 پێویسته ئه و ده ستی قه له م ده گری بۆ
 خزمه تکردنی ریزیاری مارکسیزم - لینینیزم
 بنوسی . . . چونکه بلاوکرد نه وه ی هم بیه ر
 باوه ره له زیگای شیعره وه خۆی له خۆیدا
 شورشیکه . . . ئه و قه ده وارم نووسه رانه مان
 به ره ره کاتی سۆسیالیزم نه که ن . . به راسق
 سۆسیالیزمی زانستی ده رمانه سی دهردی
 ئیعه یه بۆ هوشیارکرد نه وه ی هوشیارونه وه ی
 گه له که مان . . بۆ دۆستایه تی و هاوگه یاری
 و ها ره به اتی هه موو گه لانی زه حمه تیکیش و
 کرێکارانی جیهان .

ئەی هەشال رووسون ، دەنگ خۆشی جیپهان
 پاشمیری زەلام ، زانا و ئینسان
 گەرناس و زیناس ، دوژمنی دالاس
 ب سەر ئاقا ره ، د سەر جیا ره
 رەنگی تەبە رەش پتەق بەر چاقی مە
 دەنگی تەبە خوش ، خۆش تۆ گوڤه مە
 ئەف خەباتا تە ، دە مە هیزران
 کیفاراتا تە ، دە مە لییزان
 ئەف تەفگەر تە ژ بونا ئینسان
 پرژی د ترسن ئاغا و دەهقان
 خەدی سەرمايان ژ تە د ترسن
 هەمی خانەدان ژ هەق د پرسن
 د بیژن رەشک جاوا شیار بون
 دەستی هەق گرتن ل بەرمە رابون
 دالاس د ترسی وەکی ماکارسی
 د بەر پۆیان چون پرتاج و کورسی
 خودی سەرمايان سەری خۆ هەلدان
 د بەزن ، دلەرزن ، د جفن ، د رەقن
 ژ مەیدان . . .

xxx xxx

ئەی هەشال رووسون
 ئە تەنێ رەشک هاتن بن دەستان
 ئەم ژێ سپینە مانە پەریشان
 رەبەن ، بەلەن گاز ، بن دەست ، چاره رەش
 برسو و تازی ، تەف ژار و بەخۆش
 گونی مە چیه ؟ ئە سوچ ئە سەبەب

گهتین بن دهستان ئەف کورد و عەرب
 زەنجی و هندی ئەم ، هەمی بەریشان
 نیزیام ۰۰ نیزیام ۰۰۰
 نیزیام هتوقان ئەف نیزیام خوار
 نیزیام فاشست ئەم خستن بن دار
 خودی سەرمايان ، دەزگە ، کۆله دار
 ئەم کرن بیچار ئەم کرن بن دار
 کۆی تار و مار

××× ×××

ئەمی جەفالی رۆیسون
 دەردی من و تە ، ئەف دەردا گران
 زۆر دەستیا کۆ هاتە ناڤ جیپان
 هەن مەزن ، بلند ، دەهقان ، خاتەدان
 هەن رەبەن ، بن دەست ، مانە بەریشان
 ژێقی دەردی مە مارکس و ئەنجلس
 بونە دوو رۆژان ، بونە دوو هتوزان
 لینیین ، ستالین ری شانی مە دان
 پالە شیاری بون ، جەبات و لەبات
 رۆژ هەلات ، رۆژ هەلات
 جەلاسی بوو رۆژ هەلات
 رۆژا سور ، رۆژا زەر
 ژ موسکۆ هاتە دەر
 ژ موسکۆ هاتە دەر
 تاڤا خودا بئلفان ، دا ئەلمان
 خو بەردا بە سەرچین ، چین
 چینا مەزن ، چینا گران

شهوفا خودا هندا
تف داگرت جیپهان ، جیپهان

xxx xxx

ئی هفتال رؤبسون
کاکرکهر و رهنجدهر ، جوتار شیاژبون
زهبر سعیریشان ، ب هفت ره رابون
ب تانق و ب توپ د چن شهر و جهنگ
ل د هفیرین ، ل همر دهر ههوار
ل هاویربو د هنگ
د خوازن نازادی ، سهر بهستی ، وهک هفتی
نارهئن . . . نارهئن
لق دژمن د ترسی ، د رهفی د رهفن
چ رهشک ، چ سپی ، بهلهنگازبون هفتال
د کوژن کولمهوار ، خودی گوند ، خودی مال
بهر پاش د رهفن بای لوز ، خانهدان
مالق وان ، مالق وان بو بهک سهری وان
تاریخ . . . تاریخ خسته ناف سنگی وان
دلق وان چاشی وان
هف کله .

هف کلهم ، هف میخ
د جفن ، د کفن ، د شهر دا د رهفن
پهی کفن . . . پهی کفن

xxx xxx

ئی هفتال روبسون
به دفی دنیاکی کو ههرکس ده ولهمهند

دنيا بو بهيشت ، چ بازار ، چ گوند
 ژ بو هرکس فهرسند و مهجال
 خوندا و زانا و هوزان و دهلال
 قهسرا مه بلند ، بهخچه خوش و رند
 هم تھف ده دلخوش ، ل ناک ده دمهشن
 تلور دقيژن ، جابارد خوئن
 چيا پر بلند ، دريژ ، گروفهر
 تيريزي روژي خوبهردانه سهر
 دنيا مایه مشت ژ زين ، ژ تهئين
 خوش تلي داگرت
 هرکس ، ههرتشت ، ههردهر

ئەي ههقال روبسون
 فهرموئم ههرن
 سه ربهست بگهرن
 بختوين ، بنيرن
 ببين ، بپرس
 زورکهر نمايه ژ-کئي بترسن
 سينور نهمانه چ بکهن پهساپورت
 دلخوش و روگهش ههمي کچ و خورت
 ل فرخوريني بکهن هنگئين
 ل موسکوتاشتي ، فراقين ل چين
 ل نيوبورکي شيف ل لوندون پاشيف
 چ رهشک چ سبي تهف بين کريف
 فرهک بدن خوئم ههرن مهريخ .
 دهستي خو بدهن

دهستی خوبدن شیرین و زهلیخ
 زیکا روی ته ماچکو بمری
 تینا دلن حوت تا بکوژی
 بیژه نهزیهنی بیژه نهزیهنی
 ژولا د کهنی زیکا د کهنی
 د هنگی تهی خوش هه رکهن د حوازی
 وی د هنگی شیرین
 بیژه نهی ههغال ، ههغالی د هلال
 ب ساز ، به قیرین
 بمری کوله دار ، بمری زورد هستر
 بژی نازادی ، بژی سه ره هستی
 نهی ههغال روبسون
 تهی جیهانا خوش
 بهسو تهغایه ، چ سجوی چ رهش
 دقو د هرباسکن رو ب کهن و گهش
 د هوله مه مند ، سه ربلند
 تهف ب ههقره رند
 نه مینن سجوی ، برسی و تاری
 نه کوشتن ، نه شهر ، نه قیر ، نه گازی
 ب ههف ره هه رن تهف کار و خهبات
 ههشت سعات ، چار سعات ، دو سعات
 بر خومن خهبات
 بو میللهت و ولات
 کوبین هم ب کنج ، ب خوارن
 ب خانی ب رونی خوندن و شیار
 ل بهر ههف نانیرن

بون ههقال بونه دوست ، بونه یار
 هوئیتی زه‌مایه
 تهف خوندا ، تهف زانا ، تهف تسیار
 تهف که فوکا سه‌لام پر خوشک ، پر جوان
 باوه‌شین ، باوه‌شین د کو ئەول سەر مه ئبان
 تهف ئەشین ، تهف ده‌ژین
 ناخ ... جگەر خوین
 پر خوشه ، تهف جیبه‌بان
 ××× ×××

واتای هه‌ندی وشه

تا شتی : خواردنی	هوئیتی : درنده‌یی
چیشه‌نگاوان	که فوکا : مه‌وین
فراقین : خواردنی نیوه‌پرو	سیوی : هه‌تیو
شیف : خواردنی ئیواره	به‌سی ته‌فایه : به‌شی هه‌موان ده‌کا
پاشیف : خواردنی پاشیو	که‌لمم : تیخ
پاشمیری : پشتیوان	د جفن : کو‌ده‌بن
گه‌رناس : عه‌گید	په‌ی که‌فن : د‌وای که‌مون
ته‌فگه‌را : بزوتنه‌وه	قه‌رسه‌ند : فرصت
	رند : باش
	ئه‌م ته‌ف ده : هه‌مومان
	چوقلی : لفه‌دار
	گرو‌فه‌ر : بازنه‌یی
	ته‌ف داگرت : داگرتنه‌وه‌ی هه‌مو
	قیرین : قیره‌قیر
	هه‌قی : یه‌کسانی

ناهود ته و سه بازه ی ، به که مجا - که هپا که در تیی ،
 بی مه شق و راهیان ،
 فرمانی ئی ته گری بیته سه ته سه ش پایی سه فته وه
 - ۲ -

تهم سامه پیوزنه ی ئی ته لئی : دروان و دریه ی
 ئی که به قولای ده روون و هه ناوی پیر نه کات
 له هه وره بره که ی هه نلونی ی و ، سه ئولی سه هو پر که ؟
 هه - له مریز و تیتتاره ، سه رایای تیتتاره و ناو فوئتی ،
 پیر کردوه له ته زوی ره عا و ره ئی ..

ما تیتتارا ، وا له ئیری تیتتاره وه له سه ته که م ملیو در تیتتاره
 به به بجه ی ناسکیان فته و که ی روه م ته ده ن ..
 روه مکیان فته و ته مری و له ی هه زان ته نه ئیشه ی شری ی و ،
 تر سئای فته وه ..

ه تا دتیی له هه مور لمانه وه ،
 کانی و ته یای هه لئه قوئی و ،

• یرو له ی ئیری تیتتاره زیاد ته کات ..

نو پای ی ، ما تیتتاره ته که - قوت ته و به بجه نه یانته ،
 بجه تیه سه - تیتتاره ،

تهم هه مور مری و له ی روه م و ،
 ه ه

تهم خوسیه و فروشن ر هه لئونه م ،
 هپی تهن ، یان هعیان بهمه - دتی !
 دلنیام دواي تاوی ته مبی بوونه ته هپنه مشتی قوله میتی !
 به لدم نا . گیلانه کم و امه که ،
 سه نی هپی ته که تی له هنی قوله میتی ، لیت بولان .. !
 هم هله بهم تاسه و ، تنوتی و ، شه وقه وه ،
 له تا قوم دتی بولان ..
 با ته مشه و ، تا سهی .. هه - شه وی بالدر و ، کوهی بیخیم ،
 با له ناو گسقل و دونه گی پیروزی ته مشه و یا ،
 سه نی به له شه و ، دیداری خواوه ندرت بیخیم ..

- ۳ -

بیداری ته مشوم هپنه شه و درترو ساعداری ،
 ته وه نه تی ته مانی ته ندرتیه دیه تی سه نییم زیاد که کات ..
 دلنیام ، له شه ون و گسقل و بیداری ته مشه ما ،
 زور زیاتر ته بیخیم له و کوزه سانهی ،
 سه نی زور به زور ته تبیم ..
 سه نی ، که دکه به ده مت ،
 ته و کوزه دیده نییه ، ته وه نه زور ته چوا و ،

دانی کړیوه ، که رده لویول ..
 تا دوه ربه یانی ، له که فارغی نه که بیت ..

دایه کینستاسی ، وکو هان ، که که رسم و درین بجه ووه ،
 نه د باره ووه دایه نیستیت .. ! ؟
 یا که گوئی له ته و خیره ی رسمه رزیندی بود
 دایه چله نیی .. ! ؟
 دایه کبابه کتبی له مور دوا ، که که رسمه دایه داهالورمان
 دایه که ورم و نه هاعه ووه ..
 کتبی به هیوانی من موه

- ۵ -

نه صلیب رسم ، که کور تین و تاو که هغه به - قوم و
 به لوه ی که صایه نیاگر نیی قوم که رسم ،
 هین له به - پیوزی ی که و کتو و سامه نا ،
 زات تهم ، بو ترم ، بوه ستم .. !
 هین و سه ری که م و ه هین هین
 که و رسمه له زوک و مورینه ، ناو ناخی جو و اوم
 بی لریس و ، وکو قوی هم کړیوه دلته ووه .. !

سازنده بود

رژیمیان ، وقت چه نماند رژمانی بیستیرمان
 له و بیته کورمانین دیاری کرد ...
 تو سببی به یانی ، کجی که نه و جمله رنگ سوربی له به کرد
 که کوربی عاشقی و دلبری ، لری جبران و شیرین بود ،
 چه بود حق کورمان و ، عاوه پرسی یاری کرد .
 چایه پرسی ، در شریه ی نرور کیشاو ، یاره که ی لهر نه تمان
 به رژمانی زوالی تر ،
 له پشی کولان و ، سورجی و ون بودا ،
 ریوانان ، ته رقیلیان رژنیده وه ،
 زانان که و ته ره ، لهر کوربه دلبره ..

- ۷ -

به لدم له و سخته وه ، کولای دلبر و نامه زری دیه ی ،
 تا شیتسا و ، بی پلشور ،
 رژمان و ،
 مانگان و ،
 بیعت سالی ره به ته ،
 لهر رژمان به لهر مان جمله وه

بە ئەمان ئاڵەوه

بە ئەمان ئەشەوه

ئایەتە ئەکەت وە ئە ئەنەن دیرەن کۆپەوه

دۆلە ئە ئەنەن ئەمان ..

ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن

- ۸ -

م کچە سور ئەنەن بەم ئەنەن ئە ئەنەن

سور ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن

ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن ئە ئەنەن

- ۹ -

تو و کورپه سی ، که شه بدای کجایی سور یوسی بود
 تا خو جهند نهیئی و ، راز و ، خواست ..
 له سئلیا شه هید برون .. !^[۱]

- ۱۰ -

بی هه ریز له مرون تا ترسم ،
 هه له وه که ترسم ، سه نی نه توئم تنگه می و ، بتبینم ..

- ۱۱ -

که مشه دم تا جهی ، هه - بییم لای یطای که لیشته لای توبه ..
 تو ، دایق له باوه سئی - له تونک سی زارارا ..
 که تونک - بیی ، و له لری سینه بی دتوتی ره سی توی دا ،
 تم دتوه ره سی توشه ، رخا هاته لای کومی ،
 بهسه دان دیوا و ، ده روزه سی تاسن و ، به جهله دیو ، که توبه ..
 که به جهله دتوانه سی ، هه - به که جهند سئی تویسی سی توی یئیه
 له مویان تا ساهه ، نشانه و ، یوانه سی بالرمیان لاهه به ،
 هه - هیوتی ری تبم . تم ساجین ..
 به لیم می سه نی سگه - مرون بیه کی بجه لوت ،
 له دما توه نزه زوفاوی تم سده بوجه نم دانوه یئیه بلیم ،

رنج بیتی ، له موربان هه لێژیه سه - طاهر
 واته لهم سه سناپی تهه دنیای مروه ،
 نه ههت و ، قازی کلهن ، له و خوینی و کوشن و هه و نهانی
 بو تهه ، دانستهوی روه هه لوت ،
 کراه به دیا و ، نه فه لوت . !

- ۱۲ -

خو ته له - سه بیتی ، وه ک جهان
 نه له یه هه ژوان
 تهه توش کولهی مور بوسهی ناو زامی له بون - به و ،
 له هه مو زله وه وانهی ، له روهی له ژوان ،
 دهم بولات .

- ۱۳ -

له وه رواجی هه - کاتی له به بهم به رازهی زهیزی داخزوی
 یه سام و ، یه جهکی ، له - گونزو سناپی عیاق - دا ،
 رتایی شه زه کا به سهیا کوردانهت چاو بیده وت ،
 سراجی کورپتایی بی جبهار ، بی سونای خوی ته کات ،
 ته و نه دانیه و ، یه یه بای ؛
 تهی من نابیتی و ، با له رواج نه لهری .

- ۱۴ -

جا - جاره ش له سه - رخی هاتو چوو ، ناو جه لئا
به پرتله دن که جاوت به هجوته کجایی ره ش یوش که مکت ؛
توانه خوشامن و ، ته و صله ره شهان ،
نشانه و ون بووف جه ندای وه ک منه .. !

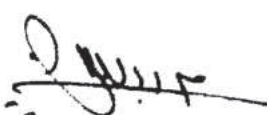
- ۱۵ -

له هه - جه و شوینیلین ، هه - هار پتا و دوستیایم
کجیلان جاو پتیه دن : پیخت سپی و ، قش و سریع هه نهک و ، بالابه تر
به جایی سووره وه ..
توه توت ، ته کجه دلدری و ولای قه هیم ..

- ۱۶ -

من هه لیز له مردن ناترسیم ،
هه له وه که ترسیم ؛ لبه نئی نه توایم ببینیم ..

[۱] تم چه توکه روداوتکی راسته قنیه زیندووه ، سه ره نای مده که پتیه وه بو
» ۳۱ « سائیک له هه و بهر .. ته م که دلدره آتختیای له شاری تاران - که توپه پایانی
» فیه ده ووسی ، ته شری ... شاعری و گورانی پشایان کتایان ، که ای شعر و گورانیان شو و تووه .

محمد د هه هه هه

زینتوی سوور
ته مورس ۱۹۸۱

که د وا نغفر سوارن فورده که سوو
 شو نه هندی یه سر روزتاوه یی له لای
 راستی ستیزنه که وه دانستبوو لایه کسی
 کرد هوه و د وو جار له سره یه پنجسی
 نا به هورنه د ا ، شوغیره که له بهر د ه می
 د ایخانه بچکوله که ی شو بهر هوه به سه ر
 پیوه خریکی خوارن نه وه ی چایه ت سوو .
 جهند نه هریه له بهر حویله هوه که وتنه
 بونه یون کردن . نه مجاریان کایسرای
 سر روزتاوه ووت ههست به پشتگیری کردن
 بذات توند تر د هستی له هورنه که
 د ا تره وه .

ع. روهز

سر روزتاوه وه ههست به پشتگیری کردن یی بذات توند تر د هستی له هورنه که د ا گرته وه .
 تر شوغیره که به په لایان د وا قومی ناو زیر پیا نه که ی هه لفراند و عمر به د ه م را کرد نه وه
 کتلی سله که ی له شیرفانی شعرواله که ی د ه هتیا و به جهند تکانیک خوی گه یانده نا و
 نومبینه که ی ، د وا ی نه وه د ه رتاکه ی د ا خسته وه . د ا و شه که که ی ژیری ریخست و
 دانست . سله که ی لایا و فورده که نه وه نیس و پاس بیست هتیریت چوره سر شده قاه که
 گسی به که و رووی کرد ، گهره کتلی خواروون شار .

هه سرتکی د ه رتگ سوو . هه سرتکی نزی پوره قه ی چلک ناسمانی ته ی سوو . هه م
 چوره هه روانه نه وه ند ه چر و نه ستور دینه پیش چاوه ووت ره وینموه یان بونه یی وایه . له
 هه د ای سه رنج د اندا دنیا خوزه مینی یه کی توخ نه یواند ، و سروت و هت مونه یه کسی
 هورس و رموورن یی و جویکی له سه ر سینک د ا د این ، خه لکی یی نارام نه کرد . هه سوو
 سنتیکی د هور و بهر ماب و په ست و خه ماوی د یاریوون . نه مروه و جوره روزانه یه که
 نینسان د لی تیدا نه گوشری و وا ههست نه کات هه ناسدن بو نارقی و تروسکایی له
 گیانی خویدا نابیتق ، له هه سوو شتی زیاتریش " مردن " ی بییر نه که وینه وه ! . له م
 چوره که شان د ا نه گهر له مال هاتبینه د هره وه جه رته که یه به په له بگهرینه وه و له سر د ه م
 بکه ویت و بنویت ! . نه وه شه بایه ی جوار روز سوو هه لیکرد سوو . نه مروه به یانی سه وه

خستبوی . ناو به ناوش له پرتیگدا وهن توره بونیکي ناو محبت گیزه لوکوهک شه عیادت و وهن
 د مهی گسکیکی گه و ره و پان پوش و په لاش و پارچه لگنهز و په ره ی روزنامه کنن و سپاره گانی
 رایچی نه کرد و له په نایه کدا لوولی نه دان و تینجا به تمیزی به ره و ناسمان رای شه فرانسی
 و پلاوی نه کرد نه وه . هه ندی مان گلویی زوره گانیان هه لکره بور . هه ندی لـــــــ
 د رکانداره کایش حمیریکی د ا ا نه وهی د مرایهی د وکانه گانیان بیون . له م جیره روزانه
 د تاریکی پیش وخت د ادیت . به لام هیشنا شه قامه کان چول نمویوی . رییواره کان
 به گورجی تینه پهرین و نه وانتهی نه بینکه و تته نار تعی و توری گیزه لوکوهک نه م و جسابی
 خویان به همد روز دست دانه پوشتی و روویان نه کرده دیواره کان .

نه و سهریازه د آگیر کهرای له م د واییه د هانیونه ناو شاره به دو د ووسی سنی نه م
 لا و نه ولای گورپان و سهر سوچی شه قامه گانیان گرنور . هه ندی کیشیان له سسه
 بییوکان د انیشتیوی و پالیان د ابو به دیواره گانه و نه گه گانیان خستبوه نسنا و
 گه لیا نه وه . ماند ویتی و شه که تیه کی زور به روخساریانه وه دیار بور . شه تاقه تازه سسه
 له هه ندی یه که می دای گه یشتیاندا هه ره که میان سه گیک برسی و نه و شاره بو بسور
 خوی . رییواری نمبوو راینه گون و د اوای پیناسی لی نه کنن و نه ورنن نه یشتن و سپ
 جنتوری نه کنن . گه لی جاریس کلا و جامانه میان به هه ندی له رییوارانه دای نه گسرت و
 پستینه گانیان پرت نه کرد نه وه و په شاکرش کالته میان پرت نه کردن . هه ره کو چوون گه لسی
 جاریش به قوناعه تهنک شهانسه و اوده هه ره کاره کان و نه یان خسته زور پرت له قهوه ! و ا
 پاش دو مانگ وهک ماند ویتی له پهل و پور خستمن و مورانهی تیزارزه زیانه تاله که میان
 د لی خوار دین ، نه و تین و گور و هاریتی یه یکه م جاربان نه عاوه یار که دتر نوتوره
 وهرین رفه پال گرتنی نه سه گه تازانه ، چ کاریکی نه کرده سهر رویشتنی بفرده و امسسی
 کاروانه گه و ره که . نیسته ماند وون . نه گهرجی جاویان هه ره سوور و دانیان هسه
 ریجه و نه گه گانیان هه له سهر پرتی به ! .

نه فوره گانی ناو فوره نه که وین دهنگه و وهک خولی مرد وریان به سهر دای بیستنه
 و ا بوون ، بیان نه توت هه موویان کهس و آری تریکی به کنن و کوئونه توره و شه یسرتی بیجسن
 به پهر ترسی خوشه و سستیگانه وه ! . شه تازونه جل رفشه دهیا به سهری که له سسه
 کوسنی ناو پر است و له نه یشت پیاویتی که نهی دهم و جاو ناو لایه وه د انیشتیوی که پرتیکی

جوار پینج سالانه‌ی چاوگه‌شی پرچ دریزی، له‌سمرکۆشی خۆی دانابوو . کۆرپیکی قوتابی
 همرزه‌کاریش به‌راهر ژن و کچه‌که دانیشنبوو، کتێبه‌کانی خستنبوو سمر رانی و ههر دوو
 دهستی له سمر دانابوون، گۆلپیکی سووری تۆزی زیاد له پیوست گه‌وره‌یشی کردبوو به
 یخه‌ی چاکنه‌که‌یدا . مناله‌که‌ حهریکی مزینی مه‌ساسه‌یه‌ک بوو . ئافره‌ته‌ جل ره‌شه‌که‌ه
 ته‌مه‌ی نزیکه‌ی بیست و پینج سالنێت نه‌بوو، به‌لام گه‌وره‌تر نه‌ینواند . تم و مزی حه‌مپکی
 نه‌ستوو له‌ ده‌م و چاوی نه‌ستبوو . له‌و ئافره‌ته‌ ئیست سووگانه‌ بوو که له‌ یه‌که‌م سمرنج
 دانوه هه‌ست نه‌که‌ی نه‌چه‌ نه‌وه . نه‌و حه‌مه‌ی ده‌م و چاوی داگرنبوو، نه‌توت تاگرنیکه‌ه
 به‌ حامۆشی ئه‌سه‌وتیت و نه‌وه‌ده‌ی نوزایه‌تی و جوانی و حۆین شیرینی نه‌و نه‌حانه‌ه
 هۆلپه‌ قۆلپ .

دوای نه‌وه‌ی فوره‌هه‌، شه‌قامه‌ گه‌وره‌که‌ی به‌ری و ویستی به‌ره‌و خوار شوپیته‌وه‌، له‌سه
 نزیك چه‌تری راهه‌سانیکه‌وه‌ دوو سه‌ریازه‌ ده‌ست نیشاره‌تی راهه‌سانیاں لێ کسرد .
 شوپیره‌که‌ به‌ خیرایی پتی له‌ بۆیکه‌که‌ گیر کرد و له‌ به‌رده‌میاندا چه‌قی، سه‌ریازنیکیاں له
 دووری چه‌ند مه‌تریکه‌وه‌ که‌نارز گۆب و نه‌وتیریاں که‌ ره‌ش تاله‌یه‌کی چاو بز بوو . کانسی
 خورمایه‌ک په‌ره‌ی کونه‌ لوتیکی حوار بوو . ده‌رگاکی کرده‌وه‌ و له‌ سه‌ر لا نیوه‌ی له‌ شی
 هینایه‌ ژوره‌وه‌ و، به‌ رویه‌ی ترشاوه‌زه‌، له‌ پشته‌وه‌ تا پیشه‌وه‌، یه‌که‌ یه‌که‌ به‌ نه‌هه‌ره‌کانییدا
 هه‌ل‌روانی و دوای که‌میک وتی :

— هه‌ی ! تۆ سه‌ر رووتاوه‌ هه‌ویه‌کدت !

له‌وه‌ نه‌چوو نه‌فه‌ند یه‌که‌ چاوه‌روانی ته‌م هه‌ویه‌ داواکرد نه‌ی نه‌کردین . یان خه‌یالی له‌
 شوپینیکی تر بوئی . بۆیه‌ نا نه‌هه‌ریکی تر ئاگاداری نه‌کرده‌وه‌، نه‌و نه‌بزوا، ته‌م — تۆزه
 دواکه‌وتنه‌ رووی سه‌ریازه‌که‌ی گرز تر کرد . دواپی به‌په‌له‌ ده‌ستی کرد به‌باخه‌لیدا و هه‌ویه‌که‌ی
 دهره‌ینا و نه‌هه‌ریکی تر لێ‌ی وه‌رگرت و گه‌یاند یه‌ سه‌ریازه‌که‌ . سه‌ریازه‌ لووت خوراوه‌که‌ه
 له‌ پیناسه‌که‌ ورد بووه‌ و دوای نه‌وه‌کله‌ نه‌ستوو به‌که‌ی هه‌له‌قورتاند هه‌ویه‌که‌ی گه‌رانه‌وه‌ و،
 وتی :

— مامۆستا ! بۆچی ئیوه‌ ئینسان . . تا مامۆستا بن !!

مامۆستا که‌ هه‌ستی کرد . وه‌ک حۆین هه‌ورۆی پینیی بۆ ده‌م و چاوی و دواپی چنگێت له‌
 ناخی گه‌ی بی و دلی ریشه‌ به‌ گیش‌یگات و ابوو . مامۆستا که‌ له‌ دلی خۆیدا وتی ((مردن

له بیج دسهلاتی خوشتوه! هم زیانه هیچ تامیکی تیا نه ماوه! به لام دسهلات چیه، چیکم؟ ((دوان شهه همناسه یکی ئیجگار قولی هه لکیشا وله تاو شیرزه پیسی دوانی شه بریندارکردنی دستنی برد و چاویلکه زهره بینه کی چاوی داگرت و دیسانه وه کویهوه چاوی و چند جاریک شهه می دوباره کرده وه و له داویدا خاویوه و دستنی خسته وه سهر رانی . سهر بازه که چاویکی تری گیراو . پنجه یه کی بو کابرای ده م و چاوی ناو لای ریز کرد :

— تو! ههویه کت .

له وه ئه جوو کابرای ناو لای ههویه کی له زووه خسته بیه مشتی یه وه . بویه هه یه کسه رایه دستنی . که لووت خوراوه که له هه یه که ورد بووه . زهره خه نه یه کی تهواو گرتنی و چند دساتیکی ناو لای ورهش به رکهوتن . کابراش زهره خه نه یه کی بو کرد و ههویه کی ویرگرتوه . سهر بازه که بهر له وهی بچینه خواره وه رووی کرده کابرای ده م و چاوی ناو لای و به پیکه نینه وه وت :

— جهیش شه عبیت! زقر باشه . . فمروو برون!

فوزده که له وته ری . نه فزه نگا ههروه که هه موو له نزیکه وه به کتر بناس . له پشندا وله به ک ساتا ته ماشای به کتری یان کرد وو ئینجا هه هه موویان چاویان بریه کابرای ده م و چاوی ناو لای . کوت و مت وه ک شتیکی پیس و بوگن ببینن و تیری لی بکنه وه و هه موو . هه ره چاوه که وته بهر زی نازن گرتنی کابرا و هه ره چاوی ده نگه تی یان گه یاند چیه؟! کابرای سهر رووناویش ناورد رایه وه و موره یه کی کرد . ده م و چاوی ناو لای وه ک ههست به نابلقه داسی خوری بکات، رووی کرده جامه کی ته نیشتی و سهری داخست . ئافه ته جل ره شه کی ته نیشتی، که وته جووئه جووئ . جووئه جووئه که کی زیاتر بووه وه ک میروویسک چوینه ناو جله کانیه و ده دیک تی شتیک له ناو دایدا به کی خوار د بینه وه و ئیسته سه دهره تی بهر بوون و هه روزم کردنی هاتنی . رووی وه ره خاند و چاوه کانی وه ک چه خاخه بدن، داگیرسان وه هه تا توانی تعیکی له کابرای ده م و چاوی ناو لای کرد وو وتی :

— تو خوا . . تو پیایوت؟! به هه حال تهوان دوزمن . . به لام شهی

تو! لهش کره ریز بیت . . شهی تو؟! داوه شتی بیت بوچ پیایوتی

د ورپاره تغلیکی تری لی کیده وه . . . ((نغسو))

کایرا منقی نه لرد . تا چند ساتره وهک خوین گرتییتی وایووه ئینجا رهنگی هه لیزرگا .
 دهم وچاوی تاره نیکی ساری د مردا ، چند جاریک له سهر یهک کوکی ، وهک خسوی
 خوی هینا بیته کوکین وایوو ، به دسه سرتیک ناویجه وانی سړی . له م دیمه نه دالسه وه
 ته جوو له پرتوونسی گولانیکې د مرنه جوو بیرونی ، نفی نه زانو ، جزو خوی مونتار بنا وچوون
 بگمربته وه .

ههر دوا به دواي ((نغور)) ی دواي نافرته جل ره شهکه ، نه فوره کان هه مـسـو
 دایانه وایوای بیکه نین ودهر به لکی نه لای خویه وه راسته وچووناراسته وچو ، نه ووتـسـه
 لاقرنی یی گردن ز نوانج نیی گرتی کایرا . کابراش ههر شه وند هی بیکرا به دهم و بلیکی
 تیکل و بیکه له وه بلیت :

د دایه زین ، د هیه :

بهر نه وهی فورده بوزی . کوره قونایی یهکه به دوو پنجه و هیواتر گوله سووره که له
 یه خمر جاننه لکی کید هر وانه می جزو برده پیشه وه و به روویه کی خوشه وه سهری بیزکی
 دهم وچاوی مندانه د دریزه که کرده وه ، ماجیلی لرد و گوله که یی بو راگوت ، مندانه که
 دواي توری رمان گوله که یی وهر گرت و وهر چه خایه وه و دایه دست دایکی .
 نه قورده که دستا ، کابرا دهم وچاوی تا اولادون جووه خواره وه . به لا ، تا چووشه
 خواره وه دله چاوی نه مرنه کان یی بووه شه و سهری دای نه واند بوو بهرزی نه کرده وه ! !

مناظره شماره کلام

دەزانجا چه به دایلیان دەلید

روزا .

مندا لانی شماره کلام . . . - ۱ -

کاتیک گهیت ته که ناری شماره دنیا ناریک و درون بیور به تعنیا رزی نه کردن گیاسی
شکست مانده و . په نجه کانی یی ز میرزولهی نه کردن کولله که یی پاری نازاری رانی ده دا .
چه و ختو که یی پیلوه کاپی نه دا :

‘ شای له خه یور به بیانیاں چه نه . خوتنه ’

بیهی هاتی ، روزان و سمره نیکی نه وورن بیره به سه وه نه و کاست قوتایی سهره تایی بیو
زور چه و خوش بیو . همیشه له سمر نه رنگه حساس توسی گیرمه و گیتجه له به یور به لام
کاتی بیوره قوتایی ساره سدی ورده برده شیرانی له گهل عبودا نه ما . بیرو کانی لیک نا . .
‘ جا چه چی به ، چه و مونسسه ’

لجی شوپ بیو * تاوون لهرزی . چا وون هه لگوت . .

((من و دایکیشتم نهرمان نه بیو . . . روله یتر تاوون بدهس بخوتینه وه کتور نه بیو ، شای
خوتنه مانه کتیبی به کتبه بیش تین ، تاز بولوی نه چی ، له کور هاتی . . .))
به نهرمی له بهر حویه وه بیکه نی :

((شای نه ایه نیان جهندت بیور نه کلام به لام وامن نیمه ناو شماره گهره که کسه ی
خوتنه ماندا نیچ نه بیورم به لام سهرت نا ده م ، تهو شرکعی له نه ستومه له ههست و
سوزی شیمه زور گونگ تره))

* * *

- ۲ -

گه پیسته ناو شار . دنیا گازیوه بوو . به تاسهوه له شهقام و دار و بگرد ویی هموو
لایهکی رهروانی . بونی سدر و بی و گیه له دورهوه هستی کرد، پر به لوتی بونهکی
هده لزی .

" نای له کدیوه سهر و بیم نه دوارن ووه "

هده پیسته مکی کرد .

جاری بی جوار سه نانیکم به دسته ویه

نیگل به قه مانعی ناو شار بوو، ههسته گانی ووریاتر بووهوه . شاره زیانه . یقی
سهرنج راکیشان دهستیگی له ده مانچه کی دا

" بی به هموو گهر وون رقه لیت و حشرم ده ویی م "

رقه لیت: دلی هزاره ها بیعه بهرت له لیدان خستوه

خوشم ده ویی، هزاره ها سهرن بگه نیت یان کرد و نهوه . . "

گه پیسته سهر و بی جانکه . هه ویی دا زور تاسایی ههلس و گهوت بگا . . دا ویی ژه نیکی
جایی کرد . .

" من نیستا مرزونیکی تاساییم و خه نیکی شم شماره و هانوم زه منق "

نان ده خستوم

راسته و راست سهری سهره من خوری ده کرد و بهزی ده هاتی .

" ده بی تا کاداریم، من پیسته رگه یه کم، جه کم بی به

هاتوم و . . ده بی له تاستی شه و نه رکه دایم له نه ستومه .

* * *

- ۳ -

کات پیسته نگاو بوو . گه پیسته شونیی دیار دگراو . به ناو کولانه باریکه کاندابه ناو
باری و توب توتینی منالان دا . نه به ناو دیواره نزه گلینگان دا، له سمرخو هیمس .
ناماده و ووریا . پلنگ تاسا . چاوه ره شه گانی گهش ره پروانسی . نه و جاوانسی
همیشه ماندوتی و بی خه ویی لیلی ده کردن ووه کو چاوی نه خوش یا سهر خوش لستی
ده کردن، به لام له کاتی وادا ووه کو شه ویکی سایه قه هزاره ها نه ستیره و گهش تیایاندا

دەبەریسگانهوه ، بە هێمنی چاوپەرۆانی سەگەلە خۆپێرەکان دەکرد ، لەکات و ئانی خۆیدا
 خۆی گەیانده سه فاعەکه و سه گەلەکه گەیشت ، نازنجۆکه گەن له باخه ئی دەرهنیسا .
 ئەنقەکان راگێشاوتی و گرتن سەگێکیان هاتە دەست و پێکای راچ گەن سەری سورما .
 ئەنقەزا ، ئەچرکە بەکدا خۆی گرتەوه

" تسلیم نابم بۆ مرۆن "

گۆری لایە خۆی ، رای کرد ، باری نا ، رای کرد باری نا ، گولانە سورەس لاسە
 ئالاد سور و لای هەڵدە گەرا ئەگەل پارچەن نازنجۆکه گەنسا چەت ، سەزێکی تری بۆگەن
 بێ سەرەنۆیلکی میژوو راما ئێران ، ئەمیش بەر دەوام رای دەرکرد تا خۆز گەیانده خانوو
 بە پێرینگی ، خۆن خستە سەخسە گەوه ، کەوبە یاخە سورەکانی ئەم سەگە بووسە
 کۆمەڵی کۆلارە و پێون مەلی سور و بە سەر سەری نا ئەگەنەوه ، خولانەوه ، ئەمیش سەری
 سەرا ، سەر روو خۆی گرتەوه "

" نا ، نا ، نا ئایێ ئە هۆش خۆم بچم "

کۆمەڵی مەنار لە نزیکی یاریان دەکرد ، هاوران ئێن کردن ، ئەگەکان هاتن ، . . .
 . . . کۆرە ئەوه بۆ گەیا ، خۆی سار بە
 . . . بایە کەم ، سەگێ خۆپێرێ ئێم پەری
 بێژون دایکەکان سائەگ کەن . . .

بە ئاسردەمی سەری سەنارە . . .

را مەنارەکانی شارە کەم دەزانن چی یە دایکیان دانیسن
 دایکەکانی شارە کەم دەزانن چی دەکەن ، ئار سەنارە
 خۆشەویستە کەم ، ئار دایە کێش خەزنا کەم وایستە
 ئاسوودە بی ، بە ئاسانی ئە باوەشما بەرم ، نا ، نایستی
 بەرم ، هێشتا زەم زۆرە ، هێشتا سەر یۆگسەن زۆر
 زۆر

دایکەکان هاتن دایان پۆشی ، خەناریان را ، نەپتینی یەکی بێژوز بوو ، بیریاریان نا
 بیاریژین " بە جێی خۆی بگەیشن ، ئەگەل زۆر ئاوا دا هاوریکانی لە شار دەریان کرد .

* * *

جیروک

لالہ رسول

■ عدلیہ ڈیپارٹمنٹ دہر زنجی ■

وہر گیلانی : ڈی جی ڈی آر جی

لہ زین دار قیسی یہاں گندا بہترینمان ناسی ہدیچی نہوت پرین قابل نہ ہیزوم ،
سرم بڑی نہلہ قائد و نہموت : " راستہ راستہ وایہ " نہویش بوارن نسسہ نہدا و
زویانی ہمر لہ نارا بوو و بہ سدیرہ کہوہ شلی پاس نہ کرد ، کاتیق قیسی یہکی گدیولہ
نہرہ ختہکہ ہمر نہ ہبوہوہ بہ نہو بہنحہ نہ بیگرت و ناوکہ کتہی نہرہ ہخینا و نہیدایہ من
منیش یہ کسہر نہ ہخستہ ناو نہم

نزیکی نیوہر بوو ختہ لہ نہر نہرمان و ہستایوہ کچولہ یہک لہ نہنیشتما ہوہ تپہری ،
دہنگی ہملیز کابوہ ، نہما سایدکی تہم لاو تہو لای کرد و نہ ہیرستہ بہ نہری ہوہ نہتیتسک
ہکاتہ کچولہ کہ و ہستایوہ نہرہ تاتکی یہکی کرد و نہو نہانہ قیسی ہرہ ایہوہ .

من کچولہ کہم نہی بہلام لالہ رسول پشتی لہویو لہ ختہ ختہ کدلا و نہکہکان لالہ
رسول ٹاپڑیگی نہ ایہوہ ، نا تہو نہی و بہ خوتہ ویستہ یہ کہوہ و تی : " وہر کچولہ کہم ،
لہ چی نہ ترسی ؟ ! تہوہی کہ زورہ قیسی یہ ! . " .

چنگی لہ قیسی یہ کہی لای نہسنی یہوہ ناو ہشتیگی کردہ کوشی لہولہ کہہ و
کچولہ کہش بہتی تہوہی باوہر ہکا نہوہر تہوہ .

لالہ رسول لای کردہ لای من بہ رومہتی ہملہر جاو و ناویجہ وانی چرچہوہ و تی .
((عالی ہدی داد و تپیداد ہشتا سال تہمن ، ہمو شتیت نہیاری مرؤف نہ ہاتہوہ

به لایم تا که و ناتهی چه پکی گیاش له سمر کوره کی سهوز دهی ، رور شتیش ههر له یسادی
 مروگ دههتی . حوتم که منال بیوم هه مینه ئاره زوی قهیس خوار دنم ده کردنه سه و
 نهوانی حهروم به قهیس یهوه بیسیایه ، به یانی که نه حهواراست ده جووه وه زیری سهرم
 به لیئاوی دههم تهر دهوور . ئهسا تم کجوله بهم دی ، ئه و روزانهم هاته وه یان .

گلاو و جامانه کهن سهری لایم وه سپیانی ده هاره گانی ده رکوت ، سهری حهواند و
 ده زهوی به قهسگانی دا : روز روزیک به ههزار حال چوو سهر ده قهیس یان سهسه
 حوشتیاندا پهرم ده رکوت بهو . به کسه له ده وهره وه بهتی له شوانه گانی ده قوت بهرووه
 وا برانم حوالتی حوتم دهوور ، بهووه نه حهواره حهواند کرد :

بجوتی له سهر نهوور ده چی نه کهن ؟ نه گهر لهو قهیس به کجوله به تی به کینه سهوه و
 ده به مینه حهواره بهر حوله به کته دههتی . . . منیش گونم بهر حوله به کتم ههتی به نهسه
 یانه له حهشتیاندا حهتی بیوم دهوورم کت به ته گاندنی ده رختکه و چینیسه وه ی
 قهیس به گهره مان ، سهووم بهوور یسهانی حوالتی حوتم بهر ، ایهوه خوارق ، نهسه اثر
 نه بهروه حوالتی له زهره نهسه ده ئهشینهوه و قهیس ده حواری و نهجه قهیس
 ده کرد ، سهرم بها دهیوت : باخه کت ئاو دهان بهوور سهیری به کهنی که وهن ههنگورسن
 وایه . . . ناوکه قهیس دهنگاند و کاتیک دهنگیت له زهر بهر ده که دهوور بهوور بهوور بهوور
 دهیوت نهوور نهسه بهوور . . . نهه نام سهسه . . . ئهوه ههواند بهوور ، سهسه دهووه
 نههواند بهر حوله حهوانه کت ده کرد . قهیر یسهان ههسته به سهری نهسه کت له سهکی
 دا وریگانی گره بهر ور نهسه .

گور بیوم وه سهروه حهواند کرد : نهی بهر حوله کهن من چی به سهره هات ،
 ئا زهین دایه وه بهی : بوته گهره ده کهن ، ختم به ختو نه کهر بهی ده به تو له سهسه
 سهرو : بهوورنه لان دایین ، بهینیسه وه . قهیر یسهان حهروم له ده حهواند یه نه سهسه
 نهووشی قورگ نیسه بیوم . . . لاله سهون گه لاکانی که له بهر ههواند دهانه سهوور
 ئهه لای به کتور کرد ، ناوکه قهیس به کاتینی له سهوور کت ده کرد وه و کتوری به سهسه کتشی
 بهر له ئاو کرد و حهستی سهر ناگر دهانه که و حهرو نه سهرو بهووری ده رختکه گان چینه سهسه
 چهوانی وشت کجوله ههوه .

منیش ههسهام و بهیسه بهرو مان بههوه ، ده اوای تی کردم نیوه رو لای بهینه وه ، وتم

نیشم هیه . داوی لی کرم بوشه میوانی بمرازی بووم، که د وورکه ونه وه، گویم لسه
 دهنگیت بوهاواری دهکرد : هه چی ره زاده بچکه جنوکی پیس . . چی دهکی؟
 چی دهکی؟ لات وایه قهیبی خوارس به لاشه؟! دوسه تومن کوی دهه .
 تاوړیکم دایه وه وله د ووره مه نالیکم دی ران دهکرد .

دسه و نیواړه له کنار کورستانی تاوایی جاوم پوی کهوت، پیکه وه پیاسه مان کرد
 لای کوریک وه ستاو فاتحایه کی هه لای خویندله باتی نه وه یلی " انعت" ووتسی
 " ام عنت" زده به هیمی ریزه وه ستا بوو . منیش که ماموستای گونده که یوزم پهیره،
 نهوم کرد . . گه یستینه مانه وه و سه گیکمان لوی رایبری، لالور رسول به دهنگی بسه رز
 ونی : لیمو تاوړ گونساوه که زیاد بکه . لیمو له گهل تومه یوانان هیه .
 زنه کی تاوړ لیمو بوو، به لام وه لیمو کی گوشراو وایوو، په مژنیکی چه ماره بوو . به
 د وری یه کنریدا د انیشین، د وو شوانیس له وری بوون ، نوره گوره کی لالور رسول له
 حواره وهی ژوره که د انیشینوو، پیاوړکی تمهن مامناوه ندن بوو و روخساری له بهر هه تا و
 هه لفر جا بوو .

لیمو به خوش به وه بسیر هاتی سرد و یلینه چی که کی بهر ژوره وه و د انیست له
 بهر تازار لیمو کانی به یه کدا ادا .

چهند لبادیک له ژیریان راخرا بوو، فرشتیکی پر رنک و محسین هه لواسرا بیوو .
 سرینیان هیئا تا پال بد هیره و، سفره یان راخسته، هه چه له کولی ده دا، ته پالسه
 تاوړه هلی یه که به بانس ده سوتا . لیمو نه فره کانی ژمارد و به بهر جا ومانه وه له ساره
 کولا وه کسی سه ما و مره که، هه چه له کی پر کرد فایه کانی له د ورو بهر، خو کورده وه و
 دهستی کرد به چیشنت تی کرد .

بونی زهره، چه وه و بیهر د بونی چه وری، له گهل بونی ته پاله ژوره کیان پر کرد، بونی
 گوشناری سوتا له ژوره که دا بد و یوه وه . همر د وو نه فر پیکه وه فایه کمان بهر کهوت و
 نانمان تیگوشی، لالور رسول له گهل مندا بوو، د وو پاروی زیاتر نخوارد و نهوی تری به
 ته واوړ حسته بهر دهی من، لیمو ش له گهل یه کنی له شوانه مان بوو، نهویش شتیکی وای نه

خوارد . به سهر سورمانهوه پرسیم : نهه لیمو بوجی نئیوه کت ناخوی ؟ له کاتیکیدا به تۆسهوه تهماشای لالۆ ره سۆلی ده کرد و سلی خۆن ده گونی وتی : دلم دیتسقی و وکتۆز ونۆهتی نایق تی وشه و شله بختۆم . . . لالۆ ره سۆلی گۆی سووک بووه گوکه به کی کرد و به لیمو وت : ئینو چاک بویتهوه ، پار نه خۆش بووی ، ئیستا باش بویتهوه . مانگاکم فروشت ، جویته لای دکتۆز (أشعه) مان گرت ، ده رمانت خوارد و ئیستای بانسه وانی به ؟

لیموله ژیر لژیوه کانی یهوه وونی : وابه .

به لām روی کرد ، لای من و به خاسته به گویم چیرا دی وتی : نهه لهه باش نه سووم . پارویمت گۆشتا و بختۆم تا بهیانی له بهر تازار ده بی بیج بختۆم .
لالۆ ره سۆلی کبهری نۆنه کۆی ده رهینا ، جگمه ، سێجینهوه ، وگرم ههنگهرا ، (زر مانگا تازار ده) کهم فروشت و جویته شاره به گیانی تو مانگا که بایی نۆر ههزار تومه ده سووه ، شیر ده بووه به تۆسهه ترمس فروشتمان . بهرس ، بهرس ، و وکتۆز کمان نۆر بهوه پێشتەر جریته جهسته خاھی (شیر و خۆرتید) یه ئهسته جههین که چیا دایق . . . ههه کاتیست لیمو له ره جههانی ده خوارد ده پشایهوه ، سهرم سهرا و ووم : با خۆشیم لی تا بختۆم بزانم نهه چ جههیکه زۆریت له خواردانی باسمان له خوارد بوو سو پێشم خهسوارده ، خۆشیم رشامهوه ، وتم دیاره سبب خۆشیم ، و نیویسته خیتیر (أشعه) بگوم بدلام خوا کردی باش بو بهوه به کهرتی جویته لیمو (أشعه) ی گرسه پاش چهند زۆر لیلدا ایانهه من که (أشعه) کهم دی له دلی خویا ووم : سوپاس بو خوا که ریخۆلدا کانی ساخه به لām دۆکتۆز تهماشای کرد و ووسی : برینداره . بوئدهه پارهمان پێ نهعتیلی ، لاری له که لا کردیس ، بهلی : بهلی به ههه حال مانگا کهم فروشت و (أشعه) مان گرت . لیتم ده رمانی خوارد و باش بووه ئیستا شتر زۆر زۆر باشه (أشعه) کهیمان ههه ساوه ، هههوه شهوێک تهماشای ده کهم . دوو ساله تهماشای ده کهم کهچی برینم نیا بههه نه کرد ووه .

لیمو (اکسه) کهی عینا . . . کهناره کانی نهه نهده دهستی بهه که و تپور سهپسی بیوهوه ، تهماشام کرد له پاشانا شوتهکان به دهستهوه بیان گرت روبه روانی چرانسه سهیریان کرد ، توانی به که میان وونی : ریخۆلدهی مرفه له شوانی دیوه میان وونی :

به قوریانی خوابیم . لیغوروتی : د وکتور و تویه تی : شیر بخوره وه . که باب بخوو .
 لالوره سول به تهوسه وه وتی : ((شه گمر مانگا که مان نه فروشتایه شیت ده خوارده وه ،
 که بابیس مال خوا پی داوانه)) کوره کهی لالوره سول وتی : له جهزی قوریان سدا
 گوشت زور ده پی ، یو حوت هدر که باب بخوو)) لیغوروتی : تا جهژن قوریان کورده مری ،
 کنی ده مین . ! لالوره سول باوتیشکیکی دا و وتی : ((مانگا کهم فروشت و (اشعه) ی
 سکنم گرت . . نیستا تیتو باش بوور ، که اشعه ت گرت مانای وایه جات بویته وه . به توی
 گیانه کهم ، چه مند جار گوتیم اشعه گرت مانای شه وه یه نارت ته و او بووه .
 ناو زیکر دایه وه چاوی به نویسه گندا گنرا ، راد توکوی ، ده رهینا و کردیه وه به سسر
 شیر که به کی بیگانه بووه ، ده سنی را کیشا و وتی : تم شوینه وه رنا گرم . شوانه کان گوکیسن و
 خهریکس پاکردنه وه ی چلکی ناو په نیجه گانی قاچیان بوور . کوره کهم لالوره سول ده ستایه
 بهر پی و زویسته ، لیغوروتی چرا که ، که د وکتور ده کرد کبری کرد ، لالوره سول بیوی له نیساده
 را خوارده گان ده کردنه وه .
 ده ستام ووتیم : نیگه ران مه به لالوره سول منیش همه مو شه و نیک شه و شوینه وه ر ، گرم
 مال ناو اییم کرد و زویشتیم .

شینه

• دلشاد عومەر کلاکی •

جارى شهوه جینه ، بو وا نەزیریت ،

بێ تا جینه زویرهوه تاڵا .

• دایک بون بیتی تاووت نەزیری و بۆر بێویای چایما ، لەش تێگەیی دەهات ، حەلەکسی .

• دایک بون سۆپاکیان دایبو ، بە تەمای عارف بون شینه زویرهوه و ، سەرە کاسەکی و

• نەوه بون بۆ جەنەتالی بکە .

• مائەیی هەوره تۆیەتەیک عارفی راپێچاپیه زویرهوه

• وەرە عارف شوت نەرم بەهۆر .

• وەرە شینه وەرە .

• عارف شینت نیە ، کاسە

• مەسەتانی لێ گیرفانی توند کردبوو ، بێ سەر هەڵبێرین سەر لێ گۆشەیکەکی یۆ .

• گیرکرد ، نەوه وە بیزار گەس هیزیکیان ، ایوه پەر نەفەنی پۆلی دۆمبینه .

• عارف لاسە

• حالەتی نەهۆرەو حەتتیدا بوو ، تەسەبا بە لەش نەهۆری بوو ، لەگەڵ هەمە نەفەیکەسەدا

• راد مەجنۆ و ، نەت و پۆلەتانی لێگەلنەو سەرۆ ئەو نەسەفەتین عارف سەیری نەسە

• و بێنیانی نەکرد ، ناز لە پێیان بە زەنگی پۆلە زەردەتانی سەوز بۆ بۆبون .

• چەسەند

• ناو و هێمایەکیش نەسەر پەنسی دەستیان کۆتراجوو عارف پێید ، کەفنی ، ناو لەپ و پەنسی

• نەستۆ ئەوان تێواستی سەر عارفیان دەپێکا .

• نەوه لێگەن چۆنکەدا فەسە نەکا

• ! !

کوښه کېږه کوی عارف له وه دانه بوو . . له کهل کهدا هملس وکوتی نه ده کرد له کهه
خوښیا نامو بوو . . نه ناهت سټیره کوشی د هیوسمه له هه لیکدا لوی هه لیبیت و جیسا
بیته وه . پاش ته وهی عارف له تیزه چوله که رانا، خوی بو کیش کرد وو سه ری به سه را
شور کیده وه پاند انیکې د مرهینا .
ناخوچ د نهوسق !!

ناخوگام کهس چ نیت . . چ بیر و باوهر چنکی له هیشکی عارف گیر کرد ووه .
له کهل نوسین ورهش کرد نه وهی تیزه که دا . . د هه چاوی گوز د ه بوو . . د هسته گانسسی
د هه رزین . . هیللی راست و چه پ . . وینهی سهیر و تیکه لا و .
وینهکان پاس له چی ده کن . . ؟
عارف له پادار تروکا نیکدا نه ما .
پاش جهند، ساتیکې کم لهوسه ری کولا نه کن بهرام بهر جایخانه که تهر هه بالغیه ک بهر
خوار بووه .

مثالیک به دهم را کرد نه وه . .
— (گاره با عارفه شتی وشک کرد ووه . . عارفه شیت هری)
شه لکه که هاتنه پیش له ما، یانه به عارف به چوار د هسته هه لگیر ابوو . . هه رکن به و شه قامه
دا تر د هپه ری د ه هاته پیش و سهیریکې بهر و سیمای ده کرد
... پاش بوو هری

به کوره زرکای بوو نه گه تته نيسوا حدهی نه کرد
ههر موسمانی د ه هات سهیریکې ده کرد و رحده تیکې به هر دا د ه باران و به جتوی ی
د ه هیشک .

له بهر زکر نه وه و د ه ساو د ه سترونو خیر خوا یاندا . . د ه هغه تریکې بهر باخوئی لسه
کیرفان بهر بووه وه و به د وایا هه دتی پارو و و د
— کوس ههلی نه گور حوا نه پگرتی . .

نه ناهت منلا نیش سلیمان له پاره و شته کانی ده کرد ووه
عارف زوشت و نه و د هغه ره ی به چی هیشک، پاشانیش سهر تیزه جایخانه که . . (ناخو
هینه وخته تیکه لا و هکانی پاس له چی ده کن . . خوزگه شوی د ه کرانه وه)

فاجعه کانت هم نکرد . . تا له جوگه کت نه ا تامی گمرا نه ووت بهره و کرده نازق همست
 یی نه کرد . . شنه یه که به کیاننا هات سمبزیکی نه و بهرت کرد ، باوکت و کمزالی خوتکت
 ناویان نه تیرا، تروزیه ناویهکان له سر گله نهرمه که نه و تیورن . . به یی به ییسی زرکه کانهک
 ناوی نه زانه نه منته وه .

تولات داو نه و رویش .

پاشان بهره و مال بیوتنه وه

فوتابخانه ی گونده که له و دیو کرد نه کوه بوو

لای له و نه وه له گله یی چون نه شغیگدا بووی

سیروان . . کت و ت : نه و نه وه نه نه نا گرد که له به یی مانا بوو . . له سه و روزه وه

نه ونده ی تر کرد نه نازیب لا خوتنه و بست تر بوو .

به یانی له مالی شیوه لای دا . . له سر سه کو قورینه که نه انیتت . . دا و نه سه مست و

به نه جه ی کمزالی خوتکت نه وونی سارر کرد وه .

سیروان ؟ . له وه خوتنه به لا نه وه نه وه بوو . . به لکو عه شغه کت نه به چه کهره ی کرد ، کانی

لیت یرسی ناوت چی به . . ؟

ورنی : نازه

نه ووت (نه وه نه و کچه بوو له منا نه وه وینه به کم بوو نیسا بوو . . نه و کچه بوو به سه

سمای بووم . . نه مناسیه وه . . نه لای له زوه وه ناشنای بوو . . .)

هر نه وه نه به و شامه رنگ بیت و نه سه له ناسمان گبرکه ی حضرت نه نه کرد نه نه ساتی له

کرد نه نازی دا وور که ویتنه وه ، نه منی نه روزانه گه لیت کورت بوون . . نیواران له گه ک کچی

نه لای ناوایی دا له نه نه وه نه هاته وه ، باران کرانه نه نه که ی به نه نه وه نه نه وستان و

نه وورت کوتریکی کیوی به هه لپه کیانه گهرمه که ی هه لده سا . . . نه هانه وه نه نه باران

توری له بهر بیی هه لده سان . . . نه و انیتت نه تبییی نه ووه سر باران و خور به سه

نینکر نه و مانگه نه وه و عه شقی تر نه شت . .

به لام سیروان . . کرد نیانیتت سر باران و خوری نیشتمانه به کوله کتیاں ناوا کرد له دا و

سه رکه لیاں ناوا کردیت و بهره و ده ریای نیان را پیچ دایت . . نه و روزانه ی سه وه

بیابانه کت کرد بووه خاتقای خاموش بوون و سوتان له بی نه نیکی دا و خوت نه ایه به سه ر

یاده فریشته بی بهگان و، زور جار په نجماکت له لکه کوه و مرثه ا ویندی سه پرت نه کیشا
 جار جاریش ویندی گونده کندان نازه، چیا و همرد و لیره واره گان . .
 به لام نهو گهره لورله روو به زوو هه نی کره، به نیت چوونی ویندگان ترسینک له سیماتسا و
 پانسان له قولایی تا رواه کیمز وک بالنده میخی کیوی سات له نه هه نی بال و باوه شت بستو
 نیشتمان کت کرده . . ده هاتینه و . . بون و به راهی کویستان به ده ماختا نه یزا . .
 هاتینه و به دریزایی نهو بزیکه دکت لای جانناکت بووه نیاری ناو جانناکت زوو زوو
 هتیزیکان نه دایوه به گیانت . . نهو کرامه نی بو دایکت کریبوت بو کوزائی خوشکت . .
 یو نازه . . نهو جار ه که هاتینه و، رگزه نازن) له بهر چاروت عه بار نیار بسو و
 د ا به زیت و فاجیت به ناو هتیلی و مرده کندا نه ده هاتینه و، خانه کندان له بهر چاروت بچوک
 نیار بوو . . (بازار لاپائی نیواره گانی تنک کرد ووه و حه ونه که ش له لیته د نوو تم
 بووه) نزیک بووینه و هه گهی کتوره گانی بهر هه یوانه که مانه نیان خاموش کرد بوو
 هاتینه بهر ده رگانی که له گئی که سیریکلی ژوروه و ت کرد جانناکت به لانا کدوت، دایکت له
 توی کراسیکی زرد باوردا هه نسکی نه د، د لویه فرمیسکی قورس به سر ده و چساره
 سووره که یوه ده بریسکایه و له ناو شه و فی چرا نیوار کتانه و شو بوینه و بو جیهائیکی
 ترسناک، بویان گپز اینه و کونده کندان بونه ناشی خوین و لاس بیه هزاره گان
 خوین و تیشک و کاسه سهریان بووه شابهشی زری پوشه گانی بوژن . . ده سیتیک
 هه لیکیشای وک دستس باوکت میسرهبان باوکت بوو ناسینه و
 ناوجه وانی ماج کردیت . . ده ت ورت : (ده سته گانی باوکت تـــــــا
 له ناو جه رگ و هه ناوی خاکدا هاتبووه ده، بونی کینگه که مانی پیوه ما بوو) پاشسان
 تیشک هه ناوی سوور له شوشه زبرد کانه و چایتی کرد ه گوهی خوین . خاموش خاموش
 له جیهائیکی بی ده نگدا ترسی لادنی به هزاره گانیان به بهر چاروتا ده هینا و ده برید .
 که زائی خوشکت بهر و تود ههات، باوه شت بو کرده ووه (له کهل گره یه خـــــــووی
 هاویشته باوه شت گانی سهریت بهر ز کرده کاسه د وکی دستس و ده ورده سوور بوو بوو)
 تیتو هه نه و نه دت تیکرا سهرت بهر ز که یته و، دوان هه نگا و گانت بکه ویت . . نه ست
 نه زانی کئی بکریت به شایهت . . ناچار به رووی گره که د هه لزنایت و هه نه و نه دت
 وت : کرده نازن به شایهت به دوزمنیکلی دلره همان ههیه .

سیروان ؟ ... کاتبی هائی یو نه پنازه، کاتبی سهرت له گوښه، هم شهادهونه کیسو
 کرد، سووتان به یه کتبی ناساندین، روز له دواي روز که لله یه کی گهر منو هم ناشانسهی
 نه کرده نیشتمان، که سپین لهوه شه ولله، هبور سعری بلکه تابانسی هم نیشمنانه، باشان
 هه واکت بیست گرده نازی جاژیکي تر له سووتان دایه، جهزت له کرد " ناره " کلوکسوی
 به دایه گره کهدا دایه که کینهوه شه له بهر تر شه گوښهی حتی نه محبتت، سیروان ؛
 شهوه دواچار هبو که رویشیت له زریاریکي قورسند، به ناو دار دوه شاه بهرد و قوی و
 سار له زریاریکي دهنه روی ... به هاتینهوه، توش جهرت له سووتانه هبو، دوا هه ناسوت
 تیکول به هه ناسهی " ناره " کرد و باشان گره که دایه یو کرد شهوه و بوتان، هبو به کور
 بوونه چه چیکي گولاله و گره که تان روو سوزی کرد، به هاتینهوه، به بیست تینینهوه
 و شتیکت به یاس یکم، سیروان ؛ همیشه ونک توجهرن دهر کرد یاسی دایکم و باوکمت به سو
 یکم سوزگه دایکیکي ونک دایکي توم هه دوايه، حوزله همیشه ناهرتی خونسی به بیستم ،
 بهلا به کسبی لایق نه پرسیم، شوری شیره شه به سعفی سگفت له نام چواکه وایید، ژوان ده کیت،
 سیروان ؛ دهک روی شه دایکمه سینی تی توی به منقی شه و کینه سپارد، خونیت به
 تاوا شه خوایم)) *

عارف ؛ له ده فتهری یاد نامه کهیدا که تیکي داسرارن خوری نووسی بوو، پیش له دایک
 بوونم جهنت جاریک بیویان ته کوشتم کرد بووه) .
 دایکي عارف بو جهز و خوشی دایه یو نه یی چه سینی یو نه هرت پاتر بوونی عارف
 ده سینی له باوکی هه لکرت ... عارفیش سالیک یاس له دایک بوونی له هه شیو خانه له
 سمر ده سینی فراهی هه شیو خانه کهدا ناویرا " عارف " .
 بووه (عارف) به هوشی هاتوه به خوری داله (۱۲) سالی دایکي ده ناسی
 بهوه به بهر چاوری دده هات و ده چور .
 ر کم تاوی عارفه !

که باوکیان پی نیشان دوا جووه وه لای باوکیینی به له فیهی " شیتیه " ره وانهی کسرت و
 شیتیه، کرته به لگن پی بهری کردنی، کینر " عارف " گه رایه وه سعری له نه زتورن داپه روره
 کرد و تی روانینی به ناو خدک دوا پانان، سیمان رهشی دوزمنان چاوری سوور کرد و

سوتاندنی نیشتمانده کی بی نه ده سسارایه وه ، نه مانه عه مووی کوچیکیاں خسته بهر عارف " . همر زوو هه تا خه لکی شینه بی ی فیر نه بوو بوون " عارف " ناولانسه شیتی یه کی دا به کولی دا اوله ، کیوه له نگری گرت ، سیروان و هه زارانی تروه ک سیروان هه موو روزیک له ویزدانی عارف " دا تاره ده بوونه وه و زامی عارفیاں . . . خونینیاں نه بووه خفی و کله لکی عارف ی ده سوتاند .

هه تا " عارف " کیویله بوو . . . قاره مانانه شهوی رایه بهر و تاوه دانی له بساوش ده گرت ، نینره زیگی نازایه تی و هاتنه جوشی نهره فی کورده به وه ، شوره به سوره وه بو سار و لادی به همر شیوه یه یه بووایه ده بووه ترس و هه زارانی خونین مزین بی نه شرفینراه چرپه ی بی تی عارف ده رزی نازنی گیانی بی تا پروه گانی نه کرد و ناخولنی بی هه لته گرت . به لام عارف ی کیویله له شه ویکی سارد و سامناک دا به جیروانه ی خونینی پاکسو کولانه گانی سار تاو پرتین ده کا و یونی نازادی و سهر مرز به ماله گاندا ده ریزی . عارف شهوه چی ته بووا بی ده سنگی ؟

ته وه جیروا و کی خونینه کته . . بو ده لرزی ؟

هه موو گیانی وک دکت نی ته ده له لرزین کونی . . سارد بووینه وه . اهللی ی بهه چوار ده سته مرزت ته کهنه وه بو جیهانیکی تره هه ست به بوونی خوت ناکه تی . اهللی ی شه گریه . . ؟ نو قه سته کریا ویت .

.....

عارف نا هه نی نه بوو . (پشتی دیواره کی عارفی لی نه ونبوو ، جیهانیکی په هه یی رهنگ بوو . . . له بهر شهوی پراجیشتره گاندا به تراجه ره گان . . . لاشه ی سدرم و چاوی نیرگری و فزی حاو . . . سهریاں کرد بوو به ناویه ک دا و پیکیاں پینکهنی یه کشر ده کرد . . . دوو کئی جکهره و یونی شه راب . . . دهنگی سووتانی له زهت و خاموش بوون ، له حه زه گانیاندا . . نه گال نیازه کله وه گانیاندا تیکال ده بوو له په نجره کسه وه ده هات بهم دیوا . . کاسه ی سهری عارفیاں ده سووتان عارف له ژانیکی نه بهر یه سنا تلی ته دا و نه واو بی ده نگ بوو بوو

سه عارف شهوه چیه . . ؟

خونینی بریبه پاکه کات به سهر پاشماوه و زلی ی جیهانه پر له زه ته که دا جیروا رگسه ی

به ستم، عارف له خوینده کم وورد د بهوره وه . . له چرکه یه کدا که مریش له چرکه یه ک .
 (تمه) سهرایای تمه من، خوئی پیچایه وه و لاسه عارفی جن هیت . .
 عارف : هه ستایته سهر پی . .

هه نا هیزت تیا بوو سهرت کیشا به دیواره کدا . تنها لاشه کت له وی بوو . . ئیتو
 گه رایته وه موری (شیته) یان لکاند به و کاسه تاریکه ته وه . ده ت ویست زور له خسوت
 بدهیت کاسه سهرت نیشانی خه لکی بدهیت کاسه له وینه و خه ته راست و چه په کانی تسو
 نه ده گه یست، میزی چا خانه کت رهش کرد وه . . روشتی . . روشتی، همد وو شه زسوت
 کرده نیشتمانیک بو خوت و سهره کاسه کتی تیا خاموس ده کن، که چی به (شیته) له
 زهنگو میسکت ده ده، و توس ده چیته وه پنتی جیهانه پر له زه ته کی نه وان و . . کاسه
 زانت له ناو حه ز و له زه ت و فاقای پیکه نیی نه واندا ده نالورکی و . . سورتانی له زه نی
 نه وان چا و ده کات هه لده کولن، توله وش زیاتو پی ی خورا کیز کرس له زه مینه پیاره نی
 گیر ده کیت . . به لا، دیته وه . . جارکی تر قینه سهره کتیک تری بو خوت ده کیتی
 . . دیته وه کاسه میسکت ده کوشی، نیشتمانیکی تازاد دیته په چاوت، وینسهر
 سهر میزه له خه ته راست و چه په کال . . دیت . . ده چی یانگ ده کس . . شیته . .
 شیته . . ئیتو سهرت له سهر پنتیکی نه زه مینه جوش نه ده له سهر میزه که ماوه یه ک بسی
 ده ننگ ده بی، پاس چرکه یه له چا و تروکاند ئیکدا دیار نا مینی، د هروزی له رسسهری
 گولا نه لوه دیته وه

له و دیو چایخانه لوه ده وه ستی

وهک بینن تاو ده لهرزیت

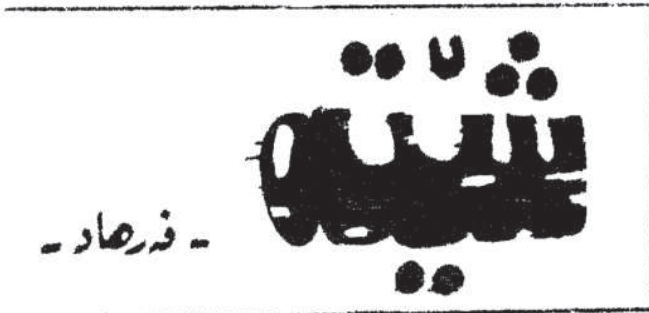
دیته زوره وه و دیت

عارف له هه موو شوئیکدا دیار بوو . . .

ده روشت ز له چرکه یه کدا دیار نه ده ما

نوزه له / ۲۲ / ۲ / ۱۹۸۱

پێڕه‌وه‌ی پێڕه‌وه‌ی ره‌خه‌نگه‌دان

- فرهاد -

له
پێڕه‌وه‌ی

رووب‌او‌ی چیرۆکه‌که‌ په‌وه‌ندی به‌ واقعی ئێستان نه‌وه‌که‌ مانه‌وه‌یه‌ ،
 مروه‌ به‌ره‌نگان بووه‌گان ئوردی پارێزگاری له‌ زه‌وی و مانه‌وه‌ و زیانی خۆیان
 ده‌کهن . نه‌یاره‌ گانه‌شی و ژمێکی وه‌گه‌ره‌ستی یێ ئامان ، به‌ عمر نۆخه‌یت
 بووه‌ و نه‌یا نه‌وێت سروشت و سیمای ئهم‌ خانه‌ بگۆرن ، ده‌یان پێچ و په‌نا
 ده‌کهن ، گه‌لیت ریگای چه‌وت و نه‌زۆ له‌ به‌ر ده‌گۆن ، ده‌یان دیت خه‌لکی شه‌ م
 ولاته‌ هه‌ر به‌ نه‌ه‌ و ده‌ست به‌ سه‌ر یێ ، ئه‌ستیره‌یان کوزاوه‌ و هیوا یان خه‌سه
 بێت ، به‌لام ئێستا به‌د پێژایی مێرووی ئه‌مان و هه‌موو سه‌ر کسه‌سه‌ش
 زۆر ارێکی تره‌ له‌ مرووی ئاگر و ئاسنێن ده‌ ، خوی سه‌ر هه‌بووه‌ ، مروه‌سه‌ی
 جوازه‌ر و خه‌ به‌گه‌ر زیگای لۆ گوتوون و ، گه‌لیت جارێش چۆکی یێ ده‌وان .

که‌ ئهم‌ مه‌به‌سته‌ پێڕه‌وه‌ ده‌که‌وێت ناو چه‌وار
 چێوه‌ی کارێکی هه‌ونه‌ریه‌وه‌ ، که‌سه‌ ده‌بێت
 ده‌ریه‌یه‌ که‌ مه‌به‌ستیگه‌ لا گه‌وره‌ ده‌کات ، یان
 به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ ، هه‌موو کاره‌ساتێکی مه‌زن له‌
 ئوسلووب بچووک و نه‌ ده‌وان و ون ده‌بێت ،
 هه‌روه‌ک ئوسلووب یێ ناوه‌زۆکی شه‌ره‌جێکی
 گه‌وره‌ له‌ ده‌ست ده‌بات .
 " سه‌روان " لا یێکی فوتابه‌ ده‌انێستوی
 وه‌سته‌یی و هه‌ونه‌ره‌ندی نه‌یه‌ گه‌زی و قال

گوندی - گرده نازق - یه، داتی به "نازه"
 د اوه که لچینی ماموستایه لهوی به کورستان
 خوشه دهیت، له گره می دلداری و نهوین دا
 نازی سیروان بو سه رازی دیت و بهره و حواری
 د بهریت، بو یه هم جار که دهیه دیت بگه رینه
 د باران بو نازه و خونینی د کوریت که لسه
 گوند دهیل نریک د میتهوه چی بیینیست
 - گرده نازی - بونه ویرانه، دوزمن هاتونه
 سدریان و رزوی لهو گوند ریبه هزارانسه
 شهید کرد ووه، نهوانه نهرانی خوشکسی
 سیروان و دایت و باوکی، تیر سیروان
 مودار توکه له سهر ددها ووه د میتهوه
 پیشه ورانه د نا جار یکی تو د بهریتهوه که
 - گرده نازق - بهر سورتان که وونه ووه، خوری
 ناگورانه و بهرنگ نازه می دلداری دیت
 به لام ته جانازه و سیروانسیرانیا د جسی
 (گوندته د میان بو دهکاتوه و دهیتسه
 کوریاں) .

له زهت د دستی له باوکی عه لگرتوه ووه
 خراوته هه تیوخانه، پاش سالتیک له - بهر
 دستی فهرانیکی هه تیوخانه که ناو - راه
 - عارف - پاش ۱۲ سالتیک که د میتهوه
 لای باوکی له قهقی هینهی ته داتی و لسه
 همور ششکی بین بهری دهکات، عارفیش بسو
 شهوی خه لکی به نینه پتی کی غیر نهی، روز
 له شمار دهکات و دهیته پیشه ورکه، لسهوی
 دهیته هاریزی سیروان و هزارانی تیری
 وهن شه قناره مانانیش نهوان بو نا وولکانی
 دوزمن له نیار و لایگاندا شورده بهیتهوه،
 دهیته ترسنگ و هزاران خورین -
 دهوقیتیه تاله شهویکی سارد و ساسا کا
 له شمارینندار دهریت، برینه که کارینهوه،
 عارف له حیوینه که می وید د میتهوه لسه
 چرکه یه کدا که ستریش له چرکه یهک - تهمن -
 سدرایای تهمن خوری د میجیتهوه و لاشهوی
 عارف جق د ههیلیت)*

پاش نهه جیروک نورس به چند وینه یه کی
 خه یاتوی بهر دوا می عارف پیشان ته دات و
 نه یکانه ره مزی مانوه .
 جیروکی شیته له که سانهوه دستای دهکا،
 روود اوه کانیش په یوه ندیه کی دینامیکیان پستی
 پانوه ههیه، وانا نه توانیسن وهن زار اوهی
 نه دهی جیروکه جیروکی - که سان - ی نا و
 بتین نهک روود او، هر به کوتابن هاتنسی

نا خیده و درامای چهلهنگی و خوشه و بیخی
 سیروان کوتابن دیت، هم به سه رهاتسن
 سیروان له دهقنری بهر باخهلی - عارف -
 ناویکا نووسراوه تهوه که پاش بردنی بهر دست
 دهکاتیه .
 " عارف " ناویک (پشین له دایت بونی
 چند جار یک بیریان له کوشتنی کرد توهوه و
 دایکی بو ناره زوی به زمی جیهانیکی پسو

کەسەکانیش کارسات دوابی پێ دیتت .
 مەرچی بنەرەتیش لە چیرۆکی وادا دەرخستنی
 هەمە لایەنە کەسەکانە، وەک سەمای کۆمەڵایە
 نی، سێفاتی تاییەتی و ترەوشتی چینیایەتی،
 بنەمای فیکری و هەلس و کەوتیان لێ و
 روانگیەوه .

وەت لە پوختەیی رووداوەکە دەرمان خست
 سیروان زۆڵەیکە جوتیارانە، لەناو کۆرۆکی
 ئازار و شۆرشێ نەتەرە کەیدا - بە حوکمی
 جیگای جوگرافی و ئیننەمی چینیایەتی -
 دەرژ، زۆڵەیی جوتیارانی کوردستان لێ
 سەرەتای بەرپاوی شۆشەوه دەستە چیلە
 بەتێسەداری ئاکری شۆرش بوون، چۆنکە لە
 راستیە گەشتوون کە دەرژمانی نەتەرە کەن ،
 وانە دەرژمانی زەوز و ژێانی مادیشی ،
 ئەوانی پەپوهندی دەرەبەگایەتی بۆ دروست
 دەکەن و، گیانی دەست بە سەرگرتەن و
 جەوساندنەرە زیندوو دەرەبە، ئاغسا و
 سەرماوەدەرە چا و چۆنکەکان دەرەبە دەر
 دەست و گۆللەیان پێ ئاراستەیی شکی
 کۆرێکار و جوتیار دەکەن، دەیان کەنە جاش و
 سیخوڕ بەرە کۆشتن و وێرانکاریان بە
 کۆڵدان دەن .

کەچی - سیروان - دەرپالەوانی ئەم
 چیرۆکە ئەم هەسلانە پێ ئاگایە، زۆژیک لێ
 زۆژان - وەک لە دەقی چیرۆکەدا دیارە -

نە بیردەکاتەوه و، نە سووتان و کۆشتن و
 شۆرشێ بە خەیاڵدا دیت، ئەمی چۆن دەبێتە
 پێشمەرگەیکە چەلەنگ ؟ لەبەرئەوهی کاتیئیک
 لە سەربازی بۆوه، دەرژمان هاتۆوه تە سەر
 گوندەلەمیان و باوک و دایکی و خوشکی
 کۆشتووه . کەواتە بریاری سیروان بۆ چوونە
 دەرەوه و بوونە پێشمەرگە، حالەتیک هەلچۆی
 کاتیە و پەپوهندی بە هەسلەیکە حەتی، یان
 مۆتەقی بیری سیروان نیە، یاخود وەت
 زاراوەیکە فیزیای دەرەبێتە کار و کارانەرە ،
 کە کارەگە نەبوو، ئاسایی کارانەرە کەیش نابێ،
 کەواتە دەرژمان ناسینی سیروان نەتیا لێ
 کلا و زۆژنەیی تاییەتیەکانی خۆیەوه نە کشتی،
 بۆیه هەر لەوگاتەیشدا دەرەبێتە قەسو دەرەبێت،
 (گۆرەنارزێ بە شایەتیە دەرژمانیکە دەرەقمان
 هەمە) .

ئەگەرچی ئەمە ناکاتە ئەوهی سیروان
 پێشمەرگەیکە چاک و خویەخت کەری لێ
 دەرەبێت، یان کە مەرەخمی بکات چۆنکە
 هەنەتیک جار بە دەرژمانی قیزوو بەک حالەتی
 ئینسانی یان کارکردنیک کاتی و پالەپەستۆ
 بەک دەرژمانی، کاری گەورە و گرانیان بە
 ئەنجام داوه، ئەگەرچی زۆر جاریش بوونەتە
 هۆی شکستی و پەشیمان بوونەوه .

لە پوختەکردن و ریک و پیک بردنی ئەم
 رێبازانەدا زیاد لە هەمووشت ئایدۆلۆژی

خهلکی به شینه بی فی نه بوویون "عارف"
 ناقلا نه شیتی په کی دا به گولی دا و له کم کوه
 له نکر کر

که واته نه میش به د وای له بره کد ائه کم ریت
 نه ویش لای نه و پیشمرکایه تیبه د یسسان
 نه ویش باکاته نه و هی عارف پیشمرکایه کسی
 زرت و خوبه ح کر نه بیت وه نه نه حاهه -
 کیشی واد نه کینه وه به لام پیشمرکایه تی خوی
 له بویدا - اختیاریکی - جو امیرانسه و
 نه وازیه بیرون و کیانیکی سمره خوبه نه له
 برت هیچ شتیکه و نه بوشایی پر کرد نه ویه ،
 کینسته به فدا نه شینی زیان که هیچ کاریکی
 له گوره بی دا ناکاتی . نه ویش که بر استر
 ای نه نکات نه پیری لای تولی نایه تسی
 نه مینیت له مستیکی حریدا .

له م بابته چرونه دا که نایه تیبه به
 باریکی دیار و بده کار یکرد نه وه ره که زیکسی
 سمره کی همه که نه ویش به کرد اچسون و
 کیشمی سیوان دوو لیزه همیزی چاکه و همیزی
 خرایه ده بیته - راما - وهن هونتریس
 بدسیکه له به ستنه وهی خوبه واره به
 کاره ساته که و هارمونیفتی هموره که زه کانی
 تره وه واته پیوه نندی و هلس و که و ته کسان
 کمنه به روود اوه سمره کی که نه دن روود وای
 تره کی تیا نه توتوه . لیرده ا مه به ستنه
 سمره کی که - کینمی نیوان دوو همیزه که -

سنور د هکیشی و چالاکیه کان په کیس
 دهکات . همروه ها پیوه نندیان به حیگا و
 کات و کومه لکاو هه به بیچه له و سلو کانه ی
 که هندیک جار به د ریزایی نه منی مرو فیت
 گورانی به سمرانایت یان کومه لکا که منتر
 نه توانیت پیشیونیت . له باری پوخته می و
 رابری کرد ندا کاره عه وه به کان ده کمنسن ،
 نه کمرچی وهن و تمان هندیک جار بر د بینه
 شت به لام ناکرینه ریساور بیاز .

که واته وهن نه نجا ده که یه نه وهی
 سیروان به د وای - تونه - دا و یله که
 پیوست بو خوبه ح کر نه کی له با وهر بیون
 به مسه لندی روان نه توه ونگی و به کز اچو ونسی
 سته چی نایه تی و نه توه وایه تی وهه سمری
 هه لیدایه . - عارف - یس به لایه نیکی تودا
 همر سیروانیکه نه ویش کر ساینولویجه کسان
 کرد وویانه ته پیشمرکه (نه منی یه ک سالان
 بووه دایکی ده س به راری بووه له هه تیو
 خانددا پیگه شتوه له نه منی ۱۲ سالیدا
 باوکی ناوی شیتنی لی ناوه له هه سوو
 شتیکی بی بمری کرد ووه له ژانیا ناره تیک
 خوشی نه ویستوه)

نه کمرچی نووسر له رسته یه کدا که
 عارف له بهر (سیمای ره شی د وژمان و سونا
 نی نیشتمان که ی) ده چیته دمری به لام
 همر پاس نه وه ده لیت : (همر زوو هه تدا

نه گهر نووسر نه يتوانيبيت بيان نه يزانيبيت
چون چهكي بداته دست و چونيس شهيد
بووننهكي بگاته دراما يهكي تراجيدى ره كه زى
هغه سر كيش له چيرونگدا بوئم لايه نه
— حهره كهيه — نه ن قسه روت .

نه گهر چي نووسرى نه چيروكه لسه
هنديك شوندا شو وينه زيند رواني داود
هك له مردني خوشگه كي دا و شهيد بووني
— عارف — دا .

له شي كرد نه وي روود او كه وه شه
د مرگوت كه نه چيروكه د وو روود او د و پا —
له واني سره كي هغه نه گهر چي نووسر
توانيبه تي بيگانه وه بهستي به لام ناخو
گورته چيرونگ كه ماوي روود او چهنه د
چر كه يه كه وه د هې ساتيه نه كريت كولي وا
قورسي بي هلبكيريته ؟ به تايبه ت كه د مرگا
كرد نه وي نووسر له سر عاردا خستنه وه يكي
ماند ووگهري دهويت چونكه خوينده وار بهره و
رووي توپه ليت پرسياي سايكولوژي د بهيت
كه پره له كهر هسي (كرى مندالي وهست
به كه ي كردن وي بهر يته له خوشه ويستي و
له سروو هموشيه وه شيتي) .

بيويست نه بوو نووسر نه — جزئياتانه —
بخاته كوري چونكه كاري چيروكيكي كورت
كه به نياز يكي تر نووسرا بيت نه نه . بو
نمونه :

بيان د مرخستني عهد الت و ناعهد التسي
شمر له د وو روانگوه يا پيدا كرتن و سسور
بوون له سر مهسه له يكي ره وا هيچ له مانه
زات نييه . كه له خويند نه وي چيروكه كه
د بهيته وه زياد له هموو شت خوشه ويستي
نيوان سيروان و نازه و — شيتي عارفت
لا د بهمينيه وه نه كيان قاره مانيبه تي نه وان
و روژرو ستهي د وژمن كه نه مه بهستي —
بهره كه كه ييه .

بهره من بهستي سهوكي له بابنه
نه بي د مرخستني د ژوازي نيوان راست و
د رو بيان هق و ناهق بيت تهوستا
خوشه ويست كرتني ته لايه نه كه راست و
هق د به پاريزت و ريسوا كرتني لايه نه كه ي
تر نه ميس له بهره مي ته د بهيدا به تايبه تي
چيرونگ له وينه ي هست پيگراوه كان بزاونته
زيند وه گانه وه د به كه ويت . چوونه سر
كوند يك و كوشتني خه لكه كي كاره ساتيكي
سامنا كه به لام له بهره ميكي ته د بهيدا
ناكاته هيچ نه گهر نووسر نه يتوانيبيت
بهرجه ستهي كاري نامرو فانه و ره وشني نزم و
كرد نه وي ناجواميرانه ي د وژمن بگات گونگ
نه وه يه چون نووسر وينه يه ك پيشاني خه لكه ي
بدات كه نه غرت له د وژمنه بگات هره وه
شه هيد كرتني پيشه مرگه يه ك — له كاري
ته د بهيدا — ته د هك و هه ژانده ي نابي

- ۱ - دایکی عارف بو وازی له باوکسی ئەندازە یەکی باش بە دەستیەوه هاتوو ئەوهی هینا؟ کوایه بو (حەز و خوشی دنیا بو کورتی هینا بێت لە ۳ لایەنەوه ئەوهیه که لـه بەزعی جیهانی پر لەزەت) جا کی دەلیت کاتیگا کێرانهوه که دیتە سەر زمانی کەسی باوکی عارف ئەمانەئە نەبووه وه نووسەر لە م دۆرە نووسەرناوی کەسەکه دەبات وهک :
- (سیروان . . . یاسی کردە نازیت بو کرد)
 ۲ - عارف بو ئەخریتە بەتێرخانە؟ خو یان (سیروان کاتێ چاوت بەرز کرد هوه مالی باوک و دایکی ماون بەبەیی شەرع و یاسان خۆتانت بەر چاوە کەوت) یان (سیروان . . . ئەدریتە یەکیکیان .
 ۳ - عارف بو شیت دەبیت یان بو نەوهی تری وا . که له راستیدا ئەوانا و هینانە له کاتی بەکارهێنانی ئەواناوانەدا پی ی دەلین شیتە ؟
 ۴ - بو باوکی بر بەری ئەکات ؟
 نووسەری کورتە چیرۆک یەک حالەت ئەکریت و راناری - تو - یان جۆری دەرشتنە که بەه لەسەر یەک خەت بوی ئەچی . زۆر - سوونی راناری لگاوی کەسی دۆرەم دەکریت ، چونکه رووداو و پالەوان و پرسیار جی هیشتن - بەراوەرەکت ئەگەرچی راناری کەسی دۆری بو سەری چیرۆکەکه بو رومان دەبات و ئەمینیان بەکار دەبیت بەلا خۆی لەوتی نیه ، ناوهینان شتیکی توه .
 لەو حالەتدا تەنیا دیکەوتە کاتی نالەیهکی سەرەتای چیرۆکەکه به راناری کەسی دەررونی - مناجاه - ی پالەوانەکه ، شە و سیهەم دەست پی دەکات پاشان بەهوی کاتەئێ که له شیوهی گێرانهوه راستەوخۆکەه خویند ئەوهی یاد نامەئێ ناو دەرەتەرەکەهی دەرەجیت و کەسەکه له وپەری سزا و عارفهوه کێرانهوه که دەچیتە سەر زمانی - کەسی حەسرەتایه .
 دۆوهی تاک - پاشان نیس دەبیتەوه به که سی پەتای کەوانە کرد ئەوه وهک هەندیک له چیرۆکنوسانی تورمان . تووشی ئەم برادرەرش سێهەم .
 ئەگۆرێزانەوهیه وهک بەشتیک له هونسەری بووه ، کەوانەکه بو - مەنەلوژ - یان - تداعی چیرۆک نووسین سەرکەوتوو ، نووسەری ئەم زیاتر دەکریتەوه ، پەیهەندی یان به حالەتی چیرۆکەش - گەرچی لەوه دەکات تاقیکردنەوه . شعور و لا شعورەوهیه و رەهەکی رانانوی ، یەکی زۆری لەم بواردەدا نەبیت - بەلام نا ئەبیت نووسەر د وخیکی سایکۆلۆجی وای بو

پالهوانه که دروست کرد بێت که گه‌یشتییتیه
 بو وینه ده‌لیت : (خانووکان وه‌ک پشتینیک
 شه‌باره‌ی به‌رابرد وودا بچینه‌وه، یان راویژ
 له‌گه‌ڵ خویدا بگات . نووسر هه‌ندیک جار
 که‌وانی به‌ نیازی هه‌نله‌ۆژ کرد و نه‌وه که‌چی
 به‌شیکه له‌گه‌ژانه‌وه‌که .
 راستی ته‌م رستانه به‌م شیوه‌یه :

رماس چیرۆکه‌که به‌رسی زیاتره‌ هویت ،
 چونکه له‌ شه‌مه‌دا به‌شیکه‌ هه‌مه‌ گه‌وره، یان
 وه‌ک وتراوه بره‌وه‌ی پشتیه‌تی که‌لیک حه‌سار
 زمانی پوخت و ره‌وان شفاعتی هه‌مدیک
 (خانووکان وه‌ک پشتینیک به‌که‌هه‌ری کرد که
 دا ئالا بون) وه (به‌وه عارف و هوشی به
 خویدا هه‌اته‌وه) وه (نه‌ت نه‌رانی کن به‌ه
 نه‌ایه‌ت بکرۆ) .

که‌م و کورێ چیرۆک ده‌گات . به‌ پێچه‌وانه
 شه‌وه که‌ زمان پاراو و نه‌گه‌یر نه‌بوو، له‌ یاسا
 لا‌ی‌دا، نار له‌سهر چه‌م به‌هه‌مه‌که ده‌گات ،
 به‌ نه‌ایه‌ت زمانی چیرۆکی شه‌سه‌ره‌سه
 برتیه له‌ ته‌فه‌نه‌وه و رسته‌ی چه‌ر و بره‌وسکه‌یی، که
 له‌ خویدا گه‌شه‌دانیکێ تره‌ به‌ روودا و به‌وه
 ترۆپک بره‌تی . نووسه‌ری شه‌م چیرۆکه‌، که‌ساک
 ده‌شار لاکێ - لای من هه‌یستا سه‌ره‌تای
 نووسینه‌تی، له‌م لا‌یه‌شه‌وه، هیوا‌ی چاکتری لای
 ده‌کریت . به‌ لا‌هه‌یستا که‌م و کورێ تیا‌یه‌وه،
 یه‌ویستی به‌وه‌یه زیاتر ئا‌گاداری زمان به‌ه
 کشتی و، زمانی چیرۆک نووسین به‌ تابه‌ه‌نسی
 بێت .

به‌ نمونه‌ یه‌کیک ناسی رسته
 له‌ زمانی نووسین دا، واکه‌وتنی فرمانه‌ شه‌سه
 به‌ پێچه‌وله‌ی زمانی هه‌ره‌می و ئینگیلیزی .
 که‌چی نووسه‌ر په‌یره‌وی شه‌ لا‌یه‌نه‌ی نه‌که‌رنه‌وه

په خند

چیرۆکه کانی ژماره‌ی پیشوو و خوینده‌وه

کاله پاس

هه‌نگاونانی سه‌هه‌نگی کورده‌واری به کشتی وه‌ده‌هه‌ی بـه
تایه‌تی له سینه‌ی شاخ و لوتکه‌کانی کوردستانی خویناوی و له
په‌نا تهنه‌کانی پیشه‌رکی خه‌بات و گۆل نه‌دان و له بواری روو به
روو بووه‌وه‌ی جه‌نگی ده‌سته‌و یه‌خه له‌گه‌ڵ د‌وژمه‌ فاشسته د‌اگیر
که‌ره‌کانی و لا ته‌گه‌مان وه‌ له به‌ران به‌ر ره‌وت و کز و لاواز و سینه‌وه‌بوونی
ته‌ده‌بیاتی به‌ر د‌وکه‌تی ره‌ش و چلک، ده‌سه‌لات د‌اره‌ خوینی مزه‌گانی
ته‌مرونی عیترای، به‌مانه‌وی و نه‌مانه‌وی له‌خه‌یه‌وه‌ حوله‌فاندن و که‌لاسه
بوونی زه‌مینه‌یه‌کی ئازادی و سه‌رفرازی به‌ که‌وا ته‌مرونی‌شان به‌ شانسی
ته‌نگ و مه‌رگ له سینه‌ی پیشه‌رگه‌ و شه‌رش د‌ا نووسه‌ره‌ پیشه‌رگه‌
کان به‌ره‌م و نووسین و ده‌مه‌نه‌فی و بوچه‌ونه‌ هه‌زهر و ویزداسی
یه‌کانیان یکه‌نه‌ چه‌پکه‌ گۆلێکی یه‌ گه‌رد و له به‌رگی نوو—سه‌ری
کوردستاندا پیشه‌کشی به‌ سه‌رتاپای خه‌لک کوردستانی به‌کهن .

له پێدا چوونه‌وه‌ی ژماره‌ د‌ووی گۆفاره‌ به‌ نوخه‌که‌ر " نووسه‌ری کوردستان " د‌ا، د‌وو
چیرۆکی کوردی و چیرۆکی و هه‌رگیز د‌راوی نووسه‌ری به‌رزی سوڤیه‌تی، مه‌کسیم گۆرکی خوینان
له هه‌مبیری هه‌ردوو به‌رگی گۆفاره‌که‌دا گه‌رم کرد‌وته‌وه‌، د‌یاره‌ ئیله‌ د‌هره‌قی به‌ چیرۆکه‌
وه‌رگیز د‌راوه‌که‌، هه‌یچ ده‌مه‌نه‌قی یه‌کمان نی‌یه‌ و خۆمان له‌قه‌ره‌ی نادهمین وه‌ته‌وه‌ی جـ
مه‌به‌ستان یه‌ چیرۆکه‌کی کاک (هه‌ره‌ید وون عبید القادر) ه‌ به‌ناوی " خه‌تی راست و
چه‌پ " له‌گه‌ڵ چیرۆکه‌کی توه‌ له ژنیر ناویشانی (به‌رده‌باز) که‌ له‌ نویینی کاک

هه‌فان کۆیستانی یه .

ئه‌وه‌ی پێویسته بپێم، وه‌ك من ئاگادار و تێی‌گه‌یشتم، هه‌ردوو چیرۆك له‌ زۆزانی زبانی پێشه‌ركایه‌تی نووسراون و ئه‌م دوویرا نووسه‌ره‌ شان به‌ شانی تهنه‌گه‌کانیان له‌ ته‌ك ته‌ك و فه‌رمانه‌كانی سه‌ره‌كی زۆزانی ئیش و کاری شوێش و سه‌رقاڵ بوونی بێنه‌ و به‌رده‌نگه‌ ئیژه و ئه‌وی، هاتوون جوامیرانه‌ فه‌لمه‌گانه‌شیان له‌بواری ئه‌ده‌بی و نووسینه‌ی هه‌نهری به‌گه‌ر خستوه‌، وه‌ك نووسه‌ر و روشنبیریك له‌ رازاوه‌ و ده‌وله‌مهنده‌ کردنی ناوه‌رۆکی ئه‌ده‌بی کوفاره‌که‌ به‌شدارییان کردوه‌ . . . بیا نه‌وی و نه‌یا نه‌ون هه‌ردوو چیرۆکه‌که‌ به‌ راده‌یه‌کی زۆر چیرۆکه‌که‌ر کات کۆیستانی، که‌ هه‌مووی هه‌ر ئوسلوی کێرانه‌وه‌ی پێوه‌ دیاره‌ کێرانه‌وه‌ی زبانی پێشه‌ركایه‌تی و شهن و که‌و کردنی هه‌رراز و نشیوی تاڵ و تهنسی و نزیك له‌ هه‌موو شتیکی ناخۆش، ته‌نیا خۆشی نه‌بیت . پێشه‌ركایه‌تی ته‌ك هه‌ر به‌واتای چه‌ك هه‌لگر، به‌ واتای خه‌بات کردن و روو به‌ روو بوونه‌وه‌ی سیاسیش له‌گه‌ڵ فاشسته‌کاندا به‌ خۆینده‌ نه‌وه‌ی چیرۆکی " راست و چه‌پ" دا ئه‌وه‌مان لا روون بووه‌ته‌وه‌ که‌ وا ناوکی سه‌ره‌تاتی و شه‌کان له‌ سه‌رپه‌رین و یه‌کا لا کرد نه‌وه‌ی رووداوه‌ یه‌ك به‌ دوایه‌که‌کان، بابه‌تی سه‌ره‌کی برای نووسه‌ره‌، ئه‌وه‌ خه‌ته‌ راست و چه‌په‌ی کرد و ته‌ره‌مزیکی سه‌لبی و وه‌ك مۆته‌که‌ی چاره‌گران له‌به‌رده‌م کاروانی سه‌رحه‌می داخواری یه‌ ئه‌ده‌بی و سیاسی یه‌کانی گه‌له‌که‌مان جێ پێی فایم کردوه‌، جا هه‌رچه‌نده‌ له‌سه‌ره‌تای چیرۆکه‌که‌وه‌ کات فه‌ره‌یدوون زۆر ته‌سا که‌م له‌بواری ناوه‌تینی شیعری و پلان‌گرتن له‌ شاعیران و روونکرد نه‌وه‌ بۆیان، هه‌ر وه‌ك له‌ بڕه‌که‌یه‌کی لا په‌ره‌ی (٦٦) ی کوفاره‌که‌دا ده‌لی ((- که‌و تا ئه‌ژر به‌ ئازادی ته‌خوینی . به‌لام شاعیری کورد تا نه‌بیته‌ یا وه‌ری که‌و کۆیستان هه‌ر به‌ دیلتنی ئه‌ژی)) .

نووسه‌ر له‌ سه‌ره‌تای ده‌ست پێ کردنی چیرۆکه‌که‌یه‌وه‌ وه‌ك من تێی‌گه‌یشتم به‌ سه‌ره‌تای ده‌ست پێکردنی زبانی پێشه‌ركایه‌تی خۆی ده‌رگای بۆبواری بیه‌ر و بۆچونه‌کانی خۆی به‌ هۆنینه‌وه‌یه‌کی زیاد له‌ پێویست رومانتیکیانه‌ خستوه‌ته‌ سه‌رگازی پشت و دایسی به‌بێ موانسه‌به‌ و خولفانی جه‌وی ره‌خساو هاتوه‌ رووداوی تری تێ هه‌لکێش کردوه‌ جا وه‌نه‌بیت من له‌ زاده‌ی بیری خۆمه‌وه‌ به‌لکه‌ نامه‌ی راستی بۆچوونه‌که‌م بو خۆینه‌ره‌ر به‌پێنه‌وه‌، به‌لکو په‌نجه‌ بۆ ناوه‌راستی چیرۆکه‌که‌ و چۆنیه‌تی ده‌رچوونی له‌ گێرانه‌وه‌ی رووداویك و چوونه‌ ناو بابه‌تیکی نه‌به‌بێ ئه‌وه‌ی بتوانی وا له‌ خۆنه‌ر بکات له‌کاتسی

خویند نہ وہی سہرتاپاں چیزو کہہ نہ چہریت، لہمیش زیاتر نووسر بہ شیوہیہ کی دست کردانہ ہاتوہ بہ ہوہنتہ خوئی خستوہتہ ہلہیہ کی ٹاشکراہ کہ ٹویش لہم زروفھی ژیاہی پیشمرکاپہتی ہموومان لہوہ ٹاگادارین ، ہتا پیشمرگہ لہ ناوچہکانی خواریہ بہ دوا کی کس و کاریاں نہنیرن بو دیدہنی و چاریکہوتن، ٹوہ ہرگیز کس و کاری پیشمرگہ نہ لہخویانہوہ زاتی ٹوہیان بہن کہ لہم و ٹوہ سوراہی کس و کارہکانیان ہپرس، نہ زوفھی سیاسی و عسکری کوردستانیش لہوہ ٹاستہدایہ کہ کس و کاری پیشمرگہ بہتی ترس لہم گوند بو ٹوہ کوند بہ دوا کی زولہکانیان دا مشورہ بخون، سہ تاییہتیش ہیچ پیشمرگہیک نہبوہ و نابن کہ بہتی دانانی ہوعید و شوینی دیاریکراو بہ دوا کی دہزکیران و کس و کاری ہتیری . بوئی دہبواہ نووسر وریای ٹم راستویانہ ہبواہ بہم جڑہ چیزو کہہ لہ ٹہجامدا تووشی سہرکردانی نہکرایہ . .

کاک فہرید وون لہ سہرکیرہ بوہ ہلہزاردنی ناویشانی چیزو کہہ دوا کی گریڈانی بہہسہلہرہ تکران و سانسورکردنی ہمرہٹیک ٹہدہی، لہ سہرہتاوہ نہخسہی پیلانیکی زورگہش و سہرنج راکٹہر و پربہ پیستی ناویشانی چیزو کہہ کیشاوہ و پربہ لہگہل رہوتی خہبات و ہرگری لرن و جوک دانہدانی بہستوہتہوہ و لہ رنگار بہکارہیناسی ووشہی ناسک و تہر و داریشتنی بہ ٹوسلریٹیک پر لہ زوق و چہشہوہ، وا ہصت سہہ خویند دہکات کہ لہ بہردہم خویند نہوہی چیزو کی پربہ پیست دایہ .

بہلام کاک نووسر وک دہرہکوی گہرہکی نہبوہ، سہرہتای شتہ ہچو کہکان ہلہتہ چورنہ ناوہاوشی رورداویکی گہرہ و چارہسہرکردنی بہ شیوہیہ کی گونجاو چاواہروان نہکرا و ہلکو تا رادہیت ہدروہک لہ کوتابی ہاتنی چیزو کہہ دہیینین ، خوینسہری چہواشہ کردوہ و کس و کاری شہہید (ہیوا) ، خستوہ ناوچوارچوہی کوشکی لہبیرکردن و خود زینہوہ لی بیان .

پالہوانہکانی چیزو کہہ لہ چیرون نووس خویہوہ بگرہ تا دہکاتہ شہہید ہیوا کی نہ دیتراو و کالی چیوا جوانی بہدہم ووشہکانی نووسہرہوہ خرولا ونہتہوہ ، چیرون نووس لہہ ہرگی ووشہکان چی ویشتی وای دواند وون و زہمینہی ٹوہی بو خستون نہکرد وون کہوا لہ ہوارگہی دلی پر لہژان و ژوونی خویمان ٹوہی گہرہکیانہ ٹہجامی بدہن .

ههروهها له پهراویزی پیاد اچوونهوهی واتای وشه کانهوه نا ئوئیدی له قوژی ههندی
 ووشه و رستهی نووسم بهرامهر که لکه لهی بیر و شته گانی ناو چیژۆکه که خوی ههست پی
 ده کهین . . . وهن له م رستانهی خواره وه ههستی بی ده کوی :

" نازار آه تاریکی ئه و بیره فولهی لیکنده وه لاپه ره ی (17) ی گوواره که
 " مهلی که ژۆکی کیانی کێزایه وه قهفهی سهروونی تاریکیه . . . هه مان لاپه ره
 زمانی چیرون نووس زمانیی زور ره وان و ساره و ساکاری کومه لانی خه لکه و دوور له سه
 به کاره ئینانی ههندی ووشه به شان و بال و باق و برین و تهنته نات به وشه پارا وه گانی
 شووره به کی سهوز و ته و سه رنج راکیشه ری بۆ ناوه ژۆکی چیژۆکه که ی پارشته وه و به پرای
 من ئه م جۆره ئه ده بیاته هه ر چه ندیشه له رووی هونه ری ته کنیکی چیرون نووسه
 فه نزاری و پیاوخره گان به کم و کوری بیته هیشتهان سه فاته له وان یا شترن و خۆشان
 له یا وه شی ئه ده بیاتی به ره ی که لدا ده چیئن .

وهن من بوی چوووه ، نووسین به هه ر ناویکه ره بیته چ شیعه ر یا خود چیرون . هه ند
 ما ده کی مه ندان دانی ویزدانی بۆ به کی خا وه شه ههست و نه ست ، حا وه نه بۆ چوون و به ی
 کرد نه وه یه ، خۆی له خۆیدا به ره هه تیک ئه ده به یه ، ئینجا خۆی نه ره له ژیر چ خانه به کسی دا
 ده نی ، ئه وه گرنه گ نه یه ، من به خۆم له نووسین کار دا کو ئ نا ده مه هه ندی قهواره و
 به ند و بالۆرانی که ده یی دریزی به که ی ئه وه ند به ی و پانی به که شی له وه ند (سم) زیاتو
 نه یی ، ئینجا له خۆی نه وه ی ئه م چیژۆکه سه هه روا هه لسه و که وت ده کم چونکه سه
 هه لسه نه گان دانی چیژۆک له لای هه یج ره خنده کر و نووسه ری که وه نه خاسیته ره سه نی پی
 ده به خشری و نه له به ر چاوی جه ما وه ره و خۆی نه ره ان ده خری . . به لکه به ژۆری سه رنج
 ده برینی تا که که سه وه چیی تر . . .

وهن له پێشه وه ی نووسینه که م دا گوته مه گاک هه فوا کویستانی هه ندی دیعه نی نسا وه
 سه وه ی لۆی ده رچی که به ده م پانه وان ی ووشه گانی خۆیه وه ما مه له ی له گه ن کرد وون ، ده سا
 له سه رتایای چیژۆکه که به ئوسلوی گێزانه وه لاما ن به لای به به نیکی هه یج کار گرنه گ و
 جه وه مه ردا ری ئه م ژۆی زیانی خه باتی که له که ماندا ده کاته وه ، که ئه م یسه مه سه له ی ئافره ته
 و به شه داری کرد نیه تی له خه باتی سیاسی و کیران و چو نیه تی ما مه له کردنی کو مه لکایسه
 له ده می گیران و هه تا دوا ی به ریوونی . .

برای نووسر به ده م قوستنه وهی تمه بایته و سهره تانکی کردن له کول په یوه ند بیه کانی
 میوان خه لک و چونیه تی . مه له کول نمان له گه ل یکتوری دا زهره گانه له په رده ی هانتسه
 مهیدانی ثافره تیگ و هه لوسته کانی کس و کاری و سهرنجی خه لک به رانه بری گرو کلیپی
 حه ز و یسته زاتیگانی خوی له سیهری ووشه گانه وه د ارستوه و به چریه به گوی خویندر
 د دهات که له ناو کوه لکا پاشک و توه کان د ره هق به قوریانی و ماند وویون و کیان
 خسته دهستان بې ویزدانیکی هیجگار زور هه یه . . همروه به زمانی وشه گانسی
 ده لئ :

" کس له د مردی کس ناگا ، هه ریه که له چا ویلکی خویوه سهیری دنیا ده کسا ،
 هه ر باشه مروف له ناو خه لکی تاوا بې ویزدانا وه ک چیا یه کی ب هه لول هه ره س
 ناهینسی . . . "

درون نووس له گه ل شه وهی نیستا پشمه رگه یه و به ته بیعه تی حال له شار د ووره ، سه
 ناحق یا خوورد روون تر بلین به یه لایه تی له هه ندی شوین پلاری له جه ماوهر گرتوه
 له خویوه و به زمانی خوی بو جه ماوهر قسه ی ناهق هه لده بهستی ، هه روه له کاتی
 ته پمروونی شه ماشینه ی ثافره ته کی تی دایه به به رده ی خه لک له جیانی شه وان ده لئ :
 " سوزانی یه ، جان شاره که پیس بووه

" پیاونه ماو ، شه سه کبابانه نه بی . . . "

که چی د وایی راسته و خو هه ر به خوی دیسانه وه بوونه میرانگری هه لوستی جه ماوهر
 ده لئ زر شه ی نیوه بو شه ونده بی ویزدانی بو له خوتانه وه نغمه به تاریکی یه وه د نا
 کن نالئ گیراوه ، کی نالئ سبه ی دایک و خوشک و زنی نیعمه س)

" نووسر له م دوو هه لوسته دا ده یه و چندان مه به ست بیلی به لام به بی شه وهی
 تواییتی شیجای شه و بداته خوینهر که له مه به ستی یه که م دا ته نیا شه بو بیر کرد شه وهی
 هه لیزرگاری ثافره ته گیراوه که خویته و مهر نی یه خه لک وا بو مه سه له کال بچر . سه
 راستی شه مرو چه وساند شه وه له کوردستان دا به جورر ته شه نهر سه ندوه هه موو کونج و
 که له به ریکی گرتوه شه وه و کس نه ماوه بیر له م جوړه بو چوونه سادی یانه یه بکاته وه سه
 ناییته به رانه بر شه وان شه که وا له ته و قی گیرانی فاشسته گان دا بې . چونکه له واقعی
 زیانی شاره گانی کوردستان دا زور نی یه به ده یان خه لک له زن و پیاو نه گیرین و سه

د پهنه ترين و شپوه و ټاکار بهرانبه رن مه لپنه وه و ٣٥ حوره د يارانه بهر چاوی خه لکی وه ک شتيکی ټاسای لې هاتووه .

له چيرۆکی " بهر د باز " د زوړ تر بایه خ به وصف د راه و سهرجه می چيرۆکه که سی گرتووه ته وه و چيرۆک له سهره تا وه خونهر د خاته بهر شالوی چه ندا و وشه ی چپر و د يه نی خوازه و شوپان دن ورسته تیکه لای وه " دار تله کانی خستيووه لوورهلووړ " و " دستيان له بينه قافای شار کير کړ د بوو . . " و " د تی به وینه ی بریشکي سهرسپیل " و " وه تپاله د اگیر ساوه کان . . " و " کاشه بهر دی پرسياریک . . " وه ک جيسوهی که رمی پوو . . . "

زمانی کان هه قال له م چيرۆکه د زياتر له زمانی شيعر نووسين د چي که ته مه شی بو ته وه د هگري ته وه شم براي مه يه که له کهل جيهانی شيعر نووسين چوو ته ژوان و هه ر به م زمانه وش هاتو ته گپه پانی چيرۆکه وه و زمانه کی له رووی به کارهينانی ته ک و تسرا ده ولته مهنده و توانيوه تی جووله له کيانی وشه کان بخولقيني و خونهر تووشی وهرس بوون و کشانه وه نه کات .

له کوتای دانه و سهرنجه د هه مه پرور که بويه که چاره م خوم له قهری شم جوره نووسينه راه و دنيا م که رهنگی له زوړ لایه نی تری چيرۆکه کان بی دهنگ بوومه و یا خود دهر کم پی نه کړ وون و د هره تیس هه ر ته وه ندی به بهر وه بووه که وا له نساو سهرما و سول و بهر بارینی خری ناوره ننگ پيشکه ستانی بکه م .

- گولیکه گهنتنه

" نووسهری کوردستان " وهک باوهش کرد نه وهیهک بتره هموو دهنگیکسی نازه و به گیانی هاندانیان بهر همی ئەم دوو گولیکه گهنتنه بلاوتنه کاتهوه .

له ژماره (۱) ی کوفاری خوشه ویستی (نووسهری کوردستان) چهند چیزوکیک بلانرا بوونهوه . . . یهکی لهو چیروکانه، چیروکی [شیرهیه] که (ناله) نووسیویهتی . . . که ههشتا چیروکه کسم نه خویند بووه واههست دهکم شینتا چیروکیک ده خویننهوه له خانهی ئەده بهیدا، خوی له ئەده بی بهرنگاریدا ده دۆزیننهوه به تایهتی که چیروکه که شوینی نووسین و بلانکردنه وهشی د ووره له هموو چاود تیرهکی سانسور و . . له ژیر ئاسمانیکی ئازاد و خاکیکی رزگار کراودا . . ده بیت ئەدی زمانی ئەده بی چون بپهژیت

٢- ههرد سهو نچیک ده رباره ی ههروکی شیلانه

من که دههوی چهند سهو نچیکی خیرا له سهو چیروکه که ده رپریم . . تنها مه بهستم ناوهروکی چیروکه که به . . نهک باسکردنی شیره و تەکنیک و زمانی چیروکه که (ههردهنده له رووی هونهری و داپرشتنیشهوه لاواز و بستی ههیره) . . ناتوانین بلیین ههروکی شوپشکیری به

پته و توشی ده کورد . . خو مادام نووسدر
له سه ره تادا فاتیله و ده زگیرانه که یما پستی
ده ناسیتی، ده بویه له ده وایشدا بیسر خوی
نه برد بانهوه و بۆی ده ریخستینایه له پیناوی
ج مه بهستیکدا! باسی لویه کرد وون .

وهک له چیزوکه کردا ده ده که وی شهوهی
خوله ده هکات به پیشه ره که شههید بوونسی
شه میلهیه . . ئیمه ده پرسین: باشه شه که ره
شههید بوونی شه میله هاندهر و هه سۆی
سه ره کی شهوه یی که خوله ده یی به پیشه ره که
ئهی باشه شههید بوونی دایک و بساوت و
شه میله . . ده بی براکی شه میله بکات به
چر؟! . . به لامه پرا من نه ده بویه ناله
هه لیزاردنی زینگای پیشه رکایه تی له لایه ن
خوله ره تنها بو ئهم مه سه له یه وه بگی پیتسه وه ،
به لکو ده بویه بیه ستایه شه وه به مه سا ئلسی
فیکری یه وه وهک جه وسانه وهی نه ته وایه تی و
جینایه تر . . هه ند . رهنگه نکوتی نه کوری
له وه که رهنگه شتی وا هه بی، به لام به هه رحا
نایج چیزون نووس حالته تر ئاوا نابه جه ست و
شار وه رکوری وه وهک شتیکی ئاسایی بیخاته
میشکی خه لکه وه . به پرا ی من شه مه خه وشیکسی
که وه یه به ناوه رۆکی چیزوکه که وه .

له راگوزانی دتی یه که ده مه لای ئا وایی
قورئا به ره وه پیری فاشیه کان ده بات، به لام
بی سوود ده بی . ناله ده یه وی له خاله دا

چیزوکه که وه دیار نییه . هه روا ناشتوانیسن
بلیین ده ست نیشانی زۆر خاتی ئیجا بهیشی
نه کرد ووه . . به لام شه وهی ده تانین بیلینسن
شه وه یه که ناله نه یه تانویه ئیکرای شه مه سه لا
نه ی په تچه یان بو د ریز ده کا و معامه لیان له
گه ل دا ده کا سه رکه وتوانه بخاته به ره مه سی
خوینهر . . بو سه له مانندی ئهم فه سه یه مان
باشترین زینگا وورد بوون شه وه یه به چیزوکه که دا و
عینانه وه به رحا وورد اوه کانه . .

زر کور و کچیت له دتی یه که دا: کتوریا
خوش ده وی . . زریقی فاشی ئابلقه سی
دتی یه که ده دا بۆ راگوزیان و گواسته وه یان ،
کچه که و باوکی و دایکی و هه ندیکسی تولسه
دا نیشتوانی دتی که به نا به هه من ده کور دین،
ئهم کاره ساته یال به پاله وانی چیزوکه که وه
- هه تی که بیته پیشه ره که له مه ره ز به که دا بۆ
ئا وشار شههید نه کوری . .

له سه ره نای چیزوکه که دا گفتوگوه کی بۆ
مه به ست له نیوان شه میله و فاتیله دا رود ده دا
هه روا باسی خو شه وستی فاتیله و برا که سی
شه میله ده کا . . به لام نووسر پاش ما وه یه کی
که م بیسی ده چه شه وه که به م سه ره تابه ده ستی
پیکرد ووه و تا کوتایی چیزوکه که ش به نۆز قسا
توختی نا وه عینانیا ناکه وری . خو شه گه ئهم
به شه له چیزوکه که دا نه براه، نهک هه ره هیچی
له مه سه له که نه ده گوری، به لکو به پیزتر و

رۆلی دین دهر بخات که هیچی بونا کسری و ساتی ترن بگرد ابا به هو، بو وه بیر هانتنهوی شه میله . پاشان نووسر ده که ویته هه له میکی تره وه، که شه ویش لا وار کرد نی رۆلی خوله پیسه یان به واتایه کی تر رۆلی پیشمه رکهی شه هیده خوله که بریندار ده بی و ده ست له وه ده شوا که رزگاری بیی . له بری شهوی بکه ویتسه سروود، خویند نه وه و هوناف کیستان . . له بری شهوی ده ووقسی شور شگیرانه بکات . . شهوی ده یه به سمر ده میا همر شه میله و شه میله یه وه ک شهوی هیرش برد نسسی هه فرزه که بو سهر شار له پیناری شه میله دای یان نووسر هه ره ده یه وی شه وه به سه له نیی که تاکه هو بو پیشمه رکایه تی خوله . . شه میله بوو . . که شه مش وه ک له پیشه وه باسمان کرد . . هویکی یه کجار نابه جتی و که م کرد شهوی نا دلسورانیه له نوخی پیشمه رکه و ریباری پیشمه رکایه تی و . . . کساری شور شگیرانه . .

راسته مروف به ده رنیه له سوز و خوشه و . . یستن، به تایه تی مروفی شور شگیر . . به لام خوشه ویستی مروفی شور شگیر به و چه سنه نیه وه ک ناله باسی ده کا . . سوز و خوشه و . . یستیه زاتیه کانی مروفی شور شگیر نیکه ل له بن به شته گشته کان . . بوون به پیشمه رکه ش باشترین سه له نیه ری شه و راستیه ن کسه شور شگیران هه ره م تامان سو دی زاتی و

له به ره هوا م بوزنی خویند شهوی چیزونه . . که دا دهر ده که وی که شهوی هه موو جباری شه میله وه بیر خوله ده خاته وه ته نها سوورو یه کی سووره (واته شیلا نه یه که) . . که به رای من شه له جیکای خوئی دا نیه به . . تایه تی بو مروفیکلی پیشمه رگه . . ده بویه نووسر له بری شه و شیلا نه یه . . کونده راکوئیزاو و باخه سووتاو و زرد کاره

چەوسانەوهی نەتەواوەتیش خۆی لە خویدا و لە ناوەرۆکدا هەر چەوسانەوه چینیایەتیەکیە نووسەر بیری چوووە یان بە ئانقەستبازی بە سەر ئەو ناوەرۆکە بە تۆزفالیکیش پەنجە بۆ لایەنە چینیایەتیەکان راکێشێ . . . هەر هیچ نەبێ دەبواوە لایەتیکی چەوسانەوهی جوتیارانی کوردستان لە لایەن ئاغا و دەرەبەگانەوه دەرخواستایە . خۆ نووسەر خۆی باسی کۆندیاتی کوردستان ئەکات کە بە تەئکید خەلکی ئەو کۆندەش وەک هەر کۆندیاتی دیکە کوردستان بێ بەش نەبێ لە کێشە و چەوسانەوهی چینیایەتی بۆ ئاغاوەکی خۆفروش یان دەرەبەگیکی خۆفروش قان بێون نووسەر وەک خەزەنگار و کۆنگرەنی رژیمی فاشی بەگاری هێنایان و لەوێ وە دەست نیشانسی چەوسانەوه چینیایەتیەکی بەگاری .

بەرژەوهندیە تایبەتیەکانی خۆیان بکەن بە قوربانی سود و بەرژەوهندی گشتی کە خۆلە شەهید دەبێ بەرای مسی پێرۆکەش کۆتایی دێ ، لەوێ بە ناوەرۆکە زێدەپرویی و دەرژە پێدانیکی خۆرابی . . . خۆ ئەکەر ئەوەشە دوابی لە کەندا نەبواوە بێ کومان چێرۆکیکی سەرکەوتوتر دەبوو لەوهی کە پێش ئەوهی کۆتایی بەو چەند کەم سەرچانەم بێنم ، بەزە کەم د روسی قەسە تریش لە سەر ناوەرۆکە کە بەم ئەویش ئەوهیە کە نووسەر تەنها لایەنی چەوسانەوهی نەتە- وایەتی نیشان داوه و بە هیچ چەسنی خۆی لە قەرەبی دەر خستنی چەوسانەوهی چینیایەتی نەداوه . . . نووسەر لە بیری چوووە کە

(ب) رەحیم عەزیز

"رەحیم عەزیز" لاویکی پێشەوێرکە یە و تەمەنی ۲۰ ساڵانە نزیکی (۳) ساڵە شیعر ئەنوسی . . شیعر لای ئەو هەناسەدانی هەروێکی شۆرشگێڕە کە لە ساتە هەمە سەختەکاندا ، ئەو ساتانەی خۆی بۆ دۆزێ لە کەمین دەنی یان ئێشک لە هاوڕێی یان دەگری ، یان رووبەرۆی مردن و تاریکی و تەنیاپی د دەبێتەوه ، سەر هەڵدەدا ، بۆیە هیندەوی بایەخ بە دەرپرینی ئەو ساتانە- و شتە ئالۆزەکانی ناو دەرۆنی دەدا ، ئەوەندە کۆی نادانە کێش و سەرۆا . رەحیم نەوونەوهی هەشتاکانە ئەو نەوهی لە ناو کارساتی خۆیناوی- دا چاوی کردۆتەوه و دەیهوێ (شۆین بێی خۆی بە سەر رووخساری شەوهە جێ بێتی) .

عاشقی چیا

قهله رېشه ، چي له ناسماني گوند د هوي ؟
کوټر ، ملي بۆ لهزام هه لده سوئي ؟
وا ئيواره دا هات ،
سه نگره کان چول بون
تو ، تو وا به توندي چنگت لهم خاکه گير کرده و بهري ناد هي
منداله هزاره کاني گوند
له مال هاتنه د هري
بۆ وهك جار ان نايان د ويني !
بۆ به قولی سهرنجيان لو ناد هي ؟
ناسوي سهرکهل رنگي د هلتي و نهوشه يه
نرميسك . . . ريچکهي شهونمي سهر کولمديه .
توي جوان پهرست
بۆ ههر باوه شله ئيواره و چيا د هه هي ؟
وا شهو ها هات
بۆ هه لناستيتوه و
سهر به که ويلی جوتيار تکدا بکهي ؟
وا زما و هند برايوه
تو بۆ تاراي بۆ د هنگي و ماتميني ؟
له سهر بوی خوينه کهت لانا بهي ؟

۹۸۲

« ۲ » ئەم شەوه چۆن بنووی؟

ئەم شەوه چۆن بنووی؟
• کە دەسپێژ بیلەر زۆرینتی
ئەم شەوه چۆن بنووی؟
کە هاواری ریندانەکان رایی پەرتینتی
ئەم شەوه نانوی
تا خویننی رزائە
نەوتی چرای بیدارەکان بێ
ئەم شەوه نانوی
تا مەمکی تەمەنمان
• لە ناو چنگی سەگە هاواریەکان بێ

« ۳ » ۱۹۸۱

تاریک و رونی بەیانی

بۆ خوشکە بچکۆلانەکم (دڵخواز)

تاریک و رونی بەیانی بوو
مرد نەکت

هاواری گەروی دا یکتی پەرگریان کرد :
(دا یکت کوێر بێ دڵخواز مرد)

x x x

تاریک و رونی بەیانی بوو
گیزەیی سەماوەرەکە و مستا

پشکوکانی لە ناو جەرەکاندا کوژانەوه

پىشكۆكەنى لە ناو جەرگماندا كۆزانمە •

• ھەممۇمان دامانە پۈمژنى گریان

ئە بەيانی بە تەنیا فرمىسكەكان خورانه

x x x

تاریك و رونی بەيانی بوو

پىرچە ۋەرىپۈكەت لە ئازار و ژاندا ئالتۇسكا

مرد نەكەت بېۋە تەم

لە سەر روخسارت ۋەستا بو

x x x

تاریك و رونی بەيانی بوو

چىنگىم پىر لە پىرچە ۋەرىپۈكەت ۋە

دلم پىر لە نىگا كز و خەماۋىيەكانت كىز

بۇ ساتىك گریان،

ۋەك شىت سەرم بە كۆلانى،

• چول و تەنگەبەرى شاردادە كىز

x x x

دلىخواز گيان !

خوشكە بىچكۆلانە ۋەنەكەم !

لە سەر ھەر يالىكى ئەم كورد ستانە بوەسنى

گۆرستانىكى خويىناۋىت لى ديارە

كورد ستانىش

ۋەك تەرمى دلتەزىنى تو،

قورىانى با خەلى دەرىبەگ و سەرمایەدەرە

۱۹۷۹

- ه و ناستی هونیریان وه چ وه لیبیریان
 دهی هملپانسی نه دبیکی تازهی شه و
 یوانه مان نه دهنق . ندم بزارکردنه ، شه م
 شعرخورییه بو شه وی نه دهبکه له ناستسی
 جوانکاری هونیری نه هینزیته خواری و نه بستی
 به کومه له دروشمکی روت و قووت، خوئی له
 خویدا همر نه و نه بجامه بوو که نیمه چاومان
 تی بریبوو، نه دهبی بهرز همر بهرزه، به هسر
 زمانق بدوی، همر ناوه روکی له خوئی بکری .
 بیگومان من ناواتم شه دویه شه دبیکی بینم ؛
 که شایه تی راسته قینه نیتامان بی، و له
 همان کاتیندا شه دبیکی مهز بیت... وون
 وشم تیکرا ماده گان پوخت و جوان .. شه و
 پرورانسی به دهستانهوش گهلق دلخوشکردن .
 جات نه کن، همانا شه توان شیعر که متر بلا و
 بکنه شه . . بائخ به بابه تکالی تری وهت
 سانو و جیروک و لیکولینه شه بدهن . . ووت و
 ویزه شه دهبیه سیاسییه گان ترجمه بکن . .
 وهت شه وی - ناظم حکمت - شه کفر بتوانسن
 له بد و کرد نه وی شه دهبی هه موو کورد ستاندا
 بزارن بکن . . مونه چا که گانیان بجه شه
 پیش چاو . . پیم وایه ههنگاوکی تازه نه نین
 که تا نیتا نه کراوه . . شه شیعره د وور و
 د زیزه - سواره - له کورد ستانی نیران ،
 شیعریکلی وه بر بکر بووه، له وه شه جوو همر له بهر
 وشمن کوردی په تی، شاعیره که نووسیتیتی ،
 گیانی مهزنی شیعری تیدا نه بوو . . من
 ههستم نه کرد زور له خوم شه که بو شه وی
 بیخوینمه شه . . . به پیچه وانسی زور شه وی
 ماده گانی تره شه . . ههرو له بدهن شه نوموانه
 زور د ریز نه بن، که م و پوخت بین ، چونکه شه
 شه مه شیای بو زرووفی ئیوه و بو داراین ئیوه
 جاکتره . . جیر و لکه کن (ناله)، له تله سی
 دلئی شه دا . ناله قه له مه کنی به پرشته .
 د وو جیر و لکه کنی (کویستانی) یس زیکله شه و
 جوان بوون . . جیر و کی شه دبییه کرمانشانیه که
 - زولماوا - عملی شه شرف د مرویشیسان
 جوانترین بهر همی شه زماریه بزوو . و قاره کنی
 - محهمد حده باقی - بو شه هید جه میل
 رهنجیبر - به دل م بوو چونکه شه بیان نه نوسراوه
 وشتی نه کرد و به به زیز شتی تره شه . . له م
 د وایه دا زماره یه کی " نوسهرن کورد " لیسره
 د هر جوو " نوسهری کورد ستان " ی ئیوه له چسار
 شه و شاخیکه و شه ویس ته پولکه یه کن د مستان خوش
 قه له متان ههروا به پرشت بیت . . ئیوه ئیستنا
 بهرامهر روزگاریکی گه و ره بوونه شه ، چ وهن
 شه یب و - وهت پیشمهرگه . . له بهر شه
 پیوسته هه همیشه شه پر سیاره له حوتان بکن :
 چون شه توانین له م روزگاره دا شه دهبیست
 پیشکشی بکنین ، شه دهبیش بیت و له خزمه تی
 مه سه له یه کی گه ره شدا بیت . . ؟ ! بیگومان
 شه بهر هه مانسی و مرامی شه پوسیاره شه دهنه شه

به ناسانی ناید نهوه . . . (چون کمد ب
 یق و مسئله ش بیت . . .) له تاقیکرد نهوه ی
 نغوشکی پانهی دنیا را و بهرله نیمه شه د ب
 همبوه ، که شه بیه کال توانیویانه وهرامسی
 بد نهوه . شهوه ناظم حکمت و شه ندریسه
 مالرو و نیرودا و نه یانی تر، شه د ب و خویشی
 شه هید انیان تیکل بهیك تکرر و بهر همسی
 بهرزد هره چوو . . . شومید شه کد شه بهر هه مانه
 بیین و همر به وانه شه چا و مان روون بییت شه
 هیواد ارم سدرکه و تووس . . . نووسری کرد .
 ستان * د رای شهوهی شهیند مانهوه ، کسارت
 شه کین دستاو دست پروات ، به نایهتی له
 نا و نه بیاندا

۳ - چیزوت نووسی هه لکه و تووش " کاک
 فرهاد " شهلی : گوواره که نام زور به د ب و .
 دستان خوش زور له می شه به هیزنسه .
 شه و چیزوتی نارک بورتان - شه شه - می له
 سهرم نووسی و را بوستانم نارک شه .

۴ - هه ره هه چیزوت نووسی خوشه و -
 ستان - کاک فادر - بوی تووسییوین شهلی :
 بوردی گوواره (نووسری کردستان) و
 وزه بهر نامه و پیمیر شه کیم خوینسه شه ،
 پینسه کی و بهر له د هر بری همر بیرو و سهر -
 تحیک به دل پیروزیای له هه موران شه که م
 به هوی دهر جوونی ژماره (۱) ی گوواره که شه ،
 هیواد ارم که ژماره له د رای ژماره مانه ی به

پیزتر و پیروزی تیدا بیت و یق د واکوتن و
 له کاتی خویدا بکه وینه دست شه سب و
 روشنیبران ، ساهوه له شاح بیت یان له
 شاره کانداه نیوه هونری و سرت و جهوری
 د هر هینان ، بروام واره هیچ جوره لکه بیه کسی
 له سر نیه و تنیا شه شه ند مان بو د شهینتسه و
 بلین : د سنان خوش بیت . . . عن شهوا و
 لکه ل باری سهر شه کانتانا یوت د هر گرمه وه
 بهوهی هه مان هیك فذاعتی ته و اتان شه
 هیز و پیزی شه ه ی شهین ، بژوی ناکه شهوه
 شه سهریاری شهوهی تیکر ای لایه شه سیاسی
 یه کال له سر شهوه کوکی که زیاری گوواره که
 رتجه که گرتن شه به بیه کی شهوار بیت ، به هرجی
 له خزمتهی بهری شهوه و بهر و باوه ره کهیدا
 بیت . . . سهاره شه ناوه که (نووسری
 کردستان) باری سهرنجی جیا واز هه شه
 شه و شه ناوه له سر شهچینهی جیو کرافیسان
 کردستان د انواوه و د هر کابو هه مو نسا
 کهرتیکی د انیشووی کردستان د هخانه سر
 پشت ، م پیوا به همر اوی (نووسری کرد)
 کالای له فذر بالای نازاته بهدی نه هاتوه -
 کانی شهوهی کرد بیت ، شه شه له درزی
 د همارگیری و شهان روانینی شهوه بیسه وه
 نه هاتوه و شهعلاش جهنگ ناگهینه شه بهر وی
 که مایه نیبه شهوه بیه کانی د انیشووی کردستان
 و تنیا له روانگی سیما کرد یه کهوه بوی چوروم

به هر حال هیوام وایه سرکره وانه سورین
له سمر چه سپاندنی شو زیبازه پیروزه ی که
له ژماره (۱) د یارتان کرهوه

۵ - دیسان چیرۆک نووسی بهر تیزکاکه
ی.م " د وای به ده ست گه یشتنی گو فاره که م

ئهم نامه یی بۆ نووسیویس : " ژماره " (۱) ی
گوفاره که مانم (نووسری گوردستان) پس

گه یشت منیش به لای خزمه وه وه کوهاو پرتی به کسی
د لستۆزی ئه وه سالانی ۱۹۷۷-۱۹۷۸ لای

چهند ئه د بیک پیشناری د امر راندنی ئه م
یه کتیه م کرد ، به لام وا ئا وانه کم له سهر

دهستی ئه وه ی د لستۆز و تیکوشه ردا هاته دی
تویه لای خزمه وه منیش د وای سهر که وتسن و

سهر فزایتان بۆ د خوازم ، هیوام وایه له
پیناوی پیشخستن رگه شه کردن و سهر که وتنی

شه ی پیروزنی گوردی د ئه ده بی ره سه نس
خوردی د هه میشه ههر به ره پیشه وه بچی و

به ره وه ی بن ، له پایدانی ژماره ی نسسه
پیشنه وتیوتر و سهر که وتیوتری ئه و گوفاره ناو...

داره دا... سوپاسیکی گهرن ئه وه هه شه
ناسنه تان ده کم و منیش به ره هه ی خۆمتان بو

ده نیرم... ده بهاره ی پیشنیار و سهرنج له
ئیس و کار و بلا و کراوه کانتان د هه یکه پزوه زه ی

به ره وه ی ناوخواهی به کیتی " نووسه رانی گورد -
ستان " م ی گه یشتوه و زه دجی ی بروام بووه

۶ - هه ره هه ی برای شاعیر کاکه " فرید
زاندان " ئه م نامه یی له جیتا یه کی رزگسار

کراوی گوردستانی عیتره وه بۆ نارد وویسن
" نووسری گوردستان " م بیتی گه یشت ، ئه م

ژماره ی میان [ژماره " ۲ "] زۆر باشتر و پوخت
تر بووه له ژماره ی پیشوو . . . پیروزناییتان لێ

ده کم له وه هه ی و تیکوشانه به ره وه وه ی که
ده یه ی بۆ سهر هه لدانئێ ئه ده بی شوپشگه ی

و خاوین . . .
۷ - جگه له م برا ئه دیانه ش له گه لسی

برای روناکبیری تره وه نامه ی پیروزناییس و
پشتکیریمان بو هه اتوه و به ره وه ام به په ره وه

د اوامان لێ ئه گه ی گوفاره که مانمان بۆ بشیرین
۸ - ئه مانه و گه لتی به ره ی سیسه یی

گوردستانی و عیراقی و زی که خراوی ئه ده بی
عه ره بی له د هه وه ی گوردستان ، بیتی خوشحالی

خۆبان به رامبه ر دروست بوونی به کتیه یمان
د هه ره یوه ، که جی ی سوپاسی ی زانیس ئه یه ی

له وانه :
آ - گوفاری (الثقافة الجديدة) که

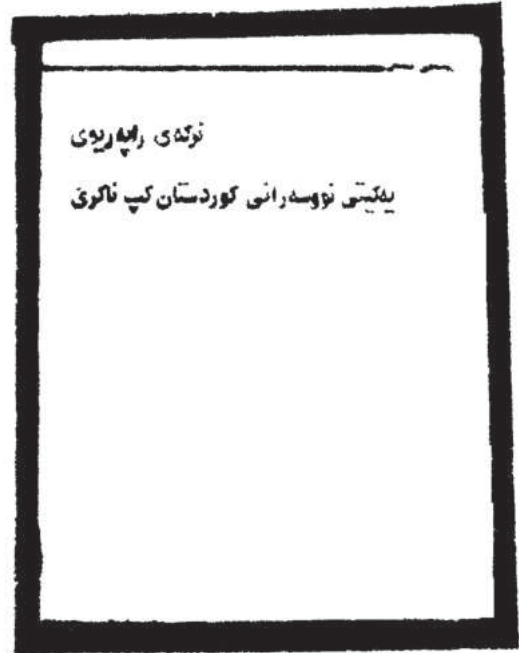
گوفاری پارسی کۆمونیستی عیتره وه ، له لای په رمانی
(۱۶۸ ، ۱۶۹ ، ۱۷۰) ی ژماره ۱۳۴ ی

مانکی ئه یلوه ی / تشرینی به کمه ی ۱۹۸۱ د
وتاریکی به زمانی عه ره بی و به ناوینناسی

ر نووسه ره پیشه رگه گانی گوردستان له
سه نکهری که لدا راهه ستای د هه ره ی

" به کیتی نووسه رانی گوردستان " بلا و کروتوه
تیایدا نووسراوه :

ب - شماره (۱) ی کوفاری (کومله)
 خولی د ووهم - که ئوردگانی (کومله)
 وه نجده رانی کوردستان (ههوتاریکی له سه ر
 د روست بوون و به ره هه مگانی به کیتیمان به لار
 کورد و تهوه نمونه له کوفاری کومله :

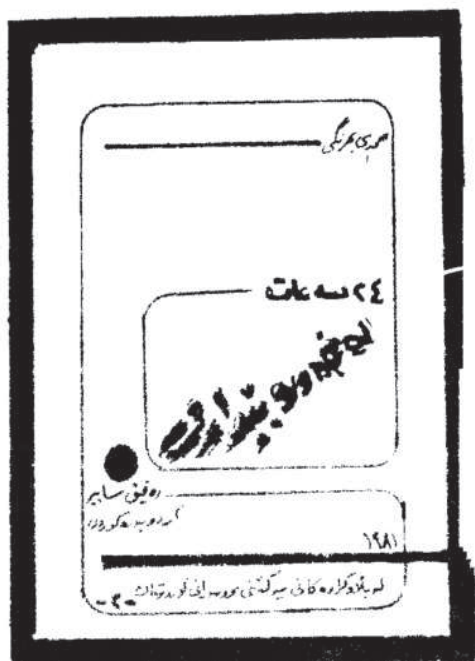

کورد و هه کو به په رچ دانه وه به کی ههوتیارانه
 ناوی کوفاره که بیان کوری به ((نووسه ر
 کوردستان)) وله ئای ۱۹۸۱ د ایه که مین
 ژماره وله تشریح د و هه مدا د ووه هه مین
 ژماره بیان وه که نه کی د لیری هه مو نو سه ر یکی
 نیشتمان په ره وه کوردستان خسته ته که
 باقی کوفار و روزنامه گانی شعری نویسی
 که له که مانه وه .

* کومله ته یونه ژبانه وه یه کیتیسی
 نو سه رانی کوردستان و ژبانه قه شه نگه که یه وه
 په روزیاب له کومله ئی خه لک و هه مو نو سه ر و
 روانه سیره گانی کوردستان نه ئات که کیانیسی
 بینه ووی بزوتنه وه رزگاری نیشتمانسی
 کوردستان به هه یچ د ژمنیک سر ناکریست
 و نه کی ووشه ئا رادی کوردین به که س کپ
 انتر . هه یه د اریشه که هه نو سه رانیسی
 د لیبز و به نه ره ئی که له که مان به یه کیتیسی
 تیکوتسه ری خویان بزانی و کوفاره که ئی به که نه
 زایه له زه ئکی کاروانی به ره و پیشه وه چونس
 ئوه ئی کورد وهاری رزگاریخواز .

د هه سته یه ئ له نو سه ره تیکوتسه رگانی ریزه گانی
 پیشه رگه کی کوردستان به ها و کاری نو سه ره
 د لسه رگانی شماره گان لیژنه ئی ئاماده کردنی
 ((یه کیتی نو سه رانی کوردستان)) بیان
 پیک هه ئنا وله ئا داری ۱۹۸۱ د ایه که مین
 ژماره ی کوفاری - پیرو - یان د هه کسه ر و
 پاس د احستنی د هه رگای یه کیتی نو سه رانیسی

تیکر له قولایی ناخمانه ره سه ری ریه رو
 نه وازس بو هه مو بیان داته نه وینین و سو یاسی
 نه که مین سو یاسی سه تکر و به رگری و تیکوتشان
 د ئی هه مو و چه وساند نه وه یه ئ بو به ختیار
 مروه له هه مو د نیاد . . .

په یهێتی نووسراوی کوردستان
له یانێ کوردێ کانی

چاوه پروانی تُم بہرہ ما نہ بن

- (۱) بہ کہ عین ما فوستا . نویسنی . چہ نلیزہ بہما توف
و . سستہ فاعہ فور .
- (۲) شا تو گہری گیزہ تو کہ نویسنی بہ حمود دساب
گورینی محمد دھوہ باقی
- (۳) فزیمہ کافی زما فی کوردی . د . کہ مال فوٹاد

ناوه روک

١		وتەى ژمارە
٢		روزنامەى کوردستان — د • کەمال فوئاد
		دەربارەى پیکهینانى یەکیتیک بو نوسەرانی
١٦		هەموو کوردستان — رەفیق سابیر
٢١		شاملوو شیعرى نوى ی فارسى — سیامەند مامیر
٤٥		جگەر خوین دەدوى
٥٣		گیژەنگ — محمەد حمە باقى
٦٤		تفیک — ج • رەووز —
٦٩		منالانى شارەگەم دەزانن چى بەدایکیان دەلین — روزا —
٧٣		لالورەسول — ئەحمەد رەحەب —
٧٨		شیتە — دلشاد عومەر کاکى —
٨٦		چەند سەرنجیکى رەخنەگرانە لەچیرۆکى شیتە — فەرهاد —
٩٣		چیرۆکەکانى ژمارەى پیشووم خویندەوه — کاکەباىر —
		گولیلکە گەشەکان
٩٩		ا — چەند سەرنجیک دەربارەى چیرۆکى شیلانە — ئاشتى
١٠٢		ب — رەحیم عەزیز —
		نامەى ئەدیبان و وتەى گوفاڕو روزنامەکان
١٠٦		دەربارەى یەکیتیمان

KURDISTAN'S WRITERS

Magazine of the Union of Kurdistan's
Writers .

NO. 3

Feb. 1982

نووسه‌ری کوردستان

ژماره (٤)

نوسه رانی

کوردستان

نوسه رانی

کوردستان

ژماره ٤ گۆفاری یه کبیتی نوسه رانی کوردستان ئایار-١٩٨٢

نوسه‌ری کوردستان

گوفاری یه‌کیتی نوسه‌رانی کوردستان

ژماره ۴

آیاری ۱۹۸۲

وتەى ژمارە

رژىمى رەگەزپەرست، بۇزىياتر لە ئاوبردن و ئواندەنەۋەي گەلەكەمان ، شان بە شانى ھىزى سەربازى و ھەمو شىۋازىكى تىرى زەبروزەنگە وسەركوت كىردن ، بەردەۋام ھەۋلى داۋە ، لە لايەكەۋە ئەدەب و ھونەرى رەسەنى گەلەكەمان بشىۋىتىنى و لە بەر يەكى بىترازىنى ، لە لايەكى تىرىشەۋە ھەۋلى ھەلكىشانى ئەۋرەگە قولى داۋە كە ئەدەب و ھونەرى كوردى ، لە ئنا و دل و دەروونى مىللەتەكەماندا داى كوتائە ، ھەرۋەھا بۇ ئەۋەش بىسە توندى بە خۆپەۋە بىسەستىتەۋە و بەۋ ئاقارەدا ئاراستەى بىكات كەدەربىرى ويىست و پارىزەرى بەرژەۋەندىەكانى خۇى بىت و لە خزمەتى جى بەجى كىردنى نەخشە و پىلانەكانى خۇى دا بەكارى بەيىنى .

بىريارى ھەلۋە شاندەنەۋەي يەكىتتى نووسەرانى كورد و كىردنى بە بەشىكە لە يەكىتتى نووسەرانى عىراق ، روويەكى ئاشكرائى شەم ھەۋنەى رژىمە بۆپە ھەر لە سەردەتاۋە ، ئەدىبە ھوشيار و نەترس و نىشتمانى پەرۋەرەكانى كوردستان ، ئەركى نىشتمانى و ئەدەبى سەرشانى خۇيان بەجى ھىنا و ھەلۋىستى ئەدىبانەى خۇيان ، بەرامبەر بەم بىريارە شۇقىنىيە ۋەرگرت و بە توندى رەتبان كىردەۋە . چونكە پىيان وابو كە قەبول كىردنى ئىسەم بىريارە ، سەردانەۋاندىن و مل كەچ كىردنە بۇ داخۋازى و فەرمانەكانى رژىم و گلانە ئاۋزەلكاۋى خىيانەتىشە دەرھەق بە گەل و نىشتمان و چۈنە دەرەۋەپە لە بەرەى گەل و بزوتنەۋەى كۆمەلەكەيان و پىجرانى پەپىۋەندىانە لەگەل ئەۋ جەماۋەرە جەۋساۋەپەدا كە ھەمىشە سەرجاۋەى بىت و دەۋلەمەندى

دەستەي نووسەران

بەرھەمەكانىيەنە ... پىيان وابوو قەبۇل كىردىنى ئەم سىيارە ، دەپسان كاتبە بە ئامرازىكە بە دەستى رۇيمەۋە ، تۈنبا و بەھرى شەدەپىشان خزمەتى زىاتر مانەۋەي رۇيم و دىيۇنە پىدانى زۇنم و زۇر و چەوسانەۋە دەكات ... پىيان وابوو كە ھەركاتى شەدىبەلە واقىيى زىان و گوزەرانى جەماۋەر دابرا و دەرىرى خواست و ئاۋاتەكانىيان تەبىۋو ، بە زمىسانىسى جەماۋەر قىسەي تەكرد ، بەرھەمەكەي لەخۇشى وناخۇشەكانى زىانى ئەۋانەۋە ھەلەقۇلۇ ، خەياتى ئەۋانى جۇش ئەداۋ ، تۆۋى شوۋج ئەدان و باخى بوون و شۇرشى لە قوۋلايى دەروونى جەماۋەردا ئەۋەتەندەۋە لە پىئانوى روۋخاندن و تىنىكە شكاندىنى ھۆكەنى چەوسانەۋەدا ، بۇ پىئان تانى پاشە رۇزىكى بەختيار و ئازاد ، خەياتى تەكرد ، ئەۋە دەشۇرئ شەدىبىيىكى رەسەن و ، شاپستەي رۇز و خۇشەۋىستى گەلەكەي خۇي پىئ ...

بەلام بەداخەۋە ، لە بەرامبەر ئەم ھەلوپىستە ئازايانە و شۇرشىگىرانە نووسەرە دىسۇز و نىشتەمانىرەۋەرەكاندا ، ژمارەيەكى زۇركەم ، شەم سىيارەيان قەبۇل كىرد و ئامادەيى خۇيان نىشان دا كە بەو شىۋەيەۋ بەو مەرخسانە كارىكەن ، كە رۇمىي دۇبەگەل دەپەۋى .

ئىمە ھەرگىز ، پىيان خۇش تەبىۋو ، تەننا ئەت ژمارەيەكى ئاۋا زۇركەمىش ھەلوپىستى شۇپۇرتۇ نىستانە و ئائەدىبانە ۋەرگىن ۋە ئاۋا ھەموو ھەستىكى نىشتەمانى لە دەروونى خۇياندا بىكۇرۇن و چاۋ لە ئاستى ھەموو رەفتارىكى فاشيانەي رۇيم بىنوقىتەن ۋە ھەروا بە ئاسانى سەنگەرى بەرەنگارىي قەلەمە نەترس و شۇرشىگىرەكان چى پىئىن و ، بىخۇشە پال دوۋمەنەۋە و ئامادەپن قەلەمەكانىيان لە خزمەتى باراستىنى بەرۋەتەندەپەكانى رۇمىيىكى ئاۋادىرئە ، و رەگەز پەرىستا بىخەشە گەپ .

نووسەرانى كوردىستان ، كە ھەر دەم خاۋەنى پابەيەكى كۆمەلەپەتى بەرز بوون و ھەمىشە لە لايەن گەلەكەپانەۋە رىز و جورمەتىكى زۇربان لىنگىراۋە ، ھەر لەبەر ئەۋە كە خۇيان بە واقىيى زىان و كىشەكانى جەماۋەرە و سە مەسەلەي رەۋاي گەلەكەپانەۋە بەستۇتەۋە و ، بەدۋىيەرى لە خۇ بوردەنەۋە بەرەنگارى ھەموو جۇرە چەوسانەۋەيەكى تەتەۋايەتى و چىنساپەتەسى بوونەتەۋە ... لە بەر ئەۋەي كە كەسانى بەشاگا و ھوشيارو دىسۇزى كەلەكەيان بوون و ھەمىشەش دەرىرىكى راستگۇي زىان و گوزەران و خواست ئاۋاتەكانى بوون ...

خۇ ھەر نووسەرىكىش ، پىچەۋانەي ئەم تەركە و فەرمانە رەفتارى كىرىپ و بىكا ، گەل ناپىورى و ھۆكىمى گەلپىش ، گەرچى زۇر عادىلانەيە ، بەلام لە ھەمان كاتا زۇر قورس و پى بەزەپانەشە .

« دەستەي نووسەران »

دیدارینک له گهل نه دبیری کوردی سوئیته تیدا حاجی جندی

روشنبیری له ژبیر سایه ی دیموکراسیدا نه بی گه شه ناگا

دلزار کردویه به کوردی

حاجی جندی پایه یه گی بهرزی له ئەدەبەین کوردی سویتی و تیکـــــــــــــــــرای
روشنبیری کوردی دا شهیه ، پروفیسور و دکتوره له زانسته گانی زمانه وانیه سدا ،
نوسهری دهبان وتاری ئەدەبی و لیکولینه وه ی زمانه وانیه و جیروک و کتیبـــــــــــــــــه
به زمانی کوردی و ئه رمه نی و بهر له چهند سالیک رومانیکه دهر کرد وه له ژبیر
ناوی ((دهقنی بههار)) دا* ، که وهر گبیردا وته سه ر زمانی روسی و ژماره یسه ک
له زمانه گانی به کیتی سوئیته .

جندی به بونه ی گه یشتنی ته مه نی به جفتا سال ، میدالی دوستایه ته سی
نیوان گه لان و میدالی شه رمه نی بی درا ، ئیستا ته مه نی جفتا و چوار ساله ** * .

حاجی جندی له روژی دامه زاندنی به کیتی نوسهرانی ئه رمه نستانه وه زیاتر
له بیست سال شه رمه کی به شی ئەدیبانی کورد بو ، سالانی زور له روژنامه نویسی و

(*) دهقن : (قوره لیته) یه .

(**) ئەم دیداره له سالی ١٩٨١ دا کراره .

دیداریك

نهد و سیدانی لی کولینهوی زانستی دا کاری کرد ووه . ئیستایس یهکیکه له بهنا و بانگترین لی که له ره ره کورد هکان له بهشی کورد و لوژی سهر به ئەکادیمی زانسته — کانی کیاری ئهرمه نستانی سوفیتی له یهریفان ، که خویشی لهوی دهژی چاومان پیی گهوت و ئهم ئاخاوتنه مان تومار کرد :

له سفره وه دهست پی کردن

* شتیکی زانراوه ئهر کوردانهی که دهستی قهدهر فری دانه روسیای تزاری بهره چهند تیره یهکی کوچهر بوون و له زانست و شارستانی دوربۆن چون ئهده بیکی کوردی سوفیتیان خولقاند ، دوا ی شورشی ئوکتوبه ری روسیالیستی مهزن ؟

— راسته کوچهر بوین ، بی سهواد بوین ، ژماره ی خویندهوارانمان لــــه ژماره ی په نجه کانی دهستیک پتر نه بوون ، فلان و فلان و فلان ، ئاوا ژماره ت ده کردن ، بهلام ئیمه له عه مان کاتا ، فولکلوریکي دهوله مه نمان هـــــــــوو دهوله مه ند وهک خودی ژیان .

له سیچهره دهستمان پی کرد ، نه سه ره تابه ههولیه کانه وه ، خویند نـــــــــه وه نووسین ، قوتابخانه راسته وخو دوا ی شوری کرانه وه و ده رگایان له پیش روله کانمان خیرانه سه ریشت شایانی باسه لیره دا باسی ئه و یارمه تی په برایانه ی گهلی ئهرمه ن بکهین ، که بیشکه شیان کردین .

ههنگاه یه که هکان له سالی ۱۹۲۰ وه نووسین به ئه لف و بیی ئهرمه نی بوور له وه به دوا له ده وره ری سالی ۱۹۳۰ وه به ئه لف و بیی لاتینی و له سالی ۱۹۴۹ وه کورده سویتی به کان ئه لف و بیی روسی به کاردینن .

له سه ره تادا هه و کوششینه بو دانانی کتیبی کلاسی (قوتابخانه یی) ته رخان کراله پاشان فولکلور کو رایه وه و تومارکرا و دوا ی ماوه یه که له کانوهی دووه می سالی ۱۹۳۰ دا روزنامه ی (با تازه) ده رچو ، جا له گه ل ده رچونی روزنامه ی کوردی دا هه ندی له رو نییرانی کورد ده رکه وتن ، له وانه ی که سه ره رای زمانه ی کوردی زمانه ی ئهرمه نی ، ن روسی ، یان هه رد وکیان ده زانی و له نو سه ره کورد هکانی به رایه ی ئهره بی امیلوف و جندوی گه نجو و ئه مینی عه بدال و جاسمی

حاجی جندی

حلیل و حاجی جندی و محمدی میرزای و عتاری شاربون .
 چندی ئهرمه‌نیش ههن که به کوردی دهنوسن وهک نورزی ئوهاکیم و رونییست
 د رامکیان و له ئاشوریانیس ئیسحاقی موروگولوف .
 هیچ ئهد بییکی پیشه‌وه‌رمان نه‌بوو ، هه‌موان ئهد ب د‌وست بوین ، وه‌رگیران
 له رووسی و ئهرمه‌نی‌یه‌وه شوینی پیشه‌وه‌ی له‌به‌ره‌می نه‌مانا وه‌رگرتبوو .
 ئا بهم جووه‌ تووی ئهد ه‌بی کوردی له خاکیکدا روا که سی چه‌می سه‌ره‌کیسی
 د هیان داشت ، فولکور ، وه‌رگیران به‌هه‌ره ئهد ه‌بیه لاوه‌کان .
 به‌شی ئهد یبه کورد ه‌کان له‌ناو یه‌کیتی نووسه‌رانی ئهرمه‌نستانی سوینیسی دا
 رولیکی گرنگ و کاریگه‌ری گیرا ، ئهم به‌شه له‌مه‌به‌ر و ئه‌ستاش وهک (وه‌رشه‌یه‌کیسی
 ئاسنگه‌ری) کارد ه‌کا ، ئه‌مه جگه له‌و یارمه‌تی یانه‌ی که ئهد یب و روشنییه‌ره
 ئهرمه‌نی‌یه‌کان پیشکه‌شیان کرد .
 * له‌وه‌ی باسکرا د ه‌رد ه‌که‌وی ، که ئهد ه‌بی کوردی له یه‌کیتی سوینیسی له
 دایک بووه به‌ چجاری له‌ره‌گه بنچینه‌یی‌ه‌کانی . د وور له گه‌نجینه‌ی ئهد ه‌بی
 کلاسیکی د ه‌وله‌مندی کوردی .
 — به‌لی به‌ره‌مه‌ کلاسیکی یه کوردی یه‌کانمان ئهد ه‌زانی و ئه‌وما چاومه‌سان
 پی‌یان نه‌که‌وتبوو ، به‌لام خه‌لک له‌سه‌ر په‌ره‌ی د لیان داستانی (مهم و زین) ی
 ئهممه‌دی خانی و شیعه‌ه‌کانی مه‌لای جه‌زیری و فه‌قی ته‌یران و هی تریان ، له
 نیوانی چیره‌که‌گه‌لی ولاکه‌کاندا ، ئه‌زه‌ر کرد بوو واتا ئیمه نمونه‌مان له
 ئهد ه‌بی کلاسیکیمان د ه‌زانی ، له‌ریگه‌ی که له‌پوری ئهد ه‌بی گه‌لی یه‌وه ، ته‌نیسا
 ئه‌وه‌ی که د ه‌گوتری ئه‌مه‌یه که هه‌ندی له له‌کوله‌روه و روژه‌لات ناسه سوینیسی‌ه‌کانی
 پسپور له کورد ناسی دا د ه‌لاقه‌یه‌کی گرنگیان له پیش خویند ه‌واره‌کانماندا کرد ه‌وه
 بو ئه‌وه‌ی له‌په‌ره به‌ را برد ووی ئهد ه‌بی و که له‌په‌ره روشنییه‌یه‌که‌یاندا بروانن له
 ریگه‌ی ئه‌و کتیبانه‌وه که له‌باره‌ی ئهد ه‌بی کوردی یه‌ره ، به‌روسی د ه‌ریان کرد ووه و
 (مهم و زین) و هه‌ندی به‌ره‌می تری ئهد ه‌بی کوردی یان وه‌رگیریه سه‌ر زمانی
 کوردی .
 چا له د‌رای ئه‌مه به‌ره‌مه ئهد ه‌بی یه‌کانی ئهد یبه کورد ه‌کانی هه‌موو

دیدا ريك

كسره تهكانى كوردستانمان د ه دى ، بايه خمان پي د هدا و لوى د هكولاينهوه ،
نيره د ا د هى به شانازى و ريزلى گرتنهوه باسى ئه د هى كوردى عيراقى بكم
كه چهند قه ناغيكى دريژى بريوه .

گوران گهوره ترين
شاعيرى هاوچه رخى كورد ه

* ئايا هيچ ديداريك بوژه له نيوانى ئيوه و ئه د بيه كورد هكانى د سره وهى
سوقيهت ؟

— بلى گورانى شاعيرى نهمر يه كم شاعير بوو كه چاوم پى كوت ، گوران
سالى ۱۹۶۱ سهردانى د هستهى نويسهرانى ربا تازهى كرد له يريفان ، سه
هاورى بهتى شهيد جهمال جهيد هرى ، نيشانهى نهخوشى پيوه ديار بوو هاورى
جهيد هرى بهم جوړه ناساندى و گوتهى : له بهناوبانگترين شاعيرانى كورده لسه
عيراقى ۰۰۰ و هه ندى شيعرى به كوردى پيشكش كرد ين و هه ندى كى تريشى سه
وهرگيرد راوى بو زمانى روسى .

گوران بهژن زرافت و هيمن و سهنگين بوو ، به نه د بىكى پر وه له گلمانا دوا ،
له د هورى كوبيونه وه (ئه مينى عه دال و ميروى ئه سد و ئه ز و كريكارانى تـ
روژنامه كه) .

گوران به خته وهى خوى له سهر دانه كدا د هبرى ، كه له وه سف كردن نايه و
له خوشحالى به گه پشته ان به مافه كانمان و به وهى كه خارهنى روژنامه و ئيستگه يه كى
كورد ين و كتيبه كانمان به زمانى خومان د هرد كه ين ۰۰ سهر دانيكى كورت به لام
گرنك بوو . هيشتا تارمايى گورانم هه ر له بهر چاوه به روزه پر له به زه يى و هيمنه
كه يه وه ، به وشه له سهر خورى كانيه وه كه به شيوه يه كى زيه د شيرين ده گه پشته
په رده ي گويمان .

گوران بى گومان له گهوره ترين شاعيرانى هاوچه رخى كورد ويه كيكه له شاعيره
گه رره كانى ئه د هى هاوچه رخى جيهان .

چاوم به ئه د بيانى تريش كه وه وه : هه ژار ، كامهران موكرى ، عزالد ين رسول و
هوى تريش ۰۰ هه ر چاوپيك كه تنيك د هره تيكي گه و ره و بونه يه كى گرنكه ، بو ئال و

گور کردنی بیروواو بهتین کردنی دوستایهتی و برایهتی *

شورشیی سوسیالیستی نوکتوبسه

هموو شتیکی به کورد بهخششی

* رووکاری پیشووی ئەدەبی کوردی سوفیتی چی بوو و رووکاری ئیستای

، مەبەستم نەزەری نوێیە ، چیه ؟

— ئەدەبی کوردی سوفیتی ، ئەدەبیکی زور دەهولمەند نیه وەك گوتم ، لسه

سفرهوه دەستی پی کرد ، رووکاری پیشووی به بنچینه دا به نیشتمانی سوفیتی و به

کەسایهتی لینین هه لگوتن و به برایهتی و دوستایهتی نیوان گه لان و به شورشیی

سوسیالیستی که هموو شتیکی به کورد بهخششی *

یه کم دەستەئەدی کورد هەکان له باره ی بوونی نەتەوا یه تیمانیانەره له چوار

چیوهی نیشتمانی گهره دا و له باره ی نهریت و کله پوری گه له کیهانوه دەنووسشی ،

به لام لهم بیست ساله ی درایینه دا نهره یه کی نوی له شاعیران و ئەدیبانی کوردی

سوفیتی پی گه شت ، ئەو لاوانه له سه ر زه مینه یه کی ره قتر پی گه شتن و له با وه ششی

روشنبیری به کی پیشکوتووی سوفیتی دا گه شیمان کرد و توانیان به ئاسانی به

ئەدەبی چیهانی ئاشنا بین ، سه ره رای ئەره که هه ره له تمه نی لاویانسه وه

راسته و خو گه نجینه ی ئەدەبی کلاسیکی کوردی بان له بهر دەستا بوو ، هه ندی ئه لو

لاوانه کهوتنه ژیر کارتیی کردنی بزوتنه وه ی ئەدەبی پهره مند ووی کوردی له عیرا ق

دا و ، کوردستان بوو به بابته یکی سه ره کی له به ره مه گانیاندا ، واتا ئەدەبی

کوردی سوفیتی ئیستا رووکاری نەتەوه یی — سوسیالیستی و هرد هگری ، که رووکاری

راسته و ره رایه و روژ له دوائی روژ دەهولمەند تر دەبی و ئیستا دەستیه ئەدەبی

دیار و ناسراو همن ، میکائیلی ره شید ، عه سه کری بوئک ، فیریکی یوسف ،

توسنی ره شید ، عه گیدی شه مسی ، شکوی جه سن و ... بو چه ره کسه ی ره هه ش

که هیشتاله سه ره تای ریگادایه ، دوا روژیکی باش ره چاو ده کم *

ئەنەسکا و پیدی ای گه ملی کورد

* باشه ، با بگه ریینه وه سه ره به ره مه ئەدەبیه کانت ، به شیوه یه کی رونتر

با بگه ریینه وه سه ره رومانه کت (دقنن به هار) چیت که له نیوانیسا

دیدار یکتا

بیلی ؟

— لهم رومانهدا کوچه که ی گهلی کوردم تومار ده کمم ، که ئیستا له یه کیتی سوئیته تدا نیشته جی یه ، له عیراقه وه بو پشت کیوه کانی قفقاز ، بویه ده لیم له عیراقه وه نه که له تورکیا وه چونکه نه ژادی کورده ئیزدی یه کانی* له عیراقه وه یه (له پاریزگای نهینوا) که له نیوئی یه کممی سه ده ی نوزد صدا رویان کورده روسیای تزاری ، له لایه کی ترمه رومانه که ئه وه بهرجه سته ده کات که چون ئهم به شه کورده خوری له ستم و چهرمه سه ری و له ناوبردن رزگار کرد و چوه ژیر ئالی نیشتمانی سوئیته یه وه . له رومانه که دا ژپانی سی پشت له کورد به سه رد ه که سه وه به هه مه وه تالی و ترشی و شادی و خوشی یه که وه

(بهرای من (ئیزدی) یان (ئیزدی) راسته نه که یه زیدی له بهر ئهم سویانه ی خواره وه :

آ — خویان به خویان ده لیم (ئیزدی) و اتا لایه نگرانی ئیزده = یه زدان = خوا .

ب — تاینی ئهم تیره یه زور کونه و به لگه ی تاریخی هه یه که ده گهریتوره بو سه رد همی بابلیه کان و بهرستنی خوا (نابو) و له وه بهد وا تیکهل به تاینی زهرد هشتی و بهرستنی (میترا) بویه که ئهم میترایه (مهر) بهر له ده رکه وتنی زهرد هشتیش بهر ده بهرسترا . دوا به دوا ی ئه مه هه ندی نه ریتی مه سیحیه کانی ش تیکهل بوو ئینجا له سه رد همی ده رکه وتنی ئیسلامینشدا هه ندی رهوشتی ئهم تاینه ی ئامیته بوو .

ج — نیسبه تی تاینی ئهم تیره یه ده چیتوره سه رد دوو سهرچاوه که هه رد وکیان وه که باسمن کردن ، به یه که مانا هاتوون ۱ — ئیزده ، ۲ — یه زدان هسه رد دوو کیسیان کونن ، جگه له وه که له کوردی و فارسی ده ری دا مانای هه رد وکیان (خوایه) له زمانی په هله میشدا هه ره مانا ی هه یه . (سهیریکی فه رهنگی عمید بگه) .

د — بهلام بو ساج کرد نه وه ی نیسبه تیان به یه زیدی کوری معاویه ، —

* بوچی فیریک پولاد به گت به قارمانی رومانه کهت مهلبژارد ؟ ئاخو

ئهمه رهمزه یان که سایه تیکر راسته قینهیه ؟

— تارمانی رومانه که فیریک پولاد به گت که سایه تیکر راسته قینهیه ، شورشگیری پیشهوه ، فیودور لیتکین که له تهه نی ۲۱ سالیدا له سیبریا ، له شهریکسی ناهاوئوفدا له گهل سهربازانی سوپای سپیی دوژمی به شورش شههید کرا ، که سایه تی لیتکین به شیوهیه کی مهنتیقی دهجیته ناو رووداوه کانی رومانه کهوه ، چونکه خودی باپیرانی ئهو دهچنهوه سهر ئهو ئیله نهژادییه که بو پشت قهفقاژ کوچیان کرد ، سهره رای گهل لهو راستییه تاریخیا نهی که رومانه که پشتیان پیر دههستی ویستم به شیوازیک راسته قینه و ساکار ، جوانترین نه ریت و رهشتی گهلی کورد پیشکشی به خوینه رانی خوشه ویست بکم ، به تاییه تی رهوشت و نه ریتی کورد نه یزید یهنگان ، له چینه کانی رژیم ئیلایه تی و کور بهستن و دهستووری بریار وهرگرتنی به کومهل و تا ساکارترین پیوهندییه کومله یه تی بهنگان ، ئهمه جگه له پوشاک و خوراک و مال و منزل و ئهو قیمه ته روحی بانهی که له ناو دهروونی مروفتی کوردا جی گیره ، وا بزانه له بهر ئهم هوییه که میکائیلی رهشید له وتاریکیدا ، که

هیچ دهستاویژیک به دهستهوه نیه جگه له شیخ (ئادی) • ئهم شیخ ئادییه وهک له فهرهنگی (المنجد فی اللغة و الاعلام) ی چاپر ۲۱ دا هاتوه ، عسدی کوری مسافره که ناربانگی (شرف الدین ابو الفضائل) له ، له سالی ۵۷۷ / ی کوچی ، ۱۱۶۲ / ی زاینی دا کوچی دواپی کردوه ، بوئیکی گهره بووه له (به عله بک) له دایک بووه و ماوهیهک مجیوری (مه دینه) بووه و له پاشان چوته ناوچهی ههکاری و موصل و په رستگایهکی له ناوچهی ئیزدی بهنگاندا بینا کردوه و تیا ژباوه و ههر لهویش کوچی دواپی کردوه و ئیستا ئیزدی بهنگان تهقدیسی گهره کهی دهکن • بهلام ئهم شیخ ئادییه (۴۸۲) سال دواپی کردنی یهزیدی کوری معاویه مردوه ! (یهزید له سالی ۶۸۰ ی زاینیدا مردوه) بویهه یهزیدایه تی ئهم کورده ئیزدی بهنگان بنیاته •

(د ل ل ز ا ر)

زه‌حمه‌تترینی هموو ئهو ئه‌رکانهن که به د ریزایی قوناخه‌کان به‌رنه‌نگاری بوون *

* گه‌لی کورد له زوربه‌ی به‌شه‌کانی کوردستاندا د وچاری چه‌سه‌سندنه —
 وه‌یه‌کی د وولایی بوره ، نه‌ته‌وه‌یی و چینایه‌تی ، بو نمونه له عیراقدادا
 روشنبیری و ئه‌ده‌ی کورد بو ئه‌ده‌ی بیان تووشی هیرشیکی سه‌خته‌سی
 د سه‌له‌تداری بوون و میژووی کورد تووشی شیواندن ها‌توره ، واتا
 کزبوونیکی گشتی فه‌ره‌ه‌نگ و روشنبیری کوردی هه‌به ۰۰ راتان چیه ؟
 — نزیکه‌ی هموو گه‌لانی جیه‌بان ، د ه‌وله‌تی خویان هه‌یه ، به‌لام گه‌لی
 کورد ، د ه‌ستی قه‌ده‌ر ، وای ئی کردوه که به‌پارچه پارچه‌یی بژی و له زوربه‌ی
 مافه‌ بنچینه‌یه‌کانی خوی بره‌به‌شییی ، ته‌نانه‌ت له هه‌ند یکیاندا نا هیلن به‌خوی
 بلی کورد ، له هه‌ندی د ه‌وله‌تی تردا فه‌ره‌ه‌نگ و میژووی د ه‌شیوند ری و ئه‌ده‌ی
 و روشنبیره‌کانی ئابلوقه‌ ده‌ریی و هه‌ولی تواند نه‌وه‌ی گه‌لی کورد ده‌ری ، له
 بیانی نه‌ته‌وه‌ گه‌وره‌کاندا ، به‌لام هه‌ولد انیکی پوچه‌ل و سه‌رنه‌که‌وتووہ *

سا‌کارتترینی مافه‌کانی مروف ئه‌وه‌یه که به زمانی زگمکی خوی بخوینی پسوی
 بنوسی و بخوینیه‌وه و که‌له‌پور و تاریخ و شانازی‌یه‌کانی بیاریزی ، له‌سه‌ر خاگی
 نیه‌تمان‌ه‌که‌یدا بژی ، به‌لام بوچی کورد له‌مانه‌ هه‌مووی قه‌ده‌نه‌ ده‌کسری ؟
 قوتا‌بخانه کوردی‌یه‌کان داد‌ه‌خرین ، ئه‌و کتیبانه‌ی که به کوردی د ه‌چون قه‌ده‌غه
 د ه‌کرین ، دامه‌زراوه روشنبیری‌یه‌ کوردی‌یه‌کان داد‌ه‌خرین ، یان کوسپی‌ان
 د ه‌خریته به‌ر ۰ ئه‌ز ده‌نگی خوم ده‌خمه‌ پال هه‌موو کورانی نه‌ته‌وه‌کم و پشتیوان
 کاری گه‌رم و گوری خومیان له تیکوشانیاندا له‌گه‌لا د ه‌ده‌بم ، له مافه‌ روشنبیری و
 به‌ریوه‌به‌ری‌یه‌ ره‌وایه‌کاندا ، له مافی ژبانیان له‌سه‌ر خاگی خویان به‌برایه‌تی له
 گه‌ل گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ دراوسی‌یه‌کاندا *

شاد نه‌بوونی کورد به مافه‌ ره‌واکانی له ژباندادا ، گه‌وره‌ترین به‌لگه‌ی نه‌بوونی
 دیموکراسی‌یه‌ له‌ولاتاندا که له‌ناریانا ده‌ژی ، بویه‌ چاره‌سه‌رکردنی تا‌قانه‌ی
 د ژواری گه‌لی کورد خولقاندنی ئه‌م دیموکراسی‌یه‌یه ، پیکهاتنی حکومه‌تانسی
 دیموکراسی نیه‌ستانی‌یه که به شیوه‌یه‌کی ژیرانه‌ سه‌یری د ژواری گه‌لی کورد بکن و
 به نیاز پاکی یه‌وه چاره‌سه‌ری بکن به پی‌ی به‌رزه‌ه‌ندی یه‌ نیه‌ستانی‌یه‌کانی ولات *

ديداريك

روشنبيري نيشتمانى له ژير ساپه ديموكراسيه تدا نهى هرگيز گهشه ناكاً .
 د هنگى خوم يو راي گشتى جيهانى بهرزد كه موه و داواى لى د كم كه له گهل
 روشنبيري و شارسنانيتى و گهنجينهى نه ته و ايه تيماندا بوهستى و له دست د وژمنانى
 رزگار بكا . بهرهمه روشنبيري به كانى كوردى سوفيت گوره ترين بهلگن له سسر
 خوشه و يستنى هم گله بو ژياند نه وى فوره دنگ و نه د به كهى .

* تايا همه نابينى كه مسله به كى ها و به ش هميه له نيوان بهرزه وندى به
 كانى هورد وو گهلې عه رب و كورد ؟

— هه روه ك گهلې كورد له يه كيتى سوفيت به برايان و تدابو شان به شانسى
 گهلې نهرمن و گورجى و گله كانى ترى سوفيت د هژى تا و ايش د هى له گهل گهلانس
 عه ربدا بږى ، چند راسته د روشمى ((برايه تى كورد و عه رب)) كه هه نسدى
 هيره سياسى به كانى عيراق ، بهرزي د كه نه وه . بى گوان گهلانې عه رب و كورد يه
 ده سه لى ها و به شيان هميه . نهريش د وژمنايه تى كوردن كونه په رستان و زايونيزم و
 ئيمپرياليزم د وژمنايه تى كوردن شوقينسته خپه رسته كان و به دى هينانې مافه
 نه ته و ايه تى به ره و ايه كانه ، به تا يه تى له نيوانى گهلې كورد و فله ستينى دا . بويه
 گهلې كورد له ميژه سوز و ميه ره بانى زورى خوى و پشتيو انكارى له گهل مسله لى
 گهلې عه ربى فله ستين و برياردان مافى چاره نوسى و دا هه زراندى د هوله تى
 سه ربه خوى د هر بويه . هه روه ها چند په يوه ندى به كى ها و به ش له نيوان فوره دنگ و
 روشنبيري عه رب و كورد هميه ، همه جگه له نابين و دراوسيتى . جا بو شه وى
 روشنبيري هم د وو گله به يه كه وه له حيم بسن و جوش بخون ، چار نيه د هبسى
 خه باتى ها و به شيان به يه ك بگن ، له پينا و يه ك تا مانجا . پيشكه و تنى كومعلايه تى و
 گه شه كوردن روشنبيري و زانست . هه رد وو گهلې عه رب و كورد چه وسنرا و ن ، له
 لايه ن يه ك هيزه وه ، له لايه ن ئيمپرياليزم و به كرى گيرا و كانيه وه . جا بو له نا و بردن
 هم چه وسانده وه و بو رزگار يونى د هى كورد و كوشى هه رد وو گله كه و تيكسراى
 گهل و نه ته و كانى نا و چه كه يه ك بگن .

تبيينى : سه عدى مالح له مانگى تاى ۱۹۸۱ دا هم ديداره لى له يهرنقان و
 موسكودا ، تومار كرد ووه و له ژماره ۱۳۵ (الثقافه الجديده) دا بلا و كرا و ته وه .

پیم وایه کاک ک. حوسامی زور باشی بو چوه

جهلال تاله بانی

سویاس بو گوڤاری نوسه‌ری کوردستان که به بلاوکرد نه‌وه ی
ووتاره‌که‌ی کاک که‌ریمی حوسامی د هرگه‌ی مه‌سه‌له‌ی دانانسی
یه‌کیتی ئەد بیانی هه‌موو کوردستانی خسته سه‌ریشته . گرنگی
مه‌سه‌له‌که پالی به منیشه‌وه ناوه بو ئەوه‌ی ره‌ئی تایبه‌تی خـموم
بخه‌مه به‌رچاوی خویند هوارانی به‌ریز .

پیم وایه ئیمرو که‌سمان لاریمان له‌وه نه‌بیت که نه‌ته‌وه‌ی کورد یه‌کیکه له نه‌ته‌وه‌
زیند، ووه بزیه‌ه‌کانی روژه‌ه‌لات که دلیرانه له هه‌موو به‌شه‌کانی کوردستانی نیشتمانی
دا د‌هستی دا‌وه‌ته خه‌باتیکی شورشگیرانه‌ی بان و به‌رین که له شیوه‌کانی سیاسی و
چه‌کدارانه و ره‌وشه‌نبیرانه و ئەده‌یی و هتدا خ‌ری د‌هنوینیت . دیاره زوریه‌ی
تیکۆشه‌رانیش ئەم راستی‌یه د‌سه‌لمینن که بو سه‌رکه‌وتنی ئەو خه‌باته‌راست و ره‌وایسه‌ی
نه‌ته‌وه‌ی کورد له پیناوی مافی چاره‌نووسی خویدا ، ریگه و ریبازی جیا‌جیا و
شه‌رته‌کانی سه‌رکه‌وتنی فره‌ بابته و فره‌ جور هه‌نه ، واته خه‌باته‌که فره‌جور و فره‌ کۆرو
فره‌شیوه‌یه ، به‌لام هه‌یج یه‌ک لهم راستی‌یا نه‌ نکولی‌یان بی‌لهم راستی‌یه گرنگی و

پیم وایه کاک ک • حوسامی

سهرچاوهیی یهش ناگریت که نتهوهی کورد یهک نتهوهی زیندووه ، روو له گهشهکرد نو خهملیو بوونه ، واته قانونتی پیدابوون و گهشهکردنی نتهوهی کورد لـــــــه روژههلا تهکهماندا ، بهکار و بهجی یه ، جی بهجی کردنی مایهی گهشهکردنی کومهلایهتی و سیاسی و ئابوری و فهرههنگی و هتدی نهک ههر پتر له ۲۵ ملیون ئینساننی کورده بهلکو د هشیته هویهکی کاربگری رزگاری روژههلا تهکهمان لـــــــه ئیمپرالیزم و کونهپرستی و ئازاردانی نتهوایهتی وه ئهتجامه کهی بن برکردنی هویهکی گهوهی ناکوکی یهکاننی نیوگهلالانی روژههلا تهکهمانه و کوپرکردنوهی سهرچاوه یهکی زورداری و دستد ریژه بو سهریان • پیم وایه هیچ دوور ناکه کومهوه له راستی که دهلیم شاد بوونی نتهوهی کورد به رزگاری و مافی چارنووس ئهوهندهی خیر و خوشی کوردی تیدایه ئهوهندهش — ئهگه پتر نه بیت — بو گهلانی تورک و عهره ب و ئیران باش و به کهلکه • سهبارت به دابهشکرانی کوردستان بهسهر چهند ولاتیك دادا ، و سهبارت به ئههمیهتی تایهتی رزگاری کوردستان و نهو د هورهی بزوتنهوهی رزگاری و دیموکراسی خهلکی کوردستان د هیبینیت له رزگاری روژههلا تهکهمان و سهرخستنی خهباتی رهوای گهلهکهمان که به شیوهیهکی ئورگانیک پیکهوه گری دراون ، وه به شیوهیهکی عمهلیش له کوردستانهوه بهمک د هگهیند رین و ههندی جاریش له کوردستاندا خوی دهنونیت و له سهرچا که خویناویه کهی تحسید د هبیت • ههر بویهش بهروهک هاوخهباتی گهلی کورد لهگهل گهلانی روژههلا تدا شهرتیکی گرنگی سهرکهوتنی خهباتهکهیهتی ، ئهوه اش هاوخهباتی گهلانی روژههلا تهکهشمان لهگهل بزوتنهوهی رزگاری خهلکی کوردستان شهرتیکی گرنگی سهرکهوتنی ئهوانیشه • که لهمش به ئاسانی ئم راستی یه ههله دینجین که هاوخهباتی بهشکاننی نتهوهی کورد لهگهل یهکتر نهک ههر شهرتی سهرکهوتنی بزوتنهوهی رزگاری خهلکی کوردستانه لـــــــه ههر پارچهیهکی کوردستان و ههموو پارچهکاننی دال له روانگی یهکیتی نتهوهی کورد دیدی رووتی کوردانهوه ، بهلکو له روانگی هاوخهباتی گهلانی روژههلات و به دیدی بهکیتی د هسکهوته کانیسیان •

لیره دال دههوهی بلیم رزگاری کوردستان ئههمیهتیکی تایهتی میژویی ههیه بو گهلانی روژههلات و بو نتهوهی کوردیش • بهم بی یهش بزوتنهوهی رزگاری و دیموکراسی خهلکی کوردستان بایهخیکی میژویی و شورشگیرانهی گهوهی ههیه • نوسهرانسی

نیشتمانپەرۆه‌ری بێر رهوشەن و شورشگیریش لەم بزوتنەوه‌یه‌دا دەموریکی بالا یان ههیه سه‌بارەت به‌وه‌ی که خۆیند ه‌واری شورشگیر هه‌لگری مه‌سخه‌لی راستی و پیشکەوتسەن و شورشن . رونکرد نه‌وه‌ی راستی یه‌ گرنه‌گان و تیکه‌لا وه‌کان کاریکی گرنه‌گ و پپیوسته . بویه له‌م‌رودا له‌ هه‌موو کاتیکی زیاتر پپیوستیان به‌ هاوخه‌باتی و هاوکاری یه‌کتر هه‌یه له‌ هه‌موو به‌شه‌کانی کوردستاندا . بویه پیم وایه‌ ئیمرو یه‌کیته‌ی نووسه‌رانی کوردستان — هه‌موو کوردستان — نه‌گ هه‌ر داوا یه‌کی ره‌وای نه‌ته‌وا یه‌تی یه ، به‌ئێکو پپیوستیه‌کی گرنه‌گی سه‌رخستنی خه‌باتیشه ، پپیوستیه‌کی گرنه‌گ و بایه‌خدا ره‌ له‌سه‌رخستنی هه‌ و خه‌باتی به‌شه‌کانی نه‌ته‌وه‌ی کوردیش له‌گه‌ل گه‌لانی نه‌وه‌ی د‌ئوله‌تانه‌ی کوردستانیان به‌ سه‌ردا دا به‌شکراوه ، وه‌ له‌ خه‌باتی یه‌گرتووری گه‌لانی روزه‌ه‌لا ته‌که‌شماندا — زوون کرد نه‌وه‌ی ئه‌م راستی یاندا بو جه‌ما وه‌ر و هه‌ماند پپشو نواند نیان که به‌شیکسی زووری ئه‌رکی سهرشانی خۆیند ه‌زارانی شورشگیره ، سه‌رچاره‌یه‌کی ئه‌م یه‌کیتیه‌ی هه‌ی شه‌د بیانی کوردستانه . بویه بزم وایه‌ کاک که‌ری حوسامی زور باشی بو چوووه و له‌کاتسی پپیوسته‌ی داوا یاندا ه‌زارانده‌ی یه‌کیته‌ی شه‌د بیانی کوردستان ده‌کات .

چونکه سه‌ره‌رانی نه‌وه‌ی گوتمان ، نووسه‌رانی کوردستان وه‌ک هه‌میشه ده‌پسی ریه‌ری کوردایه‌تی و هه‌لگری ئالای یه‌کخستنی هه‌ول و ته‌قه‌لای شه‌د بیانی کوردستان بن . به‌ تایبه‌تی که‌ کوری خه‌بات و گوره‌پانی جلیتباری شه‌د بیانی زور فراوانتر و به‌رینتر له‌ قالیی دا ریزراوی خه‌باتی روزانه و چوا چیه‌ی شه‌د روشمانه‌ی تیکوشه‌رانی شورشگیر به‌ ده‌سته‌وه‌ی ده‌گرن بو به‌د یه‌پینانی ئامانجه‌ نزیکه‌کانسی گه‌له‌که‌مان . ده‌سه‌وه‌ی بلیم که‌ به‌ری خه‌یال و مه‌ودای لیکدانه‌وه و ئاسمانی بیه‌ر کرد نه‌وه‌ی شه‌د بیان بی بن و به‌ چا و به‌دی نه‌کراوه ! بو وینه‌ رهنه‌گه‌ حزییکی سیاسی یان شورشیکی کوردستان له‌ به‌ر هه‌ندی هوی واقیعی و هه‌ندی ته‌کتیک و پلان و نه‌خشه‌ی خوی نه‌وه‌ی پپی نه‌کریته‌ که‌ شه‌د بیان ده‌توانن بیکه‌ن له‌ باسکردن و هه‌ینانه وه‌ پپیش چاوی ئامانجه‌ی ده‌وره‌کان و مافه‌ سه‌ره‌کیه‌ سترا تیه‌یه‌ی کانی نه‌ته‌وه‌ی کورد ، بویه نابی کوسپ و بر و بیانویان بو به‌پینینه‌ پپشو په‌کی بیه‌رکرد نه‌وه و بیه‌رخستنه‌وه‌ یان بخه‌ین .

جگه‌ له‌مه‌ شه‌د بیه‌ هوشیاره‌کانمان ، شه‌د بیه‌ شورشگیره‌کانمان میراتگری راسته‌ قینه‌ی شه‌د بیه‌ نیشتمانپه‌روه‌ر و شورشگیری کوردن که‌ هه‌ر له‌سه‌رد می حاجی

رەوا بەش گەشە دەکات و دەگونجیند ریت • بویه هەقە ئەد ییەکانمان جەلەوی خەیاڵ و
بیرکرد نەوێ شورشگیرانەیان شوربکەنەوێ تا گەشتی خویان پی بە هەمو کورد ستاندا
تەواو دەکەن • لام وایە زور نارەوا یە ماوێ خەو بینینی و بیر لەد واروژکرد نەوێش لە
نوسەرانی و ئەد ییانی کوردستان بگرن بە بیانی ئەوێ هەشتا وەختی بەجیەپینانی
نەهاتووێ ، کەچی مەرفایەتی پیشکەتنخواز هەر عەودالی بەجیەپینانی ئەو ئامانجە
پیروزانەییە کە هەشتا بەدی نەهاتوون !

لە دوایی دا دەلیم پیکەپینانی یەکیتی نوسەرانی کوردستان ریگە لەوێ ناگری
کە لەهەر پارچەبەکی کوردستانیشدا لقی ئەم یەکیتی یە ، واتە ریکخستنیکی تایبەتی
نوسەرانی ئەو پارچەبە پیک بیت ، بەلکو ریگەیی بو خوش دەکات •

لەبەر ئەوێ پیم وایە کاک ک • حوسامی زورچاکی بو جوووه و هەقە یەکیتی ی نوسەرانی
کوردستان — هێ هەمو نوسەرانی کورد پیک بەپیند ریت و لیڕەشدا ئەد ییەکانمان
پیشەرەوی ئەو خەباتە فیکری و سیاسی یە بن کە هاوخبەاتی هەمو بەشەکانی کوردستان
پیکهوه و لەگەڵ گەلانی دراوسیشدا بە چاکی و بەراستی دادەریژیت و لەناو جوار
چیوویەکی عیلمی دا دەپهینیتەوێ کورەکەوێ !

تیوری رهنگدانه وه و داهینانی هونه ری

سیامه‌ند مامیر

بهره‌می هونه‌ری به‌ری کاری به‌هیز و توانای مروغه • رهنگدانه‌وه‌یه‌کی روونسی
سروش‌تی قوولی مروغ و نیشانه‌ی په‌یوه‌ندی مروغ و واقیعه که وه‌کو چالاکی پراتیکی
و تیوری لیبی ئەکولریت‌هوه •

بهره‌می هونه‌ری ئامرازیکه بو به‌رجه‌سته‌کردن‌هوه و گیان به به‌راکردن و د‌ه‌ریرینی
بیری مروغ • کلیلی کرد‌نه‌وه‌ی ئم ره‌وت‌ه‌ش‌ته‌نیا چالاکی پراتیکیه •

داهینانی هونه‌ری به واتای تایبته‌ی خوی بریتیه له به‌د‌یه‌نانی بهره‌می
نوی له ره‌وتی تاودانه‌وه و ره‌وتی کارلیکردنی باهت و خود (ئوبزیکتیف و سوپزیکتیف)،
وتراوه‌فلسفه به "من" و به "بزوتنی باهتی" ش‌ده‌ست پی‌ناکا • هونه‌ریش
وایه • سه‌رچاوه‌ی هونه‌ری له "من" دا‌نیه • به‌لکو خالی وه‌ریکوتنی هونسسه‌ر
باهتی به • به‌لام تیگه‌یشتنی هونه‌ر به‌می منی مروغ و بیری مروغ نایه‌ته‌دی •

توانای داهینه‌ری میشکی مروغ ریگه‌ی پی‌ئ‌دا که به بی‌ی یاساکانی ئیستاتیکا
واقیعی د‌ه‌وروه‌ری خوی بگوری • له په‌یوه‌ندی خود و جیهانی واقیعه‌دا خود
هه‌ست به بوونی تایبته‌ی خوی ئەکا و "ناواقیعی" بوونی جیهان تیده‌گا • واتسه

جیهان مروف رازی ناکا ، مروف بریار ئەدا که به تیکوشانی خوی جیهان بگوری ئەگەر چی جیهان به پی یاسای بابەتی ئەگوری ، واتە جیهانی بابەتی لـــ ئاقاری خویەوه به‌ره‌و گوران ئەروا ، ئەم تیکوشانە پرتیکییە مروف که له به‌رامبەر د نیای بابەتی دا راست بوته‌وه ، بوگەشتن به ئامانجەکانی زورچار تووشی گزفتی و شکست بووه ، له‌گەڵ ئەمەش ، له‌ره‌وتی تیکوشانیدا تەنیا لایەنی خودی ی ناگریته‌وه بەلکو وەکو ئیمپراتیفی تیکوشانی پراتیکی مروف وزه و توانا له واقع وەردەگری .
مارکس به رونکرد نەوهی فەلسەفە‌ی هیکل دوویاتی کرد هوه که چالاکی پراتیکی وا له سه‌روو ناسینی تیوریکییەوه ، چون نه تەنیا گزنگی گشتی بەلکو واقعەسی راستەوخوشی ههیه ”

ئاوات و خوزگه به پی پراتیک شتیکی خود یه . به‌لام پراتیک ئەیکا به واقع له راستیدا پراتیک گورانی خود و بابەت ئەنوبنی .
هونەر به پالپشتی هوشیاری کومەلایەتی و پراتیکی مروف ، نوینەرەوهی واقعە و ریگە مروف ئەدا واقع بناسی و به پی یاسای ئیستاتیکا بیگوری .
هونەر به کارکرد نه سه‌ر ئاگایی مروف و به‌دیپهینانی دوخی له‌بار بو تیگەشتن له جیهان ، واتا و ئامانج بو تیکوشانی خوی دیاری ئەکا و ئەبیتە هوی ئەهوهی مروف بتوانی له گورانی جیهاندا به‌شداری بکات .
هونەری هاوچەرخ به تایبەت ریا‌لیزمی کومەلایەتی به‌بی ئەوهی خوی به‌ستیتەوه به ره‌نگدانه‌وهی ژبان و گە‌لاله‌ی توندترین کیشه‌کان ، له ناوه‌روکی روداوه‌کاندا یه .
هونەر ئامرازیکی په‌وه‌ندی نیوان مروف و کومەل و سروشته . به‌هوی په‌یوه‌ندی بابەت و خود هوه بیری هونەری له‌رووی به‌ره‌گه و روانینه‌وه ، قوولی و تایبەتیەتی بیری فەلسەفیان ههیه .

بویه چاوه‌روانی نویی هونەر له به‌دی‌هینەر و به‌رخور به‌یه‌ک راد هیه ؛ واتە چاوه‌روانی هونەر له‌نوسەر و په‌یکه‌رتاش و هونەر پیشه و خوینەر و بیسه‌ر و بینەر به‌یه‌ک ئەندازه‌یه . بو د‌سته‌ی یه‌کم وه‌ستایی و پسپوری له هونەردا به ئەندازه‌ی تیگەشتن له گوران و رووداوی بنه‌ره‌تی ئەمرو پیوسته .
دا‌هینانی هونەری ئەمرو پیوستی به‌یه‌کونی هه‌ست و بیر و خه‌یالی دانسقه و ده‌گمەن و چیژی سمینەر ههیه .

تیوری رنگدانه‌ها

هونری راسته‌قینه رواله‌تی گله‌ی همیه • دسته‌ی دوم ، جه‌ماوهریش نهک و هکو "به‌رخور" به‌لکو به وینه‌ی داهینه‌رانی نهو هونره به‌شداری‌یان همیه • هونره‌مند تاودانه‌وی واقع‌له چوارچیوه‌ی دارژانی ساده‌دا نابسته‌تیه‌وه ، به‌لکو روانگی‌گه‌شه و پهره‌سندن له بهره‌گی روانینی نیمه‌دا نکاتوه و داهاتومان بو‌گه‌لا له نکا • بم تیگه‌یشتنه هونره‌شتیکی کاتی نیبه ، به‌لکو رابرد و وئیستا و داهاتووش نه‌گریته‌وه • کوبمل فره‌هنگی رابرد وو وه نهو زانینه‌ی که مروف پی‌ی گه‌یشتوه شی نکاتومور پیا نه‌چیتوه •

ههر نه‌وه‌یک بهره‌می مادی و فره‌هنگی خوی به‌دی دینی ، شتی تمسازه نه‌خولقینی ، بمو مهرجه‌ی له تاکامی کاری نه‌وه‌کالی پیشور که‌لکی وهرگرتی ، تمم وهرگرتی فره‌هنگی رابردوه له‌گهل نه‌وه‌ی که نه‌پاریزی ، نه‌خه‌ملی و نه‌وله‌مند نه‌ی • تم پروسه‌یه به‌یانی زانستیکه واته : میژوو نه‌ی به تیوری • به‌کم قانونی تیوری زانین نه‌لی واقعی‌یابه‌تی جیا له‌هسته‌ی نیمه‌یه و سهر به‌خویه ، قه‌بول کردنی تم تمساره واته به‌سنتنه‌وی خود و بابه‌ت به هسه‌وی هسه‌تکانه‌وه ، بویه نه‌بن به سهرچاوه‌ی نابین • نه‌گهر قه‌بولمان بی که هسه‌تکالی نیمه‌ینه‌ی واقعی‌یابه‌تی‌ی جیا له هسه‌تی نیمه‌یه ، نکات باوه‌رمان به راستی‌ی جیا له خومان نه‌ی که بناخه‌ی تیوری مادی زانینه •

بویه هه‌ولدان بو بوش و ساده پیشاندانی بینینی مادی جیربان کاریکی بی بایخه و ((جیربان بو مروفتیکی ماتریالیست ، نه‌وله‌مند تر ، زیند ووتر و خه‌ملیوتره له‌وه‌ی که به رواله‌ت خوی نه‌وینی ، ههر پیشکه‌وتیکی زانستس لایه‌نیک‌ی نویی لسی ناسکرا ده‌کا ، بو ماتریالیستیک هسه‌تکالی نیمه‌ینه‌ی تا‌قانه و دوا بین واقعی‌ی بابه‌تین ، دوا بین ، نه له‌وه‌ی که نه‌یستا که واقع‌به‌ته‌واوتی ناسرابی به‌لکو له‌وه‌ی که به‌ده‌ر له‌وه‌ی واقع‌به‌نه هیچ همیه و نه نه‌توانی بی)) •

تم‌تیزه‌ی تیوری زانستی‌ی رنگدانه‌وه ، تیوری زانین ، بو هونره و بسسه داهینانی هونره‌یش بیوسته و گرنگی زور همیه • هاند هری داهینانی هونره‌ی هرچی بی له شیعر و پمخشان و موسیقا و تاد به‌نده به واقعی‌ی بابه‌تیه‌وه • بهره‌می هونره‌مند رنگدانه‌وی نهو واقعی‌یه

بابه تیهه که خوی تیایدا د نژی و بابتهی کاره کش هرچی بی بهد بهینانموه ی واقع (سروشت ، کومل ، شهتدیشه) یه . که مروف بو بهرژوهندی ود مسکنزی ناید پولوژی قوولی له خوی له ویستگهی چینایتهی خویموه خهبات نکا .

حله لکردنی شه مهسلانهی په یوهندی به راستییموه همیه تنیا به یارمه تیی میتود ولوژی و لوجیکی مادی ، که قانونه کانی تیشکد انموهی قانونی واقعی بهتین ، که گونجی .

زورچار مروف پی وایه ههلس و کهوتی له کوملدا سهریمسته و گوايه لسه جیهپانی ژبانگیدا سهریمخوبه . ((له راستیدا نامانجه کانی مروف به موی جیهپانی بابتهی و پیگهی چینایتهی توانوه پیدا شهی و د مسکوته و شتیکی دوزراوی لودی)) .

راستی نهگورنیه ، بهلکو وهک میتود ولوژی ، چه مکه کانی رهنگد انموهی میتو لوژی دیارد هکانه ، که لیره ا رهوتی تاود انموه وهک واقع تایید تیهتی ناتهبای همیه . نامانجی هونه ، راستی بابتهی و راستی ژبانه ، لیره ا لوجیکی زانست و لوجیکی هونه هم خالی یه کاندیریه یان همیه که له سهره تاره به هوی خوسود و تیکرای خویان دیاری شه کربن . تیگه شتن له میتود ولوژی پروسهی زانین لهو روهوه گرنگه که خود لایه نی سوژیکتیفی و ، تیکرای لایه نی بهرچاوتهنگی پهیدا نهکسا . " چه مکی لوجیکی تا شهوکاتهی شه بستراکت " ، لهو قالدیه اندا خودین ، سروشت ، دیار و شه بستراکت ، دیارده و ناوهروک ، تاو و په یوهندی به ، چه مکی مروف لسه کانی شه بستراکت و تاک بوونیدا خود بیه ، بهلام به تیکرا ، له رهوت ، لهکوبه بند ، له تهیار و له بنه مادا رووی بابتهی همیه . " داهینانی هونه ری وینهی خسودی بابتهی و خاوهنی هم ئاکارانهن . وه له یهک وشهدا توانای سهرله نوی دروست کرد نموه و خهملاندن و رهنگد اندنی جیهپان واقعی بابتهین . جهریانی سهرکردهی رهوتی زانین واقعی بابتهی ، شه پروسهی که له پهسا بهرین و قوول ده بی ، تیکوشانی پراتیکی بهد بهینانی ماد بیه .

((نابی له بیری بکهین که پیوه ری پراتیک ناتوانی گومانی مروف به دروست دابنی یا ره تی بکاتموه)) بو شهوی ریگه نهدا زانینه کانی مروف بین به دوگم ، تا شه دازه مکه نادیاره . بهلام ریگهی خهباتی له ناشتی نهدها تووی دژی ههر

ئاكامه‌كه‌ى هه‌مه‌ى و يه‌ك لايه‌نیه‌ى و ، هه‌م مینۆد و لوژیک نیه‌ى . بویه‌ى لیکۆلینه‌وه‌ى پهیۆه‌ندى تیۆرى زانستى رهنگدانه‌وه‌ى و سیمپۆتیک ، ستراکتۆرالیزم و سیمانتیک ... تاد كه‌ بو د رك و شیکرد نه‌وه‌ى پروسه‌ى داهینانى هۆنه‌رى كه‌لكیان هه‌یه‌ى . واتسه‌ لیکۆلینه‌وه‌ى هه‌سه‌مه‌ى پهیۆه‌ندى پیدار به‌ دهورى نیشانه‌كان ، نمونه‌كان ستراکتۆر، رهنز و ئەفسانه‌ى و . . . تاد لهره‌نگدانه‌وه‌ى واقیع و داهینانى هۆنه‌رىدا زۆر پهیۆسته‌ى . سیمپۆتیک له‌ سیسته‌مه‌كانى نیشانه‌كان ئەكۆلیته‌وه‌ى . زمانیش شوینى دیارى هه‌یه‌ى . ئەلبه‌ت پهیۆه‌ندى هه‌و و هه‌وکاریش پهیۆستى به‌و گۆرانه‌ هه‌یه‌ى كه‌ له‌ هه‌رمیکه‌وه‌ به‌ هه‌رمیکى تر ، دایته‌ گۆرى ، بویه‌ى خورا و جورى قهر پهیۆه‌ندى یانه‌ وه‌كو هه‌ى زمانى دیارى ناگرى ، هه‌روه‌جا هۆنه‌ر وه‌كو شیوه‌یه‌كى هوشیارى كۆمه‌لايه‌تى ئەتوانى تاسا ئاستى زمانى ، به‌ پى‌ئى ئەو گۆرنگى یه‌ى هۆنه‌ر واته‌ (شیعرو ئەده‌ب) هه‌یه‌تى ، دایه‌زى ، هه‌رم شیوه‌یه‌ك له‌ هۆنه‌ر سه‌بارت به‌ زمان دۆخیکى دیارى یا فراوانسى هه‌یه‌ى . چونكه‌ نه‌ لایه‌كه‌وه‌ وه‌رگه‌زانیان گۆرانه‌ و له‌ لایه‌كه‌وه‌ پهیۆه‌ندى په‌كانى هۆنه‌رى پى‌ سنۆورن . شوینه‌وارى هۆنه‌رى كه‌لك له‌ نیشانه‌ى رهنز و هه‌رد هه‌گرى ، به‌لام تا ئاستى ئەوان دایه‌زى . چونكه‌ هۆنه‌ر ناتوانى له‌یه‌رى و ته‌وه‌ى خۆى بپینتیه‌وه‌ى . وینه‌گه‌رى له‌ وینه‌گه‌رى و موسیقا له‌ موسیقا به‌دى نایه‌ت . هۆنه‌رىش به‌ واتای تایه‌تى وشه‌ى زمان . نیه‌ى . چونكه‌ تایه‌تیه‌تى دۆلایه‌تى زمانى نیه‌ى . بویه‌ى له‌باشترین دۆخدا هۆنه‌ر شتىكو له‌ وت و وێژ زیاتر نیه‌ى . ته‌نانه‌ت ده‌بى تایه‌تیه‌تى میژۆرى ئاسه‌ و رێسایانه‌ى هۆنه‌ر په‌یره‌وى ده‌كا له‌ به‌رچا و بگه‌رى .

تیۆرى زانستى رهنگدانه‌وه‌ى له‌ هه‌موو ده‌سه‌وتى زانستى ها وچه‌رخ كه‌لك و هه‌رد هه‌گرى . زانست و هۆنه‌رىش له‌ تیۆرى رهنگدانه‌وه‌ى كه‌لك و هه‌رد هه‌گرن . كه‌لك وه‌رگرتن له‌ سېپرنتیک ، سیمپۆتیک و شیکرد نه‌وه‌ى بنچینه‌بى و هه‌والى لیکۆلینه‌وه‌ى نیه‌تاتیکا د هه‌له‌مه‌ند تر ته‌كا . وه‌كو به‌کاره‌ینانى كۆمپۆته‌ر و ئامیرى له‌و بابته‌ به‌لگه‌ى سه‌م رایه‌ن . به‌لام با بزاین ماسین ئەتوانى بو داهینان بپیركاته‌وه‌ى یان نا ؟

زانایانى وەك " و . روس ئاشى " و " ئا . كۆلموگوروف " رایان وایه‌ كه‌ له‌ به‌رانه‌ره‌تدا ئەتوانى ماشینی وا د روست بگرى كه‌ بو مروف سه‌ردانه‌وه‌بى و پيش مروفیش بكه‌وى . زانایانى وه‌ك : ئا . برگ " و " ئا . كۆلمان " باوه‌ریان وایه‌ كه‌ هه‌رچه‌شنه‌ سېپرنتیک ته‌نیا " ئامیر " و " كه‌ره‌سه‌ " یه‌ و قه‌ت ناتوانن به‌سه‌ر ئینساندا زال ببن و

د اهینان تنیا له پاوانی مروفدایه .

بوئوهی بزاین ههق به کییه ، پیوسته له لایمه بنچینه ییه کانی د اهینان ، به تایبته د اهینانی هونه ری و کارکردی سیبرنتیک و کاری ماشین به کورتسه بکولینهوه .

حهوهه ری د اهینانی هونه ری تنیا رهنگد انهوه ی جیهان نییه ، به لکو لسهو کاته شدا به دیهینانی بایهخی نوییه و به پیی ئامانجی بهرزی چینایه تی که لک و هرگرتن له په یونده ی قولی نیوان جه ماوهر بایهخی د اهینانه که مزنتر ئه بیی . پیوستیش نییه که له سهر تاییه خویی زور ئالوسکاوای د اهینان له هونه رد ایبچه قیین . ئه مه کارتیکردنی بایته له سهر خوده و له نواند نهویدا به کارتیکردنی خود به سهر بایته د ههرد وو به یهک ئه اندازه ئه گورین .

له ئاکامدا ئه م پروسه یه چالاکی جوراجوری وهک د اهینان ، ئیستاتیکه تیکوشانی ئامانجی ، په روه رده و فه لسه فه پیکه وه ئه به ستیته وه و له گهل تیوری و تی کوشانی پراتیکی هونه رد ا په یونده ی هیه . (هونه ر و شوینه وار که ی هونه ر مه نه ند د روست ئه کهن ، چه شه ی هونه ری د روست ئه کهن و جه ماوهری و په روه رده ئه کهن که شیای هه لسه نگانندی هونه ری مولته زیمپو هه لویستی شورسگیرانه) هونه ریش له پروسه ی د اهینانی هونه ریدا به دی دی (له م یواره دایه که دهلین هونه ر مه نه ند شوینه وار یکی به دیهینا) هه روا پروسه ی د اهینانی هونه ری تنیا به هوی زانستیکی د یارییه وه ئه گونجی (هونه ر مه نه د ه ی زانیاری تیوری پراتیکی پیوستی هه بی) . ئه م زانیاریانه به نوره ی خویان زانیاری نوی به دی دهینن و (له رووی چه نه دی و چونی) په وه ئه بنه هوی په ره پیدانی زانیاری به هیزبوونی زانیاریه که . (پروسه ی بی کوتایی دوزینه وه له زمینه ی لیکدان ، رهنگ ، دهنگ و . . . تاد) .

زانست و تکنیک کاری ئینسانی ساده کردوته وه و د ه ی ئه مه شه له رسته که زیا د بکهین که تیوری زانستی رهنگد انهوه ، ریگه ی داوه با شتر له چالاکی به سوود بگهین و له جوړه کانی رهنگد انهوه د تاییه خویی چالاکی ژیرانه ی مروف سه باره ت به "چالاکی" ئاژهل و ماشین روون ببیته وه .

گرنگی میتود ولوژی تیزی زانستی رهنگد انهوه که به پیی توانا که ی له تاود انهوه د بو ته واری ماده په یونده ی هیه به گشتی له رووی سیبرنتیکه وه بو لیکولینه وه ی

مهسهله‌ی داهینان و رهنگدانهوه گرنکه .

تیوری زانستی رهنگدانهوه لهگهل شیکردنهوهی چهندی رهنگدانهوه (که به‌گیوره‌ی ئەو شیوازه و جوړه‌کانی تاودانهوه‌ی ماده‌ی تنیا له روانگه‌ی چهنده‌ی یهوه لیک جیان .) هه‌روا لهگهل ئەو بیره که رهنگدانهوه‌ی مهسه‌له‌یه‌کی خوبه‌خوییه ناگونجی .

و . روس‌ناشی به پیچه‌وازه‌ی نه‌ریت که سیبرنتیک به تیوری ، ماشین‌ه‌زان ، واته سیبرنتیک ئەو سیسته‌مه ماشینیه‌یه که سه‌رتاپای پروسه‌ی به‌ره‌مه‌هینان‌ه‌گریته‌وه و به شیوه‌ی بنچینه‌ی کاره‌کان‌ه‌نجام‌ه‌دات و ، مروف‌ته‌نیا ده‌وری سه‌ریه‌رشته‌ی تیدا‌ه‌بینی . "کاتی که ماشین به جی‌به‌جیکردنی هه‌موو جولانه‌ی پیوستیه‌کانسی هه‌له‌ه‌ستیت ، بوچاره‌سه‌رکردنی که‌ه‌سته‌خواه‌کان ، بی‌ه‌شد‌اریونی مروف‌ه‌جگه له سه‌ریه‌رشته‌ی کریکاره‌که نه‌بیت ، ئابه‌مه ده‌تریت سیسته‌می ماشینیه‌ی سیبرنتیک ."

(مارکس-سه‌رمایه) به‌لام‌ناشی تایبه‌خویی چالاکی ئەم زانسته‌ی ده‌نیشان‌ه‌کا به‌رای ئەو (سیبرنتیک له‌وکاته‌که "تیوری ماشینیه" ، بابته‌ی ئەو ماده‌ی نییه ، به‌لکو شیوه‌کانی کرداره) سیبرنتیک ناپرسی که "هه‌مه‌چییه" ؟ به‌لکو ئەلی :چ کاریک ئەکا ؟ بویه ئەم‌دانه‌ره به‌هینانه‌وه‌ی به‌لکه ، تایبه‌خویی چالاکی سیبرنتیک زانست به‌دروست‌دانه‌ی . (سیبرنتیک له‌ئاستیکدا له‌کردار‌ه‌کولیته‌وه که ریک و پیک ، دیاری و ئاماده‌ی خسته‌نه‌رووی) . به‌مجوره‌سوره له‌سه‌ر تایبه‌خویی سه‌ریه‌خوی سیبرنتیک ، به‌لام‌ئەلی : (سیبرنتیک به‌شیوه‌ی بنچینه‌ی نه‌به‌ستراوه به‌قانونی فیزیک یا تایبه‌خویی ماده‌وه) . به‌شی‌یه‌که‌می قسه‌که‌ی به‌که‌می دروسته ، کسه‌په‌وه‌ندی به‌فیزیک و زانسته‌کانی تره‌وه نییه ، به‌لام به‌شی‌دوه‌می دروست نییه ، چون قانونه‌کانی هه‌ر زانستی ، له‌وانه سیبرنتیک به‌پی‌ناو‌دروکیان رهنگدانهوه‌ی ئەم تایبه‌خویانه‌ن . له‌بویه که سیبرنتیک به‌پی‌په‌وه‌ندی بابته‌ی ده‌روونسی واقیعه‌که‌ی د‌ار‌ب‌راوه و لیک‌چونی سه‌ره‌ی له‌نیوان ماشین ، میشک و کومه‌لدا دروست کردوه . توانیوه‌تی سه‌رکه‌وتن به‌دست به‌ینی له‌زمینه‌ی زانست و تکنیکدا ، بویه سیبرنتیک به‌دانانی زمانیکی کم تا زوریه‌کگرتوو و داهینانی "چه‌مکی ئالوز‌ه‌واوی زانسته‌کانی بو‌په‌وه‌ندی یه‌کی ورد و تارادیه‌ک‌رون بردوه که به‌پی‌ئه‌ه‌کری ده‌سکه‌وتی هه‌رکام له‌رشته‌کانی زانست له‌زمینه‌ی تردا‌که‌لکی لی‌وه‌ریگیری .

تیه‌میکانیک و ئەلکترونیک و ئیستگه‌ی هیدروه‌له‌کتربیک و کارگه‌ی ئوتوماتیکی

تیوری رنګدانهوه

بهره‌مومی کیمیاوی و چیمه‌نتو و ۰۰۰ تاد شیوه‌کانی که‌لک و هرگرتن له سپیرنتیکن ، به‌لام سپیرنتیک له‌ثاکامدا ریخوشکهری به‌د بیهینانی بالاترین پله‌کانی بهره‌مداری کاره ، سه‌ره‌رای چوناپه‌تی به‌رزی بهره‌مه‌کان ۰ به‌لام روس‌ثاشی باسو سسه و د اهیانه به‌توانایه‌ثکا که به‌غوی می‌شکی مروفه‌وه سه‌لماوه و به‌هیز بووه ۰ بوپه ناتوانین نه‌وه‌ی که پی‌ی نه‌وتری (توانای فیکری) له راستیدا وکو (توانای هلبیزارد هی دیاریکراو) ی بزاین ، چونکه توانای ژماردن و لیکدانه‌وه و بیسر کرد نه‌وه‌ی می‌شکی نه‌لکترونی ماشینیکی حساب (حاسیبه) تا سنوریکی دیساری د انراوه و له‌و رادیه‌تی ناپه‌ری ۰ بوی هه‌یه هه‌ندی کامپیوتر بتوانن و هلاسی هه‌ندی پرسپار بدنه‌وه و ته‌نانت یاری شه‌تره‌نجیش‌که‌ن ۰ به‌لام نه‌ویش لسه چوارچیوه‌ی حسیبی (احتمالات) تیناپه‌ری ۰

بوجی کاتیک پرسپاریکی گران دپته‌گوری و (قوتوه ره‌شه زیره‌که) توانای پیوست بو وه‌لامدانه‌وه له‌خوی پیشان نه‌دا ناتوانین بلین که له‌رووی کرد اړوه وک بیری خه‌ملیو'ی مروفه‌حیسیبی بو بکری؟

تا تیره رنګدانه‌وه که له شیوه‌ی میکانیکی خوی تیناپه‌ری و په‌یوه‌ندی به‌د بالکتیکی و‌ثامانجه‌کان لیک نادانه‌وه ، د اهیانه‌ی هونه‌ری هیچ کات اه‌تایه‌خوی د‌سته به‌ندی چینه‌کانی کومهل حیانیه ۰ هونه‌رمه‌ندی که له هه‌لومهرجی د‌سته به‌ندی‌ثانتا کونیستی دا نه‌زی ، له‌هه‌لومهرجی روبه‌روبوته‌وه‌ی هیزه نیمیریالیستی و داگیرکه‌ره‌ک و گه‌لانی بن‌د‌سته و لمملانی‌ی چینایه‌تی به‌د وور بی ۰ ناتوانی له هه‌لوپستی چینایه‌تی دا ببری چون هه‌ر هه‌لوپستیکی مورکی رونی چینایه‌تی پیوه دیساره ۰ ناتوانی هونه‌رمه‌ندی بی ، به‌لام هونه‌ره‌که‌ی مورکی چینایه‌تی پیوه نه‌ی ، بو به‌پی نه‌سلی تایه‌خوی جه‌ماوه‌ر و پیوسه‌ی د‌سته به‌ندی له‌هونه‌ر و روحی یارمه‌تیدان و هه‌روه‌ز نایی له‌تایه‌ته‌تی د اهیانه‌ی هونه‌ری چاوپوشی بکری ، ثم هونه‌ره لسه گهل هیچ جوړه د‌ستور و فره‌مانی بیروکراتیانه و زه‌بروزه‌نگی ئیداریانه ناگونجی ۰ کومهل و جه‌ماوه‌ر له‌سه‌ر بناخه‌ی فیکری هونه‌رمه‌ندی ، تیگه‌شتن له‌ثامانجه به‌رزه‌کاسه نیان ، ناسینی د‌رد مه‌کانیان ، هه‌لوپستگرتنی روون و ثاشکرای کومه‌لایه‌تی و هه‌لسوکه‌وتی له‌گهل رووداوه‌کان ، توانای هونه‌زی توکمه‌تر و قولتره‌کا و لیبراوی و شور و فراوانی پی‌نه‌دا ۰

شيعريك له نبوان نالی و كوردیدا

محهمه د حهمه باقی

رهفیان من ئەوا روپیم له لاتان
 له مەظلومان بڵا چول بی وولاتتان (۴۰)
 حەوت (۷) بەیتی ئەم شیعەرە تا چاپ کردنی دیوانی نالی لەلایەن
 ماموستایان (مەلا عبد الکریمی مدرس و فاتیح عبد الکریم و محهمەدی مەلا کەریم)
 هوه ، لای زوربەیی شیعەر و ستانی شیعری کلاسیکی ، بە شیعری (مستەفا بەگی
 کوردی) ئەزانرا . دکتور مەرف خەزەندە اریش لە دیوانی (نالی و فەرھەنگی نالی)
 یەکەیدا ، خوی لەم شیعەرە بوارد ووه و کەم و زور ، بۆرە ئیشارەتیکیشی بو نەکرد و .
 د یارە ئەویش پی وایە شیعەرەکە ، شیعری مستەفا بەگی کوردی یە . ماموستا
 (سەعید ناکام) یش هەر ئەم شیعەرە بە شیعری نالی ئەزانی .
 بەلام ماموستایان مەلا عبد الکریمی مدرس و کورەکانی ، لەبەر روشنایی ئە و
 کۆمەڵە تیکست و دەستنووسانەی لایانە و ، لەپال سەرنجی خوشیاندا ، ژمارە
 (۷) بەیتیان لەم شیعەرە بەناوی نالی — یهوه چاپ کرد ووه . لە پەراوێزیشدا
 بەیتیکی تر و ، روونکردنەو کیان نووسیوه ، کە ئەمە پوختهکە یەتی

(ئهم پارچه شيعره له زوربهی دستنوو سه کانی بهرد مستياندا دراوه ته پال نالی ، جياوازی ئهم (۷) بهیته و (۱۳) بهیته کهی ناو دیوانی (کوردی) ، هندی ئالوگوری زنجیره و ژماره ی بهیته گانه ، بیجگه له وهش که بهیتی یه کهمی ههر دوو پارچه که له دیوانی (کوردی) دا — عهزیزان — ولای ئهمان — رهفیکان — هه بهیتی یه کهم و سییم و چوارهم و پینجهم و حهوتهمی ئهم (۷) بهیته ، لهو شيعره (۱۳) بهیته دا ههیه که به ناوی (کوردی) ؟ یهوه له دیوانی کوردی دا چاپ کراوه) .

پیشهکی ئه بی ئه وه مان له بییری ، که ئیمه ی کورد ، له بهر ئه وه ی ئه رشیفه یی ئه د ه بی ی نووسراومان لهو چهند دستنوو سه کون و تیکسته کهمه تیه ر ناکات که به رینوو سی عه ره یی و فارسی ، له هندی کون و قوژبن و باوول دا بومان ماوه ته وه و تا ئیستا ئهم ئه رشیفه هه ژار و په ریوته مان چون هه تیه ته بهرد ه ست ، هه روا به بی توژینه وه و باک کرد نه وه ، یه کسه ر وه رمان گرتووه و تیکسته کهی چون بووبه سی ، لای ئیمه ش هه روا بی سی و دوو رویشتووه .

به رای من ئه مه کاریکه پیچه وانه ی ریبازه کانی زانست و ساغ کرد نه وه ی زانستیانه یه . بو وینه تا ئیستا ئه و دیوانه شیعری یانه ی له لایهن ماموستا (گیو موکریانسی) یه ره چا پکراون . زوربه ی شیعری شاعیره کان ، تیکهل و بیکهل کراون . شیعری ئهم دراوه ته پال ئه و ، ئه و دراوه ته پال ئهم . هه ره بهم جو ره ش هندی نووسیاری له مه وه به رمان وه ک ئه و ماموستا یه یان کرد ووه و ، دستنوو س و تیکسته جیما وه کانی ئه وانیش شتیکه له م با به ته و ، پیویسته له سه ر هه رد دستنوو سیک ، چهندان جار چاوی بژار و ، جیا کرد نه وه یان پیا بگیرد ریته وه . بو ئه وه ی شیعری شاعیریک به زوره ملی نه سه بی به سه ر شاعیریکی تر دا به بی به لگه و سه لماندن . یان جیا کرد نه وه ی شیعری جوان ، جوان و هه لبژارد ه ی شاعیریکی تر و لکاندن ی به شاعیریکی تره وه ، له بهر هه ره مه به ستی بی . . .

بو گه یشتن به م مه به سته ش پیویسته ئه وه بزاینن که هه موو شاعیریک له سنوو ریکی د یاریکراودا کومه لیک وشه و ، وینه و ، شیوه ی دارشتن و ئوسلو بی خوی هه یه . ئه و فره هه نگه ی شاعیریک به کاری ئه هینی ، له زور رووه وه زور جیاوازی تره له فره هه نگه ی شاعیریکی تر . . ئه و ته کنیک و که سا یه تی و ، تایبه تیه ی شاعیریک هه یه تی ، گه لی

شيعريك له نيوان نالی و کورد یدا

جیوازتره له جی پهنجه و ، سنعه تسازی و ، تایبه تیتی شاعیریکی تر . که نه نجام و اههست پی ئه کری شاعیره که دنیا یه کی تایبه تی و بون و بهرامه یه کی سه ربه خوی ئه بی یان به واتایه کی تر ، وهك (مهسعود محهمد) ئه لی : (ناسینه وهی شیعری شاعیر ، بوزوقی شیعردوست ، تا راده یه كه وهك ناسینه وهی دهنگی گورانسی بیژه) (۴۱) ئه مه له حالیکا که شاعیره که دهنگی تایبه تی و ئوسلوی تایبه تی خوی هه بیت ، به تایبه تی بویه کیکی وهکو نالی ، که ئیمه له رووی ئه م شیعروه مه به ستانه سه بارهت بهم شیعره ، من پیش ئه وهی ئه م چند بهیتهش به ناوی نالی — یه وه چاپ بکری ، ده میکه رام وایه سه رتا پای ئه م شیعره هی نالی — یه . چونکه ئه وهی نالی دوست بی ، ئه زانیت سنعه تسازی و جی پهنجه ی هونه ری شیعری نالی به زهقی بهم شیعروه دیاره . واته بون و بهرامه و کهش و هه وای نالی هاوار ئه کات تهکنیکی شیعر لای نالی وهك تهکنیکی زورشتی سروشتی وایه ، چونکه ژانی له دایک بوونی شیعر لای نالی ، ئه ونده سروشتی و بین دریژه ، که هاتونه ته دنیاه و چاویان هه له پیناوه ، هیچ سیما و نیشانه یه کی له باربردن و ، زور له خو کردنیان پیوه نابینری . به جوری وهك (کیتس) ئه لی : وهك چروکردنی گه لای درمخت وان . چون له وه ززی چروکردنبا ، به کاوه خو چروئه کهن ، سه رده رئه هینن . . . شیعریش لای نالی ، ئاوا له وه ززی خویاندا ، دوا ی دم کیشان ، دوا ی پیشان ، دوا ی بژار و ، په ردا خه یه کی هه ناسه دریژ و سه لیه یه کی بهرز ، له دایک بوون .

زور جار که من له شیعریکی نالی وورد ئه به وه ، وا ههست ئه که م شیعره که هه له به نه رته دا خورسکه و ، دهستی مروقی نه گه یشتوتی . . . وهك چون درمختیک به بی ئه وهی کهس نه خسه ی چونیتی لق و یوپ ده رکردنی کیشا بی ، یان چون شیوه ی هه لکهوتن و دروست بوونی جیای پیره مه گروون و هه ندرین ، هه ر له سه سروشتدا وان و ، ئه گه ر دهست کاری بکرین ، یان ئالوگور به جیگا کانیا ن بکری ، یه کسه ر پیا نه وه دیاره ، شیعری نالی — یشم وا دیته بهرچاو ، که ئه گه ر ده ستکاری هه ندی وشه و جیگا گورکیان پی بکری ، بنچینه و سروشتی بهیته که ، وهك ئه و شوینانه ی لی دیت که بومه له رزه کا ولیان ئه کات ، یا وهك (ئه د ونیس) واته نی : وهك ئه و پایانه یان لی دیت ، که ئه گه ر خشتیکیان لی ده ربه پینری ، سه رتا پای

پایه که ئه روخی • به پیچهوانه‌ی شیعرى ترهوه که گه‌لی جار ئالوگورکردنی وشه ،
 یان لی دهرهینانی وشه‌یه‌کیان ، هیچ له ته‌کنیک و کیش و واتای شیعره‌که
 ناگوری •• ئه‌وه‌ی شاره‌زای شیعرى نالی بیت ، ئەزانیت شیعرى نالی گه‌نجینه‌یه‌که
 ، هه‌ر به‌یتیکى هه‌ر وشه‌یه‌کی چهندان وورد ه‌کاری و ، مه‌جازی و ، وینسه‌ی
 ئاخنراوی تیا به •• ری ئه‌که‌وه‌ی له تا که به‌یتیکى نالی دا ، چهندان وینه‌ی حیا
 جیا و تیکه‌لی تیا بیت • به جوریک ئه‌بیته جوی واق ورم‌ان و حه‌په‌سان ، که چون
 ئه‌م شاعیره ، ئه‌م هه‌موو وورد ه‌کاری و سنعه‌تسازى و ، وینه زوره‌ی له ته‌نیا به‌یتیکى
 کوکرد و ته‌وه • ئه‌وه‌نده‌ی شیعرى نالی ، لای خوینهر ، جوی وورد بوونه‌وه و له‌نگه‌ر
 گرتنه ، شیعرى هیچ شاعیریکى ترمان وانییه ، بویه که به‌ناو دنیای شیعرى
 نالی دا تیه‌ر ئه‌بم ، ئه‌لی به‌سواری ئوتومبیلیکی خیرا ، به‌ناو شاریکی زور جواندا
 تیه‌ر ئه‌بم •• ئا له‌م شاره‌ جوانه‌ی نالی دا ، هه‌موو شه‌کان جیاواز و تابه‌تین ،
 هیچ شتیکی ئه‌م شاره ، له هیچ شتیکی شاریکی تر ناچو •• ئه‌شى شاره‌کانی تر
 ، چاویان له‌م کرد بی و جی په‌نجه و نیشانه‌ی ئه‌میان پیوه دیار بی • به‌لام شاره‌که‌کا
 ئه‌م "نالی" ، رینگ ریژ و ، ده‌ستکرد و په‌رداخه‌ی خویه‌تی •• که‌واته چون ئه‌وه‌ی
 رووباری سبروان و جیای پیره‌مه‌گروونی دیبی ، ئیتر شیوه‌یانی لی گوم نابی و له
 نزیك و د ووره‌وه ئه‌یان ناسیته‌وه ، ئاوا ، شیعرى نالی — یش ئه‌م سروشته خو
 رسکه‌ی هه‌یه ، هه‌ر له‌د ووره‌وه ئه‌ناسریته‌وه •

با ئیستا له‌گه‌ل ته‌واوی شیعره‌که‌دا بژین ، بو ئه‌وه‌ی بزانین ئه‌توانین هه‌ندی
 جیاوازی و به‌راوورد کاری لای نالی و ، کوردی ده‌ست نیشان بکه‌ین ! :

ره‌فیان من ئه‌وا رویم له لاتان
 له مه‌ظلومان بلا چول بی ولاتان
 بلا سا شار به‌شار و ، دی به‌دی بین
 له ده‌ست یاران بکه‌ین طه‌بی ولاتان
 مه‌لین که‌لکی نه‌بوو روپی جه‌ه‌ننهم
 سه‌رم قه‌لغانه بو تیری قه‌زاتان
 که من رویم جه‌ه‌ننهم پر مه‌کن لیم
 له من خالی مه‌کن کوشک و سه‌راتان

که ئیوهن پادشای لوتف و عهد الهه
 به خودا حهیفه برهنجینن گه داتان
 ئەگەرچو (خاک و خول) ه رهگوزارم
 به سه رما خوگوزهر ناکا سه باتان
 جهفاتان دام و کوژمتان به زاری
 نزولی رهحه ته جهور و جهفاتان
 وه ره بنواره چاوی پر لسه خوینم
 به ته فصیلات ببینن ماجه راتان
 ئیلاهی من بيم روژی د ووسسه جار
 به قورباتی گه دا و پادشاهان
 نه سیمی کوی تو خاطر دهکا جه م
 به بوی طوره ی په شیوی پانیاتان
 منم سه رکرد هتان بو له شکری خه م
 ده ترسم من بروم ، بشکی سوپاتان
 شکاری وه حشییان بهس دهسته مو که ن
 نه وه که به ربی شکاری خانه زاتان
 ئەگەر سه ربوو ، ئەگه رد ل بوو ، ئەگه رهج
 هه موو رویین ، چیه ئیتر ته ماتان !
 سه فه رمان چونکه ری هات و نه هاته
 دوعامان بو بکه ن ئیوه و خوداتان
 ئەوه ند ئەرجوو دهکا (نالی) که جار جار
 بکه ن یادی موحییبی بی ریاتان (۴۲)
 با ئه م هه نده بهیته به سه ر بکهینه وه :

ره فیکان من ئەوا رویم له لاتان
 له مه ظلومان بلا چول بی ولاتان
 بلا ساشار به شارو ، دی به دی بین
 له دست یاران بکهین طهیی ولاتان

من سهرتاپای ئهو ههردوو دیوانه‌ی (سته‌فا به‌گی کوردی) م‌پشکنی که ماموستایان (کوردی و موکریانی) و (گیوموگریانی) چاپیان کردووه، وشه‌ی (بلا) که به‌ بهمانای (لی‌گه‌ری، یان قه‌یناکه، یان باوایی) یه‌تیایاندا نه‌بوو، ئه‌گه‌ر چیش نالی و کوردی له‌رووی فهره‌نگی وشه‌وه له‌یه‌ک نزیکن، که‌چی ئهم وشه‌یسه و ئهم چه‌ند وشه‌یه‌ی داوایی، که له هه‌ندی به‌یتی تری ئهم شیعره‌دا باسیان‌ئه‌که‌ین هه‌ر به‌ته‌نیا نالی له چه‌ندان جیگای تری دیوانه‌که‌یا به‌کاری هیناون، وه‌ک ئه‌م چه‌ند نمونه‌ی له‌م به‌یتاندا هه‌ن:

- ۱ - چونکه نه‌تکرد قور به‌سه‌ریا تاوه‌کو ته‌سکین ببسی
مه‌ید هه‌ر به‌ری له‌قه، توخوا بلا بگری به‌تا و (۴۳)
 - ۲ - بلا بو کوند هه‌بووی، مفتی مشک و ماری که‌ندوو بی
خه‌طیره‌ی گه‌نجی ویرانه، نه‌خیره‌ی کونجی کاشانه (۴۴)
 - ۳ - گه‌هی ئاهور ره‌وش شاه‌ی، گه‌هی گه‌وه‌هر مه‌نیش ماه‌ی
بلا با سینه‌ صه‌حرایی، بلا با دیده‌ ده‌ریا ببسی (۴۵)
 - ۴ - ئه‌گه‌ر ته‌کیه، ئه‌گه‌ر شیخه، هه‌موو داوای عه‌لابق بوون
بلا نالی بچی مه‌ستی خه‌رابات و موجه‌رد ببسی (۴۶)
- یان وشه‌ی (بنواره) که له‌م به‌یتاندا هه‌یه:
- وه‌ره بنواره چاوی پر له‌خوینم
به‌تفضیلات ببینن ما‌جه‌راتان
- له‌م چه‌ند به‌یته‌شدا ئهم وشه‌یه‌ی به‌م جوهره‌ دووباره کردووه:
- ۱ - وا‌ظهن مه‌به‌ روخساره‌یی تو، غائیه‌ قوربان
بنواره چلون نه‌قشه له‌ نیو دیدمی ته‌رما (۴۷)
 - ۲ - بنواره بوونی ئه‌وه‌ولت و چوونی ئاخه‌سه‌رت
هاتی چ رووت و قووت، هه‌لاتی چ لووس و به‌وس؟ (۴۸)
 - ۳ - گه‌ر ئاب و تابی جه‌ننه‌تی بو دوزه‌خیت ئه‌وی
بنواره نیوچه‌وانی به‌شووش و بروی عه‌به‌وس (۴۹)
 - ۴ - وه‌ره بنواره دوود مه‌ستی هه‌ناییه‌م
هه‌نایی چی؟ هه‌موو هه‌ر خوینه‌ قوربان (۵۰)

شعریک له نیوان نالی و

- ۵ - ئەهی شەمسی مایه پەرۆەر و ئیکسیری خاک
بنواره حالی هالیکی ئهم خاکه ئەحقەرە (۵۱)
- ۶ - بنواره وشکه صوفی و رەقعی به هەلەپەله
د یسان له بەحری وشکی ئەهوا کەوتە پەله (۵۲)
- ۷ - بنواره : سوروشکی من که لیلاوه ، غوباری کوهد و هامورنه
وهره سهراوه کهم بنواره ، وهک ئاوبنه ، چەند روونسه (۵۳)
- ۸ - بنواره نەوبەهار و فتوحاتی گولشەنسی
گول زاری کرد هوه ، لە دەمی ، خونچه پیکهنی (۵۴)
- ۹ - بنواره خوشی ی رەقعی لەگەل خەرەقیی ئەزرەق
مومکین نییه بەم پاکییە ، لەم ئەرضە ، سەمایی (۵۵)
- هەرۆه‌ها وشە (طوره) که لەم بەیتەدا هەیه :
- نەسیمی کوی تو خاطر د هکا جەم
بەبوی طوره‌ی پەشیوی پانیاتان
- نالی لەم چەند جیگایەتی تردا ، ئەم وشەیه بەم جوهره بەکارئەهینی
- ۱ - تاتایی سەری طوره‌یی پر پیجشی بادا
هەر تاییه‌کی باریکی گول و نافه به بادا (۵۶)
- ۲ - طورهت وهکو توماری شکسته و ، سەری کولمت
بو نووری سەواد م بووته شەمعی موتسالا (۵۷)
- ۳ - شایستە‌ی شان ، لایقی مل طوره‌یی تویسه
نەک طوره‌یی شاهنشەهی و طهوقی وهزارهت (۵۸)
- ۴ - بو مەسقی عەشقی زولفی نیگار و نیگارشی
نالی له خامەدا بووته شاهی طوره‌نووس (۵۹)
- ۵ - وهک طوره‌یی پیچیدەیی تو ساغ و شکستەم
وهک نەرگی نادیدەیی تو ، خوش و نەخوشم (۶۰)
- ۶ - سەوادی ئەو ئیشتیباھی سەهوی جەسوان
بەیاخی غوره‌یی ئەم ئینتیباھی سوجدەیی پیر (۶۱)
- ۷ - له شەوقی رووی شەمع و ، زولفی دوورو ، طوره‌یی مەجمەر

- ۸ - سوپهند و ، عوود و ، پهروانه ، بخوور و غالیبه سووتن (۶۲)
به طوره وهك پهری طاوس ، به گهردهن ئاهووه یه عنی
- ۹ - لهسهر ئاهووویی گهردهن ، ههردوو حهلقه‌ی داوه زولفه‌ینی (۶۳)
ره‌یا‌حین په‌رجم و لاله کولا ه و ، یاسه‌مین طوره
- ۱۰ - له دنیا جه‌ننه‌تی باقی ته‌لاری شاهیه ، ساقی
حه‌بیه طوره‌یی طه‌وقی ملی شیرین و عهد رایه (۶۵)
د یسان وشه‌ی (د هسته‌مو) که لهم به‌یتهدا هه‌یه :
شکاری وه‌حشییان به‌س د هسته‌مو کهن
نه‌وهك به‌ربی شکاری خانه‌زاتان
لهم به‌یتهدا د ووباره‌ی کرد و ته‌وه :
لیم هه‌رامه دانه و ئاوی هه‌ماماتی هه‌رم
من که بازی دیده بازم ، نهك شه‌واره‌ی د هسته‌موم
یان که له‌به‌یتی کوتا‌ییدا ئه‌لی :
ئه‌وه‌ند ئه‌رجوو ده‌کا نالی که جار جار
بکه‌ن یادی موحیی بی ریاتان
وشه‌ی (ریا) که نالی سه‌رکه‌ش و سه‌ربلند زور رقی لی بووه . له‌گه‌لی جیگای
تری دیوانه‌که‌یا به قیز و بیزه‌وه به‌کاری ئه‌هینی . . . ئه‌مه نیشانه گه‌وره‌که‌ی نالی -
یه که هه‌میشه سه‌ره‌رز و نه‌فس به‌رز بووه و هه‌رگیز چاوشوری که‌س نه‌بووه که (ریایی)
له‌به‌رد هه‌دا بکات ، بو‌یه له‌چهند شیعریکی تریدا ووشه‌ی (ریا) به‌م شیوانه به
کار ئه‌هینی :
- ۱ - خاطری زاهیدی خالی ، خالی
نیبه ئه‌لبه‌ته له بینیکی ریا (۶۶)
- ۲ - ریشه‌که‌ی پان و درێژه بو ریا خزه‌مت ده‌کا
ظاهیره هه‌رکه‌س به‌طوول و عه‌رضی ریشیدا ریا (۶۷)
- ۳ - خوشتره‌ عوذرێ گونه‌هکاران له‌سه‌د نیکری ریا
ئهم به‌نه‌رمی عه‌فوه عه‌فوه ، ئه‌و به‌ توندی عه‌ف عه‌فه (۶۸)

شعیریک له‌نیوان نالی و کوردیدا

- ۴ - صوفی ریایه خهلوه‌تی ، بینی به‌هاری کرد
هاته‌ده‌ری له‌سایه‌ی چایه‌ر ، جه‌سایه‌وه (۶۹)
- ۵ - نالی که ویقاری نییه ، بی باکه له خهلوق
صوفی که سلوکیکی هه‌یه ، عوجب و ریایه (۷۰)
- ۶ - به‌ریا باری ته‌کالیفی رسوووی بو‌خهلوق
چ ده‌کیشی ؟ شه‌مه جه‌هوقیکه‌ه‌للاه‌وی که‌رییه (۷۱)
، وشه‌ی (ریا) هه‌ر له‌م تاکه به‌یتته‌ی (کوردی) ده‌ه‌یه :
- مه‌که‌ن مه‌نعم له‌ئا‌هو و ناله (کوردی)
سه‌بووری خوی ریاکاران‌ه شه‌شه و (۷۲)
یان که‌ته‌لی :

منم سه‌رکرد ه‌تان بو له‌شکری خهم

ده‌ترسم من بروم بشکی سوپاتان

شم وشه لیکد راوانه‌ی وه‌ک (له‌شکری خهم) که به‌دوو وشه شم وینه سه‌یره ، د‌روست
شه‌کات ، شتیکه هه‌ر ئیشی نالی - یه . شم نیشانه‌ی نالی ، من وام د‌یتته به‌رچاو
که‌دوو وایه‌ری کاره‌با : سارد و گه‌رم لیک‌ئده‌ا و ئه‌نجام کلپه‌یه‌ک ، بروسکه‌یه‌ک ،
ئا‌گریک ، رووناکییه‌ک ، ئه‌داتبه‌ده‌سته‌وه . به‌لام لای نالی شم لیکد انسی د‌وو
وشه‌یه شم وینه شیعبریانه د‌روست شه‌کات . .

با بو‌وینه‌ی تری له‌م با‌ه‌ته‌ی نالی چه‌ند شیعبریکی تری بگرین ، که هه‌مان
سنعه‌تسازیان تیایه :

۱ - تیره‌که‌ی ئهو روژه‌م مه‌حبوو‌به‌م لوطفی کرد به‌من

گه‌ر نه‌به‌خشی مه‌ره‌می وه‌صلی برینم کارییه (۷۳)

ئه‌شی له هه‌موو د‌هرمان‌خانه‌یه‌کدا جوره‌ها مه‌ره‌م چنگ بکه‌وی ، به‌لام له هی‌چ
د‌هرمان‌خانه‌یه‌کدا (مه‌ره‌می وه‌صل) نییه . که‌چی له حه‌قیقه‌تیشدا (مه‌ره‌می
وه‌صل) هه‌یه ، مه‌ره‌می وه‌صل لای عاشق ، ئهو د‌یده‌نی و سه‌ردانه‌ی پیرویه
که د‌لدار ، سه‌ر له د‌لداره پیکراوه‌که‌ی خوی ئه‌دات . د‌یاره د‌لداره پیکراوه‌که
ئهو د‌یده‌نی و سه‌ردان و (وه‌صل) ه‌بوی ئه‌بی به‌د‌هرمان و مه‌ره‌میکی کاریگر ،
که زامه‌کانی ساریژ شه‌کات .

قسمه بهو شهرهتی دیداری پاکهت

شهرابم عهینی ژههری ماره بی تو (۷۴)

یرهدا (شهرهتی دیدار) جوریکه لهوینهکهی پیشوتر • دیداری دلدار ئهوهنده
شیرینه ، ههموو شهرهتیکی تر له عاستیا تاله ، بویه ئهگهروهک شتی (ماددی)
شهرهتی ، دیدار ، نهبی لای دلدار ، شهرهتی دیدار ، ئهو زووه خاوینسهی
دلداره ، که شهرهت و ههنگوین و شهکریکی روحی ، ئهرزینیه گیانهوه • ئه و
گیانهی ، ژیان پری کردووه له تالا و •• لهکاتی دیده نییدا پرئهیی له شیرینی
یان : دهورانیه ، وهک هیلهکی سهودا ، سهری گیژم

بویه بهد هقیقی مهئهله ، ههرجی دهییژم (۷۵)

تیمه ههموو هیلهک بهو شته ئهلیین که (کهمه) یهکی جوغزدار ههیه و ژیرهکهی
به تهلی کون ورد ، یان ژیهی چنراو ورد ، دروست کراوه ، کهچی لـــــــیردا
هیلهک ، سهری نالی خویرهتی ! بهلام کهلله سهریکی ئاسایی نا • کهلله سهریکی
پر جوش و خروش و ئاههنگی سووتانی عهشقیکی گهوره •• ئهو هیلهکهی سهری نالی
هیلهکیکی سهودایه • ئینجا ورد ببنهوه هیلهک خوی لهکاتی بهکارهینان و ئیش
پی کردنا ، ئهجولی وه ئهخولیتهوه • سهرباری ئهوهش ئهوه هیلهکه ، عاشق بی !
ئهوه ئهوه هیلهکه سهودایه ده رنهچی که سهلیقهی نالی وای لی ئهکات ، ههرجچی
بیژی ، لهپهند و وتهی به قهواره بچوک و به مانا گهورهی لی پیک دیت •
یان : له ههسرت سهرووی قهدت چاوی نالی

دوو جوگه ، بملکو دوو رووباره بی تو ! (۷۶)

نم وشهی (سهروو) ه لهگهل وشهی (قهد) دا لیک ئهدرین (سهرووی قهد) یان
لی پیک دیت ، که تیکرا وینهی بالایهکی بهرز و ریکی دلدارهکی نالی — مان
دینیه بهر چاو •

ئهگه بو وینهی تری لهم بابته بگهیین ، که ئم جووته وشه لیکد راوانهی وهک
(لهشکری خم ، مهههمی وهصل ، شهرهتی دیدار ، هیلهکی سهودا ، سهرووی
قهد) یان لی پیک هاتوو ، وینهی تر له دیوانی نالی دا زوره ، بهلام وابزانم
ئهو چهند وینهیه تینویتی ئم مههستهمان ئهشکینی ••
ههروهها ئم بهیتهی :

شيعريك له نيوان نالى و كورد يدا

ئەوئەند ئەرجوو د هكا نالى كه جار جار
بكه ن يادى موحىبى بى رياتان
چەند نزيكه هەر لەم بەيتەى نالى خوى :

رەنگى زەرد و سوورى خەوف و خەجلەتى ، ئاوى جەياى
وا تكا و ئەرجوو د هكەن عەفووى بكات وەك عەبدى خوى (۷۷)
ئەم بەيتانە وا ، ديسان هەر بەيتىكى ترى ئەم شيعرە كه ئەلى
ئەگەرچى (خاك و خول) ه رەهگوزارم
بەسەرما خوگوزەر ناكا . سەباتان

يەكسەر ئەوەمان دیتەو بەر كه نالى وەك هەموو وشە سازىبەكى ، واتە : خـوى
ئاسايى ، ئەگەر لەوشەى (خاك و خول) چەند مانايەكى مەبەست بووى ، يەكيك
لەو مانايانە ، ئەو گوندى (خاك و خول) ەى مەبەستە ، كه خوى تيا هاتوتە
د نياو ، كه ئەمە هيج گومانىك ناھىلىتەو لەو ەى كه لەم بەيتەدا ئەلى : جى نزرگەو ،
هەوارگە و هاتوجوم هەر بو (خاك و خول) ه . ئەو (خاك و خول) ەى كـە
ھەميشە لە بىرەو ەرى نالى دا زيندوو بوو و لەنزيك و د وورەو بە عەزرتەى ديدەنيەو
بوو . ئەوئەتا لە شامەو ، لەو قەسیدەيدا كه بو سالم ـ ى نووسيوە هـ
(خاك و خول) ئەزى :

داخل نەبى بە عەنڤەرى سارايى (خاك و خول)

هەتا ئەكەى بە خاكى سولەيمانى يا عوبـوور (۷۸)

يا لەم شيعرەى ترى دا ، كه ديارە هەر لەدەرەو ەى كوردستان نووسيووتى

ترى، عَيْنَةَ الْبَدَانِ مِنْ (خاك و خول) هـ

ترى مندال الاوراقِ مِنْ تَوْزِ وَگَرْدِهـ (۷۹)

ـمانەش كاكەى شيعرەكه ، يەكيتىبەكى بابەتى يەگرتوى تيايە ، كسە ئەم
د ياردەيە لە زوربەى شيعرەكانى نالى دا بەرچاومان ئەكەوى و كەمتر لە شيعـسرى
كوردى دا ئەبينى . .

ئەمانە و سەربارى هەموو ئەمانەش ، ئەوئەندە ەى ئەمە نالى ئەناسين ، زورتر وەك
شاعىرىكى ئاوارە و ، دەر بەدەر و ، سەرھەلگرتوو ئەيناسين ، كه ئەم شيعرە ، ئەو
سىما گەورد پر سەفەر و كوچەى تيايە .

پينج هونراوه

رهفيق سا بئر

۱- سوارهى مهربوان

به بجه ره يهك ده كه مه وه :

به سه ر شه ويكا ده پروانى

كانى مه ترسى و تاوانه

شه وئى بوئى نمويى لئى دئى

گوربتانى

دهنگو ئه سئره و بارانه !

به بجه ره يهك ده كه مه وه :

مئاسورا

تئم و مزيكى ره شن دياره

وانئم شه ويشن .. سواره كان نهگه رانه وه

كه سيش نه هات

هه والئىك جه نلله له كه مان بوئىنى .!

نہم دد ورو بہرہ مہ ند ماتا
 مہ ند فاموٹہ
 دہ نئی بہ رتی گناوہ
 لہناو ونبووندا وہ ستاوہ .

یہ بھرہ یہ کے دہ کہ مہ وہ
 نہ وہ کی یہ ؟
 پوٹہ تہ تہ کی مہا وہ
 یان سوارہ کہی مہ ریوانہ
 نہم تہ وہ کا بہ پتہ نغوی داوہ ؟
 بہ کولانی تر سا دہ پروا
 تاریکی دہ تہ قہنی
 لہناو گوردستانہ کہ دا
 ہراکان دادہ گہر سہنی

۱۹۷۹

۷۔ مہوانی تہ متکھوت

بہدر تیرای شہ و باران دہ باری ،

سگئی لہ نریک مالہ کہ یا نہ وہ دہ وہ پری

لہ ناو جیٹا وہ یہ دہی پہ نہ رہ کہی لادا

ہہ و رہ تری شقہ یہ ک لہ نا کا و تار یکایی شقہ قاندو

پیش چاوی رووناک کردہ وہ ،

را چلہ کی و یہ ر دہ کہ داد را یہ وہ

بہلام خیرا بہ فوید اشکایہ وہ و گوئی :

«گر مہی ہہور لہ ناو تہ شکہ و تا سمانا کترہ»!

تہ و تہ شکہ و تہی

تہ وان زاللہ کہ بیان دہ بہ ست و

تار فور دہ بووہ

تیسکیان لہ فہ وی پیر رایی یہ تری دہ گرت

تیسکیان لہ ناگرو فوشہ و پستی و

لہ کو فہ لہ تیسقانیکی بہ جیما و دہ گرت .

کو فہ لہ تیسقانی - تہ واو لہ قامیش دہ پیوو

بوئی بہر دہ مکی تار یکی لئی دہ ہات و

وہ ک دیواری تہ شکہ و تہ کہ ،

وہ ک دہم و چاویکی ناو لای ، کون کون بیوو

۱۹۸۰

۷- که لاهه کانی ۴۴ ی نیان

به فریئی نه ستوور که لاهه کانی داپوتیبوو
 شه وبا به فری سه ته یو لکه کانی ده مانی و
 رښگا شاکوه کانی ین یرده کرده وه،
 هه ندی جاریش

له درزی ده رگاوه
 ته زوو به کی ساردو
 پروشه ی - له که ل فوی - ده برده ترور وه .

خوزگه نه زستانه دوا یی نه ده هات
 به فره که بیته وه ناتوانین لیره بترین
 به رافبه ری شارتانی فاشیت و نه که لوانه،
 به رافبه ری لایه زیوه کانی ژیرتان دانشین
 لایته ی برا کانمان ..

لا شه ی نه و دو ستانه ی ده منیکه نه ماندیوت
 شه وان هاوه رین له ده رگای ماله کانمان به ده
 به جلیکی ناره قاوی و سه روریشکی دریره وه
 به کو له یستیکه وه ، بینه رور وه وه
 ۱۹۸۰

۴۴ ی نیانی ۱۹۷۴ - رۆژی بوردمانه که ی قه لاری یه

۴- ناوایی و بیتهات

I سهگوه پر

به ناو تر سکی کوشنده داره ت بووین
 به هینی .. وهك تار مای
 به په نا دیواره کانداه رویتین
 ده نگوت یی له زیان و چاره نوی قومان ده نین
 سهگوه پر یی غه ست غاموئی ته وی ده سه قاندو
 ناواییه که ی بیدار ده کرده وه .
 ناوایی بوئی گورستان
 بوئی تاوان
 بوئی کویله بی لی ده هات !
 رنیک له ده رگای هه و ته وه
 سه ری ده رهینا و - وهك غوی له به لاد بیا ،
 به په له ده رگای داغسته وه .
 له وه ری کولانه وه
 لایتنیان تی گریسن

کہ تیان راخوری غیرا کوڑاندیہ وہو
 تاوئیے شہ وہ کہی لی تاریلتر کردین .
 بہ لام تا گوندہ کہ مان لی ونبوو
 شہ کہ کان - نازادانہ - ہر دہ وہ پین د
 دہ وہ پین .

II شہ و گہر

کہ لہ مہ ودوا سرت لی داین
 بہ ناو ریزہ مینارہ کاند اوہرہ
 نہک لہ ریگا مانگہ شہ وہیہ کہ دا
 بیست پی بگرن .
 لہ دوئی شہ وہ وہ ، ہم ناوہ یان تہ نیوہ .
 ہہ لی خوین بہ ری ئا - ی گرتو وہ و
 یہ ستی یہ کی قولی مستوتہ دلہ وہ
 ترسیس وہک سوارئی رہ تیموش
 بہ کو لانا ندادہ گہ ری و
 دہرگا کلوم دراوہ کان دہ کوئے .
 پیرتینیک کتویر نویرہ کہی بری

به میرایه کی کزه وه، به دوای کوره که بیدا،
 یان به دوای هه وائی کوره که بیدا
 به ره و تاریکی و ونبوون سوپر بووه
 له ویدا --
 له نا و گولله به کی ناگرداردا --
 له به نا تا و تیره نه بووندا
 - بوهه تا هه تا به - هئلا نه به کی هیمی بنیات نا .

III چاوه پروانی

سواره ره شیوشکان هاتن
 وه کوسینه ری ئیواره
 سه ربانیان گرت --
 کولانیان گرت --
 گونده که مانیان له نا و کویله بی و بانگا نقوم کرد
 که می بی او هه سیوه کان
 هبتتا به هیوان

سه گه گان یاسی نهم ناوه بکهن و
 سه فرازی و ههینی بو ئا وایی بئیرینه وه ،
 نه و سه گانه ی شه وان
 ده وره ی گورستانه که به رناده ن
 به رامبه ری ته ره هه تیواوه کان هه لره توتین و
 له یشت په زرینه شکاوه که وه
 له یشت سیبه ری هرا که وه
 نه ما شان (زیوان)* هه والوووه که ده که ن

IV دواتوینه وار

ئاگرتیی کزی له ناو دارستانه که دا کرده وه
 به لق و پویه ته ره کان
 به پالتویه که ی دایپوشی .
 له خوی پرسی :
 نهم گورستانه هیون واگه وره بوو؟

* زیوان : ئیشکی گور

من ده زانم .

ح برينې بالاي هم وه زړه ي ته نيوه ؟

من ده زانم

پون تينوتې سوماي چاوان داتني و

ح تاوانې چوارده وره مي دايوشيوه ؟!

له چي هم شه و

ده ست له م دره مده به فرينه ناکه وه .

هم شه و ده لتي ئيتک له بهر به ستی ده گرم

ده لتي هونراوه ده نووسم

يان ده لتي له غه ريبدا چاوه روانم

کور دستانم

بيته روانم

۱۹۸۱

ره فوق ماير

۵- چاوه روانی!

تا چا و برکا به سته ته که تارایی به

زوقم و

ته م و

مه ترسی به!

تا چا و برکا ته نیایی به

که ردوون نوقمی نه ریسی به!

نه ی دژواری!

نم شه و له کام ده روزه وه؟

له کام درزو؟ کام رۆژنه وه؟

وه ک پروشه ی ده م که رده لول

هۆت خزانده نا و رۆمه وه.

x x x

چون نه وغه تکانه هینده زوویر بوون
به بهرته مهن کورتیاندا چه مانه وه؟!

هه ردوینی بوو

له تافی لاوی و نه به رید بوون
میه ی نه سه کانیا کیوی ده هینا به له زین
سه فرازی و دنیای به ئاوا بی ده به غشی
نه و ئاوا به بی نازه ی نه مرو
چه یکی ته می ناوه تاوه
ده لئی شارسانی دو که ل دایوشیه.
ده لئی زهوی قووتی داوه
گوپستانه که ی لی ده رچی
توینه وار یکی تری نه ماوه

۱۹۷۹

دو پارچه هونراوه جوانترین کاتی مردن

همقال کویستانی

له جوانترین کاتی مهرگا ،
شاخهکان پیر بوون له هاوار !
چی ئەستیره ی ،
د رهوشاوهی ئاسمانی سهر (قهراخ) ههبوون ،
یهکه . . یهکه ، کوژانهوه و .
بهسهر بالای خهفتهباری تهنگیسهزا . . رژانه خوار !
ئیدی لهوساوه تا ئیستا ،
ئهو تهانه ی ،
که شهوانه تا بهیانی د مسوتین و خهفتهنابن . . . ئەستیره نین ! !
تکه ی خوینی .
زامی جهسته ی . . شاسواری ریگای ههتاون !
له ئاسمانی کهسیره بووی کوردستانا . . .
بو ههزاران داگیرساون !

۱۹۸۰

*

*

ئهمه کوپلهیهکه له شیعری (جوانترین کاتی مردن) که بو شههید ئارام نووسراوه .

توشه هیدی

بوفهرهاد

ئەگەر گول بای ،
 رەنگە بە سەر سنگی کچیکی شوخهوه بای
 تا سیس دەبووی .
 چەن جارێ ، بۆنی دەکردی
 لە دوایدا . . . فری دەدای
 یان ، هەر بەسەر ، لاسکە سەوزەکە ی خۆتەوه
 دەمایتەوه . . .
 بۆچەند روژی
 وەك ئەستیرە دادەگیرسای
 لە دوایدا ،
 بەسەر گەلا و رەگەکانتا هەلدە پروکای
 بەلام هاوری . . .
 خۆتو گول نیت . . . توشه هیدی
 نەسیس دەبی . . . نە دەشوهری
 تو وەك خوین و خوشەمیستی و ئازادی وای
 لەناو دلی پرله زامی هەموومان دای

۱۹۸۰

*

*

سه‌دا

نه جيبه نه حمه‌د

چيايه كرنوشي بو شوانيك برد ،
 شوانه له پاليا شاني دادا ،
 فووي له بلويزر كرد . . .
 ههرچي فريشته‌ي ئاسمانيش هه‌بوو ،
 عهرشيان به جي هيشت . . . گوويان لي كرد
 شوانه كورپي ئهو كيوانه بوو . . .
 ئهو شهوه سه‌ري يه‌گجار گهرم بوو . . .
 گوزاني يه‌كي بو دا يكي ووت :
 — هو هو دايه . . .
 ويزه‌ي گولله نامتوقيني ،
 راناچله‌كيم . . .
 من ده‌ميكه بومباي عه‌شقيكي زور پيروزي ،
 له روحمه‌ ته‌قيوه‌تموه . . .
 ئيستا له‌به‌ر چراخاني روحمه ،
 وينه‌ي مناله برسي يه‌كان ،
 ئه‌كمه‌ كارتى جه‌زئه پيروزه . . .

.....

دايه‌ ئه‌گه‌ر له نيوه‌روي هاوينيكدا ،
 پوخته به‌ريك ، نامه‌ي مه‌رگي مني هينا ،
 هه‌لنه‌بزرگي
 — ده‌ميكه ويلى مه‌رگيكم ئه‌مسانه‌ي بوون و ژيانى ،
 هه‌زاران بگيرتتموه . . .

- لێیان پرسى . . گێرایهوه . .
- له خهونىكى بزرکاودا هاته بهرچاوم پى ی ووتم .
 د هستهوئەژنۆ له بهردمى ،
 د هرگای شاردا دانەنیشى ، لىو بکروژى .
 ئەها لمو دیوى دەرگاوه ؛
 ههزار کونده به بوو د پاره
 ئەیانموى ، شەنى بالیان ،
 رموسەى خەونى د لداریمان بدا به دم رهشەباوه . .
 ئەیانموى له چاوى گورخانهى شارموه پىك ههڵدەن و .
 گور و کفنى پەمەبیمان نووقمى خاکیكى رهش بکەن . .
 د هتۆببه به رهشەبا ،
 گورخانه ههڵ بتهکینه . . پىك بشکینه
 هاوار بکه ، ههموو بستىكى ئەم خاکه
 نیشتمانى دلیرانه . .
 هاوارم کرد . .
 هاوارهکەم وهك سەداى مەرگى ئەم بەرز بوو .
 هیشتا گزنگ نهکەوتبوو . . هاوارم کرد و راپهريم .
 روانیم د هستم توند نووقا بوو ،
 که کرد موهه پەيامىكى تازهى تيا بوو .
 پهيام ئەبیوت :
- ((زامهکانمان ئەموندەى رووداوهکانى ئەم سەردەمەن ،
 نه به شیعەر و نه به چىروک تۆمار ناکړین . .
 ناخمان له دەرپا قوولتەرە . .
 د مستمان ئەگاته گەردنى ،
 ههموو ئەستیره د وورمکان ،
 منالەکانمان فىز ئەکەین ،
 چون گورانى بوو خاک بلین . .))

په پیکه ر

ف. ته سه سرد

له کهره کیکي هه ژار اندا که هه ژارترین خه لک و حلته ی کومه لگا تیایدا ده زی ، شازاد گورونی فرمانبهری حکومت ده زی . هه مو خه لکی گهره که که شازاد گورون دهناسن و به ده گهنن یه کیک هه بی به ناوی خوی بانگی بکا . هه مویان ناویان ناوه پیاوه بی ده نگه که و هه ند یکیان هه ر بو گالته پی کردن پیی دهلین ئه بولهل . به لام نه " پیاوه بی ده نگه که و نه " ئه بولهل " نمونه یه کی ریکو پیکی شازاد گورونی فرمانبهر ده خه نه به رچاو . شازاد گورون ته منی بیست و پینج ساله به لام به ر و الهت له مه گهوره تر دیاره . کابرایه کی له ر و لاوازه و چاکه تیکی خه تدار ده کاته به ر و له مه ئه چی ئه و چاکه ته مایه ی به خته وه ری بی چونکه که س نیه له بی ری بیت روزی له روزان شازادی بینیی و ئه و چاکه ته ی له به را نه ی . ته نامت له هاوینیشدا فری نادا و تا ئه مرؤ که س نازانی بوچی شازاد به و ئه ندازه یه دلی به و چاکه ته خوش بو . شازاد دهلی " هه مو مروقیك ئازاده ، و ده توانی به ئاره زوی خوی چی د موی بیگاته به ر ! " . هه رچونیک بی جیگای خویه تی خه لکی ئه و دیارد هیان به لاهه سه میر بی چونکه وه نه بی شازاد له به ر ئه وه شهیدا ی ئه و جله بی چونکه ریکو پیک و قـۆزه پیی

پهیکهر

بو . د یاره میوانهکه توزی چهنه باز و لهو کسانه بوه که حزد د مکن زور قسه بکن و زور بلی بن تنانمت تهگر کهسیش نهی گویان بو هه لخوا . شازاد تنانمت نامه کهشی هه لنه پچری چونکه د هردی خوی واتهنی ئمو ئیشانه له کارکردن د وای د هخن و کاته کی د هکوژن . د یاره میوانه که سهرنجی ئموه ی د ابو که شازاد قسه کانی ئموه مه بست نییه بویه توره و نیگهران بو و د مستی کرد به گیرانموه ی ئموه باس و خواسانه ی که لهو بروایه دا بو باس و خواسی و سهرنجی پی راد هکیشری . وتی گوايه مامی لسه ر پستی ئه سب کهوتوه و د مستیکی شکاوه . باسی ئموه چمه ی بو کرد که شازاد له منالیا خه ریک بو تیا یا بخنکی ، باسی به سهرهاتی به ریوه بهری قوتا بخانه ی لادی بو کرد که ویستی پیوه ندیه کی تایبه تی له گهل ژنی جوتیاریکدا بیهستی و ویستبوی هندی کاری نارمو بکا و ئافره ته که و کومهلک ئافره تی تر دایان پلوسی و سهر و گویلاکیان شکاند و هه ر له هه مان روزا به ریوه بهرکه ه قوتا بخانه ی به جی هیشت و نهی ویرا بگه ریتموه ، ههروه ها باسی ئموه دزه ی بو کرد که له شه ری جه ژنا گرتیان و خه ریک بون بید من به پولیس و له د واییدا به بونه ی جه ژنموه به ره لایان کرد و هه روا . . . به لام ته وای ئموه باس و خواسانه ورته ی له شازاد نه هینا و میوانه که خوی پی رانه گیرا و به بی ئموه ی خوا حافیزی لی بکا هه لسا و روست . ئموه راستی بی شازاد به ئه ندازه مک سهرقال بو، ههستی به ره نه کرد میوانه که ی نه ماوه و وه ختیک سهری بهرز کرد هوه بو ئموه ی بزانی چا یا قاوه ده خوا کهسی بهدی نه کرد .

به لام شازاد ته نه ها فرمان بهر نیه ، به لکو په یکه رتاشیشه . ئموه که سانسه ی په یکه ره کانیان دیوه ده لین شازاد هونه رمه ندیکی یه گجار لی هاتووه . زور جار ویستیان هندی خو و رموشتی خوی بگوری به لام هه مو هه مول و ته قه لایان به فیرو د عجو . هه ندیکیان پیشنیاریان کرد هه مول دهن ورده ورده " شازادی هونه رمه ند بگورن و لهو گوشه گیریه ی د هربازی کهن و به خه لکی بنا سینن چونکه - د هردی خویند واتهنی - نابی خه لکی له هونه ری په یکه رتاشیکی مه زنی وه کو شازاد بی بهش بن . جا بو ئم مه بهسته بریاریان دا ئه هه نگیکی ساکار ساز کهن و هندی دیاری پیشکش کهن . کهسیش نه بو به شازاد بلی که ئه مان بریاریان داوه هه ولی بده ن بو ئموه ی بیگورن نه وه که نه خشمکه سهر نه گری . شازاد د ملی : " من ئموه له که س

نا شارمهوه که من له بیرکردنمه و جوړی ژبانم وکو خملکی نیم ، بهلام نمو ژبانم بهلاوه پهسند و من پپی رازیم ! " • بو نموهی نهخشکه به وردی دابنری ویستیڼا روژی له دایک بوونی سازاد بزائن و هر لهو روژه دا شاهنگی بو بگین • بهلام کهس نه بوو نمو روژه بزانی ، جاری همویان له باره ی سازاد هه هیچ نازانن : نمونه ی لی د نازانن که له کاتی له دایک بوئیدا دایکی مردوه و له منالیا گلیک ناخوشی ونا ره حمتی چیشتوه • نموهش د نازانن که له پهیکه رتاشیندا به هر مه کی سهرنج راکیشی ههیه و له همو شوینیکا باسیان کردوه و به " هونهمندیکی بلیمهت " ناویسان بردوه • بویه بریاریان دا هر له خوی پیرسن بهی نموهی ههست به هیچ شتیک بکا •

— نازانم که ی له دایک بوم ، سازاد وتی ، بهلام دلین له روژیکی بارانا له دایک بووم •

پینج روژ به سهر بریاره که تیپه ری و کهس روژی له دایک بوونی سازادی جنگ نه کموت و دوا ی لیدوان و مشتمریکی زور وایان پهسند کرد که له سهری مانگدا به بونه ی سالروژی بیست و پینجمینی له دایک بونی سازاد هه شاهنگیک بگین

— " بهلام من له یهکی نیلولا له دایک نهموم ! " سازاد وتی •

— " جا چی تیا به ؟ نیه وای داد نینین که توله یهکی نیلولا له دایک بویت • هر بهر بونه نموه شاهنگیک د مگین • "

سازاد گه شته نمو بروایه ی که نم جارهیان ناتوانی خوی دهر بازکا بویه به — به دلیموه مهسه له که ی وهرگرت • پیش یهکی نیلول ، هاوریکانی کومه لیک دیاریان بو هینا : ساعات ، جلو بهرگ ، پیلاو ، بوینباخ ، قهلم پاندانیک ، کلیته ی مک و گلیک شتی تر • سازاد سهری دنیای لی هاتمه یک و گریان گه روی که رخ کرد و هاواری کرد : " بهلام نمو همو شته له کوی دانیم ؟ " • همویان پپی بیکه نین و بییان وت که وای نهمی جله تازه گانی بکاته بهر و به شداری له شاهنگه که بکا . نهم مهسه له تاسه ی خسته گیانی و موچرکی پیا هینا •

له کاتی دیاریکراودا سازاد جلو بهرگی تازه ی له بهر کرد ، خهریک بوله تاو په شوکی و سپرزه یی دا بخنکی و جنیوی به همو جیهان دا و دوسی جار ویستی نه چی بهلام ناخره که ی بریاری دا بچی • که وده هر کموت وای زانی همو خملکی سهریان

سورماوه و پپی پید هکنن و جلهکانیان بهلاوه شتیکی سمیره . سهری شورکرد بو
 هموی کهس نهیینی . لای وایو گوايه خهلکی به د زهوه پپی پید هکنن و زور له و
 کهسانه توره بو که توشی همو گیچه له میان کرد و له د واییدا توزی هاتمه سهره خو و
 یاری دا د لیان نهره نجینی چونکه وهکو خوی هستی کرد وه همون خوشیان د هوی
 نهگینا نهگه خوشیان نهویستایه بهو نه د ازیه پایه خیان بی نه د دا . بهلام
 وانه که هر تاوانی خویتهی . له دلی خویا وتی : نهویا به له سهره تاوه پییان
 یم که من چه له ناهنگ و قهله بالغی ناکم . کی د هزانی چی لموی رو د د دا ؟
 نه که بشته همو مالهی که ناهنگ که لی د هگیرن له همولا به کهوه گنارویان دا و به
 نه د ازیه که ستایشان کرد که له تهریقیا سور هه لگه را و تارهق به ناوچهوانیا هاته
 خواری و ناچار بو بیکه و د لیان نهره نجینی . له زوره که دا هه را و بهزم به سه
 همو شتیکا زال بو . چاریکی تر ستایشان کرد و وتیان کهوا له مولا له کومه لگا
 د ورنا که وپتهوه و وار له گوشه گیری دهینی و همو بهیکه ره کانی خوی پیشانی خهلکی
 د دا و پیشانگا د هکاتمه و روژنامه کان همو شتیکی له بارهیموه بلاود هکنهوه و به
 خهلکی د هناسینن . بهلام همو شتانه توزقالبک نهیان بزواند . وهکو بهیکه ربک بی
 د هنگ بو . له د واییدا ناچار بو شتیک بلی . وتی :

— من . . سوپاستان دهکم . . زور سوپاستان دهکم . نهوه تان لسی نا
 شارمهوه که من لهو بروا به دام هستی ئیوه هستیکی دلسوزانه به . . سنیشر .
 منیش . . زور سوپاستان دهکم و . . هیوادارم . . هیوادارم .
 قسه که ی پی تهواو نهکرا ، چدپلهیان بولیدا ، تا له شهرا ههرد و چاوی پسر
 بوون له فرمیسک .

ناهنگه که د ریژه کیشا

به تموسفیری گشتی بهلای شازاد هوه له د وزخ هچو چونکه هم . بید هنگی به
 جیهانی خوی د هزانی و هم هه را و بهزمه جیهانی همو نه . وا هستی کسر
 بیگانه به و هیچ که سیک لهو خهلکه ناناسی و نهیزانی چی بکا . توزی له هه را که دور
 کهوتهوه و له پنهانیکا راهستا و کهس نهیینی . ناوینه یه کی به دیواره کهمو ، بینسی و
 تیا یا سمیری خوی کرد . زورد هه لگه را بو . ویستی بروا بهلام دودل بو . ماوه یه کی
 زور بید هنگ بو تا بیریکی ویلی وای بو هات گوايه هوی همو وهرسی و بیزار به سمیره .

ئەو جلانەمەيە كە كۆرۈپتە بەر ، ئەو ئاھەنگەيە كە بويان پىكەمە ناوہ . بە پەلەپسوروزى
جلوبەرگەكەي داكەند و فرىيدا و بە كراس و دەرىپى يەك مایەوہ و بە بى ئەوہى كەس ،
بىبىنى چوہ دەروہ .

سەعات نرىكەي دەي سەبو ، بە دەكەمن لە شەقامەكەدا خەلكى بەدى دەكر
رىگای مالەوہى گرتەبەر ، لەرىگادا تىشى ھەندى كەس بو كە زور پىي پىكەننن و
ھەندى كەسى تر وايان زانى شىتە و لىي دوركوتنەوہ ، بەلام ئەم گوىي نەو شتانە
نەدا . كە چوہ زورەكەي خوى ھەناسەيەكى تىر و تەسەلى ھەلكىشا و جلەكانى خوى
كرد ، بەر . ئەو شەوہ خەموى لى نەكەوت . كەرەستەي پەيكەر تاشىنى ھىنايە دەرو
دەسى بەكار كۆردن كۆرد و تا بەيانى نەخەوت . بە دەرىزايى شەو خەرىكى كار كۆردن بو
و لەوماوہىدە پەيكەرىكى تاشى . ئەوى راستى بى پەيكەرەكە يەكجار ناياپ بو .
شازاد دەستى نايە سەر پەيكەرەكە و زورى بە دل بو . " نازانم ناوت بنىم چى ؟ "
پرسى . شىوہى پەيكەرەكە شىوہى شازاد بو . كارى ھونەر مەندەكە بە
ئەندازە يەك رىكويىك و قەشەنگ بو ، پەيكەرەكە تەنھا ئەوہى مابو قسە بكا
شازاد لە دلى خويانى :

— " بەبى ئەوہى يەك توز ھەست بە ماند و بون بىم پەيكەرەكەم تاشى ، خو
ئەبى ئەوہش ھويەكى ھەبى . . . ئەي چون شەو بەسەر چو بە ئەوہى ھەست بە
ماند و بون بىم ؟ تو بلىي ھوكەي . .
لە پرىكا بىرى خوى پىچراند .
بە دەنگىكى بەرزەوہ نەراندى

" بەلام ئەو پەيكەرە پەيكەرى خومە ، ئەو دەمچاوە دەمچاوى خومە ! " تاويك
سەرى سورما و تىژ لە پەيكەرەكەي نورى . " بەلى ، خوم ! " ئەوى راستى بى
جىگای خوى بو شازاد بەو ئەندازە مەسەلەكەي بەلاوہ سەير بى چونكە خوى بە
كەبىرەكى نەرسىسى نازانى و نە باسى خوى دەكا و نە ھەز دەكا كەس باسى كا .
پەيكەرەكە پەيكەرى شازاد بو و شازاد خويشى باوہرى نەدەكرد پەنجەكانى بە
ئەندازە يىلمەت و ورد بن . شەكەت يەك ھەمۆلەشى داگرت و ھەستى بەماند و بون
كرد . بەلام بۆ ئەوہى بىتەوہ سەرخو ئەبى ھىچ نەبى سى چوار سەعات بىخەوى . .
تەماشاي سەعاتى كرد و ناچار بو خوى بىچىتەوہ و بچىتە سەر ئىشەكەي . لە

حموت و نیوا گه‌یسته ملبه‌ندی کاره‌ک‌هی چونکه ریگاکه دوره و خویشی برپاری‌دا ابو به پی‌ئو ریگایه ببری و به تفرّاوی هیلاک و ماند و بوبو . له لای دهرگای ملبه‌ندی کاردا یه‌کیک له برادهره‌کانی بینی و پیی وت :

— "همو برادهره‌کانت لیت تره بون !" —

بهلام‌ئو باکی بهو قسه‌یه نه‌بو . له نزیک‌ئوره‌ک‌هی توزی راما و دودل بو . برادهره دلسوزه‌کانی و ئاهه‌نگه‌خنجیلانه‌ک‌هیانی بیرکه‌وته‌وه و زورپه‌شیمان بو و نه‌یزانی چی بکا . له دوا‌ییدا دودلی خسته لاه و چسه‌وه زوری . هاوریکانی تیژلنی نه‌وین و زور ماند و هیلاک هاته به‌چاویان و به‌زه‌ییان پی‌ها ته‌وه .

— "شازاد چیته ؟ !" —

— "هیچم نیه . . . بهلام زور ماندوم !" —

ک‌ه‌س نیگه‌رانی نه‌کرد . شازاد به دریزایی روزگار په‌ست و بیزار و ه‌رس بو و له و کاته‌ی که له ملبه‌ندی کارا بو هیچی نه‌کرد . نه‌یزانی بوچی داوای له هاوریکانی کرد بینه مال‌موی و په‌یکه‌ره‌ک‌هی ببینن ، هاوریکانیشی زوریان پی خوش بو و خویان ئاماده کرد . ئه‌وی راستی بی ه‌ندیکیان تیا بو که شه‌یدای هونه‌ری شازاد بون ئاماده بون بچنه هدر شوینیک به مهرجیک چاویان به هونه‌ره‌ک‌هی بکوی .

له ژوره ناریکوپیکه‌ک‌ه‌یدا هاوریکان کوبونه‌وه و هونه‌ری شازاد سه‌رسامی کردن . "شازاد گورون ! دهموی دهره‌تم بد‌ه‌یتی بلیم که شتیکی سه‌یره ، بهلی شتیکی بر سه‌یره که لهو قوزبنه‌دا وه‌کو مشک خوت بشاریت‌م‌وه و خه‌لکی لهو هونه‌ره مه‌زنه‌ت ن‌بدش که‌یت . به‌کورتی د‌ه‌لیم ئه‌و ره‌فتاره‌ی توم به لاه سه‌یره و تیی ناگم" .

شازاد وه‌لامی نه‌دایه‌وه .

هاوریکانی زوربه‌شان و بالی په‌یکه‌ره‌ک‌هیان ه‌له‌دا . نیشانه‌یه‌کی سه‌یر خوی به‌سه‌ر په‌یکه‌ره‌ک‌ه‌دا داسه‌پاند بو و کاریکی وای کرد بو له په‌یکه‌ریکی زیند و بچی .

— من له‌ویان تیناگم ، یه‌کیکیان وتی ، بهلام وا هه‌ست د‌ه‌کم له‌گه‌هل په‌یکه‌ره‌ک‌ه‌دا قسه د‌ه‌کم . به‌ه‌له‌دا د‌ه‌چم ئه‌گه‌ر بلیم ئه‌و په‌یکه‌ره‌گیانی تیا نیه . . .

ئم په‌یکه‌ره‌ک‌ه‌ی زیندوه ، بهلام بید‌ه‌نگه ، بید‌ه‌نگ (دوا وشه‌ی به‌توند‌ی‌وت) . بو به‌یانی کوم‌طیک روزنامه‌نوس خویان کرد به ژوره‌ک‌هی شازاد و ریپورتاژیکیان

له‌گه‌لی تومار کرد و وینه‌ی په‌یکه‌ره‌که‌یان گرت . روزنامه‌کان سوربون له‌سهر ئه‌وه‌ی که شازاد له‌ته‌نیشته په‌یکه‌ره‌که‌ی بوه‌ستی . که وینه‌که بلاوکرایموه شازاد له‌کابرایه‌کی مۆن ئه‌چو یاخود هیچ نه‌بی وا ده‌هاته پیش چاو‌گوايه د‌الغه‌ی لی داوه ، له و کاته‌وه روز نه‌بو خه‌لکی نه‌چنه ژوره‌که‌ی شازاد و ته‌ماشای په‌یکه‌ره‌که نه‌کن . زوربه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی ده‌هاتن له‌و که‌سانه بون که شازاد نه‌ید مناسین . خه‌به‌ره‌که به په‌له بلاوبوه و ناوی شازاد که‌وته سه‌رزار . ئه‌م مه‌سه‌له‌یه تا راد هیک شازادی نیگه‌ران کرد به تایبه‌تی که له‌و ماوه‌یه‌دا ناچار بو به هوی میوانه‌کانه‌وه تیزی ژوره‌که‌ی دیکو پیک بکا وگسکی بدا .

له‌یه‌کم شه‌وی سه‌ری مانگدا شازاد به‌ی ئه‌وه‌ی نانی ئیواره بخوا گه‌رایموه ژوره‌که‌ی خوی و نزیکه‌ی نیوسه‌عات له‌سهر سیسمه‌که‌ی دانیشته و خه‌ریکی بیرکرد نه‌وه بو . له تاریکیا چهن‌دین بیری ویل و سه‌رگه‌ردان سه‌ریان لی‌دا . زور په‌شوکاو بو ، ههر له هه‌مان کاتیشدا سه‌ری دنیا‌ی لی هاتبوه یه‌ک و ئه‌و بروایه‌ی لاد هسگیر بوبوگوايه نیوه‌ی له‌شی به‌نج کراوه .

له پریکا د‌هنگیکی سه‌یری له ژوره‌که به‌ر گوی که‌وت .

— ” هو کابرای خوپه‌رست ، ئه‌وا ژیانته لی تال کردم !

پتر شپه‌زه بو و بیری ویلتر و سه‌رگه‌ردانتر هاته لای و هه‌ستیکي وا د‌ایگرت که له‌مه‌وبه‌ر به هیچ شیوه‌یه‌ک هه‌ستی وا د‌اینه‌گرتبو .

— کیه‌یه قسه ده‌کا ، به ترسه‌وه وتی ، کیه‌یه له ژوره‌که‌م ؟

— ” هو کابرای خو په‌رست نامناسیت ، من ئه‌و په‌یکه‌ره‌م که خوت د‌روستت کردوه ” .

پتر شپه‌زه بو و ده‌نگی گیرا و چاوه‌کانی تاریک و لیل بون و به ترسه‌وه سه‌یـری په‌یکه‌ره‌که‌ی کرد و وتی :

— ” من خوپه‌رست نیم . چیت هه‌یه بیلی ”

— تو بیرت له‌من نه‌کرد و ته‌وه ، ههر بیرت له‌خوت کرد و ته‌وه . هه‌مو روز ده‌یان که‌س

دین و ته‌ماشام ده‌کن ، نازانم چی بکهم ، هه‌موشیان به شان و بالی تـمـو هه‌لده‌ده‌ن . ئه‌ی شازاد گورون ، تو خوپه‌رستیت !

— خوپه‌رست نیم !

شازاد هاواری کرد و قاچی دا به ئه‌رزا و له توره‌بونا هه‌موگیانی هاته له‌رزین .

- ”من توم د روست کرد ووه ، ئمه راسته بهلام نازانم بوچی و چون!
- ”بهلی ، شمو خهوت لی نه کهوت و تا بهیانی منت د روست کرد !”
- ”همجار به ئهنا ازیهک توره بو بو که رستهی پچریچری د درد په راند .
- ”بیرت نایه ؟ نه د هزانم بوچی د روستم کردیت نه چون . شتیک ، شتیکی سهیره
- ”شتیک نازانم چیه پالی پیوه نام بو ئهوهی د روستت کم . د مهوری ئهوهت لا ئاشکرا
- ”بی که من نامهوری هموو خهلکی بناسن و له هموو شونیک باسم کهن
- ”د رو د کهیت . لیت یاخی د هم !”
- ”نه خیر ، ناتوانی . تفروتونات د هکم”
- ”تفروتونام که”
- ”تفروتونات د هکم”
- سه ره گیزه یی کهوت و راکشایه سه ر سیسه مه که و له پهل و پو کهوت و خهوت
- بهیانی که ههلسا زور ماند و بو . که چاوی گیرا به ژوره کهیا پهیکه رکهتی نه بیسی .
- ”یاخی بوو ، روشت !” وهکو شیتیک ئه مه ی وت بیر ی ویل و بی جهسه ر خویان
- ”خزانده میشکيهوه . زور به شپرز ه بیهوه چوه د هری و هموو گیانی د له لرزی . لیم
- ”توره بو و روشت . ئه می هه ر بید و زمهوه . تا ماوم به د رای دا د مگه ریم
- ”د هید و زمهوه . رای کرد و هه ر یه کیکی ببینیا یه له باره ی پهیکه ره کهوه لیبی د په رسی .
- ”له و روژه وه کهس نازانی شازاد گورون چی به سه ره ات . بهلام جار به جار ئه وه یان
- ”به ر گوی د کهوت گوايه کا برا یه کی پیس و پوخل ریش د ریژ که جلو به رگیکی شر د هکاته
- ”به ر له پریکا پهیدا د ه می و له باره ی پهیکه ریکه وه په رسیار له خهلکی د هکا .

قفل

ریوار

هه‌موو روژی ، هه‌ر که له کولانه ته‌ریکه‌کهوه پێی له شقنامه گشتی یه‌که داد ه‌گرت ،
 چاوی به‌وینه‌ی سه‌ر دیواره‌کهوه د‌ه‌قرسا چون موگناتیس بزمار کیش د‌ه‌کات ،
 ئه‌میش ئاوا حله‌وی رویشته‌که‌ی له‌د‌ه‌ست ئه‌دا و ، به‌ره‌و وینه‌که پهل کیش د‌ه‌بوو .
 هه‌موو روژیکیش که ئه‌م د‌ه‌رد ه‌که‌وت ، له ریزه د‌وکانه‌که‌ی ئه‌م به‌روئه‌و به‌ری شقنامه‌کهوه
 چهند ملیک بو د‌ه‌رموه د‌ریژ ئه‌بوون ، پاشانیش د‌ه‌هاتنه‌شش د‌وکانه‌که و توانج و
 لا‌ق‌رتیبیان بو یه‌کتر د‌ه‌سند ه‌وه .
 (هات ٠٠ د‌ه‌لی ره‌شه‌بایه ، خوتان لاد‌ه‌ن ، زه‌وی بیگره و ئاسمان قووتید د‌
 حه‌مه قیتهل مار هات ٠٠٠)

حهمه مه‌به‌ستی نه‌بو ، د‌ه‌ستی چه‌پی تا ره‌فیسکه‌ی به‌ته‌نیشتموه د‌ه‌نوساند و د‌ه‌ستی
 راستی توند راد‌ه‌وه‌شاند ، هه‌نگاوی گورجی د‌ه‌نا ، ملی ره‌پ د‌ه‌کرد و تا به‌رد ه‌م
 وینه هه‌لواسراوه‌که نه‌د‌ه‌وستا . له‌ویدا له‌به‌رخویه‌وه بلمه بلمیکی د‌ه‌کرد ، ئه‌که‌وته
 په‌نجه به‌رزکرد نه‌وه و د‌ه‌ست راوه‌شاندن ، چه‌پوکی به‌سه‌روچاوی وینه‌که‌د‌ئه‌کیشا ،
 د‌ه‌ستی بو ئه‌و قفله د‌ه‌برد که له‌ج و لیوی وینه‌که‌ی پێ شه‌ته‌ک د‌رابوو ، هیند له‌

قفل

دست راه‌شان‌دن و هملچونیا زوری له‌خوید ه‌کرد که دم وچاوی سووردا د‌ه‌گه‌را و گیانی د‌ه‌که‌وته له‌رزین *

له سه‌ره‌تاوه خه‌لکی به‌زمی‌یان بو هه‌لئه‌رشت ، وورده وورده که‌وته ئه‌وه‌ی ناوی شیشه‌ی لی بنین و د‌ووره په‌ریز لی‌ی راوستن * به تایبته که ئه‌یان بینی هه‌موو روژتک له‌مو شوینه‌دا به‌رام‌به‌ر وینه‌که ئه‌وستیت ، ففلیکی زل له‌گیرفانی د‌ه‌ردینیت و له‌پیش چاوی وینه‌که‌دا رای ئه‌گریت ، پاشان ئه‌یخاته سه‌ر ئه‌و قفله‌ی به‌لج و لیوی وینه‌که‌وه ، بزه‌یه‌ک د‌ه‌یگریت * د‌ستی به‌سه‌ر سینگه‌ی هه‌لئاوساوی وینه‌که‌دا د‌ینیت و ، په‌له‌پیتکه‌یه‌ک له‌لووته فشه‌که‌یشی ئه‌سه‌ره‌وینیت ، سه‌پریکی قفله‌ی د‌اخراوه‌که‌ی د‌ه‌ستی ئه‌کاته‌وه ، توزیک لی‌ی ئه‌نموت که‌ بی‌کاته‌وه ، به‌لام سیاش ئه‌وه‌ی هیلاکی ئه‌که‌ویته ویزه‌ی په‌نجه‌کانی و ، ئاره‌ق به‌ناوچاویا د‌یته‌خواری ، توند به‌سه‌روچاوی وینه‌که‌یدا د‌ه‌کیشی و دست به‌بلمه بلمه د‌ه‌کاته‌وه *

* * *

ئهو روزه بو یه‌کم جار حه‌مه قیتلم دی ، منیش وه‌ک خه‌لکی تر به‌دیاریسه‌وه وه‌ستام ، چاوم له‌هه‌لس و که‌وتی بری * کات چیشته‌نگاویکی د‌ره‌نگ بوو ، خور وورده وورده به‌ره‌و ژورور هه‌لئه‌کشا و گه‌رمایه‌که‌شی تاده‌هات به‌تین تر د‌ه‌بوو * حه‌مه قیتلم ، باریک‌له‌یه‌کی گه‌م ره‌نگ بوو ، چاوه‌شینه‌کانی تیژ د‌ه‌یان روانی ، د‌وهیلی قوول وه‌ک د‌وو جوگه‌له‌ی ئاو لی‌ی براو به‌سه‌ر رومه‌ته‌کانیا کشابوون ، به‌گسززی و ئالوزیه‌که‌یدا وات هه‌ست د‌ه‌کرد ئیستا نا د‌ه‌میکی دی په‌لامارت ئه‌داتی و بی‌رازیکی باشت ئه‌کات * که‌چی تا ئه‌و ساته (وه‌ک د‌وکانداره‌کان بویان گیرامه‌وه) ته‌نانف قسه‌یه‌کی ناخوشیشی به‌که‌سیک نه‌وتبوو

ئهو روزه زور به‌شه‌که‌تیم هاته به‌رچاو ، چاکه‌ت و پانتوله‌کونه‌که‌ی به‌له‌شیه‌وه بوند چه‌سیی بوو ، ئاره‌قه‌ی لاملی و ته‌ویلی چوراوگه‌یان به‌ستبووه ناوشان و سه‌ر سنگی ، له‌کراسه‌ شینه‌ ته‌ره‌که‌یه‌وه ئاره‌قه‌ سه‌ری د‌ه‌کرد * چاوه‌کانی سوورو ، قژه ره‌شه‌پره‌که‌ی نا ئاسایی به‌سه‌ره‌که‌دا که‌وتبوون ، له‌وه‌ی نه‌د ه‌کرد بو ماوه‌یه‌کی زور شانه‌ری پی برد بیت * چاره‌ناچاریک وه‌ک موچرک به‌له‌شیا بیت د‌ه‌له‌رزوی و بلمه بلمه‌که‌ی گه‌وره‌تر د‌ه‌هاته‌گویی * زور به‌په‌له‌ قفله‌که‌ی ئه‌م د‌ه‌ست ئه‌و د‌ست پی‌ئه‌کرد ، له‌گه‌لیا هه‌موو گیانی ئه‌جولا ، وه‌ک لچ و لیوی تاوانیکیان کرد بیت به‌ره‌مود و ئه‌یبردن

به ده‌میا و نه‌میکروستن ، له‌گهل وورته وورته‌که‌یدا کف‌که‌وتیووه لا لغاوی ، قفله‌که‌ی‌ناو د‌هستی نه‌خسته‌س‌رد‌م و چاوی کا‌برای وینه‌کراو ، په‌نجه‌ی بو‌چاوه زیت‌ه‌کانی‌نه‌برد ، سمیله شور‌ه‌کانی رائه‌کیشا و فیکه‌یه‌کی له‌سه‌رخوی بو‌ئه‌کرد ، تا کوتایی به بسی هنگیه‌که هانی و به‌سه‌ر وینه‌که‌یدا قیراند :

— تویش قسه‌ت کرد ، نم ووت وورته‌ت لیوه نه‌یه‌ت ، ده‌بیحو ده‌ی ، تاما ویت .
 نه‌بی نم قفله به لچ و لیوت‌موه بیت .

یه‌که‌م‌جاری بوو به ده‌نگی به‌رز قسه بکات ، بویه سه‌رنجی همومانی راکیشا و ، زیات‌ر‌لی‌ی‌چووینه پیشی که ئاوری لی د‌اینه‌وه ، کف‌ی لا لغاوی که‌وتیووه سه‌ر ریشه پر و ره‌شه‌که‌ی ، ره‌نگی وه‌ک چاوه‌کانی سوور دا‌گه‌را‌بوو . که ئیمه‌ی له‌نزیکی‌موه بینی مات بوو ، خار بووموه ، سه‌ری دا‌خست ، هه‌ناسه‌یه‌کی قوولی هه‌ل‌کیشا و ، دوو د‌لوپ فرمیسک له‌ناو برژوله‌کانیه‌وه بو سه‌ر روومه‌تی گلور‌بوونمه‌وه و ، پاشان به‌سه‌ر ته‌له‌کانی ریشیموه قه‌تیس مان . تا ده‌هات هیور ده‌بوومه ، هیور‌تر و ، له‌پ‌را رووی له‌ئیمه کرد ، وه‌ک بی‌موت شتیک بلیت ، به‌لام رووی کرد مه‌ه وینه‌که وینه‌جه‌ی خسته‌موه سه‌ر قفله‌که ، تا توانی مسته‌کوله‌یه‌کی پیا کیشا ، ئه‌م‌سا په‌نجه‌کانی له‌ لایه‌کی وینه‌که رو‌کرد و تا دامینی د‌راندی ، پارچه کاغه‌زی وینه له‌سه‌ر‌کراوی فری‌دا‌یه سه‌رز‌ه‌وی و قاچیکی پیانا ، سه‌ری بو‌لای ئیمه هه‌لب‌یرمه‌وه ، به‌ده‌نگی‌کی به‌رز هه‌م‌وو نه‌وانه‌ی له‌جی‌ی‌خویان وه‌ستاند مه‌ه که د‌ه‌یانویست زوو له‌وناوه د‌ه‌رباز بن

(ئای براد‌ه‌ران . . . خوا بتان گ‌ریت ئه‌گه‌ر خوتان قه‌مه‌تر نه‌کن ، من بوئیمه‌ه ته‌نیا وه‌ختی نا‌ن خواردن ، بو‌ماوه‌یه‌کی کم ، ئه‌ویش له‌مالی خوتاندا ، د‌ه‌رگا‌و په‌نجه‌ره‌ش دا‌بخه‌ن ، قفله‌که له‌ده‌متان بکه‌نمه‌وه و به‌په‌له نانه‌که بخون ، پیویسته له‌مه‌ولا له‌باتی دم و دان بلیین دم و قفل ، خرابی چیه ؟ ئیوه ده‌ستان هه‌یمو به‌ئیشاره‌ت ده‌توانن دا‌وای هه‌م‌وو شت بکه‌ن ، کاکینه . . . ب‌رایینه ، بو‌خ‌س‌وا ئه‌مه‌تان پی ئه‌لیم ، ئه‌ی بو‌به‌نا‌ه‌ه‌ق شه‌ویلا‌گه و که‌بووتان هه‌لب‌ید‌رن و قفل له‌ زمانتان بد‌هن ! کورینه . . . کوردی نازانن ! ئای راست ده‌که‌ن قفلی له‌د‌وا‌یه . ئیستا قفل هه‌ر بو‌زمانه ، کی نالیت بو‌چاو . . . بو‌گوی . . . بو‌ده‌ست . . . کوره بو‌ قاچیش ، له‌بیرم نه‌بو‌من قفل کرایه قاچیشم . ئه‌ری کی قفل دروست ئه‌کات ؟ خوزگم به‌خوی ، به‌سه‌ری ئیوه ئه‌مه‌نده د‌وله‌مه‌ند ئه‌بیت تا ده‌بیته‌خواه‌نی ئه‌م

شاره ، جا بو نه بیت کوره زمانتان بگرن زمانتان به برین چیت ، کوره چه ند م پی
ووتن (۰۰)

ئمجاره یان خه لکه که وه ک جارانی پیشوو به بوون ، بهره بهره لهوه ستا وه کسان
داد هبران و دهرویشتن ، وه ک ترسیان لهوه بیت که قسه کانی حممه قیتهل تووشی
گاشه یه کیان بکات . حممه ش جاریکی دی قفله که ی ئم دست و ئه ود دست پی کرد و
خزاند یهوه گیرفانی ، دیسان دست ی چه پی به لاتهریسکیهوه نووساند و کهوتسهوه
راوه شانندی دست ی راستی ، ههمان ریگای به ره خواری جارانی له رگرتسهوه و به
تیژی تی ی تهقاند .

* * *

بو به یانی ، ههوالیک وه ک ره شه با گه یاند بییتی ، خوی به هه موو کوچه و کولا نیکدا
را پیچدا ، هه موو گو یچکدیه کی ئم تاره ی پرکرد ، هه واله که دلته زین بوو ، چونکه
خه لکه که هه ستیان کرد دستیکی دی نرایه سهرد میان تا هه ناسه یان که متر بیت .
(له ههمان جیگای دوینی ی ، له به رد هم وینه دراوه که دا ، لاشه ی بی گیانی
حممه قیتهل یان چاوی کهوتبوو ، دست و زمانی بررا بوو ، قفلیکی ئه ستوو ریشیسان
به لچ و لیویهوه کرد بوو) .

سهگی به رهلا

شمال کردویه به کوردی

صادق هیدایه ت

چهند دوکانیکی بچووکی نانواپی ، قهسابی، عمتاری ، دووچایخانه و سهه
 تا سخانهیهک که گشتیان بو قهلا چوکردنی برسیهتی و دابین کردنی پیوستیه
 ساکارهکانی ژیان بوون ، گورهپانی (دهرامین) یان پیک هینا بوو .
 گورهپانهکه و نموانه‌ی لی‌ی ده ژیان له ژیر تیشکی به تینی خورا نیوه سوتاو و نیوه
 برژاو ببوون . ناره زووی یه کمین شنه‌بای ئیواره و سیبه‌ری شه‌یان ده کرد ، ئاد ه
 میزاد هکان ، تمپ و توزیکی نه‌رم که به هاتوچوی ئوتومبیله‌کان خهستتر ده بو سه
 ئاسمانی شینهوه شه‌پولی ده‌دا . له‌لایه‌کی گوره‌پانه‌کش کونه چناریکی کلور به سه‌ر
 سه‌ختیهوه لق و پوپه خوار و خیچه گهند له‌کانی په‌رش و بلاوکرد بووه . سیبه‌ری گه‌لا
 خولاویه‌کانی سه‌کویه‌کی پان و به‌رینیان داگرتبوو ، دوو میرمندال له‌سه‌ر سه‌کویه‌که
 به ده‌نگی به‌رز شیر برنج و توکوله‌که‌یان ده‌فروشت ، قوراویکی خهست به خهند رکی
 پیش چایخانه‌که‌دا به زه‌حمه‌ت ده‌کشا و رمت ده‌بوو . ته‌نیا باله‌خانه‌یه‌ک که سه‌رنجی
 راد ه‌کیشا بورجه‌که‌ی (وهرامین) بوو که نیوه‌ی له‌شه لوله‌یه ده‌ارزیوه‌که‌ی به‌قوتکه
 ته‌شیله‌یه‌که‌یموه به ده‌مرهوه بوو . ئه‌ر چوله‌که پاساریانه‌ی له‌جی شوینی خسته

سهگی بهرلا

مهرمه د اکر توه کان هیلانمیان کرد بوو ، له بهر قرجهی گهرما مات بیوون و ونهوزیان د هدا . تنیا نوزه نوزی سهگیك ناوبهناو بی د هنگیه کهی د هشکاند .
سهگیکی قهپوز رهش، قاج بهلهك بوو د هتگوت بهناو زهلاکودا غاری داوه و ئسم خالانهی پیوه حوساوه . گوی شور و کلک قیت و مو قرژ و چلکن بوو ، د ووچاوی زیت به سیما توزاوی به کهیموه د هدرهوشانهوه . له قولایی چاوهکانی دا گیانیکیی سروقاته د هینرا ، لهو نیوه شهوهوه که کهوتبو باوهشی ژبان شتیکی له بن نهها توه له چاوهکانی دا شهپولی د هدا ، په یامییکی پی بوو ، بهلام له بهر ئهوهی له پشتی چاوهکانیموه گیری خوارد بوو ، په پی نه د هبرا ، نهروونانکی نه رننگ سوو ، شتیکی تری باوهر پی نهکراو بوو وهك ئهوشتهی له چاوی کارمازمیکی پیکراو دئه بیتری نهك تنیا چاوی له چاوی مروف د هچوو بهلکو وهك یهك و ابوون . د ووچاوی رهشی پر له د هرد و مهینهت و چاوهروانی که تنیا دهشی له سیمای سهگیکی سهرگهرداندا بهدی بگری . بهلام وا پی د هچوو کهس روانینه د هرد ناکه پر له پارانهوه کهی بهدی نه د هکرد و تی نه د هگیشته . له بهردم نانهواخانه کهدا شاگرد نانهواکه لی د هدا و ، له بهردم قهسا بخانه که شاگرد قهسا به که بهردی تی د هگرت ، ئه گهر په ناشی ببرد ایه بهر سیبهری ئوتومبیلیک پیلایه پیلای بزمار ریزکراوی شوفیر پیشوازی د هکرد ، که هممووان له نازاردانی ماند وو د هبوون نورهی منداله شیربرنج فروشه که دههات که تام و چیژیکی تایبهتی له نازاردانی و هرد هگرت . له باتی ههنوزه یهك خرکه بهردیکی هموالهی سی بهندی د هکرد . قاقای منداله که له پشت سهری سهگه کهموه بهرزد هبووه و د هیگوت (دین سز) وهك ئهوهی هممووان له بهر خاتری خوا د هیانکوتا و به لاشیانهوه زورئاسان بوو سهگیکی گلاو حصوت روح و نهفرین لی کراو بو یاداشت سزا بد من .

له دواين دا میرمنډاله شیربرنج فروشه که هیندهی تنهک تاو د هکرد که سهگه که به ناچاری بهرمو کولانی بورجه که رای د هکرد و بهسکی برسیموه هیزی د هدا یه بهر خوی و په نای د هبرده بهر کهند ریکی ئاوه که و سهری د هخسته نیو د هستهکانسی و زمانی د هرد هکیشا ، نیوه خموالو و بیدار د هیروانیه سهوزاییه کهی که له بهردمی دا کهرویشکهی د هکرد ، گیژ و ماندو ، له ههوا ی شیداری کهندر که کهدا پشوویه کی تایبهتی د هدا ، بونی سهوزایی نیوهگان و کونمپیلاییکی شیدار و بوگمنی شتی زیندو

بردوو له لوتیدا یادگاری تیکهل و پیکهل و لمیژینه‌یان زیندوو د هکرد موه ، ههر که له سهوزایی یکه ورد د بووه ناره‌وو بیدار د بووه و نادگار هکانی رابرد ووی سهر له نوی لمیشکی دا ریدوو د بووه - بهلام به‌محاره‌یان هسته‌که نه‌ونده به‌هیزبو وهک نه‌وی د هنگیک له بنگوی یوه هیزی بداته بهر بچولیت . رور هزی د هکرد به‌ناو سهوزایی یکه‌دا باربازینی بکات و غار دات .

نهم هسته‌ی به میرات بو ما بووه چونکه باب و باپیرانی له سکوتلاند له‌نا و سهوزایی په‌روړده بوون . بهلام له‌شی نه‌ونده کوترابو که توانای بچووکتیرین جولهی نه‌بوو . هسته‌ی به‌نیش و نازاریکی تیکهل به لاوازی و بی‌دسه‌لاتی د هکرد . شته هستیکی فه‌رامرش کزاو وون له‌گیانی به‌جوش کهوتن ، جارارن شهرک و پیوستی جورا و جوری هه‌بوو ، به‌هرکی خوی د هزانی به‌د هنگی خاوه‌نه‌که‌یوه بچیت ، بیگانه‌یک یا سه‌گیکی تر له مالی خاوه‌نه‌که‌ی وه‌د هرنیت و له‌گهل مندالی خاوه‌نه‌که‌ی گمه بکات ، د هیزانی که‌له‌گهل ناشنا و بیگانه‌دا چون ره‌فتار بکات و له‌کاتی خویدا نان بخوات و نازیکات بهلام نیستا نه‌وانه‌ی له‌نه‌ستودا نه‌ماوه و ناره‌زوی گهوره‌ی نه‌ویه که به‌ترس و له‌رزموه له‌سهر رلیک جیگه‌یکه بد و زیته‌وه و تا ئیواره تی ههلدان بخوات و بنوزیته‌وه . نه‌مه تاکه ئاوازی به‌رگری نه‌بوو ، جارارن جه‌سوور و بو‌ساک ، خاوین و ووریا بوو ، بهلام نیستا ترسنوک ز سهرکوتر بووه ههر که‌گوی له‌د هنگیک یا خشپه‌یکه د بی راد هچله‌کی و د له‌رزی ، هه‌تا وای لی هاتوه له‌د هنگی خوی د هترسا . خووی به‌زبل و زاله‌وه گرتیوو ، له‌شی د هخورا ، تاقه‌تی خولیتنه‌وه و مه‌گه‌ز له‌خود هرکردنی نه‌بوو ، هسته‌ی د هکرد به‌شیکه له‌و زبل و زاله شتیک له‌وجودی نه‌ودا مرد ووه و کونراوه‌ته‌وه .

به‌سهر نه‌وکات‌دا که کهوتیو نهم د وره‌خه د ووره‌وه د وو زستان تی د په‌ری ، له‌وماوه‌ی‌دا تاکه ژه‌میک تیری نه‌خوارد بوو ، خه‌ویکی ئاسود هی نه‌کرد بوو ، هه‌سست و ناره‌زوی کپ ببووه ، که‌سیک نه‌بوو د هستی نازی به‌سهر د ابینیت . که‌سیک نه‌یروان‌یبوه . چاوه‌کانی . نه‌گه‌رچی نه‌موکه‌سانه‌ی لیره‌بوون به‌روالت وهک خاوه‌نه‌که‌ی بوون . به‌لام واد یاربوو هه‌سست و ره‌وشتیان له‌گهل خاوه‌نه‌که‌ی جیاوازیان زه‌وی و ئاسمانه ، نه‌وانه جارارن د هیناسین و له‌د نیا نه‌و نزیکتر بوون و باشتر له‌هه‌سست و ناره‌زوه‌کانی د هگه‌یشتن و ئاگاداری‌یان د هکرد .

لمو بونا نموه بهر لووتی د هکومتن . بونیک که له همموویان پتر گیزی د هکرد بونی
تسیر برنجی بهر د می منداله که بوو . — هم شوریا سپی به نمونه ده له شیری دایکی
د هچوو که بیرمهوه ریبه کانی مندالی زیندوو د هکرد. موه کتوپر له شی داد ههیسزرا و
د هکومته بییری نمو کاته ی ساوا بوو نمو خوراکه گهرمه سپی بهی له مملکی دایکی د همزی
و زمانی نهرم و گهرمی دایکی له شی د هلیسته موه و حاوینی د هکرد موه د هکومت موه
یادی بونی توند و تیژی باوه شی دایکی . پهنا برابره کی . بونی توند و توونی
دایکی و شیر هکی له لوتیا زیندوو د هبووه .

ههر که تیر شیر د هبوو له شی گهرم و ناسوود د هبوون به یه کی رهون بر سر و
یبه کانی دا د هگهرا . بهگرانی سه ری له مملکی دایکی جوی د هبووه و له دوا ی دا
خهویکی قبول سه رتا پای د ههه ژاند . چ لموکاته به تامتر بوو که د هسته کانی به
پیویستی خوی مملکی دایکی د هگوشی و به ناسانی شیر د ههاته د هری . له شه
توکنه کی براکه ی د هنگی دایکی بو نمو د لینهوایی بوو ، لانه تهخته کی و نهوگالتهو
گنغانه ی د ههینا موه یاد که له گهل براکه ی لمو باخچه سه وزه دا د هیکرد گازی له
گوی به شوره کانی د هگرت و د هکومتن و همد هستانه موه و غاریان د هدا له دوا ی شه دا
هاویاری به کی تری پهیدا د هکرد که مندالی خاونه کی بوو . له ناو باخه که دا نهکومته
دوا ی و له د هوری خولی همد ههات و گازی له جله کانی د هگرت .

ههر که بون و باری خاونه کی و نمو کلو قهندانه ی د هر خواردی د هدا ، له بییری
نهد هچوو به لام مندالی خاونه کی خوشتر د هویست چونکه هاوولی بوو هه رگیزلی ی
نهد هدا . له دوا ییدا به یه کجاری دایک و براکه ی وون کرد ، خوی و خاومد که ی و
کور و ژنی خاونه کی و نوکهره پی ره که یان ما بوونه موه ، بونی هه ریه که لموانه ی به باشی
د هناسی و تریه ی بی یانی له د ووره موه د هناسی موه . کاتی نانی ئیواره و نیوه رو له
د هوری میز د هسورای موه بونی خواردنی د هکرد ، ناوبه ناو ژنی خاونه کی بی رازی
بوونی میرد هکی به سوز و خوشه ویستی موه پاروویه کی بو فرید هدا . پاشان نوکهره
پی ره که د ههات و به د هنگیکی بهرز بانگی د هکرد . پات . پات . پات و خوارد نه که . و
د هکرد ه ناو قاپیکی تایبته ی له په نای کولپته که .

مپر بوونی پات بوو به هوی به د به ختی خوی چونکه خاونه کی نه ی د ههیشته
پات له مالی بجیته د هری و بکهویته دوا ی دیله به بایان . روزیک له روزانی پاییز

کمشیش پهی به ههست و جیهانی ئمو د هبرد . روزه‌گانی سه‌ره‌تای زور به سه‌ختی به‌سرد هبرد . به‌لام وورده وورده خوری پیوه‌گرت . جگه له پیپی کولانه‌که ، بهسه د هسه راستموه جیگایه‌کی د وریبوه که زبل و والیان لی ههلده‌رشت ، له زبله‌که‌دا چهند تیکه‌یه‌کی به تامی وه‌ک نیسک و چهوری و پیست و سه‌لکه‌ماسی و چهند خوارد نیکی تر که پی‌یان ئاشا نه‌بوو ، وه‌چنگ د هکوت و پاشان روزی له به‌ردم نانمواخانه و قه‌سا بخانه‌که‌دا به‌سرد هبرد . چاوی د ه‌بریه د هستی قه‌سا به‌که ، به‌لام هینده‌ی تیکه چه‌ره‌گان پتر تی ههلده‌انی د خوارد ، له‌گهل ژبانه نوی‌یه‌که‌شسی ئاشنایی په‌یدا کرد بزو ، له ژبانی پیشووی شتیک بارود وخی ئالوز و فه‌وتا و هندی بون و به‌رانه‌بی هیچی بو نه‌ما‌بووه . هه‌ر که‌تووشی نا‌هه‌مواری د ه‌بووله به‌هه‌شته وونیه‌که‌ی خوی‌دا جوره د لئه‌وایی‌یک و ریگای هه‌لاتنی د ه‌د وزیموه ، بی ویست و ئاره‌زوو بیرموری‌یه‌گانی ئه‌وسای له‌به‌ردم دا قیت د ه‌بوونهوه ، پیویستی نازراگرتن و لا‌واند نه‌وه پیر به هه‌موو شتیک ئازاری د ه‌دا ، وه‌ک مند الیک وایوو ، له‌گهل ئه‌موه‌شدا که‌لی‌ی د ه‌د را هه‌سی ناسکی نه‌د ه‌کوژایموه به‌تایبه‌تی له‌م ژبانه نوی‌یه‌دا پتر له جاران پیویستی به‌لا‌واند نه‌وه بوو . چاوه‌گانی سوالی د لئه‌وایی‌یان د ه‌کرد . ئاماده به‌و گیانی بو ئه‌و که‌سه به‌خت بکات که توزیک سوز و خوشه‌ویستی بو د ه‌نواند . ئه‌ویست میهره‌بانی و هه‌ستی په‌رستی و وه‌فاداری خوی بو که‌سیک بنونیت‌که‌خوی بو به‌خت بکات ، تما‌شای هه‌ر چاویکی د ه‌کرد جگه له‌رق و رقینه شتیکی دی نه‌ه د ه‌خویند موه . هه‌ر هه‌لس و که‌وتیکی بو سه‌رنج را‌کیشانی ئه‌و که‌سانه وه‌ک ئه‌وه وایوو پتر تووره‌یان بکات و رقیان هه‌ستینیت . هه‌ر له‌مو کاته‌دا که له‌کند رکی جو‌گه‌له‌که‌دا خه‌و‌بردیموه و چهند نوزه‌یه‌کی لی‌هات و بیدار بووه د ه‌تگوت تارمایی‌یه‌گان به‌به‌ر چاوی دا راد ه‌کن ، له‌هه‌مان کاته‌دا هه‌ستی به‌برسیتی‌یه‌کی زور کرد بونی که‌باب د ه‌هات و برسی‌یه‌تی زالمیش هه‌ناوی وائشه‌که‌نجه د ه‌دا که لا‌وازی و ئیش و ئازاره‌گانی تری له‌بیر برد بووه ، به‌ئاسته‌میک هه‌ستا و به‌پاریموه رووی ک‌س‌رده گوره‌پانه‌که .

* * * * *

له‌موکاته‌دا یه‌کیک له ئوتومبیلیک به‌خروه‌ور له گوره‌پانی وه‌رامین دا بردی به‌تمپ و توز کا‌برایه‌که له ئوتومبیله‌که هاته‌خواری و به‌رمو پات هات و د ه‌ستیکی به‌سه‌را

د درجوون و توانای که مترین جولهیان نیه ههول و تقهلاکهی بی هود هبو . نهی
 د زمانه له بهرچی غاری داوه تمامی کوی هه بووه ، ریگای چوون و گه رانه وی نه بووه ،
 وهستا هانکه هانکی بی کهوتبووه ، زمانی د هرکیشا بووه ، بهرچاوی تاریک و سههری
 داخست بووه ، به ئاستهم خوی کوتا بوو روحی شهقامه که بهرمو جوگلهیهکی ئاقسار
 کیلگدیهک ، سکی خسته سهرقیری داغ و شی داری جوگلهیهکه ، به غه ریزه خوی که
 هه رگیز به ههله دا نه ده چوو ههستی کرد گیر بووه و ئیتر ناتوانی له جیگای خوی
 بیرویت ههست و بیری رهش ده بووه ههستی به سک هیشهیهکی زورکرد ، تیشکی
 ناسوری له چاوهکانی دا ده رهوشانهوه له گینگل و وهسوراندا دهست و پی یهکانی
 ده ورده سست ده بووه ، ئارهقیکی ساردی ده رکرد که فینکایه تیهکی به جی بووه .

زهرد هه پرسی قهله ره شهی برسی به سه ره سهری پاتموه ده خو نمونه له ده وورموه
 بونی پاتیان کرد بووه یه کیکیان به پاریزموه هات و لی ی نزیک بووه و به وردی چاوی
 تی بری کاتی که دلنیا بوو پات هیشتا به تهواوی نه برد ووه ، دووباره فرییهوه ،
 ئهم سی قهله ره شه بوو دهرهینانی چاوه ره شهکانی هاتبوون .

ئه و خانووہی که وتووته سەرہوہی ھهور

ساندرو بریسونی

کا که باس کردوہی به کوردی

کورتہی ژبانی نووسەر

- * له سالی ۱۹۱۳ له فلورنسادا له دایک بووه .
- * علومی سیاسی خویندووہ .
- * چهندان شانوگه‌ری بو شانوی تاقی کردنموهیی لاوان نووسیوه
- * له ئەکادیمیای نیشتمانی هونەرەکانی درامایی خویندووہ .
- * ئەطرووحەیی دەرھینانی شانوگه‌ری ناماد هکردووہ له رومانیکی گوگول بـــ
- ناونیشانی (شەیتان بە کراسیکوہ) ، ھەرۆھەا شانوگه‌ری یه‌کی تری به ناوی
(کەلە پادشا) دەرھیناوہ و ناوبانگیکی فراوانی پی وەرگرتووہ .
- * لهسالانی ۱۹۳۸ – ۱۹۳۹ دا له شاری لندن له ئەستود یوی مایکل
سان دنیس ئیشی کردووہ
- ھاوشانی زور له شانوگه‌ری نووسه جیہانی یه‌کانی وەك ئەنتونیو کوپو بووه له
فەرەنسادا .
- * دانەری شانوی ئیتالی ناوداره و زانای دیکور و جل و بەرگ بووه

* چالاکیهکی زوری لهسەر تەلفەزیون هەبوو، بە تایبەتی لەدەرەینانیسی
بەرەمه‌کانی نووسەری ئەسیانی (گارسیا لورکا) لەژیر ناوی (خسوارزوی
ئەسپانیا .

* زوربەیی ولاتانی سویسرا و رومانیا و بولگاریا و بەریتانیا و فەرەنسا گەراوه
* چەندین شانوگەری وەك : (ئەركی پالموان و نوانمەوی خەیاڵ) ینۆسیوه
لە سالی ۱۹۳۵ د ۱ .

((ئەزەیی هانی دام بو وەرگیزی ئەم شانوگەرییە ، زورترین شتیانی باری جەنگ و
شەر و شورێ بەراوی بەرکاروانی کیشەیی خەباتی گەلی کوردمانە ، کەوا بو سەدان
سال دەچی ، سەرتاپای گەلی کورد بە چاک و خراپی یەو ، چارەنۆسی بـ
جەنگیکی نەپساوی بەردەستی داگیرکەرانی کوردستان بەستراوەتەو و ئەم سوز و
هەست و نەستە ناسکەیی لەم شانوگەرییەش لە دەروونی جەنگەو دەرها تۆو ، بگەرە
نەمەك هەر سەرەتای ژان و ژوونی هەموو کوردیکی تیکوشەر و پێشمەرگەیی ، بەلکولە
گەل رەوتی سەرتاپای هەست و نەست و بوجوونەکانی کورد هزاری دەربارەیی جەنگ
هاودەرد و هار چارەنۆسە . . . هەرەها خوینەر ئاگادار دەکەمەو بە هوی هەندی
ئەندیشەیی خومەو ناوی ئەکتەرەکانم گۆریو بو ناوی کوردی و تا رادەیک هەولم دا و
لەگەل بارودوخی جەنگ و شەروشوری دەرێخایەنی کوردستانی داگیرکراوی خومانی
بەسازینـ))

((وەرگیزی))

پالموانەکانی شانوگەرییەکە

پیروت (۲۳) سالی

عەزیزبەگ (۴۵) سالی

ئاغا (۳۵) سالی

سواره (۲۰) سالی

ناسکە

شواره

ووریکی گوندی ، دیاردەکانی بەزم و رەزەمی پێتو دەیاربۆر ، ئێستابوو، تەقوئاغیکی
جەنگ و سەرپەرشتی شەر و شورێ لیوێ دەکری . . . دەرگە و پەنجەرەیی لە قولایی

نموخانوهی کهوتوته سهرموهی همور

شانوکهوهیه ، بهشیک له سهربانه ئاشکراکهی د می خوی بو ناسمانیکی تاریکی پرله
 ئهستیره کرد بووموه . له پهنجهروه تیشکی بورد ومانی تویهکان دین و دهچن ولسه
 گهل زیاد بوونی بورد ومانهکه مهست بهزیاتر نزیك بوونهوهی تمقینهویان دهکین .
 بولای راستهی بهردم شانوکه ، بهدالمی تلهفون بوکارویاری عمسکهری د هینرا و
 ژورورکه لیره و لهوی کهل و پهل و دمرازی مالمو لهگهل ئهوپاوانهی ئیستا تیدان ،
 ملاوهی پی کرابوو .

لهسهری سهرموه بیانو و سهعاتیکی بهندول دار له شیوهی پهیکهری بجهک که له
 گهل لیدانی زهنگهکه دمجولایمه

پیروتی تممن بیست و سی سالی لادیی سهماعهی تلهفونهکه ههر دوو گوی ی
 داخستبوو ههر که پهرد ههلدهد ریتزه ، دهرگای ئهوسهری ژورورکه دهکریتموه و
 دهنگی توپ باران چاکتر دهیستری و سی ئفسهردههینیز ، بیکهوه بهژورور دهکون
 (عزیز بهگ) له ههمووان په تممن و پلهدارتره ، لهرهوتی ژیانمی مهدنی خوی دابه
 هوی سهریه رشتی کردنی مولکهکانی ژیاوه و ههروهها ماموستای ئاماد هییشی کردووه ،
 بهلام (ئاغا) که جاوی بازی ژنان بووه و پیاوانی تر بهخیلیان پی بردووه لسم
 جوری پهیهندیانهی . (سواره) ش هیشتا بیست سالی تینهپهراوند بوو ، کوریکی
 رووخوش و پاکیتی پیوه دیاربوو ، باوهری به ههمو شتیکی د موروبهری خوی دهکرد ،
 لهدوای ههموویان هاته ژورورمه و دهرگاکهی بهدوای خویموه داخست . .

پیروت ههر به تلهفون کردنمه خهریک بوو ، بی هووده همولی دهدها پهیهوندی
 بهلایهکی ترهوه بکات ، سهری بهرزکرد مه بو ئهوهی هاتوو ببینی . سهرلهنوی کهوتوه
 کاری خوی و له رووخساری ماندووبونی یهوه ، پیوهی دیاربوو کهماوهیهکی زوری به
 سهردا رویشتبوو له ههلداند یهک به دوای یهکهکانی .

پیروت - ههلو . ههلو . ئیره لیوای دووه . پهیهوندی مان بهلیوای یهکمه
 پچراوه ، تکاتان لی دهکین بهلکو بهپهله تلهفونهکهمان بو چاک بکهنمه . ههله . .
 عزیز بهگ - ئایا ئیره مهلبند ی سهرکردایهتی یه ؟

پیروت - بهلی . بهلی (زهنگی تلهفونهکه لی دهدها) ههلو . ههلو . فهرموو
 فهرموو . من پیروتم . (شوان) گوی بگره . دهموی بزائم لیوای یهک چی به
 سهر هاتوو . . خو ساغو سهلامهته ؟ من لیره به ته نیام . . دهرتسیم لیوایهگهی

ئیمهش ۰۰ ههلو ۰۰۰ ههلو ۰۰

عەزیز بەگ — ئەوه کولونیل له کوی یه ؟

بیروت — لهگەل ئەوانی تر له بنکهکانی پیشهوهن ، گهورم بیورن . ئیوهن ئهوه
ئەفسەرە نوی یانە ی بو پالپشتی کردنی لیوایهکی ئیمه نارد راون ؟ یارمهتید هری
کولونیل نامیهکی لهسەرمیز بوتان بهجی هیشتووه نامەکه لهوی یه . (لهمیزه که نزیک
د هبیتهوه — بو من بوسراوه (دهیخوینیتهوه) — دهیداته دەس (عەزیز بەگ)

د وایی دهکهووته دەس (ئاغا) وه .

ئاغا — بهلی قوریان من ئاغای واحید بهگم

عەزیز بەگ — تو ئەو ئەفسەرە ی که لهگەل ئەوه بهگی میران هاتبووی ! ئەدی

ئەو ئیستا له کوی یه ؟ ۰۰۰ بهلی ! ؟

سواره — لهکاتی سههرکهوتنمان بهسەر هههرازه کهدا ، بینیم به شیوهیهکی نا ئاسایی

ههناسه برکی ببوو لهناکا و بزم کرد . ئاورم دایهوه بوئهوه ی بید وزمهوه ، بهلام ئهلی ی

چی بوکت و پری ، بهسەر دەم و چاو و سهری یهوه کهوتبووه ناو ئاوهوه .

عەزیز بەگ — راسته لهم حاله تهمان دا د وزیهوه ، یهکم شههیده ، که ببینم له

گوره پان دا سهر بنیتهوه .

سواره — بهلی قوریان وایه .

عەزیز بەگ — (به دەم خویند نهوه) هههوه پهیوهندی به لیوای یه که بکهن ۰۰۰ بم

زوانه چاومان بهیه کتری دهکوی ، پیم بلی : فهمانده ی لیوای یه که کوی یه ؟

بیروت — گهورم ناتوانری بهی شاره زایی یه بگه . ههتا منیش ئیستا بوم

ناگری به تهلغون وهری بگرم .

ئاغا — توپ باران زور د ریزه دهکیشی ؟

بیروت — له بهیانی یهوه ، هیرشی کت و پردهستی پی کردووه و کولونیل بریاری

داوه که سهنگەر نهگوری و له شوینی خوی نهجولیتهوه ههتا بهرمو پیشهوه ههنگا و

نهنی . وه پیش ئهوه ی بنکهکه ی بهجی بهیلی ، له ههوالی گهیشتنی ئەفسەرە نوی یه

کانی دهپرسی و یارمهتید ههکه ی ئم فرمانانه ی داوه و سهنگه رهکانی لو ئیوه دهست

نیشان کردووه که هه ریه که تان بوی بچن . بهلام کولونیل گوئی : ئەگەر گهیشتن ومن

لیره نهبووم ، پیوسته لهسەرتان چاوه روان بن ههتا خوم دیمهوه و چاوم پیتان

ٲمو خانوهى كهوتوته سهروهى همور

د كهوى ، بهلام كولونيل شههيد بوو و فهرواند مى ليوآى دوو سهركرد يهتى گرتووته
ٲهستو .

ٲاغا — (بهكهرمى ٲى د كهمنى) د هيهويست چاوى ٲيمان بكهوى

. عزيز بهگ — جهنگاوهرهكارن ٲيوبيسته لهسهرمان ئيستا بكهوينه رى لهگهل ٲيروت

بهلام بهريك هميه بتوانى باس و خواس و فهروانها ن بداتى . . كهس نى يه ؟

سواره — (بهدمور و ٲشتى خويهوه د هروانى) ، ٲيوبيسته لهسهرمان لـسيرو

چاوهروانى بكهين .

ٲيروت — ههلو . . ههلو . . بنكهى سهركرد ايهتى ؟ . . دهلى ي چى . . هيج

رهلاحيك نى يه ، دووباره ههول د دم . . (د مسكى تهلفونهكه باد ه دات) . . كهس

وهلام ناد اتموه . . (سعاته خاوهن بهندول د روستكراوه لهٲهيكه رى بچووك ، كهوتسه

زرينگه زرينگ و وهختى د يارد هكرد ، ٲاغا و عزيز بهگ و سواره چاويان برييووه ٲهوه

بهيكه ره بچووكانموه كه خوليان د هخوارد موه .)

ٲاغا — ٲم سعاته ههر بهرد موامه له ئيش كردن . بهختياره لهد روست بوونى

عزيز بهگ — (بهٲيکه نينموه) بهلى . . د ياره ٲمو كهسه لهكاتى د روستكرد نى

رور بير ساف بووه .

ٲيروت — ههلو . . ههلو . . ئيره ليوآى دووه . .

عزيز بهگ — (بهسواره دهلى) توگهنجيكي ئازاى (د منگى بورد ومان نزيك

د هبيتموه) . . تمٲ و توز د نياى خنكاند وه (د هچيته لاي پهنجرهكهوه) — بورد —

ومانهكه نزيك بووهتموه .

سواره — ٲاش كهميكي تر گهته ئيره (بهرمو پهنجرهكه ده چى) .

عزيز بهگ — ٲموه چى دهكهى شيته . . بهٲهله سهرت بينه خوارموه .

ٲيروت — ههلو . . ههلو . . ههلو (تووشى شيرزهيى ده بى) . كهس وهلام نا

د اتموه . كٲ و بى د منگى يهكى تمواو (تيشكيك به هيز د بهريسكيتموه و ژورره كهسه

رووناك دهكاتموه و لهناكا و توٲ باران نامينى) (لهئيستاوه ٲهكتهرهكان به هيمنى

د كهونه قسه كرد نموه

سواره — سهيره بورد ومانهكه راوهستا .

ٲيروت — نهما . . بهشيوهيك باوه ناكريت . . چهند روژيکه بورد ومان ههرگيز

نهووستاوه • بهتایبتهی ئەم بهیانی یەش •• بەبی پسانهوه له لیدانمان نسه
وهستاون !؟

ئاغا - زهنگی له کت و پریکموه پیلانهکانی خویان گوریبیت •
سواره - پێش ماوهیهکی کم ، موجرکی ههستیکی سهیرم پیداهاتهوه : ئەمه وا
دوا سعاتی زیانمانه •• ههستم بهوهکرد • نا ههقیش نیم که بهو هویهوه زهنگ ورووم
جی سهرنج راکیشانه

پیروت - (دووباره د هسکی تلهفونه که ده نوینیتهوه ، بهلام هیچ د هنگیک نه بو
ئەم دیاردیه سهرنجی کهسیانی رانهکیشا) هیچ نه بوو •• سهره رای ئەم ههـمـوـو
ههولدانه) هیچ وهلامیکم د هسک ناکهویت ، ستیکی سهیره ، هه رگیز ئەمه رووی نه
داوه •• ده بی ههتا که ی چاوه روان بین ؟
عزیز بهگ - ده بی هه ر چاوه روان بین •• یه کیک هه ر پهیدا ده بی •• فه رمانه گا
• چاوه روانی یه لیره

پیروت - راسته گهره م ، بی ی کۆتین لیره چاوه روان بین
سواره - ویستویهتی لیره بهینیتهوه • (کهس ئەوهی له بیر نه که کولونیل کۆژراوه
جولانهوه و گهت و گوپهکانیان زور ئاسایی بوو ، هه موز شتیک به له سه رخوی یه کسی
سهرنج راکیشه رانه نهجام ده د را •)

ئاغا - وام لی هاتوه له هوی هه بوونی ئەم سعاته بهند ولی یه ناکم ••• بهلام
شتیکم به بیرد ههینیهتهوه ••

عزیز بهگ - ههست به ماند ووبوون د هکم ، سه رکه وتنه که مان زور ناخوش بوو ،
ماوهیهکی زوری خایاند ، به تاییبتهی به گوپره ی منهوه تمهنی گه نجیتیم به سه ر چووه
شان ده داته لیواری په نجه رهک و پی ده کهنی) •

سواره - سه ری بهرز کرد مه ، بوئه وهی ببینم ئایا هه ر زیند ووه •• د هم و چاویم
بو به دی نه کرا •• سه ری خوینی لی ده تکایهوه •

پیروت - واد هزانم د وژمن لهو هه موو توپ بارانه ماندوو بووه •• هه تا ئەم
بهیانی یه •• د وژمن له توپ باران کردن بهرد موام بوو •••

ئاغا - (له بهر پینو داد نهیسی و به په نجه گانی کللیکی موسیقی ده جولینیهتهوه
شیوهی دهنگی خوی دهنگی بهند ملولی موسیقی سعاته هه لو اسراوه که ی قولایی

ټوځانوهی کموتوته سهروهی ههور

شانوکه) • بهلی • د ملی د هنگی بهند وله که به

سواره — ئیستا وهختی موسیقایه !

ټاغا — نه خیر • • بهلام ه اچاکتره بلیم : بهلی • (پنجه د محتوه سه رکلیلیکی

موسیقایه کی تری پیانوکه • •) د هزانی نمو ئیواریه چی - هژی •

عزیز بهگ — کیلگهکان لم شوینه جوانن ، به دم سه رکموننی گه یشتنه ئی —

چاوه دیریم د هکرد •

سواره — پیش تموهی شهید بی پی گوتم : سهیری نمو نوله جوانانهای د هورو

بهرت بکه • کچهکانی ولاته کم د ههیننموه یاد • • وهلام نه دایموه ، بهلام به —

ماشینکه بهرمو پیشموه بوی د هرچوم •

ټاغا — لمو ئیواره — نازانم بو — ههستم بهوه د هکرد کاتیک له د ووری ئی —

بهسه بهرم • چوم د هرگا بکه موه ، سهربازیک له تهکی یموه وهستا بوو ، تی گه یستم هاتبوو

بانگهوازی بانگی نیشتمانی بو هینا بووم • • به بی د هنگ له بهرد هم سهکوی د هرگساره

وهستام • • بهلام نمو نه جولایموه • • نمو ههر بهرد موام بوو لهژهنپنی ههمان ټاواز •

عزیز بهگ — تموه ژنت بوو ؟ • • ببوره که خوم د هخمه ناو کاروباری تاییه تیتموه •

ټاغا — به پیچهوانموه گورم • • سوپاست د کم بهو بایمخ دانه تان ، پینج ساله

هاوسه ری ژبانی یکتترین ، پیم گووت بو خزمه تی ولات بانگیان کرد ووم ، د ه بی ئیم

ئیواریه بو بهری شهر بهری بکهوم ، ههرکه گوی له مه بوو ، بهد انیشتنموه کموتناوی

گریانیک هیمنموه ، ئیستا دوا دیمه نیم کموتموه یاد : فرمیسی که میک گه شی گونای

چه پی د هسکاری کرد بوو • پیم گووت ئیستاش قهرزاری نرخی غاز و کری و بهرگ د روم

عزیز بهگ — من ههتا ئیستا ژنم نه هیناوه •

پیروت — (پشتی له بهد اله که د ه دات) • نیمه له لادی ئیم هه موو تم و مژمان

له لانی به ، گورم ، من که د هگمه مالوه • • • •

ټاغا — (به برینی قسهکانی پیروتموه) د هروه زور سارد بوو ، داوام لی کرد له

مالوه د هرنه چی ، شممنند هفوری یکم • • له ساعات سی د وای نیوه شهود هکمویته

ری • • له ئیستگا هندی شهرابم نوش کرد • له نیوهی شهودا بوو ، ههستم به —

په شیمانی کرد که ریگای هاتیم بو ئیستگه نه د اوه ، بهلام ههستم به چاکه ی ئی —

د هکرد ، به تلهفون داوام کرد • • • بهلام سوودی نه بوو •

عزیز بهگ - د هتویست چی بلی ی . که گه رایتهوه چی د هکهی .
پیروت - رورتر بایخ به ژنهکم د هدم به تایبهتی چاوهروانی مندال بوونی
د هکهن .

عزیز بهگ - پیروزبایی مان . . . له قولایی د لعموه تاوانه حوازم مند الیکسی
جوانکیلهتان ببی ، توش . . . نوش سوار . . . ته چیت ههیه ؟
سواره - نام سواره ی ، باباته . . . بهلی گهورم . . . من ژنم نههیناوه . . . تنیبا
د دستگیرانم نیشان کرد بوو . . . بهلام ئیستا ئهویسم چوو .
عزیز بهگ - ئای شهیان . بو ؟ د یاره بینهو بهرد هیهکی گهورهتان له نیوان
د ابوو . . . چی بووه

سواره - گهورم یهکیکی تر ههبووه له خوشهویستنی بهر بهرکانی د هکردم
پیروت - کهواته بم جووه بوو ؟ !
سواره - د هسته خوشکی د دستگیرانهکم له زانکولم راستی یه ئاگاد ارکرد مهو
که به گالتوه پی ی گوتم ، ووچانی جهژنی قوربانتان له ناوچهی د هریاچهکان بهسه
برد ووو و (گولار) چوار پلیتی بو نارد ووم ، کهچی تو هیچ شتیکت بو رهوان نه
کرد ووم ! له راستی دا من له روژانی جهژن ، شارم بهجی نههیشیبوو ، چونکه
خوی بو تاقیکرد نهوه ئاماده د هکرد و د دستگیرانهکم (گولار) لم ماوهیه دا خوی
لیم د وور د هختهوه ، بهو بیانوو هی که گوایه نهخوشه و توانای هیچ نامه نووسینیکی
نهبووه

ئاغا - توش وازت لی هاورد :

سواره - حهزم د هکرد مند الیکم هه بی ، بهلام ئم هیوایه جی بهجی نهبوو ، وا
بزائم ههه ئهوش بووه ته هوی ئهوی زیاتر پیوهی بهند بيم .
پیروت - له شار شتی سهیر روو د هدا ت که عقل پی ی ری ناکات . . . ئهگهر
راستیت د هوی ؟ ژیان زور لعمه ساکار تره .

عزیز بهگ - گووتت چاوهروانی مندال بوون . . . وانی یه ؟

ئاغا - رهنگی لهو ماوهیه دا مندالهکه بوو بی !

پیروت - من زور بهجوشهوهم بو ئهوی بچمهوه و لهتهند روستی ژنهکم د لنیام . .
پیش چهند روژیک داوای ووچانم له کولونیل کرد و ئهوی گووتم : پیروتسی

ټو خانووی کهوتوته سهرهوهی هه ور

خوشهویست ۰۰ ټهگهر کاروباری بهرکانی جهنگ باش بوو ههتا روژی (۲۰) ی ټه مانگه . ټهوه ووچانت پی د هدم و ویند به شهرهف د هخوم که بوتی جی بهجی بکم تنیا سی روژیش بر گدیشتنه ټهوکاته ماوه .

عزیز بهگ — وا ههست د هکم یهکیک له د هرگا د مدات د هنگی ژنیک — پیروت ۰۰ پیروت ۰۰ تکاتان لی د هکم پیه بلین ، ټایاجهنگاوهریا — یه لیره بدناوی پیروت ؟

پیروت — (بهره د هرگا که د هروات) ناسکه ۰۰۰۱ ناسکه ! (د هرگا د هلاتمهوه ۰۰ ژنیکی گهنج مند الیک پیچاره ی له باوه شه و له سهکوی د هرگا وهستاره ۰) ناسکه ! چون چونی یهک گه شتوتوتیه ټیره ؟ سی هاوری بهکهی تری سه — ری ژن و مند الهکیان د هکرد و ناوهزیان به چاوی حویان نه د هکرد .

ناسکه — پیروت ۰۰۰ روشتنی زور ماند وو ی کرد ووم ، بوټهوهی بکمه ټیره ههرد هبووايه بهرگی ټم سارد و سری به بگرم ، بهراستی ریگا ترسینه و تاریکه بهختی من ټاسمان سامال و پر له ټهستیره بوو ههموو ترسم له مند الهکه بوو ، به دلی خومهوم نووساند بوو ، بوټهوهی سهرمای نهیته

پیروت — بهلام تو و چاوی خاتوو (مریم) ی پیروو چون سیشیتیه ټیرهوه : ناسکه — لیگه ری با تیر بتبینم ؟ ۰۰۰ زور لاواز بووی (لهتهک بهد الهکوه بهه جووته لی د انیشتن ، ټهوا ی تر به پانایی شانویهکه د ابهش ببوون و به بی د هنگی چاوه دیری بیان د هکردن) بو کولونیلیم نووسی که بهلکو ریگام بدات چاوم پیست بکھوی ، بهراستی پیاویکی چاک بوو ، ریگای دام بو ماوه یهکی کورت د ید نهیت بکم پیروت له د هروه ټیواره یهکی زور جوانه ، ټاسمان به ټهستیره ی ټهوتو تهراون که له ټیواره کانی د یه خوشهویسته که ی خومان د هکات ۰۰۰ د یتمهوه بیرت ، ټهوکاته ی له ژیر دار زهیتونه کان پیکتر د هگیشتن و ناوناوه گویم له بانگی پورم (ټهستی) د هبوو که له کوتایی ریگای چاوه روانی د هکردم و د اوای ټهوهی لی د هکردم له نافوره ی ټاو بگهریمهوه و ټیواره د رهنک د اها توهوه .

پیروت سنا سکه ټایا د هزانی ، من بهرد موام بهوپه ری شانازی بهتوهه له بهرد م برا ټهفسهرو سهر بازه کان قسه د هکم و ههمیشه ناوتم ټهوهیه که د وای جی بهجی کردنی هرکی سهرشانم بهرانبهر نشتمان بو د یه که ی خومان بگهریمهوه ، بو ټهوهی پیکهوه

د هست له ملی ژبانیکی سه‌ره‌رز و هیمنا نه بکه‌ین بهلام ئم روخساره چی‌یه؟- ئای
له پیروزی خاتوو مریم - ئم منداله به‌ته‌واوی له‌خوم ده‌چی

ناسکه بهلی پیروت . . . مندالی هه‌رد و وکمانه ، کوریه‌یه‌که وه‌ک تو به هیوای بووی
و زورعه‌جول و منجره و ناوی توم لیناوه ، هه‌رچه‌نده ئمه‌د باویش نیه .

پیروت - ئای چه‌ند به‌خته‌ه‌ره . . . بورد و مانه‌که کزبوو میور بووه‌ته‌وه و ئم
که‌بوو‌ته‌ه‌ه‌ویکی قه‌وله‌وه ، بهلام بورد ه‌رباره‌ی دی‌به‌که‌مان قسه‌ ناکه‌یت ؟

ناسکه - هه‌ندی کاری نا‌هه‌موار روویان کراو بهلام مادام تو له‌په‌ری ساغ و
سه‌لامه‌تی دایت ، ئه‌مانه‌گرنگ، نین کولونیل بی‌ی راگیاندم : له‌م نزیکانه بسو
ووچان ده‌گه‌ریته‌وه .

پیروت - پوی گووتی

ناسکه - چه‌ند له‌سه‌ر ته‌له‌فون داوام کردی ، بهلام بی سوود بوو هه‌میشه
وه‌لام ئه‌وه‌بوو (بوکاریکی تایه‌تی خه‌ریکه) و له‌د وایی دا ریگای دیده‌نی تو یان پی
دام و له‌م ئیواره‌ سارد ه‌دا که پانایی ئاسمان به‌ئه‌ستیره‌ی زور پر کراوه‌ته‌وه به‌یه‌ک
گه‌شتین .

پیروت - ئیستاش هه‌ست به‌سه‌رما ده‌که‌یت . . . ئه‌وه‌ته ده‌له‌زی .

ناسکه - نازانم . . . واهه‌ست ده‌که‌م خمو ده‌بینم . . . هه‌ست به‌ماند وویسی
ده‌که‌م ، سه‌یری که‌ چون خه‌وتوه ، ده‌لی‌ی فریشته‌یه .

سواره - پیم بلی ره‌نگی چاوی منداله‌که‌ چونه‌ ؟

عه‌زیز به‌گ - بهلی ، ره‌نگی چاوه‌کانی چونه‌ ؟

ناسکه - شین . . . بهلی له‌ ره‌نگی شینی کراوه‌ ده‌که‌ن .

عه‌زیز به‌گ - مادامه‌که‌ی منیش هه‌زی له‌وه‌ بوو ، منداله‌که‌ی ئیمه‌ش چاوشین بی
منیش بی‌ده‌که‌نیم و گالته‌م له‌گه‌ل ده‌کرد . له‌بیره‌ جاریکیان ، به‌گریان ته‌قی‌یمه‌ه و ئم

جاره‌یان سوور و سپیاوی نه‌کردن بوو . . .

سواره - ده‌ممو‌ی ئه‌مجاره‌ش بیینم . . . بو به‌حیت هه‌یشت ؟

ناسکه - پیروت . . . ئه‌وه‌ چی ده‌لین ؟

عه‌زیز به‌گ - هه‌یج نی‌یه‌ ناسکه . . . شایه‌نی بایه‌خ پیدان نی‌یه‌ و ئیوه‌ش خه‌ریکی

سه‌یرکردنی ئم منداله‌ بن

ټو خانوې کموتو ته سره وهی هموره وو.

ټاغا — پیویسته بم هموو وهره وهره بی سوود همان منداله که لهخه دهکین .
سواره — سیره هموو بیره وهی یهکان بیکمه سریان هلد او و لهیک د هچن
عزیز بهگ — گوینگره ټهگر من مند الیک بووایه . بهد یاری یموه داد نهیستم
چندان ساعات به د وای یهکنه وهه وهک خوم ههله پرینم ، یاریم لهگل داد د کسرد
واته من لهگل مندالی خوم د هخوژ ، وهک ټهوهی مند الیک له ټاوینه یاری لهه
گل خوبی بکات

ټاغا — د هتوانین ههلهکانی جومانی بو سررؤمیر کهس ، لهئیش و ټازارهکانی
جومانی ټاگادا بکهینهوه

سواره — . . بهی ټهوهی بتوانین هیچ لهماهلهکه بورین .
عزیز بهگ — ټازایهتی تیراد هچنین بوټهوهی ژیان بهخویهوه بگری ، جوان و
ناشیرینی تیدا د بی ، پی ی : هلیم : سهیرکه کوربهکم خوشهویستهکم . . ټهوکاتهی
خوشم وهک تو بووم و بناو تمه نهوه کموتم . . ههستم به ژانی جومومهی چوکم کرد .
د هتوش بهووردی سهیرکه . . ټایا سهرووی پییلکهکته دیتووه

ټاغا — پیویسته به چاکترین شیوه ټهرکی قوتابخانه جی بهجی بکهیت بهسلام
نهکهی مل هوری بکهی لهوهی که د هوانی هموو کاریک ټه انجام بد هیت . ټهکدرچی
خویندنی سالیک یا خود د ه سالت لدهکیر ، بجی ، ههتا هموو ژیانی خوشت لهسه
دانایی ، لهراستی لامده . بهلام جگر گوشهکم بهپی ی رهوانی ویژدانی خسوت
بجولویه ، کاری چاکه هاوسهنگی هیچ خراپهیک نییه ، ټهگر ماموستاکته گهمژهل
جوو ، ټم راستی بهی پی بلی و من له تهکتوه د هم

سواره — بچکولانهکم لهپاش تهکردنی سهرت ، هموو بهیانی یهک قزت د ابهینه
و دم و چاوت به چاکي بشو لهوه بیزار مبه . باوهرم پی بکه بهرخولدکم د وایی
له سهری رادییت و له رهوشتی روزانهی د و اوژت جی ی خوی دهگری . خوشم که
بچوک بووم ههمان شتم کرد ووه . . گوی له قسهکانم بگره و کاری پی بکه . . ههر
که پشتم تی کردی زمانم لی د هرمهینه ، د وایی بهخوت د هبینی پیگهیشتمن و
پیشکوتن پله له د وای پلموه دهی بو ټهوهی بیته پایویکی سوود بهخش .

پیروت — گوینگره پیروتی بچکولانه ، چون چونی یهک گورانیت بو د هلین و ریگی
ژیانت نیشان د هدهن ، تو بهختهوهی ، جی ی جگر گوشه ټازیزهکم بوټهوهی جی ی

ئەم ھەموو بایەخدانە بیت .

عەزیز بەگ - ئای لەم ماستا و چی یانە .

ئاغا - دەبینی چەند گو شادان بە کورپەکت ، لە پیادا ھەلگوتنی نابرنمۆ .

سوارە - جیھانی ئەم مندالە زورگەش و سەبێ یە ، نازانم لە شەکرە یاخود لە

ھەمور .

عەزیز بەگ - لەدیر زمانم دە ھەمۆ دە ھەمۆ : پیاوێ خوش گوزەرانی کانی دیوێ حانسی

پاشا کە دە چوو بەرە ی جەنگمۆ ، رق و کینە یان لی دەباری . . گریاون و لی یسان

پرسیون : بوو ھەگرتن : گووتوو یانە : لە دوا ی مردنمان کەس نەریە بەد واما نەو بەگری !

ئاغا - کەچی ئەوان بەتو گەشتوون

سوارە - ئیستا و دوا ی ئەوێ ئەو دوو چاوە جوانە ی تو یان دیو ، زانیویانە

ژیان ئەمۆند دە ھەینی کە دووبارە بژیت .

ئاغا - بو ئەوێ مندالمان ھەبێ .

عەزیز بەگ - مندالیکی چاوە ترسی وە ک خومان . . بەلکو لە خوشمان چاکتر

د اکوکی لەمولات بکا

ناسکە - کات دەرنکە پیروت . . . ناتوانم لەو زیاتر بئینمۆ .

عەزیز بەگ - چی تیدا یە . . دەتوانن زیاتر بئینمۆ ، ئیمە دە بی بروین .

پیروت - ئایا دەزانی ناسکە ، بوورد ومانە کە چەند توند و بەرد مام بوو . ھەتا

وام دەزانی ھەرگیز نابریتمۆ . . . قومبەلەکان ھەمیشە دەتەقینمۆ . . یەک بە دوا ی

یەک . . بەبی کوتایی .

ناسکە - بەلام ئەم ئیوارە یە . . پیروت ھەموو شتیک ھیمز بوو ، ھەتا کولونیل ،

ھیمنی یە کە ی لەو قسانە ی لەگەلی کردم ، سەرسامی کرد بووم .

پیروت - دەزانی دەبی وابیت ، ھەتا بەدالە کەش بی دەنگ بوو ، تەلفونسی

ئەمۆلش ورتە ی براو ، رەنگی ھەموو لایەک تووشی بی دەنگی و خەوتن بووبن . یا

خود کی دەزانی ، بەلکو بە گویرە ی ئیمۆ جەنگ کوتایی ھا توو .

ئاغا - ئەگەر جەنگ ، برا بیتمۆ ، ئەو بولای تو دەگەرمۆ ، زور لیست دەوور

کەوتومەتمۆ ، قسە و سکالای زورم بی یە ، دەمۆی بەسەر تویدا ببارینم ، توش بە

ھەمان رەنگا زورت بو من بی یە . . نازانم چی دەلیین . . گلەیی و گازەندمان چون

ئەو خانووەی کەوتوتە سەر مەوی هەموو

دەبی !

عەزیز بەگ - هەموو ئەوەی شکی دەم دەبیتە ملکی ئەو دوو منالە : کچەکانسی
خۆشکەکم بەلام کە دەگەریم مەو خۆم دەزانم چی دەکەم هەردووکیان بوکۆشکەکی
خۆم دەگوزیم مەو . هەتا سالانی پێگەشتیان پەروردەیان دەکەم ، هەردووکیان پە
یەکەو دەبن بویاری کردن ، باخچەکەمان دەکەمە دارستانیکی سەرسورھینەر ،
خانوو کەمان دەکەمە قەلا یەک هەروەک ئەوەی جووڕە خانوو بەرەیهکی تیدا بیت کە تەنیا
بە خەیاڵ بیری لی بکریتەو ، رەنگی باجی نازەنین لە جی بەجی کردنی ئەم خەونە
یارمەتیم بدات بەزوریش هەتا ئیستا میردی نەکردوو چاوەروانی من دەکات ،
ئای لەم کچە دلباک و دلسوزە . بەراستی جی پیکەنینم کە تا ئیستا نەمەیناوە ،
بەلام کی دەزانی ؟ . . . هەر کە جەنگ تەواو بوو . . .

سوارە - ئەگەر بارود و خیکی گونجاوم بو بسازی ، بە هەموو توانایەکم مەولەدەم
ئەم چوار پلێتە لە بیربکم ، ئەم چوارە مەلعونە . . . رەنگی سەرلەنوی خوشەویستی
بولای من بگەریتەو . . . کی دەزانی ؟

ناسکە - پیروت . . . دەبی من بروم . . . بوئەوی مندالەکە بچەسیتەو ، لەمال

بوونی زامن ترە

پیروت - دەربارەوی هیرشە ئاسمانی یەکان قەسم بو بکە . . . ئایا ئیستاش بوسەر

دەییەکەمان بەرد مەوامە ؟

ناسکە - نا . . . لە جارێ کەمتر بوو تەو . . . لەکاتی ئەم هیرشانەدا بە چاکی

دەزانم لەمالەو دەرنەچم ، بەلام کابرای ریش دار ئەم حالەتە بە هەلکەوت دەزانی .

بو ئەوەی بیتە گیانم و زورم لی بکات کە بچمە ژێر زمینی دائیرەوی پوستانە .

پیروت - ئای چ پیاویکی ترسوک و بوگەنە

ناسکە - ئەم هەموو داخ هەلکێشانەوی بو چی یە پیروت ؟ تو دەزانی من مەرگم

بی چاکترە لەوەی فیل لەتو بکم . . . من چاوەروانی تو دەکەم . لەگەڵ هەم - - -

ئەو شەدا . کولونیل گەفتی بو داوم کە تو بو ناوچەیهکی نزیکی خومان بگوازیت مەو . . .

ئیستاش تکتای دەکەم کە لەسەر خو بیت . . . ئیتر هەتا چاویکەوتنیکی تر . . . پیروتی

بچکولانە ماچ بکە . . . (ماچی دەکات) . . . دیتت ماچ کرد نەکەت لە خەوی نەکرد . . .

وەک ئەو هیمن بە . . . بەتەواوی لەتو دەکات . . . بای بای . . . بەریزان بەخی - - -

به جي بميتن . (بهی د هنگی ده جيته د رهوه ، هه چوار ماوه به کی کم بهی جولانهوه د همینمه) .

پیرو — د ورم کوی بگره ناتوانم بم جوره ریځای بد م به تنیا بروتموه . . . ناتوانم . . د موری بیکه می بوتوهی پی ی را بگه یه نم که نم کا برایه ترس نوکه به ده ووریا بیت . . . نا . . . ووجانیکي به پهل و ئیستا کیم د هوی ، بوسودی د هرسیکی ئه وتو بد مه نه و نا وانکاره که هه تا هه تایی له بییری نه کات . . . توش گورم ئه فسسه ره د ره جه د اره که ، به هه حالیک هه روه ک خوت د ه بیی چاوه روانی سوود وه رگرتنی لی نا کری ، کارنا کات و هیچ سوود یکی نی به منیش به ته کیوه بهند بم و د ه توانم بروم (له د هرگا کرد نهوه ، تووشی پیاویک د ه بی له کوسی پی د هرگا که وه ستاوه) .

پاوه شهواره که — پیروت پیویست بهوه ناکات بییتموه دی بوگه ران به د وای مزدا د لنیا به من له مهو د و ا ناسکه سه خله ت ناکم . له سه ره نای ئم ئیواره یه که له به سه ر پنجه ره ی دائیره ی پوسته د انیشتبووم ، فرکه به کی د وژمن بارگه ی قومبه له کانی به سه ر گوند ه کمان د ا هه لرشت و یه کیک له قومبه له کان له نریک من تهقی یه وه و له سه پنجه ره سه یرم د هرکد ، هه ستم به هیچ نه کرد ، تنیا نهوه نه بی مدرگ بالی به سه سردا کیشام و د هنگی نوم به رگوی کهوت که ناوی منت د ه هینا . . بوی هاتمه لات تا ئم راستی یه ت بو روون بکه مه وه ، پیش نهوه ی به یه کجاری د ووریکه موموه . (شهواره که به بی د هنگی د ه جيته د ره وه و پیروت له د وایه وه د هرگا داد ه خات هه رچوار که سه وای پیشان د ه دن که گویان لی نه بووه . که چی پیروت هاتووتوه هیمنی خوی و گه را وه تموه سه ر ئیسه که ی)

عزیز بهگ — ئیستا ش پیویسته شتی به شتی بکه ین .

پیروت — راسته ، ئیستا سه ر له نوی د ه که موموه ئیش بیکرد نی به د اله که ، د ه بی یه کیک وه ریگرم . (له بهر به د اله که داد نهیسی)

سواره — وا زه ن د ه کم ، ئیمه چاوه روانی یه کی کین ، نازانم کی یه ؟

ئاغا — د مهوری بروانمه د ره وه (بهرمو د هرگا که د ه جی)

پیروت — ههلو . . . ههلو . . . تیپی دوو ؟ . . .

ئاغا — (به تمواوی د هرگا که ناکاتمه وه ، هه تا به توندی پیوه ی د ه د اتمه وه ، د وایسی

به رهقی د مهوستی و ترس له چاوی یه وه د ه باری) .

ټو خانووهی کموتوته سهروهی ههور

عزیز بهگ — چی بووه ؟ !

سواره — چی همیه لم

پیروت — گورم !

ئاغا — لموی . . لموی . . هموو شتیک له د هور و پشتمان نهماوه ، نمر خانووهی
 نیمه تی دایه ، له رهگ و ریشموه هملته کینراوه ، له ههواوه موله د هکات تنیا ئمستیره
 بهد هوری خوومهوه د هینم نستهی ههروهها ههوری سپی که سه
 د هوری د ونیا پیچی خوار و تهوه .

سواره — چی د ملی ی ؟ !

پیروت — ئمانه مانای چی یه ؟ !

عزیز بهگ — بو ههموو ئم بی د هنگی یه قورسی یه بالی حوی بهسره ئم ژورره دا
 کیشاوه لهکاتی قسهگانمان دا

ئاغا — ئم بی د هنگی یه ! بهلام کهی د سستی پی کرد وو .

سواره — ههر که به بیرم د یتوه ، ههست د هکم موچرکی سهرما به گیانیاد د یتوه
 پیروت — له بیانی زوووه بوردومان د سستی پی کرد وو و بهرد عوام رووبه رووی
 نیمه بووه . . .

عزیز بهگ — (رووله سواره د هکات) — گووتت : ئهوان پاش ماوه یه کی کم دینه
 بیره د وایی بولای په نجه ره که رای کرد بوئموه بیینی له د هروه چی روو د ه دات . .
 سواره — بهلی بیره ، هاواری لی کردم : له په نجه ره که د وو رکوه . . بهلام پاش
 تموه . . چی رووی دا ؟ چی رووی دا ؟

پیروت — ههر که لهسر تهلفون بووم . . داوای ژماره یه کم د هکرد و د ووباره ی
 نه کرد موه ، بهلام بی ئموه ی سوودی ههر . . له ناگاه یه هندیمان به جیهانی
 د هروه پچرا

ئاغا — یه کیک ناتوانی وهلام بد اتموه ، قومبه له که راسته خو بهسر ئیم — هدا
 تهقیوه تموه ، بهی ئموه ی توانامان هه بی و ههست بموه بکهین له د مور و پشتمان چی
 روو د ه دات :

پیروت — کهواته ؟ !

سواره — کهواته . . چی ؟ . . شهید بووین .

ئاغا — ئیمه ئیستا له جیهپانیکو تیزیر .

پیروت — ئه‌دی ناسکه !؟

عزیز بهگ — ئهم ووشانه‌مان که به زهوی‌مان د مه‌ستیتهوه . د وایی د وور
د هکه‌ینمهوه . . . لی ی د وورد هکه‌یتنهوه .

سواره — ئه‌وه‌ی سه‌رنجی من راد هکشی ، ههموومان به‌یک بیر قسه‌د هکه‌ی —
(په‌نجه بو پیروت راد هکشی) بو ههموومان بیر له ژن و منداله‌کی . ئهم د هکه‌ینمهوه
عزیز بهگ — ئهم له دایک بوونه په‌بودندی به ههموومانه‌وه هه‌هه . . بو بیکمه‌وه
بیرمان لی کرد ویهوه . . .

ئاغا — ههموومان شتیگمان تیدا به‌رد هوه د هبی و سه‌ره‌رای نه‌مانمان هه‌ه
د مه‌ینیتهوه .

عزیز بهگ — ئه‌و به د وایی ئیمه‌وه د هه‌ینی و له‌پاش ئیمه‌دا د هژی

سواره — ئیمه‌ش ئیستا . . . شه‌هید بین

پیروت — بو ئیمه ئیستا مرد ووین (به‌توره‌یی یه‌وه د هته‌فیتهوه

ئاغا — له‌رووی زهوی گوم د هه‌ین ، به‌یی ئه‌وه‌ی شتیک به‌جی به‌پیلین . . .

عزیز بهگ — ئهم زووره بچووه‌که‌دا . راسته ئیمه مال ئاوابی‌مان له ژیان کرد ووه ،
به‌لام له‌پیناوی نه‌وه سه‌هید بووبن که منداله‌کانی و لاتکه‌مان به‌میننه‌وه و تووشی قاتی
و قه‌ربوون نه‌بن . . ئه‌مه شانازی و مانه‌ومانه . ئیمه له پیناوی به‌خته‌وه‌ری نیشتمانی
خومان به‌خت کرد ووه .

ئاغا — له پیناوی سه‌ره‌رزی نیشتمانی ژیانی خومان ئه‌ده قوریانی

سواره — له پیناوی خه‌ونی منداله بچووه‌که د روست کراوه‌کانی ناو شه‌کر وه‌هه‌وری
سه‌ی ، شه‌و د هه‌رین و ههموومان به‌ره‌سه‌تی د وژمن د هکه‌ین و خومان د هه‌ینه‌ه
مه‌ترسی یه‌وه به‌یی ئه‌وه‌ی به‌رسین ره‌نگی چاوی ئه‌و مندالانه‌ چونه که به هه‌یمنی
کامه‌رانی د هه‌هون . (په‌یکه‌ره‌کانی سه‌عاته‌که به‌هه‌یمنی د هجولا یه‌وه و خوله‌که‌کانی
د مله‌ری یه‌وه)

ئاغا — که‌له‌شه‌که‌انمان ئیستا خه‌ریکه به‌سه‌ر ره‌وی یه‌وه سارد د هه‌یته‌وه . .

عزیز بهگ — نهم هه‌تا هه‌تایی (د هه‌نگی لیدانه‌کان د مه‌هستن)

سواره — چاره‌نووسمان به‌چی د هگات ؟

_____ ښو خانووي كهوتوته سهروهې همور

ښاغا — (له د هرگا نزيك د ميتهوه و د نيكا تهوه) براكا نام ۰۰ تماشاى كمن ،
 هدر و لك ښهويه ريگا له رووناكي بهرد ريژ كرابيت (هممو نزيك د هېنهوه يو ښهويه له
 د هرگاوه تماشا بكن)

مهرنج : ښم شانوكهري به له روزگاري د ووهمن جهنگي حيهپانهوه نووسراوه —
 گوډاري (دراما) ي. ښتالي — ښماره (۳۵۹) ي ښالي ۱۹۶۱ ښلاړ كراوه تهوه
 جاريكي تر له گوډاري (الثقافة الاحديه) ي عراقي — ښماره (۲) ښلاړ كراوه تهوه *

ناره روک

- وتەى ژماره
 د یدارێك له گۆل ئەد ییبی کوردی سوڤیه تیدا حاجی جندی
 ۴ - ۱۳
 د لزار کرد وویه به کوردی
 پیم وایه کاک ک . حوسامی زور باسی بو چوو
 ۱۴ - ۱۸
 جهلال تالهانی
 تیوری رەنگدانووه و داھینانی هونەری
 ۱۹ - ۲۸
 سیامەند مامیر ئامادەى کرد ووه
 شیعریک له نیوان نالی و کوردی دا
 ۲۹ - ۴۰
 محمد حمە باقو،
 شیعەر
- پینج هونراوه رفیق سابیر ۴۱ - ۵۱
 دوو پارچە هونراوه هەشال کویستانی ۵۲ - ۵۳
 سەدا نەجیبە ئەحمەد ۵۴ - ۵۶
- چیـــروک
- پەیکەر ف . ئەسەسەرب ۵۷ - ۶۵
 قۆل رییـــوار ۶۶ - ۶۹
 سەگی بەرەلا
- صادق هیدایەت ، شەمال کرد وویە بە کوردی ۷۰ - ۷۸
 شانوگەرنی
- ئەو خانووێ کەوتوتە سەر موێ هەور
 ساند رو بریسونی . کاکە باس کرد وویه به کوردی ۷۹ - ۹۵

کلیشه‌ی به‌رگی یه‌که‌م : سیامه‌ند مامیر .
به‌رگی دوه‌م : (داگیرکردن) تابلوی هونه‌رمه‌ند ناسو عومه‌ر

KURDISTAN'S WRITER

No. 4

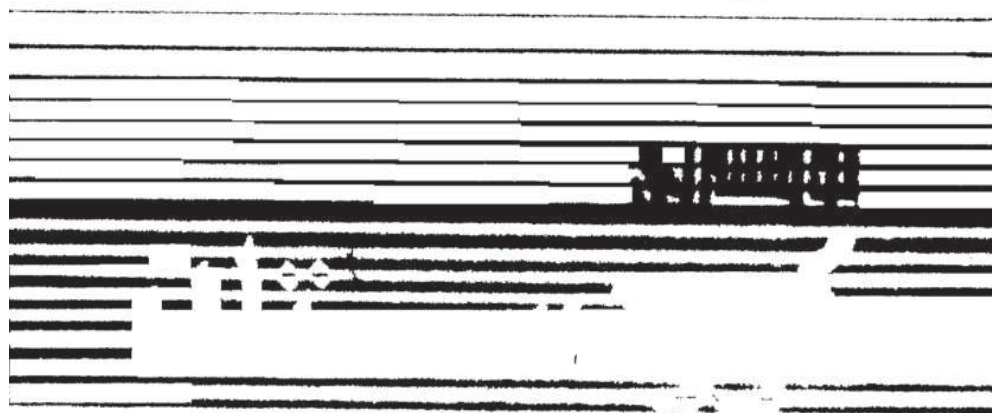
Magazine of the Union of Kurdistan'S Writers.

May 1982

نووسه‌ری کوردستان

ژماره (٥)

نووسەرانی
کوردستان

کوردستان

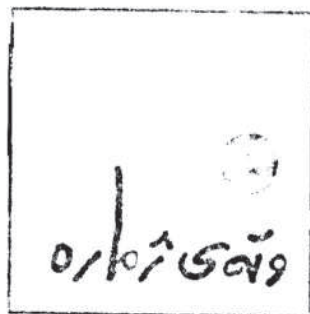
ژماره 5 گۆفاری یه کیتتی نووسهرانی کوردستان نهمی 1942

نووسه ری کوردستان

گؤقسهاری یه کیتتی، نووسه رانی کوردستان

ژمه ساره (۵)

شابی ۱۹۸۲

نووسه رانی کوردستان له نا وچه به کی ئازاد کرا وی کوردستان و
 نه سایه ی شورش پیروزه دیمر کرا تخوازی گه له که ده سا ن روژی
 ۱۰ / ثابیی / ۱۹۸۲ وه کوو به شیکی کار به گهری دهسته ی گشتی به که تسی ی
 نووسه رانی کوردستان کو پیروزه مزه کبان ساز کردو له نهوان خوبان دا
 ده ریا ره ی زور مهسه له ی به به مهست به ره ره وی نه ده بیو چونه تسی
 کار کردنی به کیتی نووسه رانی کوردستان - گنگه به ره به دانی شه م
 شه ره ره وه گفتو گو یان کرد .

شه م کو پیروزه وه به دا دووباتی شه راستیه کرایه وه که مهسه سر
 خاتنه کار به ی به کیتی نووسه رانی کوردستان شه م به دا و به تبه کی
 میژوو بیو دیموکراتیه وه هم خواسته کی روشنبیری و نه ده بی ی شه م
 قونا غه ی گه له که مانه که ده بوایه بخولقی و شان به دانی شه م
 جموجور له شورش گه ره گانی ده که ی نا و کوردستان به تبه مه به دانی
 تیکوشانی به به و جان به مه بهستی کو کرد نه وه ی جولانه وه و به که خستنی
 ووزه و به به یز کردنی رولی شورش گه ره انه ی نووسین و نووسه ره له
 سه نگه ری به گزدا چوون و به ره به رچ دانده وی شه و نه خشه و به لانه
 ره شان ی که ره زیمه فاشیسته که ی به غدا به مدرا م، شه وانندی که سایه تی
 روشنبیری مان به ره وی ده کات .

نووسه رانی کوردستان ه له به ینا وی جی به جی کردنی شه م خواسته
 پیروزه دا هه ره وه کوو چون به در به ژایی سالانی خه باتی گه له
 قاره مانه که مان هه ره گه زوا و هه ره گه ز خوبان له ئاستی لی به ره سه نه وه
 میژوو به به کان نه ده به وه ته وه و هه همیشه دهنگی زولال و راسته به نه ی

تا زار و ثاواتی گهلی کوردمان بوون . لهم قوناغه گرنگهشدا هسار بههمان دلسوزی و گیانی لهخوردن و نهفس دریزی یهوه بدهدهنگ بانگه وازه که ی لیژنه ی تا ماده کردنی " یه کیتی ی نووسه رانی کورستان " هاتن و بهقه واره ی راسته قینه و جی متمانسه ی خویا نیان زانی بهجه ندین شیوه دهستی هاریکاری و یارمه تی دانیان بو دریز کرد .

یاش تیپه ریوونی پتر لهسال و نیویک بهسار بلاو کردنسه وه ی بانگه وازه که شه ندانمانی کوبوونه وه که له کارو چالاکیه کانی لیژنه ی تا ماده کردن وورد ده بنه وه به و پهری نه وازه وه ریزی لی ده گرن و به شا نازیه وه هلهیده سه نگیمن . به راستی شه و کارو کوششه ی شه وان بوو یه کیتی ی نووسه رانی کورستان ی کرده نوینه ری راسته قینه وه تا زادو سهر به خوی هموو قه له م به دهستی کی دلیرو شورسه گیری کورستان .

نووسه ران هم کوبوونه وه یه دا جاری کی دیکه شه هلو پیستنی یه کگرتووی خویان به رامبه ر به مه سه له ی پیویستی روخاندنی رژیمه ره گه ز به رسته فاشیسته که ی به غدا له ری ی به ره بیکی نیشتمانی و دیموکراسی یه کگرتووه دوویات کرده وه .

به شه دارانی کوبوونه وه که مه سه له ی به ره نگار بوونه وه ی رژیمه فاشیست و ره گه ز به رسته که ی به غدا به شه رکیکی سهره کی نه ته وایه تی و نیشتمانی و مرو فایه تی ده زانن ه که پیویسته هموو نووسه ریکی پیشکه وتنخوازو شورشگیر له م پینا وه دا چه کی وو شه ی ره سه نی گهل به رستی بکه نه شان و بی سه مینه وه له ته ک پیشمه رگه قاره مانه کاندا رودو جی به جی کردنی شه م شه رکه میژوو بیبه هه ننگا و بنین چونکه نووسه ران سهاره ت به به رچا و رونو و بیبینه بیرو لیکدانه وه و ناسکی ههست و نه ستیان زیاد له که رته کومه لایه تیه کانی دیکه ی هه قیقه تی مه رامی شه و رژیمه فاشیسته ده بنین ه که نه ک هه ر رژیمیکی وابسته یه به شه رودو گای تیمپر یالیزم و زایونسیمز و

كۆنە بەرستى و رى لە وەدى ھىنانى ئاوات و ئامانجەكانى گەل دەگرى و تىغزە بە خوڭىنى كۆمەلانى خەلكى عىراق ، بەلكو رژىمىكى فاشىستى ئەوتوپە كە بە وپەرى بى شەرمىدە دەپەوى نا وە روكى خا وىن و خىر خوازى مروف داپلوسىنى و وىژدانى رەسەن ، گىيانى ئىزا زادو جە وھەرى گەشى مروفايە تىش بەپوڭى .

ئەندامانى كۆپوونە وە كە بەپوڭىستى دەزانن لەم ھەلەدەدا دووبارە بانگە وازى ھا و كارى كۆردن و يارمەتى دان و بەتەنگە وە ھا تىنى بە كىتى بە كەمان ئاراستەى ھەمزو نووسەرو ئەدەب پەروەرىكى نىشتما نى و پىشكە و تىخوازى كوردستان بىكەن ، چ لە نا وە وەى وولات و چ لەدەرە وەى دا بە مەبەستى فراوان كۆردنى بى وارى ئىش كۆردن و گور بە شىنىكى گورچ تر بە گىيانى زىندووى بە كىتى بە كەمان چىونكە شەر وە كوو ئاشكرا يە ، بە كەتتى نووسەرانى كوردستان تە نىا بە كىتى دەستە بەك نووسەرى نا و شورش نىبە ئەگەر چى بارە قورسەكە كە و توتە سەرشانى ئەوان بەلكو رىكخرا وىكى ئەدەبى ئىزا زادو سەرىبەخوى ھەموو نووسەرىكى خىر خوازە و ھىچ جورە پىوانە بىكى سىياسىش بە كار ناھىنى بو كار كۆردن و چالاكى نواندن لە نا و چوارچىوہە كەى دا جگە لە پىوانەى دلسوزى و خوبەستە وە بەگەل و بەرژە وە ندىبە كانىبە وە نەبى ، لە ھەمان كاتدا ئەندامان بەپوڭىستى دەزانن پر بەدل سوپاسى ئەو برا نووسەرانەى نا و شىارەكانى كوردستان بىكەن كە بە وپەرى دلسوزى يە وە در بەزولمەتى شەوى فاشىزم دەدەن و دەستى يارمەتيان بو درىژ دەكەن . ھەروەھە نەفرەتى گەل و خاك و ووشەى سەركەشىش بو ئەو قەلەمى لەرژۇكانە بنىرن كە بى شەرمانە بى لە وىژدانى خويان دە نىن و دەبنە تو تى دەربارى دوزمنانى گەلەكەيان .

دیمان كۆپوونە وە كە بە وپەرى شانازى و نەوازشە وە سوپاسى بى بايانى ھەموو ئەو حىزب و لاىەنە سىياسىيەتە كە بى پەروا و لەروانگەى گىيانىكى دىموكراتىيە و تىگەيشتىكى زانستىيە وە

رتە ی ژماره

زەمینه بیکێ لەباریان بو بە کیتی بە که مان رهخساندوه و به پسی
توانا پیدا و یستیه کانی کارکردنیان بو دابین کردوه .

- سلاو بو گیانی نه مری شه هیدان
- سلاو بو پیشمه رگه نه به زه کسان
- سلاو بو ووشه ی ره سه نی شورشگیر
- سه رشوری بو رژیمه فاشیسته که ی به غدا
- ریسوا بی بو ئه و قه له مه تر سنوکا نه ی
- له سه نگه ری نژ به خواستی مسروف و
- له خزمه تی فاشیزم دان .

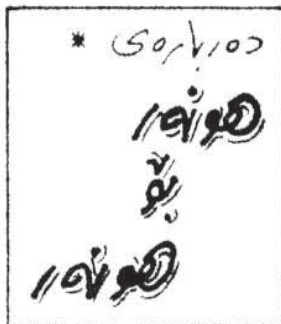
به کیتی نووسه را نی کوردستان

۱۹۸۲/۸/۱۰

گ. و بلیخانوف

مسته فاعه فهد

له فارسیه وه کردویه به کوردی

گوتیه (١) بهوزی که ئاوا سه رزه نشتسی
 شه وانه ی ده کرد که به رگریان له
 (دیتنی سو دبه رستی) (٢) ده کرد .
 (ناشیتینه نا ، شه ی شه وانسه ی
 گری ی که م میشکیتان هه یه کتیییک
 نایته شو ربای وه لاتین هسه روا
 داستانیکی نابیی ته جوتیک پوتینی بی
 بینه ... سویند به هه موو پایه کانسی
 ئیستاو داهاتوو ناو هه زار جاری
 دی ده لیم نا ... من یه کیکم
 له وانه ی بهوزنی شتی بی که لک به
 پیوست ده زانم .. شه وینی من
 سه باره ت به شت و مهک و خه لک و
 به وخزه ته ی له ده ستیان دیکست ،
 ربه یه کی پیچه وانه ی هه یه) .

له یاداشتیک دا له مه ر
 ژبانی (پۆل لیر) (٣) هه ر شه و گوتیه
 به کول و کویه کی گه ره وه ده که وینه
 بیا هه لدانی نوسه ری (گوله دزبوه کان) ؟
 له به ر شه وه ی شه و (پاسه وانسی
 سه ره خوپی و خودبوختاری موتله قسی

بروای هونه ر بۆ هونه ر شه و
 کاته سه ره له ده دا که هونه ره نه
 له گه ل چوار چپوه ی کوله لایه تی خو ی
 دا نه گونجیت . ره نگه بلیتن بۆ
 هه لێنجانی شه نجایکی ئاوا به نمونه
 هینانه وه ی پونشکین به س نیه نکولسی
 له م وته یه ناکه یین و ره تیشی
 ناکه یینه وه و شه مجاره یان چه نه
 نمونه ی ترله میژوی شه ده بیاتی
 فه رانسه ده هینینه وه واته له
 میژوی شه ده بیاتی ولاتیک که ریازی
 رۆشپیرانه ی به لای که مه وه تانیوه
 چه رخی دوابی (چه رخی نوزده هه م)
 کارتیکی به ریلای کردبوه سه ره رتا
 سه ری شه وروپا .

هاوچه رخه کانی پوشکی من
 روماننسته کانی فه رانسه چه نه
 که سکیان نه بی که له په نجی ده ست
 تی نه ده په رین هه دوویان مویدانسی
 له کولی (هونه ر بۆ هونه ر) بـ
 ره نگه سه ره خت ترینان تئوفیسل

هونه ره و رتگه نادات شیمر و شاعیر
 له خوځیان به و لاره یا جگه له وه کول
 هینانی هه ستی جوانی - پر به طاسای
 ووشه که - مه به سستیکی تریان هه بیټ
 بو شه وه ی بزاین که (خه یالی
 جوانی) له بیری گوته دا ده ی توانسی
 تاج راده ی که به یوه ندی له گهل
 بیروپرای سیاسی و کوته لایه تی دا
 هه بیټ ده توانین له و وشه یی
 خواره وه ی شه ودا ده ستان بکه و بیټ
 (به شادمانیه کی زوره وه و به
 ناویشانی فه ره نسبه ک و هاویشتمانیه ک
 مافی دیتی یه ک رافائیلی هه رزه کار
 یازنیکی جوان و روتم هه یه) .
 به دلفیاییه وه شه وه ئیتر کوتای کساره
 له گهل هه موو شه وه شدا هه موو
 (یارناسیان) ه کان هاوړی گوته
 بهون . هه رچه ند ده گونجی هیندیټک
 له وانه به و چوارچیوه له یاسایی
 به ده ره ی که گوته له تافسی
 لاوبه تیدا بو ده برینی بیروپرای
 (سه ره خوئی مزله قی هونه ر) به
 کاری هیناوه به ته وای له گهل
 گوته دا نه بهورین .
 چی بهوره هوئی شه م بیروپراییه ی
 یارناسیان و روماننسته کانی فه رانسه ؟
 نایا شه وانیش له گهل ده وروبه ره ی
 کوته لایه تی خوځاندا نه گونجاون ؟
 تثوفیل گوته له سالی ۱۹۵۷ له باره ی
 ژبانده وه ی شانوگه ری (شترسون)
 ئالفریدوینی (۵) که شه و به رواری
 نیشاندانی ۱۸۳۵ ز داناوه - ووتاریکی
 نوسی و ناوای گورت . .
 (پشت شه و شانوبه ی که شترسون
 قسه ی له سه رده کرد پر بهو له
 لاری پوچ دویژو ره نگ زه رد که
 سه رکیشانه له و پروایه دا بهون که
 جگه له هه لیه ست نرسینی و ییا
 ونه کیشان هیچ کاریک به شکوو گه وره
 تر نیه . . . هینده ی بیټزاری
 قوتابیانی سالی په که م و دوه م و -
 (شه ندای یه که تی قوتابیانی زانکز ی
 هایدلبرگ و قیه ننا له ناتق که یشتوان و
 بقر له هرزواکان بیزار بهون) .
 شه م هرزوا خوارو په ستانه کی بهون ؟
 گوته ده لی ((شه وانه تاراده یه ک
 هه موو - خاوه ن بانق و ده لال و -
 جیگرو بازگان و دوکنداره کان و . . .
 هی تر بهون - شه و که سانه بهون که
 سوفیه کان (واته تیگرای روماننسته کانی
 ک . پ) یان خوش نه ده ویست
 واته هه موو شه وانه بهون که ژبانیان
 به پیشه ویر یی که وتوره کانی روزگار
 به سه ر ده بر ((

هونه ره و رتگه نادات شیمر و شاعیر
 له خوځیان به و لاره یا جگه له وه کول
 هینانی هه ستی جوانی - پر به طاسای
 ووشه که - مه به سستیکی تریان هه بیټ
 بو شه وه ی بزاین که (خه یالی
 جوانی) له بیری گوته دا ده ی توانسی
 تاج راده ی که به یوه ندی له گهل
 بیروپرای سیاسی و کوته لایه تی دا
 هه بیټ ده توانین له و وشه یی
 خواره وه ی شه ودا ده ستان بکه و بیټ
 (به شادمانیه کی زوره وه و به
 ناویشانی فه ره نسبه ک و هاویشتمانیه ک
 مافی دیتی یه ک رافائیلی هه رزه کار
 یازنیکی جوان و روتم هه یه) .
 به دلفیاییه وه شه وه ئیتر کوتای کساره
 له گهل هه موو شه وه شدا هه موو
 (یارناسیان) ه کان هاوړی گوته
 بهون . هه رچه ند ده گونجی هیندیټک
 له وانه به و چوارچیوه له یاسایی
 به ده ره ی که گوته له تافسی
 لاوبه تیدا بو ده برینی بیروپرای
 (سه ره خوئی مزله قی هونه ر) به
 کاری هیناوه به ته وای له گهل
 گوته دا نه بهورین .
 چی بهوره هوئی شه م بیروپراییه ی
 یارناسیان و روماننسته کانی فه رانسه ؟
 نایا شه وانیش له گهل ده وروبه ره ی

ده رباره ی هونه ر . . .

گه واهی پیشتریش له به رده ست دایه
 تیودۆر دینویل (٦) له لیکدانسه وه ی
 یه کیتک له (هونراوه سه بره کان) ی
 خوی دا شه وه ده سه لعینتی که خوشی
 تووشی بیزاری له (برزواکان) بسوزه و
 روونی ده گاته وه که به به ستی له م
 زارواوه یه چیه .
 (به زمانی رومانتیسته کان ووشه ی
 (برزوا) به طانی شه وکه سه دیت
 که تاکه خواکه ی پینج فرانک بسوو
 وه هیچ تاره زروبه کی نه جوو ته نیا
 شه وه نه بی که خوی له هه موو جۆره
 زه ره رو زیانیک دهرخاته ود و لسه
 بواری هه لبه ست دا گۆدانی پسر
 هه ست و قینی خوش ده ووست و
 له بواری داتاشین و وینه کیشانیس
 دا لیتوگرافی) .
 دینویل به ده ربرینی ووته یه کسی
 وا داوا له خویندر ده کات کسه
 سه رسام نه بیت شه که رچی (هه لبه سته
 سه بره کان) ی شه و که تا راده یه ک
 له توواخی رومانیتیک دا نویسراون
 دانیسان ده دن که خه لکی له
 که سانی پرپوچ به ولاره هیچی ترنین .
 شه ویش له به ر شه وه یه که زیانسی
 برزوایی ده که نه ریباری خویمان و ریز
 بو هه لکه وشوه کانی رومانیتیک دانانین .
 شه م نمونه به شه نندازه ی
 پیویست به بروف ده سه لنین که
 رومانتیسته کان به راستی له گه ل
 ده وروبه ری کۆمه لایه تی برزوایی خویمان
 نه گونجاون . به لام شه وی راستی بستی
 شه م هه سه له یه مه ترسی نه بوو بسوو
 سه ر به یوه ندی کۆمه لایه تی برزوایی .
 زۆریه ی رومانتیسته کان لاوه برزوایه کان
 بوون که شه و به یوه ندیانه یان
 ره ت نه ده کرده وه به لام دزی په ستی
 و یه ک ره نگی و پوچه لی زیانسی
 برزوایی هه لچوو بوون . هونه ری نوی
 که تاوا به سه ختی شه یه ای کردبوون ،
 بو شه وان ریکای رزگاری بوو له چنگی
 شه م په ستی و پوچه لی یه . له سالانی
 کۆنایی رستوراسیون (٧) و نیوه ی یه که می
 ده سه لاتداری لوئی فیلیپ . واتسه
 له باشترین توواخی رومانیزم پسر
 له هه مووکاتیکی تر گونجان له گه ل
 ژیانی راراو مه یینه ت بارو یه کره نگی
 برزوا بو لاره کانی فه رانسه دوار بسوو
 چونکه که میک پیشتر فه رانسه تووانسی
 سه رسره هینه ری شووشی که ووه و توواخی
 ناپلیون ده ریا که به راستی
 هه ست و نه ستی ئاده میزادی گۆری بوو
 کاتیکی که ئاگری خه بات تازادی ژیانی
 که رم نه کرده وه ، هونه ری نوی جگه

تاوا سیعای کلتلی بایرونی ده دا به
 ناده میزادو به لگه ی شه وه هوو کهه وا
 نوقعی کول و کپو داخو په شیمانیینه)
 هه روه ها گوته ده لیت . . به لای
 روماننسته گانه وه هه لپواردن و له به ر
 چاو نه گرتنی رواله تی پر ریزو نارایش
 کراوی فیکتور هوگو کارتیکی دوزار بسو
 نقد جار له وتوویزی خوباندا بو شه م
 که م و کورتیه ی شاعیری گه وه به داخه وه
 بوون چونکه شه م کدم و کورتی یسه
) شه وی به عروفاپه تی و بگره به
 برزواییه وه ده به سته وه) به م بی یه
 ده بی سه رنج بده ینه شه وه که
 هه ولدان بو هوونی سه رو سیمما و
 رواله تیکی دیاری کراو جتگای سه رنج
 هه همیشه ره نگدانه وه ی په یوه نسلی
 کومه لایه تی توخاخی تایه تی خوی
 هووه و شه م ره مینه یه ش بو لیکولینه وه و
 ناساندنی کومه لگا شایانی سه رنج دانه
 به م تی روانینه ی روماننسته کسان
 لاهه کان له برزوا ناسایی هووه که
 بیروای (هونه ری به که لک) بیانهرینسی
 به بوچوونی شه وان گوپینی هونه ر بسو
 هونه ری سوومه ند مانای به کار هینانی
 هونه ر بو خزمه تی شه و برزوایه ی که
 شه وان هینده لوی بیزارن .
 شه م توندروه وه ی گوته به سه ر

له وه ی ره تکرده وه ی شیوه ژبانی
 برزوا بکات به ریمازیک، چاره یه کی نه ما
 له راستیدا هوندری روماننیک شه م ریماز
 ره خساندنه هوو . روماننسته کسان
 هه ولیان ده دا نه ته نیا له کسارو
 پیشه ی هونه ریدا به لگو به ره نسک و
 رواله تیش نیشانی بده ن که میانه رووسی
 و گونجان و یه کده نگه برزوا ره ت -
 ده کده وه . که صی پیشتر به نویسنده کی
 گوته دا بو مان ده رکوت که شه و
 لاوانه ی له یه که مین نیشاندانسی
 شانوکه ری شتوتون پشت شانویان
 پرکردبوو و کلاوی کولکنیان له سه ر نابو
 کی یه له گی سوری گوته ی بیستوه
 که هوو به هووی بیزاری (خه لکسی
 نارایش کردوو) . به لای روماننسته
 لاهه گانه وه برچی دریز هوپه ک بسو
 بو جووی کردنه وه ی خوبان له بسوزوا
 دزیوه کان . سیعای زه رد هه لگه راویش
 دیسان یه کیک هوو له و هوپانه . ده لین
 ره نگ و رووی پداریو نیشانه ی
 بیزاریه له سکی تیژی برزواکان .
 گوته ده لیت) شه وما له نساو
 روماننسته کان و اباووو تا ده توانسن
 ره نگیان زه رد هه لگه راو بی و شین
 هه لگه راوین و که م تا نقد ره نسک و
 رووی مردوبه کیان هه بیت . ره نگیکی

واقعی بۆ به ری به ده توانسی به
 کوته لیککی به رفراوان له خوینه ران شان
 بیت . لوکت دولیل (۹) له و پروایه
 دابوو که خوشه بیستی نوسه ریتک
 له لایه ن جه ماوه ره وه به لگه ی پوچه لی
 میشکی نوسه ره که به . ره نگه
 بیست به وه نه کات که بلیستن
 یارناسیانیش له رومانسته وه فاداره کانی
 هونه ر بۆ هونه ر بسوو .

ده توانین زۆر نمونه ی وه ک شه وه
 بهینه وه به لام له راستیدا
 بیوستیان به م کاره نیه . به
 شه اندازه ی بیوست روونه که بروای هونه ر
 بۆ هونه ر شه و کاته سه ره ه لده رات
 که هونه ره ندان له گه ل کوته لگای
 خویندا نه گونجین . به لام بیناسه ی
 وردتری شه م نه گونجانه بۆ سه رجساره
 نابیت .

له کوتایی چه رخی هه زده هه م له
 قوناخی پیش شۆرشن مه زنی فه رانسه
 هونه ره ندانی پیشکه ووتوی فه رانسه
 له گه ل کوته لگای (سه رکه وتوو ی)
 رۆژگاری خوینان نه ده گونجان دافیدو (۱۰)
 هاوه له کانی دمی (کیشی کۆن) بسوون
 شه م نه گونجانه له بۆ چاره ی به وه به
 چونکه له راستیدا گونجانی شه وان له گه ل
 کیشی کۆن نه ده لوا . پتر له وه ش

ماهستانی هونه ری سوومه ندا که
 بیان ده لۆ (شینه شه ی شه وانده ی
 گری که م میشتیان هه یه) شه وه
 روون ده کاته وه . به لگه ی شه م
 بیروا سه بیره نااسایی به که نیخی
 شتومک و به و خزیه شه وه که
 ده یکن و له چاری گوته دا ریزه یه کی
 به راوه زویان هه یه شیناش هه ر
 هه یه . شه م هه مو توندیه ویسه و
 بیروا سه بیرانه ی گوته له بنه ره شه وه
 وه ک توندیه وی و بیروایه سه یرو
 نااساییه کانی بوشتکین .

دوره که ونه وه شه ی وشکه سوویه کان (۸)
 شاعیری ئاسوده چ باکی چاره نووسی ئیوه یه تی
 یارناسیان و یه که مین واقع بنیانسی
 فه رانسه ش ((گنکره کان ملوره رو. . .
 هه ش (کوته لگای بروای خوینان
 زۆر به چه رت و ناله بار داده نا
 به یتا به یتا (برزوا) دزیوه کانیا
 تاوانبار ده کرد . شه گه ر نوسراوه کانیا
 چاپ کردیا . خوینان گوته نی له به ر
 که لک لی وه رگرتنی خوینه ران نه بسوو
 به لکو بۆ طاره یه کی هه لیزراو بسوو
 یا هه ره ک فلوهر له نامه یه کی دا
 ده لیت بۆ (دۆستانی نااشنا) بسوو
 شه وانه بروایان وابوو که ته نیا شه و
 نوسه ره ی له ئاماده یی و زه وقسی

شتکی و اشیان ده کرد له بهر ته وه یسه
 که نه گونجانی ته وان له که ل کومه لسی
 ده ورو به ریان له بی چاری به وه بسو
 (یوشکین) یس چاوه پروانی گورانیسی
 رهسای ته وکاته نه بسو بتر له وه ش له
 سه رده می نیکولادا له ناره زهوی هیج
 گورانیک دانه بسو هه رله بهر ته وه ش بسو
 به چاویکی هاور ی له که ل به دبینسی
 دا ده پروانیه ژبانی کومه لایه تسی .
 شستا شتر لام وایه ده توانمه نجامه کانی
 پیشوو بخه مه ورو بلیم . .

بروای (هونه ر بو هونه ر) ته وکاته
 سه رهه لده دا که هونه ره ندان و
 هونه ر دستان ناچارین له گه ل
 چوارچیوه ی کومه لایه تی خوایاندا
 نه گونجین .

به لام مه سه له که لیره دا دواوسی
 نایدت . نمونه هیئانه وه له (که سانس
 شپت ساله) ی شیبه که زور سه خست
 بروایان به سه رکه وتنی ته وسای خوستان
 هه بسو یاله دافیدو دوسته کانی که
 ته وانیش تاواسه خست بروایان بسه
 بیروباوه ری خوایان هه بسوو ده ری
 ده خات که دیتنی به ناو سو دپه رستی
 له هونه را مانای داشکان بسه و
 لایه نه دا که ده سکه وته هونه ره کانی
 بینه داوه ری دیارده کانی ژبانی .

نه گونجانی دافیدو هاوه له کانی له که ل
 کیسی کون له راده به ده ر له نه گونجانی
 رومانتیسته کان له که ل کومه لگای
 برزوای قول تهره . دافیدو هاوه له کانی
 ده یانویست کیسی کون له ناروچی ونه مینو
 به لام گوته و هاو بیره کانی وه که چه نند
 جاری تریس گوتومه به یوه ندیه کانیسی
 کومه لگای برزوایان ردت نه ده کسه وه
 ته وه ی ده یانویست ته وه بسو رژیمسی
 برزوا ده ست له خو په رستی و نه ربتسی
 برزوای هه لگسری .

دافیدو هاوه له کانی به رایه ریغیان
 دمی کیسی کون به باشی ده یانزانسی
 ده سته و ناقه کانی جینی کومه لایه تی
 سی یه م بوونه ته حه ریغیان و هه نگاو
 هه لده نین نامیر (۱۱) واته نی بیسن
 به هه موو شتیک . دواوسی له نساو
 ته وان دا هه سنی هاوده نگی له که ل
 کومه لگای نوو که له ضدالدانسی
 کومه لگای کون دا که شه ی کرد بسوو
 ده هات تاجیکای بکریته وه و تابه هه سنی
 نه گونجانه وه له که ل کیسی سه رکه و تورا
 که وته ری . به لام شیبه شتیکسی
 وا له رومانتیسته کان و پاراناسیران دا
 نابین . . ته وان نه چاوه پروانیسی
 گورانیک بعون له ناو رژیمه کسه ی
 سه رده می خوایان و نه ناره زهوی

هه روه ها ئاره زووی به شداری کسردن له وکیشه کومه لایه تی به ی که هه مینه هاوربێ ئه وداشکانه بووه ، ئه وکاتسه سه رهه لده داو په ره ده ستینی که یه ک دلی له نیوان به شیکسی شایسته ی کومه ل و خه لکیک بیک بیته که دوتسی . زقر چالاکی هونه ری دا هینه ر ئه م وته به ی سه ره وه بێ بێ و په نا ئه و راستی به ده رده خات که ئیستا دیته گۆرێ .

کاتیک که توفانی به هیزی شوقی فه وریه ی ۱۸۴۸ ز نیشه وه زقر له وه هونه ره نده فه ره نسیانه ی باوه ریمان به تینوری (هونه ر بو هونه ر) بسوو به توندی ره تیان کرده وه هه تا بسو دلیر که گۆتیه به ماموستا و نونه ی هونه ره ندی داده نا بریوا ی سه وای به وه هه بوو که ده بێ هونه ره سه به خو بێ ، کتوبر ده ستی کرد بسه له چاپ دانی روزنامه یه ک به نساوی (سلاو بو خه لک) له راستیدا ئه م بلاوکراوه به زقری نه خایاند به لام له سالی ۱۸۵۲ ز بو دلیر له بیشه کیسه که یدا که له سه ر گه رانیه کانه یی (پیردوبون) نوسیویه تی تینوری هونه ر بو هونه ر به ضدالکاری داده نیست و ده لیت پیوسته هونه ر ئامانجیکسی

کومه لایه تی هه بیت ته نیا سه رکه وتنسی دوزنانی وای له بودلیرو هونه ره ندانی به بیره وی ریمازی ئه و (بودلیر) کرد که بکه رینه وه سه ر تینوری ضدالانه ی هونه ر بو هونه ر . دوا ی ئه وه په کیک له روهه برشنگداره کانی (پارناس) لوکت لویل بایه خێ (ره وانناسانه ی) (۱۲) ئه م که رانه وه یه (بو سه ر سروای پیشوو به روونی له بیشه کی کتیه که ی خوی دا (کومه له دیرینه کان) که بسو یه که م جار له سالی ۱۸۵۲ له چاپ درا خسته روو . گوتسی که شاعر ئیتر ئه نجاصی کرده وه ی قاره مانانه و ئاموزگاری که ری کومه لایه تی نیه چونکه ئیستا وه ک هه موو توناخه له ناوچوووه کانی ئه ده ب زمانسی پیروزی شاعر ته نیا ده توانی سوزی ده رونی شه خصی بوچه ل ده ره بریت ئیتر شایانی ئه وه نیه خه لکی تیر بکات لوکت لویل رووده کاته شاعران و ده لیت ره که زی مروقیه تی که ئیسوه کاتی خوی ماموستای بوهن ئه وه تا ئیستا پتر له شهوه که شه ی کردوهه ئه وه تا به واتای پارناسیان ئه رکسی ئه وکاته ی شاعر (فیرکردنی ریمازی زبان) بوو بو ئه و که سانه ی که (ژیانی واقعی) یان نه بوو ئه م

هه روه ها ئاره زووی به شداری کسردن له وکیشه کومه لایه تی به ی که هه مینه هاوربێ ئه وداشکانه بووه ، ئه وکاتسه سه رهه لده داو په ره ده ستینی که یه ک دلی له نیوان به شیکسی شایسته ی کومه ل و خه لکیک بیک بیته که دوتسی . زقر چالاکی هونه ری دا هینه ر ئه م وته به ی سه ره وه بێ بێ و په نا ئه و راستی به ده رده خات که ئیستا دیته گۆرێ .

کاتیک که توفانی به هیزی شوقی فه وریه ی ۱۸۴۸ ز نیشه وه زقر له وه هونه ره نده فه ره نسیانه ی باوه ریمان به تینوری (هونه ر بو هونه ر) بسوو به توندی ره تیان کرده وه هه تا بسو دلیر که گۆتیه به ماموستا و نونه ی هونه ره ندی داده نا بریوا ی سه وای به وه هه بوو که ده بێ هونه ره سه به خو بێ ، کتوبر ده ستی کرد بسه له چاپ دانی روزنامه یه ک به نساوی (سلاو بو خه لک) له راستیدا ئه م بلاوکراوه به زقری نه خایاند به لام له سالی ۱۸۵۲ ز بو دلیر له بیشه کیسه که یدا که له سه ر گه رانیه کانه یی (پیردوبون) نوسیویه تی تینوری هونه ر بو هونه ر به ضدالکاری داده نیست و ده لیت پیوسته هونه ر ئامانجیکسی

هونه پرمانایه نهینی ره وانسانسه ی پروابوون به هونه ر بو هونه ر به ته واوی یوچه ل ده گاته وه . لسه داهاتوردا هه لی ته وه مان ده بیست که بگه رینه وه سه ر پیشه کیسه که ی لوکنت دولیل که ئیستا به شیکیمان خسته روو .

له که ل به ته نجام که یشتنسی له لایه نی ته م مه سه له یه ده بسی ته وه ش بلین که ده سه لاتی سیاسی هه میشه بوچوونی سوودی رستی له هونه ردا به باش ده زانی تاراده یه ک که هه رگیز سه رنج ناداند خسودی هونه ر . ته م مه سه له یی شایانسی یه ی یی برده . . چونکه ده سه لاتی سیاسی قازانجی له وه رایه هه رچی شایدیولوزی (حیهان بینی) هه یه بو خزمنی ته و ریازه به کاری بینی که خوی خزمنی ده کات و ده سه لاتی سیاسی - هه رچه ند شعشگیویش بسی زور جار خویه رست و کونسه په رسته که واته روون ده بیته وه ته م بیرو ته ندیشه یه ی که شعشگیران یاخه لکی رووناکبیر پروایان بی یه تی له مه ر سود په رستی له هونه ردا به هه لسه ده رده چیت . میژوی ته ده بیاتسی روسی به روونی نشان ده دا که

فه رمانره وایه کانی ئیمه له شتیکی وا دور نه که وتونه ته وه چه ند نمونه یه ک دینه وه . . کاتیک که سی به شی یه که می داستانی نارونی بسه ناوی (ژیل بلاسیکی روس ییا به سه رهاتی کونت کارویل سیونوفیچ چیستیاکوف) بلاوکرایه وه له سه ر داوای وه زبری په روه رده ی گشتی کونت رازاوموفسکی خیرا ده ستسی به سه ردا گیراوه ده غه کراو وه زیر له م هه له هه لکه وتووه دا بیسره رای خوی ده رباره ی په یوه ندی نیوان ته ده بیات و ژبان به م شیوه یه خسته روو . .

(زوربه ی داستان نووسان هه رچه ند به رواالت دزی تاوان و داوین پیسی خه بات ده کن به لام له داستانه کانیان دا گیانیکی پرشنگدارو جوانی ییان به به ردا ده کن که لاهه کان سه ره و ته و (تاوان و داوین پیسی یه) پال پیوه ده نین . وابه اشتر بوو که تاوان و داوین پیسی هه ر ناویان نه هیندری . داستانیک هه رچه ند شایسته بیت ته نیا کاتیک ریگه ی ده دریت که به راستی تامانجیکسی به رزی هه بیست) .

کرده وه ی سه یرو سه مه ره و درندانه
 نیه به لکو تاوانبارکردن و رونکردنه وه ی
 شه م شتانه یه شه ویش نه ک به نیشاندانی
 گالته جاری به لکو به نیشاندانه هه سنی
 ره وشت به رزی . . به به راورد کردنی
 تاوان و چاکه بیروکرداری خسرپ و
 درندانه له گهل شه و بیرو کردارانسه ی
 که گیانی پاک به رز راده گرن به سه
 نامانجی به هیز کردنی شیمان که بو
 ژیانی تاکه که سی و کومه لایه تسی
 بایه خیکی زری هه یه هه ره هه
 خستنه رووی شه و مه سه له یه که وا
 کرداری خراپه هه رلیره له م دنیا به
 دا به سنزای خوی و پاداشتی شایستندی
 خوی ده گات .

قه یسه ر نیکولا پتر له روانگه ی
 (ره وشت) هه وه ده یروانیه هونسه ر
 شه و شونه ی که تاگامان لی یه له گهل
 بن که ندرروف دا له و بروایه دابسون
 که رینمونی کردنی پوشکین شه نجامیکی
 باشی ده بیت . له باره ی شانوگه ریه که ی
 ئوستروفسکی په وه که به ناوی (سواری
 گالیسکه یه کی تره به) و له ژیر
 نفوزی رووناکبیرانی سلافی دا نووسیبووی و
 چه زی ده کرد له میوانیه کان دا بلیت
 به یارمه تی ئوستاکانی (هه موو عیشیکی
 پیته ر پوچ) ده کاته وه نیکسولای

هه روه ک ده بینین رازووفسکی
 له و پاودره دابوو که خودی هونسه ر
 نابیت به نامانج شه و ده سه ته یه
 له خزمه تکرانی نیکولای که به هوی
 په وپایه ی پیشه یی خوبانه وه ناچار
 بوون بروایه کی وایان له باره ی شه م
 مه سه له یه وه هه بیت هه سه م
 شیوه یه بو هونسه ر ده چوون . ده بسی
 شه وه مان له بیر بیت بنکه ندرروف هه ولی
 ده دا پوشکین بیئیته سه ر ریگای
 راست . ده مه لاتی سیاسیش له م
 رووه وه له به رامبه ر ئوستروفسکیش (۱۲)
 وا دریفی نه کرد . کاتی که له مارتی
 ۱۸۵۰ ز کومیدایه کی شه و به ناوی
 (خه لکی شیعه خوی چاره سه ری
 گیروگرفتی خوی ده کات) بلاوکرایه وه
 ترسی خسته دلی رووناکبیرانسی
 شه ده ب و بازگانی تانه که شه م
 مه سه له یه بیته هوی نازاردانسی
 سو ده رستان و وه زبری په روه رده ی -
 گشتی شه وکاته (کونت شیرنیفسکی
 شیخماتوف) شه رمانی دا به سه
 لی یسراری به شی په روه رده ی موسکو
 تا له شانوگه ری نهسی لاو بگیژیته وه
 تابیته سه رمانی و تی یه بگه یه نسکی
 که نامانجی به رزو به که لکی هونسه ر
 نه نیا ریکخستن و نیشاندانی زینسه ووی

به ریزه وه گووتسی . .
 (که مه شانوگه ری نی به بملکوده رستیکد
 بی ته وه ی نمونه ی زیاتر بینمسه وه
 وته که م به ده ست نیشان کردنسی
 ته م دورامته قینه ی خواره وه دوایی
 بی دینم . کاتیک که ره خنسه ی
 ناله باری ف . پولیفی له سه رشانوگه ری
 (نیشتمانی) کوکولینک نوراسور بسه
 ناوی (ده ستی ته وکسه ی لسه
 هه مووان به رزتره با خاکی بایرانسی
 شیعه رزگار بکات) له روزنامه ی
 سوکوتیلگراف دا له چاپ درا بسه رای
 وه زیره کانی نیکولای روزنامه کسه
 تاوانبارکراو ته ده غه ش کرا . بسه لام
 کاتیک خودی پولیفی چه نسه
 شانوگه ری کی نیشتمانی به ناوی
 (باوکی گه وره ی هیزی ده ریایی روس)
 نووسی . به وته ی پولیفی خوی ته یسر
 به توانای شانوگه ری نویسنی سه و
 زور خوشحال هوو گووتی (نوسه ریکسی
 هه لکه وتووی بی وینه یه و پیوستسه
 بنورسی و هه ر بنورسی به لی بنورسی
 نه ک روزنامه ده ریکات) .

سه رسه ختیه وه بروای واپوو که هونسه ر
 نابیت به ثامانج به لکو ده بی بیسته
 شوپه کی په روه رده کردن . سه م
 بیرویاوه ره خوی خزاند بو ناو هه موو
 هونه رو ته ده بیاتی سه رده می پسر
 له هه رای لوئی چوارده هه م . ناپلیونی
 یه که میش هه ره چاری لوئی چوارده هه م
 ده بیروانیه تیئوری هونسه ر بو هونسه رو
 به داهینانی زبانیه خشی (فدیله سوف) ه
 دزروه کانی داده نا . ته ویش ده یه وبت
 هونه رو ته ده بیات له خزته تی ثامانجی
 ره وشت به رزی دایی هو وه کارخستنی
 ته م غاره زروه ش تاراده به کسی زور
 سه رکه وتوووو . به لگی ته م راستیه ش
 ته وه یه که بابیه ته کانی وینه کیشان و
 شانوگه ری (راره وه کان) ی ته وسه رده مه
 شاکاره کانی کونسونسانه و فیبراتوری
 بوون . برازا بچوکه که ی ناپلیونسی
 سی به م له گه ل ته وه شدا سه رکه وتنی
 که تریوو که چی هه ر ریگای ناپلیونسی
 گرتنه به ر . هه ولی ده دا هونسه رو
 ته ده ب بخاته خزته تی هه رشتیک
 بی ی بگوتی ره وشت . له نونابجری
 ۱۸۵۲ پروفیسور لایراد له (هه جوئیک)
 دا به ناوازیکی روه ره روو بوونه وه و
 بز له تانه و توانج داشکانی خه لکسی
 ایون به لای هونسه ری فیرکردن دا خسته

۱۶ _____ ده رباره ی هونه ر . .

۸) مه به سستی ئە و کە سانه یه که خویان به راست و پاک ده زانن

۹) شارل ماری لوکنت دولیل (۱۸۱۸ - ۱۸۶۴) ز شاعیریکی فه ره نسایی و دامه زینه ری قوتابخانه ی ئە ده بی پارتاسه

۱۰) دافیدوبنه کیشی کوفاری خواری فه ره نسیه (۱۷۴۸ - ۱۸۲۵) ز

۱۱) فه شه ئیمانوشیل ژوزیف سیس (۱۷۴۸ - ۱۸۳۶) ز یه کیکه لسه شعرشگیرانی فه رانسه .

۱۲) علم النفس

۱۳) ئە لیکسانده ر نیکولایچ ئە ستروفسکی درام نووسی روسه (۱۸۲۳ - ۱۸۸۶) ز

* صه باحی غالب *

وه رده گری ، دواى خوبندنه وه یسان
 ووشه كان و نووسینه كان به مسه ر دور
 گروپدا دابه ش ده كاه ، گروپسی
 كاغه زى به كه میان ، به كومه لسه
 ووشه ی وه فاو داسوزی ، جوان ودلكیر
 تاواز دارو خوبت بزوبین له قسه لسه م
 ده دا ، كومه له ی كاغه زى دوروه میشیان
 به ووشه ی بی وه فاو نارامشی ، دزیسور
 دلقه نگه ، ناته باو نه گونجاو ، نساو
 ده با . . . به كيك له وانه ی لسه
 خزه تیدا ده بن عه رزی ده كا :

— قهرمان گیان هه رگیسز له
 راستگوسی و بو چوون و لیکدانسه وه ی
 شیوه گوطن ناگریء

ویزدان و هه لسه نگانندان ده گاتسه
 تاكامی دروست و راستینه ، بسلام
 پیم خوشه بزاتم چون شه و دورو كاغه زو
 كومه له ووشانه تان لیک جودا کردسه وه
 به جدا كه یشقنه شه و بریاره گرنکه ؟

هه وله وی ده فه رموی
 — ووشه كانی كاغه زى به كه م

هه وله وی شاعیری هه تا هه تا
 زینده وی دل شه رو پاراو ، هه وله ویهك
 كه ده توانین بو كه هره كردنسی
 زور كه له پیاو مه وی تاریف یكه یسن
 به لام به باره كه ی دیکه را شه متهم
 ده بی مه وله وی به هه مور مه زسه
 مروفیک بگرین ، چونكه هه وله وی نهك
 هه ر بلند ره وشت و ناسك خه یسال و
 بیز درد و سوز وهك توپی فاوه به لکسو
 بلندیکه ئیجگار كه م كه م گولسه و
 جنسی شاخه رطانی بزورگی شه ویرسان
 بیده كسری .

كه سیک هیند كه هره بسی
 بتوانی به قه ده ر دونیای عشق شه قین
 و خوشه وبستی به شیعه بدا ، دپاره
 شه كه ر رزدی تیدا نه كری ، ده توانری
 سه دان به شی خوشه وبستی وهك
 شه وه ی مه وله وی به مروقانی به وه فاو
 به رزی میلله ته كه مان ره وا ببینین .
 له یادمندایه ، جارسیك
 هه وله وی دورو كاغه ز له دورو كه سه وه

زیندوون ، گیانیان تیدایه و باوه شسم
 بو ده که نه وه ، هه ست به لیدانی
 دلیان ده که م ، خوینیان گـمـم و
 شیرینن ، به م چاوانه م ده جینسی
 خاوه نه که یان له ته ک نووسراوه که دا
 هاتوو ، که ده م خوینده وه هه ستم
 ده کرد له ناخی ته وه وه هه لده قولین
 و ده رژینه سدر به ره که و ته و جا به
 شیوه ی قه لیه زه ی زبوین ، قولایی
 ده روون و هه ناوی ضیان بو ده بیته
 ریژگه . . . به و باردا نامـهـی
 دووه م ، ووشه کانی له حدوت سالان
 راست بوونه وه ، ساردو سرو بی گیان
 هه رچی بوون و ره نکه و چیژ بی
 تیاندایه به بی ناگری ، به ره نووسراوه
 نووسراوه که ش گورستانیکه چه ندان لاشه
 ووشه و قسه لوبی له شانان قیرمسی
 زور به زه حه تی هه لگرتوون . له
 ده ست ته و زولتی لیبکراوه دادو
 هاواریتی . کابرای بنورسین به راویته
 نووسینه و نه بقوانیوه بریک له نیوان
 دلی من و خویدا هه لیه ستی .
 به لئی . . . ووشه ی زیندوو
 ووشه ی مردوو ، هه ن ، له و روانگه وه
 نووسه ری به راستی و بنورسی لزیـد
 وشه و خوئی پووتیش هه ن . ته مه بسر
 خوئی که سایه تی و نه خشه ی گشتی و

تاییه تی خاوه نه کانیان ده کیشن .
 هه ر به که ره نگدانه وه ی که لیک
 پریمی جوداو لیک نزیک و دورن .
 به ره می هه ردوو دیوی هه ژان و
 هه لچوون و بیرکردنه وه ن تاکامی
 هه لوه ستی بوون و نه بوونی ته قین و
 دلسوزین .
 باده نوئی راسته قینه و سه ر
 کاروانی ریره بی که وهه رناسان ، به و
 چه ند ووشه به ، تاقیکردنه وه ی شیعی
 ده رده بری ، شاعیرانی ته زوونی بسر
 ده سکوت و به پیز له ورده شاعیری
 بی ده ست مایه و بی به ره کسه ت
 هه لداویری و ته دییان له ماکه وه
 ده کاته دوو به به .
 له و دوشیایه دا ، که م شیک
 شه یه ، مروف هینده ی تاسوق و سه
 به رزن بی خوی به به عیک له و شقه
 بزانی ، شعری مه وله وی له وه ش
 زنده تر ، ره ها ده کا ووشه و بیـسـری
 مه لانه ولره حیم به سه ر خوینده دا
 زال ده بی و خوئی به بچـوـوکـو
 ده سته وسان و سه رسرطاو ده بینسی
 بی ته وه ی به خو بزانی له جیهانسی
 ده رووبه ر ده رده چی و ده چیتسه
 جیهانی شاعیره وه . به لام له وی که م
 که م شاره زایه کی باشی لیده رده چی

رشته ی مه وله وی بو عه نیه ر خاتونسی
 کردوووه ، که سیکی دیکه گه ره شینی
 وای بو هاو گیان و خوشه ویسته که ی
 نه کردوووه . ته و سوره له دل هاتن
 و جدرک سووتانه ی بو قادر به گسی
 که یخه سره و به گی ده برپوه ، به کیکی
 دیکه لاوانه وه ی به و جوهر ی بو
 دوست و براده ری نه کردوووه و لسه
 مه وله وی یان تینه په راندوووه .

خوبه ستنه وه و توانه وه ی مه وله وی
 له خاتوو عه نیه ردا ، وای لیکر دووه
 بانگی مروف به روه ری و دوستایه نی
 له گه ل ته وای مروفانی به ته مه کدا
 هه لیدا ، له شیمه کاندیدا سووزو
 هه ژانی گیان وه دیار بکه وی .

شیمه ده لپین ده کری ته ئیسین
 هینده ی ته عه نی ژبان بی ، چونکه
 به کیک هه م مروفی و هه م ئافره تسی
 له خوبه کویکاته وه ته نها دلدارکی
 په تی نابی به لکه ده بیتد هه ریواو
 ئاوانان ، یاریده و هاویه شیمه
 بزینه رانه له بیرو کرده وه ی مروفسه
 بیاره که ییدا ده کا ، بیکه وه بو
 ئاکامان ده چن ، ته گه ر ته نجاهه کان
 به وان بگیرین ده بیتین هه ر لسه
 سووزا چهنده ته مان بویان ده پون ،
 ته وان چهنده ان جار باره شیان بو

و ده بنه خاوه ن مال و حال ته وانی
 دیکه وون ده بن و سه ری لیکه
 ناکن و ته وه نده ی بیناچی دینه وه
 سه ر خویان و هه ستیه راسته قینه که
 به جی دیلن و دوایی به خه ویکسی
 خوشی ده ژانن .

راستگویی و دلسوزی مه وله وی
 له وه را بووه به چاکی خوی ناسیوه
 هه ویشی داوه له خه لکی و ژبانگه
 که ی شاره زا بی ، ته و بو گه پشتنه
 ئاکامیک - جوهری دوستایه تی مروف
 له گه ل خه لک ، کات ، شویندا به
 قوولی و عه م په رو ته و په ری ، بیوری
 کردوته وه ، په یوه ندیه که ی خوبسی
 هه ر له به ر ته و روشنایه ردا ، ته نجایی
 لیکه انه وه ی نیک بوونه وه ی خوی بووه
 به رابه ر ته و که به یا شته ، لسه
 باره ی گیان و مروفی شیمه که شه وه
 به به ستایانه به ته ده ری گره وه براتا
 هه رگیز بو بیکیکی گه وه شیمه بیکسی
 به چرکی نه نوسوون ، یا به
 بچه وانته ی نه کردوووه

به لگی هه ره زینه وه ی عه م
 باسه ، هه سو شیمه کاندیس
 ته وانته ی به ره و رو و وینی یاله لسه
 بویندا کوسیدی ، ته و قول
 هه لدانی هه نینه و فریسی خوبین

ده که نه وه . هه رگیز شتیکیش له و
 که ردوونه دا به دی ناگری ته مان
 نه توانن وه دهستی بینن ، ته مهش له
 بهر ته وه یه سه رجهم دروبت کراوه کان
 له به رزه وه ندی و که لکیاندا له هاتو
 جوان ... ناشکراشه کان و
 سه رچاوه ی که وره بی و جوانی به
 سه دان و هه زاران و بگره بسی
 ته ندازه مه زنو به ده ویان لسی
 هه لده قولسی .

سه یه کی وا هه یه ده لسی
 ((خاک مهیل بره)) ره نگه شه و
 وته یه بو ته وان که سانه راست
 ده رچی که باوه ریان به ((ته وه ی
 له بهر چاوانه له بهر دلانه)) قایم
 بی و بو پشتگیری لیکدانه وه ی خویان
 بیهیننه وه . دیاره تیروانینی به و
 شیوه زیده خووستی و که لک
 به رگرتن بو موفانی خاوه نیسان
 ده نه خشینی به مانایه کی دیکه
 که به رزه وه ندی مادیهت له به یین
 چوو له روانگی ((مانگا مردوو دو
 سرا)) یه وه بو خه لکی چاو
 ده که نه وه .

مه وله وی دلسوز به ته سه ک

بو دلداره کی و دوستانی لسهاری
 دور که وتنه وه به ری جهوت بیرون و
 یه کیتی چنیوه وای بیرکردتسه وه
 که نه بی دور که وتنه وه ی لاشه یسی
 هه بی و به پیوستی کاروانی نیوان
 لانکه و گل کوشی بینیه ، روزگار شه و
 کاره شه نجام بدا ، وه کی دی لمرووی
 گیانییه وه کات و شوین ناکه ونه نیوان
 دلداران و خوشه وستانه وه . تا
 بی جوشی دل و خروشی هه ناویان
 هیند یه رز ده بیته وه لیکدا لیکدا
 له بارته قای ته قینه که یان ده باتسه
 شامانان .

هه یه ته مه والیک ده داتسه وه
 که بیرکردنه وه یه کی ئایدیانه یه . بو
 ته وانه ده گوتی .

باوه ره ته وه یه خاوه ن باوه رخوی
 بو روپینی ، هه لسه نگانندی پیچه وانسه ،
 شتی له مهسه له که ناگری چونکسه
 شتیکه له خاوه دانی دلدا جبی بوتموه
 دیاره که سیکیش له و جیهانه دا بسا
 نیجگار که له گاو زوردارین بسی
 ده سه لاتی به سه ر دلی گسه وره ی
 عاشقدا نیه و ناتوانی که ری لسی
 بنشینسی .

۱۹۰۷ و
 لێدرازه وهی
 فوولکلوری
 لوری

* خالد جوتیار *

ریچکه و قوتابخانه ی زانستی یانسه ش به یدا بوون و هه ر دامه زانندنسی قوتابخانه ی بنیاده می به ریتانسی و کومه له ی فولکلورناسانی ئینگلیزی میتولوزیای شه له مانی و قوتابخانه ی سایکولوزی و هه ی تریش به رکه گری شه و به رابی سه ر هه لدان و مانه دانسه بوون .

شه و جا هه ر له وی روزیوه شه و زاواوه ی فولکلوره وه ک ریچکه به کسی ژیاپی نه ته وه کان هاتوته پیشسی و قوتابخانه کانیش ریبازی به ره وه هه لدانه وه و زیتر تیگه یشتنی لایه شه کانیاں گرت و روهی ته م له سه ر نیشتهوی روزانیکه نه ته وه کانیاں گه ش تر کرده وه و هه ر شه و هانای ژگ به خوسوتان و خو له هاهیز نانه وه ی نه ته وه ش ریبازی شه و فولکلوره ی ره خساندوو ره باسی کرد . هه ر له مه یدانی لیکولینه وه و لیکدانسه وه ی فولکلوریشدا که لی ته که ره و کوسپی وه ها

دپاره نه تده جوره به جوره کانی شه و دونیا پان و به رینه هه ربه که ی ئاکارو سیما ی تاییه تی خویان هه یه که به و باری بوون و موزکانه هه م له نه ته وه کانی دیکه جنودا ده کرینه وه هه م له ریگه ی شه وانه شه وه ده توانوی روهی ویکدی چوون و لیکدی نزیکیان دیاری بگریته .

سالانی سه ده ی نوزده هه م و بیه تاییه تیش وه ختی هه ردهو شهزمنسه که وره که ی فه رهمناسی و بیه سه سازی به ته واوه تی لاسه نگی فولکلوریمان خسته وه هه ودابری خوی و له هه رلای شه و دونیا پان و به رینه دا زانسه او فولکلورستی وه کو (برایی پی گریسم ، کراب ، فریزه ر ، سوکولوف ، سلاییف ، بنقی) هه ر به که یان بو کوکرده وه و هه له نگاندنی که لی باس و بابته سی پر سوودیان بلاوکرده وه و هه ر شه و سه ره تاییه ش بوو لیره و له وی نهوه رانی بو شه و ویست و مه راهه هانداو که لی

په یدا بیون هر له به رایسیه وه
 زاناکان بیورواو بو چوونی خوبان
 لا په سندترو له بارتر بینه به ر چاوان
 دیاره هر سه ره لدانی قوتابخانه
 جورواو جوره کانیش ره نگدانه وه و ده ننگ
 دانه وه ی نه و باره بوو . هه وه لین
 جاریش که (برایانی کریم) چیروکسی
 به ر ناگردانیان بلاوکرده وه هر له و
 خه یاله شدا نه بیون حد کایه تی نه وهسا
 له دونیاشدا هه بیت به لام وه ختسی
 ویستبان دورباره له چاپی ده نسه وه
 بیستیان له هه ندی لای نه و دنیایسه
 خه کایه تی هر له و بابیه ته بسلاو
 کراوه ته وه و زهریش له هی نه وان ده چی
 و هر نه و ویکدی چوونه ش نه و
 به سه له هه ره گرینگ و تیستک
 قزقاوه ی دنیای لیکدی نزدیکسی و
 پیکدی چوونه ی فولکوری خسته مه ودای
 لیکولینه وه و لیکدانه وه . هه رفولکوریش
 به خوبی به لگه نامه و کیانی نه ته وایه تی
 و بارو هه ست و مه رایسی نه وانسه و
 هه ر دوریش نی یه بابیه تیکی فولکوری
 لای دوو نه ته وه یان زبتر وه ک یهک
 یان پیک چوو په یدا بیبی و باسسی
 لایه نیکی ژبانی پیکدی چوویان بکات .
 نه و لایه نه ش هر له سه ر سرده ی
 دروست بوونی دنیواو بنیاده م و
 و هر په یدا بوونی / بیسره ی

میزووی — جوگرافیایی — به ری ئه و کیشه به بسوو .
 ئه و لایه نه بیدکی چووانسه ی به ره می فولکلوری هه ندیکمان هه ر هی نه ته وه که خوبه تی و هه ندیکی دیکه یان لیک وه رگیرون و تیکه لاهو بسوون ئه زانی دیکه موئیفه ی لیک وه رگیرون ئیک چه سپاوه و فولکلور ناسانیش به پی یاری روشنبیری خوبان ئه و تیک سه راوی به ی چه کایه ته کان هه ر به به ربلاوی و به ودابری و هه ست نژیکی نه ته وه کان ده زانن و ری وشوینی هاتن و کوچ و بیشکه ی به رابی یسان بیرنیزی و چارتیری و له خه م که وتسی نه ته و دکانیانه . مادامه کی فولکلوریش گیانی نه ته وه بی و هه ست و هوش و بیری سه رده مانیکان بی دیاره هه ر دریز دابری و یه خه گیر بوونیشیان هه ر مافه ره واکه یه و ئه دی نه ته وه ش ئه که ره سه رو سه ربرده و رابردوی خوبی لی بزوبیت ده بی له کویوه ده ست بی بکات و ئه و شالاو و درندایه تیه ی میزوی بنیاده م ده یگیرته وه چوون به ره ست بکات و بوون و میزوی به لهفنی .
 هه ره کو ئیستاکي ده بینین و ده بیسین وه ختی خوش هیرشی درندانسه و شوون بزر کردن و نغوکردنی ئاکاری بنیاده م و چه زاره ت و هروفایه تسی هه ر هه بووه و به رده وام هیسنزی خیرو شه ر کیشه یان هه بسوو .
 بویه نه ته وه به گشتسی و رووناکیرو دویادیده و زاناکانیسیان ئه و که له پوور پاراستن و زینسدور کردنه وه یان به چمکیکی به هیسنز توندی قه ره به ستانی ئه و ژبانسه پر کاره ساته داناهه .
 بنجی به (ئاری) زانیی ئه فسانه کان و به ره و خوراکیشانه وه ی زانایانی ئه له مانی دیارده ی ئه و سه رده مه بوور زانایانی دیکه خدالدهانی ئه و ئه فسانانه یان به (هیندی) داده نا و هه ندی نووسه ری دیکه ش به پیی هه ستی نه ته وایه تیان به هی خوبان ده زانی و بویه هه ر له و سه رده میش که لی دامتان و چه کایه ت و په نده ی پیشیان بلاکرانه وه و هه ر کئیسسی (میتولوژیای ئه له مانسی) ره ت کردنه وه ی ئه و بیرورایانه ی سه رده میان بسوو .
 بو ئیعه مانانی کورد که باری روشنبیری سه رده می پیشیانمانان و سه رتایای میزوی بوون و خه باتسی به ره و پیش چوون و مل ملانسی

روزگاری تووش و بر کاره ساتنسی تاکاریشیان نه ماوه و له باتی نه وانسه
 خوبناوبان هه هروی هه ول و خسو تاکارو ربره وو بیری فه لسه فی خسوی
 ته کاندنی به ره و مانه وه و نه توانسه وه ره پیش کردوهه و هه تا هه ندی لایه نیشی
 بهوه بهوی هه ر شه و گورو ته وژهه ی هه ر چه رام کراو سرانه وه وه تنسی
 سالانی سه ده ی نوزده هه ش وه لای بهگه م فولکورد ناسیکی کورد شه گسدر
 بنیاده می کورد به جوریکی دیکه که ونه وه بیه وی له سیتولوزهای کوردی یان له
 و نوره رو روزناکیورو به نایه نیسن بنه تانی ریچکه ی دینسداری رورت
 شاهراشان بوونه خه م خورو ده هراستی بکولیته وه و بیسپنپته وه گوری نامویانسه
 مرازو به ته نگه وه چوونی فولکورد و وه ده هری خوی و هه ندی سه ره نهای
 باراستنی شه و سامانه نه ته وایه تی یسه لیره و له وی یه نه گه یشتور ده سوریته وه
 زنجیره یه ک له دوا یه که کسه ی هه گه ر شاره زایی به کی زورو هه ولیکسی
 شعرش و راپه رین و چاووونه وه و زک تاته که سی و به کهه کیشی بو بره خسی
 به خوسووتسان و نایه تسال شه و جا بنوانی سه ره گری به کان لیک
 هه لسانه ره کان له ولاشه وه شه وه ده رکات و بایه تیکی کورده واری بنویسی
 دینه عیسلامه تیدی پتسر له هه زار پشت گوی خستن و به رچاو نه خستنسی
 ساله ری و شوین و ره گ و ریشسه ی شه و راستی یانه و گه لیکه دیکه ش سه ر
 گه بشتووته شه م کوردستانه ی شیمه و له خورو له خه لک شیواندنه و قهت مه ودا
 گه لی بابته و لایه نی شه فسانسه و راحت و ره وانه که ی هه واری بیورو
 دینداری و نه ریت و هه لس و که ونسی لیکدانه وه ی فولکوری کوردیمان پپر
 نه ک هه ر لیکورین بگره هه ندیکی هه ر ناکسات
 شون بنزو سورد گوم کردوو شه مرو هه ر - ماویته تر

سه‌ه‌تایه‌کی
لوت له
میه‌ووی
ته‌ده‌ب

* معه‌مه‌ده‌ره‌نجاو *

ته‌ده‌ب و هونه‌ریش له‌وه‌ته‌ی
مروقایه‌تی هاتوته‌ سه‌ر ته‌م زه‌مینه‌وه
هاوه‌لیکی به‌ته‌ه‌ک و جیانه‌ه‌سه‌وه
یا به‌واتایه‌کی رونتر به‌شیک‌ه‌ه‌وه‌ له
ژیانی مروف و ره‌نگده‌ره‌وه‌ی ده‌ورو " "
به‌رو واقع و قوناغه‌کانی گس‌وران و
پیشکه‌وتنی کوه‌ل بوه‌ و لوی دانه‌براهه
هه‌ر که‌ مروف هه‌ستی به‌وه‌ کس‌رد
که‌ ده‌ به‌وستی به‌ خواردن و تیربوونه‌ و
به‌دوای کوک‌رند‌وه‌ی خواردن‌دا‌گه‌ را
له‌ وساهه‌ هونه‌ریش وه‌ک پیدوستیه‌ه‌ک
هاتنه‌ مه‌یدانه‌وه‌ و وه‌ک ره‌نگدانه‌وه
ته‌ و به‌دوا‌گه‌ران‌وه‌ه‌له‌ی مروف
بو‌ژیان و به‌رده‌وامی خوی به‌ه
سه‌ر هوش و به‌یرکردنه‌وه‌یدا‌سه‌پاندو
سه‌ره‌تا‌بنجینه‌یه‌کانی هونه‌رو‌ته‌ده‌ب
هاتنه‌کایه‌وه‌ به‌به‌شداری کردنی
ته‌ و ژیانه‌ سه‌ره‌تاییه‌ی کوه‌ل‌گای
مروقایه‌تی و مروف‌ده‌کانی سه‌ره‌تاییش
هونه‌ریان وه‌ک پیدوستیه‌کی گرن‌گ
دا‌هیناره‌ بو‌ره‌نگدانه‌وه‌ی ویست و

زرد، جار به‌شدالی هه‌ردوو
له‌بی ده‌ستمان له‌ناو‌یه‌ک‌تریه‌دا
گربوله‌ ده‌کردوو ده‌ماننا به‌ه
ده‌مانه‌وه‌ و به‌فوپیا کردنی بو‌شایسی
به‌نجه‌کانان موسیقایه‌کی به‌ه
نیه‌ت خومانه‌وه‌ چیزداری له‌ی
دروست ده‌بوو پی‌ی ده‌که‌وتینه‌ه
سه‌مایه‌کی لائیرادی به‌تامه‌وه
چیزی ته‌ و موسیقا‌ناریکه‌ ته‌نه‌سا
ره‌نگدانه‌وه‌یه‌کی ته‌ و هه‌سته‌کس‌پ
کراوه‌یه‌ بوو خومان بیشتر گوبان پی‌ی
فاشنا بوه‌ وه‌ک لاسایی کردنه‌وه‌یه‌کی
رووتی شته‌کانی ده‌وروه‌روو واقع‌ی
خومان چیوه‌که‌شی ته‌نهما‌یه‌یوه‌ندی
به‌هه‌ست و تاره‌زووی کپ‌کراوه‌ی
خومانه‌وه‌ بوه‌ هه‌ر به‌وه‌ش به‌وو
زرد جاران‌گه‌وره‌کانی ده‌ورو به‌رمان
ته‌وانه‌ی که‌ له‌ ئیمه‌وه‌ نزیک‌ه‌ه‌وون
به‌شوبن و له‌هه‌ست و ده‌ره‌بریه‌سن
دوو‌بون له‌ ئیمه‌ به‌توره‌بونسی
ده‌نگدانه‌یکه‌وه‌ موسیقا‌که‌یان پنده‌برین

کردنه وه وه له ئاستی نیچه تازه لـ
 ژبانیان به سه ر ده بردو به هوی شه و
 شاهیره سه ره تاییانه ی خوبان راویان
 ده کردو زیاتر له وه نه یانده توانسی
 ده ست به سه ر سروشتدا بگـرن و
 به سه ر نهینیه کانیدا زال بن کسه
 شه هوش ره نگیکی روونی بو سه ر باره
 هونه ربه که ی شه و سه رده مه ی مروندا
 دابوو وه ک ره نگدانه وه ی سروشتیه تی
 ده ورده ری شه و سه رده مه بو سه ر
 هوشی مروغه کانی سه رده می به ردینی
 کون . ره نگدانه وه ی هوشین بـ
 مه سه له هونه ربه که وه ک به رهه میکی
 هوش . خوی نه ی توانیوه جگه له و
 ره نگدانه وه یه ی که له کاری پیوستیه تی
 روزانه ی خوبانه وه هه لدینجن زیاتر
 به ره به هونه ره که یان بده ن به لام
 شه هوش شه وه ناگه یه تی هه روه ک شه وه ی
 که هه ندی له زانا . شه نشروبولـفزی
 یه کان بوی ده چن که گوایه (مروغی
 چه رخی به ردینی کون خاوه نی هیچ
 پله یه کی گورانی بیروکردنه وه نه بسوه و
 شه و وینانه ی که له سه ر شه شکه وته کسان
 هه لکه تراون بو هیچ شاهنجیک نه بسوه و
 ته نها به رهه می کاته بی ئیشیه کانی
 راوچیه کانتن) (۱) چونکه ده بی ئیمه
 برواطان به وه هه بی که هه رشتیک

شاهانجه کانی مروغی شه وسا . هـه ر
 بویه ش ده بهین کانی مروغی سه ره تایی
 له چه رخی به ردینی کوندا ته نهـا
 به راو کردنی تازه ل و گیان له به ره کان
 ژباوه و به (کوکردنه وه ی خساردن)
 که فردریک ئینگلیس له کتیبی - اصل
 العائله و الطکيه الخاصه والدوله -
 به سه رده می (الوحشیه) ناوی
 ده بات توانیوه تی پیوستیه کانی ژبانی
 سه ره تایی دابین بگات داهینانسه
 هونه ربه کانهشی له و سه رده مه دا
 ره نگده ره وه ی پیوستیه سه ره تاییه کانی
 شه و قوزاغی پیوه دیاره ، هه ر
 وه ک شه و نه خشه و وینانه ی که ئیستان
 زور له - شوبنه وار ناسه کان - له
 شه شکه وت و شاهارگه کونه کسان
 ده یه ورته وه ، هه روه کو وینه ی نه خشه ی
 مروغیک که خدریکی راو کردنی تازه لیکه
 داهینانی هونه ری شه م وینانسه ش
 ره نگدانه وه ی تاره زوو مه رام و سه دوا
 داگه رانی پیوستیه کانی ژبانی مادی
 مروغی شه وساته ی به رهه مه هونه ربه که یه
 قوزاغی مروغی چه رخی به ردینی کون
 مروغه کانی شه و چه رخی ش پیوستیه کانی
 ژبانی خوبان به راوکردنی شه و
 گیاندارانه به شه نجام ده که یانسه و
 به هوی فراوان نه بونی هوش و بیـ

راهینانی مروفه وه (۲)

له سه رده می چه رخی به ردینیسی
کونیش مادام چالاکی مروفی ئینس
کردن هه بویت له پیناوی ویناندا
ئه وا هونه ریش وه ک به شیکی لیسک
گوردرای ژبان هه بوه و هوشی مروفی
رولی نیسپانه ی خوی له هه ست کردن
به نامانجه کانی ژبان و ده بوینسی
مه راه کانی له روانگی راهینانیسی
نه خشه کردنیسی سه ر دیسواری
ئه شکه وته کاندای بینیوه . هونه ریش
بوته به شیکی جیانه کراوه له ژبانسه
سه ره تایه که یان و له گه ل ره وتسی
قونانگی گورانی ژبان وه که ره نگدانه وه ی
واقع و لایه نیکی گرنگی ژبان له و
گورانه دانه براوه و هه موپه ره سه ندنیکی
هوشیش که بوته هوی گورینی واقع
به لکه و باریکی پیشکه وتو تر هونه ریش
وه ک به ره میکی چالاکی هوش بوته
ئامرازیکی زیندووی کاربگه ر بو دوزینه وه
و گه ران به دوا ی شتی نویداو هه ر
بویش چه رخی به ردینیسی نوی کسه
گوردون تشایله به قونانگی (به ره هم
هینانی خواردن) (۳) نای ده بیات
و فریدربک ئه نگلس ئه م قونانگی به
سه رده می (به ره ریه کان) ناو سرد
به هوی فراوان بوونی نیسپانه ی هوش

زاده ی بیری مروفی و تاقی کردنه وه کانی
ژبان و پیوستنی روزانه ی بی به بیسی
نامانج نابیت و هه موو دیارده به کیش
ره گیکی میژوی و ئابوری و پیشکه وتنیسی
کومه لایه تی خوی بوه و یاسایه کی جده لی
به یه کیانه وه ده به ستینه وه مروفیسی
سه رده می به ردینی کونیش ئه گه ر هه ر
بو پورکردنه وه ی ئه و پوشاییه کاتیسه
(الزمه) بوپی که ئه وان بسسه
هه لکه ندنی ئه و وینانه وه به سه ریمان
برده وه ئه وا ره نگده ره و دی نامانجه کانی
روزانه و واقعی ده روره روو پیوستیه کانی
ژبانی خویان نه ده بو ئه و شتانه یان
له راهینانه کانیاندا ده رنه ده بیری
که روزانه له هوش و بیرکردنه وه یاندا
چه سببوه ژبانیسی پیوه به سترابووه
مروفی سه ره تایی وینه ی مروفیکی ده کرد
که تیره که ی له گیانداریکی کیسوی
راست کردوته وه ئه وه ش ره نگده ره وه ی
ژبان و بیرکردنه وه یان بوو نامانجه کانی
مروفی به ردینی کونی ده رده بیری و
ره نگدانه وه ی باری ئابوری و ژبانسی
سه ره تا بوو هه روه کو مارکیست
فیرمان ده کات که (هونه ر له گه ل
ده رکه وتنی کومه لگای مروفایه تییدا
ده رکه وتوه و له بواری ئیش کردندا
به ستراره ته وه به بواری چالاکیسی

و بیرکردنه وه ی مروف خویه وه هاته بی
 پله یه کی به رزی له ژبانی کومه ل خویدا
 بری مروفایه تی توانی تا راده یه کسی
 چاک خوی له سروشت جیاکاته وه و زیانتر
 بیخاته ژیر رکهی هه ولدانی مروفانه ی
 خویه وه .
 مروفه کانی ته و قوناغه توانیان بو
 خوراک و ژبانی روزانه یان ته نها پشت
 به و گیاندارانه نه به ستن که راویان
 ده کردن به لکو ته و قوناغه ی چه رخی
 به ردینی نهی توانی بسارو بوخ و
 هه لیکی گونجاو بو مروف بینیتسه
 ناراره که ته ویش به هوی فراوان
 بونی نیسیانه ی هوشه وه بوو که
 له پیشکه وتنی نیسیانه ی که ل و په لی
 به رهه م هینان و که ره سه
 سه ره تایه کانی ژبانه خوی ده نواند
 مروف له و سه رده مه دا توانی سه
 هوی فراوان بونی هوش و پیشکه وتنیه وه
 که ل و په لی به رهه م هینان و که ره سه
 سه ره تایه کانی ژبان مسوکه ر بکات
 نه نه ش به رهه می سه ره تابیی کشتوکال
 هاته مه یدانه وه که کوده تای ته م
 قوناغی ژبانه ش کارتیکردنیکی که وره ی
 هه بو بو سه ر ژبانی مروفی کسون
 و یه کجاره کی مروفی له ئاژول
 دابری و شیوازی مروفایه تیه کی نسوی

دایه که ته م گورانه ش له ته نجاسی
 کارکردنه وه هاته ناراره و کار کردن
 وای له مروفی ته و چه رخی کرد که
 چیتر نه بیته کویله ی سروشت و له
 به راهه ره ترسیه سروشتیه کاندایا
 نه بیته ته زاو قه ده رو به هوی کار
 کردنه وه توانی شورشیک به سه ره صل
 که چی مروفی چه رخی به ردینی کوندا
 بکات کارکردن لای مروفی سه ره تایه ی
 بوو به هوی گواستنه وه ی قوناغی ژبان
 له (کوکردنه وه ی خوراک) بو
 (به رهه م هینانی خوراک) چونکه
 هه ره کو فردریک ته نگس ده لسی
 (کارکردن سه رچاوه ی هه سه
 شورشیکه) (۴) کارکردن
 وای له مروفی چه رخی به ردینی نسوی
 کرد که به هوی که ره سه کانی سه ره تابیی
 کشتوکال و به رهه م هینانه وه شورشیکه
 مه زن به سه ره چه رخی به ردینی کوندا
 بکات و ژیر خانه کومه لایه تیه که ی
 مروف شیوازیکی بته وی خوی وه ربگری .
 گورینی واقع و ژبانی مروف ره نگدانه وه ی
 پیشکه وتنی هوشی مروف خویه تسی
 هونه رو ته ده بی سه رخانی کومه لیش
 به رهه میکی دانه براری چالاکی هوشی
 مروفه و ته ویش له که ل ره وتی شته کاندایا
 ده رواوو له و پیش که وتنه نسویه ی ژبانی

سه ره تایی به و شیوه به نه خه طی
 بوو که هه ست به هه هوو شته کانی -
 ده وروره ر بکا و به قولی بچپته نساو
 رووداوه کانه وه ته نها له سنوریکسی
 ته سکی واقعه به نکه که ی خوبیدا
 ده سوراپه وه له که ل شه وه شیدا
 پیشکه وتنیکی نیسی به سه ر هوش و
 بیرکردنه وه یدا هاتبوو له نه نجاصی
 تعامل کردن له که ل واقعیسی
 ده وروره ری خوی و پیوستیه کانیسی
 زیانه وه به لام شه وه ش ته سوده ی
 نه ده که یاند که توانای هه ست کردنی
 هه به به راهبه ر شه و شتانه ی که
 نوری بیر لیده کردنه وه و بیوضه
 گری کوبره یه که له روی ژبان و هوشه
 نه کامله که ی به تاییه تی شه و
 کاره ساتانه ی که ترسیکی قولیسان
 خستبوه ده رونیه وه و له نه نجاصی
 نهینیه کانی سروشته وه سه ربسان
 هه له ابوو وه که لافاوو بوونه له رزه و
 کاره ساته سروشتیه کانی تر .

به ی ته بردنی هوش به راهبه ر بسه و
 گری کوبرانه که شه ویش به هوی ته بوونی
 زانستی که وه بووکه بهیته کیلیسی
 کردنه وه ی شه و نهینیانه و ده راک
 نه کردنی به و روداوانه و ته سکی بیرو
 هوش مروفی سه ره تا بوونه هوسی

کوهل دانابریت و ده بیته به شیکسی
 گرنگی ژبانی کوه لایه تی . له که ل
 به ره و پیش چوونی هه ر قوناغیکدا وه که
 ره نگدانه وه یه که بو گورانی واقعه
 ماده که ی ده وروره ر شه ویش له
 گوران و هه نگاونانیکی به رده و امدایه
 گورانی واقعی چه رخ ی به ردینسی
 کونیش کاری کرده سه ر گورینسی
 ته واری به ره به کانی هوش که
 هونه ریش لایه نیکی گرنگی بوو له و
 چه رخه دا راوکردن و نامانجه سنوور
 بو دانراوه کانی ژبانی ساده ی شه و
 سایان له به ره به هونه ریه کسان
 ره نگی ده دایه وه له نه نجاصی
 ره نگدانه وه ی واقعی سه رده م بوو
 سه ر هوش و بیرکردنه وه ی مروفیسی
 سه ره تایی . به لام کانی شیوازی
 ژبان و ثابوری گوینزایه وه بوسه رده میکی
 پیشکه وتو تر که شه وه ش شیوازیکی
 پیشکه وتوی هه ولدان بوو بو شیوازیکی
 پیشکه وتو تری ژبان و له به ره می

هوشی و پد ره سه ندنی بیرو مروفه وه
 له دایک بوو . مروف کاتیسی له
 کوه لگی سه ره تایداه ژبا په ی
 به نهینیه کانی سروشت و جه وه هری
 واقع و گیانی ناکوکیه کانی سه رده به که
 نه ده برد - هوش - لای مروفیسی

له گهل تراژیدیای روزانه ی ده وروبه ر
هونه ریش وه ک بینینی نه و روله ی که
ده که وخته سه رشانی که وخته زیاتسرو
ده وروبین و زیاتر له ژبانی مروف
و روداوه کانداه نوایه وه و تیکهل
به هه موبو لایه نه کان ده بوو له گهل
که شه سه ندنیکی روتی شته کانسو
ده وروبه رو روداوه کان هونسه رو
نه ده بیش زیاتر ده که وخته که شه و رولی
کاره کانیان که ورت تر ده بوو .
هه رکه کومه لسی مروفایه نی و
هه تگاهه کانی که وخته قوناغیکی نوی
و روداوکی که ورتی ژبان به گواستنه وه ی
سه رده میکی میروبی رویدارسه ده بو
هونه ریش که وخته داهینانی گه ورتی
نسیان به رامبه ر به قوناغسی
راهوردوری خوی و هه ربویه ش بسو
کاتی مروف که وخته به رته ورمسی
چه وساندنه وه و پیشیل کردنی که رامه ت
و مافه مروفانه کی نه وانه ده ب
و هونه ریش وه ک ره نگدانه وه یه ک نه و
بارو واقعیه ی ژبانی مروفیان پیشان
داوه وه ک به شداری کردن و کار
کردنه سه ری به ره می هوشسی
مروف له رووداوه کانی مروفو واقعسی
ده وروبه ر هه ر له سه رده مسی
کویلایه تیه وه چه ند دیارده یه ک له

داهینانی نه فسانه و سه فامگیری بو
چونی خه یال . بیروزی میسالیسه ت
له م قوناغی کومه لگادا خوی دارشت
نه وه ییش له نه نجامی پیشنه که وتنسی
که لوپه له کانی به ره م هینان سه و
راده یه ی که بتوانی په ی سه و
نهمینانه به ری و بیان به ره و روی "
واقعی ده وروبه ر بهیته وه . هوشسی
مروفی نه وکاته نه وه ی له باران دا نه بو
زانستیانه سه سه له نهمینه کان هه سه
نگینی و به ورتی له هوو نه نجامه کانی
بکولیته وه و چوک دادانی مروف
به رامبه ر کاره سانه کانی سروشت بسو
به شتیکی جاوه روانکراوو پیروز هاریو له
همیزیکی غه یب و له توانادا نه بسو
مروف بو هه سه نگاندنی و لیکدانه وه ی
ناکوکی و دژه کانی سروشتیه تی شته
مادیه کان و هه ر له و کاته شدا بو که
هونه رو نه ندیشه یه ک که به یان سه
نهمینه کانی واقع نه ده برد هاتنه کایه وه
که تا راده یه کی زور ده بونه ناوبنه و
ره نگدانه وه یه کی درومتی روداوه کانی
روزانه ی خه و بینین به و واقعسه
نه دوزوانه ی که مروفی نه و ساسه
نییدا ده زیلا .
له گهل به ره و بیش چونسی
ژبان و کومهل و تیکهل بونی زیاتسرو

وه رگرت و به رهه می که وری هاوشانی
 روداوه که وریه کانی ژبانی هینایه
 به رهه م و داهینانیکی که وریه یخولقاند
 هوشی مروفایه تی له و سه رده مه شدا
 نه یدیه توانی زانستیانه ده رک به کیشه
 قول و بنجینه دزایه تیه کان بکسات و
 له توانای بیرکردنه وه ی مروغه کانی نه و
 سه رده مه شدا نه بوو به ته وای بجیتسه
 ناو قولابی مه سه له شاردراده کانی
 ژبانی مروف و به هوشه ندیه کی
 فراوانه وه به شداری گورانکاربه کانی
 نه و قوناغه بکات بوو به هر له و
 ساوه نه دیب و هونه ره نده کان
 هوشه نده کانی نه و سه رده م و قوناغه
 به هوی خوبه ناموزانین - الثغرب -
 له و کوه لگایه ی که تیددا ده ژبان و
 نه گونجان و رازی نه بوونی که سیتیان
 به رامبه ر روداوه کانی واقع و ده وریه رو
 مه جرای جولانه وه کانی نه و قوناغه
 که وتنه یاخی بون و له به دیلیک
 ده که ران که نه و واقعیه تال و
 چه وساندنه وه یه ی که مروف تیایا
 که ره سه یه کی بی پایه بو به
 واقعیکی له بارو بی چه وساندنه وه ی
 بگورن . به لام به هوی فراوان نه بوونی
 هوش و بیرکردنه وه به بارته قای نه م
 داوایه ی ژبان و پیوستی به و

هوشی مروفا رودا وه ک به ره و رو
 بوونه وه و به گزداهانه وه یه ک به راهه ره
 مولکیه تی تابه ت . الملكية الخاصة -
 و ناریک و شیرزه بی نه و مولکیتیسه
 تابه ته له که ل جه وه ره ی موفایه تیدا
 و دابه ش بوونی مروف به سه ر چینه کانی
 چه وساو و چه وسینه ر کوبله و خاوه ن
 کوبله ده ست به سه راگرتی هه ندیکی
 که م له مروفی ده سه لاتدار به سه ر
 زوره یه کی زرد له مروفی ژبیر ده سته
 هه ر له وسانه وه نه ده ب و هونه ریش
 به رولیکی که وریه تروو به رتر هاتنه
 مه یدانی چالاکی گورانکاربه کانی
 کوه لگای مروفایه تیه وه و ده وری نه ده ب
 و هوند ر ته نها له وسنوره ته سکه دا
 نه مایه وه ته نها له مه داریکی روزی
 ره نگدانه وه و ده ره برینی مه به سته کانی
 مروفی سه رده مه کانی چه رخی به ردینی
 کون و نوی دا بسوریته وه و به وبنسه
 کردن و ده ره برینی نه و شتانه
 بوه ستیت که له هوش و بیر کردنه وه یه کی
 ته سکی روزانه پدا گینگی ده دا به لکو
 نه ده ب و هونه ر له که ل سه ر
 هه لدانی چه وساندنه وه و په یدابوونی
 چین و تویری کوه لی مروفایه تیدا له
 که ل گورانی که وریه ی واقعیه
 شته کانددا گوره بانیکی که وریه تیری

راده یه یه ی که بتوانری ده رک بسه و
 کیشه و ناله باریانه بکریت که بونه ته
 هوی چه وساندنه وه و ده رنه چونسی
 - الانطق - هوشی مروفه کانی شه و
 ساته له قونافی هه ست کردن بسه و
 چه وساندنه وه یه به هوی تیه رنه بونی
 ره که زه کانی شه و هه ست به ناموی
 کردنه بکن هه ر بویه شه دیسب
 و هونه رنه نده کانی شه و سه رده سه
 ره گی روداوه کانی واقعیان لی وون
 ده بوو له شه نجای پیشنه که ونسی
 که ل و په له کانی به ره م هینان
 و نه بونی زانستیک که ده رک بسه و
 شتانه بکات که بیونه گری کویره ی
 خه ون و خه یاله کانی بویه که وتنه
 دروست کردنی جیهانیکی دورور له
 واقع که شه وان خه ونیان پیسوه
 ده بینی جیهانیک که دوریت له
 چه وساندنه وه ژیانیکی ناموده و
 به خته وه ری تیدا به بی بکریست
 هه ر بویه شه بو هونه رنه ندو شه دیسه کانی
 شه و سه رده سه که وتنه هونینه وه ی
 جیهانیکی خه یالی جیهانیک که
 دوریت له واقعی ده ورو بهر به لام
 نامانچی مروف بوو خه ونی پیوه ده بینی
 شه و خو به ناموزانینه ی مروفه
 هوشه نده کانی شه و سه رده سه بسوه

هوی دامه زانندنی - کومه لگای خه یالی
 یوتوبی - و دارشتنی خه یالیانسه ی
 - شاری پیروز - و - دورگی به اختیار-
 که مروف تیایانا هه ستی به برابه نسی
 و هه رزانی و دادگری و خوشی و
 به اختیاری ده کرد هه ر وه کو شه و
 شه دیسه کونانه ی که هه ستیان بسه
 بونی شه و جیهانه خه یالیه ده کرد
 بو برکردنه وه ی شه و بوشاییسه
 وستیانه ی که نامانجه کانی خوبانسان
 تیدا ده بینی وه .

شه فلئون له سالانسی
 (۴۲۷ - ۳۴۷) ی پیش زاین
 که - شاری پیروز - ی دارشتت و
 قدیس عوسطین له سالانسی
 (۳۵۴ م - ۴۳۰ م) شکاری
 خوای دارشتت شه مانه هه بو که رانیکسی
 ناره زوه کانی هوش و بیرکردنه وه ی
 مروف بوو بو شه و جیهانه ی که خوبان
 ده یانه و بست و مه راهه که بست
 کراوه کانی شه وسای ده رده بری .

له بهر زال نه بونی هوشیان
 به ناوه وه ی شته کان و بنجینه ی
 روداوه کان و له توانادا نه بونی مروفی
 شه و سه رده سه بو گورینی سکاری
 کومه لایه تیان به ره و باریکیسی
 پیشکه وتوتر به نایان برده بسهر

دان به وه دا بنیین که شه ده ب وهونه ر
له قونانی کوبلایه تیدا شه رکیکسی
که وره ترو نویتری که وره سه ر شان
ته ویش به شداری کردنی نسیمی و
سه ره تابی نازانستیانه ی شه ده ب و
هونه ر بوو له ژبانی کومهل و هاتنه
مه یدانی به رهه میکی که وره ی هوش و
بهرکردنه وه ی مروف بو که شه ویش
له فراوان بونی نسیمی هوش خوبه وه
هاته کایه وه وه ک ره نکدانسه وه ی
برپینی دور قونانی دواکه وتی گرانسی
کومه لی سه ره تابی که قونانی چه رخی
به ردینی کون و نوی بو .

تاقی کردنه وه کانی ژبانسی
مروفایه تی له کومه لگای کوبلایه تیدا
به رهه میکی که وره ی هوشی مروف بوو
په وه ی که توانرا له و سه ره مه دا
مروف شیوه کومه لاپه تیه که ی خوی
وه رنگری و چیتر ده سته یاچه ی سروشت
نه بیت و به ته واوی ژبانی له تازهل
ی دابیریت به لام مروفایه تی شه و
قونانیش که وره به ر چنگسی
چه وساندنه وه یه کی که وره له به رده م
که مه تیکی زور لاوازی ده سست
رویشودا که شه و لایه نه که مه ش به
هوی مولکیتی تابه تی و هویه کانیسی
به رهه م هیفانه وه هاتنه

شه ندیشه و دارشتنی دنیا به کی تیری
ناو واقع و بی چه وساندنه ره له سهر
بالی خه یال . دورکه ورته وه شیخان
له واقع ههر له و ربیازو باره وه سهری
هه لداو ههر لیره شه وه بیرو ساوهری
نایدیالیزم - العالییه - ریک
ربیازیک که لاله بوو سه ره تابی
بنچینه کانی خوی له سه ر شانی ته سکی
هوش و نه بونی ربیازیکی زانستیانه
دارشت به راهه ر واقع ژیشان و
په یدا کردنی به دیلیکسی
ناواقعیانه ی خه یالی بو پسر
کردنه وه ی شه و واقعه دروسته ی
که هوشیکی پیشکه وتوترو تاقسی
کردنه وه یه کی ده وله ه ندتسری
دورو دریزی مروفایه تسی دوزه ره وه ی
نسبینه کانی بوو ده سلات به سه را
نه شکانی هوشی مروفه کانی شه و قونانیش
به سه ر یاسا نه دوزراوه کانی سروشت و
بنچینه کانی ناکوکی یاساکشان و
چه وساندنه وه ی زوره له لایسه ن
که مه وه بوه هوی دارشتنی شه و
جیهانه خه یالییه ی خه ونیان پیوه
ده بینی که هه مو شه مانه له سه ر بالی
نایدیالیزم په روه رده ده کراو به ده وری
نوقه یه کی وون بودا ده سورایسه وه
له که ل شه وه شدا شه ده توانیسن

مه یدانه وه و به ته قینه وه ی عـــ و
 پاله به ستوبه ی که چه رسینه ره خواوه ن
 کوبله کان به سه ر کوبله کانیا نـــــــدا
 ده سه پاند تاله نه نجابی پاله به ستوی
 نه و چه وساندنه وه یه که نده ل بونسی
 واقعیه که یان له ناو بوته ی یه کیه تی
 دزه کاند ا - وحده الاضداد -
 دوابی به م قوناغه ش هاتـــــــوو
 هه نکاوه کانی عم قوناغی کوبلایه
 بو کوه لگای ده ره به گایه تی
 گوزایه وه .
 نه ده ب و هونه ریش له که ل گواستنه وه ی
 هه دیو قوناغیکی کوبله لایه تیـــــــدا
 ره نکرده ره وه ی که هره بونی کیشه گانسی
 ناو کوه ل بون و زیاتر له گـــــــل
 ده سه له کاند ا تاویته ده بو بویه یه
 گواستنه وه ی هوبه کانی به ره م هیفان
 له زبر ده سنی خاوه ن کوبله کانه وه
 بو به رده سنی ده ره به گایه تی عه ده ب
 و هونه ر بو به خاره نی مه و دایه کسی
 فراوانتره قوناغیکی تری هاته به رده م
 چونکه (روشنبیری وه ک زاراهه یه کی
 زانستی کوه لایه تی سه رخانی
 کوبله لگایه که له هونه رو نه ده ب و
 بییری سیاسی و به رده وه بی زاروشنه گانی
 نه له فقه و زانست و یاسایه وه دیتسه
 ساراهه) .
 نه ده ب و هونه ر له قوناغی
 ده ره به گایه تیشدا ره نکرده ری مه سه له ی
 مروف و که هره بی روداوو کیشه گانسی
 بیو نه ویش به هوی ده ست به سه را
 گرتنی هوبه کانی به ره م هیفان و
 چه وساندنه وه ی جوتیارانه وه ده سنی
 پیکر دبه هوی گواستنه وه ی به یوه ندیه کانی
 به ره م هیفان له سه ره ک خیله کانی
 سه رده می کوبلایه وه بو سه رده می
 پیشکه وتوی نسبی ده ره به گایه تیسه وه
 هاته گایه وه نه مهش له نه نجامی
 ده ست به سه را گرتنی ده ره به گایه تی
 به سه ر که لوبه له کانی به ره م هیفانه وه
 بیو . زه ویش ده وریکی سه ره کی هه بیو
 بو ده ره به گایه تی و جوتیاره کوبله کانیش
 بونه زبر ده سنی ده ره به که کسان
 به لام هه ر چونیک بیت نه وه باز دانیکی
 که زره بوکه له سه ر به رده بسایی
 کوبلایه تیرا رودا چونکه مروفی
 نه و قوناغه به یه کجاری نه به ستر اهره
 به ده ره به ک و تا راده یه کسه ره خوی
 که سیتی خوی هه بیو هه ر بوبه ش
 بو له قوناغی ده ره به گایه تیـــــــدا
 نه ده ب و هونه ر له کیشه چره کانی
 کوبله لی نه و رژیم دا که وته خودارشتن و
 هه ست کردن به قولیونه وه ی بنچینه کانی
 چه وساندنه وه و خوبه نادر زانینی مصروف

مه یدانه وه و به ته قینه وه ی عـــ و
 پاله به ستوبه ی که چه رسینه ره خواوه ن
 کوبله کان به سه ر کوبله کانیا نـــــــدا
 ده سه پاند تاله نه نجابی پاله به ستوی
 نه و چه وساندنه وه یه که نده ل بونسی
 واقعیه که یان له ناو بوته ی یه کیه تی
 دزه کاند ا - وحده الاضداد -
 دوابی به م قوناغه ش هاتـــــــوو
 هه نکاوه کانی عم قوناغی کوبلایه
 بو کوه لگای ده ره به گایه تی
 گوزایه وه .
 نه ده ب و هونه ریش له که ل گواستنه وه ی
 هه دیو قوناغیکی کوبله لایه تیـــــــدا
 ره نکرده ره وه ی که هره بونی کیشه گانسی
 ناو کوه ل بون و زیاتر له گـــــــل
 ده سه له کاند ا تاویته ده بو بویه یه
 گواستنه وه ی هوبه کانی به ره م هیفان
 له زبر ده سنی خاوه ن کوبله کانه وه
 بو به رده سنی ده ره به گایه تی عه ده ب
 و هونه ر بو به خاره نی مه و دایه کسی
 فراوانتره قوناغیکی تری هاته به رده م
 چونکه (روشنبیری وه ک زاراهه یه کی
 زانستی کوه لایه تی سه رخانی
 کوبله لگایه که له هونه رو نه ده ب و
 بییری سیاسی و به رده وه بی زاروشنه گانی
 نه له فقه و زانست و یاسایه وه دیتسه
 ساراهه) .

جوتیاران بیو نیش و نازاره کانسی
 نه وانسی ده رده بسری .
 نه و قوناغه میزوبه ی که که لوبه لسی
 به رهم هیفان و میرخانه مادیه که ی
 کوهل نه راده یه که په ره ی سه نسندو
 کامل بو تاوای لیهاک پیوستی به
 قوناغیکی که یزه ترو به هیز تر بوو بسو
 نه وه ی بتوانی خوبی بخانه ناستسی
 نه و کدل و یه که به رهم هیفنه ره
 که روانه و به تابه تی کاتیک که
 جوتیاره پیشه وه ره کان - الحوفدین -
 ی سه رده یی ده ره به گایه تی که وتسه
 خو بو په ره دان به داهاتیسی
 کشتراکان و داهاتی به رهم ی نسوی
 و سورده رگیتی زیاتر له ده هسور
 لایه نه کانی به هری داهینانی نسوی
 هیزی به رهم هیفان و انطالی کردن
 له که تکه به رده ی که په یوه نه یه کانی
 به رهم هیفانی ده ره به گایه تی سه پانسه
 بویان و په لیان بولایه تی شاردرایه ی
 تری ژان هاوشست .

که ره جگه که وه ی که دوزینه وه ی
 هه نه ی شوی جیگرانیان گرنک لسه
 کرتابی به ده ی پانزه هه م و سه ره تای
 به ده ی شانزه هه م که بیره هسری
 دوزینه وه ی که ده ریگاو ریگی نه ریسی
 هه که ده دانه چه نه نهینیه کسر

به رامبه ر واقعی ده پروبه رو مه به سته
 بنجینه یه کانیان و گربنی ژبر خانسی
 مادی تابوری بو ده سته یه کی توری
 چه سیندر له ده ره به گایه تی چونکه
 (روشنبیری کوهل سنسور بسو
 داتراوه و په یوه ندیه فراوانه کانسی
 به رهم هیفان ده رده بسری و
 داریزه ری راستیه بنجینه یه کانه له
 واقعی مادی مه وزنی دا واتسه
 بوون - الزجود - خوبی سنسور بسو
 هیش دیاری ده کاو لیکي ده دانه وه)
 که وات هه ر لیره وه ده ترانیسن دان
 به ودها بنوین که نه ده ب و هونه ر
 په یوه نه یه کی دیالیکتی هوندو تواریان
 به ژبر خانسی مادی کورت له وه هه یسه و
 نه و ژر خانه مادیه تی کاریکی راسته
 و خو ده کات سه ریخان روشنبیره که
 نه ده ب و هره ریش به شیک گونگیسی
 سه ریخانسی کره لایه تین هه مست و
 وه ی ناسکی دوزن به رامبه ر بسان و
 واقعی و ریخانسه کوه لایه تیه که .

نه ده ب و هونه ر له سه رده یی روشنی
 ده ره به گایه تی که باره تالسه ونه
 بو ده یه تیه ی له گریزه چوپه یه نه ی
 به رهم هیفانی هیزی ده ره به گایه تی
 که خان ریخا پرو تکه ل به نیش و
 نازاره کان سه رده م کاره رفمانه کانسی

رزیعی ده ره به گایه تی که وته ده ست
 داهینانه نوی کانی مانیفاکتوره و
 شارستانییه تی کومل بو ته وه ی به
 شورشیکی نوی ته کتیکي و کوده تابه کی
 روشنخیری قوناغیکی نوی و پیشکه وتو بو
 ژبانی مروفایه تی بینه تی تا له
 ته نجاها به و ده سکه وته ده زنانسه
 چه رخی راه رینی ته وراو شارستانییه تی
 پیشه سازی کومل مروفایه تی رویداو
 ته م گورانه ش بو به هوی گواستنه وه ی
 په یوه ندیه سواوه کانی به ره م هینانی
 ده ره به گایه تی بو په یوه ندیه کانی
 به ره م هینانی نوی سه رمایه داری .
 ته د ب به راهه ر ته و چه رخه نویسه ی
 که گورانیکی نوی و که وه ی به سه ر
 ژبانی مروفایه تیدا هیناو شورشیکیسی
 پیشکه وتنخوازانه ی به سه ر رژیمسی
 ده ره به گایه تی را کرد که وتسه
 قوناغیکی که وه تر بر رودای وا که
 ده رفته تیکی له بار بو داهینانه کانی
 بره خسینی و چرترو به پیز تر بیتسه
 مه یدانه وه و به رگی ته و گورانکاریسه
 نویانه یگری که به سه ر ژیمان و
 سه رده مه که دا هات و بینه تاوینه ی
 ده سکه وته مه رته کانی مروف و تامانجی
 که ره سه نویکانی به ره م هینان و
 له که ل قولبونه وه ی کیشه کانی مروف و

که وه یان له به رده م مروفایه تیدا
 ناشکرا کردو بوه هوی ته وه ی که ته و
 رژیمه ی ده ره به گایه تی نه توانسی
 به رگی ته و هیزه مه رته ی پیشکه وتنسی
 کومل بگری و نه توانن به و شیوه
 کلاسیکی هوش و تیروانینیان به راهه ر
 دینامیکی تی ژبان مانیفاکتوره کانی
 پیشکه وتن ره کابینن . بوبه جهه بان
 پیوستی به رژیمیک بوو که به هوش
 توانایه کی که وه تره وه بینه مه یدان
 بو ته وه ی ته و ژیر خانه کومه لاپه تیه ی
 که مروفایه تی له برینی قونافه کانیدا
 وه ده ستی هینابوو راگری .
 ده ره به گایه تی و رژیمسه
 که نده له که ی نه یانده توانی له که ل
 سروشتیه تی ته و گورانکاربو پیشکه وتنسه
 شارستانییه ته خوی بگونجینی که ژبانیسی
 نوی مانیفاکتوره له ناو جه رگه ی
 ده ره به گایه تیه که خویه وه ده ری هینا
 چونکه هه ر وه کو مارکس ده لیت
 (گورانی هیزه کانی به ره م هینانیسی
 نوی به رده وام که وته دژایه تی له که ل
 په یوه ندیه کانی به ره م هینان و
 مانیفاکتوره ش پیوستی به کریکساری
 نازاد هه بوه و ده ره به گایه تیبسن
 جوتیاری به زه وبه که وه ده به سته وه) ۶
 که رگی وه لانانی قوناغی که نده ل بسوی

سہ رمایہ داری گہ یشتہ دوا قوناغسی
 بہ رہ سہ نندن و پوپہ ی چہ وساندنہ وہ و
 دہ ست بہ سہ راگرتنن ہونوبولیانسہ ی
 - الاحتکاریہ - ہہر وہ کو لینن دہ لی
 (ٹیمیریالیزم بالاترین قوناغسی
 سہ رمایہ داریہ) بہ ہوی
 بہ رہ سہ نندن و فراوان ہونوی سہ رمایہ و
 بہ یوہ ندیہ کانی بہ رھم ہینسان
 چہ وساندنہ وہ ی مروفینن گہ یشتہ
 تہ قینہ وہ ی لہ تہ نجای پیگہ یشتہ
 چینیکی شورسگری ہوشہ ندو ژیر
 دہ ستہ کہ تہ وینن چیننی کریکار بسو
 تہ و شورسہ بیشہ سازبہ و
 رژیمہ سہ رمایہ داریہ کہ ی کہ لہ
 سہ رہ تادا روبہ کی پیشکہ و تنخوارانہ ی
 دار بویہ و بہ ہوی دہ سکہ وتہ مہ زنہ کانی
 بہ کودہ تایہ کی مہ زن دہ ژمیرا کہ
 چہ ند ہہ نگاویکی گہ ورہ ی بسو
 شارسٹانیہ ت ہاوبشت و تہ و رژیمہ
 دہ رہ بہ گایہ تی یہ کونہ بہ رستہ ی
 ہہ لتہ کاند کہ نہ یثوانی کیشہ کسان
 چارہ سہر بکات . بہ لام تہ م شورسہ
 لہ راستیدا تہ نہا شورسک بو بہ
 سہر بہ یوہ ندیہ کانی بہ رھم ہینسان و
 دہ سہ لات و ہوکانی بہ رھم ہینسان
 لہ دہ رہ بہ گہ کاندہ وہ گواستراپوہ بسہ
 سہ رمایہ دارہ کان چینہ ژیر

پیشکہ وتنی شتہ مادیہ کان زناسر
 رہ ک داکوتی و بہ ناوہ روک و داهینانیکی
 نوری وہ بہ رہ ورہی واقع و بہ رہ ستہ کان
 بییتہ وہ داهینانی تہ و کہ رہ سہ
 نویبانہ ی بہ رھم ہینانی پیشکہ وتنی
 مروفایہ تی و تہ و بازدانہ گہ ورہ ی
 مروفایہ تی ہاوبشتی و تہ و ژیر خانہ
 بہ ہیزہ ی کہ بہ یوہ ندیہ کانی بہ رھم
 ہینان لہ ژیر سایہ ی ہیزہ کانسہ
 بہ رھم ہینانی وہ دہ ستیان ہینسان
 پیوستیان بہ تہ دہ ب و روشنہ بیریہ ک
 ہہ ہو کہ بتوانی بہ رگہ ی تہ و
 پیشکہ وتتہ تہ کتہ لوجی و ژبانہ
 ہاوچہ رخہ یہ بگریست کہ وہ ک
 دہ سکہ وتیکی دور درہزی میزوریسی
 مروف ہاتبوتہ گوری و پیشکہ و تنخواری
 سہ ردہ مہ کہ ی خوی بسو .
 لہ گہ ل قولبوتہ وہ ی رژیمہ سہ رمایہ داری
 بہ ناکوکیہ کانی خوبدا کہ لہ تہ نجامی
 بہ رہ سہ نندن و پیشکہ وتنی رژیمہ کہ
 و زرخانہ مادیہ کہ یدا دروست بسو
 ووردہ ووردہ لہ گہ ل جہ و ہہری
 کیشہ کاندہ کہ وتہ خودورانندن و
 پیشکہ و تنخوارنہ کہ ی خوی وہ ک نامانجیک
 بو پاشہ روزی دہاتو لہ دہ ست دا
 بہ تابیہ تی لہ سہ رہ تای دوا چارہ کسی
 سہ دہ ی نوزدہ ہہم کہ رژیمہ

هوی قالبونه وه یان له و داهاتسه
 زانستیه ی که ته که لوجیای رژیمسی
 سه رمایه داری پیشکه وتوو دای هینا بو
 وه که ره نگدانه وه یه کی ناکوکیه کان و لیک
 ترازانی په یوه ندیه کانی به رهه م هینان
 نوسه رانین که وتنه جموجولیکسی
 هوشه ندانه و ته دهب و هونه ریشر
 که یشته پله یه کی به رزی داهینسان
 و هه ست به لبرسراویه تی هیزایی خوی
 ته مانه ش هه موو ره نگدانه وه ی تهسه و
 ناکوکیه ی کیشه کانی کریکاروسه رمایه دارو
 پیشیل کردنی نرخی مروفایه تی سه رده ی
 سه رمایه داری و تیکوشانی رزگاربخوازانه و
 داواکاری مافی رامته قینه ی مروفایه تی
 بسوو

تی بینی / ته م نوسینه به شیکی نوسینیکی
 دریزه به ناری (ته دهب و شعوش) .

ده سته کانی خواره وه واته هیزه کانی
 به رهه م هیفه ر هیچ گورانیکسی
 ته وتویان له زبان و ده سکه وته کانس
 ته م رژیمه ش به دی ته کرد که وه که
 هه قیکی خوبان بیته دی چونکسه
 (شعوشی به سه ر - که ره سه کانس
 به رهه م هیناندا - ناتوانیت لسه
 به رزه وه ندی مروفایه تی دابیت ته نهسا
 شعوشیک نه بیت به سه ر په یوه ندیه کانی
 به رهه م هینان - دا که ته ویشر
 ناوه روکه که ی گواستنه وه ی رژیمسی
 سه رمایه داربه بو رژیمسیستی) ۲
 نوهسه رو که دبیبه کانی ژبر بالسی
 ته و رژیمه ش که تیروانینیکی ووردیان
 هه بوو به راجه ر واقع و کینسه
 که وه کانی مروفایه تی و خساوه ن
 هوش و بیرکرانه وه یه کی به ریسن و
 لیکدانه وه یه کی زانستیانه بون بسه

* سه رجاوه كان *

- (۱) الفن والمجتمع / تاليف - هيرت ريد / ترجمه فارس منرى ظاهر / ص ۲۴
منشورات - دار القلم - بيروت
- (۲) اسس الفلسفه الماركسيه / تاليف - ف . افاناسيف / ترجمه
عبدالرزاق الصافي / ص ۳۳۷ / منشورات الطريق الجديد / دار الرواد
- (۳) ماذا حدث فى التاريخ / جوردون تشايلد / ترجمه - جورج حداد
ص ۱۸ / القايره / سنه ۱۹۶۶
- (۴) فرديك انجلس / دور العمل فى تحول القرء الى الانسان
- (۵) مقدمه فى نظريه الادب / ل ۴ / تاليف - د . عبدالضعم تليمه
دار العوده - بيروت
- (۶) اسس الفلسفه الماركسيه / ف . افاناسيف / ترجمه - عبدالرزاق الصافي
ص ۱۷۶
- (۷) مقدمه فى نظريه الادب / د . عبدالضعم تليمه / دار العوده - بيروت
ص ۷۰

کوتاه با سندی
ده باره ی
نومس و
نه ز موم

* نه وزاد ره فعت ت *

تام و چیزی له ده ست نه داو سال به
سال سه رکه ش بصینته وه و نه بیتسه
کاریکی کاتی واکتری تپه ری نه ویش
بحری . . چونکه نه زموون هه رگیسز
بی لایه نه ته واوکه ره کاتی تری هیسز
ناکه یه نی نمونه ش ده باره ی نومس ری
که وره و راسته قینه و نه ده بی نه مر
نورن و ده توانین ده ستیشانشی
سه دان نمونه ی له م بابه ته بکه یسن
نومس ری وا که به ره هه کانیان
ره نگدانه وه و زاده و سه دای ژیمان
و گوزه ران و بیروباوه رو بو چومون
و هه لویتیانن نه لیه ته ژیمانی مسروف
له سه رجه می بارو دوح و لایه نه کانی
سه رخان و زیر خانی کوهل جیسا
نابیته وه بی شک نه ده به که ش ره نگس
نه و سه رده هه ده گری و لسه
قوناغیکی تری جودا ده کاته وه نه وه-
تا به هوو له ریگای رومانی (دودی
نارام) ی نومس ری که وره ی رومسی
خاوه ن خه لاتی نوبل (میخائیل

نومس ره نه زموونه تابه تسی و
گشتی و تاقیکردنه وه هه مه چه شنه کاتی
ژیمان چه ندان نه لقی توندی بکه وه
به ستراوی لیک نه بچسراون و
کارتمکردنیک کاریکه ریان به سه ره که وه
هه یه . . دیاره چه ند نومس ره
خاوه نی نه زموونی که وره و جوراو جور بی
نه وه نده ناسوی خه یال و بیرکردنه وه ی
فراوانترو ره مینه و بنه مای خولقانشی
نه ده بی ره سه ن و نه مرو گرتگیسی
له بارتو بو ده ره خسی و مـاوه ی
نومسین و به ره هه مدانی زیاتر ده بی
نه هه شیان به راده بیکی زور بسسه
هه سه له ی به هره و تواناو کاراه بیسی
و لیهاتووی و پله ی روشنبیـری
نومس ره که وه به ستراوه ته وه که تا
چ راده بیک ده توانی نه م نه زموونانه ی
له قالب و شیوازیکی سه رکه وتوانسه
دابریتی و به ره هه میکی نه ده بیسی
نه مرو چاکیان لیخولقینی نه ده بیکی
وا که به دریزایی ته مه ن و روزگار

کورتە باسیک دەربارە ی

مروڤه ره شو رووتە کانه وه ، لسه
به نەدیخانه وه شیهری وهك (یوسمه
شەل) و (داستانی شیخ به دره دین)
ی هونیه وه ، له خوشه وستی و نه وبنی
(شه وه ر) ی ژنیه وه ناسکتریسدا
شیهری هه لینجا . له شیهریکیدا
بو (شه وه ر) ده لی . .

به خیربیری ژنه که م به خیر بیی
نه گولوم هه یه قاجه کانتی بی بشوم
نه ته نمتی ژییـر
ئه و چه ند دیره عیجاییکی سه یر سه
من ده دا .

چه وساندنه وه ی میله ته کردی زرد -
لی کراویش له لایه ن داگیرکه ران و بیگانه
و دوزینه وه و بی شیل کردنی سه ره سستی
و ده ستنانه بینی و کپ کردنی چریکه ی
سه رفرازی بهونه ته کانی ی هه لقولانسی
که لی ته سیده ی دره وشاوه و ره سه ن و
که رم و گوری کلاسیکی و رومانسی و
واقیعی و . . به ره ه می که ده بیی تر .
شعرش رزگاربخوازی نه مجاره یش
هه ر له سه ره تای هه لکیسانیسه وه له
ئه ییلوولی ((۱۹۶۱)) ه وه و هه تا
ئه مرو ماده یه کی که وره و به پیتی
ئه ده بیی بووه و نووسه ران که م و زهر
به ره ه میان لیوه هه لینجاوه ته نانه ت
پاش سالی (۱۹۷۰) نووسه ری کورد به

رومانی (خازبیه کان) (بوریس
باسترناک) و غه یامی شه ری عوکتوبه رو
رومانی (دکتور زبفاکو) . . هتد .
له بواری شیهریشدا (شه لیوت)
شایه تی نه نجامی شارستانییه تی بوکه نی
ئه وروپای سه رمایه داری ی پاش شه ری
دوووه مه و له چامه به ناوبانگه که ییدا
(ویرانه خاک) دوح و باری دزوازی
ئه و سه رده مه به ده یی ده کری که
پاش شه ری ناوبراو به سه ر ئه وروپادا
هات .
(شه لیوت) له شوینیکی چامه به کییدا
ده لی . .

من ژیانسه

به که وچکی قاوه ده پیسوم

ئه و په ری وه رسی و بیزاری لسه
هوشه کانیدا وه ده یی ده کری . چامه ی
(ویرانه خاک) هه تا ئیستسا
وه رگیر دراوه ته سه ر زهر به ی زهری زمانه
زبندوووه کانی جیهان و سه ده ان
لیکولینه وه ی زانمتی و نا زانستی
له سه ر نووسراوه و بوته مایه ی گفتو گوو
تسه و باسی سه ده ان کورو کاری کردوته
سه ر به ره ه می ده یه ها شاعیسه .
(نازم حیکمه ت) ی شاعیسه ری
ناسراوی تورکیش شیهره کانی له عازاری
خوی و میله ته که یه وه / له عازاری

کورتە باسیک دەربارە ی

۴۳

گیانیکی تازە و زبندویی بە گۆرە وە هاتە
 پیشە وە و نەر شیعی هیزاو جوان و
 رەسەنی لە و ماددە خامە خولقاند
 کە هەندیکیان لە ئاستی شیعی نیایاندا .

جیهانیان . . هەروەها لە باواری
 کورتە چیرۆکیشدا بە لام لە شانۆگەری
 و روماندا هوشاییەک بە دی دەکری .
 بە راستی ئە و تاقیکردنە وە یە ی
 شورش کۆرد هە قی خوی نە دراوە تسی
 و بە شی سە دان شیعی گرنک و کورتە
 چیرۆکی بە رزو رومان و شانۆگەری چاک
 چاک دەکا . . رووداو هەن لە
 داستان و ئە فسانە دە چن کارە ساتی
 جە رگبەر دلتە زین ، سە رکە و تسی و
 نوشستی ، بە سە رهاتی زبندانییە کان و
 ژبانی پر چاوە روانی و کولتە دانیان ، هینە راندی کە هە مێشە خە و نیان
 سووتاندنی رە زو باخ و گوند . . ترس و نا . بیسە دە بینیس .

ئاستە ئە دەب بە یووە نندی بە
 سە ر بە ستی دە ر سینه وە و بە زوونی
 مە و زوونی کۆردە وە هە یە بە لام سا
 ئە وە نندە لە خومانیان تە کە یفە کویپ
 ری داهینانمان لی بگری . . دانیاشین
 لە دە و دوا بە خشانوسی لە باریش دینە
 کایە بو نوهمینی رومان و دە قسی
 شانۆگەری خومالی . جا بە ئومیدی
 هیوای هینانە دی خواستمان
 ئە دە بیە کانین دانیاشین دە گە یفسە
 ئە و داهینانە مە زن و سە ر سەر
 هینە راندی کە هە مێشە خە و نیان

خو ئە دیە کان خویان

شیری
 کار پاری
 * جو امیر *

به یانی بوو له "کانسیقان"
 به پیاوی غوم :
 « قه عقاع » م دی
 برو سله به و شالا و نه با ..
 نازا .. نازا ..
 له ر غوی نازا ..
 دتیت لیشی
 قوی لیشی قوتابی
 سیانزه سالان پرائه لیشی !!
 - له له له . له له له .
 نیو پو بوو له ناو قه سسه ری نه قیب دا
 به پیاوی غوم :
 « سه عدی کوری وه قاهن » م دی
 تیر له پیاوی بوو له باری

زاوايه كى نامو

تيسره رتبه به :
"چو ميل ره چخه رى شاعرو
سه لکيه"

* جه وهه رگوانج *

كى پى وى به ۲ وه زره به فرانباره دا
 ره شمالي ره وه نديت به ۱ وه و ؛
 مه نزلنى نه وه نده دوو بيشه وه
 كى پى وى ..
 ۲ وه ره نا له مواره دا
 وه دتوانه به كى نامو
 بيشته به تبه ناوه دانى و
 بو له ميشه نه به تبه وه
 هو .. تو وه كو له تو به كى له وار ديره
 له سه ره كو تهى به زر نه بانه ده نيشته
 وه كو وه تبه ته رديه
 ۲ وه و لاره سه ره به ته وه ته وه به وه
 ره چبه ته ته ها وقايم به وه
 ۲ تا غا پى ..

نەم لەه واره ی بی جەن لەشیتای
 بۆ زویشیتای .. ؟

نە زویشیتای ..

ناخر تازە منداڵە کان

زمانی ناگر فێر دەبن

تازە خە رێکین لە گوزو

تو بۆی دو ژەن تێر دەبن

نە پزۆیشیتای ..

ناخر سەبە ی ئە بە زمانیک پەوان

لە گە ورە کانیا ن بێرسن :

- نە رێی بابە

- نە رێی بابە

ما مۆستا گە ورە کانیا ن کوان .. ؟

کوانی نە و ما مۆستا جوانی

لە مەو زو ئی بە خە ندە وە

لە سە ره تا ، گوتنە وە ی وانی بە وانی

بیای دە و تین :

+ منداڵنە ..

مە تە لێکیان بۆ دە بێریم

نہ وہی بزانی کہ لبین
 دیارہ شایستہ کی پہ پہلے ہی زور بہ تین
 (ولایتیں آہ ورہ کہہ
 کہ تا جاو پر دہ کات دہشت و
 کانیاویں جاو بہ گریاہ
 کہ کہر ہوا دہوری سنوری
 دیوار تکی نہ ستور کہہ
 کہ زار سالاہ ..
 کوننگ و بنلی لہ دہ دری
 ناروخی و کہر ..
 دیوارہ کونہ کی ہارانہ
 چھای بہ زہ بہ زری تیاہ
 بہ زری تیاہ
 بہ تلام نہ وہی دافی دلہ دانستورانہ
 وہ تہی نہم ولایت کہہ
 بی تالانہ ..
 بی نہ رہا نہرو او سوکتانہ
 دہی بزائم
 پہ کیرہ رہندو تازاتی
 پہ کویہ فاسی
 نہم ولایت زنجیر کہی بہ دہ ناسی ..؟

- من ماڤوستا
 - ماڤوستا .. ماڤوستا .. ماڤوستا
 + لیم « که ریاد »
 دهی لیمی غوم زور نا سانه
 - ماڤوستا نه وهی توفه رهوت
 که بیتی و نه بیتی کوردستانه
 + کوردستانه ..

که بر سین ..
 ده بیتی وه لیمی ره وانیا ن بده نه وه
 پیا ن بلینا ..
 به بر سن ماڤوستا بو هی
 به بیتی که نشینا
 بو کام که وار بو کو هی
 با له و ن دهی سببی تو لهی بده نه وه

x x x

که تو بهی به زه فیر بووی
 له سه ره کو تلهی به زه نه با نده نشینا
 له م و لاه سه ره به ته مه که وره بووی
 به نا غایی نه م که واره ی پیا بیتی که نشینا
 نه رو نشینا .. ?

تازہ ہتاو گام دہتی و
 تہ ۲ تو مانی غہ و پراو دہنی
 تازہ کورہ ہی پوٹ پی دہتری و
 بہرہ و بہ ہا زانی غہ ملیو ہہ تقا و دہنی
 کورہ زاوا بوٹ ۱۵ بہ نہ
 ۳۰ پو باشل نہ بی چاوی ،
 دہ لالی پانی بہ غہ نہ
 « ہہ والی مانی زاوی سورہ »
 « دہ لالی زاوا ریغای دوورہ »
 « ہہ والی کورہ زاوی شینہ »
 « دہ لالی کورہ مانی غہ لکینہ »
 « دہ لالی کورہ ہہ قور بانینہ »

ہہ کورہ ہی بہ زوزہ فریبوی
 ۱۵ سور لووتلہ ہی بہ زوزہ با نہ دہ نیشی
 ۲۰ و لا تہ سور بہ تہ ۱۵ تہ ورہ بیوی
 ۱۰ نجبت تری چا و قائم بوی
 ۲۰ تاغای نہ ۲ ہہ وارہ ہی پی ہی لکیشی
 پوروشی ... ؟
 تاخر سیدی .
 ۱۵ تہ زوزہ ۱۵

سببه ی نوره ی پرینی
قوناغتیکی دژرئ تره
« لهره وه زه »
توضوا ما مؤستا وه ره وه
نه مجاره بیان ..
وانه ی میروهوی قاره مانیت
به مندا له هزاره کان بده ره وه

زه نه رال
هه قیقه ت

* هاشم کوچانی *

بیشه کی:

زه نه رال مروشیکی زه حمه تکیشی نه م کوردستانه چه قوله سینگا
 چه قیوه به ..
 له گوندیکی ده شتی که رمیاندنا به شوانکاری ژبانی ده برده سه سه ره ..
 له برسه داسه ره خوشی له خه لکی ده کردو له شایستی دای
 بیروزبایی ، حه زهی له کچی بالا به رز ده کردو شنه بای ، خستون
 ده ویست . رقی له پولیس وجه لادو چه وساندنه وه ده بیقه وه ، بو
 نه مانی چه وساندنه وه چومیک خوینی له جیاتی پشتین له خوی
 ئالاندوره . بوبه فاشسته کان گرتیان و چه ندان زیندانیان بی کسره
 ئازارو نه شکه نجه یان دای ، تا له نیوان رقی و خوشه ویستی دای شیت
 بوو .. کاتیکیش جه لادو کان که زانیان شیت بووه به ره لایمان
 کرد .. زه نه رال ده داته قاتای بیکه نین .. بیهه عه قلستی
 ره که زه رستان بی ده که نی .. کوه لیک نه ستیره و نیشانه ی
 وه نه رالیتی ده خاته سه رشانی و به رده وام هه رین ده که نی ..
 زه نه رال لای خومان ناوی (حمید) ه و له ئاستستی نیست
 ده وه تانیشدا وه ک خوی ده لی به زه نه رال ده ناستستی
 زه نه رال شهرشگیریکه .. به پیش چاوی هه مووانه وه له سیداره
 دراوه و هه مو رهزیک ده بیینین و داوای له قه ناره دانی سیدار
 ده کات ! !

زامه کانی
 ده بنه که رده کوول بو کانی
 چار چاره ده چینه کوئی
 چار چاره یش
 وه ک نه سپی سپر له لیده گرن .
 کاتی خولای غه توه ت گرتن که له ی دا
 خوی له ناو که وری سپی را نومم ده کاو
 پۆل پۆل نه ستیره سووره کان
 بو دووره شه وه نه کان به ری ده کا !!

x x x

له که کوئی دا
 کو نگره یه ساز ده کری
 له دووره ده
 به زور ده رها ده ژوو ده ده
 به بی فایل ..
 به بی نوو سین ..
 به بی هانتای دیلو هاسی ..
 وه که که شیر
 له تده کوتسه سه رشاوو
 زام و غه می نیشانه که ی ده خویی !!

له دوا بيشدا
 چه رهي سيناي خوي داده ري
 چاره کاني گوناي فرستاي بي ده ناي هه لره ريکن
 زووره کاني نه شله خه دان
 زنده نه اي « ابو غريب »
 چو لاده کان ناو نووس ده کاو
 گونره نه جي ده هتاي ..

x x x

ده نه رال لوي نه
 شوان نيک له ده شتي له رهيانا
 له بن تا سوا نتي شينا
 له هو روي
 له له ل سپيده بيانا
 گونده نه اي به جي ده هتاي
 گوارانين
 به روي « زاوه سپي » دا
 شله له نه اي به ره و دي ده هتاي به وه ..

x x x

باران نم نم داده باری
 له ته همت مالتی همیدا
 تیوتا به لک
 له په گه رووی ماشینه که ی
 له قورینی تاوانی لئی دا ...
 سبزی کاتیک روتر بووه وه
 مته ل بی شوان کو بووه وون
 خور تاده هات په ریزی ده چوو
 همید سوری نه دایه وه ..

x x x
 له زورنگیدا تاریدی و نه ننگ
 ده ست و پی ی به سرا به وه
 دوو به لاد که رتنه لیدیانی
 ده ستیان ناپه بیاقاقای چاوه کانی
 له و روتره وه همید مردو
 قاقوه کانی بوونه ته کو لئی سه رشانی
 کاتیک له هه طاهه هه میشدا
 نه فسه ره کان ، ده میان ناپه گوئی یه که وه
 قاقا ده ستی کرد به گیلان
 په کوون ناتوانی پیله نی
 له و روتره وه شینته نه ودان

له و رور ژه وه ناوی غوی ناوه ژه نه ران !
 نیتاش کاتی
 ناوی شتی به سوئی که وی
 ده ۲ و باوه مانده وه که ی
 له ریشیا ده شاریته وه
 پول و پویشی ، نه غنیه نه غنیه کنی ده ست و
 وه نه مرا ده کورته وه . .

x x x

ژه نه ران له ماله وه نه نیا
 دایلی مه ناسان نه بی
 که س شک نابا
 نیتاش کاتی
 ده ر ده ست ده کانه باعه باع
 دایلی ژه نه ران
 به ماله که ی که لده گریته و
 به کومه کوم
 به ره و به چه رانی نیودی
 دیت و به دوی تانانه که ی دا ده لیری !!

گوردانی سواو

* شهاب عوسمان *

نایاری ۱۹۸۰

چاهوسا به به
 مری نه داله تریانی !
 به مونی ده کرد به سووتوو
 ههاسه گانی ،
 تینه دوو که نی .. گونده ده وو
 بو به نه و هه وو .. سوودی گمانی
 بارانی عه شقی رزانه گمانی
 نینا گوردانی سوواتوی دی به
 پینه سوواته ده
 به سته می شویش بزگاری بی به

(۹)

توتیلی بایزی

ده (۹) زه ده ده ده
 ناوا ده بیته ... بهیم ده هتایی
 به نه تا تائی... او تیشی به او به شانه ت
 بو له او ده بی نه م شه و کاره م جن نا هتایی
 به بهیم دتایی و نامه و تایی
 کسیر شه وان نامه بیته وه
 هتیشوی سه رنج له به او انم نامه بیته وه

x x x

به بهیم هتیشی
 کاتئی به او ی گون کوئی ده کرا
 زه ده ده نه و ... خوشه و بیته تیا نه را
 به بهیم هتیشی .. کاتئی سه نه
 با نه وازی خوینی نه دا
 گیانم کرده ...
 توتیشوی ناو سه نه ای برسی

بوته و ته دی ،
 به سه ، میای تفه نله وه گمانی نه نوی
 من ده بوم و په نله نیر ..
 نه تینه وه
 دلگرنه بی
 به ستوژی ده روونی گه رست
 لوم ۲ نه گه و
 سه ، بخ مه غه پاوی شه رست
 با له ، پاوت .. وه کو بهاران
 به له ی شنبلی هیوا بی
 با له ، گه ش و پاوه روانی نه رانه وه ی
 نه ۲ گمانه بی و به نه ما بی
 نه گه ، نه شلم
 روژانی دی .. له گه ن له صوو شه همدان
 ده گه ریمه وه بوژان
 پاوه روانیت ده گه ۲ به شیری
 نه ی ده ۲ له به نوی وژدان

۱۹۸۱ / ۷ / ۸

توتره له

نام‌های بچه‌ها نویسنده: یوسف محمد

■ محمدالله به روض ■

به نام گزیده نه و زربانی سه روزه و هفت
 نه که زبیره وی گوهری سدر شکن
 نه که رتاسی ،
 به جوت مردن له که آن بهیا و
 فاک مانع کردن له که آن به فر
 نه که رعه شقی
 روانه و نه که آن کسا ،
 نه ناسه دان له که آن شیر
 نه که موچرگی له زبیری ده منای مه نیت
 نه که ربه ساینوری غور به ت
 جارتی تی
 به زره ضیه و بانگای تی
 گنیا مه و به بارنگای دنگ
 کرد مه و ده خاله تی سخی تفتنگ

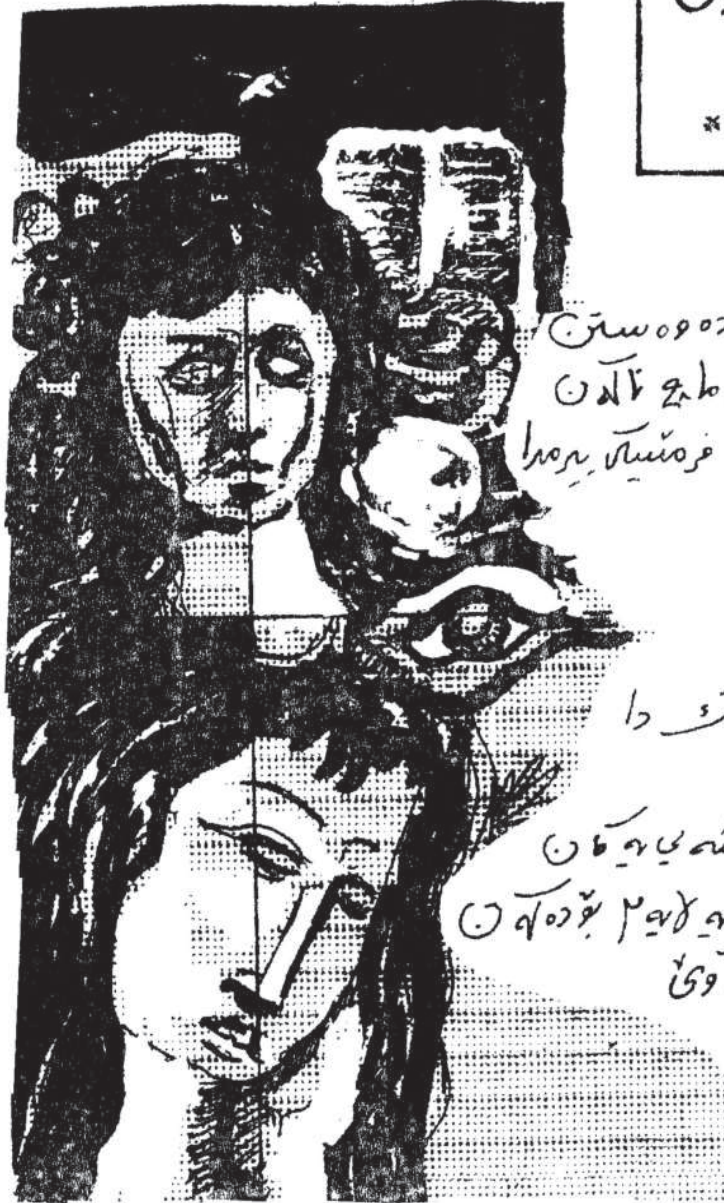
نهمجاره یان
وهك سه فه ره دهی ١٩٦٩
سه سه ی پو شى ده ٢٥ / سه سه ی سه مه ی سه ده ده

« ١٩٨٢ »

چهند هفتز او ه پیک دالگو اوی

* ریسواس جاف *

له هه وو شه پۆنك
بر شانی ئین دوو ده هه ستان
ده تووین و یو ك طایع نالان
نه نه له ژیر لینه ی فره نسیان بره
سه هه نه ن

(c)

له پۆلانی دتی مانك دا
هه هه هه
نه ستیره وه نه وشه ی به مان
ده هه هه هه هه هه هه هه هه
هه هه هه هه هه هه هه هه
هه هه هه هه
هه هه هه هه

له، ووششی ناسکه ده رونی تووه
 عه و له من نه غات دابه گیان

(۶)

بروانا له ۲
 با له خا، ناهه شیم بو بئیت
 با له سه، لاهه ره ی سوری روژ نا مه کانا سوسون
 با بئیت لاج دن نه وایم بانه
 نا دابه گیان
 من له ره ره با وه، نا له ۲
 بو به بچی تو هیت کردی
 چارنای که له با وه شیی که ره می تو دا سه، دا ده نیم
 ووشه و فره شیک، سوزی ده گات نه بئیت ملوانته ی له ردیم

بروانا له ۲ بروانا له ۲
 چون بارانی لای خوا هاتوو دئی دئیت
 تو ی نه ستره ی نه تو تراوه ی ناسمانی ژینی
 عهدت زینوارن مانووی کاروان
 بداته ده ست گه رده لوولی نه مانه وه
 نه وئیش وورد وورد
 ملوانته ی ژین و بیری

ناداره گیان یوانا له ۲
 توله باوه شتی نه مانا پرالشابی
 نه وه هارهی ده شتی دلته
 له هوساتی سرودی نیشمان ده لیت
 گزشتی تفته ننگ نه دانه ده ستان
 له تاریکی شه هه زه ننگ دا
 ده بینه یروا رتبه ی غه با تان نیشمان ده دا

ناداره گیان یوانا له ۲
 توله نه سرودی لیتا یوسیم
 دالیت یه یه
 ووستم دایم ییشه ره یه
 یه ک له شان
 له شتی غه با تانی
 له له تاری سرودی رزگاری دا
 له لته ده گزشتی

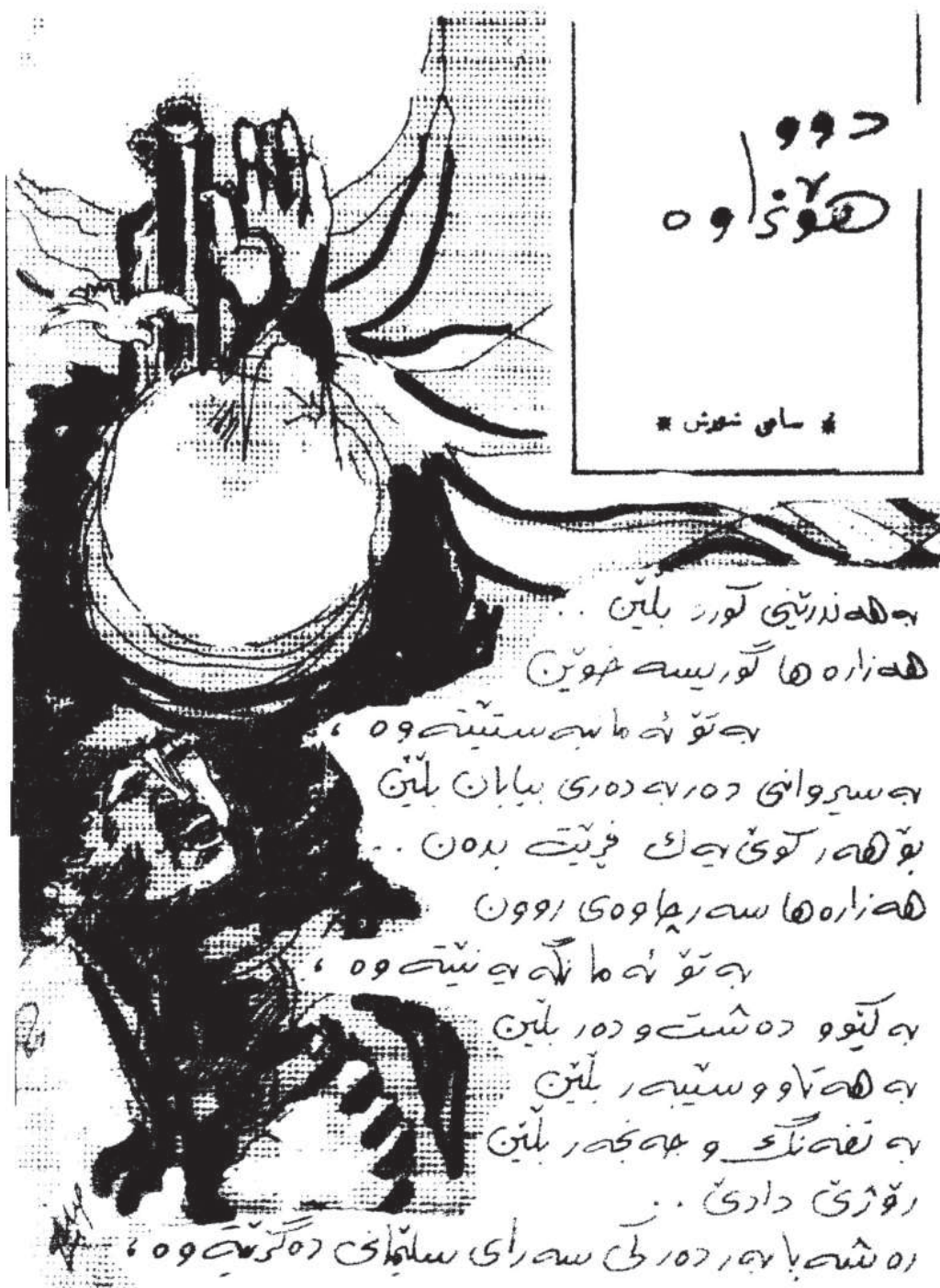
دایم داری سوزی به زری له هه یه
 رتبه یه کان
 له نیشبه براداره نیش
 گزشتی لی ده گزشتی

(۵)

سروشست له لهه، و لا تیقا
 له لهه، دوو، آه و ئوقیانوس و آه نازیکا
 سائی عوار و سوز له به، نه کات
 توی عاشقیس له وه تی ههیت
 بون وه رزیت و له به، ر با لای بون نازارا
 گیان راه تریه .
 نه ی عرای خوئییه سور، له
 نه ی هینه گیان بو لا یینه له
 له سرو شتیش آه و ره تریه

(۶)

له ۴ ۰۹۵/۹۹۵
 له و دیو سنوری نه ستورو
 دیواری به له له سه، دایر راوا
 به سته ی مرو قیانی له خوئییه خو یا غه لمان بوو ،
 به سه، له موو له له و له تیره سنورا
 به ناو ته قنیه تار یجائی به به نه بی و
 باوه ش نه ک به به عه یان تیشار له تاوا .

هزاره

بی سالی نهوش *

به ده نذرینی تور د بلین
هزاره ها تور سیه خوین

به تو نه ما به سینه ۰۰۰

به سیروانی ۰۰۰ به ده ری بیان بلین

به تو نه کوی به ک فریت به ۰۰۰

هزاره ها سه ری ۰۰۰ ۰۰۰

به تو نه ما به سینه ۰۰۰

به کتوو ده شت و ده بلین

به ده آوو سینه بلین

به تفهنگ و به به بلین

روژی دادی . . .

به شش به ده ری سه رای سلوانی ده گرتت ۰۰۰

روژنی داری ..
 دهوی توو پرهی شورش دهه هینی و
 لاغوی سوری پینه آه .. جارتی دی
 ده لده سینه وه ،
 به ده ندرتینی کورد بلتین ..
 قهت کیو به کیو ناگات .. به لام
 پینه به تو ده آه نینه وه .

کتابی ۱۹۷۵

« ۶ »

نووتی قه آه م خه ره ناو مه ره کله بی بیابانه وه
 له سه ره آه لای به خوین ته پری دره غهت کا نا .. بنوسه
 نه م زه سینه ..
 آه ده ره لئی تو آه ی ته پری سه ره برینه ،
 نه وه نده بارانی مه رتیی بیابانیه
 نه وه نده لاغوی خوینی تیا له لساوه ،

له ههراوه ..
نوێ قهڵه م بجهینه ناو
دهشت و شاخ و خهزی و بیان و دهراوه
تانهی خوێنی نه زه مینه ..
له ههراوه دهتێی
لوانه ی تهیری سهه رینه ،
بۆمان دهتێی به ههراوه تبهی لوانه

ههراوه یانی ۱۹۷۷

له دایک بونیایی تم

شعری فروغ فروغزاد
بوجود سامان کردویه به کوردی

دهم بوونم نیشانه‌ی تاریکیه
بگم تیا دووباره ده‌بسته وه
کارویه سه‌سه‌ره کان و سه‌وز بوون نه‌به‌دا
له‌م نیشانه‌ی تودا
به‌یوه نریم به‌دره‌فت و ناو و ناو کرد

ه‌یان ده‌شی
شه‌قانتی درز بیست له‌موروزتیل زیند
به‌زده‌بسته به‌که‌وه بیایا بچوا
ه‌یان ده‌شی
گویمه‌ی لغی دره‌م له‌ت بیایونک فوی
ه‌یان ده‌شی

مناڵیک بیتی له قوتابخانه بله ژبیه وه

١٠٠
 له تهرسانی هه ره تپی بیتی نیوان ماوهی
 سستی دعو ئامیز
 بانقای وری زینوارانه
 کلاوه تهی له سه را لاده با
 بو زینوارانی له وه به زه ده مه نه به کی بی مانا
 یخی ده تپی « به یانی باش »
 ١٠١
 ١٠٢
 له نیقای من له نیو بیلبلیدی چاوانی تووژان ده وه
 له هه سته به
 له من تیه بیتی مانگ و به گرتنی تاریکی
 تیه ل به واده له
 له و ژورهی له به نه ندازهی به له نه نه یه
 دتی من
 له به نه ندازهی به له عیشه
 به بیانو کانی سادهی به نه وهری ده پروانی
 به نه ماننی جوانی گوڵه له کانی ناو ئینجانه
 به نه وه نه ماتی ، تو له با جیسی ماله له مانا چاندووه
 به ئاوازی قاقلی بازاران

که شه وێک (با) هه لێرت و له گه ل خۆیا بردی
 * * *

کو چه ئێی هه به که دلم نه وی
 له که ره که کانی منایه دزیوه
 * * *

که شت قه واره به له هتای زه مان
 به قه واره ی هتای و شتای زه مان و ئاوس بوونی
 قه واره له وێنه گرتنی ناگایی
 له له میوانی ئاوتیه به که ده که رتیه وه
 * * *

هه ره ۳. هۆره به
 که که سێ بیری و
 که سێ به شتیه وه
 * * *

هه یح بر او که زه که له هۆله له به ئی بچووگا ، که ده رزیت
 ناو به له له ، هه واره به که بر او ناگا
 * * *

من به ری بچووه ی هه به یاری ده نام
 که هه نووه ده ی له ناو ئوقیا بوسه
 دلی بوشه شانی لده دا
 هتواش ، هتواش

په ری بچکوله ی غه مبار
 شه و په په س ما ۲۸ ده مری
 پو په پانیش په په س ما ۲۸ د شه و په دنیا !!

تستا مردن زور به ثاسانی ده توانی به مگر تته
 خوی ۰۰ به لام من تا بتوانم بزمیم ، نابیی
 بجم به پیشوازی مهر گه وه ۰۰ شه گهر کاتیی
 به ناچاری روو به رووی مهر گه بسوو مـــــه وه
 که ده شبمه وه گرنگ نیسه ، گرنگ شه وه یه
 که زیان یا مهرگی من تا چ راده به ک
 کارده کاته سه زبانی کهسانی دی .

صمدی به پهرنگی
 ماسی یه ره شه بچکوله که "

به خهت و سوری

سیمری ناضل عزازی

نازار احد

له عه ره بیه وه کردویه به کوردی

« به خه ره به کم بو پهلینه وه دره خهت کانی لئوه بیهیم ! »
شاعیر وای وت . کاتی به به و زندان نه پهلوه
دارتا شتقیان کتیا به خه ره که ی دار خهت
شاعیر وتی :

« نای ! که خو نیم ، کاتی گویم له کته ی بایه دره خهت کانی
نه هرتی »

دار پرتلیان کتیا گهت دره خهت کانی له رهن و ریشه وه هه لهن
شاعیر وتی :

« نه وه نده م به سه که گویم له کته ی بایه »

شوره به لکی واپندیان بو داهه زران ، بایشی لئی نه به ته ژوروری

شاعىر ۋەتى .

« كەندە ۲ بەسە كەمىن ئەۋرىم »
 لەناۋ تۆۋرەك پانەكە دا شىدارەيان تۆ ھەلواسى !

شاعىر تىۋى بۇ گەرتى

« كەندە ۲ بەسە ، لە پىناۋى ئازادى دا ، بەسەردىنما ھەلەكەتەرىم »

تۆ ھەستى خۇشەۋىستىت بەمىن بەخشى
 بەرامبەر بەدو كەسانەى نەم دەناسىن
 تۆ ھىزىكت خستە گىيانەۋە
 ھەموو گىياندارانى پى دەۋرى
 تۆ ۋەك يەكەم كاتى لەدايك بوون
 جارىكى تىرىش
 نىشتما نىت دابەمىن
 ئازادىت دابەمىن
 تۆ فىرت كىردم كەمەينەتى و ئازارى تاكە كەسى
 لەناۋ سەركەۋتنى گشتىا ئەتۈپتەۋە و لەناۋ دەچى

پايلۇ نىرودا

ئەگەر ئىمە و . . ئە بىز ئىمە و

(سو)

- ۱ -

ھات بنوى . ئەى زانى نانوى . راخەرو بىخەفى دىرکە
سەرى نا بە دەرگاگە وە . گوى ھەلخست . دالانەكە خامو
ھا وارى بىردەبەر كوني كليلى دەرگاگە . ئەمۆستە چا و ب
- دىن يا ناين ؟!

- شەوى سى ھەمە .

- ئەم ئازارە جەرگ بىرتەرە :

ھات ئارام بىگى . ئەى زانى ئارام ناگى . لەنا و گەرو
بوو . بە تارىكستانا ھات و چوو . بىزار بوو . خوى بە
ھەلسپارد . چاوى بىرى يە ئەمۆستە چا و . بىزار بوو . ھا و
سەرى ناينە وە بە دەرگاگە . گوى ھەلخستە وە . چاوى ئانايە
ئا و كوني كليل :

- مەبەسيان چى يە ؟

- شەوى سى ھەمە .

- ئەم ئازارە جەرگ بىرتەرە .

x x x x

- ۲ -

تیشكىكى كز . . تىرەى پى لەدوور . . وور تە وورتىك
ئەبنە وە . . نىزىكتەر . . نىزىكتىرىن .
ئەوەستىن . . چەن سائىك خاموش ئەبن . . دەرگاگە لە
يە وە ئەگەنە وە .

زړم و کوتیک .. پاله په ستویه ک .. رستیک جنیوی بوگه ن . زړم و
 کوت ته که ویتنه ری . پاله په ستوکه ه . جنیوه بوگه نه کا نیس د ۱۹۹۰ ر
 ته که ونه وه ..

- دوور تر .. دوور ترین .
 - شه وستن .. خاموش شه بن .

x x x x

هات دانیشی . تهی زانی دانانیشی په یکول ته چه قیته گولمی
 دلی . به تاریکستانا هات و چوو . هدر هات و چوو . هدر هات و
 چوو . ماندوو بوو . دهرگا . کونی کلیل :
 - به نوږه یه ؟!
 - شه وی سې همه .
 - شم نازاره جدرگ برتره .

x x x x

- ۲ -

تیشکد کزه که ...
 دهرگا په ک له لای چه په وه
 زړم و کوته که ...
 خاموشی ...

x x x x

هات هاوارکا نوږه ی بیغه سهر . تهی زانی هاوار ناکا
 بشکوی مهردایه تی زمانی داخ ته کرد .
 سهر له نوی هات بیت و بیجی .
 هات داپنیشی .
 هات پهنوی .
 سهر له نوی دهرگا
 - که ی نوږه ی دی ؟!
 - شه وی سې همه .

• ئەم ئازارە جەرگ برترە •

x x x x

• ھەر ھات و چوو ••

• تەواو ماندوو بوو ••

• بەرەبەیانى شەوى سى ھەم بوو •

• نەى ئەويست دانەشى •• دانەشت •

• بەبەريا نەئەھات ئارام بەگري •• ئارامى گرت •

• باوەرى نەئەکرد بنوى •• نووست •

x x x x

- ۴ -

• تەشكەكى تەژ •• نووكە شەقىكى تەژ •• شتە كۆلەبەكى تەژو ••

• رستەك جنهوى بوگەن وتەژ •

• خەوى نەئەدى •• نۆزەى ھاتبو •

x x x

- 5 -

• نەگەرايمەو •• نەبەئرايمەو •• بەلام ئەوانەى بەرديان • شەو

• لە جەگەدا بەسەر سورمانەو •• بو خويانئان باس ئەکرد ئەيان ووت :

• تا دوا ھەناسەئمان لەبەر بەرى •• ھەر ئەيووت :

• ئەگەريمەو ••• ئەبەئرايمەو ••

گورگ و ...

الجائوكەو ...

کوتر ...

تیبینی ۱

شوین نا و بیریکی هیجگار قووله • زور کهس خویان وا میلاوه ته
نا و یه وه و ته قه لایان دا وه بگه نه بنی • نه گیشتون •

تیبینی ۲

نا و بیره که، گورگیك و جالجالوکه یهك و کوتریکی تیایه که لسه
هیچ شوینیکا نارام ناگرن و سرهوت ناددن • بهرده وام دیسن و
دهچن و بهیه کا دین •

تیبینی ۳

ثم چپروکه به کورتی له عالی ته و سیانه ته دوی له نا و ته و بیره دا •

- ۱ -

گورگه که همیشه برسی بوو • همیشه لورره ی له برسانا لسه
نا و بیره که دا وه که هوره تریشقه شریخه ی ته دا • هوردوو چاوی دوو
گومی خوین بوون و وه که دوو گلوبی هیجگار به تیشکیان تیا چه سب
کرا بی، پرشنگیکی تالی ترسیندریان ته ها و پشت • بهرده وامیش وه که
به بال بفری به نا و بیر ی بی بنا ته خولایه وه •

جالجالوکه که همیشه داوی به نا و بیر که دا نه چنی • به سات
له دا و چینی خوی نه ته که وت • تا وای له ها تبوو سه را پای بیره بی
بنه که ی به دا و ته نی بوو •

کوتره که ش به سات له هه لفرینی خوی نه ته که وت له م سهر بو ته و
سهر • له و سهر بو ته م سهر ••• بهرده وام به پهله بوو •
بهرده وام وه که نامه یه کی گرنگی خیرای بی بی ه تیژ تی ته سهری و
ته هات و ته چوو •

- ۲ -

گورگ و جالجالوکه و کوتره، دانوویان بیکه وه نه ته کولا • یه که
به گله بی بوو له وانی تر • یه که بی بوو له وانی تر • یه که دوژمنی
سهری ته وانی تر بوو •

گورگه ئه یویست ههردوکیان حول داو خوی سهروهر بیسی
 بالجالوکه که ئه یویست سهرا نسهری ناو بیره که بهداو بتسه نیسی و
 ئهوان له جووله بخات . کوتره که ئه یویست به گورج و گولسی خوی
 لهرا گه یان دنی نامه کانیدا ئهوان له دهستلالت بخا .
 کهچی هیچیان ده ره قهت نه ئه هات . نه گورگه ئهوانی بیسی
 ئه خورا . نه بالجالوکه که ئه یوتوانی له جووله یان بخات . . نه
 کوتره که لهوزه ییدا بوو دهستلالت بهوان نه هیللی .

- ۳ -

تاروژیکیان ریکه وتن سی قولی کوبینه وه و بیکه وه لهم وه زعدی
 خویان بدوین ، به لکو به گه نه ئه نجامیک و یا ئه وه تا یه کیکیار
 له سه رهق و دوانه که ی تر ئه بی که لا که وون . یا ئه وه تا
 هه رسیکیان له سه رهقن و بیکه وه ریکه که وون

- ۴ -

که کوبوونه وه ، یه که مجار گورگه که قسه ی کردو به له بزیک سی
 شیرین به بالجالوکه ی ووت :
 - بو ئه وه ی شوینی کوبوونه وه که مان لیل نه بی و بهروونی به کتر
 ببینین ، داوه که ی ده مت بقرتیند و جاری مه چنه .
 بالجالوکه که که هیشتا هه ر به ده وری خویا ئه خولابله وه و
 گپوله یه که داوی ئالوزی بلاو ئه کرده وه ، ساتیک له سه ری وه ستا .
 بیریکی لی کرده وه . ئینجا ووتی :
 - تو زور راست ئه که ییت . . ئه وه ی ئه ته وی ئه یکه م . به لام له
 پشا تو ئه و تیشه ترسناکه ی ناو چاوی خوت بکوژینه ره وه .
 کوتره که ئه مه ی به هه ل زانی وتی :
 - ههردووکتان راست ده کن .
 ئهوان ههردووکیان روانی یانده ئه م - سدرنجیان له ده نووکی گیر
 کرد . بیکه وه له یه که ساتدا وتیان :
 - به لی . . فه رما یشتت به چی یه ! ئه ی جه نا بیت ؟!

ده توش ده نووکت له و نامه یه بهرده که توند قه پت پیا گرتووه .
 کوتره که ساتی بیری کرده وه . وتی :
 - با هر سیکمان . پیکه وه .
 گورگ و جالجالوکه که له دلی خویاندا وتیان :
 - با شه وان بیکه ن . من نایکه م .
 به سه ر زاریش پیکه وه وتیان :
 - ده ی باشه !
 کوتره که ده نووکی له نامه که بهردا . نامه ی له دم بهر بسوه وه .
 روانه یه شه وان . ساتیک و دوان و سیان . چاوی گورگه که هیشتا
 تیشه که سامنا که ده ی شه دا . جالجالوکه که هیشتا هر دم بهدا و بوو .
 زوو له فیله که گه یشت . دای له شه قه ی بال و هه لات بهدوای گرتنه وه ی
 نامه که یدا .

- 0 -

گورگ و جالجالوکه و کوتره که ، چوونه وه دوخی حالسی
 جارانیان .
 گورگه که هه میسه شه ی لووران ...
 جالجالوکه که داوی شه چنی ...
 کوتره که نامه ی شه برد .

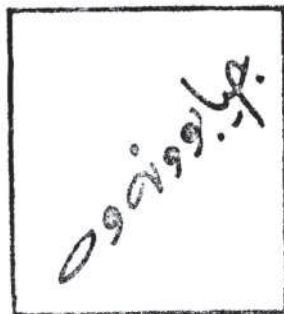
تیبینی

چپروکه که بو منالان نی یه

نوسینی

وسوو

* ۴ زریان *

— شه‌گەر نه‌ها تمدوده، چاوه‌ریم مه‌که ... که‌بو یه‌ک نه‌بین ...
 جیا ... بوو ... نه‌ی هیشت قسه‌کانم ته‌واو بکه‌م .
 — درو له‌گه‌ل خوت ده‌که‌ی . نا .. نا .. تو ناتوانی .. به‌لام
 شه‌گەر توش نییه‌وه من دیمه‌وه هه‌مان شوین و چاوه‌ریت
 ده‌که‌م .. هه‌موو روزی چاوه‌ریت ده‌که‌م .. من توانای له
 بیرچوونه‌وه‌ی یاده سه‌وزه‌کانم نی‌یه .. توانای له
 بیرچوونه‌وه‌ی ژان و زامه جه‌رگ‌بره‌کانم نی‌یه .. من
 له‌من‌دال‌دانی ئیشه‌وه له‌دایک بوویمه .
 من خوشیم له‌وه‌دابه که‌قول و باسکی خه‌م و ناسور له‌ئامیزم
 ده‌گری .

قسه‌کانی وه‌کو قولابی ماسی گری له‌ناخم گیر ده‌بوو . من بېرم ده‌دایه
 قولابه‌که‌ی و قولابه‌که‌ش بتر نووکی له‌ملی وورده ماسی‌به‌کانی ناخه‌م
 توند ده‌کردو به‌هیزتر رایده‌کوشین ..

که‌شه‌و به‌رگه‌ی هه‌لمزینی تالی و بی ئارامی چاوه‌روانی ئه‌م
 ماوه دووره پر غه‌ریبی‌به‌ی هه‌بی .. بوچی منیش؟ خوشیم
 نازانم چون له‌ده‌م ده‌ریه‌ری ه ئه‌مه‌م پی گووت ..
 " چاوه‌ریم مه‌که ... ناییمه‌وه . "

ئاگام له‌خوم نه‌بووه ده‌تگووت هیزیکی شه‌فسووناوی پالم به‌نیوه
 ده‌نی ..

به‌شیمان بوومه‌ته‌وه .. ده‌جه‌ نه‌وی .. ده‌بی بچم .. به‌فر و‌که‌ر
 توایه‌وه ناو رووبار .. کی توانای جیابوو نه‌وه‌یان، هه‌ی ...
 گیان و له‌شه‌گەر تیکه‌ل یه‌ک تر بوون کی توانای له‌یه‌که

کردند و بیانی هیه؟ که دوینی بهم ساردو سربه به کتـرمان
جی هیشت . . به زوره ملی قاچه کانم به دوی خومدا راکیشا . . هه موو
شقی به نجهی تاوانی بو دریز ده کردم . . غور ببومه و نا و توفبانوسی
لیکدانه و بیکی بی سهرو شوین . . به دوی روخی که ناری ده گهرام
جنگی لی توند کهم و خوم ددریاز کهم . . به لام نه و ندهی کـردم و
سینه خوم هینا و برد ددریاز بوونم بو نه بوو .

له هه موو ساتی زیاتریش ههستم به ته نیایی و نامویی زیان
ده کرد . . به نزم ترین دهنگ ده و روزام و ده مکرده قیژه و پرتـه و
پوله . . بتیش کرمی ثوقره لی هه لگیران به قولیم هه لده گهرام
ده می نه نایه خوینی هه نام . . هه لینه فزی . . ده یخوارده و . دنیا
له بهر بینایی گلینه کانم له نیو کونیکه و خوی نیشان ده دا . . ته نیا
دیویکم ده بینیی، دیوی نابوتی و که ساسی و له یکه دابران و دووری و
ئیش . . وه کو خه نجهر . . پیست و نیسقا نه کانمی گرتبوه خو . . له
سهیر کردنی ریگا و شه قام و شارو هه موو شته کانمی دی بیزار بووم . .
له هه نگا و نان و بهر زکردنه و هی قاچه کانم و هرس بووم . هه تمه و مالی
. . جگهره یی . . دووان . . پاکه تی . . دوکله لی جگهره و وه کو سوپایه کی
بیژمار سنگی گه مارودام . هه ناسم سوار بوو . . هه خوله میشی
جگهره بوو له به نجه کانم به ره و خوار ده بووه . . له گه ل مژی هه
جگهره یه کیش چهند دلویی له خوینی لیوه ووشک بووه کاسم ب —
فلته ره کانه و ده نووسان و به زحمهت فلته ره کانم بو لی ده بوونده و .

x x x x x

۲ -

له نیوان جامی به نجه ره ی ژووره که مه و . . چام بریبووه ناسوی
دوره بیناییم ببوو به چاوی تله سکوبی . . شه قام به شه قام . . شار
به شار ده چووه به شه و به شه سبایی له دول و چیاکان ده به ریسه و . .
نده و هستا، تاده گه یشته سهر یه کی که له به زرایه کان . . نزی که نه و
ینه ی هه موو روزی، لهوی به کترمان ده گرتنه با وهش . .

سه پیری سوچه ته نیا کانم ده کردو .. له ژیر سپهری دار به رووه که
 ده مدوزیه وه به هه مان شیوه چا وه ریم بوو .. له گهل بی ده نگسی و
 خاموشی گه لاکان ده ست له ملانی بی بوو .. به قولی چو و بووه نسا
 روو بهری گه لاییکه وه و ویندی منی تیدا ده بینی .. ده یندوان ندیم ..
 بزه یه کی پر ما نای ده هاتی . به لام چوله که یه که به قاجه بچوو که کانی
 گه لاکه ی ده هه ژانده وه .. منی لده بر چاو و ون ده کرد .. ئه سو قره ی
 لی هه لده گیری .. ده شله ژی .

نه هات ، شتیکی لی هه توهه .. ئه و قسانه ی دوینسی کردی
 له داخا بوو .. با وه ر نا که م .. ئه و ناتوانی بی من بزی ..
 مروف ئه گهر نا ئومید بوو .. ئا گای له خوی نامینه سی ..
 خوره و شتی ده گوری ! .. سپی لی ده بی بده رش .. سه وزو سوور
 له یه که نا کاته وه .

ده روانیته گه لاکه . دیسان لده بر چاوی قیت ده بمه وه . نسیم
 چاره وا ده زانی لی ده چه پیش ، گوی بو تریه ی هه نگا و نا نسیم
 شل ده کا .. ده قیقه یه که .. دوو .. سی .. چاره گی . نا گه مه لای ..
 بی ئارامی ته میکی خه ست له بهر بینایی دروست ده کا ، له نا و ته مه که
 رونم ده کا . له داخا هه لده ستی .. به ده ورو بهری خویدا ده روانی ..
 هه نگا و ده نی .. شوینده که جی دیلی ..

((ئیتر برایه وه ، نایی .. نه هات .. بو نه هات ..؟ جار یکی تر
 نایبینمه وه .. نامبینیته وه .. نه ده بینمه وه ؟ .. نسا
 ده مبینیته وه ، بو نا ..))

x x x x

که منال بووم ، که لی جار له جیاتی بایسکل ر جل و بهرک و بووک
 شووشه به له نه جی نه کرا وه کانی با وکم به توره بی ئه قوز ته وه ،
 له به یانی وه تائیواره خرونم به گه رانه وه ی ده بینی .. که با و کیشم
 ده گه رایه وه خوزگه ی ئه وه م ده خواست که نه گه رابو وایه وه .. با به
 کوانی ؟ بوم ته وا و نه ده کرا .. گریان قورگمی ده گرت .. ئه وه نه ده

نه ده ما دم شق ببا .. نه مده تواني جي تر بليم .. بويه بسـ
قينه وه چاوم ده بريه با وكمو له نيو كوشى دا يكم ده مدايه برمه ي
گريان ..

به ياني بوت دينم .. نيوهرو .. نيواره .. به ياني . نيوهرو ..
نيواره .. نيوتر نامهوى .. نامهوى ..

چهند دلوبي باران به ديوي دهره وهى جا مه كهدا ده چوريتسه وه
چورا وگه ي ئاوه هموو وينه و بيهر كرينه وه كانم ليل ده كـ
وينه كان .. تابلوى شارو دول و باغچه و رهزه كان سهرو ژير ده بينه
(قه ي ناكا .. جي تيدايه با باران بباري .. باران ياني نسوي
بوونه وه .. ياني ژيانده وه .. ياني هاتنه وهى خنده سو سـ
ليوه خدم له سر نيشتو وه كان .. ده بي بچمه وه لاي .. نه ي به لين و
به يمان و ژواني به ترس و پر دهره سهري شه واني تووشى زستان ..
نابي له باران به ترس .. چه ترم ني بهه جي تيدايه جا چه ترس
بوچي بهه ؟ .. با سر تا قاچم ئا و له شه مدا بچوريتسه وه .. شه گهر
به كي مه له وان بي چون له ته ريون ده ترسي ؟ .. هر ئيستا هموو
شته كانم تيك ده نيم و نيش و كاره كانم هموو به جي ديلم .. هر
به كي له جي من بووايه .. تائيستا به نا و به شه له ك و زرياندا
ههنگاوى ده نا .. نه وهى چا وه ريمه .. له هموو شتي گوره تره ..
نه و له من و براكانى من .. زياتر كي هه به .. نه و منه و منيش
نهوم .. هيج كهسى له من به تر به تنگي ئا سوده يه و به خته وهى و سر
به رزي نه و نه به .. به كي كه نه و بي چون به دويدا ئا واره نابي .. باشم
وه به يرديته وه چهند مانگي له مه و به ره خهريك بوو له نا و گيژاوى
وون بووندا بخنكيم .. كه چي نه و بالاي خوى كرد به پردو قـزو
به نجه كانى كرد به گوريس .. خوى بوم شور كرده وه .. منيش نـوند
خوم له قزو به نجه كانى لوول دا و هاتمه دهرى و به سر بالايـدا
به ريمه وه نا و ميرگ و كوستانى كي پر سه و زايي . ده بي خيرا كه م ..

کات وا بدره و ناریکی دهروا ۰۰ هیچ نه ماوه ۰۰ تاده گمه شهوی
 پیوستم به وه ختیکی زور ههیه ۰۰ نا ده گمه شهوی ۰۰ ژیا نی لسی
 دهبی به دوزه خ ۰۰ ئیستا له وان هیه ههزار ویه ک خه یال گه لسی
 به نه نی ۰۰

ور شه کانی دوینی وه کو چه قو به ره و رووی ده ره برین ۰۰ جاریکی تر
 ها واریان لی هه ستایه وه ۰

- ته گهر نه هاتمه وه ۰۰ یانی ئیتر ۰۰ بو هه یه لیت جیبا
 ده بمه وه ۰۰ له بیرم به ره وه ۰۰ جیابوونه وه مان باشتره ۰
 x بو ؟ ۰ نابیی ۰۰ چون ؟ ! ۰۰ تو ناتوانی ۰
 - که به یه ک نه گه یین ۰۰۰

x ته واری مه که ۰۰ جیابوونه وه یانی مردن ۰۰ یانی غل بو شه وه
 له سهر کیویکی هه زار به هه زار ۰

که وتمه نا و دوزه خی دوو دلپه وه ۰۰ ناچم وازی لی دیستم ۰۰
 جیابوونه وه مان باشتره ۰۰ ژان و ئازار لیره وه به بریته وه
 نه چون ! ۰۰ یانی ۰۰۰۰ ئاخو خو ناشتوانم لی جیبا بمه وه ۰۰
 دهبی به سهر نه خوشی ته وان زال بم ۰۰ ته وان نه خوش ۰۰ پیوستمان
 به شورینه وه ی دده ماخ ههیه ۰۰ من که ی ویتوو مه ئازاری ته و بدهم ۰۰
 که ی ویتوو مه بی ئارامی خوینی ناخی هه لمژی ۰۰ دهبی به جولیمه وه ۰
 به به له هه موو شه پیوسته کانم کو کرده وه و ده رگه کام
 کرده وه هاتمه ده ره وه ۰۰ نه متوانی ده رگا که دا به خه مده وه ۰۰ به را کردن
 دا به زیم، ریژنه ی باران ده م و رووخاری کوتی مه وه ۰۰ جل و به رگم
 بوو به جل و به رگی کا به را به کی خنکا و ۰۰ ئیستا هیچ شتی ناتوانسی
 له بریاره که م به شیمانم کا ته وه، نابیی بوهستم ۰۰ به ئوتومبیل
 ده جم ۰۰ نه - که راجه که گه لی قه ره بالغه ؟ ۰

به لام ئوتومبیل خیرایه وه زوو ده مگه یه نی ۰۰ نه به ئوتومبیل ناچم؟
 چونکه شه قامه کان هینه برن ۰۰ توانای چاوه روانی ترم نی یه ۰۰
 وه رس ده بم و اباشتره به یی بکه ومه ری و له کولانه که ی شه و دیو

ده بهر مه وه وه تاخیراش بروم چاکتره . . خو ئه وه ی خیرا بروا به شیت
 دانانری . . جی تیدایه . . بابلین شیته . . که گووتت عاشقی . . ئاسن
 ده تویتته وه . . هموو شتی ده توقی . . ده ریا ووشک ده کا .

- کویر بووی ه بو بهر چاوی خوت نابینی ؟ .

x ئا کویرم . . شلم . . شیم . . عاشقم . . ئا عاشقم . . جی
 ده لئی بلی .

له گدل به کی خومان لیک دا به سهر لاته نشتی که وتم . . ههستم کورد
 نئی وه کو چه قو له زیره وه . . له خواره وه ی ناوقه دم له له شم ده چه قی . .
 خوم وه رگیرا . . دهستم خسته گیرفانمه وه . . ملوانکه به ک خوی
 ها ویشته ناو له پی دهستم . . دهرم هیئا . . ئه ولوو ئه م لام بی کرد . .
 بیرم هاته وه چا وهروانی هموو شتیکی له بیر بردومه ته وه . . دوینی
 باش له به ک دابرا ن ئه م ملوانکه به م کری . . بو ئه وه ی که ئامیزم
 پیدا کرد له دوا وه له ملی که م . . جا ملوانکه و نرخه که ی جی به . .
 هزار . . نه . ملیونی دینار . . شتی وا ملی ئه و به به پاره
 ناگورد ریته وه . . ئه و ژیا نه م . . بیرو هوشمه . . یاده کانمه
 خه مه کانمه . . زانه کانمه . .

ده بی تاماوم وه کو سیبه ر به دوا به وه به م . . وه کو پاسه وانیه
 بیباریزم . . ئه وه ی چا ویشی تی بیری وه کو چه قو بجمه سهر ملی .

روزانه پوروی

بی دالرتن

✽ پیوار ✽

نه گهر چی تیشکی خوره که تادههات زیاتر گهرمایی ده بهخشی و .
 ناره قهه دهخته نا و چاوو سنگ و بهروکان ، بهلام نهیده توانسی
 شه بوله که رابگری و گهرووی خه لکه که به تنگ بینیت . شه قسام و
 کولانانی شار وهك پوروی ههنگ پیکدا دههاتن و دهچوون ه تیکرا
 بهره و شوین ژوان ده بوونه وه ، که ده گه یشتنه سهر شه قامه سهره کیده
 ریزی خویان ده بهست و له گهل ها وریکا نیاندا گهروویان دهخته گهر
 دانیشتوانی شار یادی ناخوشی شه و روودا وه
 ناهه مواره یان ده کرده وه که چه ند سالیک له وه و بهر فرو که ی دوژمن
 شاره که یانی دایه بهر توپ و خاپوروی کرده گه لیک کوروکالی لسی
 کوشتن و گوره پیا و و کیژی ره ندی کرده خوراکی ئاگره که ی
 وائستا خه لکی بهره و گورستانی شه و خوشه ویستانه ده پنه وه و
 جاریکی تر به یمانی وه فایان له گهلدا نوی ده که نه وه .
 شه بولی ریز بهستوان تادههات گوره و فراوان ده بوو ه وهك
 ده میک بیت ده می بورکانیک نرابیته وه و ئیستا ها تبیته ته قین و
 بلیسه . داخه هه میسه نویکه ی دوژمنیش جاریکی تر سهری کوردو
 تامی کوشتن و خوینی له زریاندا گیرا ، بووه گورگی برسی و
 ده ماری درندانای بلی دا : دهست ریژیک و دوان و یان .
 شه هیدی نوی که وت و شه بولی خه لکه که یه لیک ترازا . هه ندیک
 بهره و کولان و که له بهرو هه یه شوو به نا و شیوه لوک و چاره گنمدا
 خویان گه یانده گونده نزیکه کان .

له دواى دواوهى ریزه که دا مندالیکی ده سالانه ی یـک قاچ
 بهنوی و دارشه قه که یه وه که و تبوه دواى خوبیشا نده ران ، نه ی ده ویست
 له و کاروانه دوا بکه ویت ، له بهره وازه بووندا دارشه قه که ی لـه
 دهست بهری و نه ی توانی بچیته وه سهری ، ناچار تلاوتل هات تاخوی
 گه یانده گوندیکی نزیک ه به دیواری به کم مالی دامینه وه خوی
 گرت و بهه ننگه شلی گه یفته بهر ده رگای دهره وه ، له تا و ئه وه ی
 نه ک دوزمنی به دواوه بیت خوی خسته ئه و دیو ده رگا که ه که پیاوی
 ماله که منداله که ی به و شه لایه بیینی تی راما و دلی لسی دا ،
 بهره و پیری هات ه پیش ئه وه ی له با و هشی بگریت و بیباته ژووری
 بهی ووت :

- ئه ری کا که بچکول تو چیت له مه داوه به تاقه قاچیکه وه
 چون خوبیشا ندانت بو ده کریت ؟
 منداله که به ده م خو ته کا ندن و درک له دهست و پیــــی
 دهره ینا نه وه بزه یه کی هاتی ، سهری هه لبری ، چا وه زیته کانی
 بریه کابرا و به بروا به خو بوونیکی فره وه بهی ووت :
 - بو خاله گیان من کورد تیم !!

که - بهروین - بهیانی هلسا و کالهکانی لهپهرا که دایکی زانی بو کوی دهچیت، چونکه روزانی پیشوتیش - سامان - و - فهرا - ههروا خویان گورج کردو ئیتر نهها تنهوه . بهدهم سهیرکردنی بهروینهوه گهلیک ختوووهی بهدلدا هات، لهجرکهیه کدا ههموو زیانی خوی بهسهه کردهوه، لهو کاتهوه که له مندالی نهماندا باوکیان مردوو ئهم بهبیهوژن کوشی بهخپوی کردن و ناردنیسه قوتابخانه . ئیستا دوو کورهکی لهئامادهییو ئهم تاقه کهبیشی لهناوه ندیه، ههموو هیوایهکی پیگهیا ندن و ههمانهوهیسه له سیههه ریا ندها، بهلام وائیستا دوانیان سهگر خوا بزانیته لهکام زیندان و لهزیرهستی کام جانهوهردا ده نالیش و کی نالیت نهیسی کوژراون، خوپیشاندانی شاریش تادیت زیاتر گهرم ده بیت و رهنگ نیه بهم زوانه سووسی گیراوه کان بکریته، تهنا بهروین هاودهوهو ئهویسه رهه کاله لهپی کردنیته، خواپیش ده زانیته چی بهسهردیت . بهروین لهههستی دایکی گه بهتبهوه ویستی بیدوینیت، پوی ووت :

- ئهلی چی دایکه . . . ههز ده کهیت ناچم .

دایکی جاوه پر له فرمیسکه کانی ههلبیری و نهیتوانیسی بهههری دلپههکانی بگریته، بهخورژانه دامینی، بهدهم ههناسههیهکی قوولهوه گهرووی پهرداخت و پهی ووت :

- کهیفی خوته، بهلام سبهی چی بهها وریکانت دهلییت؟

ئهی شهرمه زاری لای فهرا دو سامانی برات نابیت !!

بهروین ئهوه ندهی تر گهسه گرتی، ههستا چاوه کانی دایکی مـاچ کردو وهک مامزی ناو چیا بوی دههههری .

که تاریکی بهسهه شاردا هات پوووه - ئامین - ههستا له بهههه ده رگا چاوه روانی ده کرده که له دوورهوه یهکیک ده رده کهوت چاوی ئهم ده بووه چوارو تیز تیز ده یروانی، بهلام بهروین ههه دیار نه بووه شهو گهشته نیوهی، شار کر بووه کهس به دهههوه نه ما، نه سووسی مدل و نه دهنگی ریبواریک نه دههات . ناچار پوووه

ثامین - هستا ، بالی بدهرگاوه دا تا ته زووی قاجی ده ربجیته
 به لاره لاره قاجه جه مامدکانی بدهوای خویدا کیش کرده به نوا
 ژووره که یاندا که و ته هه لر وانین ه دستی به کتیبی نهر هادا
 ده هینا و بونی به کراسی سامانه وه ده کرده که چووه سهر کارتونه
 پر له کتیبه که ی بدهروینیش ته و او هیزی قاجی برا و لسه شوینی
 خویدا چوار مشقی دانیمت ه یه ک یه ک کتیبه کانی هه لگیرو دا گیر
 ده کرده تا ته لبوومه بچو و که که ی هاتد بهر دست ه له یه ک ستم
 لابه ره یدا وینه ی هه رسیکیانی بیوه بیوه جاوی تی برین ، ته و او
 لی بان وورد بیوه وه ، ئا گای له خوی برا و که و ته لاواندنه وه ، پاشان
 له گه لیاندا دهستی به گفت و گو کردو سکالای زیان و ته نیایی خوی
 بو هه لرشتن .

ماییسی ۱۹۸۲

ناوه روک

- وتەى ژماره ۳-۱
- لیکولینهوه
- دەربارەى ھونەر بو ھونەر
- مستەفا غەفور لە فارسیهوه کردویه به کوردی ۱۶-۵
- ھەوینی بوون
- صباحی غالب ۲۰-۱۷
- بەرە و لیکدا نەوہی فولکلوری کوردی
- خالد جوتیار ۲۴-۲۱
- سەرەتایەکی کورت لە میژووی ئەدەب
- محەمەد رەنجاو ۲۹-۲۵
- کورتە باسیک دەربارەى نوسەر و ئەزموون
- نەوزاد رفعت ۴۳-۴۰
- شیر
- شیرى کاریکا تیر
- جوامینر ۴۵-۴۴
- کۆچی زاوايهکی نامۆ
- جەوھەر کرمانج ۵۱-۴۶
- زەنەرال حەقیقەت
- هاشم کوچانی ۵۶-۵۲
- گۆرانی سووتا و x کۆچیکى پایزی
- شەھاب عوسمان ۵۹-۵۷

	نامه یهك بو لوتكه تا زاده كان
۶۱ - ۶۰	سعدالله بهروش
	چهند هونرا ویه کی تاگراوی
۶۵ - ۶۴	ریواس جاف
	ده رزی تا زار
۶۸ - ۶۶	عبدالقادر سه عید
	دوو هونرا وه
۷۱ - ۶۹	سامی شورش
	له دایك بوونتیکی تر ... فروغی فه پروخزاد
۷۶ - ۷۴	مه وجود سامان کردویه به کوردی
	پهخته وه ری فاضل عززوی
۷۸ - ۷۷	تا زاد ته محمد له عه ره بیه وه کردویه به کوردی
	چیروک
	ته گه ریمه وه ته بیدریمه وه
۸۴ - ۷۹	وسوو
	جیا بوونسه وه
۹۰ - ۸۵	م. زریان
	پی داگرتن (روزانه چیروک)
۹۴ - ۹۶	ریبوار

شاعر شو شیر شهید
جمیل ره نجیبه ر
نوسری یه کنتی نووشه رانا کوردستان

KURDISTAN'S WRITER

No. 5

Magazine of the Union of Kurdistan'S Writers.

AGU. 1982

